Ledamöter och ersättare

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

Tid **måndag 2 juni 2025 kl. 08:15**

Plats **Stadshuset, våning 9**

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Motion (SD) om revidering av riktlinjer för skolskjuts	2024/2277	3 - 8
2	Motion (SD) om förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte	2025/197	9 - 25
3	Motion (SD) Kostnadsanalys för Klimatneutralitetsmålet 2040	2024/1928	26 - 29
4	Motion (KD) om "Ko på rot" för mer lokalproducerad mat	2024/2088	30 - 32
5	Remissvar avseende AI-kommissionens färdplan för Sverige SOU 2025:12	2025/911	33 - 215
6	Remissvar avseende förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040	2025/600	216 - 261
7	Remissvar avseende betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer 2025:22	2025/530	262 - 859
8	Nämndsinitiativ (C) till kommunstyrelsen om att utöka utredningsuppdrag	2024/1467	860 - 862
9	Finansiering av projekt Pilotstudie för flyttbidrag	2025/783	863 - 869
10	Finansiering av projektet Norrbottnisk mat på tallriken, ett skolmåltidsprojekt med fokus på hälsa, lärande och hållbarhet	2025/798	870 - 881
11	Finansiering av projektet Kultur- och samhällsfond, KOSA	2025/797	882 - 926

12	Årets landsbygdsprojekt 2024	2025/840	927 - 929
13	Delårsuppföljning av verksamhetsplan och internbudget januari - april 2025, KS -kommunstyrelseförvaltningen	2025/898	930 - 952
14	Delårsuppföljning av internkontrollplan januari april 2025 KS kommunstyrelseförvaltningen	2025/899	953 - 961
15	Luleå kommuns delårsrapport januari-april 2025	2025/883	962 - 1074
16	Ombudgetering av kommunbidrag år 2025	2025/781	1075 - 1076
17	Skattesats år 2026	2025/933	1077
18	Mål och budget 2026 med plan 2027-2028	2025/882	1078 - 1219
19	Upphandling ramavtal för finansiering av fordon	2025/458	1220 - 1221
20	Samarbetsavtal Swedavia för köp bioflygbränsle	2025/778	1222 - 1231
21	Upphandling av hyrbilar	2025/127	1232 - 1233
22	Upphandling Elenergi 2025	2025/639	1234 - 1235
23	Upphandling IT-stöd för projektledning och dokumenthantering	2024/1875	1236 - 1237
24	Information om samordnad varudistribution	2025/945	1238 - 1269
25	Information Luleå Framtidsforums rapport	2025/966	1270 - 1312
26	Information om internkontrollplan IT-säkerhet	2025/987	1313

§ 45

Motion (SD) om revidering av riktlinjer för skolskjuts

Ärendenr 2025/65-1.1.1.5

Arbetsmarknads- och gymnasienämndens beslut

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservationer

Ilkka Isaksson (SD), Thomas Söderström (L), Dag Sundberg (M), Katarina Johansson (C), Sara Önneby Nordström (KD) och Inger Oja (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om förändring av riktlinjerna för skolskjuts avseende gymnasieelevernas avståndsgräns för att erhålla skolskjuts. Motionären föreslår att avståndsgränsen för gymnasieelever som är reglerad av svensk nationell lagstiftning ska ses över och förändras till att vara samma som för årskurs 4–9, dvs. 3 kilometer.

Motionen har väckts vid kommunfullmäktiges sammanträde 2024-12-16 § 193.

Motionären menar att det inte finns några hinder för en kommun att liberalisera dessa krav. Sverigedemokraterna anser att detta avståndskrav bör ses över för att skapa en mer rättvis och rimlig bedömning av elevers behov av skolskjuts. Motionären menar att många gymnasieelever har liknande dagliga transportbehov som elever i årskurs 4–9 och att till skillnad från många andra delar av Sverige så lever vi i ett betydligt kallare klimat, vilket begränsar möjligheten att göra längre resor till fots eller med cykel. Under extrema väderförhållanden kan detta till och med innebära en direkt risk för hälsan, särskilt vid mycket låga temperaturer.

Med anledning av vad som står skrivet i motionen föreslår motionären att:

- Luleå kommun utreder möjligheterna att ändra avståndskravet för kostnadsfri skolskjuts för gymnasieelever från 6 kilometer till 3 kilometer.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen följer skollagen och de av barn- och utbildningsnämnden beslutade riktlinjer för skolskjuts och elevre-

sor. Resor till gymnasiet benämns i lagen som elevresa för att visa på skillnaden mellan skolskjuts, som utgår från skolplikten, och gymnasieskolan, som är en frivillig skola. För elever i den anpassade gymnasieskolan tas hänsyn till andra behov, och där beviljas resa med busskort eller taxi efter individuell bedömning.

Luleå kommun har valt att följa lagen om elevresor och har därför en avståndsgräns på 6 kilometer, liksom de flesta andra kommuner i landet. För att ändra denna gräns krävs antingen en lagändring eller ett beslut från Luleå kommuns politiker.

Kostnaden för att Luleå kommun ska ändra avståndsgränsen för elever vid gymnasieskolan kommer att uppgå till minst 3 200 000 kr. Kostnaden kan bli högre om nuvarande linjekapacitet inte räcker till.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen har gjort en enklare utredning och omvärldsspaning och med stöd av det föreslår arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen arbetsmarknads- och gymnasienämnden att besluta att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen.

Arbetsmarknads- och gymnasienämndens arbetsutskott har 2025-04-01 § 16 föreslagit arbetsmarknads- och gymnasienämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen. Under ärendets behandling i arbetsutskottet reserverade sig Thomas Söderström (L) mot beslutet.

Sammanträdet

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen föredrar ärendet.

Ilkka Isaksson (SD), Thomas Söderström (L), Dag Sundberg (M), Katarina Johansson (C) och Sara Önneby Nordström (KD) föreslår bifalla motionen.

Ordföranden (S) och Anja Johansson (S) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag och Ilkka Isaksson med fleras förslag mot varandra och finner att arbetsmarknads- och gymnasienämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Enligt lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor, har gymnasieelever rätt till ett busskort från folkbokföringsadressen till skolan om avståndet är längre än 6 kilometer. För elever som har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395), ska den kommun som enligt 29 kap. 6 § skollagen (2010:800) är elevens hemkommun, ansvara för kostnaderna för dagliga resor mellan bostaden och skolan, förutsatt att färdvägen är minst sex kilometer.

Om det saknas bussförbindelse för hela eller delar av resvägen, kan eleven ansöka om resebidrag/reseersättning.

Detsamma gäller för elever som inte har uppnått åldern för att ha rätt till studiehjälp i form av studiebidrag enligt studiestödslagen, men som i övrigt uppfyller villkoren för bidraget.

Elevresor till och från gymnasieskolan beviljas inte av andra skäl. För elever vid anpassad gymnasieskola gäller samma regler som för skolskjuts av andra skäl, annan särskild omständighet. Elev vid gymnasieskolan som har inackorderingstillägg har inte rätt till ett kostnadsfritt busskort.

För elever under 18 år som bor växelvis hos sina vårdnadshavare gäller hemkommunens skyldighet att, enligt reglerna i elevreselagen, stå för kostnaden för elevens dagliga resor mellan bostaden och skolan i förhållande till båda dessa bostäder, oavsett vilken av adresserna som eleven är folkbokförd på.

I den lag som reglerar kommuners skyldighet att stå för kostnaderna för vissa elevresor finns inga bestämmelser om överklagande. Det innebär att beslut enligt dessa bestämmelser endast kan bli föremål för laglighetsprövning.

Eftersom 6 km är enligt lag, har våra politiker beslutat att Luleå kommun följer lagen, likväl som de gör i de flesta andra kommuner i landet. För att ändra avståndsgränsen om 6 km krävs antingen en lagändring eller att Luleå kommuns politiker beslutar att istället för 6 km avståndsgräns ska det vara 3 km för elevresor.

En utredning om att införa ett ungdomskort för elever i kommunen, som skulle gälla för alla busstyper, både LLT och Länstrafiken, genomfördes 2019. Förslaget gick dock inte igenom på grund av för höga kostnader.

Omvärldsspaning
En omvärldsspaning har genomförts för att se hur andra kommuner hanterar denna fråga. Omvärldsspaningen visar på att de flesta kommuner följer lagen om avståndskravet 6 km för elever i gymnasieskolan. Kontroll har skett mot Kiruna, Kalix, Boden, Piteå, Skellefteå, Umeå, Örnsköldsvik, Sundsvall, Gävle, Västerås, Stockholm och ingen av dessa kommuner erbjuder elevresa under 6 km.

I Malmö har man avståndsgränsen 5,8 kilometer mellan folkbokförings-adressen och skolan. I Göteborg har man en form av skolkort i linjetrafiken som alla elever får i grundskola och gymnasium.

Kostnad
En beräkning av kostnaden för motionärens förslag att ha en avståndsgräns på 3 km för elever i gymnasieskolan för att erbjudas ett busskort är gjord.

- Idag är det 2 843 elever vid Luleå gymnasieskola och de fristående gymnasierna inklusive anpassad gymnasieskola.
- Ca 400 elever har dubbla adresser (växelvist boende) fram till sin 18 årsdag.
- Det är 1 125 gymnasieelever som idag har beviljad elevresa.
- Med en sänkning av avståndsgränsen till 3 km skulle ytterligare 1 223 elever beviljas elevresa.
- De flesta eleverna som har avståndet 3 000 till 5 999 meter bor inom Luleå Lokaltrafiks trafikområde.
- Kostnaden idag är cirka 4 800 000 på Länstrafiken och cirka 3 800 000 kr på Luleå Lokaltrafik.
- Totalt är kostnaden cirka 8 600 000 kr.
- Kostnadsökningen med sänkt avståndsgräns skulle bli cirka 3 200 000 kr.
- Totalt skulle kostnaden för elevresor bli cirka 11 800 000 kr.

Luleå Lokaltrafik
Luleå Lokaltrafik måste vara delaktig i detta om beslut om sänkt avståndskrav för gymnasieelever beslutas. Det måste finnas kapacitet för dessa elever i bussarna, vilket kan innebära att ytterligare bussar behöver sättas in. Detta kan orsaka högre kostnader för Luleå Lokaltrafik, vilket i sin tur kan leda till högre kostnad för ett busskort.

Eftersom elever med kortare avstånd än 6 km inte har ett skolbusskort idag, finns det ingen kännedom om de köpt egna färdbevis på Luleå Lokaltrafiks linjebussar.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) om revidering av riktlinjer för skolskjuts, AGN Hid: 2025.254
- Kommunfullmäktiges beslut 2024-12-16 § 193, AGN Hid: 2025.345
- Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor, AGN Hid: 2025.357
- Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens förslag avseende motion (SD) om revidering av riktlinjer för skolskjuts, AGN Hid: 2025.356
- Arbetsmarknads- och gymnasienämndens arbetsutskotts beslut 2025-04-01 § 16, AGN Hid: 2025.379
- Presentation - Motion (SD) om revidering av riktlinjer för skolskjuts, AGN Hid: 2025.434

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige
Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Revidering av riktlinjer för skolskjuts

Luleå kommuns nuvarande riktlinjer för skolskjuts baseras på avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och skolan. Dessa riktlinjer skiljer sig åt beroende på elevens årskurs, där elever i förskoleklass till årskurs 3, årskurs 4–9 och gymnasiet har olika avståndskrav för att få rätt till kostnadsfri skolskjuts. För gymnasieelever är avståndsgränsen i dagsläget 6 kilometer, medan gränsen för årskurs 4–9 är 3 kilometer. Detta är reglerat av svensk nationell lagstiftning men det finns inga hinder för en kommun att liberalisera dessa krav.

Sverigedemokraterna anser att detta avståndskrav bör ses över för att skapa en mer rättvis och rimlig bedömning av elevers behov av skolskjuts. Många gymnasieelever har liknande dagliga transportbehov som elever i årskurs 4–9. Till skillnad från många andra delar av Sverige lever vi i ett betydligt kallare klimat, vilket begränsar möjligheten att göra längre resor till fots eller med cykel. Under extrema väderförhållanden kan detta till och med innebära en direkt risk för hälsan, särskilt vid mycket låga temperaturer.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att Luleå kommun utreder möjligheterna att ändra avståndskravet för kostnadsfri skolskjuts för gymnasieelever från 6 kilometer till 3 kilometer

För Sverigedemokraterna Luleå

2024-12-06

§ 46

Motion (SD) om förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte

Ärendenr 2025/171-1.1.1.5

Infrastruktur- och servicenämndens beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar rekommendera kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen och uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter revideras för beslut i kommunfullmäktige senast hösten 2025.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte.

Motionären skriver bland annat att konsumtionen av lustgas i berusningssyfte har ökat avsevärt under de senaste åren, att samtalen till Giftinformationscentralen rörande lustgas ökat markant och det är främst bland yngre ungdomar som konsumtionen ökar.

Vidare menar motionären att vi kan minska att denna trend sprider sig upp till Luleå genom att införa ett förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats i kommunens ordningsföreskrifter.

Sverigedemokraterna yrkar på att Luleå kommun i sina lokala ordningsföreskrifter inför ett förbud mot användandet av lustgas i berusningssyfte i offentlig miljö samt på förskole- och skolområden.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen konstaterar att det finns ett antal kommuner som redan har fört in detta i sina lokala ordningsföreskrifter, tex Nacka samt att Regeringen i februari lämnade en lagrådsremiss om begränsad tillgång till lustgas.

I Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter finns idag förbud mot förtäring av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdryckslikande preparat enligt alkohollagen (2010:1622) på offentlig plats inom de områden som redovisas i bilaga 1 (kartor), på områden som jämställts med offentlig plats enligt 3 § i dessa föreskrifter samt lekplatser, skolgårdar, förskolegårdar och allmänna idrottsplatser som är inhägnade.

Förbudet gäller inte servering av alkoholdrycker som sker i enlighet med meddelat serveringstillstånd.

Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskott har 2025-04-03 § 11 föreslagit infrastruktur- och servicenämnden besluta rekommendera kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen och uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter revideras för beslut i kommunfullmäktige senast hösten 2025.

Sammanträdet
Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att infrastruktur- och servicenämnden bifaller förslaget.

Dialog
Dialog inom infrastruktur- och serviceförvaltningen samt med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, brotts- och preventionssamordnaren för ANDTS och kommunpolis. Samtliga är positiva till förslaget.

Beslutsunderlag
- Motion (SD) om förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte, SBF Hid: 2025.561
- Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Luleå kommun, SBF Hid: 2025.1059
- Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut avseende motion (SD) om förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte, SBF Hid: 2025.1058
- Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskotts beslut 2025-04-03 § 11, SBF Hid: 2025.1152

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Samtliga nämnder
Kommunpolis

LULEÅ KOMMUN

••• Allmänna lokala ordningsföreskrifter

Luleå kommun

Dokumenttyp	Ärendenummer	Fastställd	Giltighetstid
Föreskrift	§ 220 KF 2021-10-25	2021-10-25	2021-12-01 fortlöpande

Dokumentansvarig	Tidigare reviderad	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Stadsbyggnadsförvaltningen		Kommunfullmäktige	Hela Luleå kommun

LULEÅ KOMMUN

Innehåll

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Luleå kommun 2
Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde 2
Lastning av varor med mera 3
Schaktning, grävning med mera 3
Störande buller 3
Containrar 3
Markiser, flaggor och skyltar 3
Affischering 4
Högtalarutsändning 4
Förtäring av alkohol 4
Ambulerande försäljning 4
Camping 5
Hundar 5
Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor 6
Skjutning med luftvapen med mera 6
Avgift för att använda offentlig plats 6
Överträdelse av lokal ordningsföreskrift 6

Bilagor

Bilaga 1 – Kartor som förtydligar områden där alkoholförtäring är förbjudet enligt 12 §

Bilaga 2 – Karta som förtydligar var i centrum som hundar alltid ska hållas kopplade enligt 16 § första stycket

Bilaga 3 – Karta som visar de allmänna badplatser där hundar ska hållas kopplade under perioden 1 maj till 30 september enligt 16 §

Bilaga 4 – Karta som preciserar utbredningen av världsarvet vid Gammelstads kyrkby

LULEÅ KOMMUN

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Luleå kommun

Beslutade av kommunfullmäktige den 25 oktober 2021, § 220.

Luleå kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1§ Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kapitlet ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Luleå kommun ska upprätthållas. Bestämmelserna i 18 § har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

2§ Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kapitlet 2 § första stycket 1 - 4 punkterna ordningslagen (1993:1617) om inte annat anges. Bestämmelsen i 18 § första stycket i dessa föreskrifter är även tillämplig på andra än offentliga platser inom kommunen.

För områden som kommunen har upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

3§ Vid tillämpningen av 3 kap ordningslagen (1993:1617) och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämställas med offentlig plats vid tillämpning av samtliga paragrafer: Domkyrkoplan, Innerstadens kyrkogård, Örnäskyrkogården, Nederluleå kyrkogård och Råneå kyrkogård.

4§ Innan Polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7 §, 10 § första stycket, 11 §, 18 § första stycket och 19 § i dessa föreskrifter, bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor med mera

5§ Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering ska den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar och utrymningsvägar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning med mera

6§ Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete ska se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Störande buller

7§ Arbete som förorsakar störande buller för personer på offentliga platser, till exempel stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan Polismyndighetens tillstånd.

Containrar

8§ Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container som ska ställas upp på en offentlig plats är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

Markiser, flaggor och skyltar

9§ Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,50 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,70 meter.

Affischering

10§ Affischer, annonser eller liknande anslag inklusive digital skyltning får inte utan tillstånd av Polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar, träd, buskar, trafikanordningar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Det krävs inte heller tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Att Polismyndighetens tillstånd krävs för uppsättande av skyltar och dylikt på offentlig plats framgår av 3 kapitlet 1 § ordningslagen (1993:1617).

Högtalarutsändning

11§ Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av Polismyndigheten.

Förtäring av alkohol

12§ Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622) får inte förtäras på offentlig plats inom de områden som redovisas i Bilaga 1 (kartor), på områden som jämställts med offentlig plats enligt 3 § i dessa föreskrifter samt lekplatser, skolgårdar, förskolegårdar och allmänna idrottsplatser som är inhägnade.

Förbudet gäller inte servering av alkoholdrycker som sker i enlighet med meddelat serveringstillstånd.

Ambulerande försäljning

13§ Ambulerande försäljning får inte ske på Storgatan i dess sträckning mellan Kungsgatan och Nygatan.

Med ambulerande försäljning avses sådan gatuförsäljning som tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och som därför inte kräver tillstånd enligt 3 kapitlet 1 § ordningslagen (1993:1617).

Camping

14§ Camping (tält, husvagn, husbil eller liknande) som inte sker på campinganläggning, eller mark som upplåtits för detta ändamål, är förbjuden inom områden med detaljplan.

Hundar

15§ Hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 16 och 17 §§ i dessa föreskrifter. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledarhund till synskadad person eller polishund i tjänst eller för service- och signalhund.

16§ Hundar ska hela året hållas kopplade inom centrum som definieras i bilaga 2 och på skol- och förskolegårdar då dessa är tillgängliga för allmänheten, på lekplatser, belysta motionsspår, allmänna idrottsplatser som är inhägnade och inte upplåtna för hundaktiviteter, på försäljningsplats medan torghandel pågår samt på platser som kommunen enligt 3 § jämställt med offentlig plats.

Under perioden 1 maj till och 30 september ska hundar hållas kopplade i parker och på öppna jordytor avsedda för plantering och de av kommunen utpekade:

Allmänna vandrings- och cykelleder
Skogsfrun och Hagadalsleden på Ormberget samt Malmleden, Bruksleden och Slipleden i Karlsvik.

Allmänna badplatser
First Camp (Arcus camping), Brändön, Gültzauudden, Klubbviken, Kängön (Råneå), Lulsundet, Lulviksbadet, Mörön, Notviken, Näset (Sunderbyn), Rörbäcken, Storsand och Trolltjärn. (se bilaga 3)

Tikar ska under löptid hållas kopplade på alla offentliga platser samt inom alla områden som kommunen enligt 3 § jämställt med offentlig plats.

När en hund inte hålls kopplad ska den ha halsband på sig med ägarens namn, adress och telefonnummer.

17§ Föroreningar efter hundar ska plockas upp på alla offentliga platser och de områden där hunden ska hållas kopplad enligt 16 § i dessa föreskrifter samt alla allmänna gång- cykel- och mopedvägar som är markerade med skyltar.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

18§ Användande av fyrverkerier och andra pyrotekniska varor kräver tillstånd av Polismyndigheten, utom på nyårsafton och därpå följande dag mellan klockan 21:00-01:00.

Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor inom det i Gammelstad avgränsade världsarvsområdet (se bilaga 4) på grund av brandrisken. Förbudet gäller även inom 200 meter från Sunderby sjukhus och samtliga vård- och omsorgsboenden i kommunen.

Skjutning med luftvapen med mera

19§ Luftvapen, kolsyre-, fjäder- och paintballvapen samt pil- eller slangbågar får inte, utan Polismyndighetens tillstånd, användas på offentlig plats eller områden som jämställts med offentlig plats enligt 3 § i dessa föreskrifter.

Avgift för att använda offentlig plats

20§ För användning av offentlig plats och område inom kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

21§ Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i dessa föreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kapitlet 22 § andra stycket ordningslagen (1993:1617).

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkanden.

Dessa föreskrifter träder ikraft den 1 december 2021 då tidigare beslutade föreskrifter ska upphöra att gälla. Tidigare föreskrifter är beslutade av kommunfullmäktige den 27 november 1995 och trädde ikraft den 1 januari 1996.

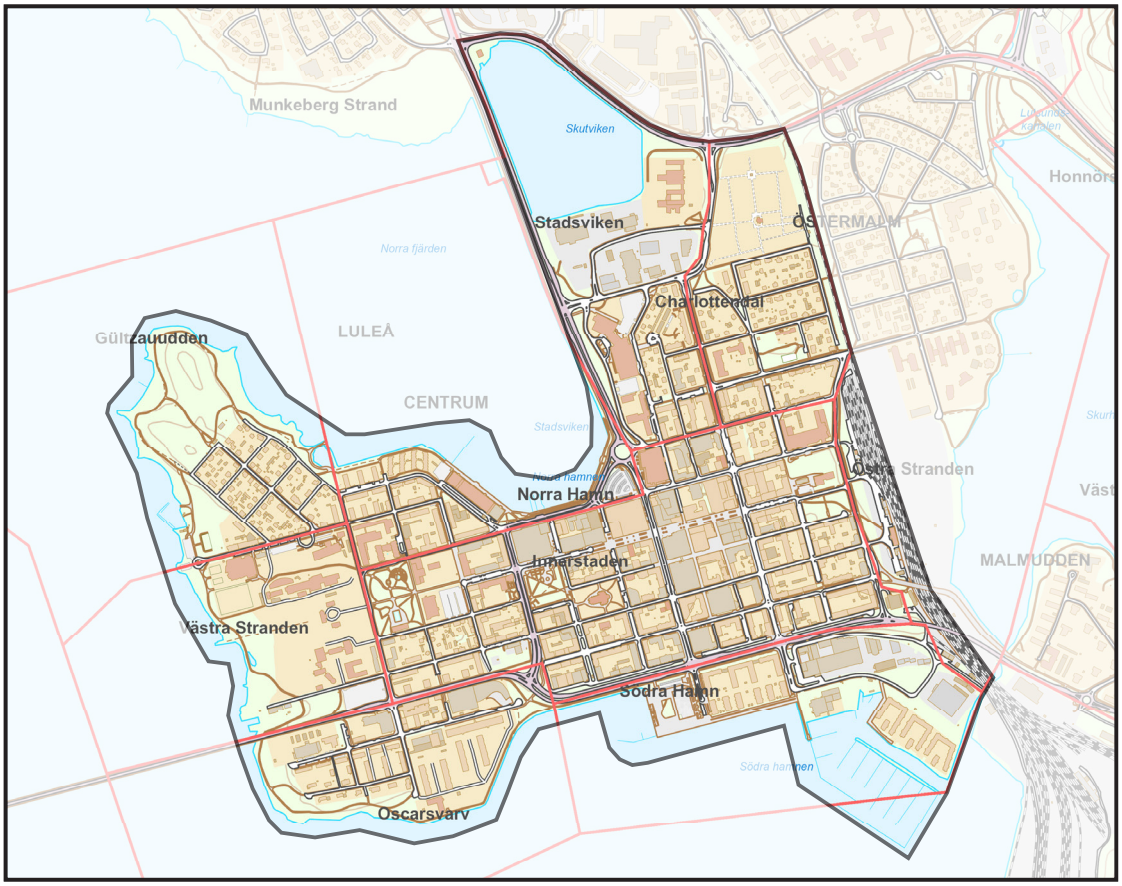
Kommunfullmäktige har reviderat föreskrifterna: 1996-05-28, 1999-08-30, 2002-05-27 (§ 46), 2007-05-02 (§ 92), 2008-02-25 (§ 42), 2013-10-28 (§ 247) och 2021-10-25 (§ 220)

BILAGA 1 - Kartor som förtydligar områden där alkoholförtäring är förbjudet enligt 12 §.

Förutom de områden som framgår av dessa kartor, får alkoholförtäring inte heller ske på områden som jämställts med offentlig plats enligt 3 § i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna, samt på lekplatser, skolgårdar och förskolegårdar.

Luleå centrum

Förbudsområdet kring centrum begränsas av Svartövägen i norr och järnvägen i öster och följer sedan Skurholmsfjärdens koppling under järnvägen ut i Södra Hamnen och sedan runt centrumhalvön och upp längs Bodenvägen.

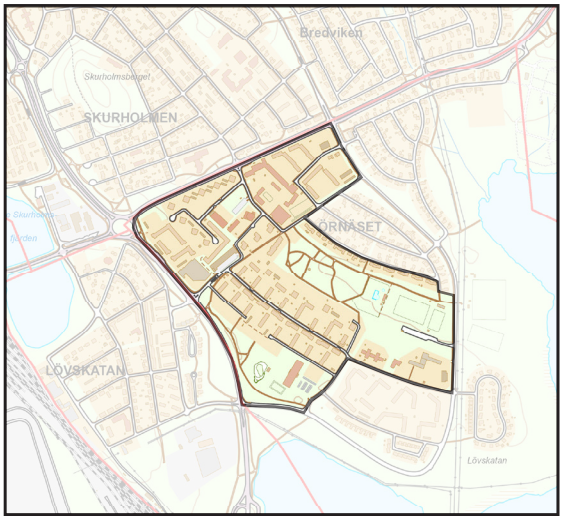

Kartorna har olika skalor för att öka läsbarheten. Ingen skala finns angiven.
Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

LULEÅ KOMMUN

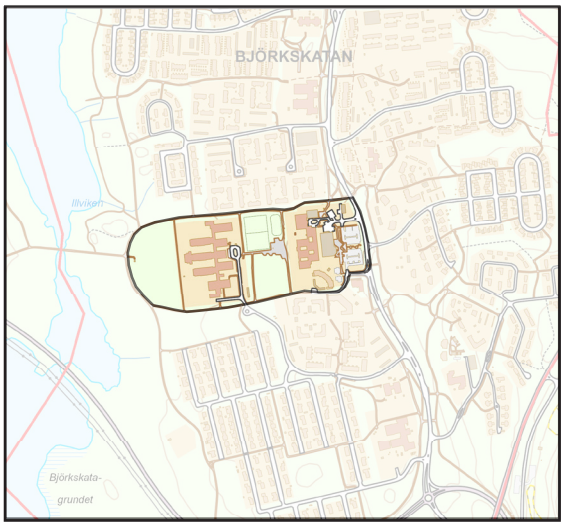
Örnäset

Förbudsområdet på Örnäset begränas av Hertsövägen i norr, fram till Örnäsvägen i öster, sedan väster in på Rödkallensväg sedan öster på Sörviksgatan, Örnäsvägen ner till Edeforsgatan sedan väster in på Klyvargatan, Örnäsvägen ut till Svartövägen och Svartövägen fram till Hertsövägen.

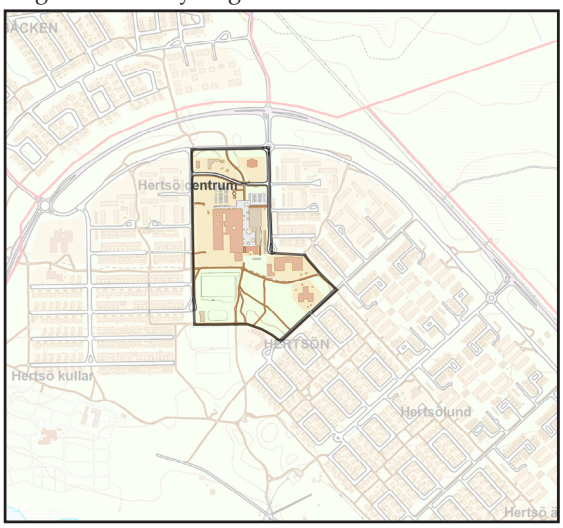
Björkskatan

Förbudsområdet på Björkskatan begränsas av Väderleden i öster och gångvägen runt centrum i de andra väderstrecken.

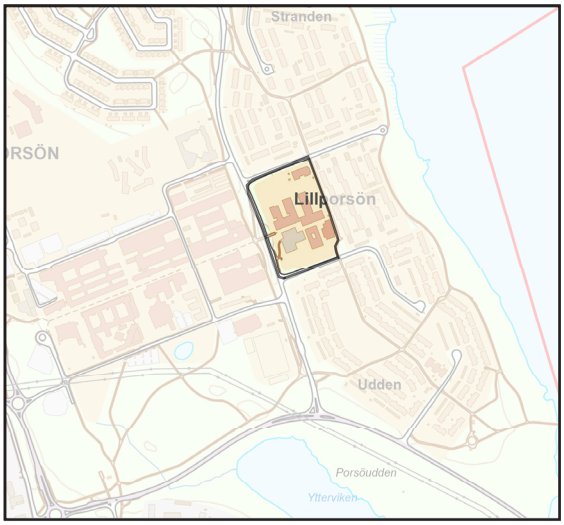
Hertsön

Förbudsområdet på Hertsön begränsas av Avaviksvägen i norr, ner längs Svedjevägen, via stig över skolgården till gångvägen som går till Långmyrvägen i öster. Sedan Långmyrvägen ned till gångvägen som i söder binder samman denna väg med Backmyrvägen i väster.

Porsön

Förbudsområdet på Porsön begränsas av Porsövägen i väster, Docentvägen i norr och Professorsvägen i söder samt gång- och cykelvägen i öster som sammanbinder de sistnämnda två gatorna och omgärdar centrum.

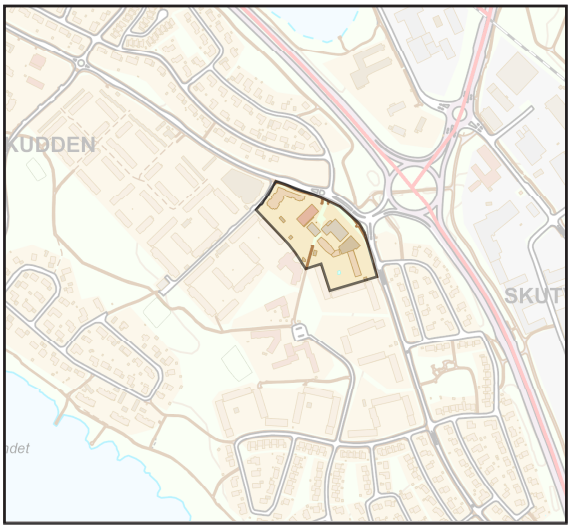

Kartorna har olika skalor för att öka läsbarheten. Ingen skala finns angiven.
Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

LULEÅ KOMMUN

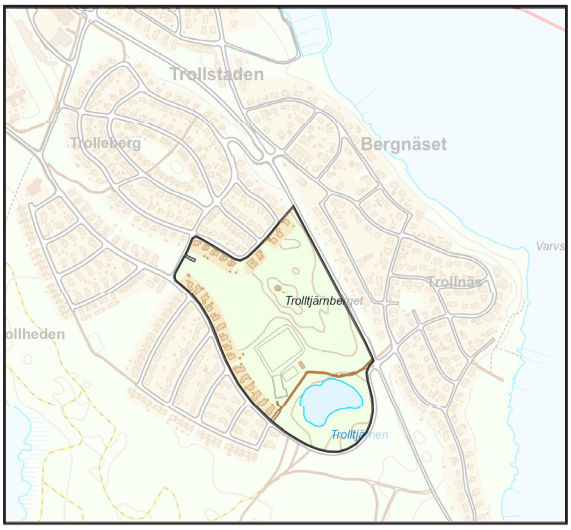
Mjölkudden

Förbudsområdet på Mjölkudden begränsas av Mjölkuddsvägen i norr och väster, sedan är det en avgränsning som följer fasaderna mot de halvoffentliga ytorna som omgärdar Mjölkuddens centrum.

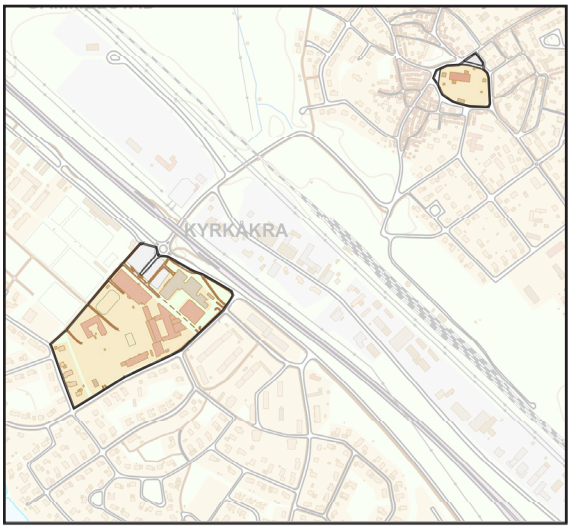
Bergnäset

Förbudsområdet på Bergnäset begränsas av Trollebergsvägen i nordväst, Trollstigen i norr och förlängningen av denna ut på Granuddsvägen i öster. I söder och väster avgränsar Trolltjärnsvägen.

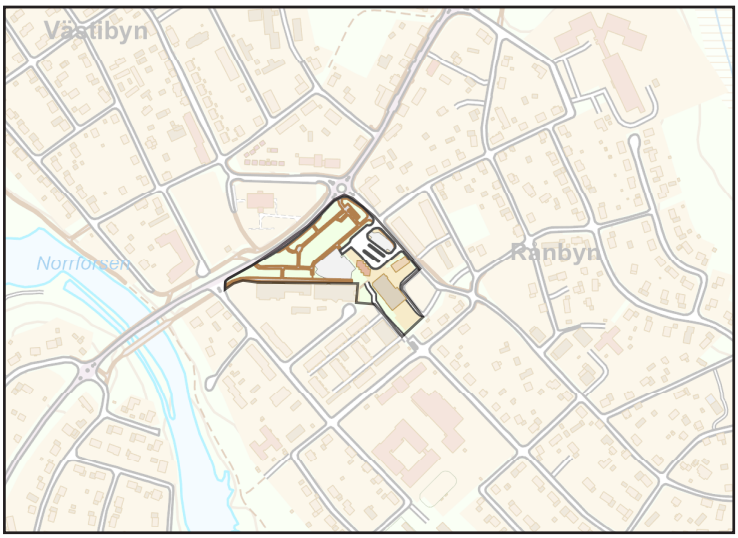
Gammelstad

I Gammelstad finns det två avgränsade förbudsområden.
Förbudsområdet för **Stadsöns centrum** begränsas av Mariebergsvägen, Övägen, Andersvägen samt gång- och cykelvägen till Mariebergsvägen.
Förbudsområdet för **Kyrkbyns centrum** begränsas av Sockenvägen och Kyrktorget.

Råneå

Förbudsområdet i Råneå begränsas av Sörforsvägen i nordväst, Kängsövägen i öster, sedan runt affärsbyggnaderna till Klapphällsstigen i söder, sedan Klockarvägen upp till Affärsvägen och denna västerut.

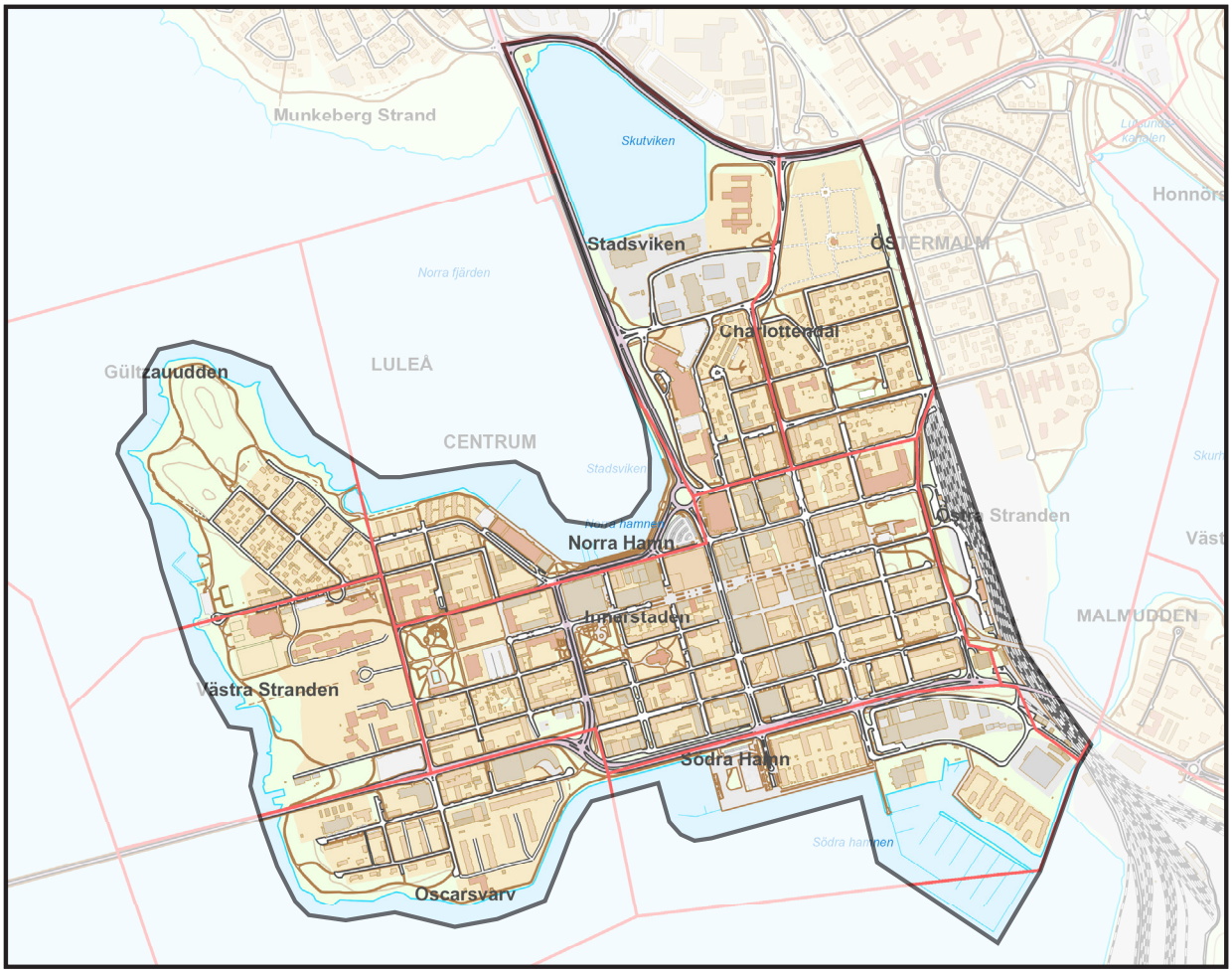
Kartorna har olika skalor för att öka läsbarheten. Ingen skala finns angiven.
Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

BILAGA 2 - Karta som förtydligar var i centrum som hundar alltid ska hållas kopplade enligt 16 § första stycket.

Förutom det område som förtydligas i denna karta,
ska hundar hållas kopplade på de platser och tider som beskrivs i 16§.

Luleå centrum

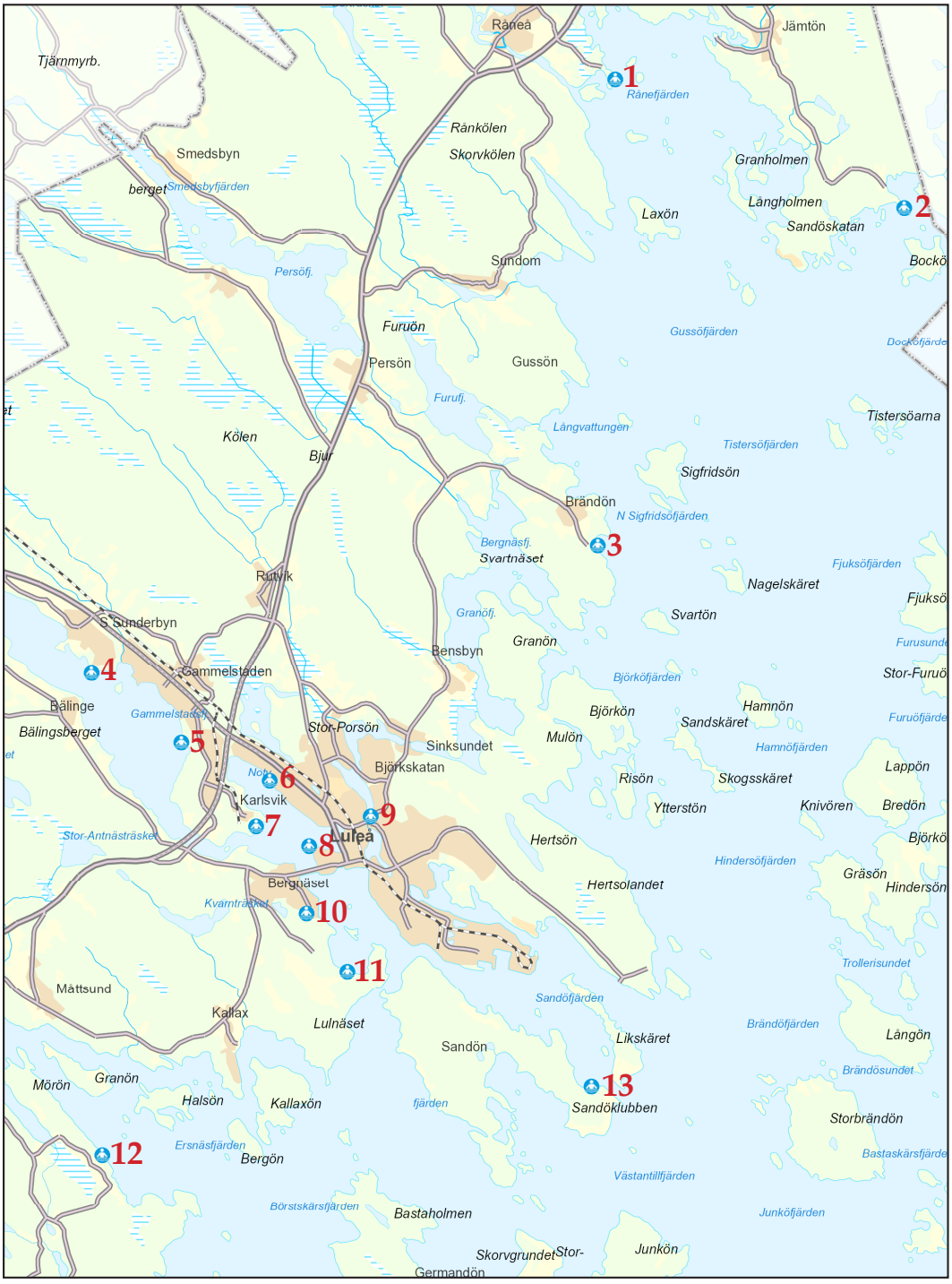
Det är koppeltvång för hundar inom nedan angivet område som begränsas av Svartövägen i norr och järnvägen i öster och följer sedan Skurholmsfjärdens koppling under järnvägen ut i Södra Hamnen och sedan runt centrum-halvön och upp längs Bodenvägen.

Kartan har ingen skala angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

BILAGA 3 - Karta som visar de allmänna badplatser där hundar ska hållas kopplade under perioden 1 maj till 30 september enligt 16 §.

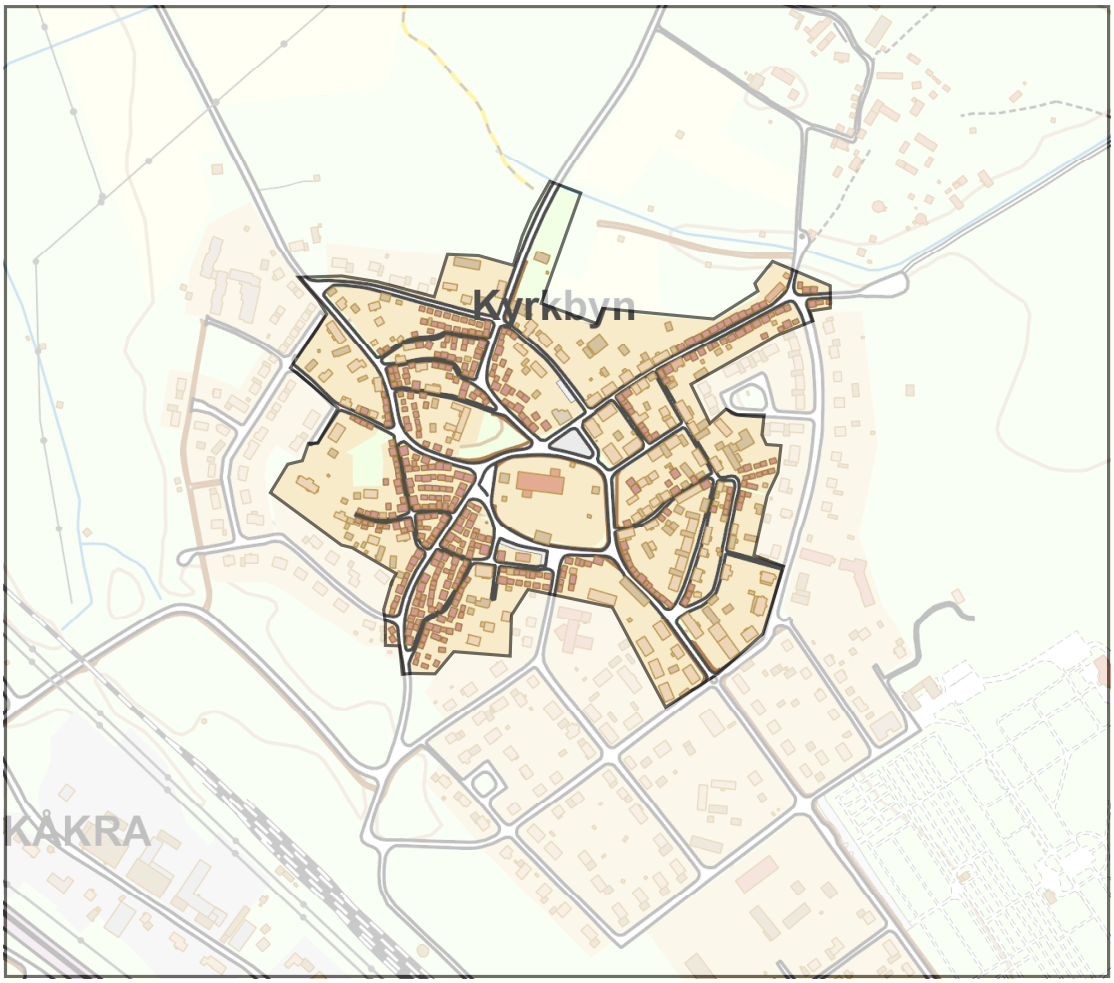
Förutom det område som förtydligas i denna karta,
ska hundar hållas kopplade på de platser och tider som beskrivs i 16§.

1. Kängsön, Råneå
2. Rörbäcken
3. Brändön
4. Näset, Sunderbyn
5. Storsand
6. Notviken
7. First Camp (*Arcus Camping*)
8. Gültzauudden
9. Lulsundet
10. Trolltjärn
11. Lulviksbadet
12. Mörön
13. Klubbviken

Kartan har ingen skala angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

BILAGA 4 - Karta som preciserar utbredningen av världsarvet vid Gammelstads kyrkby, se 18 §.

Kartan har ingen skala angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte

Konsumtionen av lustgas i berusningssyfte har ökat avsevärt under de senaste åren. Enligt Folkhälsomyndigheten har samtalen till Giftinformationscentralen rörande lustgas ökat markant och det är främst bland yngre ungdomar som konsumtionen ökar. Lustgas är inget förbjudet preparat och används lagligt inom sjukvården samt vid viss typ av matlagning. Dessvärre har det blivit allt vanligare att använda lustgas i berusningssyfte, vilket är farligt och medför en ökad risk för hälsoproblem och skador.

Upprepad användning av lustgas kan förstöra vitamin B12 i kroppen, vilket bromsar bildningen av nervceller och blodkroppar. Detta kan i sin tur leda till symptom som förlamning och andra neurologiska skador. Utvecklingen är oroväckande och vi anser att det är viktigt att Luleå kommun agerar förebyggande för att hantera detta problem.

Genom att införa ett förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats inom kommunens ordningsföreskrifter kan vi minska risken för att denna trend sprider sig upp till Luleå. Ett sådant förbud skulle också sända en tydlig signal om att vi tar denna problematik på allvar och prioriterar invånarnas hälsa och trygghet.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att Luleå kommun i sina lokala ordningsföreskrifter inför ett förbud mot användandet av lustgas i berusningssyfte i offentlig miljö samt på förskole- och skolområden.

För Sverigedemokraterna Luleå

2025-01-11

Förslag till beslut gällande motion (SD) om kostnadsanalys för klimatneutralitetsmålet 2040

Ärendenr 2024/1928-1.1.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen som besvarad.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) inkom 2024-10-20 med en motion (SD) om kostnadsanalys för klimatneutralitetsmålet 2040. Motionären anser att den eventuella kostnaden för att nå målet om klimatneutralitet inte är belyst i den bemärkelsen som det bör. Vidare anser motionären att det är riskfyllt för kommunens ekonomiska stabilitet att genomföra en klimatomställning utan att ha en tydlig bild av dess kostnader samt att det krävs en tydlig plan och en verklighetsförankrad kostnadsbedömning för de investeringar och åtgärder som behövs för att Luleå kommun ska ha en realistisk möjlighet att kunna uppnå klimatneutralitet till 2040.

Med anledning av vad som står skrivet i motionen föreslår motionären att kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en omfattande kostnadsanalys för målet om klimatneutralitet 2040.

Kommunstyrelseförvaltningen håller med motionären om att beskrivning av de finansiella resurser som behövs för genomförandet av klimatomställningen saknats inom Luleå kommun och att detta perspektiv måste lyftas för att möjliggöra att målen om klimatneutralitet realiseras. I slutet av 2024 valdes Luleå kommun ut som en av Sveriges 48 städer inom satsningen Viable Cities. Därmed har kommunen åtagit sig att ta fram en klimatinvesteringsplan. Detta arbete är påbörjat under våren 2025.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anse motionen som besvarad eftersom detta arbete är påbörjat inom ramen för de åtaganden om klimatinvesteringsplan som kommunen har åtagit sig inom Viable Cities.

Beskrivning av ärendet

I samband med att Luleå valdes ut som en av Sveriges 48 Viable Cities i slutet av 2024 och signerade klimatkontrakt åtog sig Luleå kommun att gå före i att snabba på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta åtagande innebär bland annat att kommunen ska utveckla en klimatinvesteringsplan.

Klimatinvesteringsplaner är en metod som underlättar planeringen av omställningen, från nuläge via åtgärder till hur detta ska finansieras. Många av de insatser som krävs för att drastiskt minska utsläppen av växthusgaser kan ge mervinster som bidrar till högre livskvalitet, till exempel renare luft, grönare närmiljö och mindre buller. Insatserna för klimatet kan vara så gott som gratis, de kan också kosta en hel del. Hur mycket det kostar beror på vilka lösningar som väljs och om beteenden och invanda mönster ändras.

Klimatinvesteringsplaner är ett relativt nytt begrepp för kommunerna där etablerade arbetssätt och metoder håller på att utvecklas. Klimatinvesteringsplaner handlar om att titta på det totala investeringsbehovet som finns för att nå uppsatta klimatmål. Detta för att skapa förståelse för kapitalbehovet av omställningen. Genom att använda metoden klimatinvesteringsplan kan en samlad bild av de kommunala, regionala, statliga och privata åtgärder och investeringar som behövs för att nå klimatneutralitet uppskattas. I detta arbete behöver kommunkoncernen samverka med andra aktörer som regionen, myndigheter, näringslivet och civilsamhället. Med hjälp av metoden kan kommunkoncernen utvärdera behovet av finansiering. Både vad gäller hur mycket kapital som behövs, när i tiden kapitalet behövs och vilken part som ska stå för det.

Klimatinvesteringsplanen bör inte vara en beslutad plan utan ses som underlag för verksamhetsplanering och budgetprocessen som kontinuerligt uppdateras. Under 2025 kommer ett första utkast till klimatinvesteringsplan tas fram inom ramen för Luleå kommun som en stad inom Viable Cities.

Dialog

Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) Kostnadsanalys för Klimatneutralitetsmålet 2040

Sophie Forsberg Johansson
Strateg, samhällsomställningskontoret

Beslutet skickas till

Motionären
Kommunstyrelseförvaltningen, samhällsomställningskontoret

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Kostnadsanalys för klimatneutralitetsmålet 2040

Ett av målen i Vision Luleå 2040 är att kommunen vid år 2040 inte ska ha någon påverkan på klimatet. Målet syftar till att nå klimatneutralitet genom effektivare användning av energi, ökad andel av förnybara bränslen och egen produktion av förnybar energi. Vad denna eventuella kostnad kommer att landa på har dock inte belysts i den bemärkelsen som den bör. Att genomföra en klimatomställning utan att ha en tydlig bild av dess kostnader är riskfyllt för kommunens ekonomiska stabilitet.

En god ekonomisk försörjning är en förutsättning för att säkerställa att kommunen inte drabbas av underskott eller framtida ekonomiska bekymmer. Det är därför av yttersta vikt att Luleå har kännedom av kostnaderna för omställningen innan vidare åtaganden görs.

Om Luleå kommun någonsin ska ha en realistisk möjlighet att kunna uppnå klimatneutralitet till 2040 krävs det en tydlig plan och en verklighetsförankrad kostnadsbedömning för de investeringar och åtgärder som behövs. Det är nödvändigt att genomföra en grundlig kostnadsanalys för att utreda de ekonomiska konsekvenserna och skapa en tydlig budgetram för hur kommunen kan nå detta mål.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att Luleå kommun genomför en omfattande kostnadsanalys för målet om klimatneutralitet 2040

För Sverigedemokraterna Luleå

Förslag till beslut gällande Motion (KD) om "Ko på rot" för mer lokalproducerad mat

Ärendenr 2024/2088-1.1.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen.

Sammanfattning av ärendet

Samuel Ek (KD) och Andreas Bergström (KD) har 2024-10-22 inkommit med en motion om att utreda vilken form av upphandlingsmodell liknande ”Ko på rot” som skulle kunna tillämpas i Luleå kommun.

Modellen innebär att kommunen upphandlar djur – exempelvis nötkreatur – från lokala lantbrukare, som ersätts månadsvis för skötseln fram till slakt. Därefter används köttet i kommunens offentliga måltider. Syftet är att stärka den lokala livsmedelsproduktionen, bidra till ökad självförsörjningsgrad och livsmedelsberedskap genom långsiktiga samverkanslösningar. Modellen ses som ett komplement till ordinarie livsmedelsupphandling.

Motionen föreslår att kommunen utreder vilken form av ”Ko på rot” som skulle vara möjlig att tillämpa i Luleå med utgångspunkt i lokala förutsättningar och behov. Upphandlingsmodellen ska även kunna tillämpas på fler typer av livsmedel.

Förslaget ligger i linje med kommunens pågående arbete med att stärka den lokala livsmedelsförsörjningen. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att bifalla motionen.

Kommunfullmäktige har 2024-11-18 § 165 beslutat att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Beskrivning av ärendet

Luleå kommun arbetar för närvarande med att ta fram en samlad inriktning för livsmedelsområdet, där stärkt lokal matproduktion är en central utgångspunkt. Arbetet samordnas av Näringslivskontoret tillsammans med Hushållningssällskapet Norrbotten/Västerbotten, och en bred arbetsgrupp med representation från flera verksamheter är tillsatt.

Målarbetet utgår från fyra fokusområden:

- Blomstrande livsmedelsnäring
- God försörjningsförmåga av mat

- God beredskap
- Hållbara livsmedel

Modellen ”Ko på rot” är ett exempel på hur kommuner kan arbeta innovativt för att stödja lokal livsmedelsproduktion genom alternativa samverkansformer. Sådana lösningar ligger i linje med det pågående arbetet, där möjligheter till lokal samverkan, inklusive upphandlingsfrågor- och modeller, ses över i dialog med det lokala näringslivet.

Bland de insatser som hittills lyfts fram som mest betydelsefulla i kommunens arbete med att stärka lokal livsmedelsproduktion är möjligheten att öka andelen närproducerad mat genom upphandlingsmetoder och samverkansformer som skapar goda villkor för lokala företag.
Inom ramen för det pågående arbetet utreds därför vilken form av ”Ko på rot” som skulle kunna vara möjlig att tillämpa i Luleå. Målet är att utveckla en modell som utgår från lokala förutsättningar och behov, och som stärker både livsmedelsförsörjning och det lokala näringslivet.

Dialog
Dialog har förts inom den arbetsgrupp som arbetar med att ta fram förslag för kommunens framtida arbete inom livsmedelsområdet samt med företag inom näringen. Därutöver har dialog skett med Hushållningssällskapet samt med deltagare under en workshop i april 2025, där representanter för näringslivet, tjänstepersoner, intresseorganisationer och förtroendevalda deltog. Dialog pågår fortsatt med företag och andra intressenter eftersom arbetet fortskrider.

Beslutsunderlag

- Motion (KD) om "Ko på rot" för mer lokalproducerad mat, KLF Hid:2024.10074
- Kommunfullmäktiges beslut 2024-11-18 § 165, KLF Hid: 2024.10626

Hannah Watts
Strateg

Beslutet skickas till

Motionären
Kommunstyrelseförvaltningen, kansliet
Kommunstyrelseförvaltningen, näringsliv och omvärld

MOTION 2024-10-22

”Ko på rot” för mer lokalproducerad mat

På livsmedelsverkets hemsida under ämnet **Ett livskraftigt lantbruk och livsmedelsindustri** kan vi läsa:

”För att alla ska få tillräckligt med näring även vid kris och krig behöver Sveriges försörjningsförmåga bli starkare, det vill säga förmågan att se till att maten når fram till matborden. Det handlar bland annat om att ha ett livskraftigt svenskt lantbruk och svensk livsmedelsindustri.”

Det som kan ses som en självklarhet har under lång tid inte uppmärksammats i tillräcklig omfattning. Det är inte förrän efter Rysslands invasion av Ukraina 2022 som förståelsen för hur beroende vi är av omvärlden för vår livsmedelsförsörjning blev riktigt tydlig.

Väldigt många kommuner i vårt land sätter nu riktlinjer och mål som går ut på att öka användningen av lokalproducerade livsmedel i sina verksamheter både i förvaltningar och bolag. I valet mellan lokalproducerad och ekologisk mat är vi Kristdemokraterna tydliga med att prioritera lokalproducerat eftersom ekologisk inte innebär per automatik att maten kommer från närområdet. Lokalproducerad mat innebär nyttigare och godare mat samt minskade transportkostnader samtidigt som det är ett stöd för lokal livsmedelsproduktion.

Kommunerna har ett stort ansvar för att tänka långsiktigt när det gäller livsmedelsproduktion till kommunernas verksamheter. Vi har sett i närtid att vi som kommun i våra upphandlingar kan styra upphandlingarna på ett sätt att det kan stötta lokal livsmedelsproduktion till kommunens verksamheter. Detta ser vi som mycket positivt men vi måste fortsätta vara innovativa och se och följa goda exempel ute i landet.

Det finns kommuner som just varit innovativa och som ser effekt. Ett exempel är ”Ko på rot” som exempelvis Lycksele infört. Det innebär att den kommunen har upphandlat 10 kalvar av lokala bönder där bönderna får betalt varje månad för skötsel tills djuren är redo för slakt och styckning. Allt sker så lokalt som möjligt och köttet används sedan till kommunens offentliga måltider.

Ko på rot ska ses som en långsiktig investering och är ett komplement till huvudgrossist avtal. Vid offentlig upphandling är det huvudsakligen prislappen som styr vilket gör att det kan vara svårare för lokala bönder att konkurrera. Genom att kommunen prioriterar lokalproducerad mat planerar vi också för en ökad självförsörjning och att mat ska finnas i kristider. Bönderna får en inkomst varje månad och lantbruket bidrar också till biologisk mångfald och en levande landsbygd när åkrar används för att producera hö till korna. Dessutom stannar pengarna inom kommunen och kvaliteten på maten i skolor och äldreboenden blir än bättre.

Namnet till trots, ”Ko på rot”, så ska denna upphandlingsmodell även kunna tillämpas på andra livsmedel t ex får eller renkött men även mjölkproduktion.

Med anledning av ovanstående yrkar Kristdemokraterna att kommunfullmäktige beslutar

- att Luleå kommun tillsammans med lantbrukare i kommunen utreder vilken form av ”Ko på rot” som skulle vara möjlig i Luleå.

Kristdemokraterna Luleå

Förslag till beslut om remisssvar SOU 2025:12 AI-kommissionens Färdplan för Sverige

Ärendenr 2025/911-1.3.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna remissvaret på SOU 2025:12 AI-kommissionens färdplan för Sverige och översända det till Finansdepartementet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

AI-kommissionen har lämnat ett betänkande med en färdplan för Sveriges utveckling och användning av artificiell intelligens (AI). Regeringskansliet önskar nu synpunkter på betänkandet som AI-kommissionen presenterat. Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 4 juni 2025.

Kommunens yttrande syftar till att stärka kommunernas röst i det nationella utvecklingsarbetet kring AI och att framföra konkreta förbättringsförslag för att säkerställa att kommunala behov och förutsättningar beaktas i fortsatt policyutveckling.

Luleå kommun välkomnar initiativet att ta fram en färdplan för Sveriges AI-utveckling. Det är positivt att färdplanen har ett helhetsperspektiv men vi ser behov av att i högre grad inkludera kommunsektorns specifika behov och förutsättningar. Kommunerna har en central roll i digitaliseringen av välfärden och behöver ges förutsättningar att vara aktiva och trygga aktörer i AI-utvecklingen.

Färdplanen innehåller många förslag på flera olika områden. Med den korta svarstid som varit har kommunen inte haft möjlighet att fördjupa sig i alla förslagen.

Luleå kommun delar Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) huvudsakliga ståndpunkter i sitt remissyttrande (SKR2025/00434), men kompletterar deras remissvar med konkreta förslag som tydliggör kommunernas behov och förutsättningar för att implementera och använda AI.

Luleå kommun vill särskilt framhålla vikten av att den kommunala sektorns behov beaktas i det fortsatta arbetet med AI-strategin – särskilt när det gäller AI-infrastruktur, kompetensförsörjning och ledarskap i offentlig sektor.

Beskrivning av ärendet

AI-kommissionens färdplan (SOU 2025:12) syftar till att ge regeringen strategiskt underlag för hur Sverige ska ta tillvara potentialen i AI på ett hållbart och jämlikt sätt.

Färdplanen syftar till att ge regeringen strategiskt underlag för hur Sverige ska ta tillvara potentialen i AI på ett hållbart och jämlikt sätt och består av tre områden:

- En stabil grund att bygga på
- AI för alla
- Ledarskap och styrning

Luleå kommuns remissvar fokuserar särskilt på fem prioriterade områden:

- AI-infrastruktur och digital suveränitet, där kommunen föreslår att AI-verkstaden ska vara en icke-kommersiell, plattformsoberoende lösning med kommunal delaktighet.

- Skola, vuxenutbildning och kompetensförsörjning, där kommunen efterlyser att AI och digital kompetens integreras i styrdokumenten för utbildningsväsendet samt nationellt stöd till AI-kompetenslyft inom kommunal verksamhet.

- Ledarskap och styrning, där kommunen föreslår nationella riktlinjer för AI-kompetens för ledare i offentlig sektor och stöd för lokal AI-styrning.

- Delning och skalning av AI-lösningar, där kommunen lyfter vikten av strukturer för att sprida och återanvända lösningar, samt tydliggör SKR:s och det av SKR ägda bolaget Adda AB:s nyckelroll i att dela och skala lösningar mellan kommuner via dess inköpscentral.

Kommunens remissvar innehåller ett antal förbättringsförslag till färdplanen, med syfte att stärka offentlig sektors möjligheter att använda AI på ett rättssäkert, transparent och inkluderande sätt.

Dialog

Remissvaret har tagits fram inom ramen för kommunstyrelseförvaltningens arbete för att accelerera AI-tillämpning och förmåga i Luleå kommunkoncern. En dialog har förts med representanter från arbetsmarknad- och utbildningsförvaltningen, infrastruktur- och serviceförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt socialförvaltningen. Yttrandet har också tagit nationella ställningstaganden i beaktning, exempelvis SKR yttrande.

Beslutsunderlag

- Remissvar från Luleå kommun daterat 2025-05-15
- AI-kommissionens färdplan för Sverige.
- SKRs yttrande gällande färdplan för Sverige.

Emma Breheim
Biträdande kommundirektör

Beslutet skickas till

Finansdepartementet

Svar på remiss SOU 2025:12 AI-kommissionens Färdplan för Sverige

Fi2025/00457 Finansdepartementet

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun välkomnar AI-kommissionens färdplan som ett viktigt steg i att stärka Sveriges kapacitet att använda AI för samhällsnytta. AI är en viktig teknik för offentlig sektor, inte minst för kommun- och regionsektorn som står för en stor del av Sveriges samlade välfärdsleverans. AI har potential att höja både kvalitet och effektivitet i välfärdsleveransen, något som är avgörande för de utmaningar som sektorn står inför. Det gäller inte minst den demografiska utvecklingen som kräver att offentlig sektor levererar mer välfärd av högre kvalitet med mindre resurser framöver. Vi instämmer i att AI är avgörande för välfärdens långsiktiga hållbarhet och offentlig sektors omställningsförmåga. Samtidigt ser vi ett behov av att färdplanen i högre grad adresserar kommunsektorns förutsättningar, behov och redan pågående initiativ.

Luleå kommun stöder många av de ställningstaganden som Sveriges kommuner och regioner (SKR) framför i sitt yttrande (SKR2025/00434). I vårt svar vill vi särskilt komplettera med konkreta förslag och perspektiv från den kommunala verksamheten, inte minst inom skola, omsorg och lokal utveckling.

Våra synpunkter rör framför allt:

- behovet av en icke-kommersiell, plattformsoberoende och säker AI-infrastruktur med kommunal delaktighet,
- satsningar på digital kompetens i offentlig sektor samt att AI integreras i skolans och vuxenutbildningens styrdokument,
- nationellt stöd till kommunal kompetensutveckling och strategisk omställning i välfärdssektorn,
- utveckling av nationella riktlinjer för AI-kompetens och styrning för offentliga ledare,
- att kommuner ges möjlighet att dela och skala AI-lösningar, med SKR:s bolag Adda AB med dess inköpscentral som samordnande aktörer.

Vi ser fram emot ett fortsatt arbete där kommuner ges en tydlig roll som drivande aktörer i den svenska AI-strategin.

Område 1 – En stabil grund att bygga på

Digital suveränitet och infrastruktur
Kommunerna är centrala aktörer i välfärdssystemet och hanterar stora mängder känslig information. Därför är det avgörande att AI-infrastrukturen är plattformsoberoende, icke-kommersiell och säker. Den föreslagna AI-verkstaden för offentlig sektor måste ha stark förankring i kommunsektorns behov och ges förutsättningar att fungera som gemensam infrastruktur. Vi delar också SKR:s kritik mot avgiftsfinansiering och vill särskilt lyfta vikten av offentlig och plattformsoberoende AI-infrastruktur.

Datakvalitet och rättssäkerhet
Vi instämmer i behovet av tydliga riktlinjer för datadelning och interoperabilitet. Vi ser behov av nationella riktlinjer för datakvalitet, samt att AI-system i offentlig sektor genomgår informationssäkerhetsbedömningar. Offentlighets- och sekretesslagen bör ses över i ljuset av AI-användning och GDPR, särskilt för att skydda integriteten i digitala välfärdstjänster.

Kommunens förslag och synpunkter

- AI-verkstaden bör vara icke-kommersiell, plattformsoberoende och tillgänglig för kommunsektorn och utformas med hög delaktighet för kommuner.
- Inför nationella riktlinjer för datakvalitet, säkerhet och juridisk granskning av AI.

Område 2 – AI för alla

Kompetenslyft för alla
För att motverka digitalt utanförskap och ojämlikhet behöver digital kompetens och AI-förståelse integreras i grundskolans läroplan. Vi delar SKR:s kritik mot att skolväsendet exkluderats från färdplanens konkreta förslag. Skolan är en grundbult för att bygga framtidens AI-kompetens. Vi föreslår att AI och digital kompetens integreras i läroplaner och att lärare och skolledare erbjuds nationella fortbildningsinsatser.

Vuxnas lärande måste prioriteras i färdplanen. Kommunerna behöver stöd att erbjuda flexibla och modulbaserade AI-utbildningar, även för utrikesfödda och personer med låg digital kompetens. SFI-utbildning bör uppdateras så att

även dessa målgrupper får möjlighet att förstå och använda AI. Biblioteken kan vara strategiska noder för AI-folkbildning. Vi vill särskilt lyfta Digidel-center som exempel på hur kommuner aktivt kan arbeta för att inkludera fler i den digitala omställningen.

AI kommer att förändra arbetsinnehållet i många yrken inom vård, skola och omsorg. För att lyckas med en trygg och inkluderande AI-omställning krävs att kommunerna ges riktat stöd för kompetensutveckling och omställning av personal. Nya yrkesroller växer fram, samtidigt som traditionella uppgifter förändras – något som kräver strategiskt ledarskap, resurser och samverkan.

Särskilt inom välfärden behöver befintliga medarbetare stärka sin AI-kompetens. Vi föreslår nationella satsningar på modulbaserad utbildning och lokala kompetenslyft inom till exempel socialtjänst och äldreomsorg.

AI för en offentlig sektor i framkant
SKR anser att Färdplanen har ett för starkt teknikfokus och förhållandevis svagt fokus på välfärdens behov och de etiska avvägningar som krävs för att bygga förtroendefull tillämpning av AI. SKR betonar vikten av behovsdriven innovation, förankring i verksamhet och aktiv medverkan av professioner och invånare.

Färdplanen förutsätter att kommuner och regioner har kapacitet att implementera AI-lösningar, men många aktörer i sektorn saknar såväl teknisk kompetens som ekonomiska resurser för detta. Färdplanen riskerar därmed att öka gapet mellan å ena sidan stora och resursstarka kommuner och å andra sidan små kommuner med mindre resurser.

För att AI ska kunna göra verklig nytta i hela kommunsektorn krävs strukturer för att sprida, dela och skala lösningar. Detta är särskilt viktigt för mindre kommuner som inte har egna utvecklingsresurser.

SKR och Sveriges kommuner har ingått ett handslag för välfärdens digitalisering. För att sprida och skapa AI-lösningar kan SKR och inköpscentralen ADDA spela en nyckelroll. Genom gemensamma upphandlingar, stöd för kravställning, återanvändbara mallar och kompetensnätverk kan de möjliggöra en bred tillgängliggörande av AI-lösningar inom kommunsektorn.

Kommunens förslag och synpunkter:

- AI och digital kompetens ska integreras i skolans läroplan, från tidig ålder, för att motverka digitalt utanförskap och ojämlikhet.

- Lärare och skolledare ska erbjudas nationell fortbildning för att kunna undervisa och leda i ett AI-förstärkt utbildningssystem.
- Vuxenutbildningen behöver stöd för att erbjuda modulbaserade AI-utbildningar, särskilt riktade till personer med låg digital kompetens och utrikesfödda.
- SFI-utbildningen bör uppdateras för att inkludera AI-förståelse och digitala färdigheter.
- Bibliotek och Digidel-center bör användas som lokala arenor för AI-folkbildning och digital inkludering.
- Nationella satsningar bör möjliggöra lokala AI-kompetenslyft för befintliga medarbetare inom socialtjänst, äldreomsorg, förskola och skola.
- Samverkan med SKR och dess bolag Adda AB och dess inköpscentral för att sprida och skala AI-lösningar till kommuner.

Område 3 – Ledarskap och styrning

AI-kompetens för ledare
Ett tryggt och effektivt införande av AI i offentlig sektor kräver att ledare, chefer och politiker har rätt kompetens. Kommuner behöver också stöd i att formulera och implementera AI-strategier med tillhörande styrmodeller samt i att hantera risker, ansvarsfördelning och etik kopplat till AI i välfärden.

Ansvar och etik
Ansvarsstruktur, incidenthantering och granskbarhet måste vara centrala delar i den offentliga AI-styrningen. Samtliga AI-verktyg som används i välfärden bör utvecklas enligt principen om "privacy by design" och vara öppna för granskning.

Kommunens förslag och synpunkter
- Ta fram riktlinjer för AI-kompetens för offentliga ledare.
- Ge kommuner stöd i att formulera styrmodeller och incidenthantering.
- Inför krav på öppna och granskningsbara AI-verktyg i välfärden.

Avslutning
Luleå kommun vill bidra till ett hållbart, transparent och inkluderande AI-ekosystem. Vi föreslår därför att färdplanen kompletteras med konkreta åtgärder för att stärka kommunernas roll – inte bara som mottagare av teknik, utan som aktiva medskapare av framtidens digitala välfärd.

För Luleå Kommun

Emma Breheim
Biträdande kommundirektör

Finansdepartementet

Remittering av betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Remissinstanser

1. ABB AB
2. Affärsverket svenska kraftnät
3. AI Sweden
4. Almi AB
5. Arbetarnas Bildningsförbund
6. Arbetsförmedlingen
7. Arbetsgivarverket
8. Arbetsmiljöverket
9. AstraZeneca
10. Atea Sverige AB
11. Barnombudsmannen
12. Bildupphovsrätt i Sverige
13. Bolagsverket
14. Branschorganisationen Svensk Elektronik
15. Bräcke kommun
16. Business Sweden
17. Chalmers tekniska högskola AB
18. Dataspelsbranschen
19. Digidel

Telefonväxel: 08-405 10 00

Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Jakobsgatan 24
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

20. Diskrimineringsombudsmannen
21. Domstolsverket
22. E.ON Sverige AB
23. E-hälsomyndigheten
24. Ekobrottsmyndigheten
25. Ekonomistyrningsverket
26. Fastighetsägarna Sverige AB
27. Finansinspektionen
28. Folkbildningsrådet
29. Funktionsrätt Sverige
30. Föreningen Industriarbetsgivarna
31. Försvarets materielverk
32. Försäkringskassan
33. Göteborgs kommun
34. Hammarö kommun
35. Haparanda kommun
36. Helsingborgs kommun
37. Hi3G Access AB
38. Högskolan i Halmstad
39. Höörs kommun
40. IF Metall
41. Ifpi Sverige
42. Ignite Sweden
43. Inera AB
44. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring
45. Inspektionen för strategiska produkter
46. Inspektionen för vård och omsorg
47. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
48. Institutet för mänskliga rättigheter
49. Institutet för språk och folkminnen

50. Integritetsskyddsmyndigheten
51. Järfälla kommun
52. Kiruna kommun
53. Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse
54. Kommerskollegium
55. Konkurrensverket
56. Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS)
57. Konstnärsnämnden
58. Kristinehamns kommun
59. Kungl. biblioteket
60. Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien
61. Kungl. Tekniska högskolan
62. Kungsbacka kommun
63. Landsorganisationen i Sverige (LO)
64. Lantmäteriet
65. Leksands kommun
66. Lidingö kommun
67. Linköpings universitet
68. Luleå tekniska universitet
69. Lunds kommun
70. Lunds universitet
71. Läkemedelsindustriföreningen
72. Läkemedelsverket
73. Mediemyndigheten
74. Medieombudsmannen
75. Mobility Sweden
76. Munkedals kommun
77. Myndigheten för delaktighet
78. Myndigheten för digital förvaltning
79. Myndigheten för psykologiskt försvar

80. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
81. Myndigheten för tillgängliga medier
82. Myndigheten för yrkeshögskolan
83. Nacka kommun
84. Netnod AB
85. Nätverket unga för tillgänglighet
86. Patent- och registreringsverket
87. Post- och telestyrelsen
88. Publicistklubben
89. Region Norrbotten
90. Region Skåne
91. Region Stockholm
92. Region Östergötland
93. Riksantikvarieämbetet
94. Riksarkivet
95. RISE Research Institutes of Sweden AB
96. Scania AB
97. SciLifeLab
98. Skatteverket
99. Skellefteå kommun
100. Socialstyrelsen
101. Sorsele kommun
102. Statens energimyndighet
103. Statens kulturråd
104. Statens medicinsk-etiska råd
105. Statens servicecenter
106. Statens skolverk
107. Statistiska centralbyrån
108. Statskontoret
109. Stiftelsen för Internetinfrastruktur (Internetstiftelsen)

110. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
111. Sunne kommun
112. Svensk biblioteksförening
113. Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI)
114. Svenska institutet för standarder (SIS)
115. Svenska Journalistförbundet
116. Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM)
117. Svenskt Näringsliv
118. Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)
119. Sveriges Kommuner och Regioner
120. Sveriges Åkeriföretag
121. SwedenBIO
122. Swedish Incubators & Science Parks (SISP)
123. Swedish medtech
124. Säters kommun
125. Söderköpings kommun
126. TechSverige
127. Teknikföretagen
128. Telefonaktiebolaget LM Ericsson
129. Telenor Sverige AB
130. Telia Sverige AB
131. Tidningsutgivarna (TU)
132. Tillväxtverket
133. Tingsryds kommun
134. Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)
135. Totalförsvarets forskningsinstitut
136. Trollhättans kommun
137. Töreboda kommun
138. Universitets- och högskolerådet
139. Universitetskanslersämbetet

140. Upphandlingsmyndigheten
141. Uppsala kommun
142. Utbetalningsmyndigheten
143. Utgivarna
144. Utrikespolitiska institutet
145. Valmyndigheten
146. Vansbro kommun
147. Varbergs kommun
148. Verket för innovationssystem
149. Vetenskapsrådet
150. Värmdö kommun
151. Åstorps kommun
152. Ödeshögs kommun
153. Örebro universitet
154. Östersunds kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 4 juni 2025**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2025/00457 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att

redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett beställningsformulär hos Elanders Sverige AB.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Departementsråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

Förslag till beslut gällande remissvar avseende förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040

Ärendenr 2025/600-1.3.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta bifogat remissvar gällande förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040 som sitt eget och avge svaret till Region Norrbotten.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Region Norrbotten har tagit fram ett förslag till ny Regional utvecklingsstrategi (RUS) för Norrbotten 2040. Strategin är ett vägledande dokument för länets långsiktiga utveckling, och förslaget har utarbetats i bred samverkan under 2024. Detta har skett i dialog med länets kommuner, statliga myndigheter, akademin, näringslivet och civilsamhälle med flera.

Strategin fungerar som en gemensam färdplan och vision för Norrbotten år 2040. Den kommer även att vara vägledande för beslut om regionalt utvecklingskapital, såsom strukturfondsprogram, tillväxtprogram och andra strategiska satsningar.

Områden och målbilder som strategin omfattar är exempelvis:

- God bebyggd miljö och regional samhällsplanering
- Kultur, idrott och friluftsliv för alla
- Levande landsbygder med tillgänglig service
- Ett sammanhängande transportsystem
- Samverkan som stärker forskning och innovation
- En bra plats för företag att verka på
- Ett dynamiskt system för kompetensförsörjning

Region Norrbotten välkomnar remissvar på det nya strategiförslaget till RUS 2040 och önskar att svaren speglar organisationens gemensamma ståndpunkt.

Luleå kommuns yttrande återfinns i bilagan *Remissvar gällande förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040*.

Sammanfattningsvis lämnar kommunen bland annat synpunkter inom följande områden:

- God bebyggd miljö och samhällsplanering
- Transportinfrastruktur och transportsystem
- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling
- Näringslivsutveckling
- Kultur och kreativa näringar
- Folkhälsa
- Landsbygdsutveckling
- Livsmedelsförsörjning

Remissvaren ska lämnas via ett digitalt formulär, och formuläret, tillsammans med yttrandet, återfinns i bilagan *Remissvar gällande förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040*.

Efter att kommunstyrelsen har fattat beslut om yttrandet kommer remissvaren, enligt bilagan, att skickas in digitalt via Region Norrbottens digitala formulär.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen, med kultur- och fritidsförvaltningen, infrastruktur och serviceförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen samt Luleå kommunföretag.

Beslutsunderlag
- Remissvar gällande förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040
- Missiv - Remiss om förslag till ny Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2040
- Förslag till ny strategi – Norrbotten 2040 Regional utvecklingsstrategi

Johanna Karlsson
Näringslivsstrateg

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret

Remissvar Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2040 (RUS)

Välkommen att lämna ert remissvar via detta formulär. Svaret ska återspegla den gemensamma synen hos din organisation. Det kan vara din arbetsplats, förening, företag, skola eller liknande. Varje inspel ska kopplas till den rubrik i dokumentet som avses.

Remissinstans

Organisation
Luleå kommun

Kontaktperson (namn och e-post)

Inledning

Lämna era synpunkter kopplade till respektive rubrik. Om ni inte har några synpunkter kan ni lämna fältet tomt. Var specifika och tydliga med de förändringar ni vill se i texten. Föreslå konkreta ändringar, tillägg eller strykningar.

Övergripande synpunkter för strategin som helhet

Luleå kommun vill understryka vikten av att strategin tydligt speglar att förutsättningar, utmaningar och möjligheter varierar inom regionen. Det är av stor betydelse att bilden av Norrbotten inte framställs som homogen, då en alltför generell beskrivning riskerar att försvaga strategins relevans och träffsäkerhet. Det är därför viktigt att lokala skillnader synliggörs, för att säkerställa att insatser anpassas till den mångfald som finns i länets olika delar.

Vidare anser vi att strategin saknar en tydlig koppling till den nationella nivån och statens roll i genomförandet. Relaterat till detta menar vi att det även saknas en uttalad strategi för hur påverkansarbete och opinionsbildning ska stärkas i syfte att lyfta fram regionala frågor och utmaningar till nationella beslutsfattare. För Norrbottens del är utvecklingen i hög grad beroende av statliga beslut om inriktning samt av en fungerande samverkan med relevanta statliga myndigheter, exempelvis inom områden som transportinfrastruktur, landsbygdsutveckling, energi, arbetsmarknad och folkhälsa.

En färdplan för framtiden

Norrbotten - platsen vi delar

Texten bör utvecklas genom att i större utsträckning inkludera perspektiv som rör det sociala livet och vardagen. Exempelvis hemmet eller hembyn, barn och unga som växer upp, känslan av att höra hemma i Norrbotten, gästfrihet, människor som möts, återseenden och nya möten. Platsens identitet och utveckling, kontakt med äldre generationer och nya möten mellan människor.

Vision: Närhet mellan människor - öppenhet för världen

Utmaningar att agera på

Klimatfrågan och klimatanpassning bör lyftas fram som en egen, separat utmaning i strategin. Klimatförändringar påverkar länets utveckling på både kort och lång sikt, och därför är det viktigt att både minskning av klimatpåverkan och åtgärder för klimatanpassning får ett tydligt fokus. Detta skulle möjliggöra en mer konkret och långsiktig planering för att hantera de utmaningar som klimatpåverkan innebär för samhälle, ekonomi och miljö i Norrbotten.

Utmaning – Öka befolkningen

Det är betydelsefullt att RUS 2040 lyfter befolkningsutvecklingen som en central utmaning. Vi anser dock att texten bör justeras för att betona vikten av att få unga att stanna kvar i Norrbotten, snarare än enbart att återvända. Det är också angeläget att särskilt belysa unga kvinnors situation, då de i högre utsträckning lämnar länet. För att stärka regionens attraktivitet och långsiktiga utveckling behöver deras perspektiv och behov lyftas fram tydligare i strategin. För att möta denna utmaning behöver strategin tydligare spegla vikten av att utveckla städer och samhällen där unga kvinnor ser möjligheter till arbete, social gemenskap, och livskvalitet.

Vidare föreslår vi att kopplingen mot visionen ”närhet mellan människor – öppenhet för världen” förstärks genom att inkludera en beskrivning om att aktivt locka hit människor från andra delar av världen, exempelvis finns en stor potential i att välkomna flyktingar och andra migranter, som av olika skäl söker en plats att bo och verka på.

Utmaning – Bostadsbrist

Formuleringen som anger höga byggkostnader i Norrbotten som den främsta orsaken till svårigheter att hitta byggaktörer bör nyanseras eller strykas. Kommunens bedömning är att det snarare handlar om en kombination av faktorer, där avkastningskrav och riskpremier kopplade till en bedömd mer osäker marknad ofta har större betydelse. Det är viktigt att denna beskrivning förtydligas, särskilt då liknande utmaningar återfinns även i andra delar av landet. Vidare riskerar formuleringen ”det är dyrare att bygga i Norrbotten än i södra Sverige” och att ”riskerna är högre'” att ge intryck av att de ökade kostnaderna för bostadsbyggande är omöjliga att påverka, vilket inte nödvändigtvis är fallet. Det är inte heller givet att riskerna faktiskt är högre, ofta handlar det snarare om finansiärers upplevda risk, som kan baseras på bristfällig eller missvisande information.

Vi anser vi att skrivningen kring omsättning är otydlig. Det bör förtydligas om det syftar på marknadens försäljningsvolymer eller något annat, samt hur detta kopplas till svårigheten att hitta byggaktörer. Om utmaningen i stället handlar om brist på objekt att förvärva bör detta framgå tydligare.

Det antas att det råder bostadsbrist för en eller flera målgrupper, men för att kunna bekräfta detta krävs mer precisa och lokalt anpassade indikatorer. Boverket tillhandahåller generella mätetal för bostadsbrist, men vi vill framhålla att dessa inte alltid speglar det faktiska nuläget i enskilda kommuner.

Utmaning – Många målkonflikter

Det är Luleå kommuns bedömning att målkonflikterna som påverkar regional utveckling sträcker sig bortom enbart utpekade riksintressen. Även allmänna och enskilda intressen samt bevarande och minskad klimatpåverkan kontra utveckling och tillväxt är områden som bör lyftas fram.

I texten nämns målkonflikterna, men det framgår inte vilken utgångspunkt eller vilka principer som ska vägleda prioriteringar när intressen står i konflikt med varandra. Detta bör förtydligas och beskrivas på en övergripande nivå.

Utmaning – Folkhälsa

Formuleringen ”Hälsoläget påverkas av skillnader i levnadsvanor, utbildning, ekonomi och livsvillkor” kan med fördel stärkas genom ett tydligare fokus på utmaningar och skillnader kopplade till livsvillkor och livsmiljöer. Det är viktigt att synliggöra de områden där fler aktörer har möjlighet att påverka, såsom hälsofrämjande stadsplanering, goda arbetsmiljöer och allas (inklusive barn och ungas) tillgång till en aktiv och meningsfull fritid.

Vidare kan formuleringen ”Hälsoläget påverkas av skillnader i levnadsvanor” riskerar att framstå som att ohälsa främst är resultatet av individuella val. Luleå kommun anser att texten bör omformuleras för att i stället belysa de bakomliggande strukturella faktorerna, såsom socioekonomiska skillnader och livsvillkor, vilka i högre grad påverkar både levnadsvanor och möjligheten till god hälsa. Levnadsvanor bör därmed ändras till socioekonomiska skillnader eller livsvillkor.

Det bör uppmärksammas att strategin inte nämner fysisk aktivitet eller stillasittande, trots att detta är centrala faktorer för folkhälsan. Övervikt tas upp i samband med hjärt- och kärlsjukdomar, men kopplingen till barn och unga saknas. Detta är en viktig aspekt att lyfta fram, då tidiga levnadsvanor har stor betydelse för hälsa genom hela livet. Fysisk inaktivitet och ökat stillasittande bland barn och unga är en växande utmaning och strategin bör därför tydligare lyfta fram dessa områden.

Vidare ser kommunen det som värdefullt att strategin lyfter den ökande psykiska ohälsan, särskilt bland unga. Samtidigt vill vi framhålla att formuleringen kan uppfattas som att även svårare psykiska sjukdomar ökar, vilket inte nödvändigtvis återspeglas i den statistik som finns tillgänglig. Det vore därför värdefullt med en språklig förtydligande för att särskilja mellan ökad förekomst av psykisk ohälsa av lindrig till medelsvår karaktär och utvecklingen av mer allvarliga psykiska sjukdomar.

Utmaning – Näringslivets sårbarhet

En breddad arbetsmarknad utgör, enligt Luleå kommuns bedömning, en central förutsättning för länets långsiktiga utveckling. Samtidigt vill vi understryka att förutsättningarna varierar avsevärt mellan olika delar av länet, där kustområdet i högre grad uppvisar en balanserad branschstruktur. I Luleå har arbetsmarknaden under de senaste åren breddats väsentligt, och IT-sektorn sysselsätter idag fler personer än industrin. Detta belyser vikten av att undvika alltför generaliserande beskrivningar av regionens arbetsmarknad, för att strategin ska kunna spegla den mångfald som faktiskt råder. Vi föreslår att strategin nyanseras för att bättre återspegla dessa regionala skillnader.

Vidare vill kommunen framhålla att skrivningen om utbildningsnivån i Norrbotten bör justeras. Den generella beskrivningen om att länet har lägre utbildningsnivå än riksgenomsnittet stämmer inte fullt ut för alla kommuner. Särskilt för Luleå, där utbildningsnivån är högre än genomsnittet för många andra delar av länet, bör detta tydliggöras. Vi föreslår att strategin nyanseras för att bättre återspegla de regionala skillnaderna.

Utmaning - Livsmedelsförsörjning

Det är positivt att livsmedelsförsörjningen lyfts som en utmaning att agera på. Vidare instämmer vi i att förutsättningarna för att producera mat inte matchar de behov och utmaningar som finns i länet. Utöver detta bör det även tydliggöras att potentialen för livsmedelsproduktion i länet inte tillvaratas i den utsträckning som är möjlig. En stärkt och mer robust livsmedelsförsörjning är en resurs som bidrar till hållbar utveckling, både ur ett lokalt och globalt perspektiv.

Utmaning - Bristande infrastruktur

Brister i den digitala infrastrukturen utgör inte en generell utmaning för hela länet, utan varierar mellan olika delar av Norrbotten. Tillgången är generellt god i tätorter medan utmaningar framför allt kvarstår i mer glesbefolkade områden. Vi föreslår därför att skrivningen justeras för att tydliggöra dessa geografiska skillnader.

Kommunen instämmer i bedömningen att utbudet av kollektivtrafik varierar stort över länet. Detta är en utmaning som behöver hanteras, där kollektivtrafikens kostnader ofta måste vägas mot andra offentliga utgifter för finansiärerna (region och kommuner). Eftersom kommuner har olika ekonomiska förutsättningar och ambitionsnivåer kring kollektivtrafik, behöver det vara möjligt att anpassa lösningarna efter lokala förutsättningar.

Vi delar vi bedömningen att utbudet av kollektivtrafik påverkar ungas rörelsefrihet, särskilt på landsbygden är denna kraftigt begränsad. Vi vill särskilt påpeka att kollektivtrafikens anpassning till skoltider begränsar ungas möjlighet att delta i sociala aktiviteter och andra viktiga resor. Detta påverkar både deras aktiviteter inom byarna och möjligheter att resa mellan by och tätort. Luleå kommun föreslår att denna aspekt lyfts tydligare i strategin, för att belysa hur bristande kollektivtrafiklösningar för unga påverkar deras livskvalitet och delaktighet i samhällslivet. Detta är särskilt viktigt för att ge en rättvis och jämlik tillgång till aktiviteter och socialt umgänge för unga på landsbygden.

Möjliggörande principer

Det saknas en princip som beskriver förhållningssättet till länets många olikheter, i form av exempelvis styrkor och utmaningar. Vi föreslår därför att en ytterligare princip tillförs, som klargör att Norrbotten kännetecknas av stora variationer, såsom befolkningstäthet, arbetsmarknad, utbildningsmöjligheter, naturresurser, näringsliv med mera. Inom länets olika delar måste olika prioriteringar göras för att skapa en robust helhet.

Vi har nästa generation i fokus

Det är vår bedömning att formuleringen "Ett hållbart samhälle formas i balans mellan sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter" kan vara otydlig och ge upphov till olika tolkningar av vad som avses. För att stärka tydligheten och för att säkerställa att hållbarhetsperspektivet förmedlas på ett mer konkret sätt, föreslår vi följande revidering: "Ett hållbart samhälle formas med målet om ett gott liv och hälsa för alla människor. Natur- och ekologiska aspekter sätter ramar för utvecklingen, medan långsiktig tillväxt och en ekonomi som stärker de andra hållbarhetsdimensionerna är medlet."

Vi föreslår att strategin kompletteras med skrivningar om att framtidsrusta barn och unga eller goda uppväxtvillkor. För att uppnå en hållbar utveckling i Norrbotten är det avgörande att skapa förutsättningar för att barn och unga ska kunna växa upp och utvecklas i en miljö som främjar deras välmående och möjligheter till ett gott liv. Vi anser att dessa aspekter bör tydliggöras för att strategin fullt ut ska spegla behovet av långsiktig samhällsutveckling.

Vi tar vara på digitaliseringens möjligheter

Det bör läggas till en skrivning om att tekniken, inklusive artificiell intelligens (AI), inte bara ska användas där den gör störst nytta och bidra till ett mer inkluderande samhälle, utan även bidra till hållbar samhällsutveckling. Vidare vill vi betona vikten av att framtidsrusta barn och unga samt stärka deras deltagande i både användning och utveckling av AI-teknologin.

Vi lär oss av andra och delar vår kunskap

Kopplat till skrivningen ”tillsammans kan vi stärka totalförsvaret, näringsliv, forskning och samhällsomställning” föreslår vi att ungas delaktighet och social hållbarhet lyfts fram.

Vi bygger ett motståndskraftigt samhälle

Texten bör kompletteras med en skrivning som belyser vikten av att kommuner, regioner och myndigheter arbetar aktivt med att stärka delaktigheten bland medborgare, civilsamhällesorganisationer och näringsliv. Detta är avgörande för att upprätthålla tilliten till det offentliga, samt skapa förståelse och legitimitet för beslutsfattandet. Vidare föreslår vi att texten kompletteras med en skrivning om människors tillit i samhället och till olika aktörer i regionen.

Kulturens roll bör förtydligas. Det är viktigt att lyfta fram betydelsen av kulturinstitutioner och professionella kulturskapare i länet. Dessa aktörer är centrala för att stärka samhällets stabilitet, skapa delaktighet och bidra till omställning i tider av påfrestning.

Vi vill lyfta fram att värna om rennäringen och betesmarker kan bidra till krisberedskap genom att säkra livsmedelstillgången vid kris eller krig.

Strategiska områden

Lämna era synpunkter kopplade till respektive rubrik. Om ni inte har några synpunkter, lämna fältet tomt.

Varje strategiskt område i RUS består av fyra målbilder. När ni lämnar synpunkter på ett visst strategiskt område, ange också vilken målbild era synpunkter gäller. Var tydliga med vilka förändringar ni vill se i texten. Föreslå konkreta tillägg eller strykningar.

Övergripande synpunkter kopplat till strategiska områden

Det bör tydligare framgå att de fyra prioriterade strategiska områdena med underrubriker har en koppling till de nationella prioriteringarna. För närvarande kan det uppfattas som att de regionala områdena har tagits fram enbart utifrån lokala dialoger, vilket kan skapa en viss otydlighet kring deras relation till de övergripande nationella målen.

Under strategiska området ”Innovativt och konkurrenskraftig” står på flera ställen att näringslivet ska få det stöd de behöver och efterfrågar, vilket är positivt. Men det saknas en lika tydlig ambition för genomförandet av målbilder i övriga strategiska områden. Vi föreslår att detta ses över och förtydligas i strategin.

Strategiskt område: En tillvaro full av möjligheter

Målbild: Kultur, idrott och friluftsliv – för alla

Luleå kommun vill lyfta vikten av att synliggöra och integrera livsmedelsbranschens mångsidiga värden som en naturlig del i utvecklingen av attraktiva samhällen. Från betande djur som håller landskapen öppna, till odlingsmöjligheter i städer och på landsbygder, samt

måltidsupplevelser och en levande matkultur, bidrar branschen till attraktiva livsmiljöer, mötesplatser och rekreation. Luleå kommun anser att maten och matkulturen, i likhet med annan kultur, bör ses som en naturlig och självklar del av ett hållbart och attraktivt samhälle. Vi föreslår därför att matkultur inkluderas och beskrivs i avsnittet.

Vi föreslår att uttrycket "barn, unga och vuxna" används där det i dag står "unga", "alla" eller "norrbottningar".

Vidare föreslår vi att skrivningen om att stärka idrott, friluftsliv, kulturutbud och föreningsliv för unga kompletteras med att det också krävs aktiva åtgärder för att sänka trösklarna till deltagande, så att alla unga ges reella möjligheter att delta.

Strategins skrivningar om kulturarv och bevarande av kultur- och naturmiljöer bör kompletteras med ett tydligare inkludering av renskötseln som en levande och bärande del av den samiska kulturen. Renskötseln är inte enbart en näring utan också en kulturbärare och en språkbärare, och bör ses i ett helhetsperspektiv. För att den samiska kulturen ska kunna bevaras krävs tillgång till traditionella marker för att behålla sin kultur. För att kunna bevara de traditionella samiska betesmarker behövs en beskrivning av kumulativa effekter av samverkande verksamheter på regional nivå.

Vidare bör strategin kompletteras med en skrivning om att främja urfolks och nationella minoriteters möjligheter att bevara och utveckla sin kultur och språk. Flerspråkigheten i länet har djupa historiska rötter och en stor betydelse för samhällsutvecklingen. Det är viktigt att ge urfolk och nationella minoriteter inflytande över frågor som rör deras identitet och kultur, vilket stärker både deras rättigheter och deras delaktighet i samhällsutvecklingen.

Den samtida kulturen och dess roll i länet bör lyftas fram tydligare. Vi föreslår följande skrivning: ”I Norrbotten behöver vi ett brett spektrum av kulturella institutioner och initiativ som finns över hela länet och som både representerar vårt historiska arv och den samtida kulturella mångfalden. De kulturella och kreativa branscherna (KKB) utgör en viktig näring för länet och bidrar till både ekonomisk tillväxt och en stärkt folkhälsa. Dessa branscher skapar förutsättningar för meningsfull fritid och främjar social sammanhållning. Kulturella aktörer spelar en central roll i att utveckla Norrbottens attraktivitet och samhällskraft.”

<u>Målbild: God bebyggd miljö och regional samhällsplanering</u>

Texten bör utvecklas för att bli mer konkret i sina mål kring bevarande av biologisk mångfald och återställande av ekosystem. Målsättningarna om att bevara den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen är viktiga, men utan konkreta åtgärder eller klara ställningstaganden i relation till andra mål i dokumentet riskerar dessa att förlora sin praktiska relevans. Det är också viktigt att beakta den potentiella konflikten mellan tillväxtmål, såsom ökad befolkning och infrastruktur, och målen för biologisk mångfald och ekosystem.

Vikten av att värna jordbruksmarken för livsmedelsproduktion bör lyftas fram, då den är central för att möta utmaningarna inom näringslivets sårbarhet, livsmedelsförsörjning och folkhälsa. Jordbruksmarken är också en viktig förutsättning för ett motståndskraftigt samhälle samt har nästa generation i fokus. Vidare bör hållningen vara att inte enbart bevara jordbruksmarken, utan även att skapa förutsättningar för att nyttja dess fulla potential på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Texten bör utvecklas för att tydligare beskriva hur Region Norrbotten avser att prioritera och agera för att möta det identifierade behovet av nya bostäder. Enligt Region Norrbottens utredning, Norrbotten: Industriomställningen och dess samhällsekonomiska effekter, framgår att det behövs 10 000 nya bostäder fram till 2030 för att stödja den regionala utvecklingen. Trots att behovet av bostäder lyfts fram som en utmaning understryks inte hur regionen konkret

planerar att bidra till nyproduktionen eller vilka prioriteringar som ska göras för att hantera denna utmaning.

I meningen ”att integrera grönytor” föreslår vi att den uppdateras för att även inkludera vit- och blåytor."

I meningen ”långtgående konsekvenser för natur, näringsliv och samhälle” föreslår vi att meningen uppdateras till att inkludera ”och enskilda människor”.

I meningen ”Samhällsplaneringen ska också uppmuntra återbruk, delningstjänster och cirkulära flöden” föreslår vi att det även betonas vikten av att stärka lokal service, så att invånare inte behöver resa för att få tillgång till nödvändiga tjänster. Detta skulle också bidra till att stärka barns rättigheter, eftersom tillgången till service idag varierar beroende på var man bor, vilket kan skapa ojämlikhet.

Kopplat till meningen “Stads- och landsbygdsutveckling ska ta avstamp i de stråk och noder som redan finns” föreslår vi att det förtydligas vad detta innebär. Vi anser att innebörden kan vara bredare än bara bevarande av natur- och kulturmiljöer, exempelvis genom att utveckla service, bostäder och infrastruktur inom befintliga stråk och noder. Detta kan i sin ur bidra till ökad tillgänglighet med mera.

Kopplat till texten ”Det är viktigt att stärka samarbetet kring rumslig planering som berör flera kommuner och län” vill vi betona att det är viktigt att lyfta fram de kumulativa effekterna av olika åtgärder, exempelvis påverkan på rennäringen. Samordning mellan aktörer på både regional och nationell nivå är avgörande för att exempelvis kunna bevara viktiga betesmarker.

Kulturens roll bör lyftas fram som tydligare i avsnittet. Offentlig konst bör ses som en självklar och viktig del i samhällsplaneringen för att skapa en god och hållbar byggd miljö. Genom att integrera konst och kultur i offentliga utrymmen kan vi skapa inspirerande och inkluderande miljöer som främjar välmående och samhällsengagemang. Exempelvis genom 1%-regeln kan konst bidra till att stärka både platsens identitet och social sammanhållning.

Målbild: Levande landsbygder med tillgänglig service

Luleå kommun ser positivt på skrivningarna om ökade möjligheter för kultur, utbildning och social samvaro, i detta sammanhang vill vi även lyfta odlingsmöjligheternas potential att bidra till social gemenskap, välmående, rekreation och en attraktiv landsbygd. De mötesplatser och former för samverkan som odling kan ge upphov till skapar mervärden som stärker hälsa och välmående.

För att möjliggöra ett liv på landsbygden, även utan att ha tillgång till bil, blir utbudet av fungerande kollektivtrafik central, vi föreslår därför att detta beskrivs och lyfts fram under detta avsnitt i strategin.

Vi instämmer i att när samhällsplanering samordnas på regional nivå tydliggörs målkonflikter mellan länets många riksintressen och därigenom underlätta kommunernas planeringsarbete. Det är dock viktigt att påpeka att det inte endast är riksintressen som behöver samordnas. Det finns även mellankommunala frågor, såsom energi och infrastruktur, som kan behöva samordnas på regional nivå för att säkerställa en effektiv och sammanhållen samhällsutveckling.

Civilsamhället och dess roll bör lyftas tydligare i detta avsnitt i strategin. Civilsamhället spelar en viktig roll bland annat för lokal utvecklingskraft. Vi föreslår att texten kompletteras med en beskrivning av hur civilsamhället kan främjas och ges förutsättningar att bidra till en levande landsbygd. Vidare bör kulturens roll på landsbygden lyftas fram och tydliggöras.

I meningen ”dessa tjänster behöver kombineras med fysiska mötesplatser för bättre service och gemenskap” lägg till ”för barn, unga, vuxna och äldre”.

Begreppet "kommersiell service" bör kompletteras med en tydligare beskrivning av den offentliga servicen, såsom tillgång till förskolor, skolor och annan grundläggande samhällsservice. Offentlig service är en förutsättning för attraktiva och levande landsbygder och bör därför lyftas fram som en central del i detta avsnitt i strategin.

Målbild: Hälsa och välmående genom hela livet

Vi föreslår att byta ordning på dessa stycken: Tidiga och förebyggande åtgärder först, sedan hälso-sjukvård.

Det bör inkluderas en beskrivning om kompensatoriska insatser som förutsättning och verktyg för god folkhälsa.

Det är viktigt att uppmärksamma att vissa utsatta grupper, såsom nationella minoriteter och HBTQI-personer, ofta saknas i hälsostatistiken, trots att de har sämre hälsa på gruppnivå. För att kunna bedöma hälsoläget i Norrbotten mer rättvisande behövs bättre kunskap och inkluderande data.

Ett resonemang kring utgångspunkten och arbetssättet ”Nära vård'” saknas. Inom denna metod prioriteras hälsofrämjande, förebyggande och samskapande insatser, där kommuner och andra aktörer har en central roll.

Texten bör utvecklas för att beskriva barnets livsvillkor, inklusive fysisk, psykisk och social hälsa, samt faktorer som föräldrars utbildningsnivå, sociala och ekonomiska aspekter, migrationsbakgrund och föräldrastöd. Kompensatoriska åtgärder exempelvis i skola och elevhälsa bör också beskrivas.

Texten bör uppdateras för att beskriva socialt stöd som en förutsättning för god hälsa genom livet. Trygga sociala relationer har positiva effekter på stress, fysisk hälsa och snabbare återhämtning från sjukdomar samt ökad livslängd.

Avsnittet bör kompletteras med en formulering om att en övergång till mer hållbart resande även främjar en mer aktiv livsstil. Detta bidrar till ökad fysisk aktivitet i vardagen och har därmed positiva effekter på folkhälsan.

Det är viktigt att betona att mötesplatser och arenor för kultur och fritid är viktiga för invånarnas psykiska välmående. Vi vill särskilt lyfta fram folkbibliotekens stora betydelse som mötesplats som minskar isolering och ensamhet.

Strategiskt område: Ett lärande och attraktivt län

Målbild: Ett dynamiskt system för kompetensutveckling

Det är av yttersta vikt att hela Norrbottens län betraktas som en sammanhängande arbetsmarknad gällande alla aspekter och all utbyggnad av näringsliv, infrastruktur, utbildning och samhällsplanering. Detta innebär att vi måste arbeta för att underlätta rörligheten av alla resurser inom länet och skapa förutsättningar för att människor ska kunna bo och arbeta var som helst i Norrbotten. Genom att betrakta länet som en enhetlig arbetsmarknad och utgå ifrån det vid all samhällsplanering kan vi bättre matcha arbetskraftens kompetens med arbetsgivarnas behov och därmed stärka den regionala ekonomin.

Norrbottens framtida utveckling är starkt beroende av att nya människor flyttar in. Det är därför viktigt att strategin betonar Norrbotten som ett inflyttningslän. Alla delar av både offentlig sektor och näringsliv behöver arbeta aktivt för att attrahera nya invånare, både från andra delar av Sverige och internationellt, genom att lyfta fram länets unika möjligheter och fördelar. Det handlar både om att marknadsföra Norrbotten som en attraktiv plats att leva och arbeta på, och om att skapa goda förutsättningar för livskvalitet, inkludering och långsiktig etablering.

Texten bör kompletteras med en beskrivning av vikten av att säkerställa att barn och unga ges bästa möjliga förutsättningar att fullfölja sina studier på grundskole- och gymnasienivå. Detta bör beaktas både utifrån utbildningsmässiga och sociala faktorer, samt med hänsyn till barns olika livsvillkor.

Avsnittet bör kompletteras med en tydlig hänvisning till förskola och grundskola. Dessa utgör grunden i utbildningssystemet och bidrar till att stärka helhetsperspektivet samt sambandet mellan tidiga insatser och framtida kompetensförsörjning.

Målbild: Inkluderande arbetsliv och mångfald

Det är positivt att jämställdhet och mångfald lyfts som centrala faktorer för att stärka arbetsmarknaden och kompetensförsörjningen. Vi ser särskilt positivt på betoningen av att arbetsgivare bör se mångfald som en resurs, samt att åtgärder för att minska könsuppdelningen i yrken och branscher är viktiga för att främja en mer inkluderande och hållbar arbetsmarknad.

Avsnittet bör kompletteras med en formulering om vikten av att barn får se vuxna i sin närhet delta i arbetslivet, då detta är en viktig faktor för att motverka socialt ärftligt utanförskap.

Målbild: Livslångt lärande säkrar kompetens och utveckling

För att långsiktigt klara kompetensförsörjningen i Norrbotten anser Luleå kommun att det är nödvändigt att skapa en gemensam infrastruktur för gymnasial och vuxenutbildning. Detta kräver ett stärkt samarbete över kommungränserna i planeringen och utvecklingen av utbildningar, både på plats och genom digitala lösningar. Ett brett och flexibelt utbildningsutbud är avgörande för att möta arbetsmarknadens föränderliga behov. Genom att bygga ut och etablera lärcentra i alla kommuner, planera gemensamt och samnyttja resurser och utbildningsutbud, kan vi säkerställa att alla invånare, oavsett bostadsort, ges tillgång till relevant utbildning och kompetensutveckling.

För att maximera effektiviteten och resursanvändningen bör lärcentra samordnas regionalt och ingå i nätverk där de kan dela erfarenheter, resurser och bästa praxis. Detta kan bidra till att skapa en sammanhängande och stark utbildningsinfrastruktur i hela Norrbotten.

Avsnittet bör kompletteras med en tydlig hänvisning till förskola och grundskola. Dessa utgör grunden i utbildningssystemet och bidrar till att stärka helhetsperspektivet samt sambandet mellan tidiga insatser och framtida kompetensförsörjning.

Meningen ”Den gör det också möjligt för både individer, företag och organisationer att utvecklas” bör kompletteras med tillägget ”och landsbygden att frodas”.

För att långsiktigt klara kompetensförsörjningen i Norrbotten anser Luleå kommun att det är nödvändigt att skapa en gemensam infrastruktur för gymnasial och vuxenutbildning. Detta kräver ett stärkt samarbete över kommungränserna i planeringen och utvecklingen av utbildningar, både på plats och genom digitala lösningar. Ett brett och flexibelt utbildningsutbud är avgörande för att möta arbetsmarknadens föränderliga behov. Genom att bygga ut och etablera lärcentra i alla kommuner, planera gemensamt och samnyttja resurser och

utbildningsutbud, kan vi säkerställa att alla invånare, oavsett bostadsort, ges tillgång till relevant utbildning och kompetensutveckling.

För att maximera effektiviteten och resursanvändningen bör lärcentra samordnas regionalt och ingå i nätverk där de kan dela erfarenheter, resurser och bästa praxis. Detta kan bidra till att skapa en sammanhängande och stark utbildningsinfrastruktur i hela Norrbotten.

Strategiskt område: Innovativt och konkurrenskraftigt

Målbild – En bra plats för företag att verka på

Små och medelstora företags konkurrens- och innovationskraft bör lyftas tydligare. Vi ställer oss positiva till att digitalisering lyfts som ett viktigt område för företagens konkurrenskraft. I tillägg föreslår vi att även hållbarhet särskilt lyfts fram då det är viktigt att små och medelstora företag förbättrar sitt hållbarhetsarbete, både för att stärka sin konkurrensförmåga och för att möta de ökade krav som marknaden ställer på hållbara affärsmodeller.

Det är av stor vikt att strategin tydligare betonar behovet av att främja nyföretagande. Vi anser att det är avgörande att strategin uppmärksammar behovet av insatser som underlättar för fler att starta och driva företag i Norrbotten. Statistiskt sett har Norrbotten, i jämförelse med riksgenomsnittet och flera andra län, en lägre andel nyföretagande. Detta understryker vikten av att prioritera insatser för ökat nyföretagande och entreprenörskap.

Sociala företag och socialt entreprenörskap är en viktig del av näringslivet och bör lyftas fram tydligare i strategin. Dessa företag kombinerar affärsmässighet med samhällsnytta och verkar ofta utifrån andra drivkrafter och affärsmodeller än traditionella företag. Vi föreslår att strategin kompletteras med skrivningar som belyser deras betydelse och behovet av särskilda insatser för att stärka deras förutsättningar att etableras, utvecklas och växa.

Luleå kommun föreslår att begreppet ”ekosystem” byts ut eller förtydligas i det aktuella sammanhanget. Termen används vanligtvis inom ekologin för att beskriva samspelet mellan organismer och deras miljö, och riskerar att skapa oklarhet om kring vad som faktiskt avses. För att undvika missförstånd föreslår vi att ett mer precist och kontextanpassat begrepp används, exempelvis företagsfrämjande ekosystem, innovations- och företagsfrämjande ekosystem, innovationsmiljöer, stödjande strukturer, samverkanssystem eller liknande.

Målbild: Ett breddat näringsliv som stärker samhället

Vi ställer oss positiva till skrivningarna om ökad förädlingsgrad i näringslivet, och särskilt anser vi att detta är av stor betydelse för små och medelstora företag. Vidare ställer vi oss positiva till skrivningar om näringslivets internationalisering.

Texten bör kompletteras med en skrivning om kreatörer, kulturskapare och olika typer av kulturplattformar som möjliggör möten och nytänkande. Dessa aktörer och miljöer har stor betydelse för regional utveckling och samverkar ofta med andra branscher. Vidare bör digitaliseringens och teknikens möjligheter tas tillvara och främjas inom konst- och kulturområdet.

Målbild: Omställning till hållbar resurs- och energianvändning

I det andra stycket, ”Nya affärsmodeller, produkter och tjänster behöver utvecklas”, föreslår vi att även nya arbetssätt lyfts fram, eftersom detta inte tydligt framgår i den nuvarande formuleringen.

Målbild – Samverkan som stärker forskning och innovation

Det är positivt att skrivningen om ökat samarbete mellan akademi, företag och offentlig sektor för att utveckla nya produkter och tjänster lyfts fram. I tillägg bör samverkan mellan kommun och universitet belysas tydligare, och inkludera en beskrivning av att hur denna samverkan kan bidra till utveckling inom områden som innovativa lösningar för offentliga utmaningar, hållbar stadsutveckling och samhällsutveckling, områden som är avgörande för att möta de utmaningar och möjligheter som Norrbotten står inför.

Strategiskt område: Ett närmare Norrbotten

Målbild: Infrastruktur som skapar förutsättningar

Vi instämmer i att strukturbilder kan vara ett verktyg för dialog och samarbete, exempelvis inom energiplanering och för att visa transportinfrastruktur över landsgränserna österut och västerut i ett beredskapsperspektiv. Sam att arbeta regionsövergripande med infrastruktur är avgörande för att skapa en samsyn över läns- och landsgränserna. Det bör framgå tydligare om det är regionen, i samverkan med kommunerna, som ansvarar för att ta fram dessa strukturbilder.

Målbild: Ett sammanhängande transportsystem

Under rubriken beskrivs på ett relevant sätt de infrastrukturella utmaningarna i länet, kopplade till gles befolkning och stora avstånd, särskilt vad gäller vägar, järnvägar och flygplatser. Samtidigt vill vi lyfta fram att inom kollektivtrafiken är det tätortstrafiken som står för den helt dominerande andelen av resandet.

En välfungerande tätortstrafik har stor och bör därför ges ett tydligare utrymme i strategin – även om det inte nödvändigtvis behöver ske under just denna rubrik.

Texten bör utvecklas för att tydligare betona vikten av kopplingar mellan olika trafikslag – väg, järnväg och sjöfart – inte bara trafikslagen var för sig. Effektiva övergångar mellan trafikslagen är avgörande för ett fungerande transportsystem. Vidare bör behovet av samordning och samarbete mellan regionala och nationella aktörer lyftas fram tydligare.

Målbild: Digital infrastruktur och energieffektivisering

Förslaget anger att en utmaning är tillgången till fossilfri energi. Formuleringen av målet fokuserar på energieffektivisering, vilket är positivt, men samtidigt konstateras att det även kommer att krävas ny produktion av energi. Målbilden bör kompletteras för att tydliggöra behovet av ny energi för att skapa förutsättningar för industrins omställning. Texten bör även lyfta fram prioriteringar och behovet av strukturella förändringar för att möjliggöra ny produktion av energi.

Genomförande

Lämna era synpunkter kopplade till respektive rubrik. Om ni inte har några synpunkter, lämna fältet tomt. Var tydliga med vilka förändringar ni vill se i texten. Föreslå konkreta tillägg eller strykningar.

Nästa steg

Handlingsplaner

Luleå kommun ställer sig positiv till det föreslagna arbetssättet med handlingsplaner kopplade till de strategiska områdena i RUS. Kommunen ser värde i att handlingsplanerna utformas i bred samverkan med berörda aktörer i länet och att de anpassas efter lokala och regionala förutsättningar. Luleå kommun är också positiv till att bidra i framtagandet av handlingsplaner inom områden som berör eller samspelar med kommunens egna ansvarsområden och utvecklingsinitiativ. Ett sådant område är exempelvis det strategiska området En tillvaro full av möjligheter, då detta område har starka kopplingar till flera av kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetsområden och satsningar. Kommunen ser även möjligheter att bidra inom andra områden, exempelvis samhällsplanering, transportinfrastruktur, näringslivsutveckling och arbetsmarknad.

Det råder viss otydlighet kring vilken aktör som har det övergripande ansvaret för att initiera och leda samverkan samt för att ta fram och fastställa handlingsplaner utifrån identifierade behov. Det är positivt att alla regionala aktörer inkluderas, men utan en tydlig ansvarsfördelning finns risk för oklara mandat, vilket kan leda till att ”allas ansvar blir ingens ansvar”. För ett säkerställa effektivt genomförande skulle det vara önskvärt att strategin tydligare pekar ut en ansvarsbärande aktör eller beskriver en struktur för hur ansvar och ledarskap ska organiseras i det fortsatta genomförandet.

Vi föreslår att kulturinstitutioner inkluderas och beskrivs i listan med aktörer. Följande formulering kan exempelvis användas: ”**Kulturinstitutioner** bidrar till regional utveckling genom att främja kreativitet, bildning och delaktighet. De stärker platsers attraktivitet, skapar arbetstillfällen och gör kultur och kunskap tillgänglig för fler. Genom samverkan med en mångfald av aktörer tillför kulturen nya perspektiv och driver på innovation”.

Tillsammans för Norrbotten

Texten anger att näringslivet “leder omställningen mot hållbarhet”, vilket inte är en korrekt framställning. Omställningen drivs av ett brett spektrum av aktörer, inklusive kommuner, civilsamhället och andra, där alla spelar en viktig roll. Vilken aktör som leder denna omställning kan diskuteras, men det är inte lämpligt att fastslå detta kategoriskt. Det finns företag som är i framkant, men även sådana som är längre ifrån en hållbar omställning. Företagen är inte per definition positiva i detta avseende. Vi föreslår därför att texten justeras till denna formulering: "Näringslivet skapar arbetstillfällen, bidrar till ekonomisk tillväxt och diversifiering. Företagen har samtidigt förmågan att leda utvecklingen för en långsiktig omställning till ett hållbart samhälle.

Texten bör även inkludera statens roll, exempelvis när det gäller att göra avvägningar mellan olika intressen som kan vara svåra för enskilda kommuner att bedöma.

Lärande i rörelse

UTVECKLA NORRBOTTEN
EN DEL AV REGION NORRBOTTEN

2025-03-31

Remiss
Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2040

Bakgrund

Förslaget till ny regional utvecklingsstrategi (RUS) är resultatet av en medskapande process. Under 2024 genomfördes dialoger i hela länet med deltagande från kommuner, Länsstyrelsen och berörda statliga myndigheter, akademin, näringslivet och det civila samhällets organisationer i länet. Unga i skolor och på fritidsgårdar har fått berätta om sina behov och önskemål. De nationella minoriteterna och urfolket samerna har bidragit med sin kunskap och sina förslag.

Totalt har över 1 500 inspel samlats in. Processen har gjort det möjligt för många norrbottningar att engagera sig och bidragit med sina perspektiv. Denna breda medverkan, tillsammans med analyser av länets förutsättningar i en global kontext, ger en förståelse för länets utmaningar och möjligheter.

Syfte och innehåll

RUS lägger grunden för länets utvecklingsarbete och anpassar internationella och nationella mål till de förutsättningar och behov som finns i Norrbotten. Strategin beskriver våra gemensamma mål och hur de i samverkan kan uppnås.

RUS styr långsiktiga prioriteringar av utvecklingsinsatser. Den är en del av ett större sammanhang där beslut fattas på flera nivåer, lokalt till globalt.

Förslaget till ny RUS kommer under hösten 2025 förankras hos och beslutas av Region Norrbottens politiker.

Hur svarar jag?

Vi ser fram emot att ta del av era synpunkter och välkomnar ert remissvar som lämnas här: tinyurl.com/RUSremiss. För att få en så heltäckande bild som möjligt uppskattar vi om svaret återspeglar organisationens gemensamma ställningstagande. Vänligen ange kontaktperson och den organisation ni företräder.

Sista dag för att skicka in svaret är den **30 maj 2025.**

Hur behandlas synpunkterna?

Region Norrbotten sammanställer och beaktar alla inspel. Vi har av resursskäl inte möjlighet att återkoppla individuellt på dessa. Ett justerat förslag tas fram och behandlas sedan av Regionala utvecklingsnämnden innan fullmäktige fattar beslut i december 2025.

Har du frågor?

Tack för att ni tar er tid och bidrar till Norrbottens framtid!

Norrbotten 2040

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

DETTA DOKUMENT ÄR ETT FÖRSLAG TILL NY STRATEGI

Lämna era inspel på:

https://tinyurl.com/RUSremiss

REMISSTID 31 MARS - 30 MAJ 2025

Innehållsförteckning

En färdplan för framtiden **3**

Norrbotten – platsen vi delar **4**

Närhet mellan människor – öppenhet för världen **5**

Utmaningar vi står inför **6**

Möjliggörande principer **8**

Strategiska områden **12**

- En tillvaro full av möjligheter 12
- Ett lärande och attraktivt län 16
- Innovativt och konkurrenskraftigt 20
- Ett närmare Norrbotten 24

Nästa steg **28**

- Handlingsplaner 28
- Tillsammans för Norrbotten 28
- Lärande i rörelse 30

En färdplan för framtiden

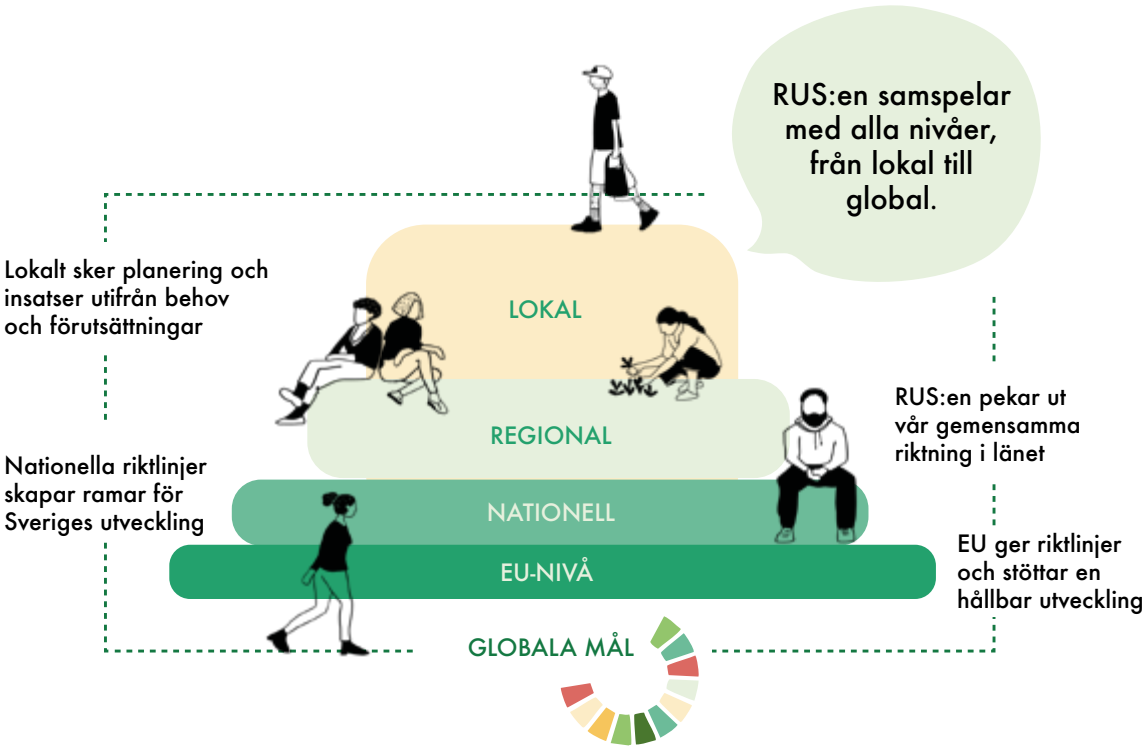
Den regionala utvecklingsstrategin i Norrbotten (RUS) är en färdplan för framtiden som ska hjälpa oss att tillsammans hålla kurs mot samma mål. Den har skapats i samverkan och ska genomföras i samverkan. Morgondagens Norrbotten formas nämligen inte av någon enskild organisation, utan av den gemensamma kraften och viljan hos oss som bor och verkar här.

Att föreställa sig framtiden handlar inte bara om att förutse vad som ska komma, utan också om att träna förmågan att anpassa sig och ställa om. Vägen framåt kräver både mod att ompröva beslut och testa nya idéer, samt förmåga att dra slutsatser av erfarenheter.

Strategin är resultatet av en medskapande process. Dialoger har genomförts i hela länet med deltagande från kommuner, statliga myndigheter, akademin, näringslivet och det civila samhällets organisationer. Unga i skolor och på fritidsgårdar har fått berätta om sina behov och önskemål. De nationella minoriteterna och urfolket samerna har bidragit med sin kunskap och sina förslag.

Dialogprocessen har gjort det möjligt för många norrbottningar att engagera sig och lämna sina medskick och perspektiv. Totalt har över 1 500 inspel samlats in. Den medskapande processen har gett en bred bild av vilka utmaningar vi står inför och vilka möjligheter till utveckling som finns.

Många har varit med och format RUS. Vi behöver vara många som hjälps åt att genomföra den. Det är bara tillsammans vi kan uppnå målen i strategin.

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är den samlande riktningen för Norrbottens utveckling. Alla strategier och planer i länet ska förhålla sig till den. RUS kopplar ihop lokala, nationella och globala mål med Norrbottens unika möjligheter och utmaningar.

Norrbotten – platsen vi delar

Vi är många som har en relation till Norrbotten, var och en på sitt sätt. Det kan vara en plats där du växt upp, ett tillfälligt stopp, en nystart eller en plats att åldras på. En plats för lärande, arbete, vila, fritid och utveckling. Norrbotten är både ett hem och ett resmål, vardagligt för en del och exotiskt för andra. Här finns möjligheter att forma sin framtid.

Platsen bär på en värdefull historia och ett stort kulturarv. Spåren av människorna som gick före oss finns i traditioner och kulturmiljöer. Genom århundraden har Norrbotten varit en smältdegel av olika kulturer och språk. Naturen är både en tillgång och ett ansvar, en källa till glädje, upplevelser och försörjning. Samtidigt är den sårbar och viktig att värna om.

Norrbotten är en plats där industrin förändras, teknik utvecklas och nya investeringar tar form. Denna omställning rymmer många möjligheter för länet. Samtidigt växer andra näringar fram och öppnar nya vägar till utveckling. Men alla dessa möjligheter rymmer också utmaningar. Marken och resurserna räcker inte till allt. Olika perspektiv och behov är inte alltid förenliga. Avvägningarna mellan dem är en av vår tids stora uppgifter.

Norrbotten är i ständig rörelse. I fjäll, skog och kust, i städer och byar, bygger nya generationer det som blir framtidens län. Förutsättningarna ser olika ut på olika platser, där alla söker sitt sätt att växa. Tillsammans utvecklar vi platsen vi delar.

I strategin används genomgående ordet ”vi”. Med det menas samtliga aktörer i länet som bidrar till regional utveckling, till exempel kommuner, myndigheter, näringslivsaktörer, civilsamhälle och akademin.

Närhet mellan människor – öppenhet för världen

Visionen ”Närhet mellan människor – öppenhet för världen” är ledstjärnan för länets utveckling och beskriver vad vi strävar efter att uppnå till år 2040.

I vårt Norrbotten är gemenskap och delaktighet en stadig grund att stå på när vi blickar ut mot världen omkring oss. Här finns en öppenhet för människor som flyttat hit från andra platser, och för andra kulturer och språk. Samarbeten över gränserna värdesätts och vi ser utbyten som en möjlighet att bredda våra perspektiv.

Närhet mellan människor är inte bara en grund för god folkhälsa, utan även för samhällen som är både attraktiva och motståndskraftiga. Öppenhet bidrar till inflyttning, förnyelse och utbyten inom områden som forskning, kultur och näringsliv. Den innebär också att vi tar hänsyn till och värdesätter olika människors erfarenheter och synsätt.

Vi förverkligar visionen genom att arbeta tillsammans – över hela Norrbotten – på nya sätt. Vi tar vara på varje plats unika förutsättningar och möjligheter, testar idéer, prövar metoder och lär av våra erfarenheter. Det handlar om att skapa ett Norrbotten där alla är delaktiga, där vi möts över gränser och hittar nya vägar framåt.

Genom att samla hela Norrbotten, arbeta tillsammans och våga testa nya metoder, bygger vi ett samhälle där utveckling och omsorg om människor, kultur och natur går hand i hand. Tillsammans skapar vi ett innovativt och attraktivt län där närhet mellan människor och öppenhet för världen är en självklar del av vår framtid.

Utmaningar att agera på

Öka befolkningen

Norrbotten står inför stora utmaningar med en åldrande befolkning och en låg andel invånare i arbetsför ålder. Många unga flyttar för att studera och arbeta, och alltför få av dem väljer att återvända.Om vi inte lyckas vända utvecklingen kommer allt färre behöva försörja allt fler, och det påverkar samhällsutvecklingen negativt.

I dag är det brist på arbetskraft i många branscher. Det slår hårt mot offentlig sektor, men även tjänstesektorn och industrin har svårt att rekrytera. Många arbetsgivare är i dag beroende av personal som arbetar i Norrbotten men är folkbokförda i andra kommuner. De kan lösa en arbetsgivares rekryteringsproblem, men skapar samtidigt andra problem för samhället. Det medför ökade kostnader utan att generera skatteintäkter, och en svagare koppling mellan arbetskraften och lokalsamhället.

Energiproduktion och eldistribution

Elektrifieringen av samhället är nödvändig för att fasa ut fossila bränslen. För det krävs energi och att effekten finns tillgänglig där den behövs, när den behövs.

Norrbotten producerar mycket energi, och har under lång tid exporterat ett överskott. Med de nya industrisatsningarna behöver vi använda överskottet själva.

Vi behöver dessutom producera ännu mer energi och bygga ut energiinfrastrukturen. Men ledtiderna är långa, samtidigt som det är viktigt att ta hänsyn till de målkonflikter kring markanvändning som finns.

Livsmedelsförsörjning

Norrbotten har en låg grad av självförsörjning av livsmedel. Försörjningsförmågan har minskat kraftigt under de senaste 20 åren, vilket ökat sårbarheten.

Många areella näringar, såsom jordbruk, fiske, jakt och rennäring, försvinner. Förutsättningarna för att producera mat matchar inte de behov och utmaningar som finns i länet.

Regelverk och stödsystem är ofta utformade utan hänsyn till de lokala villkoren. Det försvårar möjligheterna att upprätthålla och utveckla livsmedelsproduktionen. Odlingsbar mark försvinner när den tas i anspråk för andra ändamål. Allt detta bidrar till att många jordbruk läggs ned.

Bostadsbrist

Bristen på bostäder är ett stort hinder för utveckling och inflyttning. Vi behöver bostäder för både dagens och framtidens invånare. Bristen på tillgängliga och attraktiva boenden hindrar inflyttning och påverkar särskilt unga, familjer och äldre.

Det är svårt att hitta någon som vill investera i bostäder eftersom det är dyrare att bygga i Norrbotten än i södra Sverige. Omsättningen är lägre än den i ett storstadsområde. Riskerna är högre vilket gör att banker och andra finansiärer tvekar.

Många målkonflikter

Norrbotten är stort men här är samtidigt stor konkurrens om marken. Eftersom nästan all utveckling kräver mark leder det till målkonflikter.

Rennäringen, Försvarsmakten, naturvård, energiproduktion, fyndigheter av ämnen eller material samt friluftsliv är exempel på riksintressen. Det är områden, platser eller anläggningar som har ett särskilt skydd i lagen för att de är viktiga för hela Sverige.

Länets utveckling kräver många svåra överväganden. Livsmedelsproduktion, skogsbruk, besöksnäring, industrier och bostäder behöver också mark och måste samsas med riksintressena.

Folkhälsa

Norrbottningarna har en kortare livslängd och en sämre hälsa jämfört med Sverige som helhet. Våra utmaningar handlar till stora delar om högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdom samt övervikt. Den psykiska ohälsan ökar. Särskilt oroväckande är ökningen bland unga. Det handlar om allt från oro, nedstämdhet eller sömnbesvär till svårare psykiska sjukdomar.

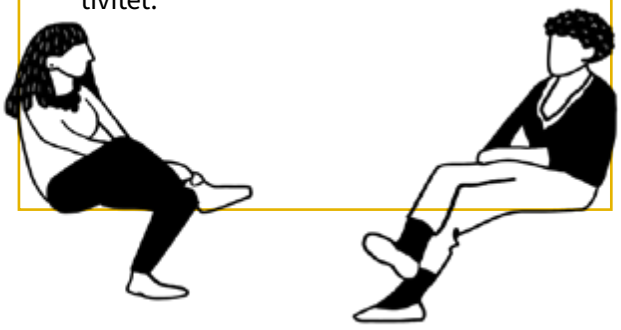
Hälsoläget påverkas av skillnader i levnadsvanor, utbildning, ekonomi och livsvillkor. Hälsan skiljer sig mycket åt mellan kommunerna i Norrbotten.

Många norrbottningar upplever brister inom vården, som långa väntetider, brist på specialistvård och geografiska avstånd. Det påverkar hälsa och välmående negativt och ökar känslan av otrygghet.

Näringslivets sårbarhet

Norrbottens ekonomi och arbetsmarknad vilar tungt på utvinningen av naturresurser. Det gör den regionala och lokala ekonomin sårbar. När konjunkturen svänger globalt kan det få stor påverkan.

Att arbetsmarknaden domineras av ett fåtal branscher gör länet mindre intressant att flytta till eller bo kvar i. Dessutom är Norrbottens arbetsmarknad starkt könsuppdelad. Det begränsar både individer och näringslivets utveckling. Arbetskraften i länet har också en lägre utbildningsnivå jämfört med riket. På sikt slår det mot näringslivets förmåga till förnyelse och attraktivitet.

Bristande infrastruktur

Dåligt underhållna vägar och otillräckliga flyg- och tågförbindelser gör det svårt att resa. Utbudet av kollektivtrafik varierar stort över länet.

Transportinfrastrukturen påverkar godstransporter, arbetspendling, näringsliv och beredskap negativt. Den begränsar företags tillgång till råvaror och gör det svårt att leverera produkter. Det låga utbudet av kollektivtrafik i stora delar av länet påverkar särskilt unga.

Bristande digital infrastruktur gör det svårt att kommunicera. Bredbandsnät och mobilnät är avgörande för näringslivet. Utan det är det svårt att driva företag eller hitta arbetskraft. Bristerna påverkar möjligheterna att leva överallt i länet och därmed också Norrbottens attraktivitet.

Möjliggörande principer

Fyra principer ska leda länets utveckling framåt och genomsyra hur vi ska ta oss an de utmaningar vi står inför.

VI HAR NÄSTA GENERATION I FOKUS

I Norrbotten bygger vi ett samhälle för både nuvarande och kommande generationer. Vi som bor här nu var inte först på plats, och vi ska inte heller vara här sist. Det är med respekt för platsen, för de som format den och för kommande generationer, som vi utvecklar vårt län. Det är därför vi främjar en cirkulär och regenerativ utveckling, där vi ger tillbaka mer än vi tar och respekterar det ekosystem som vi är en del av. Under lång tid har Norrbottens industri haft ett stort klimatavtryck. Att vända den utvecklingen är att ta ansvar för vår tid på platsen och för kommande generationer.

Ett hållbart samhälle formas i balans mellan sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter. Därför strävar vi efter ett Norrbotten där alla har en självklar plats och möjlighet att utvecklas och må bra. Alla som idag bor i Norrbotten är en del av samhällsbygget: nationella minoriteter och urfolket samerna, unga, äldre, de som kommer härifrån och de som flyttat hit. Genom att skapa balans och delaktighet bygger vi ett starkt samhälle.

VI TAR VARA PÅ DIGITALISERINGENS MÖJLIGHETER

I Norrbotten tar vi vara på digitaliseringens möjligheter. Dessa kan utveckla arbetssätt, stärka samhällsservicen och driva på innovation. Genom digital teknik och artificiell intelligens (AI) kan vi förbättra tjänster och skapa nya lösningar för både näringsliv och offentlig sektor. Digitala lösningar kan bidra till att överbrygga de stora avstånden i vårt län.

Digitaliseringen blir en allt viktigare del av samhällsutvecklingen. För att alla ska kunna vara en del av den digitala omställningen krävs investeringar i infrastruktur, kompetens och säkerhet. Tekniken ska användas där den gör störst nytta och bidra till ett mer inkluderande samhälle, där ingen lämnas utanför.

VI LÄR OSS AV ANDRA OCH DELAR VÅR KUNSKAP

I Norrbotten präglas utvecklingen av nyfikenhet, lärande och samarbete. Vi är en del av det europeiska Arktis, med landgränser mot Norge och Finland och kust mot Östersjön. Det ger oss möjligheter till nära samarbeten med våra grannar. Tillsammans kan vi stärka totalförsvaret, näringslivet, forskning och samhällsomställningen.

Utbyten av kunskap och erfarenheter, både med länder i Europa och i andra delar av världen, hjälper oss att hitta lösningar på både lokala och globala utmaningar.

Våra förutsättningar, som långa avstånd och stora ytor med gles befolkning, delar vi med andra arktiska platser. Samarbete och utbyte är avgörande för vår utveckling. Genom flera partnerskap och nätverk kan vi dra nytta av satsningar till Arktis och Östersjön.

Samarbetet på Nordkalotten har en lång tradition. I århundraden har människor, varor, kulturer och idéer rört sig över gränserna. Det stärker våra samhällen och ger oss en tydlig röst i Norden, Europa och världen. Samarbetet skapar bättre förutsättningar att möta framtidens utmaningar. Norrbotten kombinerar en stark lokal förankring med ett internationellt och globalt engagemang. På så vis kan investeringar möjliggöras för en aktiv roll i den globala omställningen.

VI BYGGER ETT MOTSTÅNDSKRAFTIGT SAMHÄLLE

Ett motståndskraftigt samhälle är en förutsättning för långsiktig utveckling. Vi måste stärka förmågan att hantera påfrestningar. Det berör alla delar av samhället: välfärd, näringsliv, infrastruktur, tillgång till arbetskraft, social sammanhållning och mycket mer.

Alla aktörer i länet behöver bidra till att minska sårbarheter. De strukturer som byggs upp ska vara stabila. Detta kräver ett nära samspel mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle. Motståndskraft kan handla om att trygga samhällsfunktioner och skydda försörjningskedjor. Att säkra tillgången till energi, infrastruktur, livsmedel, varor och tjänster är avgörande för länets framtid. En god folkhälsa stärker både individens och samhällets motståndskraft.

Kulturen engagerar och skapar delaktighet. Det bygger upp tilliten och det sociala kapitalet i ett samhälle och lägger en bra grund för samarbete. Civilsamhällets lokala nätverk och näringslivets förmåga att ställa om spelar en central roll.

Kommuner, regionen och myndigheter behöver göra beredskapsfrågor till en del av sin planering och beslutsfattande. Motståndskraft ska prägla all samhällsutveckling och bidra till ett robust och livskraftigt län.

Strategiska områden

Fyra strategiska områden är prioriterade på vår väg till Norrbotten 2040. De bygger på omvärldsanalys och dialoger med länets aktörer och invånare. Det är här vi ska lägga kraft när vi agerar på våra utmaningar.

De strategiska områdena ger vägledning för alla aktörer som verkar för länets utveckling. De är sammanlänkade och påverkar varandra, vilket innebär att insatser ofta behöver beröra flera områden samtidigt. Genom att ta hänsyn till målkonflikter och väga in olika perspektiv kan insatser samordnas för att bidra till en hållbar utveckling. I detta avsnitt beskrivs målbilder och vägen framåt inom varje område.

EN TILLVARO FULL AV MÖJLIGHETER

Målbilder:

- Kultur, idrott och friluftsliv för alla
- God bebyggd miljö och regional samhällsplanering
- Levande landsbygder med tillgänglig service
- Hälsa och välmående genom hela livet

ETT LÄRANDE OCH ATTRAKTIVT LÄN

Målbilder:

- Ett dynamiskt system för kompetensförsörjning
- Inkluderande arbetsliv och mångfald
- Livslångt lärande en självklar del av vardagen
- Ett starkt platsvarumärke

INNOVATIVT OCH KONKURRENSKRAFTIGT

Målbilder:

- En bra plats för företag att verka på
- Ett breddat näringsliv som stärker samhället
- Omställning till hållbar resurs- och energianvändning
- Samverkan som stärker forskning och innovation

ETT NÄRMARE NORRBOTTEN

Målbilder:

- Infrastruktur som skapar förutsättningar
- Ett sammanhängande transportsystem
- Hållbara transporter
- Digital infrastruktur och energieffektivisering

NORRBOTTEN 2040

Närhet mellan människor - Öppenhet för världen

EN TILLVARO FULL AV MÖJLIGHETER	ETT LÄRANDE OCH ATTRAKTIVT LÄN	INNOVATIVT OCH KONKURRENSKRAFTIGT	ETT NÄRMARE NORRBOTTEN

Vi har nästa generation i fokus

Vi tar vara på digitaliseringens möjligheter

Vi lär oss av andra och delar vår kunskap

Vi bygger ett motståndskraftigt samhälle

Visionen är vägledande för länets utveckling fram till 2040. För att nå den arbetar vi inom fyra strategiska områden. Genomgående för dessa områden är de möjliggörande principerna, som påverkar genomförandet av strategin. Tillsammans skapar detta handlingskraft i hela länet.

EN TILLVARO FULL AV MÖJLIGHETER

En god tillgång till kultur, idrott och friluftsliv bidrar till trivsel, gemenskap och folkhälsa. Trygga och välplanerade boendemiljöer gör länet mer attraktivt. Genom samarbete och nya lösningar utvecklas starka lokalsamhällen. Detta avsnitt beskriver vår gemensamma resa mot en tillvaro fylld av möjligheter.

MÅLBILD

Kultur, idrott och friluftsliv för alla

RESAN DIT

→ Fler möjligheter till en aktiv fritid
→ Utveckling av kulturell mångfald
→ Stärkt delaktighet och inflytande
→ Bevarande och utveckling av kultur- och naturmiljöer

Ett rikt utbud av kultur, idrott och friluftsliv stärker både individer och samhällen. Det skapar gemenskap och bidrar till ökad livskvalitet. Länets natur ger stora möjligheter till rekreation, rörelse och upplevelser. Genom att utveckla kulturliv, idrott och fritidsaktiviteter formar vi en mer attraktiv livsmiljö. Kultur och kreativitet ska ges utrymme att växa, och konsten ska vara en fri och självklar del av samhället.

Civilsamhället spelar en avgörande roll för social sammanhållning och för att minska ensamhet. Föreningar och ideella organisationer bidrar med mötesplatser där människor kan engagera sig. Genom samverkan kommer föreningar att få bättre förutsättningar att utveckla sina lokalsamhällen. Detta möjliggörs genom resurser och samarbeten mellan offentliga, ideella och privata aktörer.

Norrbottens unga ska få mer inflytande och en starkare röst. På så vis kommer de att få bättre förutsättningar att forma sitt eget liv och bidra till samhällets utveckling. Att stärka idrott, friluftsliv, kulturutbud och föreningsliv för unga ger dem goda möjligheter att delta i sociala sammanhang. Genom att vi breddar normer och utmanar snäva könsroller öppnas fler möjligheter för unga att delta i både arbetslivet och fritiden.

Vårt kulturarv berättar om vilka vi är och var vi kommer ifrån. Spåren av dem som gått före oss finns över hela länet. Att bevara och utveckla historiska platser och traditioner är ett sätt att stärka både samhörighet och stolthet.

I Norrbotten möts svenska, samiska, meänkieli och finska. Det är språk som speglar länets historia och mångfald. Sápmi och Tornedalen rymmer kulturarv som har formats av generationer och blivit viktiga delar av länets identitet. Många norrbottningar identifierar sig med någon nationell minoritet: urfolket samerna, tornedalingar, kväner, lantalaiset eller sverigefinnar. Det är viktigt att främja flerspråkigheten, som har en djup betydelse och långa historiska rötter i vårt län.

Genom att mötas, samarbeta och lära av varandra kommer vi att stärka den ömsesidiga förståelsen. När historia förenas med nya idéer hålls kulturarvet levande, samtidigt som länet utvecklas och blickar framåt.

MÅLBILD

God bebyggd miljö och regional samhällsplanering

RESAN DIT

→ Omsorgsfull gestaltning och en välfungerande bostadsmarknad
→ Miljöer med starka ekosystem och rik biologisk mångfald
→ Långsiktig planering och resurseffektiv utveckling
→ Samsyn och samverkan i samhällsplaneringen

För att skapa attraktiva miljöer och bostäder krävs omsorgsfull, funktionell och robust gestaltning. Planeringen ska baseras på invånarnas behov på lång sikt. Det bidrar till trygga, levande och hållbara livsmiljöer.

De miljöer och byggnader som redan finns ska underhållas och ses som en resurs i samhällets utveckling. En välfungerande bostadsmarknad kräver ett varierat utbud. Särskilda insatser behövs för äldre, unga vuxna och hushåll med lägre inkomster. Nyproduktion behövs men kan inte ensamt möta behoven. Som komplement är det viktigt att få i gång flyttkedjor och hitta nya sätt att använda de bostäder som redan finns.

Stads- och landsbygdsutveckling ska ta avstamp i de stråk och noder som redan finns. Det bidrar till levande samhällen och skyddar natur- och kulturmiljöer. Grönområden, parker och närliggande natur är viktiga för lek, rörelse och möten. De ska planeras för användning året runt. Att integrera grönytor i planeringen bidrar till hälsosamma och attraktiva livsmiljöer. Naturen är en förutsättning för välmående, rekreation och hållbar utveckling.

Klimatförändringar har långtgående konsekvenser för natur, näringsliv och samhälle. För att hantera dessa utmaningar krävs både anpassning till nya förhållanden och förebyggande åtgärder för att minska negativa effekter. Den biologiska mångfalden måste bevaras. Ekosystem ska stärkas och återställas. Planering och åtgärder som bygger upp motståndskraften hos både samhälle och natur är viktiga.

Samhällsplaneringen ska också uppmuntra återbruk, delningstjänster och cirkulära flöden. Energieffektivt byggande och smart användning av material minskar mängden avfall och stärker kretsloppet. Smarta energisystem och effektiv hushållning med energi minskar förbrukningen av resurser. Det bidrar till ett mer hållbart samhälle.

Det är viktigt att stärka samarbetet kring rumslig planering som berör flera kommuner och län. Regionala underlag, strukturbilder och strategier gör det lättare att se den fysiska planeringens samband i länet. När samhällsplaneringen samordnas på regional nivå blir målkonflikterna mellan länets många riksintressen tydliga. Detta underlättar kommunernas arbete med planering.

MÅLBILD

Levande landsbygder med tillgänglig service

RESAN DIT

→ Starka lokalsamhällen genom samverkan
→ Service för näringsliv och samhälle
→ Ökade möjligheter för kultur, utbildning och social samvaro

För att hela länet ska vara en bra plats att bo och verka på krävs nya lösningar. Dessa ska överbrygga långa avstånd, säkerställa god service och bygga trygga och hållbara lokalsamhällen. Det är viktigt att utveckla arbetsformer som gör landsbygden levande och attraktiv. Digitala tjänster på distans kan ge fler möjligheter till kultur, utbildning och social samvaro. Dessa tjänster behöver kombineras med fysiska mötesplatser för bättre service och gemenskap.

I våra landsbygder är tillgången till kommersiell service som dagligvaror, drivmedel, post och paket, apotek och betaltjänster nödvändig. Utan den är det svårt att få vardagen att fungera. Genom att främja samverkan öppnas möjligheter för att bredda och förstärka utbudet av service. Tillgängligheten förbättras genom att till exempel använda digitala tjänster. Lokala servicepunkter är viktiga mötesplatser som stärker både vardagslivet och företagandet på platsen.

För en levande landsbygd är samverkan mellan invånare, föreningsliv och företag helt avgörande. Det är viktigt att ta vara på lokala initiativ och utveckla lösningar som är anpassade efter varje plats unika behov. På så vis kommer servicen att anpassas och utvecklas långsiktigt. När människor får större inflytande över sin närmiljö stärks både livskvaliteten och beredskapen. Det gör hela länet mer motståndskraftigt och attraktivt.

För att säkra tillgången till service kommer långsiktiga investeringar att krävas. Det är nödvändigt med ett nära samarbete mellan lokala, regionala och nationella aktörer. Stöd till företag inom service gör det möjligt att upprätthålla en hög nivå i hela länet. Riktade satsningar kan bidra till attraktiva och hållbara landsbygder.

Citat från RUS-dialog

MÅLBILD

Hälsa och välmående genom hela livet

RESAN DIT

→ Stärkt samverkan för jämlik hälsa
→ Förebyggande insatser för fysisk och psykisk hälsa
→ Trygga och hälsofrämjande livsmiljöer

En god folkhälsa är grunden för ett starkt samhälle. När människor mår bra minskar trycket på vården och fler har kraft att möta livets utmaningar. För att skapa jämlik hälsa ska vård- och hälsoinsatser anpassas efter individen. Det är viktigt att ta hänsyn till olika bakgrunder och omständigheter som bostadsort, kulturer och livssituation.

För att förbättra förutsättningarna krävs ett stärkt samarbete. Det är viktigt att regionen, kommuner, företag och civilsamhälle arbetar tillsammans för ökad hälsa och välmående. Genom att motverka organisatoriska hinder och främja dialog och samverkan kan vi skapa effektiva insatser. Det ger långsiktiga vinster för både individer och samhället.

Nya digitala lösningar och utvecklade arbetssätt har potential att öka tillgängligheten och förbättra kvaliteten inom både vård och hälsofrämjande åtgärder.

Tidiga insatser, som ökad fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor, minskar risken för sjukdom. Det ger barn och unga bättre förutsättningar att lyckas i skolan och leva ett hälsosamt liv. Investeringar i hälsofrämjande miljöer och förebyggande åtgärder är viktiga på flera sätt. De stärker samhällets beredskap och motståndskraft vid påfrestningar. Samtidigt bidrar de till högre livskvalitet och minskade kostnader för vård.

Mötesplatser och arenor för kultur och fritid är viktiga för invånarnas psykiska välmående. Genom att skapa trygga och inbjudande mötesplatser minskas isolering och ensamhet för alla. Ungas välmående stärks genom tillgång till trygga vuxna och anpassat stöd. Med hjälp av tydliga riktlinjer och lättanvända verktyg kan unga utveckla sunda digitala vanor. Det kan handla om att bli mer medveten om hur sociala medier kan påverka måendet negativt.

Citat från RUS-dialog

ETT LÄRANDE OCH ATTRAKTIVT LÄN

Fler invånare ska få möjlighet att hitta sina vägar inom utbildning, arbetsliv och företagande. Mångfald är en resurs på en arbetsmarknad där alla behövs. En flexibilitet i utbildningssystemet rustar oss för att möta behoven hos en arbetsmarknad i ständig förändring. Detta avsnitt beskriver vår gemensamma resa mot ett lärande och attraktivt län.

MÅLBILD

Ett dynamiskt system för kompetensutveckling

RESAN DIT

→ Strukturer för samverkan och gemensam riktning
→ Skräddarsydda lösningar och inbyggd flexibilitet
→ En kultur av lärande och utveckling

Länets arbetsmarknad förändras ständigt. Det innebär att det krävs flexibla lösningar för kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Effektiva strukturer för samverkan, där en bredd av berörda aktörer kan samordna insatser, behövs.

Beslut ska grundas både på nuvarande och kommande behov på arbetsmarknaden. Arbetsgivare och anordnare av utbildningar ska tillsammans ta fram utbildningar som anpassats efter dessa behov. Det ska motivera fler att studera och vidareutbilda sig.

Utvecklad samverkan mellan skola och arbetsliv krävs. Det är viktigt med fler praktikplatser och lärlingsutbildningar. På så sätt blir det lättare för barn, unga, studenter och vuxna att utveckla sitt lärande och sin kompetens. Ett entreprenöriellt förhållningssätt ska uppmuntras redan från unga år. Detta uppnås genom utbildningar och samarbeten som uppmuntrar kreativitet, problemlösning och initiativförmåga. Det ska i sin tur ge goda förutsättningar för yrkesval, entreprenörskap och fortbildning.

När arbetsmarknadens aktörer samverkar och tänker nytt kan kunskap och gemensamma resurser användas på ett effektivt sätt. Fler invånare ska få möjlighet att hitta sina vägar i utbildning, arbetsliv och företagande. Det bidrar till ett län där människor, civilsamhälle, offentlig sektor, näringsliv och akademi deltar i gemensam utveckling. På så sätt får vi en dynamisk arbetsmarknad.

MÅLBILD

Inkluderande arbetsliv och mångfald

RESAN DIT

→ Breddad arbetsmarknad för alla
→ Jämställda möjligheter och arbetsvillkor
→ Sänkta trösklar i arbetslivet
→ Mångfald som konkurrensfördel

För att stärka arbetsmarknaden och säkerställa en väl fungerande kompetensförsörjning behöver rekryteringen breddas. Fler ska få bättre möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Det handlar om att öka utbudet av arbetskraft genom att ge stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden. På så vis kommer fler att kunna delta i arbetslivet.

Särskilda insatser för att minska utanförskap behövs. Utrikesfödda kvinnor, unga som varken arbetar eller studerar samt personer med funktionsnedsättning behöver bättre förutsättningar att etablera sig. Möjligheten att kombinera språkstudier med arbete sänker trösklar till anställning. Ny teknik gör arbetslivet mer tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

Arbetsgivare bör se mångfald som en resurs på en arbetsmarknad där alla behövs. Det är viktigt att de utvecklar arbetsplatser som präglas av trygghet och inkludering. Mångfald, jämställdhet och flerspråkighet på arbetsplatser bidrar till en mer inkluderande arbetsmarknad. För en arbetsgivare kan anställda med olika bakgrunder, språk och erfarenheter vara en konkurrensfördel.

En diversifierad arbetsmarknad innebär en bredd av yrken och branscher. Det attraherar en mångfald av kvinnor och män med olika ålder, bakgrund och intressen. Tidiga insatser i skolan och förändrade normer i arbetslivet minskar könsuppdelningen i yrken och branscher. När yrkesval styrs av intresse snarare än tradition öppnas fler möjligheter. Fler män behöver söka sig till kvinnodominerade yrken och tvärtom. Jämställda arbetsvillkor och en bättre balans mellan arbete och fritid är viktigt. Det ska göra det lättare att arbeta heltid utan att behöva kompromissa med familjeliv eller ekonomisk trygghet.

Validering synliggör individers erfarenheter och färdigheter. Det kan korta utbildningstiden och underlätta vägen till arbete eller karriärbyte. Genom likvärdiga karriärmöjligheter stärks både arbetsmarknadens och individens utveckling.

MÅLBILD

Livslångt lärande säkrar kompetens och utveckling

RESAN DIT

→ Kontinuerlig kompetensutveckling
→ Lokala lärcentra
→ Digitalisering och distansarbete som möjliggör

Arbetsmarknadens behov förändras hela tiden. Det är genom kontinuerlig kompetensutveckling och lärande som vi ska skapa förutsättningar att möta behoven. Utbildningssystemet sträcker sig från förskola till universitet. Det omfattar vuxenutbildning, folkbildning, yrkeshögskola och arbetsmarknadsutbildning. Utbildningssystemet ska ge alla invånare möjlighet till både utbildning och fortbildning. Luleå Tekniska universitet är en viktig kunskapsmotor för högre utbildning och forskning. En stärkt koppling till arbetslivet ska underlätta för studenter att etablera sig i länet.

Lärcentra i alla kommuner ska göra det möjligt att få en likvärdig tillgång till utbildning, var man än bor. De kommer att vara ett samlande nav för olika utbildningsanordnare. Genom att lärcentra delar utbud med varandra ska även mindre kommuner kunna erbjuda fler utbildningsmöjligheter.

Flexibilitet i utbildningssystemet kommer att göra det lättare att anpassa utbildningsutbudet till både arbetsmarknadens och invånarnas behov. Det kan handla om skräddarsydda program och kurser och uppdragsutbildningar för anställda.

Distans- och fjärrundervisning ska göra det möjligt att erbjuda större variation och tillgänglighet. Det kommer att höja utbildningsnivåerna och öka rörligheten på arbetsmarknaden. Tillgång till studie- och yrkesvägledning underlättar invånarnas val av utbildning och karriär genom hela livet.

Med digitalisering och satsningar på distansarbete skapas nya vägar för deltagande i arbetslivet. Den flexibla arbetsmarknaden kommer att bidra till länets attraktionskraft. Den gör det också möjligt för både individer, företag och organisationer att utvecklas.

Citat från RUS-dialog

MÅLBILD

Bygga och stärka platsvarumärken

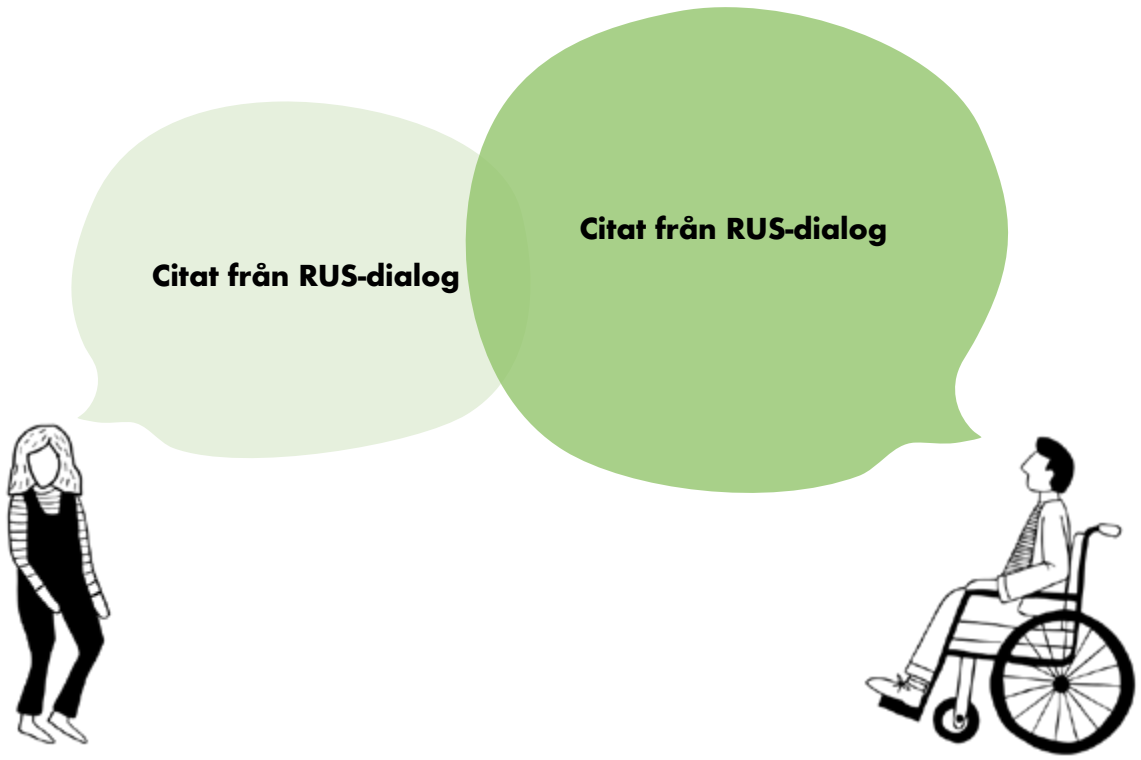
RESAN DIT

→ Attraktionskraft och mottagarkapacitet
→ Trivsel i samhälle och arbetsliv

För att fler ska vilja bo kvar och flytta till Norrbotten behöver vi skapa starka platsvarumärken, både för enskilda kommuner och för länet som helhet. Genom målmedveten marknadsföring visas den variation av möjligheter länet erbjuder. Människor som trivs här kan lyftas fram som ambassadörer för att sprida en positiv bild av länet. Unga måste också få vara med och forma länets framtid för att stärka den positiva bilden och samtidigt få fler att vilja stanna kvar.

För att arbeta effektivt med kompetensattraktion nationellt och internationellt behöver bilden av länets arbetsmarknad breddas. Att synliggöra exempelvis kulturella och kreativa branscher, besöksnäringen och livsmedelsproduktionen visar på att här finns plats för en mångfald av yrken och karriärmöjligheter.

Men att attrahera nya invånare är inte nog. Ett långsiktigt arbete krävs för att utveckla bra förutsättningar att rekrytera, välkomna och etablera nya invånare både i samhället och i arbetslivet. Samverkan mellan kommuner, civilsamhälle, företag och invånare är avgörande för att skapa en inkluderande miljö. Därför är öppenhet för olika bakgrunder, språkkunskaper och deltagande i fritids- och kulturlivet lika viktiga delar av etableringsprocessen. Vi behöver alla bidra på olika sätt till att länet blir ett långsiktigt val för fler.

INNOVATIVT OCH KONKURRENSKRAFTIGT

Ett konkurrenskraftigt Norrbotten skapas genom innovation, entreprenörskap och forskning. Ett förbättrat näringslivsklimat ger växtkraft till företag och nya idéer. När en bredd av branscher utvecklas minskar länets sårbarhet. Detta avsnitt beskriver vår gemensamma resa mot ett innovativt och konkurrenskraftigt län.

MÅLBILD

En bra plats för företag att verka på

RESAN DIT

- → Stärkta stödstrukturer för entreprenörskap
- → Ekosystem och samverkansplattformar
- → Ett entreprenöriellt förhållningssätt
- → Ökad export och global marknad

Ett bra näringslivsklimat kräver goda förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och växa. Genom att stärka strukturer för entreprenörskap, och anpassa dem till regionala och lokala behov, skapas bättre möjligheter. Det företagsfrämjande systemet erbjuder utbildning, kompetensutveckling, mötesplatser, kapital och rådgivning. Det ska anpassas efter olika geografiska förutsättningar och företagens specifika behov. På så sätt blir insatserna träffsäkra och effektiva. Att främja investeringar, med fokus på hållbara lokala och regionala etableringar, stärker länets konkurrenskraft. Det skapar jobb och bidrar till en hållbar tillväxt.

Genom att satsa på digitalisering kan länets företag ligga steget före. Det möjliggör utveckling av lösningar som stärker både näringsliv och offentlig sektor. Genom starka nätverk ska kunskap och resurser spridas i hela länet. Ett väl fungerande ekosystem gör det möjligt för företag att utvecklas utifrån sina specifika förutsättningar och behov. Det bidrar till innovation och tillväxt i olika branscher och sektorer. Det främjar likvärdiga möjligheter, oavsett om företagen verkar i städer, tätorter eller landsbygder.

En entreprenöriell kultur ska prägla länet och ge utrymme för nytänkande. Skola, företagsfrämjande aktörer och näringsliv ska ge unga och yrkesverksamma verktyg att utveckla idéer. Ett nära samarbete mellan skola och näringsliv, med mentorskap och finansiering, underlättar vägen från idé till affär. Näringslivet gynnas av nya perspektiv. Här finns också möjligheter för företag att hitta framtida talanger och bygga långsiktiga relationer.

Internationella samarbeten, ökad handel och export öppnar nya affärsmöjligheter. Fler företag kan få en internationell marknad. Samtidigt bidrar småskalig verksamhet till unika, lokalt anpassade produkter och tjänster.

MÅLBILD

Ett breddat näringsliv som stärker samhället

RESAN DIT

→ Ökad förädlingsgrad
→ Anpassade och branschspecifika stöd
→ Jämställt och jämlikt näringsliv

Länets basnäringar inom mineral, stål, skog och energi är kärnan i länets ekonomi. De skapar värden som stärker både lokalsamhällen och det lokala näringslivet. Samtidigt växer nya näringar fram. På sikt kommer det att bidra till en bredare näringslivsstruktur. En större variation i näringslivet kommer att minska länets sårbarhet och stärka företagens konkurrenskraft. Det skapar i sin tur bättre förutsättningar för välmående samhällen.

För att ytterligare bredda näringslivet och minska sårbarheten kommer företag i olika branscher att behöva få tillgång till det stöd de efterfrågar. Det gäller framför allt mikroföretag och små och medelstora företag. Hinder för företagande ska tas bort, och det behöver bli enklare att etablera nya företag. Genom att förenkla företagandet och stärka stödet för nya idéer, särskilt på landsbygden, kan fler lösningar för lokala behov skapas. Det bidrar till en mer stabil ekonomi som bättre klarar ekonomiska svängningar och yttre påfrestningar.

Att öka förädlingsvärdet är viktigt för länets utveckling. För att nå dit måste företagen få bättre förutsättningar att vidareutveckla sina produkter och tjänster. Ett sätt är att skapa affärsmöjligheter som bygger på att förädla företagets egna produkter eller tjänster. Det kan innebära att förbättra kvaliteten, lägga till funktioner eller anpassa dem för att möta kundernas behov. På så vis kan företag ta vara på mer av den lokala potentialen.

Ett mer jämställt och jämlikt näringsliv främjar en kultur av öppenhet och samarbete, där idéer från olika perspektiv får möjlighet att växa. När fler får bidra kommer innovationsgraden att öka, vilket skapar nya affärsmöjligheter. Det gör företag starkare och mer kreativa. För Norrbotten kommer detta att vara avgörande för att attrahera och behålla kompetens. Ett inkluderande arbetsliv ger också en bättre förståelse för olika kundbehov och stärker konkurrenskraften. Kvinnor och män med olika ålder och bakgrund behöver ges lika möjlighet att bidra och utvecklas.

MÅLBILD

Omställning till hållbar resurs- och energianvändning

RESAN DIT

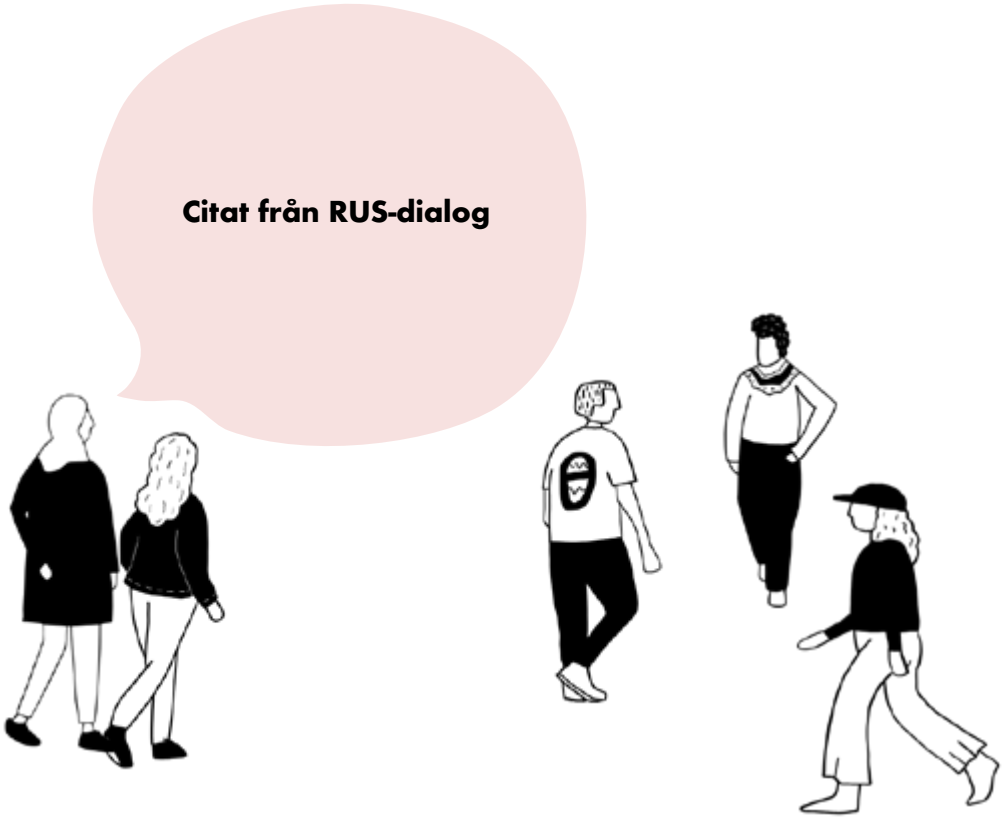
- → Omställning till förnybar energi och fossilfri produktion
- → Cirkulära affärsmodeller
- → Förbättrat samspel mellan industri och samhälle

Basindustriernas omställning till fossilfri produktion skapar nya möjligheter. Det gör också deras satsningar på fossilfria energilösningar. Basindustrierna står för en stor del av koldioxidutsläppen. Genom att tillämpa ny teknik och hållbara produktionsmetoder kommer de att minska sina utsläpp avsevärt. Omställningen minskar också näringslivets beroende av importerade fossila energikällor. Det stärker länets motståndskraft.

Nya affärsmodeller, produkter och tjänster behöver utvecklas. Fokus ska ligga på smartare användning av resurser, minskat avfall och material med längre livslängd. Restprodukter ska ses som en resurs i stället för avfall.

Gemensamt lärande spelar en viktig roll i denna omställning. Samarbeten mellan hushåll, offentliga och privata aktörer ger bättre förutsättningar. Återvunnet material, hållbar design, återanvändning och reparation minskar beroendet av ändliga resurser. Det bidrar till en mer cirkulär ekonomi.

En starkare samverkan mellan industri och samhälle kan ge hållbara lösningar för områden nära industrier. Det är viktigt där miljö- och samhällspåverkan är stor. Genom att skapa system som gynnar både människor och natur kan nya lösningar utvecklas.

MÅLBILD

Samverkan som stärker forskning och innovation

RESAN DIT

- → Innovationsdriven kultur stödjer nya idéer
- → Innovationer som löser samhällsutmaningar
- → Forskning som skapar konkurrenskraft

Innovation handlar både om att utveckla helt nya lösningar som öppnar nya marknader, och om att förbättra befintliga produkter och tjänster. I Norrbotten ska vi skapa en miljö som stödjer innovation genom att människor ges utrymme att tänka nytt. Samarbete mellan privat, ideell och offentlig sektor kan leda till nya idéer som löser komplexa samhällsutmaningar.

Genom att stärka samarbetet med innovationsmiljöer och forskningsnoder ska länet få bättre förutsättningar att ta till sig och använda ny teknik. Det kommer att ge ökad kapacitet för innovation och positiva effekter för både samhälle och näringsliv. För att stärka konkurrenskraften behöver företag, akademi och offentliga aktörer samarbeta för att utveckla och använda digitalisering och AI. Detta kommer att göra det möjligt att effektivisera produktion, använda resurser bättre och skapa nya affärsmöjligheter.

Forskningen är en viktig resurs för länet. Den innebär en möjlighet att ligga i framkant och vara ledande inom olika områden. För att lyckas med detta krävs insatser för att koppla forskningen närmare användning och bygga en stark innovationsmiljö. Ökat samarbete mellan akademi, företag och offentlig sektor ska stödja utvecklingen av nya produkter och tjänster. En välutvecklad forskningsinfrastruktur öppnar upp för fler internationella samarbeten. På så sätt får länet ökad tillgång till resurser och kompetens. Detta gör det möjligt att aktivt delta i internationella innovationsprogram och nätverk.

Forskning som utgår från Norrbottens behov och förutsättningar ger ny kunskap. Den bygger upp utvecklingskraft och lokala förmågor. Genom tvärvetenskaplig forskning, där olika expertområden samarbetar, kan hållbara och mer komplexa lösningar utvecklas. Demonstrations- och testmiljöer gör att forskning kan omvandlas till konkreta produkter och tjänster som motsvarar länets behov.

ETT NÄRMARE NORRBOTTEN

Infrastruktur binder samman människor, platser och företag och gör vardagen enklare. Fungerande vägar, järnvägar, flygplatser och hamnar är en förutsättning för att det ska gå att leva och verka i Norrbotten. Bra digital uppkoppling och mobiltäckning ska vara en självklarhet i hela länet. Detta avsnitt beskriver vår gemensamma resa mot ett närmare Norrbotten.

MÅLBILD

Infrastruktur som skapar förutsättningar

RESAN DIT

→ En sammanhållen planering
→ Ett samordnat och motståndskraftigt system
→ Strukturbilder som verktyg

Norrbottens infrastruktur ska vara ett sammanhängande och motståndskraftigt system. Det är en rad behov som ska mötas: transport, energi, digital kommunikation samt vatten och avlopp. Denna infrastruktur finns för att göra ett livskraftigt, tillgängligt och tryggt Norrbotten möjligt. Infrastukturen planeras för dess användare, för ett fungerande vardagsliv, för förflyttning av energi, information och varor. Den skapar viktiga förbindelser både inom länet och till omvärlden.

Det är viktigt att säkra att systemet kan motstå störningar, som väderförhållanden eller kriser. Därför måste infrastrukturen planeras och byggas så att den blir flexibel och har förmåga att snabbt återhämta sig. Alla delar av infrastrukturen ska utformas för att snabbt kunna anpassas vid behov, och med hänsyn till säkerhet och krisberedskap.

Värden som naturmiljöer, friluftsområden och rennäring påverkas av infrastrukturen. Den skapar fysiska barriärer och förändrar landskapet. Tidig samverkan, och en planering som tar hänsyn till olika behov, kan bidra till att minska dessa effekter.

För att göra insatserna så effektiva som möjligt är samordning mellan statliga, regionala och kommunala aktörer avgörande. Strukturbilder kan fungera som ett verktyg för planering, kommunikation och samarbete inom infrastrukturplaneringen. Att arbeta regionsövergripande med infrastruktur gör det möjligt att nå en samsyn över läns- och landsgränserna.

Kopplingar i öst-västlig riktning mot Norge och Finland kommer att vara särskilt viktiga. De krävs för att säkra beredskap och utbyten över gränserna. Gemensamma prioriterade transportkorridorer inom Sverige och Norden stärker samarbetet och utvecklingen. Det har en god inverkan på Europas konkurrenskraft, omställning och säkerhet.

MÅLBILD

Ett samhängande transportsystem

RESAN DIT

→ God tillgänglighet i en stor geografi
→ Trygga och attraktiva stråk
→ Stärkt kapacitet för hela transportsystemet

Vägar, järnvägar, flygplatser och hamnar binder ihop Norrbottens stora geografi och skapar en god tillgänglighet. Transportinfrastrukturen utvecklas som ett sammanhängande system där effektiva och smidiga byten mellan trafikslag prioriteras. Det underlättar för näringslivets logistik, vardagslivets förflyttningar och gör det smidigare för besökare att resa i länet.

Norrbottens långa avstånd kräver ett vägnät med en standard och hastigheter som gör pendling över längre sträckor möjliga. Genom att rusta upp och utveckla vägar förbättras framkomligheten, restiderna kortas och avstånden till service och arbetsplatser minskar. Samtidigt är vägnätet en viktig del av landsbygdens boendemiljöer. Platsspecifika åtgärder genomförs för att skapa trygghet och trivsel där människor bor och rör sig. Samordning med andra åtgärder i transportinfrastrukturen säkerställer effektiva åtgärder med liten påverkan på människa och miljö.

Järnvägsnätets kapacitet ska stärkas för att möjliggöra fler transporter av både människor och gods. Norrbotniabanan behöver byggas ut hela vägen till Luleå. Den ska knyta ihop järnvägen längst kusten och vidare till Finland. Nya stationslägen utvecklas för att ge plats för nya boendemiljöer och besökare samt uppmuntra till hållbart resande. Järnvägsstråket från Narviks hamn till Luleå hamn behöver utvecklas till en kapacitet som motsvarar dess betydelse för Europa. Hamnarna längs Norrbottenskusten ska utvecklas för att kunna hantera större volymer och nya typer av gods. Det kräver en ökad samordning med väg- och järnvägsnätet för smidiga transporter och omlastning.

Flygplatserna spelar en central roll för att upprätthålla livskraftiga, tillgängliga och trygga samhällen i hela Norrbotten. De är avgörande för att minska avstånd inom länet och till resten av Sverige, samtidigt som de stärker kopplingarna till omvärlden. Genom utökat samarbete med flygplatser i Norge och Finland förbättras länets tillgänglighet och möjligheterna till internationella förbindelser.

MÅLBILD

Hållbara transporter

RESAN DIT

→ Hög tillgänglighet och mindre klimatpåverkan
→ Nytänkande och flexibla lösningar
→ Rörelsefrihet i byar och samhällen

Norrbottens stora avstånd gör att resor och transporter alltid kommer att vara en del av vardagen. Utan dem är det inte möjligt att bo, leva och verka i hela länet. Men en omställning till mer hållbara drivmedel kommer att behöva genomföras för att minska påverkan på klimat och miljö.

Genom att utveckla laddinfrastruktur och drivmedelsstationer för hållbara bränslen, skapas möjligheter för fler att ställa om till fossilfria transporter. I Norrbotten strävar vi efter att vara i framkant vid omställningen av hållbara drivmedel för flyget på grund av beroendet av flygresor. Utvecklingen av hållbara drivmedel för flyget är en förutsättning för att öka tillgängligheten till omvärlden utan negativ inverkan på klimatet.

För att uppmuntra till hållbart resande med kollektivtrafik behöver alla trafikslag – buss, tåg, flyg, båt och taxi – finnas och samspela på ett nytänkande sätt. Det krävs utveckling för att det ska vara ett attraktivt resealternativ för fler. Samverkan mellan kollektivtrafikens aktörer och trafikslag är viktigt för att skapa smidiga flöden och för att möta resenärernas behov.

Hållbart resande innebär även att uppmuntra fler människor till att välja aktiva transporter som gång, cykel, skidor och spark. För det krävs transportinfrastruktur som gör att det upplevs som tryggt och tillgängligt att röra sig i byar och samhällen. Att få fler i rörelse på gemensamma platser skapar även liv och samvaro, samtidigt som det lägger en grund för bättre folkhälsa och ökad självständighet för barn och unga.

Citat från RUS-dialog

MÅLBILD

Digital infrastruktur och energieffektivisering

RESAN DIT

→ Anpassningsbart och robust elnät
→ Omställning till fossilfri energi
→ Digital uppkoppling i hela länet

Infrastrukturen för energi och digital kommunikation behöver byggas ut, både i tätorter och landsbygder. För att energin ska användas så resurseffektivt som möjligt krävs utveckling inom flera områden. Det krävs effektivisering och ny produktion, men också utbyggd energiinfrastruktur.

Elnätet ska stärkas, överföringskapaciteten ökas och smarta lösningar integreras. På så vis kan både hushåll och näringsliv få en stabil och prisvärd energiförsörjning. Samarbeten inom energisektorn är en viktig del inom detta.

Fossilfria energibärare, som vätgas, och ny teknik kommer att bidra till att minska importberoendet. Därmed stärks länets självförsörjning. För att optimera systemet krävs samverkan så att rätt energikvalitet kan användas utifrån behov.

Snabb och driftsäker uppkoppling behöver säkerställas. Det krävs hög kapacitet och tillförlitlighet i hela länet. Uppkopplingen gör kommunikation, näringslivsutveckling och tillgång till viktiga tjänster möjlig. En stabil uppkoppling stärker företag och offentlig service och förbättrar människors vardag. För att möta de växande behoven och de tekniska utmaningarna behöver både befintliga och nya nät förbättras.

Det inte är lönsamt att bygga digital infrastruktur i alla delar av Norrbotten. Därför går det inte att lämna det ansvaret helt till marknadskrafterna. Det behövs satsningar för att säkra pålitliga digitala tjänster i glesbygd, fjällområden och små orter. Genom samverkan mellan offentliga och privata aktörer kan täckning och anslutningsmöjligheter förbättras där behoven är som störst.

För att hela länet ska få full digital tillgång krävs en satsning på konnektivitet. Det innebär att digital och fysisk infrastruktur måste fungera tillsammans. På så sätt skapas sömlösa kopplingar mellan människor, företag och samhällen. En god konnektivitet minskar avstånden, stärker sammanhållningen och ger bättre möjligheter till utveckling i hela länet.

Nästa steg

Utveckling av länet sker lokalt men påverkas av beslut på flera nivåer. RUS ger riktning och stödjer aktörer i att samordna insatser för långsiktig förändring. Den fungerar också som en utgångspunkt för andra planer och strategier, vilket skapar en tydlig och sammanhållen väg framåt. Nästa steg är att gå från strategi till handling. Samverkan är avgörande för att nå resultat.

Tillsammans kan vi bäst avgöra vilka insatser som bör prioriteras och hur resurser ska användas effektivt. Arbetet behöver anpassas efter länets förutsättningar och utvecklas genom att testa nya lösningar. På så sätt får strategin genomslag och bidrar till en positiv utveckling i hela länet.

Handlingsplaner

Den regionala utvecklingsstrategin konkretiseras i handlingsplaner och strategier för olika specifika utvecklingsområden. Vissa är redan framtagna medan andra kommer att tas fram. Handlingsplanerna och strategierna är kopplade till de fyra strategiska områdena i RUS. De fokuserar på hur målen ska nås.

En handlingsplan kan initieras när aktörer i länet ser ett behov av att kraftsamla kring prioriteringar. Ansvaret kan ligga hos Region Norrbotten eller andra aktörer i länet. När handlingsplanerna tas fram ska hänsyn tas till länets olikheter, och insatserna anpassas efter olika behov.

Handlingsplanerna stärker det gemensamma ägarskapet. De ska tydligt beskriva vad som ska göras på kort sikt, hur det ska göras, när det ska göras och vilken aktör som är ansvarig. Det underlättar samordning och skapar synergier inom och mellan strategiska områden i RUS. Handlingsplanerna gör det tydligt vilka resurser som behövs, både personella och ekonomiska. De ska visa hur nätverk och samarbetsforum kan användas. och uppdateras och anpassas efter behov och förutsättningar.

Tillsammans för Norrbotten

Alla som bor eller verkar i Norrbotten har ett gemensamt ansvar för länets utveckling. Men när ansvaret inte är tydligt fördelat, blir det lätt att ingen tar det. Alla aktörer bidrar med olika delar och behöver samverka och skapa engagemang som bidrar till utveckling. Olika aktörer kan ta ledarroll beroende på område, tillfälle och förutsättningar. Länets långa tradition av samverkan är en god grund att bygga vidare på. Den regionala utvecklingsstrategin är den gemensamma utgångspunkten för arbetet.

Region Norrbotten har enligt lag uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig. Det innebär att regionen har i uppdrag av staten att leda arbetet med regional utveckling i Norrbotten. Detta ska ske i samverkan med andra aktörer, där Region Norrbotten fungerar som en samlande kraft. Regionen tar fram, fattar beslut och genomför initiativ baserade på den regionala utvecklingsstrategin. En del av uppdraget är att skapa mötesplatser för dialog och samverkan. Aktörer från hela länet bidrar utifrån sina särskilda styrkor, uppdrag och förutsättningar till arbetet med regional utveckling.

Näringslivet påverkar länets utveckling genom att skapa innovationer och omvandla dem till varor och tjänster. De leder omställningen mot hållbarhet, skapar arbetstillfällen och bidrar till ekonomisk tillväxt och diversifiering. **Näringslivsfrämjande organisationer** spelar en viktig roll genom att främja samarbete och utveckling inom olika branscher, vilket är avgörande för länets fortsatta utveckling.

Samverkansorganisationer, där kommuner, regionen och andra aktörer går samman. Det kan vara i formen av ett kommunalförbund eller bolag kring gemensamma frågor och uppdrag. Genom sina verksamheter skapar de mervärden som enskilda ägare eller medlemmar inte hade kunnat uppnå på egen hand.

Civilsamhället bidrar till jobb, gemenskap och inkludering. Föreningar och kooperativ skapar nya möjligheter och stärker lokalsamhällen. De kompletterar offentlig och privat sektor med lokala resurser och främjar nytänkande. Genom delaktighet, engagemang och mångfald byggs social sammanhållning.

Länets kommuner har en nyckelroll i arbetet med att skapa regional utveckling. Kommunerna har en nära koppling till näringslivet, det civila samhället och invånarna. Varje kommun utvecklas utifrån sina egna förutsättningar men bidrar till länets utveckling. **Kommunförbundet Norrbottens Kommuner** ska samordna och stödja länets kommuner i det gemensamma arbetet för en hållbar samhällsutveckling.

Länsstyrelsen i Norrbotten arbetar för en hållbar utveckling av miljö, tillväxt och goda levnadsvillkor. De ansvarar även för länets krisberedskap och civila försvar. En viktig uppgift är att samordna insatser vid samhällsstörningar.

Luleå tekniska universitet tillsammans med forskningsinstituten och andra utbildningsaktörer bidrar till länets utveckling genom forskning, innovation och kompetensförsörjning. Tillsammans bidrar de med spetskunskap. Genom samarbete med näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle stärker de Norrbottens konkurrenskraft.

Övriga statliga myndigheter bidrar med resurser, kunskap och samordning. Deras ansvar och närvaro stärker länets förmåga att möta både lokala, regionala och nationella behov. Statliga myndigheter ska verka för att målen i den regionala utvecklingsstrategin uppnås och att hänsyn tas till olika regionala förutsättningar.

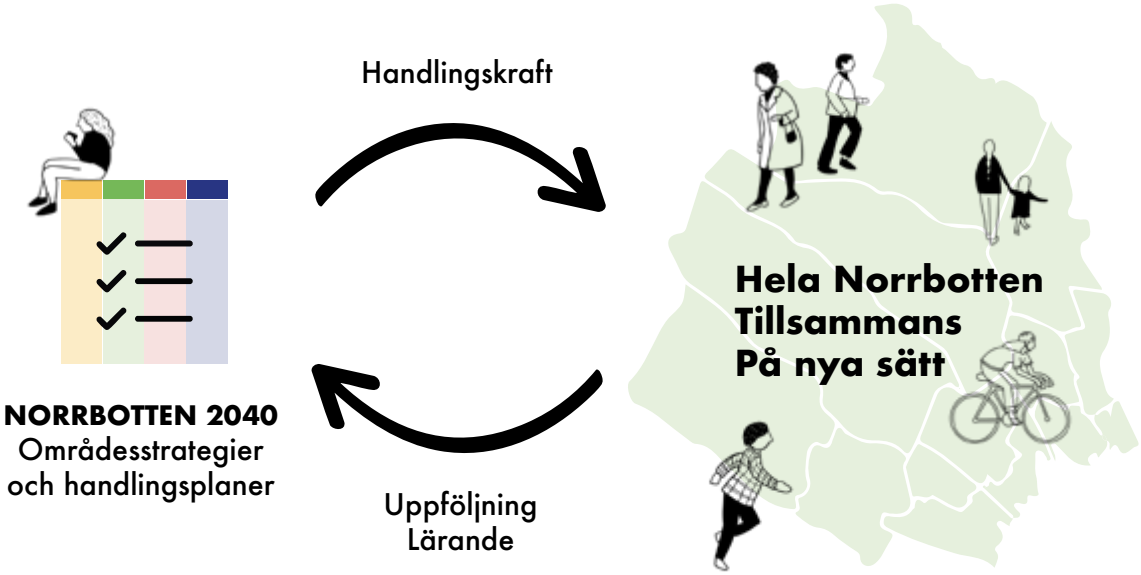

Lärande i rörelse

Arbetet med regional utveckling kräver att vi fortlöpande tar till oss ny kunskap och analyserar Norrbottens utveckling, styrkor och utmaningar. För att möta aktuella behov behöver insatser följas upp, utvärderas och anpassas över tid. Genom regelbunden analys skapas underlag för att utvärdera insatser och driva utvecklingen framåt.

Målen för strategin följs upp genom indikatorer som speglar utvecklingen inom de fyra strategiska områdena. Där det är möjligt delas indikatorerna upp efter kön för att kunna genomföra könsuppdelade analyser. Det är en viktig del av att följa upp, utvärdera och främja jämställdhet. Indikatorerna kommer att finnas tillgängliga på utvecklanorrbotten.se/rus. Region Norrbotten ansvarar för att årligen följa upp och utvärdera strategins genomförande och dess indikatorer. Resultaten ger underlag för nya prioriteringar i handlingsplanerna.

RUS tillsammans med områdesstrategier och handlingsplaner visar riktningen och hur vi tar oss framåt. Genom att samarbeta över gränser främjas nytänkande och handlingskraft i hela Norrbotten. Vi lär av det vi gör, utvärderar och utvecklar arbetssätt. Nya insikter och kunskap driver oss framåt när vi genomför strategier och handlingsplaner.

Förslag till beslut gällande remissvar avseende betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet SOU 2025:22

Ärendenr 2025/530-1.3.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta remissvar avseende Förbättrad konkurrens i offentlig och privat sektor som sitt eget och avge svaret till Klimat- och näringsdepartementet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen tillsatte 2023 en utredare med uppdrag att överväga om det finns behov av nya kompletterade regler inom konkurrensområdet. Senare kompletterades uppdraget om att även se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Regeringskansliet önskar nu synpunkter på betänkandet som utredaren presenterat. Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 23 juni 2025.

Betänkandet innehåller förslag som syftar till att stärka konkurrensen genom att identifiera och föreslå åtgärder mot hinder för effektiv konkurrens.

Förslaget omfattar tre delar:

1.Nytt konkurrensverktyg för väl fungerande marknader
Utredningen har analyserat behovet av ett bredare konkurrensverktyg för Konkurrensverket som skulle kunna rikta åtgärder mot hela marknader eller branscher, i stället för att enbart fokusera på enskilda företag.

2.Informationsplikt vid företagskoncentrationer
Utredningen föreslår införandet av en ny informationsplikt vid företagskoncentrationer för att förbättra konkurrensövervakningen i Sverige

3.Ny lag om offentlig säljverksamhet
Utredningen föreslår att en ny lag införs som förbjuder otillbörlig offentlig säljverksamhet. Prövningen av förbudet ska inte baseras på konkurrenseffekter på en marknad utan utgå från om den offentliga verksamheten otillbörligt påverkar privata aktörer. En ny utvärderingsskyldighet föreslås, där offentliga aktörer ska rapportera sina säljverksamheter vart fjärde år. Konkurrensverket

ska ha tillsynsansvar och möjlighet att meddela förelägganden samt besluta om marknadsstörningsavgifter vid överträdelser.

I betänkandet föreslås även införande av en marknadsstörningsavgift om max 20 mkr. I betänkandet föreslås också att en marknadsstörningsavgift ska kunna påföras en kommun även efter att den aktuella verksamheten har upphört – dock med en tidsgräns på fem år.

Luleå kommuns yttrande fokuserar på betänkandets tredje del, Ny lag om offentlig säljverksamhet. Luleå kommun ser positivt på syftet att skapa tydligare spelregler och rättvisa konkurrensvillkor, men anser att flera av de föreslagna åtgärderna behöver ses över för att inte hämma kommuners möjligheter att fullfölja sitt uppdrag, främja lokal utveckling och agera där marknaden inte fungerar. Luleå kommun vill vidare betona vikten av proportionalitet, tydlighet och beaktande av kommunsektorns förutsättningar. Med bakgrund av detta avstyrker Luleå kommun förslagen gällande offentlig säljverksamhet i sin helhet.

Luleå kommuns avstyrkande handlar om:
Ny lag om offentlig säljverksamhet (LOS)
Det finns önskemål från bl a konkurrensverket om att ersätta nuvarande konfliktlösningsregel med en tydligare och enhetlig reglering för stat, kommun och region. Samtidigt måste denna lag utformas med proportionalitet och flexibilitet som vägledande principer menar Luleå kommun. Det krävs också förtydliganden kring vad lagen omfattar samt hur begrepp som "säljverksamhet" och "otillbörlig påverkan" ska tolkas i olika lokala kontexter.

Bevisbörda och ventil om ”försvarbarhet från allmän synpunkt”
Den föreslagna bevisbördan, där den offentliga aktören ska visa att verksamheten är försvarbar från allmän synpunkt ses som en problematisk del i förslaget. Förslaget innebär en oproportionerlig administrativ börda och skapar osäkerhet som kan hämma kommunal handlingskraft.
Förslaget om särskild redovisning uppfattas som otydligt och riskerar att skapa onödig administration.

Marknadsstörningsavgift
Luleå kommun ser införandet av sanktionsavgifter som en av de mest problematiska delarna i förslaget. Förslaget riskerar att hämma innovationsförmåga och initiativkraft inom kommunala bolag och kommunala förvaltningar. Det finns en tydlig risk att kommuner avstår från att agera även vid behov, i rädsla för ekonomiska påföljder.

Dialog

Dialog har förts mellan kommunstyrelseförvaltningen och Luleå Kommunföretag AB, kultur- och fritidsförvaltningen, infrastruktur- och serviceförvaltningen, Region Norrbotten, Norrbottens Kommuner samt Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Beslutsunderlag

- Remissmissiv - Betänkandet 2025:22 Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer
- Remiss - Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet, SOU 2025:22
- Remissvar (bilaga)

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

Regeringskansliet, klimat- och näringslivsdepartementet

Svar på remiss Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet

Ärende/diarienr remissavsändare

Kommunens ställningstagande

Luleå kommuns yttrande fokuserar på betänkandets tredje del, Ny lag om offentlig säljverksamhet. Luleå kommun ser positivt på syftet att skapa tydligare spelregler och rättvisa konkurrensvillkor, men anser att flera av de föreslagna åtgärderna behöver ses över för att inte hämma kommuners möjligheter att fullfölja sitt uppdrag, främja lokal utveckling och agera där marknaden inte fungerar. Luleå kommun vill vidare betona vikten av proportionalitet, tydlighet och beaktande av kommunsektorns förutsättningar. Med bakgrund av detta avstyrker Luleå kommun förslagen gällande offentlig säljverksamhet i sin helhet.

Specifika förslag till förändringar

Ny lag om offentlig säljverksamhet (LOS)
Det finns önskemål från bl a konkurrensverket om att ersätta nuvarande konfliktlösningsregel med en tydligare och enhetlig reglering för stat, kommun och region. Samtidigt måste denna lag utformas med proportionalitet och flexibilitet som vägledande principer menar Luleå kommun. Det krävs också förtydliganden kring vad lagen omfattar samt hur begrepp som "säljverksamhet" och "otillbörlig påverkan" ska tolkas i olika lokala kontexter.

Förslag:

- Förtydliga lagens syfte och tillämpningsområde så att kommuner inte avstår från att agera i fall där offentliga initiativ behövs på grund av marknadsmisslyckanden eller marknadsstruktur.
- Tydliggör tillämpningsområdet och definiera centrala begrepp.
- Ta hänsyn till lokala och regionala skillnader i marknadsstruktur.
- Utred hur kommuner kan samverka med näringslivet utan att riskera överträdelser av lagen. Ta in resonemang om testbäddar offentlig-privata partnerskap och innovationsplattformar i lagkommentarerna.

Bevisbörda och ventil om ”försvarbarhet från allmän synpunkt”
Den föreslagna bevisbördan, där den offentliga aktören ska visa att verksamheten är försvarbar från allmän synpunkt ses som en problematisk del i förslaget. Förslaget innebär en oproportionerlig administrativ börda och skapar osäkerhet som kan hämma kommunal handlingskraft.

Förslag:

- Behåll ventilen men utforma tydlig vägledning om vad som avses med "försvarbart från allmän synpunkt", med exempel som geografisk tillgänglighet, innovationsbehov och samhällsberedskap.
- Utred och tydliggör särskilt frågan om samhällsberedskap.
- Lätta på bevisbördan eller åtminstone tillhandahålla stöd från statliga myndigheter.

Krav på utvärdering och redovisning
Förslaget om särskild redovisning uppfattas som otydligt och riskerar att skapa onödig administration.

Förslag:

- Tillämpa proportionalitetsprincipen och inför möjlighet till förenklad redovisning för mindre verksamheter.
- Ge tydligare vägledning kring vilken typ av information som ska rapporteras.

Marknadsstörningsavgift
Luleå kommun ser införandet av sanktionsavgifter som en av de mest problematiska delarna i förslaget. Förslaget riskerar att hämma innovationsförmåga och initiativkraft inom kommunala bolag och kommunala förvaltningar. Det finns en tydlig risk att kommuner avstår från att agera även vid behov, i rädsla för ekonomiska påföljder.

Förslag:

- Avstå från att införa marknadsstörningsavgift i detta skede, eller begränsa användningen till särskilt graverande fall där uppsåt eller grov oaktsamhet föreligger.
- Gör en särskild konsekvensanalys av hur sanktionsreglerna påverkar geografiskt glesare delar av Sverige, mindre kommuners utvecklingsförmåga och samhällskritiska tjänster.
- Avstå från förslaget om retroaktiv avgift (upp till 5 år efter avslutad verksamhet) efter att en kommun upphört med verksamheten. Kommunens ställningstagande är att den retroaktiva avgiften inte bör tillämpas men om den gör det bör den införas med övergångsregel.

För Luleå Kommun

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Regeringskansliet

Remiss

2025-03-21
KN2025/00748 och KN2025/00567

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för näringsliv, innovation och marknader,
Grupp 3

Betänkandet 2025:22 Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer

Remissinstanser

1. Active Sweden
2. Almega
3. Alingsås kommun
4. Alvesta kommun
5. Boden kommun
6. Byggmaterialhandlarna
7. Domstolsverket
8. Drivkraft Sverige
9. Göta hovrätt
10. Göteborgs kommun
11. Ekonomistyrningsverket
12. Energigas Sverige
13. Energiföretagen
14. Energimarknadsinspektionen
15. Enköping kommun
16. Eskilstuna kommun
17. Finansinspektionen
18. Fondbolagens förening
19. Företagarna
20. Förvaltningsrätten i Göteborg
21. Förvaltningsrätten i Linköping
22. Förvaltningsrätten i Malmö
23. Förvaltningsrätten i Uppsala
24. Gnosjö kommun
25. Gävle kommun
26. Handelshögskolan
27. Helsingborg kommun

Telefonväxel: 08-405 10 00
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: kn.registrator@regeringskansliet.se

28. Hässleholm kommun
29. Justitiekanslern
30. Justitieombudsmannen
31. Kiruna kommun
32. Lysekil kommun
33. Kammarrätten i Stockholm
34. Kammarrätten i Sundsvall
35. Kristinehamn kommun
36. Karlskrona kommun
37. Kommerskollegium
38. Konkurrensverket
39. Konsumenternas bank- och finansbyrå
40. Konsumentverket
41. Malmö kommun
42. Malung-Sälen kommun
43. Mediemyndigheten
44. Luleå kommun
45. Motala kommun
46. Linköping kommun
47. Ljungby kommun
48. Näringslivets regelnämnd
49. Nynäshamn kommun
50. Orsa kommun
51. Patent- och marknadsdomstolen (Stockholms tingsrätt)
52. Patent- och marknadsöverdomstolen (Svea hovrätt)
53. Post- och telestyrelsen
54. Regelrådet
55. Region Jönköping
56. Region Skåne
57. Region Norrbotten
58. Region Västerbotten
59. Region Västmanland
60. Riksgäldskontoret
61. Sobona
62. Sandviken kommun
63. Småföretagarnas Riksförbund
64. Statens Energimyndighet
65. Statskontoret
66. Stockholm kommun
67. Stockholms universitet (Juridiska institutionen)
68. Sundsvall kommun
69. Svensk Dagligvaruhandel
70. Svensk Försäkring
71. Svensk Handel
72. Svenska Riskkapitalföreningen (SVCA)

73. Svensk Värdepappersmarknad
74. Svenska bankföreningen
75. Sveriges Advokatsamfund
76. Sveriges konsumenter
77. Swedish FinTech Association
78. Sunne kommun
79. Svenskt Näringsliv
80. Sveriges Kommuner och Regioner
81. Tech Sverige
82. Tidningsutgivarna
83. Transportstyrelsen
84. Trelleborg kommun
85. Umeå universitet
86. Uppsala universitet (Juridiska institutionen)
87. Vännäs kommun
88. Västervik kommun
89. Växjö kommun
90. Östersund kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet **senast den 23 juni 2025**. Svaren bör lämnas per e-post till kn.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till siri.saeed@regeringskansliet.se. Ange diarienummer KN2025/00748 och KN2025/00567 samt remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet och hemställan. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet eller hemställan, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

Förslag till beslut gällande nämndinitiativ (C) till kommunstyrelsen om att utöka utredningsuppdrag

Ärendenr 2024/1467-1.1.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att bifalla nämndinitiativet.

Sammanfattning av ärendet

Arne Nykänen (C) har lämnat in ett nämndinitiativ till kommunstyrelsen om att utöka utredningsuppdraget ”Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud” med att också identifiera fler varor och tjänster som kan upphandlas av lokala företag.

Förslagsställaren menar att företagsklimatet förbättras genom att upphandla fler varor och tjänster.

Bakgrund

I utredningsuppdraget ”Förenkla för små och lokala företag att lämna anbud” har förstudien och utredningen utrett hur kommunen kan ändra i upphandlingsprocessen, för att få fler små företag att kunna lämna anbud. Det är olika utredningar att undersöka *hur* kommunen kan upphandla, kontra nämndinitiativet som handlar om *vad* kommunen kan upphandla.

Kommunstyrelseförvaltningen menar att nämndinitiativet bör hanteras som ett eget ärende då det handlar om att utreda *vad* som kan upphandlas vilket skiljer sig väsentligt från grunduppdraget (utredningsuppdraget ”Förenkla för små och lokala företag att lämna anbud). När det gäller utredningsuppdraget har kommunstyrelsen 2024-12-02 § 306 godkänt inriktningen i arbetet att förenkla upphandlingarna. Det förstärker förvaltningens syn om att nämndinitiativet bör hanteras som ett eget ärende.

Förslag

Att göra affärer med offentlig sektor innebär möjligheter för lokala företag och insatser från offentlig verksamhet för att underlätta detta skapar förutsättningar för tillväxt i det privata näringslivet. Kommunstyrelseförvaltningen ser därför positivt på förlaget att utreda vilka tjänster och varor som kan upphandlas, som idag utförs av Luleå kommun, och inte är direkta kärnuppdrag. Arbetet föreslås genomföras med befintliga resurser vid näringslivskontoret som hämtar in information från förvaltningsdirektörerna i organisationen

Förvaltningen föreslår att nämndinitiativets målsättning ska vara att utreda:

- Vilka verksamheter som kan påverkas av förslaget till ny lag om osund kommunal konkurrens.
- Vilka verksamheter som förvaltningarna föreslår ska upphandlas.
- Vilka branscher som vid inköpskontorets upphandlingsdialoger eller näringslivskontorets dialoger framför synpunkter i frågan.

Arbetet föreslås genomföras med befintliga resurser vid näringslivskontoret som hämtar in information från förvaltningsdirektörerna i organisationen.

Utredningen redovisas till kommunstyrelsen.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ (C) till kommunstyrelsen, KLF Hid: 2024.6524
- Kommunstyrelsens beslut 2024-08-12 § 191, KLF Hid: 2024.6736
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande nämndinitiativ (C) till kommunstyrelsen om att utöka utredningsuppdrag, KLF Hid: 2024.9427
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-11-04 § 198, KLF Hid: 2024.9650
- Kommunstyrelsens beslut 2024-12-02 § 306, KLF Hid: 2024.11702

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen
Initiativsställare

Nämndsinitiativ till kommunstyrelsen:

Utöka utredningsuppdraget "Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud" med att också identifiera fler varor och tjänster som kan upphandlas av lokala företag

Vid sammanträdet 12 augusti 2024 beslutade kommunstyrelsen att kvittera ett utredningsuppdrag om att förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer ska få bättre förutsättningar att lämna anbud. Detta är mycket bra! Men mer behöver göras för att förbättra företagsklimatet i Luleå.

Luleå kommun kan uppmuntra och utveckla näringslivet i kommunen genom att aktivt och i dialog med näringslivets intresseorganisationer, bl.a. Företagarna, Svenskt Näringsliv, Byggföretagen och Luleå Näringsliv, identifiera fler varor och tjänster som passar att upphandla av lokala företag. Genom att upphandla fler varor och tjänster förbättras företagsklimatet när företagens kundunderlag utökas till att omfatta en blandning av kommunal verksamhet och privata kunder. Detta innebär också en förändrad attityd gentemot företag och företagare.

Vi föreslår:

- att Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att utöka utredningsuppdraget "Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud" till att också samtidigt identifiera fler varor och tjänster som Luleå kommun kan upphandla av lokala företag.

Luleå 2024-08-12

Centerpartiet

Förslag till beslut gällande finansiering av projekt Pilotstudie för flyttbidrag

Ärendenr 2025/783-1.2.3.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att finansiera projektet med 700 tkr (275 tkr år 2025 och 425 tkr år 2026),
2. medel anvisas från anslaget för strategiska utvecklingsinsatser,
3. som förutsättning gäller Luleå kommuns villkor för projektfinansiering.

Sammanfattning av ärendet

Bakgrunden till projektet är att socialförvaltningen står inför stora pensionsavgångar i många verksamheter, parallellt med samhällsomställningen där nya industrier etableras och befintliga arbetsgivare vill växa. Förvaltningen menar att det finns ett behov av att testa nya sätt att hitta medarbetare och vill därför prova att använda flyttbidrag riktat mot kommuner i södra Sverige som har överskott på arbetskraft. Ambitionen är att underlätta för till exempel undersköterskor från södra Sverige att ta beslutet att flytta till Luleå, då en flytt är kostsam så skulle ett flyttbidrag kunna vara ett incitament för att välja just Luleå. Flyttbidraget ska betalas ut till de som väljer socialförvaltningen som arbetsgivare och påbörjar en anställning vars anställningstid är minst 6 månader.

Projektets mål är att testa om flyttbidrag kan vara en del av ett arbetssätt att hitta nya medarbetare. Vidare ska projektet, givet framgångsrikt resultat, skapa lärande som kan implementeras även för andra yrkesgrupper.

Pilotstudien är ett samarbete mellan socialförvaltningen samt arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen. Socialförvaltningen är projektägare och ansöker om totalt 700 tkr, varav 500 tkr avser flyttbidrag och 200 tkr avser kommunikationsinsatser. Med en budget om 700 tkr skulle ca 20 familjer eller 33 singelhushåll kunna omfattas av bidraget.

Kommunstyrelseförvaltningen menar att projektet ligger i linje med riktlinjerna för bidrag från anslaget för strategiska utvecklingsinsatser. Vidare menar kontoret att projektet skapar förutsättningar för tillväxt både på kort och lång sikt.

Vid mötet 2025-06-02 finns två projekt som föreslås finansieras från anslaget för strategiska utvecklingsinsatser, om bägge projekten finansieras återstår 440 tkr av anslaget (2025).

Dialog

Dialog har förts med socialförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, samt kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Projektplan- Projektet en Pilotstudie för flyttbidrag

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

Socialförvaltningen
Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

Pilotstudie för flyttbidrag

Pilotstudien är ett samarbete mellan Socialförvaltningen och Arbetsmarknad- och utbildningsförvaltningen.

Pilotstudien genomförs givet att medel beviljas från Kommunstyrelsen för detta ändamål.

Inledning

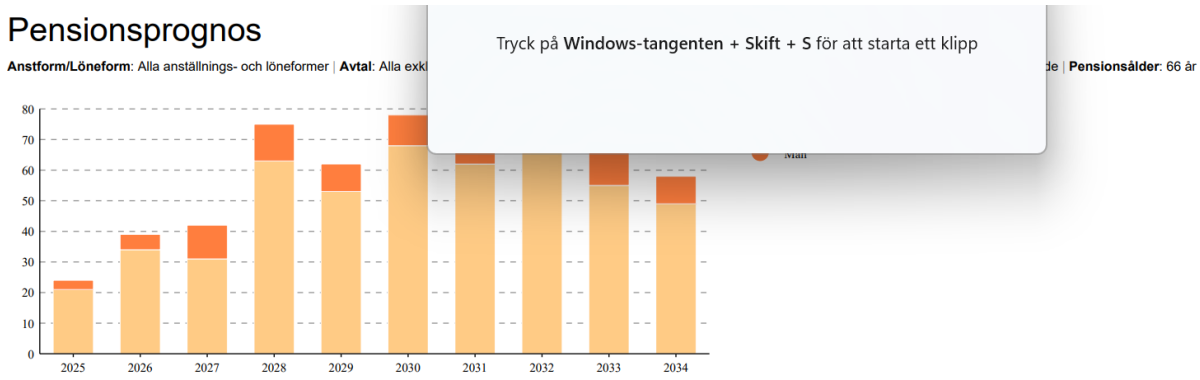
Socialförvaltningen står inför stora pensionsavgångar i många verksamheter, parallellt med samhällsomställningen där nya industrier etableras och befintliga arbetsgivare vill växa. Luleå kommun som arbetsgivare kommer behöva mer personal inom välfärden för att klara grunduppdragen som kommun.

Beställare/projektägare

Gabriella Sjöström, socialdirektör.

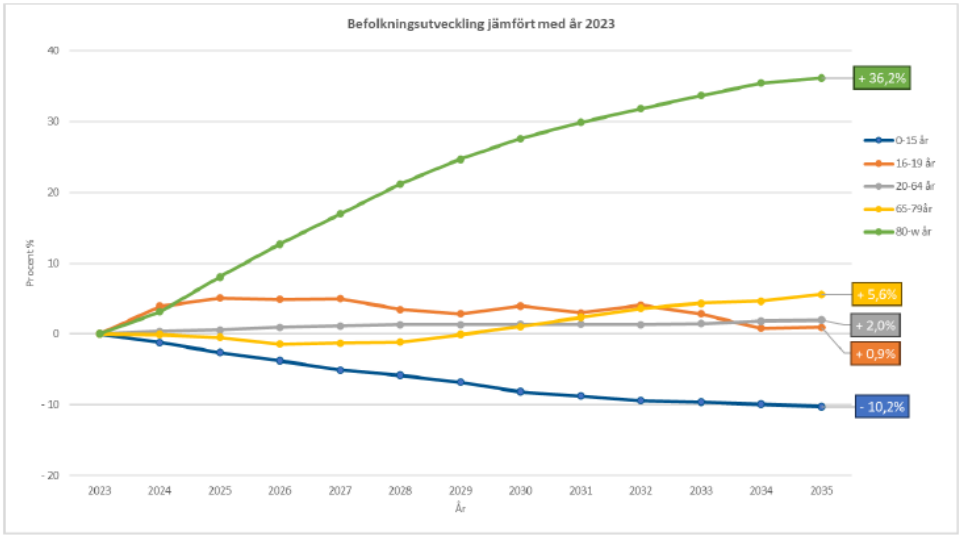
Bakgrund

Det föreligger ett stort behov av att rekrytera nu och framåt, då förvaltningen har verksamheter som växer och många medarbetare som är i åldersgruppen att inom snar framtid sluta förvärvsarbeta, dvs stora pensionsavgångar. Det finns behov av att testa nya sätt att hitta medarbetare.

Den demografiska utvecklingen pekar också på en kraftigt ökande andel äldre Luleåbor. Socialförvaltningen är därför intresserade av att prova flyttbidrag med fokus på kommuner i södra Sverige som har överskott på arbetskraft.

SCB:s prognos visar förändringar i åldersgrupper som påverkar flera verksamhetsområden.

Syfte

Pilotstudien ska genomföras för lärande och, givet framgångsrikt resultat, kunna implementeras även för andra yrkesgrupper inom Luleå kommun.

Intressenter

Genom samverkan i de förvaltningar som ingår i pilotstudien så kan nås en bred grupp av ev. nya medarbetare. AUF (kompetenslotsen) representerar kommunen på många mässor och kan då visa på vilket stort behov Socialförvaltningen har av kompetensförsörjning inom sina verksamheter. Genom bred samverkan kan vi enklare stötta medföljande till arbete eller studier.

Projektägaren ingår i Arena HR och kommer regelbundet att informera arenan om projektets lärande, framdrift och resultat.

Fackliga parter får ta del av motsvarande information vid socialförvaltningens övergripande fora för information och förhandling (FÖS).

Vidare behöver effektiva administrativa processer finnas för att säkerställa kvalitet i anställningar och utbetalningar, vilket omfattar funktioner för HR och för ekonomiadministration.

Mål

- Bidra till kompetensförsörjningen vid socialförvaltningens verksamheter genom att hitta nya medarbetare.
- Skapa lärande om vilka förmåner, vilka budskap och kommunikationskanaler som attraherar tillräckligt för att öka rörligheten norrut.
- Bidra till inflyttning och befolkningstillväxt.

Primär målgrupp är personer i södra Sverige och då främst Skåneregionen där arbetslösheten är större än på många andra ställen i landet.

Med en budget om 700 tkr skulle ca 20 familjer eller 33 singelhushåll kunna omfattas.

Varför flyttbidrag: Vid en enkel omvärldsbevakning så framgår att Luleå har samma utmaning som andra kommuner – vi behöver fler medborgare och medarbetare till vår kommun. Då det finns framtidsvision 2040 med 100 000 lulebor så behöver nya grepp testas och då kan flyttbidrag vid flytt till kommunen i kombination med anställning hos oss som arbetsgivare vara ett sådant grepp.

Ambitionen är att underlätta för till exempel undersköterskor från södra Sverige att ta beslutet att flytta till Luleå, då en flytt är kostsam så skulle ett flyttbidrag kunna vara ett incitament för att välja just Luleå. Idag finns ett underskott av utbildade medarbetare i flertal verksamheter och med ett flyttbidrag ökar sannolikheten att socialförvaltningen kunna locka utbildad arbetskraft.

Sedan 2015 utger inte Arbetsförmedlingen flyttbidrag. Ersättning för intervjuresor kan individ få om man uppfyller kriterier som myndigheten har fastställt för detta

Effektmål

Projektet har följande effektmål:

Öka Luleås attraktionskraft för personer med adekvat utbildning o/e erfarenhet som idag bor i södra Sverige.

Projektmål

Projektet har följande projektmål:

- Under projektperioden testa om flyttbidrag kan vara en del av ett arbetssätt att hitta nya medarbetare.
- Lära mer om vilka budskap som attraherar personer i södra Sverige, samt öka kunskapen om vilka kanaler som är mest framgångsrika för att nå målgruppen.

Uppdrag

Tanken är att göra en pilotstudie där Socialförvaltningen tillsammans med Arbetsmarknad- och utbildningsförvaltningen söker 500 tkr från Kommunstyrelsen för flyttbidrag och 200 tkr för att kunna marknadsföra möjligheten på orter där vi ser att vi skulle kunna attrahera nya medarbetare.

Bidrag ska lämnas med 100 kr/mil för singelhushåll och 175 kr/mil per par eller familj (med ett tak på 15 000 kr resp 25 000 kr).

Kriterier: Flyttbidraget ska betalas ut till de som väljer Luleå kommun Socialförvaltningen som arbetsgivare och påbörjar en anställning vars anställningstid är minst 6 månader.

Leveranser

Projektet kommer att bedrivas agilt, nedanstående leveranser och tidplan är föränderliga.

Leverans	*Beskrivning*	*Mottagare*	*Tidpunkt*
Intern information, socialförvaltningen		*Chefer och fackliga företrädare*	*Våren 2025*
Avstämning 1	*Hur många har fått flyttbidrag? Har de stannat? Hur upplever de livet efter flytten? Vad vill de skicka med kommunen?*	*Arena HR*	*Januari 2026*
Avstämning 2	*- ” -*	*Arena HR*	*April 2026*
Avslutning och utvärdering	*Har flyttbidraget haft avsedd effekt?*	*Arena HR*	*September 2026*

Tidsplan

Projektet startar dikt att beslut om finansiering och löper till dess avsatta medel är förbrukade. Detaljerad tidsplan korrigeras löpande under projektets gång, och piloten utvärderas regelbundet för att se att de avsatta medlen används på rätt sätt.

Avgränsning

Pilotstudien ska använda tänkta medel till flyttbidrag för nya medarbetare inom Socialförvaltningens verksamheter.

Prioritering

Projektet har följande prioriteringsgrunder:

Resultat	80 %	**Tidpunkt**	10 %	**Kostnad/besparing**	10 %

Projektorganisation

Projektgruppen består av medarbetare från Socialförvaltningen och Arbetsmarknadsavdelningen.

Referensgrupp

Referensgrupp med representanter från:

- Socialförvaltningen och Arbetsmarknad- och utbildningsförvaltningen
- Socialförvaltningens fora för information och förhandling
- Kommunikationsavdelningen vid Kommunstyrelseförvaltningen

Förslag till beslut gällande finansiering av projekt Norrbottnisk mat på tallrik, ett skolmåltidsprojekt med fokus på hälsa, lärande och hållbarhet

Ärendenr 2025/798-1.2.3.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att finansiera projektet med 400 tkr (200 tkr år 2025, 200 tkr år 2026),
2. medel anvisas från anslaget för strategiska utvecklingsinsatser,
3. som förutsättning gäller Luleå kommuns villkor för projekt.

Sammanfattning av ärendet

För att stärka regionens livsmedelssektor krävs insatser som förbättrar förutsättningarna för lokala producenter att både växa och utvecklas. Här har Luleå kommun som en av regionens största offentliga livsmedelskonsumenter en viktig roll.

I ett kompetensutbyte kommer Teknikens Hus kockar, under fyra månader, arbeta i Luleå kommuns skolkök för att införliva erfarenheter från branschen som kan bidra till skolkökens fortsatta utveckling. Projektet blir en testbädd för hur man med små förändringar kan effektivisera och utveckla arbetssätt och rutiner i skolköken, inom befintlig ram och under pågående drift.

Målet är att hitta nya sätt för skolköken att arbeta innovativt och hållbart för att långsiktigt kunna öka andelen norrbottnisk mat på tallriken. Därigenom bidrar projektet indirekt genom att stärka förutsättningarna för Norrbottens livsmedelsproducenter att växa och utvecklas.

Projektets primära målgrupp är kommunens kockar, måltidspersonal och elever från förskola till gymnasium. Projektets syfte är att vara en testbädd inom ordinarie verksamhet för att kunna visa på hur man kan utveckla och förändra under pågående drift. För att projektet inte ska ta resurser från ordinarie verksamhet så tillskjuter Teknikens Hus sina kockar utöver ordinarie bemanning i skolköken (som en resursförstärkning).

Projektet dokumenteras i en enkel handbok för spridning till övriga kommuner i Norrbotten och en informationssatsning om energi, lärande och hållbarhet genomförs i Teknikens Hus.

Teknikens Hus ansöker tillsammans med Luleå kommun om finansiering för genomförande av projektet, projektets totala budget uppgår till 1 600 tkr un-

der projektperioden 2025-2026. Från Luleå kommun söks 400 tkr. Övrig finansiering förutsätts ske från Teknikens hus (400 tkr) samt Region Norrbotten (800 tkr).

Kommunstyrelseförvaltningen menar att projektet ligger i linje med riktlinjerna för anslaget för strategiska utvecklingsinsatser samt (näringslivs)prioriteringarna i översiktsplanen. Kontoret menar vidare att projektet bidrar till utveckling av skolköken samt skapar förbättrade möjligheter för livsmedelsproducenter i regionen. Därutöver möjliggör projektet till erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande.

Vid mötet 2025-06-02 finns två projekt som föreslås finansieras från anslaget för strategiska utvecklingsinsatser, om bägge projekten finansieras återstår 440 tkr av anslaget (2025).

Dialog
Livsmedelsstrateg vid kommunstyrelseförvaltningen har fört dialog med enhetschefer och verksamhetsutvecklare på Resurscentrum Måltider, samt kockar på Teknikens hus för identifiering av behov och utvecklingsområden som bör inkluderas i projektet för att nå en ökad användning och efterfrågan på lokala produkter och därmed skapa bättre förutsättningar för lokala livsmedelsproducenter. Potentiella och intresserade kök som kan agera testbädd i projektet har också varit delaktiga. Därutöver har dialog förts med Region Norrbotten samt Länsstyrelsen (Nära Mat).

Beslutsunderlag

- Ansökan Norrbottnisk mat på tallrik, ett skolmåltidsprojekt med fokus på hälsa, lärande och hållbarhet

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

Teknikens Hus
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

Förslag till beslut gällande finansiering av projekt Kultur- och samhällsfond

Ärendenr 2025/797-3.9.11.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att finansiera projektet med 1 649 tkr under projektperioden (265 tkr år 2025, 458 tkr år 2026, 520 tkr år 2027, 405 tkr år 2028),
2. medel anvisas från anslaget näringslivsbefrämjande åtgärder.

Sammanfattning av ärendet

Projektets målsättning är att ta fram en modell för en kultur- och samhällsfond som möjliggör för näringslivet att återinvestera medel i samhället. Modellen ska bidra till ökad samhällsnytta, stärkt regional attraktionskraft och skapa bättre förutsättningar för kompetensförsörjning och hållbar utveckling.

En kultur- och samhällsfond är en funktion där näringslivet kan investera i samhällsnyttiga aktiviteter exempelvis kulturdriven stadsutveckling, kulturturism, platsutveckling och varumärkesbyggande med hjälp av kultur.

Inom projektets ram kommer tre metoder för investering i kultur och civilsamhället att undersökas:

- Fallstudier inom olika kulturområden (ex dans, film och musik).
- Inrättande av lightversion av kultur- och samhällsfonden där metoden testas vid två utlysningar.
- Test av två koncept där företag erbjuder in-kind-tjänster till kulturella och kreativa branscher.

Projektet tar sin utgångspunkt i den gröna industriella omställningens behov av attraktiva samhällen där både kvinnor och män vill bo. Genom att etablera en kultur- och samhällsfond skapas en ny samverkansstruktur mellan industri, kultur, civilsamhälle och offentlig sektor – ett möte mellan traditionellt manligt kodade industrimiljöer och kvinnligt kodade kultur- och civilsamhällesarenor. Projektet bemöter en tydlig jämställdhetsutmaning: att unga kvinnor i högre grad lämnarregionen.

Projektets insatser kommer att fokuseras till Luleå och Kiruna. Detta utifrån att LKAB verkar i bägge kommunerna och att Talga vill etablera verksamhet i Kiruna och Luleå. Kiruna är också kommande kulturhuvudstad i Europa. Luleå är initiativtagare till projektet och ser projektet som en viktig del kopplat stadens expansion.

Projektägare är Luleå kommun och ansökan är inlämnad till VINNOVA och andra projektfinansiärer. Projektets totala budget uppgår till 6 719 tkr. Från anslaget för näringslivsbefrämjande åtgärder söks totalt 1 649 tkr (297 tkr år 2025, 426 tkr år 2026, 520 tkr år 2027, 405 tkr år 2028). Övrig finansiering söks från VINNOVA (3 500 tkr), Region Norrbotten (1 000 tkr), Länsstyrelsen (570 tkr).

Kommunstyrelseförvaltningen menar att projektet är nydanande och skapar förutsättningar för fler kulturella upplevelser för boende och besökande samt samskapande aktiviteter (näringsliv, civilsamhälle och offentlighet). En bieffekt skulle också vara att de kreativa och kulturella branscherna stärks. Kontoret menar också att projektet ligger i linje med fastställda prioriteringar.

Om beslut för projektet fattas är budgeten för anslaget för näringslivsbefrämjande åtgärder upparbetad år 2025.

Dialog
Dialog har förts med Green Industrial Forum, Luleå kommuns samverkansråd med industrierna som ska etablera sig på Hertösheden. Ett kunskapsseminarium har genomförts där bolag fick mer information från andra bidragsgivare och från kulturorganisationer. En workshop har genomförts där bolag fick gå igenom farhågor, möjligheter och framgångsfaktorer. Individuella samtal har sedan genomförts med respektive bolag då man befinner sig i olika faser i sina etableringar i Luleå. Därutöver har dialog förts med Region Norrbotten.

Beslutsunderlag
- Projektbeskrivning Kultur och samhällsfond (KOSA)
- Ansökan Kultur och samhällsfond (KOSA)

Dessa två projektbeskrivningar är en och samma ansökan. I den ena finns en fylligare beskrivning och den andra finns en budget.

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

Förslag till beslut gällande årets landsbygdsprojekt 2024

Ärendenr 2025/840-3.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att utse pristagare för årets landsbygdsprojekt.

Sammanfattning av ärendet

Landsbygdsrådet brukar rekommendera kommunstyrelsen att besluta att utse en pristagare som årets landsbygdsprojekt. I år kunde inte landsbygdsrådet rekommendera någon pristagare och överlämnade i stället till Luleå kommun att nominera till årets landsbygdsprojekt.

Kriterierna för priset är, förutom de fastställda kriterierna för landsbygdsmedel, att projektet på ett betydande sätt medfört en positiv utveckling i kommunens landsbygder. Kommunstyrelsen är den beslutande funktionen för att utse en stipendiat. Priset delas senare ut i samband med kommunfullmäktiges sammanträde.

För nominering till år 2024 års landsbygdsprojekt har nomineringar in kommit och av dessa rekommenderar kommunstyrelseförvaltningen kommunstyrelsen att besluta att utse det av kommunstyrelseförvaltningen nominerade projektförslaget.

Dialog

Dialog har förts med Landsbygdsrådet samt kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Riktlinje projektinriktat stöd för landsbygdsutveckling 2020 (bilaga)

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

Pristagaren
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

Projektinriktat stöd för landsbygdsutveckling

Det finns möjlighet att söka utvecklingspengar för särskilda insatser på landsbygden. Vilka kan söka?

Föreningar som av Luleå kommun bedöms vara en icke kommersiell aktör. Insatsen ska ske utanför Luleå tätort.

Stödet ges till projekt då normalt inga andra stödformer finns tillgängliga. Stödet ska exempelvis kunna användas till att kartlägga förutsättningar kring projekt, exempelvis utredning, studieresa, marknadsundersökning samt uppstart av projekt. Stödet kan även användas till insatser för att synliggöra bygdens historia och till kulturevenemang samt till mindre investeringar. Insatserna ska vara strategiska, långsiktiga och ge hög allmän nytta. Insatserna ska ha en bred förankring i området och verkar för ökad jämställdhet. Stödet ska även kunna användas som medfinansiering till andra medel.

Ansökan ska innehålla:
- Projekttid
- Projektorganisation
- Bakgrund
- Syfte/mål
- Målgrupp
- Aktiviteter/genomförande
- Jämställdhet
- Budget
- Resultat

En resultatrapport med ekonomisk redogörelse för hur projektstödet använts skall inlämnas i efterhand.

Villkoren för stödet är att projektet på ett märkbart sätt skall bidra till landsbygdens utveckling.
Insatserna ska stämma överens med kommunens vision och översiktsplan.

Projektansökan:
Ansökan lämnas in via föreningsregistret som finns på kommunens hemsida:
Föreningsregistret

Prioriterade insatser:

Lokal utveckling
Arbete med lokala utvecklingsplaner och andra insatser som medför ett rikt kultur- och föreningsliv är prioriterat. Barn och ungas inflytande och delaktighet ska tas tillvara och utvecklas med särskild vikt på barn- och ungas fritid.

Mötesplatser
Mötesplatser av många olika slag ska främja möten mellan olika åldrar, grupper, kulturer och intressen och med god geografisk spridning. Bygdegårdar och andra samlingslokaler har en viktig funktion i sammanhanget varför insatser som bevarar och utvecklar dessa är prioriterat.

Boende och service
Bibehålla och utöka servicen i landsbygdsområdena genom nya innovativa servicelösningar inom både kommersiell- och offentlig service. Samverka med andra kommuner för att ge byar nära kommungränsen möjligheten att ta del av ett större serviceutbud samt stimulera och stödja nya servicelösningar till alla byar.

Fler arbetstillfällen
Insatser för att verka för en ökad produktion, förädling och försäljning av livsmedel samt bidra till utvecklingen av sociala företag. För att skapa fler arbetstillfällen på landsbygden måste befintligt näringsliv utvecklas och nyföretagandet öka. Höjd produktion och förädlingsgrad av lokalt producerade varor och tjänster är en möjlig väg. Ett varierat näringsliv med fler branscher ska stimulera både spets och bredd.

Hållbar utveckling
Insatsen ska bidra till en effektivare användning av energi och resurser, minskad klimatpåverkan och ökad jämlikhet. Lokala kretslopp med hög användning av förnyelsebara energikällor och småskaliga lösningar utgör grunden för en långsiktig hållbar utveckling.

Natur och kultur
Insatser ska prioritera natur- och kulturmiljövärden så att de kan användas och utvecklas utan att värdena går förlorade. Att vårda och utveckla dessa natur- och kulturmiljöer och landsbygdens sevärdheter är viktigt för vår lokala identitet, för kommande generationer men också för utvecklingen av besöksnäringen.

Förslag till beslut gällande delårsuppföljning av verksamhetsplan och internbudget för januari - april 2025, KS - Kommunstyrelseförvaltningen

Ärendenr 2025/898-1.3.3.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna delårsuppföljning januari – april 2025 för kommunstyrelseförvaltningen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har sammanställt sin delårsuppföljning av verksamhetsplan och internbudget som omfattar perioden januari – april 2025 och redovisar den i bifogad bilaga.

Måluppfyllelse

Sammanfattningsvis är prognosen för målen följande:

Fyra (4) av nämndmålen kommer att nås.

- Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta
- Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen
- Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig
- Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service

Sex (6) av nämndmålen kommer i hög grad nås.

- Utveckla arbetsmiljön
- Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning
- Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.
- Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen
- Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor
- Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden

Tre av utredningsuppdragen är klara.

- Stärka ungdomars inflytande genom ett ungdomsfullmäktige
- Ta fram en gemensam näringslivsutvecklingsstrategi med Boden
- Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden

Tre av utredningsuppdragen är påbörjade men ej klara.

- Underlätta för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA

- Öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel
- Utreda att samordna kommunens varudistribution

Osäkerheten beror på arbetets komplexitet och långsiktighet men är även beroende av samverkan med andra aktörer. Förvaltningens interna fokus har varit på att införliva förväntningarna på nära och tillitsfullt ledarskap, stärkt servicekultur samt arbetssätt och kultur.

Drift
Utfallet för perioden visar ett underskott på 5,7 miljoner kronor. Perioden belastas med något lägre intäkter för detaljplaner (1,2 mkr), högre kostnader för friskvårdsbidraget (0,7 mkr) samt konsultkostnader för upphandling (3,1 mkr) och detaljplan (2,9 mkr). Samtidigt balanseras dessa med en rad positiva avvikelser, bland annat högre intäkter för tomträtter (0,7 mkr). Andra positiva avvikelser under period beror på att budgeten är lagd jämnt fördelad under året och utfallet kommer först till hösten som till exempel stora ledardagen, 25-års jubilarer mm. Prognosen för helåret 2025 visar en negativ avvikelse på 3,8 miljoner kronor som främst avser friskvårdsbidraget.

Investeringar
Utfallet för perioden visar ett utfall på 3,7 miljoner kronor. Budget för exploatering finns hos kommunstyrelseförvaltningen som efter igångsättningsbeslut överför medel till infrastruktur- och servicenämnden, hittills under 2025 har 89,7 miljoner kronor överförts avseende Kronandalen och Rutvik Södra. Prognosen för helåret 2025 visar ett utfall på 104,3 miljoner kronor varav 40,2 miljoner kronor avser investeringar inom kommunstyrelseförvaltningen och 64,1 miljoner kronor avser planerade igångsättningar för exploateringsprojekt. Som efter beslut överförs till infrastruktur- och servicenämnden för utförande.

Att utgifterna blir lägre än vad som var planerat förklaras av att vi har en reserv prognostisedas (60 mkr) för igångsättning av oförutsedda projekt som prognosticeras att inte behöva nyttjas under året. Dessutom har tidplanerna för några projekt ändrats, vilket också påverkar utgifterna. Dessa är bland annat Trekanten, Rutvik Östra och Bhörkskatan Vårvägen.
För VA-exploatering prognostiseras under året igångsättning om 19,1 miljoner kronor. Avvikelse mot budget beror på ändrade tidplaner i projekt, bland annat Storporsön, Riga, Kronandalen och Hertsöfältet.

Dialog
Dialog har skett i kommunstyrelseförvaltningens sektorer ledning och stöd, samt samhällsbyggnad och demokrati.

Beslutsunderlag

- Delårsuppföljning verksamhetsplan och internbudget januari – april 2025, KS - kommunstyrelseförvaltningen

Emma Breheim
Biträdande kommundirektör

Nina Gotthold
Verksamhetscontroller

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen

Delårsuppföljning januari-april 2025

KS-Kommunstyrelseförvaltningen

Delårsuppföljning januari-april 2025

Status: *Påbörjad* ***Rapportperiod:*** *2025-04-30* ***Organisation:*** *KS-Kommunstyrelseförvaltningen*

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
2 Måluppföljning 5
2.1 Prognos måluppfyllelse 5
2.2 Utredningsuppdrag 17
3 Ekonomisk redovisning 18
3.1 Driftsredovisning med prognos för helår 18
3.2 Investeringsredovisning med prognos för helår 19

1 Inledning

Första delårsuppföljningen är en förenklad uppföljning som behandlar perioden januari-april.

Väsentliga händelser under perioden (urval):

Under årets första period har kommunstyrelsen berett flera viktiga ärenden till kommunfullmäktige i Luleå kommun, exempelvis:

- Försäljning av två dotterbolag i Luleå Hamn AB till LKAB
- Förvärv av fastigheter på Sandön för Luleå Hamn ABs utveckling
- Införande av resultatreserv och avveckling av resultatutjämningsfond
- Uppdatering av bolagsordningar och ägardirektiv för kommunägda bolag
- Beslut om skolstruktur på Örnäset
- Inrättande av ett ungdomsfullmäktige i Luleå kommun för att öka ungdomars inflytande
- Införande av en ny taxa för uteserveringar

Under årets första period har kommunstyrelsen har fattat beslut om, exempelvis:

- Prioriteringar i löneöversyn: Kommunstyrelsen har prioriterat löneöversyn för vissa yrkesgrupper, bland annat vårdbiträde, förskollärare och socialsekreterare.
- Trygghets- och folkhälsoinsats: Kommunstyrelsen har utsett Lex Tintin till årets trygghets- och folkhälsoinsats 2024.
- Byggnation av järnväg: Luleå hamn AB har fått möjlighet att bygga järnväg inom Luleå hamns industriområde i egen regi med hanterbar finansiell risk.
- Utökad kollektivtrafik: Kommunen har bifallit e-förslag om utökad kollektivtrafik till Sörbyarna.
- Kommunstyrelsen har antagit en lokal plan för suicidprevention 2025-2028.
- Markanvisningar på Notviken och Hertsön, igångsättningstillstånd på Kronan samt antagande av detaljplanen för del av Notviken.
- Försäljning av fastigheter Sandgatan i Svartöstaden
- Rivning av byggnader på Hemmansvägen och Sörbyvägen samt försäljning av fastighet till Lulebo för att möjliggöra för nybyggnation av hyresrätter på landsbygden.
- Trafikplikt för kollektivtrafik för Sörbyarna och Björsbyn.

Måluppfyllelse

Sammanfattningsvis är prognosen för målen följande:

- Fyra (4) av nämndmålen kommer att nås
- Sex (6) av nämndmålen kommer i hög grad nås
- Tre av utredningsuppdragen är klara
- Tre av utredningsuppdragen är påbörjade men ej klara

Osäkerheten beror på arbetets komplexitet och långsiktighet men är även beroende av samverkan med andra aktörer.

Förvaltningens interna fokus har varit på att införliva förväntningarna på nära och tillitsfullt ledarskap, stärkt servicekultur samt arbetssätt och kultur.

Drift

Utfallet för perioden visar ett underskott på 5,7 miljoner kronor. Perioden belastas med något lägre intäkter för detaljplaner (1,2 mkr), högre kostnader för friskvårdsbidraget (0,7 mkr) samt konsultkostnader för upphandling (3,1 mkr) och detaljplan (2,9 mkr). Samtidigt balanseras dessa med en rad positiva avvikelser, bland annat högre intäkter för tomträtter (0,7 mkr). Andra positiva avvikelser under period beror på att budgeten är lagd jämnt fördelad under året och utfallet kommer först till hösten som till exempel stora ledardagen, 25-års jubilarer mm.

Prognosen för helåret 2025 visar en negativ avvikelse på 3,8 miljoner kronor som främst avser friskvårdsbidraget.

Investeringar

Utfallet för perioden visar ett utfall på 3,7 miljoner kronor. Budget för exploatering finns hos Kommunstyrelseförvaltningen som efter igångsättningsbeslut överför medel till Infrastruktur- och servicenämnden, hittills under 2025 har 89,7 miljoner kronor överförts avseende Kronandalen och Rutvik Södra..

Prognosen för helåret 2025 visar ett utfall på 104,3 miljoner kronor varav 40,2 miljoner kronor avser investeringar inom Kommunstyrelseförvaltningen och 64,1 miljoner kronor avser planerade igångsättningar för exploateringsprojekt. Som efter beslut överförs till Infrastruktur- och servicenämnden för utförande.

2 Måluppföljning

2.1 Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Utveckla arbetsmiljön		↗
Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta		↗
Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning		↗
Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.		↗
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen		↗
Mer Luleå för fler luleåbor		
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen		↗
Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor		↗
Trygg i Luleå		
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig		↗
Klimatsmart och naturpositiv		
Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden		↗
Blomstrande näringsliv		
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service		↗

Nämndmål inom prioriterade området Välfungerande vardag för alla	Bedömning
Utveckla arbetsmiljön	

Beskrivning:
Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön.
Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön samt genomföra en översyn av kommunens HR-verksamhet i syfte att stärka kompetensförsörjningen.

Kommentar:
Prognosen är att målet i hög grad kommer att nås under året planerade aktiviteter är tillräckliga.
Aktiviteter som pågår för att uppnå målet är:

- **Medarbetarundersökning.** Förstudien pågår och samtliga delar är påbörjade enligt plan. Behovsanalysen har visat att en avgörande anledning till att den tidigare medarbetarundersökningen avslutades var att resultaten inte utvecklades på övergripande nivå samt stora förbättringsbehov kopplat till systemstödet Opus. Utifrån detta har behov att undersöka hur medarbetarperspektivet/medarbetarundersökningen kan arbetas med inom ramen för verksamhetsplanering och uppföljning identifierats. Styrgruppen föreslås göra ett tillägg till förstudiedirektivet som omfattar verksamhetsplaneringsperspektivet, oklart än om det kan påverka tidsplanen. Delar av förstudien kommer att peka på fortsatt behov av utveckling, exempelvis verktygslåda, chefsstöd och även kommande upphandling av systemstöd som behöver komma på plats innan ett genomförande.
- **Förlängt arbetsliv.* *Vi ser just nu över strukturen och möjligheten tillsammans med kommunikation att kunna skapa en attraktiv sida på intranätet. Utifrån förstudien så finns mycket material som behöver paketeras och publiceras som stöd och inspiration på intranätet. Mycket forskning finns inom området att luta sig mot där Luleå kommun ingår i ett forskningsnätverk som drivs av Umeå universitet, Södertörns högskola samt Göteborgs universitet. Översyn av OSA-enkäten är påbörjad. Vi håller även på att se över kompetensutvecklingsmöjligheter för chefer inom åldersmedvetet ledarskap och attityder
- **Introduktion.** Medarbetarintro: Kommunövergripande stödmaterial (checklista) för introduktion av nya medarbetare framtagen. Förvaltningarna använder den i sin introduktion eller har utgått från den och gjort en egen mer förvaltningsspecifik. Vi har också undersökt möjligheten att kunna automatisera välkomstbrev så att de skickas ut automatiskt från rekryteringssystem, vilket är möjligt. En processkarta över introduktionsprocessen är påbörjad. Nästa steg är att se över de obligatoriska e-utbildningarna samt uppdatera intranätet och sprida informationen.
- Chefsintro: Just nu pågår en utvärdering av tidigare upplägg av den kommunövergripande chefsintroduktionen samt översyn av befintligt material för att kunna identifiera behov av förbättring. Samtidigt sker även en behovsinventering tillsammans med HR på förvaltning samt synkronisering med andra pågående utvecklingsarbeten inom bland annat systemstöd och behörigheter. Parallellt med denna spaning inom organisationen söks goda exempel från andra kommuner och kunskapsfältet. Utifrån detta har ett förslag på chefsintroduktionens olika delar tagits fram: checklista som stöd, behörigheter mm, -e-utbildning och microlearning för sakkunskap, vision, styrmodell, ledarskap i Luleå kommun och fördjupningsutbildningsdelar, mentor och träff med utbildningsgrupp,
- Varumärkesstrategi arbetsgivarvarumärke. Under perioden har arbetet med uppdaterad varumärkesplattform påbörjats. Plattformen innehåller varumärkena Luleå och Luleå kommun. Inom organisationsvarumärket Luleå kommun ingår även arbetsgivarvarumärket och arbetsgivarerbjudandet. Arbetet sker i nära samråd med HR-kontoret och HR-funktioner på alla

förvaltningar. Under perioden har ett antal work shops med medarbetare och chefer genomförts, fortsatt arbete pågår även under kommande period. Plattformen förväntas vara klar för beslut under kvartal tre.

Mätetal för att förstå om målet nåtts är: andel avgångna tillsvidareanställda som inte har några nya uppgifter.

Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta	

Beskrivning:
Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta med att accelerera innovation och tillämpningen av AI i hela kommunen för ökad samhällsnytta.
Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att:
- finansiera och stödja AI- och innovationsinitiativ i kommunens verksamheter
- ta fram och realisera plan för innovation och etablera innovationsplattform
- accelerera tillämpningen och förmågan inom AI

Kommentar:
Prognosen är att målet kommer att nås under året.
Aktiviteter som pågår för att uppnå målet är:
För att Leda och Organisera för Förnyelse och Transformation i Luleå kommun har partnerskapet med forskningsinstitutet RISE, Mälardalens högskola och andra kommuner inom LOFT fortsatt. Kommunstyrelseförvaltningen samordnar dem som tidigare genomgått utbildningsinsatsen till en Masterclass Luleå med fokus på att fortsätta arbeta med innovativa metoder på identifierade problem i verksamheten.
För att accelerera kommunens AI-förmåga har en kommunövergripande arbetsgrupp för AI-samverkan bildats som bland annat arbetar med att ta fram en AI-policy. Kommunstyrelseförvaltningen har också fortsatt partnerskapet med AI Sweden med vilka kommunen genomför ett pilotprojekt, Svea den offentliga assistenten, som ska bli stöd till chefer i kommunen. Kommunstyrelseförvaltningen leder också en pilot med drygt 200 personer i kommunen som utbildas i och testar AI-verktyget MS Copilot. Kommunstyrelseförvaltningen ger också stöd till förvaltningar för fortsatt arbetet med användarinvolvering i bland annat framtagande av e-tjänst för anställning, serveringstillstånd och bygglov. Även införande och utveckling av Digital post har skett under perioden.
Kommunstyrelseförvaltningen har också inom sina egna kontor utforskat möjligheter att använda artificiell intelligens för att underlätta arbetet.
Ett urval av pågående och avslutade utvecklingsprojekt i kommunen presenteras på kommunens webbplats för innovation och utveckling.

Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning	

Beskrivning:
Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen förbättra kommunkoncernens styrning så att den möjliggör ett större handlingsutrymme i mötet med invånare och bidrar till att Luleå är en kommun med 100 000 invånare, 5 000 nya arbetstillfällen, 0 klimatpåverkan, 100 % välfungerade vardag.
Finansiering: inom ram

Kommentar:
Prognosen är att målet i hög grad kommer att nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga.
Aktiviteter under perioden:
Ett förslag till styrmodell har tagits fram. Kommunstyrelsen har återremitterat förslaget, på vissa delar som avser riktning i styrningen. Det är just nu oklart exakt vilken nivå som styrmodellen kommer att beslutas på men innehållet är förankrat i organisationen och arbete pågår med att vidareutveckla

förslaget innan det kan lyftas för beslut Uppföljning av om effektmålen för ny styrmodell uppnåtts (dialog med intressenter) har därför inte genomförts under perioden. Kommunstyrelseförvaltningen har påbörjat arbetet med att utveckla lönesättningsprocessen tillsammans med förvaltningarna. Nu ska beredskap för emottagandet av arbetet planeras för alla förvaltningar. I dagsläget har varje förvaltning olika behov och resurser för detta vilket innebär att en mer detaljerad plan för dessa olikheter behöver tas fram under våren. Förslag på nya långsiktiga finansiella mål har tagits fram för politiskt beslut i fullmäktige i juni.
Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.
Beskrivning: I enlighet med det kommungemensamma uppdraget inom prioriterade området Välfungerande vardag för alla, förbättra förvaltningens service externt och internt.
Kommentar: Prognosen är att målet i hög grad kommer att nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga. ***Aktiviteter under första delåret:*** Översyn HR som ska bidra i att forma framtidens HR-funktion, där goda förutsättningar för kompetensförsörjning och ledarskap finns. Översynen ska ta fram förslag på hur HR som helhet inom kommunen bör organiseras för att vi ska kunna använda nuvarande resurser så effektivt som möjligt. Översyn kommunikation med syfte att stärka, förbättra, skapa gemensamma arbetsmetoder och bättre samverkan mellan förvaltningarnas kommunikationsresurser.
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen
Beskrivning: Säkra positiv medarbetarupplevelse hela vägen. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att genomföra insatser för att förbättra medarbetarupplevelsen samt genomföra en översyn av kommunens HR-verksamhet i syfte att stärka kompetensförsörjningen.
Kommentar: Se uppföljningen av målet utveckla arbetsmiljön.

Nämndmål inom prioriterade området Mer Luleå för fler Luleåbor	Bedömning
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen	🟢

Beskrivning:
Beskrivning: Kommunstyrelseförvaltningen ska under 2025 öka takten i samhällsbyggnadsprocessen och skapa mer Luleå för fler luleåbor genom att

- ta fram mark för bostäder och näringsliv i stadsbygd och på landsbygderna
- bidra till den gröna omställningens behov - skapa förutsättningar för industrisatsningarna inom Luleå Industripark.
- möjliggöra utbyggnad av järnvägsinfrastruktur
- ta fram plan för utbyggnadsordning/genomförande av översiktsplan på vägen mot 2040
- säkerställa att exploateringsbudgeten fram till 2030 är i balans.

Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 7 mkr under 2025 för att möjliggöra accelererad samhällsomställning (Luleå industripark, mark för näringsliv, mark för bostäder, stora infrastrukturer, tillväxt och hållbar utveckling) samt extra medel i ram för planläggning och exploatering 2,5 mkr samt för genomförandedelar utifrån Plan för kommunal service på landsbygd 1 mkr.

Kommentar:
Prognosen är att målet kommer att nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga.
Många aktiviteter pågår för att nå målet:
Etableringsprocess och marknadsföring

- En förankrad och inarbetad etableringsprocess som omfattar hela kommunkoncernen har implementerats, men har ännu inte hunnit tillämpas.
- Förvaltningen har arbetat för att marknadsföra Luleå både internationellt och nationellt för att attrahera fler privatresenärer och etableringar.
- En etableringsstrategi är under utveckling.

Planering och samhällsbyggnadsprocess

- En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har tillsatts för att ta fram en genomförandeplan för samhällsbyggnadsprocessen.
- En fördjupad översiktsplan för landsbygdsområde Mitt är under utveckling, med ett samrådsförslag som kommer att vara klart innan sommaren.
- Arbete med skärgårdsplan pågår, plan för service på landsbygd pågår, och förberedande insatser för att återuppta arbetet med utvecklingsplan centrum har gjorts
- En agil arbetsmetod har testats vid arbete med den fördjupade översiktsplanen för Björsbyn - Bensbyn, och kommer att utvärderas i maj.
- Tre områden för bostadsbyggande i landsbygd har identifierats inom ramen för utredningsuppdraget att underlätta för bostadsbyggande på landsbygd; Niemisel, Ängesbyn och Bränslan i Sunderbyn.

Tillgänglighet och infrastruktur

- Arbete pågår för att öka tillgängligheten genom insatser för bättre flyg-, tåg- och busstrafik, med exempel som projektet FAIR II och inspel till remiss om upphandlat flyg.
- En plan för kommande verksamhetsområden är klar, och försäljning av Ektjärn och Rutvik Södra kommer att påbörjas under Q2-Q3.
- Försäljning av mark till LKAB och markanvisningar till Östlings trafik, BDX och arrendemark för att underlätta industriernas byggnation pågår.

Ekonomi och resurser

- Arbetet med en långsiktig finansiell analys har påbörjats, och en plan för att säkerställa att exploateringsbudgeten fram till 2030 är i balans har tagits fram.
- Arbete pågår för att skapa robusta och effektiva arbetssätt vid framtagande av detaljplaner och planprogram.

Övriga aktiviteter

- Förvaltningen arbetar med att påverka andra aktörer som är avgörande för samhällsomställningen, bland annat inom bostadsbyggande, energiplanering och infrastrukturplanering.
- Programarbetet för industriparken pågår, med ett samråd planerat till Q2 2025 och antagande Q4 2025.
- Arbete med Utbyggnadsplan har påbörjats, och består av tre delprojekt.

Det kvalitativa måttet som används för att följa målet är *förbättrad planberedskap för bostäder, entreprenörsbostäder och verksamhetsområden i stads- och landsbygd. *

- Fördjupad översiktsplan för Björsbyn - Bensbyn kommer att skapa förutsättningar för ny verksamhetsmark.
- Utbyggnad av infrastruktur pågår till Storporsön, som ska möjliggöra upp till 2000 entreprenörsbostäder. Räknar med att vara klar innan industriernas behov infinner sig.

Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor

Beskrivning:

Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta för att invånare ska vara delaktiga i den pågående samhällsomställningen och att omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor genom att:

- Genomföra beslutade utredningsuppdrag
- Utveckla dialogformer - Luleåbor ska kunna vara med och forma samhällsomställningen och uppskatta utvecklingen av Luleå
- Fler nya Lulebor - Luleå och samhällsomställningen ska upplevas positivt av potentiella Luleåbor
- Stärka Luleå som plats

Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 3 mkr för att stärka marknadsföringen av Luleå som plats och lokal i shopping. Extern finansiering för att utveckla dialogformer, bland annat framtidsforum.

Kommentar:

Prognosen är att målet till stor del nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga.

Många aktiviteter pågår för att nå målet:

Samtliga dialogtillfällen inom projektet **Luleå Framtidsforum** är genomförda under perioden, återstår att samla resultatet i en rapport med inspel till arbetet med plan och budget för 2026. Luleå framtidsforum har upplevts som mycket positiv bland deltagarna (rapport och utvärdering kommer under våren).

Luleå kommuns **utställningslokal i shoppingcentret Shopping** har invigts, med en utställning som beskriver samhällsomställningens mål och effekter. Lokalen har använts för flera events, både interna och externa, och har visat sig fungera bra som en kanal för kommunikation.

Utredningsuppdrag om ett u*ngdomsfullmäktige* har slutförts, och fullmäktige beslutade att genomföra ett projekt för att inrätta och utvärdera ett ungdomsfullmäktige i Luleå kommun som bedrivs 2025-2026.

Arbetet med att uppdatera **varumärkesplattformen** för Luleå och Luleå kommun har påbörjats. Ett antal workshops har genomförts med företag, industrierna, verksamheter, medarbetare, föreningar, studenter med flera för att ta fram en ny varumärkesplattform.

Information om **technical visits** med formulär för bokningsförfrågan finns nu på Luleå kommuns hemsida. Det finns också process och ett samordningsteam för att hantera technical visits.

Arbetet med framtagande av en **destinationsplan** pågår. Under det första kvartalet har förvaltningen genomfört en workshop med besöksnäringsliv om Luleå som destination. Flera aktiviteter har genomförts för att utveckla och marknadsföra Luleå som en attraktiv destination och mötesstad ex

visningsresor för internationella turoperatörer och insatser riktade till organisationer som överväger att lägga möten i Luleå.
Förvaltningen gör även insatser för att **utveckla boendealternativ** och aktiviteter för att locka fler privatresenärer och stärka friluftslivet. En inventering av boendekapaciteten för besökare är initierad. Förvaltningen har, genom projektet Bothnian Coastal Route, erbjudit ett par turismföretagare utbildning och nätverk i hållbarhet.
Två mätetal och ett kvalitativt mått används för att följa utvecklingen.

- Cirka 70 procent av de svarande i medborgarundersökningen 2024 har angett att de i hög grad kan rekommendera andra att flytta till Luleå. Jämfört med andra kommuner är Luleås resultat bättre. Trenden har varit ganska stabil över tid och i relation till riket.
- 70 procent av de svarande i medborgarundersökningen 2024 har angett att de tycker att tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort är god. Detta är en fråga där Luleås resultat är lägre än genomsnittet av kommuner. Trenden sedan 2021 har dock varit positiv.
- 59% av invånarna känner väl till samhällsomställningen i en undersökning som har genomförts för att förstå hur luleåborna upplever den pågående samhällsomställningen. Resultaten visar också att 75% är positivt inställda till samhällsomställningen i Luleå, 80% anser att den industriella omställningen som sker just nu är positiv för Luleå och 57% vet vad de kan göra för att bidra till samhällsomställningen.

Nämndmål inom prioriterade området Trygg i Luleå	
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig	🟢

Beskrivning:
Beskrivning: Kommunstyrelseförvaltningen ska stärka KS och KSF förmåga att hantera kris/krig genom att:

- fortsatt arbete för att utveckla förmåga att förebygga, förhindra och hantera välfärdsbrottslighe
- utveckling av organisation för allmänna val
- kontinuitetsplanering, beredskap
- utveckla arbetssätt kring IT-säkerhet, informationssäkerhet och cybersäkerhet
- fortsatt samverkan med civilsamhällesaktörer kring entreprenörsbostäder
- stärka skyddsfaktorer och förmågan att hantera otillåten påverkan, hot och infiltration

Finansiering: inom ram. Ramen är utökad 2025–2027 som ska användas till ovanstående

Kommentar:
Prognosen är att målet kommer att uppnås under året.
Aktiviteter under perioden:

- Stöd för kontinuitetshantering i kommunens samhällsviktiga verksamheter. Samtliga förvaltningar deltar i arbetet då den dimensionerande målbilden kräver en genomgång av tidigare genomförda arbeten.
- Uppdatering av den kommunövergripande säkerhetsskyddsanalysen.
- Krisberedskap:
    - Kommunens risk- och sårbarhetsanalys
    - Utbildningar för att utveckla ledningsförhållanden, roller och stödmaterial som nu finns framtagna och genomförs efter förfrågningar.
    - Övningsverksamhet på alla ledningsnivåer i kommunen som följer den plan som MSB tagit fram med målbilden en nationell totalförsvarsövning 2027.
    - Planering för att ingå i aktörsgemensam övningsverksamhet, flyghaveriövning samt de övningar som Länsstyrelsen arrangerar.
    - Plan för inkvartering av utrymda pågår i samverkan med Länsstyrelsen Boden kommun, Regionen och Försvarsmakten.
- Framtagande av styrande dokument för informationshantering och informationssäkerhet.
- Kontinuitetshantering inom kommunstyrelseförvaltningens egna ansvarsområden såsom inköp och upphandling, ekonomi, beslutsfattande och registratur.
- bistått socialförvaltningen i dess samordnade uppdrag gällande brottförebyggande arbete och särskilt kopplat till entreprenörsbostäder.
- stöttat övriga förvaltningar i arbetet med analyser inom riskområden för välfärdsbrott
- skapat ett valkansli från 1 februari och påbörjat rekrytering av valchef.
- rekryterat till roll som ska jobba med att stärka skyddsfaktorer och förmågan att hantera otillåten påverkan, hot och infiltration.

Ett mätetal som används för att följa utvecklingen av upplevd trygghet är medborgarundersökningen. En stor andel (83 procent) anger att de upplever att de är trygg utomhus där de bor när det är utomhus. Trenden är en ökad upplevelse av trygghet där man bor. Andra frågor som handlar om upplevd trygghet, exempelvis Oro för allvarliga samhällsstörningar och oro för terrorhandlingar är lägre än riket. Trenden är stabil respektive minskande inför 2025.
Undersökningen Sociala kompassen kompletterar medborgarundersökningen och visar att den upplevda tryggheten är lägre i några av bostadsområdena runt Luleå.

Detta är resultat från 2024 års medborgarundersökning och förhoppningen är att bibehålla den höga graden av upplevd trygghet. Det finns dock risk att känslan av trygghet minskar i samband med hög inflyttning och tillfällig arbetskraft. Omvärldsfaktorer kan också påverka känslan av trygghet.
Ett kvalitativt mått som används för att följa utvecklingen är övningsverksamheten i ledningsgrupper. Planering är påbörjad och kommer att följa den av MSB framtagna målbid med en nationell totalförsvarsövning 2027 med delövningar innan dess. Det är även inplanerat en masskadeövning tidigt i höst där TiB och KiB + några ur centrala krisledningsstaben kommer att delta. Även krisledningsnämnden kommer att genomföra en övning under hösten.

Nämndmål inom prioriterade området Klimatsmart och naturpositiv	
Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden	

Beskrivning:
Kommunstyrelseförvaltningen ska under 2025 genomföra beslut efter genomförda utredningsuppdrag samt omhänderta Klimatplan mot 2040.
Finansiering: inom ram

Kommentar:
Prognosen för målet är att det till stor del uppnås. Och att planerade aktiviteter är tillräckliga.
Aktiviteter som pågått under perioden:

- Förvaltningen har sökt och fått externa medel för projekt TNC Build för ökat återbruk vid renovering och nybyggnation samt för Klimatneutrala Luleå 2030. För att öka förvaltningens förmåga har en projektmedarbetare anställts som finansieras genom projekten.
- Förvaltningen tar fram förslag på nya naturreservat fem stycken för 2025 och fem stycken för 2026.
- Arbetet för en utökad grön upplåning inom kommunkoncernen är påbörjat
- Förslag till klimatplan är klar. Intern remiss och förankring pågår, planen kan beslutas av kommunfullmäktige under hösten.
- Utredningsuppdrag för att öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel, se egen rubrik
- Utredningsuppdrag att samordna kommunens varudistribution, förstudie är framtagen

Mätetal som används för att följa utvecklingen är:
Kommunranking i tidskriften Aktuell hållbarhet: Luleå kommun hamnar 2024 på plats 141 av 290. Inom gruppen mellanstora städer placerar sig Luleå kommun på plats 51 av 110 och inom länet placerar sig Luleå på plats 4 av 14 kommuner. Förvaltningen har under året arbetat för att samordna kommunens svar på enkäten och säkerställa att Luleå kommun besvarar de övriga enkäter som rankingen baseras på.
Andel skyddad natur på land. Fyra procent av kommunens yta är skyddad natur (utfall 2024). Arbete för att fastställa 10 naturreservat pågår, 5 stycken bedöms kunna fastställas under 2025 och resterande under 2026. Därmed bedöms mätetalet förbättras.
Medborgarundersökningens fråga 2024 om upplevelsen av om det finns ett bra utbud av friluftsområden i kommunen där en mycket stor andel (90 procent). Detta är resultat från 2024 års medborgarundersökning och förhoppningen är att bibehålla upplevelsen.
Medborgarundersökningen fråga om upplevelsen av om information från kommunen om vad enskilda kan göra för att minska sin miljö- klimatpåverkan fungerar bra där cirka 60 procent av de svarande anser att de är nöjda med kommunens information om vad invånare kan göra för att minska sin klimatpåverkan. Jämfört med övriga kommuner är Luleås invånare lika nöjda som genomsnittet av kommuner. Trenden har varit svagt ökad nöjdhet sedan 2021. Detta är resultat från 2024 års medborgarundersökning och förhoppningen är att bibehålla eller öka upplevelsen.

Nämndmål inom prioriterade området Blomstrande näringsliv	
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service	🟢

Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta för att förbättra kommunens service till företagare.
Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 2 mkr som ska användas till att

- inrätta ett Näringslivsråd,
- insatser kring etableringsarbete för att behålla Luleå som attraktiv plats samt en god branschbalans.
- Kommunikationsstrategi för ett blomstrande näringsliv
- Genomföra insatser så att företag får återkoppling från alla kommunens verksamheter inom 24 timmar.

samt

- Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud (sker inom ram)

Kommentar:
Prognosen är att målet kommer att uppfyllas under året.
Aktiviteter under perioden:
Under åren 2024-2026 prioriterar kommunstyrelseförvaltningen att förbättra servicen för näringslivet (för att förbättra näringslivsklimatet). Kommunstyrelsens förvaltning samordnar kommunens frågor som rör näringslivet genom näringslivskontoret. Inom ramen för detta arbete har bland annat ett kommuninternt näringslivsnätverk etablerats med ett första möte under perioden. Upphandlad resurs genomför kartläggning av kundresor med berörda förvaltningar, serveringstillstånd är genomförd, bygglov pågår och markupplåtelse planeras påbörjas under nästa period. Det digitala utbildningspaketet för förbättrat företagsklimat, "Spela roll när Luleå växer", finns tillgängligt för medarbetare via utbildningsportalen. Därutöver deltar förvaltningen i Svenskt Näringslivs utbildningsprogram. Förvaltningen är även samordningsansvarig för utredningsuppdraget om att ge företag återkoppling inom 24 timmar.
Näringslivskontoret arrangerar också mötesplatser, forum och event samt deltar vid externa mötesplatser och forum enligt fastställda planer som är i linje med utredningsuppdrag om att Förbättra dialogen mellan kommunen och företagen, Höja servicenivån för företagarna och öka kommunens tillgänglighet, Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden. Exempel på generella aktiviteter är; fyra företagarfrukostar, 23 företagsbesök, jurygruppsmöten, partnermingel. Även leverantörsträffar, anbudsskolor och företagsbesök på går enligt plan. Exempel på landsbygdsaktiviteter är: en näringslivsträff och sju företagsbesök hos landsbygdsföretag.
Ett näringslivsråd är inrättat och det första mötet genomfördes i januari. Syftet med rådet är att skapa goda relationer och samverkan mellan Luleå kommun och det lokala näringslivet. Näringslivsrådet ska vara rådgivande och består av knappt 20 näringslivsrepresentanter, 5 politiker och 6 tjänstepersoner. Under det första mötet diskuterades b.la. förväntningar, viktiga fokusområden för rådet på samt hur vi tillsammans kan driva utveckling. Inom förväntningar lyftes exempelvis, att våga prova idéer och utvärdera, synliggöra problem och att rådet är resultatinriktat. Inom fokusområden lyftes bland annat tillgänglighet, vägledning och service, förbättrat företagsklimat och puls i staden (levande centrum och handel).
En kommunikationsstrategi är framtagen och arbetet sker i enlighet med denna och mot de utpekade målgrupperna. Exempel på en mer omfattande insats är kommunens kommunikation kring åtgärder som är gjorda för ett blomstrande näringsliv med ett gott företagsklimat samt utnämning och kommunikation av Luleå kommuns företagarstipendiat. Under perioden har kommunikation om näringslivet genomförts via sociala medier, webbplatser, företagsbesök, artiklar på Vårt Luleå (digitalt och print), pressmeddelanden, Frukost med näringslivet och planering inför Luleå Business Awards.

Resultatet i den årliga mätningen Insikt visade på förbättrad upplevelse av Luleå kommun, vilket har kommunicerats till näringsliv och invånare. Under nästkommande rapportperiod presenteras del av mätningen som Svenskt Näringsliv årligen genomför. En kommunikationsinsats rörande kommunens tillväxtberättelse är påbörjad.
Forum, event och mötesplatser för dialog med näringslivet (landsbygd): Näringslivskontoret arrangerar mötesplatser, forum och event enligt fastställda planer och deltar även vid externa mötesplatser och forum. Därutöver medfinansierar kommunen projekt som arrangerar (med utgångspunkt från respektive projekts fokus och målgrupp) event och mötesplatser. Kommunen jobbar på att förbättra informationsspridningen genom digitala anslagstavlor, nyhetsbrev och evenemangskalender. Dessutom är kontaktuppgifter till relevanta tjänstepersoner offentliga på kommunens webbplats, en samlingssida för landsbygdsutveckling är uppdaterad och en funktionsbrevlåda för landsbygdsfrågor (landsbygd@lulea.se) upprättad för att underlätta ökad tillgänglighet, dialog och samverkan. En intern samverkansgrupp Landsbygdsgruppen har bildats för att samordna, samverka, ge stöd och vägleda samt vara en väg in för frågor kopplat till landsbygd. Landsbygdsgruppen arbetar strategiskt för att inkludera landsbygdsperspektivet i kommunens olika processer, beslut och styrdokument.
Exempel:

- Näringslivsträff med landsbygdsfokus i Melderstein, Norrbyarna
- Deltagande vid företagsfrukost i Unbyn/Avan samt Sörbyn (Bodens kommun)
- Företagsbesök Niemisels Livs, FourM, Strömsundshemmet, Vikagården, Brändögruppen, Bothnia SledDog Adventures, Ralph Lundstengården

Utredningsuppdraget om näringslivsfrämjande insatser på landsbygden är klar. Uppdraget har mynnat i ett styrdokument med mål och aktiviteter för de näringslivsfrämjande insatserna för företagande på landsbygden. Arbetet med genomförande pågår i ordinarie linjearbete.
Flera workshops med fokus på kultur och näringsliv har genomförts (kulturens roll kopplat till social innovation, kultur- och centrumutveckling, barn och ungas engagemang i kultur för stadens utveckling, kultur och gestaltad livsmiljö i samhällsomställningen). Projektansökan för inrättande av en kulturfond är utarbetad och inlämnad för hantering hos medfinansiärer. Kulturfonden bedöms som än viktigare i och med industrins gröna omställning och näringslivets medverkan är en förutsättning för inrättandet av fonden.
Arbetet inom ramen för Luleå kommuns samarbetsavtal med LTU sker enligt plan. Ett exempel på en aktivitet är möten med studentstadsgruppen. Andra exempel på aktiviteter är deltagande vid LARV (teknologkårens arbetsmarknadsmässa), lunchseminarium i anslutning till LARV (Luleå arbetsmarknadsdagar) samarbete vid arrangerande av Yukigassen vid Södra Hamn och arbete inom samverkansprojektet Talent Hub North.
Insatser sker för att främja ökad försörjningsförmåga inom livsmedel. Förstudien samordnad varudistribution är genomförd och förvaltningen arbetar med att utveckla och förbättra upphandlingsmetoder för att främja lokal och småskalig mat. Livsmedelsmål och strategier för framtiden: arbete påbörjat och pågår tillsammans med politik, branschen och näringslivet.
Utveckla våra internationella samarbeten och involvera näringslivet, verksamheterna och medborgarna. Insatser pågår enligt plan. Exempel på aktiviteter är att samarbetsavtalet med Uleåborg är uppdaterat, att en ny samarbetsort i Ukraina är utsedd och initiala kontakter är etablerade.
Ta fram en plan för samt stärka förutsättningarna för fler möten, kongresser och konferenser för att stödja näringslivets tillväxt och Luleås position som en mötesstad: CVB-funktionen har som mål att attrahera fler möten och konferenser till Luleå. Under perioden har vi aktivt stöttat flera nationella och internationella kongresser som kommer till staden under 2025, genom praktiskt stöd i olika frågor. Större möten och kongresser vi har stöttat är Fysikdagarna 13–15 augusti, Plandagarna 20–22 augusti och Mining Closure 22–26 september.
Förvaltningen har även deltagit i forum både i och utanför Luleå för att föra dialog med organisationer, föreningar och företag som överväger att lägga sina möten här i framtiden. (Vissa av dessa arrangemang är ännu inte offentliga och beslut har inte tagits.) Konkreta marknadsaktiviteter har varit möte med

nationella föreningar och organisationer där vi presenterade Luleå som mötesstad, besök hos mötesarrangörer i Köpenhamn i april och digitala kampanjer för att synliggöra Luleå som en attraktiv stad för möten och kongresser i samverkan med stadens mötesanläggningar.
Förvaltningen har under perioden också arbetat för att skapa förutsättningar för mer mark till näringsliv genom översyn av möjliga planuppdrag och start av detaljplan påbörjats.
Utredningsuppdraget om att ta fram en gemensam näringslivsstrategi med Boden är klart. Samverkan sker inom ramen för avsiktsförklaring för utveckling genom samverkan mellan Luleå och Boden. I avtalet finns fyra prioriterade samverkansområden (kompetensförsörjning, leva och bo, infrastruktur och näringslivsutveckling). Avtalets giltighet är 1 september 2022 till 1 september 2026.
Mätetal som används för att följa målet är:
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Upphandling, NUI Luleås NUI (Nöjd Upphandlings Index) för år 2024 är 61* det är lågt och en minskning sedan föregående år (2023) då NUI uppgick till 66. NUI för Sverige uppgick till 61 (2024).
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt - Bemötande, NKIStatistik som presenteras 2025: 2024 års resultat i företagsklimatmätningen Insikt presenterades i april 2025. Luleås NKI för bemötande är 76*. Det är högt men en liten minskning från föregående år (2023) då NKI uppgick till 78. Rikssnittet för bemötande är NIK 81. Samtidigt som Luleås NKI för bemötande har minskat så har NKI på totalen ökat från 70 till 71.
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Markupplåtelse - Totalt, NKI. Luleås NKI för markupplåtelse uppgick till 66* år 2024 vilket är godkänt. Jämfört med föregående års mätning är det fyra enheter lägre (år 2023 uppgick NKI för markupplåtelse till 70). NKI för Sverige uppgick till 76 vilket är 10 enheter högre än Luleås NKI.
**NKI-gradering: 49 eller lägre: Mycket lågt, 50 till 61: Lågt, 62 till 69: Godkänt, 70 till 79: Högt, 80 eller högre: Mycket högt.*

2.2 Utredningsuppdrag

Uppdrag	Status
Mer Luleå för fler luleåbor	
Underlätta för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA	
Stärka ungdomars inflytande genom ett ungdomsfullmäktige	
Klimatsmart och naturpositiv	
Öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel	
Utreda att samordna kommunens varudistribution	
Blomstrande näringsliv	
Ta fram en gemensam näringslivsutvecklingsstrategi med Boden	
Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden	

3 Ekonomisk redovisning

3.1 Driftsredovisning med prognos för helår

Driftsredovisning, mkr	Utfall jan-apr 2025	Utfall jan-apr 2024	Prognos	Budget 2025	Avvikelse 2025
	-98,6	-91,3	-287,6	-283,4	-3,8
Total summa					

3.1.1 Kommentar till driftsredovisningen

Kommentar utfall

Utfallet för perioden visar ett underskott på 5,7 miljoner kronor.

Perioden belastas med något lägre intäkter för detaljplaner (1,2 mkr), högre kostnader för friskvårdsbidraget (0,7 mkr) samt konsultkostnader för upphandling (3,1 mkr) och detaljplan (2,9 mkr). Samtidigt balanseras dessa med en rad positiva avvikelser, bland annat högre intäkter för tomträtter (0,7 mkr). Andra positiva avvikelser under period beror på att budgeten är lagd jämnt fördelad under året och utfallet kommer först till hösten som till exempel stora ledardagen, 25-års jubilarer mm.

Kommentar prognos

Prognosen för helåret 2025 visar en negativ avvikelse på 3,8 miljoner kronor som främst avser friskvårdsbidraget.

3.2 Investeringsredovisning med prognos för helår

Investeringsredovisning, mkr	Utfall jan-apr 2025	Utfall jan-apr 2024	Prognos	Budget 2025	Avvikelse 2025
Investeringar KSF		-2,6	-17,5	-17,5	0
Investeringar Exploatering	-3,7	-3,9	-67,7	-124,6	56,9
Investeringar VA-exploatering	0	0	-19,1	-52,2	33,1
Summa KS/Kommunstyrelseförvaltningen	**-3,7**	**-6,5**	**-104,3**	**-194,3**	**90,0**

3.2.1 Kommentar till investeringsredovisningen

Kommentar utfall

Utfallet för perioden visar ett utfall på 3,7 miljoner kronor. Budget för exploatering finns hos Kommunstyrelseförvaltningen som efter igångsättningsbeslut överför medel till Infrastruktur- och servicenämnden, hittills under 2025 har 89,7 miljoner kronor överförts avseende Kronandalen och Rutvik Södra.

Kommentar prognos

Under 2025 prognostiseras utfallet av investeringar i Kommunstyrelseförvaltningen att vara enligt budget 17,5 miljoner kronor. Detta avser bland annat strategiska markförvärv, säkerhetsåtgärder för hela Luleå Kommun, ny Luleå-skylt och investeringar i stadshuset.

Totalt prognostiseras investeringar för exploatering om 67,7 miljoner kronor. Av dessa så utgör utgifter för värdehöjande av mark inom exploateringsprojekten kostnader om 22,7 miljoner kronor. Kostnaderna avser iordningställande av mark, konsultkostnader samt en inlösning av fastighet på Hertsöfältet. Under 2025 planeras även igångsättning av medel för exploateringsprojekt om 45 miljoner kronor, som efter beslut överförs till Infrastruktur- och servicenämnden för utförande. Att utgifterna blir lägre än vad som var planerat förklaras av att vi har en reserv (60 mkr) för igångsättning av oförutsedda projekt som prognosticeras att inte behöva nyttjas under året. Dessutom har tidplanerna för några projekt ändrats, vilket också påverkar utgifterna. Dessa är bland annat Trekanten, Rutvik Östra och Bhörkskatan Vårvägen.

För VA-exploatering prognostiseras under året igångsättning om 19,1 miljoner kronor. Avvikelse mot budget beror på ändrade tidplaner i projekt, bland annat Storporsön, Riga, Kronandalen och Hertsöfältet.

Förslag till beslut avseende delårsuppföljning av Internkontrollplanen januari - april 2025, KS-Kommunstyrelseförvaltningen

Ärendenr 2025/899-1.3.2.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna delårsruppföljningen av dess interna kontroll januari – april 2025 avseende verksamheten i kommunstyrelseförvaltningen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig. Nämnden har, utifrån en riskanalys, fattat beslut om en internkontrollplan för år 2025. Uppföljning av internkontrollplanen görs per delår.

Kommunstyrelsen har fyra kontrollmoment för kommunstyrelseförvaltningen år 2025.

- Ett (1) har inte påbörjats.
- Tre (3) har påbörjats men inte ännu identifierat avvikelser.

Arbetet med att kontrollera och säkerställa fortsätter under året.

Dialog

Dialog har genomförts med kontrollansvariga i förvaltningen.

Beslutsunderlag

- Årsuppföljning av internkontrollplan 2024 KS - kommunstyrelseförvaltningen

Emma Breheim
Biträdande kommundirektör

Nina Gotthold
Verksamhetscontroller

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ledning och stöd

Internkontroll 2025

KS-Kommunstyrelseförvaltningen

Internkontroll 2025

Fas: *Delår jan-apr 2025* ***Rapportperiod:*** *2025-04-30* ***Organisation:*** *KS-Kommunstyrelseförvaltningen*

LULEÅ KOMMUN

Innehållsförteckning

1 Kontrollera och säkerställ att riktlinjer för rekryteringar är tillräcklig och efterlevs..3
2 Kontrollera och säkerställ att kommunens rutiner för markanvisning är tillräckliga.5
3 Kontrollera och säkerställ att medborgare kan få insyn i kommunen.....6
4 Kontrollera och säkerställa att tillräckligt tekniskt skydd finns (IT-säkerhet).....7

1 Kontrollera och säkerställ att riktlinjer för rekryteringar är tillräcklig och efterlevs

HR-chef	Frekvens	Metod	Status
HR-chef	Löpande	Kontroll av process; att riktlinje och rutiner är tillräckliga och efterlevs	Påbörjad

Kommentar:

Det finns etablerade riktlinjer och rutiner för hantering av bisysslor, kontroll av rätt att arbeta i Sverige, ID-handlingar och bakgrundskontroller. Denna första deluppföljning visar att rutinerna inför anställning tillämpas systematiskt inom Kommunstyrelseförvaltningen (KSF), Kultur- och fritidsförvaltningen (KFF) och Socialförvaltningen (SOC). För dessa förvaltningar har kontroller av efterlevnad genomförts och säkerställts i denna fas.

Bisysslor:

Hantering av bisysslor sker enligt riktlinjer, där ansvarig chef vid rekrytering, introduktion och medarbetarsamtal informerar och gör en initial bedömning av eventuella intressekonflikter.

Vid rekrytering används en särskild fråga för att identifiera eventuella jävs- och bisyssleproblem.

Information och riktlinjer finns publicerade på intranätet som stöd för chefer och HR.

Rätt att arbeta i Sverige, brottsregister och ID-kontroller:

Alla platsannonser innehåller information om krav på rätt att arbeta i Sverige samt hantering av skyddade personuppgifter.

Obligatoriska frågor om arbetsrättslig status ställs till kandidater, och kontroll av ID-handlingar, betyg/intyg och arbetstillstånd sker före anställning.

Ny rutin för kontroll av medborgarskap och arbetstillstånd inför anställning har implementerats från 2025-02-25 och används i de förvaltningar som omfattas av denna deluppföljning.

Bakgrundskontroller och beslutsfattande vid anställning:

Bakgrundskontroller genomförs där lagstöd finns.

Arbetet med att utveckla rutiner för när och hur bakgrundskontroller ska ske samt beslutsprocesser vid anställning pågår och är prioriterat för fortsatt utveckling under 2025.

Identifierade utvecklingsområden:

Tydliggöra ansvarsfördelning mellan HR och rekryterande chef för insamling och kontroll av dokument.

Säkerställa fortsatt enhetlig tillämpning av nya rutiner i alla kommunens förvaltningar under nästa steg av internkontrollen.

Fortsatt utveckling av styrning och uppföljning kring bakgrundskontroller och anställningsbeslut.

2 Kontrollera och säkerställ att kommunens rutiner för markanvisning är tillräckliga

Ansvarig	Frekvens	Metod	Status
Mark- och exploateringschef samt planchef	Löpande	Kontroll av process; att riktlinje och rutiner är tillräckliga och efterlevs	Ej påbörjad

Under året planeras kontroll av att riktlinjer och rutiner för markanvisningar är tillräckliga och efterlevs för att minska risken för oseriösa aktörer. Kontroller har inte genomförts under första perioden av året.

3 Kontrollera och säkerställ att medborgare kan få insyn i kommunen

Ansvarig	Frekvens	Metod	Status
Kanslichef	under perioden februari – april	Stickprov	Påbörjad

Kommentar: Period för stickprovskontroller av begäranden om utlämnande av handling pågår under mars-maj. Efter att mätningar genomförts ska resultatet analyseras och eventuella förbättringar.

4 Kontrollera och säkerställa att tillräckligt tekniskt skydd finns (IT-säkerhet)

Ansvarig	Frekvens	Metod	Status
IT-chef	Löpande	Ej bestämd	Påbörjad

Kommentar:

Kontroller sker löpande och att stärka skyddet är ett systematisk arbete.

Kommunen har ett avancerat tekniskt skydd som förbättras systematiskt. Större investeringar har gjort de senaste åren och fortsätter i och med omvärldsläget och det ökade cyberhotet. Övervakning och kontroller av skyddet sker dagligen, dygnet runt och ingår i IT-verksamhets dagliga arbete. Vi följer rekommendationer från myndigheter

Förslag till beslut gällande Luleå kommuns delårsrapport januari-april 2025

Ärendenr 2025/883-1.2.1.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förenklad delårsrapport för januari-april 2025.
2. Kommunstyrelsen beslutar att månadsrapporten per juli utgår.
3. Kommunstyrelsen beslutar att KS/Kommunstyrelseförvaltningen, Infrastruktur- och servicenämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnadsnämnden får i uppdrag att till kommunstyrelsen i oktober återkomma med handlingsplan i syfte att nå en ekonomi i balans.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Den förenklade delårsrapporten omfattar en uppföljning av nämnder och bolags arbete med kommunfullmäktiges prioriterade områden, utfall och prognos avseende ekonomi, personalstatistik samt befolknings- och sysselsättningsutveckling.

Årsprognos för kommunfullmäktigemål

För perioden januari till april sker huvudsakligen avstämningar i nämnder och bolag där mål som bidrar till kommunfullmäktiges prioriterade områden prognosticeras. Sammanställning i denna förenklade delårsrapport innehåller prognosbedömning som är sammanvägd utifrån dessa.

- Välfungerande vardag för alla, till stor del
- Mer Luleå för fler luleåbor, till stor del
- Trygg i Luleå, till stor del
- Klimatsmart och naturpositiv, till viss del
- Blomstrande näringsliv, till stor del

Resultaträkning januari-april med prognos för helår

Kommunen redovisar ett positivt periodresultat per april på 81 miljoner kronor, vilket är 66 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat 48 miljoner kronor. Om semesterlöneskuldens resultatpåverkan exkluderas är resultatet 161 miljoner kronor.

Årets prognos visar ett överskott på 69 miljoner kronor, 21 miljoner bättre än budget. Då nettot av reavinster och förluster på 30 miljoner kronor exkluderas blir årets resultat endast 39 miljoner kronor vilket är 18 miljoner kronor sämre

än budget för året. Nämnderna visar ett underskott på 30 miljoner, medan finansförvaltningen har ett överskott på 24 miljoner. Skatteintäkter och statsbidrag ligger 9 miljoner över budget, och finansiella intäkter och kostnader avviker positivt med 17 miljoner.

Nämndernas driftsredovisning med prognos
Verksamhetens nettokostnader exklusive avskrivningar har minskat från -1 905 miljoner kronor föregående år till –1 817 miljoner kronor i år. Detta innebär en minskning av kostnaderna med 88 miljoner kronor. Samtidigt har utfallet för hela kommunen per april förbättrats från -6 miljoner kronor föregående år till 116 miljoner kronor i år, vilket innebär en ökning med +122 miljoner kronor.

Prognosen för verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar är -6 miljoner kronor sämre jämfört med budget för året. Prognosen för nämnderna visar på ett underskott med -30 miljoner kronor för året jämfört med budget enligt årets andra prognos. Negativa avvikelser finns inom:

- Infrastruktur- och servicenämnden -14 mkr
- KS/Kollektivtrafiken -6 mkr
- KS/kommunstyrelseförvaltningen -4 mkr
- Miljö- och byggnadsnämnden -4 mkr
- Kultur- och fritidsnämnden -4 mkr

Finansförvaltningen redovisar en prognos på 24 miljoner kronor vilket är 21 miljoner kronor bättre jämfört med den prognos som gjordes till månadsrapport per mars. Förändringen beror till största del på nettot av reavinster och reaförluster på 30 miljoner kronor.

Investeringsredovisning med prognos
Under perioden januari till april har Luleå kommun investerat för 239 mkr. Helårsprognosen visar på 1 415 mkr vilket är 210 mkr lägre än budget. Avvikelsen mot budget återfinns huvudsakligen inom kommunstyrelseförvaltningen och infrastruktur- och servicenämnden.

Månadsrapport januari-juli
Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att det inte finns behov av månadsrapport per juli månad. Nämnder med prognosticerat underskott får i uppdrag att till kommunstyrelsen i oktober återkomma med handlingsplan i syfte att nå en ekonomi i balans.

Beskrivning av ärendet

Kommunens samlade verksamhet och ekonomi följs upp i månadsrapporter, delårsrapporter och årsredovisning. Alla nämnder och bolag har dessutom

egna delårsuppföljningar och årliga verksamhetsberättelser där fördjupad information lämnas.

De två delårsrapporterna är framåtsyftande och fokuserar därför på bedömd ekonomisk prognos och måluppfyllelse vid årets slut. Delårsrapporterna i april och i augusti skiljer sig något åt i innehåll och utformning samt beslutsgång.

Beslutsunderlag

- Luleå kommuns delårsrapport januari-april 2025

Emma Breheim
Biträdande kommundirektör

Lena Sallkvist
Ekonomichef

Beslutet skickas till

Alla nämnder, förvaltningar och kommunala bolag

LULEÅ KOMMUN

Delårsrapport januari-april 2025

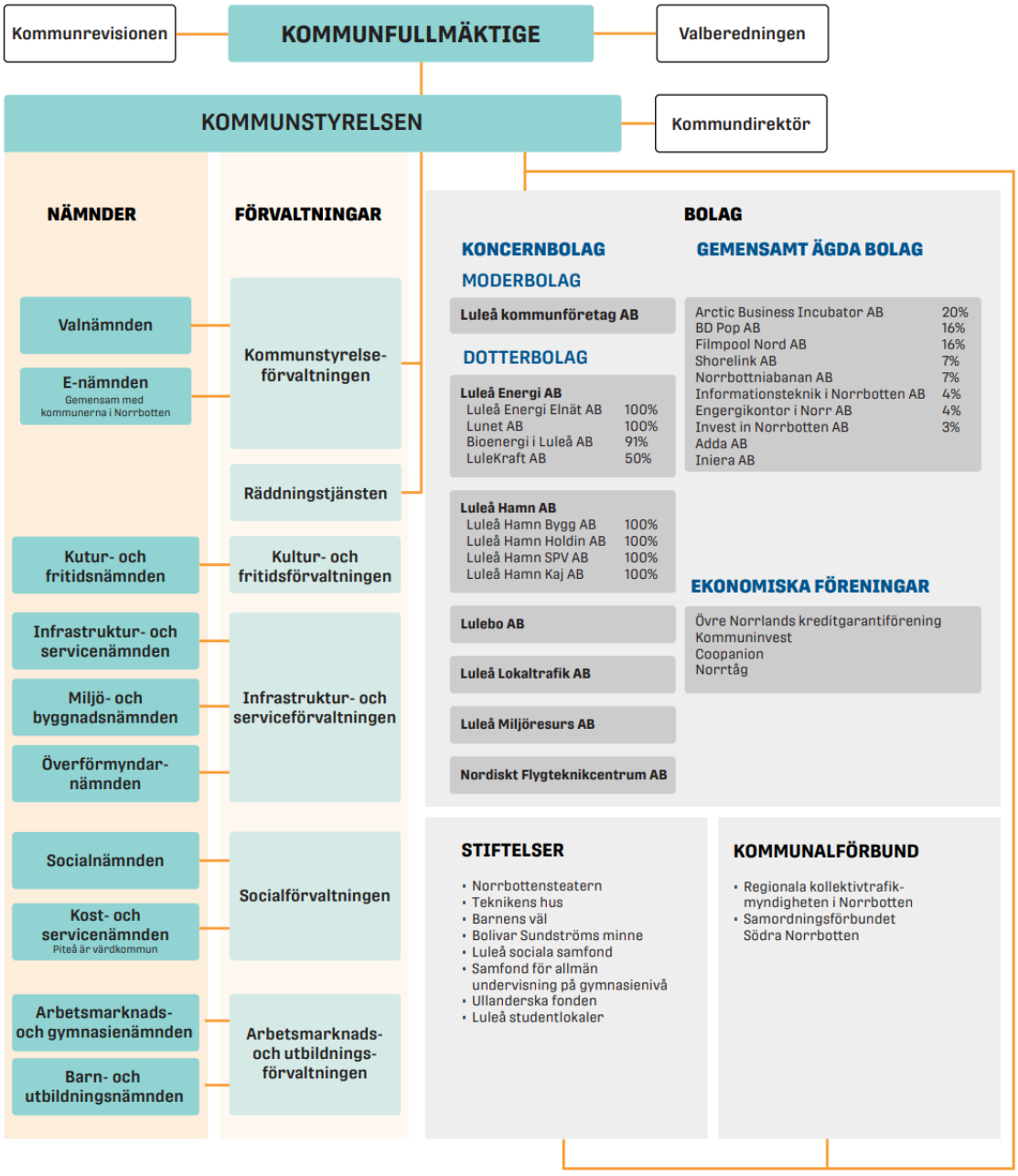
Innehållsförteckning

1 Inledning 2
2 Måluppföljning 5
2.1 Prognos måluppfyllelse 5
3 Ekonomisk redovisning 12
3.1 Resultaträkning med prognos för helår 12
3.2 Investeringsredovisning med prognos för helår 17
4 Personal 22
5 Befolkningsutveckling 25
6 Sysselsättningsutveckling 26

Bilaga:
- måluppfyllelse per verksamhet i Luleå kommunkoncern

1 Inledning

Den samlade kommunala verksamheten i Luleå kommun drivs i nämnds- och förvaltningsorganisation samt i ett helägt holdingbolag Luleå kommunföretag AB som i sin tur äger ett antal bolag. Därutöver har kommunen ägarintressen och huvudmannaintressen i ett antal andra bolag och organisationer. Kommunkoncernens organisation och bolag framgår av organisationsbild.

Även privata utförare som inte är kommunala koncernföretag får uppdrag av kommunen, utifrån kommunallagens regler att lämna över kommunala angelägenheter. Exempel på tjänster finns bland annat inom områdena skärgårdstrafik, skolskjuts, vikariebemanning förskola/skola, snöröjning, HVB-hem och stödboende.

Kommunens samlade verksamhet och ekonomi följs upp i månadsrapporter, delårsrapporter och årsredovisning. Alla nämnder och bolag har dessutom egna delårsuppföljningar och årliga verksamhetsberättelser där fördjupad information lämnas.

De två delårsrapporterna är framåtsyftande och fokuserar därför på bedömd ekonomisk prognos och måluppfyllelse vid årets slut. Delårsrapporterna i april och i augusti skiljer sig något åt i innehåll och utformning samt beslutsgång. I denna första förenklade delårsrapport sker en uppföljning av nämnder och bolags arbete med kommunfullmäktiges prioriterade områden, utfall och prognos avseende ekonomi, personalstatistik samt befolknings- och sysselsättningsutveckling.

Väsentliga händelser under perioden

Under årets första rapporteringsperiod har kommunstyrelsen berett flera viktiga ärenden till kommunfullmäktige, exempelvis:

- Försäljning av två dotterbolag i Luleå Hamn AB till LKAB
- Förvärv av fastigheter på Sandön för Luleå Hamn ABs utveckling
- Införande av resultatreserv och avveckling av resultatutjämningsfond
- Uppdatering av bolagsordningar och ägardirektiv för kommunägda bolag
- Beslut om skolstruktur på Örnäset
- Inrättande av ett ungdomsfullmäktige i Luleå kommun för att öka ungdomars inflytande
- Införande av en ny taxa för uteserveringar

Under första delåret har kommunstyrelsen fattat beslut om, exempelvis:

- Prioriteringar i löneöversyn: Kommunstyrelsen har prioriterat löneöversyn för vissa yrkesgrupper, bland annat vårdbiträde, förskollärare och socialsekreterare.
- Trygghets- och folkhälsoinsats: Kommunstyrelsen har utsett Lex Tintin till årets trygghets- och folkhälsoinsats 2024.

- Byggnation av järnväg: Luleå hamn AB har fått möjlighet att bygga järnväg inom Luleå hamns industriområde i egen regi med hanterbar finansiell risk.
- Utökad kollektivtrafik: Kommunen har bifallit e-förslag om utökad kollektivtrafik till Sörbyarna.
- Kommunstyrelsen har antagit en lokal plan för suicidprevention 2025-2028.
- Markanvisningar på Notviken och Hertsön, igångsättningstillstånd på Kronan samt antagande av detaljplanen för del av Notviken.
- Försäljning av fastigheter Sandgatan i Svartöstaden
- Rivning av byggnader på Hemmansvägen och Sörbyvägen samt försäljning av fastighet till Lulebo för att möjliggöra för nybyggnation av hyresrätter på landsbygden.
- Trafikplikt för kollektivtrafik för Sörbyarna och Björsbyn.

Andra exempel på väsentliga händelser:

- Flera omfattande bränder har under perioden drabbat Luleå, bland annat en mycket omfattande brand vid ett parkeringsgarage på Kallkällan
- Tillväxtverket har beviljat Luleå kommun (i samverkan med EURES och Statens Servicecenter) medel till pilotprojektet Welcome House Luleå (en fysisk plats där individer som nyligen anlänt till Luleå ska känna sig välkomnade, kunna få samhällsinformation, utforska det lokala kultur- och fritidslivet, komma in på arbetsmarknaden och integreras socialt).
- Kompetenslotsen har organiserat flera evenemang i samarbete med olika partners, såsom Bodens kommun, Boden Business Park, Arbetsförmedlingen, Luleå Energi och LTU, för att stärka kompetensförsörjningen.
- Arrangemang av Melodifestivalen samt Schaatsen Grand Prix och Sea Ice Marathon i samband med Luleå On Ice i februari.
- Hertsö badhus invigdes 1 mars.

2 Måluppföljning

Kommunkoncernen har fem prioriterade områden och tilläggsuppdrag på vår väg till visionen om framtidens Luleå 2040 då vi ska:

- Vara 100 000 Luleåbor
- Ha 0 klimatpåverkan
- Ökat med 5 000 nya jobb
- Ha en 100% fungerande vardag

Luleå kommunkoncern har i alla verksamheter inför 2025, med utgångspunkt i sina grunduppdrag, beslutat om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges prioriterade områden och tilläggsuppdrag.

2.1 Prognos måluppfyllelse

Kommunfullmäktigemål	Bedömning
Välfungerande vardag för alla	
Beskrivning: Det prioriterade områdets syfte är att Luleå kommunkoncerns välfärd och service ska ligga i nationell framkant. Kommunkoncernen ska leverera en hög kvalitet och effektivitet i utbildning, omsorg, myndighetsutövning och samhällsservice. Vilka effekter vill vi se? • De som bor, verkar och vistas i Luleå ska vara nöjda med kommunkoncernens tjänster och service • Kvaliteten inom utbildning, omsorg, myndighetsutövning och samhällsservice ska tillhöra de bästa i landet • Mer välfärd för varje skattekrona	
Kommentar: Prognosen är att målet till stor del kommer att nås under året och att de aktiviteter som är planerade är tillräckliga. Kommunen behöver fortsätta arbetet, trots positiv trend, med luleåbornas nöjdhet avseende kommunens service. Viss osäkerhet kan även skönjas avseende att gymnasiebehörigheten sjönk under förra året samt utmaningar med kompetensförsörjning. Dilemmat med demografin, där de äldre blir fler och barnkullar minskar, gör gällande att olika åtgärder behöver undersökas och genomföras. Alla kommunkoncernens verksamheter har arbetat med mål som de knutit till det prioriterade området. Det handlar både om att systematiskt arbeta med kvalitetsarbete i form av ständiga förbättringar och accelerera förnyelse och AI-förmåga för ökad samhällsnytta. Aktiviteter som pågått under perioden är till exempel; Kommunövergripande projektet ”Sveriges bästa service” innefattar bemötande, självservice och ärendehantering och dess syfte och huvudsakliga uppdrag är att driva arbetet framåt, sätta riktning,	

skapa samordningsvinster, stödja, skapa gemensamma lösningar och tekniska förutsättningar för att nå målet. Projektet pågår till och med 2027. Det pågår även andra utvecklingsinitiativ i form av till exempel AI och Framtidens HR för att stärka vår interna förmåga.

För att Leda och Organisera för Förnyelse och Transformation i Luleå kommun har partnerskapet med forskningsinstitutet RISE, Mälardalens högskola och andra kommuner inom LOFT fortsatt. Kommunstyrelseförvaltningen samordnar tjänstepersoner som tidigare genomgått utbildningsinsatsen till en Masterclass Luleå med fokus på att fortsätta arbeta med innovativa metoder på identifierade problem i verksamheten.

Inom förskolan görs en gemensam satsning för att kunna behålla alla tillsvidareanställda i Luleå kommun genom att erbjuda övertaliga medarbetare en poolanställning.

Inom socialnämndens verksamhet konstateras att läget gällande kompetensförsörjningen fortfarande är en stor utmaning, trots stora insatser är inte alla trender önskvärda. Positivt är att antalet som söker tjänster ökar och personalomsättningen har minskat något. Däremot pekar pensionsprognos och andelen medarbetare med adekvat utbildning åt det motsatta hållet. I syfte att attrahera fler till att söka arbete på socialförvaltningen, sker det flera olika åtgärder, exempelvis ett fortsatt samarbetet med Go Care i syfte att hitta fler kanaler att nå unga sökande. Under årets första månader har också pilotprojekt påbörjats för att attrahera europeisk arbetskraft.

Gymnasiets har för närvarande sitt största fokus på att implementera ämnesbetygsreformen Gy25. Gy25 innebär en synvända varav ett syfte är att se på lärandet som långsiktigt. Detta ger kommunen stora möjligheter att arbeta med undervisningens kvalitet vilket gynnar det kompensatoriska uppdraget då tidiga misslyckanden blir av mindre betydelse.

Status avseende utrednings- och tilläggsuppdrag inom det prioriterade området:

- Utred stärkt arbete med att få nyanlända samt människor som står långt från arbetsmarknaden i utbildning och arbete. Utredning är pågående, redovisas i nämnd våren 2025.
- Utvärdera avgiften för familjerådgivning under 2023 för att ta bort till 2024. Kommunfullmäktige beslutade 18 december 2023 enligt förslaget.
- Se över bemanningen och anställa fler undersköterskor och stödassistenter, behandlades i socialnämnden i januari 2025.
- Satsningar på yrkeskompetens genom en validering av utbildningen och en betald utbildning på arbetstid för undersköterskor och stödassistenter, behandlades i socialnämnden i januari 2025.
- Satsningar på specialistutbildningar för undersköterskor (palliativ vård, psykiatri- och demens- men även andra specialistutbildningar), behandlades i socialnämnden i januari 2025.
- Öka antalet lärare i grundskolan. Nämnden beslutade i januari 2024 att arbeta för att öka antalet lärare i grundskolan, enligt en stegvis modell.
- Öka skolbibliotekens tillgänglighet genom samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Den 1 juli 2025 träder en förändring i skollagen i kraft vilket syftar till att stärka elevers tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek i sin skolmiljö. Alla kommuner ska ha bemannade skolbibliotek på alla enheter i grundskolan. Nationella statliga satsningar har riktats för detta från 2025.

Mer Luleå för fler luleåbor	

Beskrivning:
Det prioriterade områdets syfte är att möjliggöra industrins omställning i rätt takt och driva på för en hållbar tillväxt och samhällsomställning med kulturen som drivkraft. Inflyttningen till Luleå ska öka väsentligt och livet mellan husen ska utvecklas. Invånare ska känna sig delaktiga i samhällsomställningen och ha möjlighet att bidra.
Vilka effekter vill vi se?

- Möjliggöra för industrins etablering i Luleå enligt den tidsplan som industrin driver
- Ett bostadsbyggande som möter behoven och som ökar möjligheten att bo i landsbygderna
- Luleåborna tycker att samhällsomställningen är positiv och att de kan påverka utvecklingen av Luleå
- Luleåborna är nöjda med Luleå och rekommenderar andra att flytta hit
- Fler unga kan tänka sig välja Luleå som bostadsort
- Så snabbt som möjligt nå en befolkningstillväxt på i snitt 1200 personer per år
- Luleås kulturliv och gestaltade livsmiljöer är uppskattade av luleåborna och erkända nationellt och internationellt

Kommentar:
Prognosen är att målet till stor del kommer att nås och att de aktiviteter som är planerade är tillräckliga. Kommunen behöver dock följa befolkningsutvecklingen för att kunna anpassa takten i samhällsbyggnadsprocessen.

Kommunstyrelsen (kommunstyrelseförvaltningen och räddningstjänsten), kultur- och fritidsnämnden, infrastruktur- och servicenämnden, miljö- och byggnadsnämnden, Luleå kommunföretag AB, Lulebo AB, Luleå Energi AB, Luleå Lokaltrafik AB och Nordiskt Flygteknikcentrum har arbetat med nämndsmål som de knutit till det prioriterade området.

Kommunen har under perioden arbetat med för att möjliggöra industrins omställning i rätt takt och driva på för en hållbar tillväxt och samhällsomställning med kulturen som drivkraft. Planberedskap för bostäder och verksamheter har varit prioriterat liksom arbetet med energiförsörjning och bostadsbyggande. Under perioden har även arbetet med kommunens interna lokalförsörjning pågått. Kulturen som drivkraft har under perioden märkts genom bland annat utveckling av en kulturfond och ökad möjlighet för externa att arrangera i verksamhetens lokaler.

Arbetet för att invånare, särskilt unga, ska känna sig delaktiga i samhällsomställningen och ha möjlighet att bidra har märkts genom bland annat medborgardialog inom Luleå Framtidsforum och genom att ett projekt för att inrätta och utvärdera ett ungdomsfullmäktige i Luleå kommun beslutats.

Målet att inflyttningen till Luleå väsentligt ska öka och livet mellan husen utvecklas har pågått under perioden genom arbete med att uppdatera varumärkesplattformen för Luleå och Luleå kommun har påbörjats och marknadsföringsinsatser såsom lokalen i Shopping har tillkommit. Livet mellan husen har stärkts genom mötesplats i Råneå medborgarhus, införande av fler meröppna bibliotek, mobil fritidsgårdsverksamhet ”On the Go”, samt genom att påbörja en kartläggning av mötesplatser.

Status avseende utrednings- och tilläggsuppdrag inom det prioriterade området:

- Stärka ungdomars inflytande genom ett ungdomsfullmäktige (KS): Kommunfullmäktige beslutade att genomföra ett projekt för att inrätta och utvärdera ett ungdomsfullmäktige i Luleå kommun som bedrivs 2025-2026.

- Inrätta en flyttlots för att hjälpa människor att bosätta sig i Luleå (AGN). Flyttlots är inrättad. Uppdraget har redovisats till Kommunstyrelsen i uppföljning av 2023
- Fler bygglovshandläggare - genomfört under 2023.
- Hundrastgårdar - Riktlinjer för hundrastning i Luleå kommun har beslutats och planering för bygge pågår för västar stranden i Luleå centrum.
- Införa en kulturgaranti för alla barn i Luleå genom (KFN/BUN) Kulturgarantin pågår och det finns nu också kulturombud på alla skolor och förskolor inom förskola, grundskola, gymnasieskola samt anpassad grund-och gymnasieskola. Sammantaget har knappt 2000 elever tagit del av kulturupplevelser hittills under 2025.
- Fortsätta miljonsatsning på projekt i byarna (ISN) Ansvaret för miljonsatsningen på projekt i byarna har övergått till Kultur- och fritidsnämnden vid årets början.
- Mer kultur och upplevelser för unga – efter ungas önskemål är aktiviteter planerade och budgeten är fördelad inom kulturverksamheterna.

Trygg i Luleå

Beskrivning:
Det prioriterade områdets syfte är att Luleå ska fortsätta att vara en trygg plats att leva och bo på. Kommunkoncernen ska stärka det lokalt brottsförebyggande arbetet, förhindra organiserad brottslighet och klara att hantera störningar i samhället.
Vilka effekter vill vi se?

- En positiv utveckling av den sociala hållbarheten i Luleå med fokus på trygghet, säkerhet och förutsättningarna för barn och unga
- Ett systematiskt brottsförebyggande arbete i samverkan för att minska brottslighet, framför allt bland unga
- God förmåga att stå emot och att klara störningar i samhället (resiliens)

Kommentar:
Prognosen är att målet till stor del kommer att nås och att de aktiviteter som är planerade är tillräckliga. Luleå upplevs fortfarande relativt tryggt i medborgarundersökningar. Kommunen behöver fortsätta samarbetet med effektiv samordning för trygghet (EST). Det arbetas även på bred front med risk- och sårbarhetsanalyser.

Aktiviteter som pågått under perioden är till exempel;
Ett ökat antal aktiviteter genomförs i samverkan med såväl interna som externa samverkansparter i ett systematiskt brottsförebyggande arbete, framför allt bland barn och unga. Det rör sig bland annat om insatser inom entreprenörsbostäder, arbetskraftskriminialitet, ANDTS, unga i riskzon och ordningsstörningar. Under rapporteringsperioden har även planering inför nya socialtjänstlagen intensifierats. Socialförvaltningen har genomfört ett arbete med läges- och behovsanalyser inom samtliga verksamhetsområden, som är klart och utgör nu underlag för arbetet med handlingsplaner i varje verksamhetsområde. Fältverksamheten har permanentats från och med årsskiftet och förutom att vara ute i samhället, har ett arbete påbörjats med att inhämta önskemål och förslag från barn och ungdomar rörande förhoppningar och önskemål av stöd från fältgruppen.

Infrastruktur- och servicenämnden arbetar för säkra trafiklösningar och utveckling och underhåll av parker, lekplatser och grönområden. Lulebo AB driver belysningsprojet och andra åtgärder för att skapa ett tryggare Luleå.

Räddningstjänsten genomför planerade aktiviteter och publicerar information om brand och säkerhet i enlighet med verksamhetsplan. 83 procent av medarbetarna har hittills genomfört utbildningen

"Krigets kontext" som syftar till att stärka det civila försvaret och i utsträckningen totalförsvarseffekten.

Aktivitetshuset Kubben – en växande mötesplats på Hertsön där kultur, folkbildning, föreningsliv och social gemenskap möts.

Luleå Energi AB fokuserar på pålitliga och hållbara leveranser och samverkan för att möjliggöra omställning.

Status avseende utrednings- och tilläggsuppdrag inom det prioriterade området:

- Utreda stärkt elevhälsa i gymnasium - Utredning är genomförd och presenterad för Arbets- och gymnasienämnd i juni 2024, då även förvaltningens förslag om förstärkning godkändes av nämnden. Beslutet innebar att elevhälsan förstärktes med en skolsköterska, en specialpedagog och en skolpsykolog under hösten 2024. Totalt tillkom tre nya tjänster, vilket möjliggör bättre organisering i team. Dessutom rekryterades två socialpedagoger under vårvintern 2025.
- Utreda stärkt elevhälsa i grundskola - Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att ansöka om statsbidrag för skolsociala team i samverkan med socialförvaltningen i syfte att stärka elevhälsan i grundskolan.

Klimatsmart och naturpositiv

Beskrivning:
Det prioriterade områdets syfte är att Luleå ska vara klimatneutralt 2040, vara en hållbar förebild i samhällsomställningen och omhänderta naturens värden.
Vilka effekter vill vi se?

- Kommunkoncernens alla verksamheter bidrar till en positiv trend för att bli klimatneutrala i enlighet med Klimatplan 2040
- Luleå har en stark identitet som en grön, cirkulär stad med god tillgång till parker, natur och stränder
- Mer skyddad och tillgängliggjord natur för fler ekosystemtjänster och ett ökat friluftsliv

Kommentar:
Prognosen är att målet till viss del kommer att nås under året. Avgörande för bedömningen är att beslut om klimatplanen har förskjutits. Mycket pågår trots detta både avseende att minska klimatpåverkan och omhänderta naturens värden.

Aktiviteter som pågått under perioden är till exempel;
Arbete som sker inom ramen för TNC Build, Klimatneutrala Luleå 2030, omställningslabb Luleå industripark och Viable city.

Förslag på nya naturreservat, fem för 2025 och fem för 2026.

Skolmåltider har ett lågt klimatavtryck där koldioxidekvivalenten för delår 1 2025 ligger på 1,4. Målet för 2025 är maxvärde på 1,5 på totalen. Skolmåltidens resultat ligger därmed i linje med FN:s 1,5 graders mål.

Öka antalet fossiloberoende tjänstefordon som nu uppgår till 223 av totalt 334 fordon per den 30 april, vilket motsvarar cirka 67 procent. Ytterligare 55 elbilar är beställda och kommer att levereras under året, vilket innebär att målvärdet för året kommer att nås. Utbyggnaden av laddpunkter för tjänstebilar fortskrider.

Ökat satsningen på energioptimering av fastigheterna.

Status avseende utrednings- och tilläggsuppdrag inom det prioriterade området:

- Energieffektivisera fastigheter och verksamheter - Drift- och reinvesteringsåtgärder för att minska energianvändningen i de kommunala fastigheterna pågår fortlöpande. Många insatser är gjorda sedan 2006 då dåvarande Tekniska nämnden tog beslut om en energipolicy.
  Arbetet med att ta fram en handlingsplan med förslag gällande ytterligare energieffektivisering för de kommunala fastigheterna pågår och är i slutfas och beslut planeras innan sommaren
- Införa avgiftsfri kollektivtrafik på sommaren till barn till och med 19 år inom Luleå kommun - Planering pågår för fullt för den nya perioden. Nya åtgärder har införts för att förenkla ansökandet och för att nå ut till fler under denna sommar.
- Möjliggör för elbilar hos Lulebos hyresgäster genom laddpunkter för elbilar i anslutning till fastigheterna – klart.
- Säkerställ Lulebornas tillgång till vatten genom beredskapsplan för vattentäkter samt skyfallsplan - Säkerställa Luleåbornas tillgång till vatten genom beredskapsplan för vattentäkter pågår. Skyfallsplan hanteras inom ramen för arbetet med revidering av dagvattenplanen som planeras vara klar årsskiftet 2025/2026.
- Utreda att samordna kommunens varudistribution – förstudie genomförd.
- Utreda och bygga ny depå för LLT - Utredning med en grov kostnadskalkyl har slutförts och utgör beslutsunderlag för att gå vidare/ej gå vidare i processen med eventuell byggnation av ny depå. Utredningen är presenterad för kommunstyrelsen hösten 2024.
- Öka antalet laddpunkter för elbilar i anslutning till kommunens verksamheter och parkeringsplatser - Arbetet med laddpunkter för kommunala tjänstefordon fortlöper. I samband med utredning konstateras att det finns ett behov av att ta fram en laddinfrastrukturplan, där kommunens ambitioner kring publik, semi-publik och icke-publik laddning beskrivs.
- Öka kollektivtrafikens andel av resandet - Under hösten/vintern startar redan tidigare beslutade utökningar, och förslag på ytterligare utökningar har lyfts.
- Öka kommunens egen energiproduktion genom att installera solceller där det är ändamålsenligt - Vid ny- och ombyggnationsprojekt görs från och med 2023 analys som standard om installation av solceller är ekonomiskt försvarbart och vilket behov av egenproducerad el som finns.
- Öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel – Genomförda åtgärder och insatser, som exempelvis tiominuterstrafik inom vissa av kollektivtrafikens linjer, kontinuerlig reinvestering och underhåll av befintliga gång-, cykel- och bilvägar och åtgärder för bättre tidspassning. Planer finns för ytterligare åtgärder och även förslag.

Blomstrande näringsliv

Beskrivning:
Det prioriterade områdets syfte är att Luleå kommun ska ge näring till näringar och agera så att företagen upplever att kommunkoncernen värnar om ett gott företagsklimat.
Vilka effekter vill vi se?

- Företag som är nöjda med samarbetet med kommunen och vår tillgänglighet och service
- Växande näringsliv
- Bibehållen branschbalans och ökad branschbredd

Kommentar:
Prognosen är att målet till stor del kommer att nås under året och att de aktiviteter som är planerade är tillräckliga. Kommunen behöver ha fokus på att också genomföra och kommunicera vad som beaktas i dialogerna.

Kommunstyrelsen för kommunstyrelseförvaltningen, och räddningstjänsten, arbetsmarknads- och gymnasienämnd kultur- och fritidsnämnden, infrastruktur- och servicenämnden, miljö- och byggnadsnämnden, Lulebo AB och Luleå Energi AB, har arbetat med mål inom det prioriterade området under perioden.

Insatser som har gjorts under perioden är bland annat:
Kommunen har under perioden arbetat för at företagen ska vara nöjda med kommunens samarbete, tillgänglighet och service genom flertalet aktiviteter för att föra dialog med företagare, bland annat att näringslivsråd och genom att arbeta för att lokala och mindre företagare ska kunna delta i upphandlingar. Kommunledningsgruppen har initierat ett uppdrag med Sveriges bästa service som är ett långsiktigt förändringsarbete som ska öka nöjdheten med kommunens tillgänglighet och service. Mer konkreta resultat av arbetet är exempelvis förändringar i bygglovsprocessen som formats efter kundernas behov.

Kommunen har också arbetat för att möjliggöra ett växande näringsliv genom bland annat markberedskapsarbetet och genom arbetet med att förbättra matchningen mellan utbildning och arbetsmarknad.

För att bibehålla branschbalans och öka braschbredd har kommunen startat arbetet med en etableringsstrategi samt arbete med att möjliggöra utveckling av kulturell och kreativ bransch, samt att främja besöksnäringen.

Status avseende utrednings- och tilläggsuppdrag inom det prioriterade området:

- Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden: Uppdraget har mynnat i ett styrdokument med mål och aktiviteter för de näringslivsfrämjande insatserna för företagande på landsbygden. Arbetet med genomförande pågår i ordinarie linjearbete.
- Ta fram en gemensam näringslivsutvecklingsstrategi med Boden: Samverkan sker inom ramen för avsiktsförklaring för utveckling genom samverkan mellan Luleå och Boden. I avtalet finns fyra prioriterade samverkansområden (kompetensförsörjning, leva och bo, infrastruktur och näringslivsutveckling).

3 Ekonomisk redovisning

3.1 Resultaträkning med prognos för helår

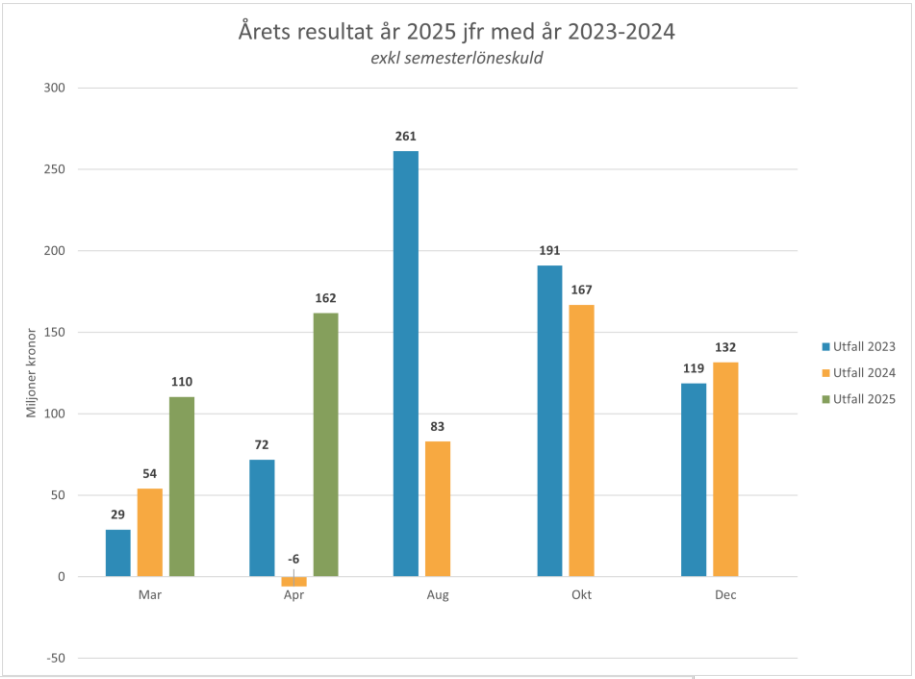
Resultaträkning, mkr	Utfall Jan - Apr 2025	Utfall Jan - Apr 2024	Prognos	Budget år 2025	Avvikelse år 2025
Verksamhetens intäkter	415	354	999	999	0
Verksamhetens kostnader	-2 232	-2 259	-6 536	-6 530	-6
Avskrivningar	-138	-125	-404	-404	0
Verksamhetens nettokostnad	**-1 955**	**-2 030**	**-5 941**	**-5 935**	**-6**
Skatteintäkter	1 729	1 645	5 169	5 180	-11
Generella statsbidrag och utjämning	320	319	882	862	20
Verksamhetens resultat	**93**	**-66**	**110**	**107**	**4**
Finansiella intäkter	7	10	24	20	4
Finansiella kostnader	-19	-26	-66	-79	13
Resultat efter finansiella poster	**81**	**-82**	**69**	**48**	**21**
Extra ordinära poster					
Årets resultat	**81**	**-82**	**69**	**48**	**21**
Resultat exkl semesterlöneskuld	161	-6			

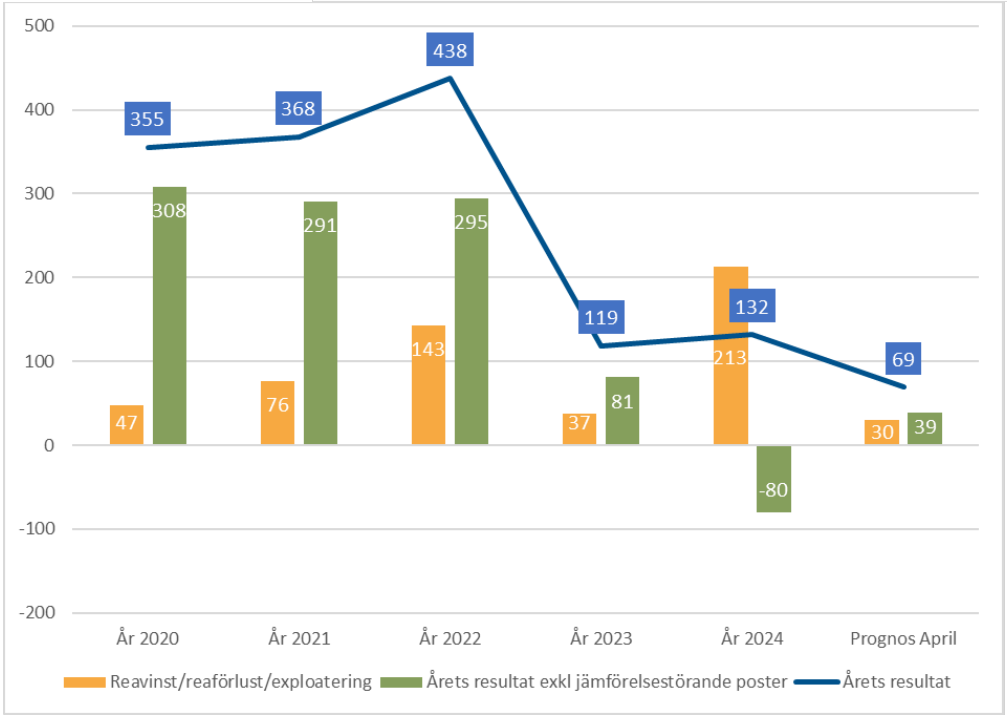
Kommunen redovisar ett positivt periodresultat per april på 81 miljoner kronor, vilket är 66 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat 48 miljoner kronor. Om semesterlöneskuldens resultatpåverkan exkluderas är resultatet 161 miljoner kronor. Förklaringen till detta är att kostnaden för semestern belastar resultatet jämnt fördelat under året men att uttaget sker främst under sommarmånaderna.

Årets prognos visar ett överskott på 69 miljoner kronor, 21 miljoner bättre än budget. Då nettot av reavinster och förluster på 30 miljoner kronor exkluderas blir årets resultat endast 39 miljoner kronor vilket är 18 miljoner kronor sämre än budget för året. Nämnderna visar ett underskott på 30 miljoner, medan finansförvaltningen har ett överskott på 24 miljoner. Skatteintäkter och statsbidrag ligger 9 miljoner över budget, och finansiella intäkter och kostnader avviker positivt med 17 miljoner.

Ett av kommunens ekonomiska mål är att resultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska överstiga 2 procent, för att långsiktigt kunna finansiera investeringar utan att behöva ta lån. I april 2025 är resultatet 81 miljoner kronor vilket innebär 3,9 procent av skatter och statsbidrag för perioden. Årets resultat enligt prognos är 69 miljoner kronor vilket innebär en nivå på 1,1 procent, vilket innebär att mål för året beräknas inte uppnås.

Jämfört med år 2024 och 2023 ses en positiv trend vad gäller resultatet för perioden exklusive semesterlöneskuld. April 2025 var resultatet +168 miljoner kronor vilket är 168 miljoner kronor bättre jämfört med samma period föregående år då resultatet var -6 miljoner kronor.

Driftsredovisning

Driftsredovisning, mkr	Utfall Jan - Apr 2025	Utfall Jan - Apr 2024	Prognos	Budget år 2025	Avvikelse år 2025
Nämnder					
KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	-99	-91	-288	-283	-4
KS/ Kollektivtrafiken	-57	-56	-182	-176	-6
KS/ Räddningstjänsten	-24	-25	-76	-76	0
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden	-150	-143	-465	-466	1
Barn- och utbildningsnämnden	-603	-589	-1 837	-1 837	0
Kultur- och fritidsnämnden	-127	-120	-399	-395	-4
Miljö- och byggnadsnämnden	-11	-17	-35	-31	-4
Socialnämnden	-689	-695	-2 192	-2 192	0
Infrastruktur- och servicenämnden	-136	-153	-406	-392	-14
Valnämnden	0	1	-1	-2	0
Överförmyndarnämnden	-4	-4	-13	-13	0
Kommunrevision	-1	-1	-3	-3	0
Nettoresultat nämnder	**-1 901**	**-1 893**	**-5 897**	**-5 867**	**-30**
Finansförvaltning					
-Pensioner, löneskuld, arbetsgivaravgifter	-530	-578	-1 380	-1 375	-5
-Internt återförda kostnader	590	560	1 720	1 721	-1
-Anslag för näringslivsbefrämjande åtgärder	0	0	-8	-8	0
-Realisationsvinster	29	6	34	0	34
-Realisationsförluster	-4	0	-4	0	-4
-Övrigt	0	0	-2	-2	0
Nettoresultat finansförvaltning	**84**	**-12**	**361**	**336**	**24**
Avskrivningar	-138	-125	-404	-404	0
Verksamhetens nettokostnad	**-1 955**	**-2 030**	**-5 941**	**-5 935**	**-6**

Utfall för perioden

Verksamhets nettokostnader exklusive avskrivningar har minskat från -1 905 miljoner kronor föregående år till –1 817 miljoner kronor i år. Detta innebär en minskning av kostnaderna med 88 miljoner kronor. Samtidigt har utfallet för hela kommunen per april förbättrats från -6 miljoner kronor föregående år till 116 miljoner kronor i år, vilket innebär en ökning med +122 miljoner kronor.

Prognos för perioden

Prognosen för verksamhetens nettokostnader inkl avskrivningar är -6 miljoner kronor sämre jämfört med budget för året . Prognosen för nämnderna visar på ett underskott med -30 miljoner kronor för året jämfört med budget enligt årets andra prognos. Negativa avvikelser finns inom infrastruktur- och servicenämnden -14 mkr, KS/Kollektivtrafiken -6 mkr, KS/kommunstyrelseförvaltningen -4 mkr, miljö- och byggnadsnämnden -4 mkr samt kultur- och fritidsnämnden -4 mkr.

Kommentar till negativa avvikelser

- **Infrastruktur- och servicenämnden** redovisar en prognos på -14 miljoner kronor jämfört med budget. Prognosen är 6 miljoner kronor bättre jämfört med föregående prognos som gjordes till månadsrapport per mars.De kommunbidragsfinansierade verksamheterna redovisar en negativ prognos på -8 miljoner kronor. Denna prognos beror delvis på kapitalkostnader för järnvägsinfrastruktur och Luleå kommuns Servicecenter som inte har finansierats. Avvikelser noteras även för vinterväghållning samt avvecklingskostnader för verkstad. Vissa av dessa avvikelser inom nämndens kommunbidragsverksamheter kommer att kräva ytterligare åtgärder i form av generella eller riktade effektiviseringsåtgärder för att uppnå ekonomisk balans. Arbetet med en handlingsplan för åtgärder för ekonomisk balans planeras att inledas vid nämndens sammanträde i juni.Resultatenheterna förutspår ett underskott på 6 miljoner kronor, främst inom fastighetsförvaltning och verksamhetsnära service. Den främsta orsaken till underskottet för verksamhetsnära service är att kostnader för personal och material har ökat i och med den stigande inflationen vilket påverkar negativt när intäkterna inte kan höjas i samma takt. För fastighetsförvaltning ses en ökning av oförutsedda kostnader så som vattenskador och skadegörelse, vilket påverkar årets prognos negativt.
- **KS/Kollektivtrafiken** redovisar en prognos på -6 miljoner kronor vilket är 6 miljoner kronor sämre jämfört med den prognos som gjordes till månadrapport

per mars.. Den negativa prognosen beror på att RKM/Länstrafiken förväntar sig ett underskott för året. Vilket orsakas av ett kort avtal fram till 2027 på grund av leverantörsbyte då den tidigare leverantören avslutade avtalet i samförstånd med Länstrafiken. En ny upphandling börjar gälla i december 2026.

- **KS/Kommunstyrelseförvaltningen** redovisar en prognos på -4 miljoner kronor vilket är 1 miljon kronor bättre jämfört med den prognos som gjordes till månadrapport per mars. Den negativa prognosen beror på att budgeten för friskvårdsbidraget som nyttjas av samtliga kommunens anställda finns hos förvaltningen och nyttjandet av bidraget har ökat jämfört med tidigare år trots att budgeten är densamma som tidigare.
- **Miljö- och byggnadsnämnden** redovisar en prognos på -4 miljoner kronor vilket är samma nivå som den prognos som gjordes till månadrapport per mars. Avvikelsen mot budget beror på minskade intäkter för Livsmedel och Hälsoskydd med -1,7 Mkr. Bygglovsintäkterna bedöms för närvarande kunna uppfylla budgeten, men förseningar i stora projekt kan påverka framtida prognoser. Kostnaderna för bostadsanpassning beräknas bli -2,0 Mkr sämre än den budget för året.
- **Kultur- och fritidsnämnden** redovisar en prognos på -4 miljoner kronor vilket är samma nivå som den prognos som gjordes till månadrapport per mars. Den negativa prognosen beror främst på högre kostnader för lokalhyra, personal och övrig drift för Hertsö badhus. Även stigande kostnader för ökad bevakning vid Kulturens hus och Luleå Energi Arena resulterar i en negativ prognos jämfört med budget för året.
- **Finansförvaltningen** redovisar en prognos på 24 miljoner kronor vilket är 21 miljoner kronor bättre jämfört med den prognos som gjordes till månadrapport per mars. Förändringen beror till största del på nettot av reavinster och reaförluster på 30 miljoner kronor.

Avvikelse prognos - budget	mar-25	apr-25
KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	-5	-4
KS/ Kollektivtrafiken	0	-6
KS/ Räddningstjänsten	0	0
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden	0	1
Barn- och utbildningsnämnden	-8	0
Kultur- och fritidsnämnden	-4	-4
Miljö- och byggnadsnämnden	-4	-4
Socialnämnden	0	0
Infrastruktur- och servicenämnden	-20	-14
Valnämnden	0	0
Överförmyndarnämnden	0	0
Kommunrevision	0	0
Summa nämnder	**-41**	**-30**
Finansförvaltning	3	24
Summa nettokostnad exkl avskrivningar	**-38**	**-6**

3.2 Investeringsredovisning med prognos för helår

Investeringsredovisning, mkr	Utfall Jan - april 2025	Utfall Jan - april 2024	Prognos	Budget år 2025	Avvikelse år 2025
KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	-3,7	-6,5	-104,3	-194,3	90,0
KS/ Räddningstjänsten	0,0	0,0	-4,6	-3,4	-1,2
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden	-3,6	0,0	-6,6	-1,6	-5,0
Barn- och utbildningsnämnden	-2,2	-2,3	-100,1	-100,1	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	-4,1	-0,6	-27,2	-24,3	-2,9
Socialnämnden	-0,3	-1,2	-139,7	-139,7	0,0
Miljö- och byggnadsnämnden	0,0	0,0	-0,5	-0,5	0,0
Infrastruktur- och servicenämnden	-225,3	-174,4	-1 032,1	-1 161,7	129,6
Valnämnden	0,0	0,0	-0,3	-0,3	0,0
Summa investeringar	**-239,2**	**-185,0**	**-1 415,4**	**-1 625,9**	**210,5**

Under perioden januari till april har Luleå kommun investerat för 239 mkr. Helårsprognosen visar på 1 415 mkr vilket är 210 mkr lägre än budget. Avvikelsen mot budget återfinns huvudsakligen inom kommunstyrelseförvaltningen och infrastruktur- och servicenämnden.

KS/Kommunstyrelseförvaltningen

Investeringsredovisning, mkr	Utfall Jan - april 2025	Utfall Jan - april 2024	Prognos	Budget år 2025	Avvikelse år 2025
Investeringar KSF	0	-2,6	-17,5	-17,5	0
Investeringar Exploatering	-3,7	-3,9	-67,7	-124,6	56,9
Investeringar VA-exploatering	0	0	-19,1	-52,2	33,1
Summa KS/Kommunstyrelseförvaltningen	**-3,7**	**-6,5**	**-104,3**	**-194,3**	**90,0**

Under 2025 prognostiseras utfallet av investeringar i Kommunstyrelseförvaltningen att vara enligt budget 17,5 miljoner kronor. Detta avser bland annat strategiska markförvärv, säkerhetsåtgärder för hela Luleå Kommun, ny Luleå-skylt och investeringar i stadshuset.

Totalt prognostiseras investeringar för exploatering om 67,7 miljoner kronor. Av dessa så utgör utgifter för värdehöjande av mark inom exploateringsprojekten kostnader om 22,7 miljoner kronor. Kostnaderna avser iordningställande av mark, konsultkostnader samt en inlösning av fastighet på Hertsöfältet. Under 2025 planeras även igångsättning av medel för exploateringsprojekt om 45 miljoner kronor, som efter beslut överförs till Infrastruktur- och servicenämnden för utförande.

För VA-exploatering prognostiseras under året igångsättning om 19,1 miljoner kronor.

Infrastruktur- och servicenämnden

Årsprognosen för infrastruktur- och servicenämnden är 129,5 mkr lägre än årsbudget per 30 april (1161,7 mkr).

Skattefinansierade investeringar

Prognosen för skattefinansierade investeringar är 21,6 mkr lägre än budget (652,6 mkr). Detta är främst att relatera till följande:

· Utbyggnad och utbyte av trådlöst nätverk för socialförvaltningen och arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen (kopplat till byte av lokaler) genomfördes föregående år. Budgeten överskreds då med 9 mkr och prognosen är att budgeten kommer att underskridas med motsvarande belopp 2025.

· Broar och viadukter (4,0 mkr under budget). Endast en akut reinvestering kommer att genomföras under året då kompensation i form av ökad ram för ökade kapitalkostnader saknas.

· Hantverksvägen, tidsförskjutning (6,5 mkr under budget). Endast projektering kommer att genomföras under 2025.

· Ny bussdepå för Luleå Lokaltrafik AB (10 mkr under budget) kommer inte att börja projekteras/byggas 2025.

· Tillkommande fastighetsprojekt från andra nämnder, tidsförskjutning relaterat till sent tillkommande önskemål från beställande verksamhet i slutet av år 2024 (8,2 mkr över budget).

Avgiftsfinansierade investeringar

Prognosen för avgiftsfinansierade investeringar (VA) är 42,6 mkr lägre än budget (350,7 mkr).

De främsta orsakerna till detta är:

· Effektivisering avseende utbyggnadsområdet Bensbyn (13 mkr under budget).

· Projekt som ej genomförs (15,3 mkr under budget), varav reinvestering bostadsgator VA är den enskilt största.

· Medel för oförutsett beräknas ej nyttjas under året (9,4 mkr under budget).

· Hantverksvägen VA (8,5 mkr under budget) vilket beror på att entreprenadstart skjuts till 2026.

· Uddebo intagsdel (10,7 mkr under budget) beroende på att det har gått bättre än väntat i projektet.

· Östra länken (19 mkr över budget). Då Trafikverkets projekt Norrbotniabanan valt bort den Östliga korridoren har detta möjliggjort att produktion av sista delen av Etapp1 har kunnat tidigareläggas, från 2026 till 2025.

· Resterande beror på diverse mindre avvikelser i flera projekt.

Exploatering (igångsatta projekt)

Prognosen för den skattefinansierade exploateringsverksamheten är 34,9 mkr lägre än budget (85,9 mkr). Detta beror främst på följande:

· Rutvik arbetsplatsområde (19 mkr under budget), 31 mkr är igångsatta för 2025 medan endast 12 mkr beräknas upparbetas under året och resterande under 2026 och 2027.

· Entreprenadbostäder Porsön (10,9 mkr under budget), en annan trafiklösning har medför att totala utgifterna för projektet beräknas understiga projektbudgeten med 10,9 mkr.

· Hertsöfältet (4,9 mkr under budget) relaterat till tidsförskjutning.

Prognosen för den avgiftsfinansierad exploteringsverksamheten är 30,5 mkr lägre än budget (72,5 mkr). Den enskilt främsta orsaken till detta är att relatera till Rutvik arbetsplatsområde. 41 mkr är igångsatta för 2025 medan endast 10,3 mkr beräknas upparbetas under året och resterande under 2026 och 2027.

Exploateringsverksamhet, mkr	Utfall Jan - April 2025	Utfall Jan - April 2024	Prognos 2025	Budget år 2025	Avvikelse år 2025
Inkomster	26,7	1,0	31,3	0,0	31,3
Utgifter	-9,8	-11,3	-112,3	-210,4	98,2
Inkomster VA	0,0	0,0	11,3	0,0	11,3
Utgifter VA	-6,8	-4,6	-61,3	-124,8	63,4
Total	**10,2**	**-14,9**	**-131,0**	**-335,2**	**204,2**

Exploateringsprojekt, mkr	Budget 2025	Utfall 202504	Prognos 2025	Ack utgifter tom 2025	Ack intäkter tom 2025	Igångsatta medel tom 2025
39491 - Hertsöfältet	-101,3	19,5	-74,3	-85,0	290,8	-139,9
39509 - Rutvik AO	-72,0	-1,2	-14,5	-2,7	0,0	-76,3
39705 - Kronan exploatering	-31,7	-4,3	-25,8	-382,2	172,1	-389,3
39719 - Kronanvägen	-4,6	-0,4	-5,3	-88,4	0,0	-95,0
39718 - Storporsön	-35,0	-3,1	2,9	-0,5	0,0	-21,5
Övriga områden	-90,6	-0,4	-14,0			
Total	**-335,2**	**10,2**	**-131,0**			

Exploateringsverksamheten prognostiseras inbringa ett underskott om 131 miljoner kronor 2025. Från 2025 tillämpas bruttoredovisning för investeringar vilket innebär att inga inkomster budgeteras, därav en avvikelse om 31,3 miljoner kronor. Avvikelsen

mot budget för utgifter beror på att ett antal projekt har förändrade tidplaner mot planerat när budget fastställdes. Bland annat Trekanten, Rutvik Östra och Ektjärn del 2.

I april beslutade Kommunfullmäktige om ombudgetering av igångsatta investeringsmedel från 2024. Detta innebär för exploateringsverksamheten utökad budget 2025 med 68,6 miljoner kronor, Hertsöfältet 39,6 miljoner kronor, Storporsön 20,9 miljoner kronor samt Kronan 8,1 miljoner kronor.

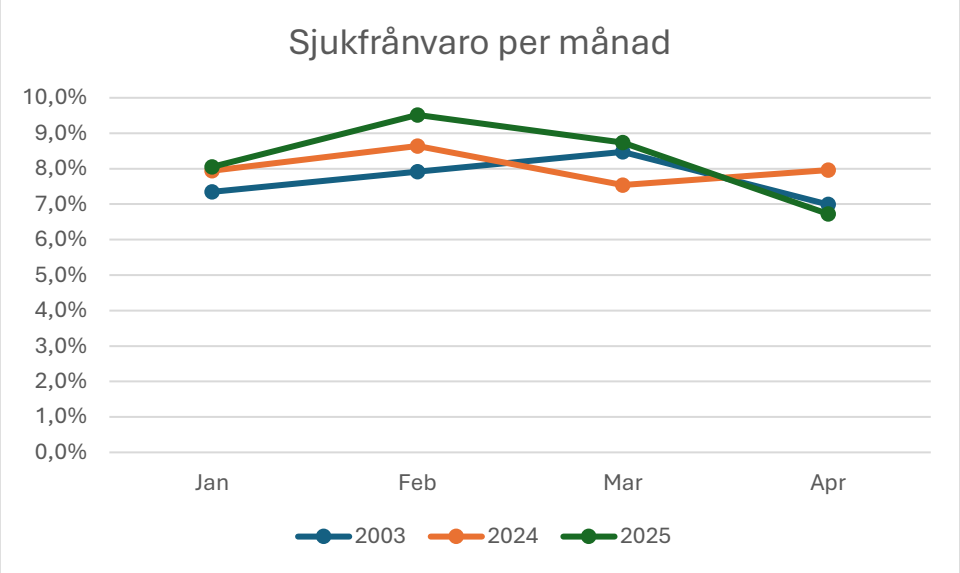
- Hertsöfältet, prognos för 2025 på 74,3 miljoner kronor. Kostnaderna för entreprenad har försenats på grund av överklagad upphandling men planeras utföras under 2025. Igångsättning av medel planeras om 46,2 miljoner kronor som avser entreprenad gata Hästskon, förstärkning av Hertsövägen samt bulleråtgärder. Markförsäljningar prognostiseras under 2025 med 26,7 miljoner kronor.
- Rutvik AO, prognos för 2025 på 14,5 miljoner kronor. Detta projekt är beviljat EU-medel från Tillväxtverket om 40% dock högst 16,9 miljoner kronor för gata. Under 2025 så prognostiseras 3,2 miljoner kronor i investeringsbidrag. Utgifterna avser entreprenad gata och VA.
- Kronan, prognos för 2024 på 25,8 miljoner kronor. Utgifterna avser ytskikt Krondalsvägen etapp 2, Krondalsvägen etapp 3, träffstigen. Igångsättning om 13,2 miljoner kronor är gjord i april.
- Kronanvägen, prognos för 2025 på 5,3 miljoner kronor som avser färdigställande av gata samt VA-infrastruktur för Kronanvägen Växla. Igångsättning om 4,5 miljoner kronor är gjord i april.
- Storporsön, prognos för 2025 med 2,9 miljoner kronor överskott. Utgifterna avser entreprenad gata samt VA och inkomsterna avser anslutningsavgift VA.

4 Personal

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för Luleå kommun är under perioden januari-april 2025 8,2 procent. Det är 0,2 procentenheter högre än motsvarande period föregående år. Socialförvaltningen och Kommunstyrelseförvaltningen har lägre sjukfrånvarotal än föregående år. Medan Arbetsmarknads och utbildningsförvaltningen, Infrastruktur och serviceförvaltningen, Kultur och fritidsförvaltningen samt Räddningstjänsten alla har högre sjukfrånvarotal än föregående år.

Diagram Luleå kommuns totala (ackumulerade) sjukfrånvaro januari-april för angivna år.

Korttidsfrånvaron (sjukfrånvarotillfällen på 1-14 dagar) har ökat med 0,1 procentenheter sedan fjolåret och är för perioden 4,9 procent. Under februari och mars var den ungefär en procentenhet högre än föregående år vilket förklaras av en intensivare period av säsongsjukdomar än fjolåret, under april har den nästan halverats.

Långtidsfrånvaron (mer än 15 dagars frånvaro per tillfälle) ligger på 4,3 procent mot 4,2 procent föregående år. Ökningen är lika mellan månaderna.
Långtidssjukfrånvarons (>59 dagar) del av den totala sjukfrånvaron är samma som föregående år på 37,8 procent.

Nyckeltal	2025	2024	2023
Total sjukfrånvaro, (%)	8,20%	8,00%	7,70%
Total sjukfrånvaro, (%) kvinnor	9,00%	8,90%	8,50%
Total sjukfrånvaro, (%) män	5,90%	5,30%	5,10%
Långtidssjukfrånvaro i andel av total sjukfrånvaro, (%)	37,80%	37,80%	37,30%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre, (%)	8,20%	7,70%	8,20%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år, (%)	7,20%	7,00%	6,80%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre, (%)	9,20%	9,00%	8,50%

Frisknärvaro

Frisknärvaron (andel medarbetare med 0-7 sjukdagar de senaste 12 månaderna) har förbättrats med en och en halv procentenhet jämfört med föregående år. Tabellen nedan visar Luleå kommuns andel frisknärvaro av totala anställningar ackumulerat 12 månader per april år.

Frisknärvaro per år	2025	2024
Frisknärvaro (andel medarbetare med 0-7 sjukdagar, ackumulerat 12 månader), (%)	54,4%	56,9%
Kvinnor	50,7%	53,2%
Män	65,9%	68,8%

Månadsanställda

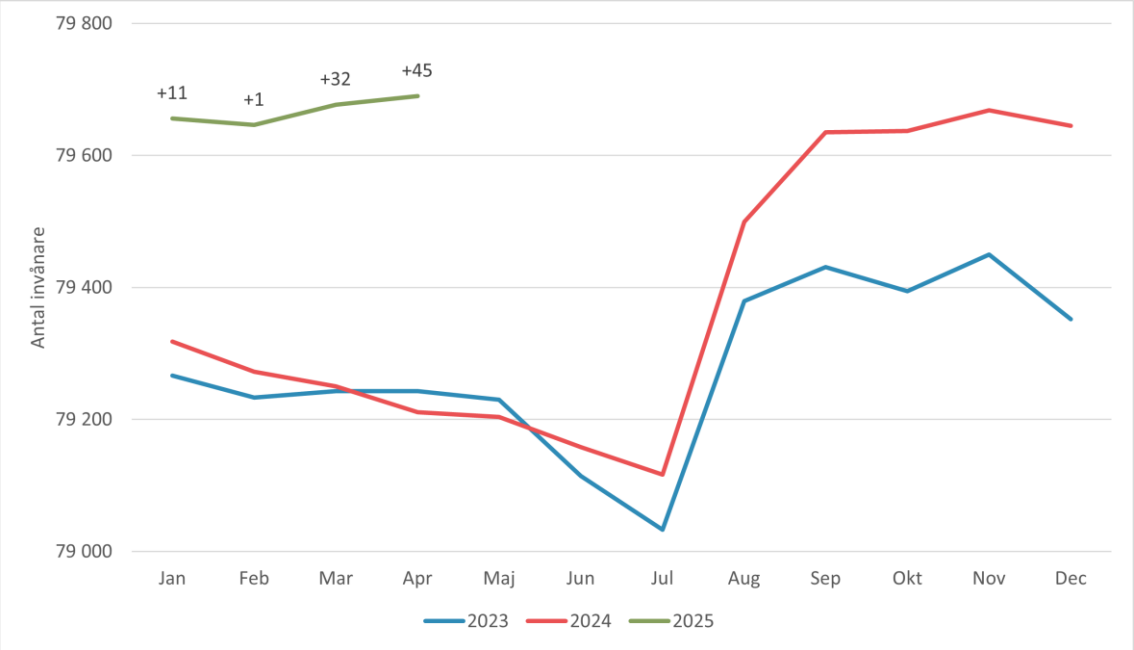
I april 2025 var vi 7 780 medarbetare alla anställningsformer inräknade, varav 5 937 (76,3 procent) hade anställda tillsvidare. Av dem var 25,3 procent män och 74,7 procent kvinnor. Sedan föregående år har vi färre antal medarbetare som är 34 år eller yngre vilket gör att fördelningen mellan ålderskategorierna påverkats.

Åldersfördelning	apr-25	apr-24
Anställda -34 år, (%)	25,3%	28,9%
Anställda 35-54 år, (%)	42,2%	40,2%
Anställda 55+ år, (%)	32,5%	30,9%

Pågående projekt inom personalområdet

Utbildningar för chef inom psykisk ohälsa och alkohol och droger ges löpande medan grundläggande arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har startats upp med uppdaterat innehåll. Klimakteriehälsa för medarbetare fortsätter som koppla till bakomliggande orsaker till frånvaro i relation till psykiskohälsa. Arbetsmarknads och utbildningsförvaltningen deltar i satsning som Försäkringskassan driver för att öka kunskapen inom området psykisk ohälsa. Ett arbete kring organisatoriska friskfaktorer har startats upp genom att en partssammansatt arbetsgruppen har gått utbildning enligt Sunt arbetslivs modell. Arbetsgruppen kommer att ta fram handlingsplan för implementering inom Luleå kommun.

5 Befolkningsutveckling

Befolkningen i Luleå kommun har ökat med 45 personer sedan årsskiftet, vilket är en förbättring jämfört med samma period föregående år då antalet invånare minskade med 141 personer. Födelsenettot är negativt och uppgår till -71 personer (med 214 födda och 285 avlidna). Flyttnettot är positivt och visar en total ökning med 116 personer, varav 1093 flyttade in i kommunen och 977 flyttade ut. Vilket kan bero på flera faktorer, såsom förbättrade arbetsmöjligheter, högre utbildningskvalitet, och attraktiva bostadsprojekt som lockar människor att flytta till Luleå. Dessutom kan kommunens satsningar på infrastruktur och sociala tjänster ha bidragit till att göra staden mer attraktiv för nya invånare.

6 Sysselsättningsutveckling

Framtiden väntas innebära en fortsatt stark arbetsmarknad i norra Sverige. Under en längre period har andelen arbetslösa i Norrbotten varit bland de lägsta i landet, och utvecklingen har fortsatt under 2025. I mars 2025 hade Norrbotten 2,3 procent öppet arbetslösa personer och 4,1 procent totalt inskrivna arbetslösa. Detta var, precis som i december 2024, landets lägsta siffror. Landet i övrigt har påverkats mycket av den pågående lågkonjunkturen och arbetslösheten har stigit i många län.

I Luleå kommun har arbetslöshetsnivån varit nästan oförändrad det senaste året. Kommunen hade i mars 2025 liksom i mars 2024 en total arbetslöshet på 4,3 procent vilket motsvarar knappt 1 770 inskrivna arbetslösa. Antalet långtidsarbetslösa (arbetslöshet i mer än 12 månader) är ungefär samma i mars 2025 som i mars 2024 (drygt 710 personer). Bland utrikesfödda har arbetslösheten i Luleå sjunkit med 0,4 procentenheter jämfört med samma tid förra året (10,4% mars 2025). 12% av utomeuropeiskt födda personer var i mars inskrivna som arbetslösa jämfört med 7,2% av personer födda i europeiska länder (utom Sverige). Bland svenskfödda var andelen inskrivna arbetslösa 3,2%. Ungdomsarbetslösheten (18-24 år) har minskat från 5 procent till 4,1 procent under samma period.

Kompetenslotsen i Luleå kommun har i samarbete med LTU Business nyligen gjort en målgruppsanalys kring kompetensförsörjningsbehoven i kommunen. I rapporten, som släpptes i slutet av mars 2025, konstateras att Luleå kommun och Norrbotten står inför en spännande period där stora möjligheter blandas med betydande utmaningar. Å ena sidan drivs regionen av historiskt stora industrietableringar inom den gröna omställningen, samtidigt som ett stort antal medarbetare i alla branscher närmar sig pensionsstrecket. När vi tittar närmare på behoven visar det sig att mellan inget behov till ca. 14 400 personer kommer att behövas i Luleå och behovet blir mellan 1 600 – 32 600 personer för hela Norrbotten fram till år 2040. Allt pekar på att tre områden är särskilt kritiska; industri och teknik, bygg och anläggning samt den offentliga sektorn med fokus på vård, omsorg och utbildning.

För att hitta fler resurser och kompetens i den här omfattningen behöver Luleå kommun blicka utanför Sveriges gränser, vilket tidigare arbete pekat på. Polen, Lettland och Litauen är de utpekade målmarknaderna som potentiellt svarar upp mot de resursbehov som Luleå kommun och Norrbotten har, både vad gäller högutbildad arbetskraft såsom ingenjörer, tekniker och vårdpersonal, men också yrkesutbildade inom exempelvis bygg eller industri. Samtidigt är det tydligt att vi måste bli mer medvetna om vilka så kallade “pull-faktorer” som är avgörande för att locka de här

människorna till Luleå. Det handlar om incitament som lönenivåer, attraktiva arbetsvillkor, bostadssituation och karriärutsikter, men även sådant som allmän välfärd, trygghet i samhället och inte minst att välkomnas med integrationshjälp och kommunikation.

Att försöka blicka in i framtiden innebär stora utmaningar och osäkerheter, alla industriinvesteringar blir kanske inte av i den takt eller omfattning man hoppas på, eller räknar med. Under sommaren och hösten 2024 blev vi varse fördröjningar och utmaningar i vissa större projekt vilket visar hur viktigt det är att planera för både optimistiska, medel och mer pessimistiska scenarier. Skulle inga investeringar ske blir det än mer utmanande att rekrytera ersättning för de stora pensionsavgångar som vi står inför då varken Luleå kommun eller Norrbotten kommer att ha draghjälp av den gröna omställningen eller spännande investeringar.

För att hantera detta behöver kommunen vara flexibel och proaktiv i sitt tillvägagångssätt. Det handlar om att både fylla nuvarande luckor som skapats av pensioneringar, och att vara förberedd på att ta emot ett större inflöde av arbetskraft om industrisatsningarna genomförs. Genom att fokusera på att skapa attraktiva arbetsmöjligheter, goda integrationsmöjligheter och en stark kommunikation om fördelarna med att bo och arbeta i kommunen, kan man skapa en långsiktig strategi för att både attrahera och behålla arbetskraft.

Bilaga

KS-Kommunstyrelseförvaltningen

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Utveckla arbetsmiljön		↗
Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta		↗
Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning		↗
Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.		↗
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen		↗
Mer Luleå för fler luleåbor		
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen		↗
Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor		↗
Trygg i Luleå		
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig		↗
Klimatsmart och naturpositiv		
Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden		↗
Blomstrande näringsliv		
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service		↗

Nämndsmål	Bedömning
Välfungerande vardag för alla	
Utveckla arbetsmiljön	
Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön.	

Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön samt genomföra en översyn av kommunens HR-verksamhet i syfte att stärka kompetensförsörjningen.
Kommentar: Nämndmålet under 2025 är att kommunstyrelseförvaltningen ska skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön som förbättrar medarbetarupplevelsen. Prognosen är att målet i hög grad kommer att nås under året planerade aktiviteter är tillräckliga. ***Aktiviteter som pågår för att uppnå målet är:*** • **Medarbetarundersökning.** Förstudien pågår och samtliga delar är påbörjade enligt plan. Behovsanalysen har visat att en avgörande anledning till att den tidigare medarbetarundersökningen avslutades var att resultaten inte utvecklades på övergripande nivå samt stora förbättringsbehov kopplat till systemstödet Opus. Utifrån detta har behov att undersöka hur medarbetarperspektivet/medarbetarundersökningen kan arbetas med inom ramen för verksamhetsplanering och uppföljning identifierats. Styrgruppen föreslås göra ett tillägg till förstudiedirektivet som omfattar verksamhetsplaneringsperspektivet, oklart än om det kan påverka tidsplanen. Delar av förstudien kommer att peka på fortsatt behov av utveckling, exempelvis verktygslåda, chefsstöd och även kommande upphandling av systemstöd som behöver komma på plats innan ett genomförande. • **Förlängt arbetsliv.* *Vi ser just nu över strukturen och möjligheten tillsammans med kommunikation att kunna skapa en attraktiv sida på intranätet. Utifrån förstudien så finns mycket material som behöver paketeras och publiceras som stöd och inspiration på intranätet. Mycket forskning finns inom området att luta sig mot där Luleå kommun ingår i ett forskningsnätverk som drivs av Umeå universitet, Södertörns högskola samt Göteborgs universitet. Översyn av OSA-enkäten är påbörjad. Vi håller även på att se över kompetensutvecklingsmöjligheter för chefer inom åldersmedvetet ledarskap och attityder • **Introduktion.** Medarbetarintro: Kommunövergripande stödmaterial (checklista) för introduktion av nya medarbetare framtagen. Förvaltningarna använder den i sin introduktion eller har utgått från den och gjort en egen mer förvaltningsspecifik. Vi har också undersökt möjligheten att kunna automatisera välkomstbrev så att de skickas ut automatiskt från rekryteringssystem, vilket är möjligt. En processkarta över introduktionsprocessen är påbörjad. Nästa steg är att se över de obligatoriska e-utbildningarna samt uppdatera intranätet och sprida informationen. • Chefsintro: Just nu pågår en utvärdering av tidigare upplägg av den kommunövergripande chefsintroduktionen samt översyn av befintligt material för att kunna identifiera behov av förbättring. Samtidigt sker även en behovsinventering tillsammans med HR på förvaltning samt synkronisering med andra pågående utvecklingsarbeten inom bland annat systemstöd och behörigheter. Parallellt med denna spaning inom organisationen söks goda exempel från andra kommuner och kunskapsfältet. Utifrån detta har ett förslag på chefsintroduktionens olika delar tagits fram: checklista som stöd, behörigheter mm, -e-utbildning och microlearning för sakkunskap, vision, styrmodell, ledarskap i Luleå kommun och fördjupningsutbildningsdelar, mentor och träff med utbildningsgrupp, • Varumärkesstrategi arbetsgivarvarumärke. Under perioden har arbetet med uppdaterad varumärkesplattform påbörjats. Plattformen innehåller varumärkena Luleå och Luleå kommun. Inom organisationsvarumärket Luleå kommun ingår även arbetsgivarvarumärket och arbetsgivarerbjudandet. Arbetet sker i nära samråd med HR-kontoret och HR-funktioner på alla förvaltningar. Under perioden har ett antal work shops med medarbetare och chefer genomförts, fortsatt arbete pågår även under kommande period. Plattformen förväntas vara klar för beslut under kvartal tre.

Mätetal för att förstå om målet nåtts är: andel avgångna tillsvidareanställda som inte har några nya uppgifter
Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta
Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta med att accelerera innovation och tillämpningen av AI i hela kommunen för ökad samhällsnytta. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att: - finansiera och stödja AI- och innovationsinitiativ i kommunens verksamheter - ta fram och realisera plan för innovation och etablera innovationsplattform - accelerera tillämpningen och förmågan inom AI
Kommentar: Prognosen är att målet kommer att nås under året. ***Aktiviteter som pågår för att uppnå målet är:*** För att Leda och Organisera för Förnyelse och Transformation i Luleå kommun har partnerskapet med forskningsinstitutet RISE, Mälardalens högskola och andra kommuner inom LOFT fortsatt. Kommunstyrelseförvaltningen samordnar dem som tidigare genomgått utbildningsinsatsen till en Masterclass Luleå med fokus på att fortsätta arbeta med innovativa metoder på identifierade problem i verksamheten. För att accelerera kommunens AI-förmåga har en kommunövergripande arbetsgrupp för AI-samverkan bildats som bland annat arbetar med att ta fram en AI-policy. Kommunstyrelseförvaltningen har också fortsatt partnerskapet med AI Sweden med vilka kommunen genomför ett pilotprojekt, Svea den offentliga assistenten, som ska bli stöd till chefer i kommunen. Kommunstyrelseförvaltningen leder också en pilot med drygt 200 personer i kommunen som utbildas i och testar AI-verktyget MS Copilot. Kommunstyrelseförvaltningen ger också stöd till förvaltningar för fortsatt arbetet med användarinvolvering i bland annat framtagande av e-tjänst för anställning, serveringstillstånd och bygglov. Även införande och utveckling av Digital post har skett under perioden. Kommunstyrelseförvaltningen har också inom sina egna kontor utforskat möjligheter att använda artificiell intelligens för att underlätta arbetet. Ett urval av pågående och avslutade utvecklingsprojekt i kommunen presenteras på kommunens webbplats för innovation och utveckling.
Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning
Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen förbättra kommunkoncernens styrning så att den möjliggör ett större handlingsutrymme i mötet med invånare och bidrar till att Luleå är en kommun med 100 000 invånare, 5 000 nya arbetstillfällen, 0 klimatpåverkan, 100 % välfungerade vardag. Finansiering: inom ram
Kommentar: Prognosen är att målet i hög grad kommer att nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga. ***Aktiviteter under perioden:*** Ett förslag till styrmodell har tagits fram. Kommunstyrelsen har återremitterat förslaget, på vissa delar som avser riktning i styrningen. Det är just nu oklart exakt vilken nivå som styrmodellen kommer att beslutas på men innehållet är förankrat i organisationen och arbete pågår med att vidareutveckla förslaget innan det kan lyftas för beslut Uppföljning av om effektmålen för ny styrmodell uppnåtts (dialog med intressenter) har därför inte genomförts under perioden. Kommunstyrelseförvaltningen har påbörjat arbetet med att utveckla lönesättningsprocessen tillsammans med förvaltningarna. Nu ska beredskap för emottagandet av arbetet planeras för alla förvaltningar. I

dagsläget har varje förvaltning olika behov och resurser för detta vilket innebär att en mer detaljerad plan för dessa olikheter behöver tas fram under våren. Förslag på nya långsiktiga finansiella mål har tagits fram för politiskt beslut i fullmäktige i juni.	
Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.	
Beskrivning: I enlighet med det kommungemensamma uppdraget inom prioriterade området Välfungerande vardag för alla, förbättra förvaltningens service externt och internt.	
Kommentar: Prognosen är att målet i hög grad kommer att nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga. ***Aktiviteter under första delåret:*** Översyn HR som ska bidra i att forma framtidens HR-funktion, där goda förutsättningar för kompetensförsörjning och ledarskap finns. Översynen ska ta fram förslag på hur HR som helhet inom kommunen bör organiseras för att vi ska kunna använda nuvarande resurser så effektivt som möjligt. Översyn kommunikation med syfte att stärka, förbättra, skapa gemensamma arbetsmetoder och bättre samverkan mellan förvaltningarnas kommunikationsresurser.	
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen	
Beskrivning: Säkra positiv medarbetarupplevelse hela vägen. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att genomföra insatser för att förbättra medarbetarupplevelsen samt genomföra en översyn av kommunens HR-verksamhet i syfte att stärka kompetensförsörjningen.	
Kommentar: Se uppföljningen av målet utveckla arbetsmiljön.	
Mer Luleå för fler luleåbor	
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen	
Beskrivning: Beskrivning: Kommunstyrelseförvaltningen ska under 2025 öka takten i samhällsbyggnadsprocessen och skapa mer Luleå för fler luleåbor genom att • ta fram mark för bostäder och näringsliv i stadsbygd och på landsbygderna • bidra till den gröna omställningens behov - skapa förutsättningar för industrisatsningarna inom Luleå Industripark. • möjliggöra utbyggnad av järnvägsinfrastruktur • ta fram plan för utbyggnadsordning/genomförande av översiktsplan på vägen mot 2040 • säkerställa att exploateringsbudgeten fram till 2030 är i balans. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 7 mkr under 2025 för att möjliggöra accelererad samhällsomställning (Luleå industripark, mark för näringsliv, mark för bostäder, stora infrastrukturer, tillväxt och hållbar utveckling) samt extra medel i ram för planläggning och exploatering 2,5 mkr samt för genomförandedelar utifrån Plan för kommunal service på landsbygd 1 mkr.	
Kommentar: Prognosen är att målet kommer att nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga. ***Många aktiviteter pågår för att nå målet:*** **Etableringsprocess och marknadsföring**	

- En förankrad och inarbetad etableringsprocess som omfattar hela kommunkoncernen har implementerats, men har ännu inte hunnit tillämpas.
- Förvaltningen har arbetat för att marknadsföra Luleå både internationellt och nationellt för att attrahera fler privatresenärer och etableringar.
- En etableringsstrategi är under utveckling.

Planering och samhällsbyggnadsprocess

- En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har tillsatts för att ta fram en genomförandeplan för samhällsbyggnadsprocessen.
- En fördjupad översiktsplan för landsbygdsområde Mitt är under utveckling, med ett samrådsförslag som kommer att vara klart innan sommaren.
- Arbete med skärgårdsplan pågår, plan för service på landsbygd pågår, och förberedande insatser för att återuppta arbetet med utvecklingsplan centrum har gjorts
- En agil arbetsmetod har testats vid arbete med den fördjupade översiktsplanen för Björsbyn - Bensbyn, och kommer att utvärderas i maj.
- Tre områden för bostadsbyggande i landsbygd har identifierats inom ramen för utredningsuppdraget att underlätta för bostadsbyggande på landsbygd; Niemisel, Ängesbyn och Bränslan i Sunderbyn.

Tillgänglighet och infrastruktur

- Arbete pågår för att öka tillgängligheten genom insatser för bättre flyg-, tåg- och busstrafik, med exempel som projektet FAIR II och inspel till remiss om upphandlat flyg.
- En plan för kommande verksamhetsområden är klar, och försäljning av Ektjärn och Rutvik Södra kommer att påbörjas under Q2-Q3.
- Försäljning av mark till LKAB och markanvisningar till Östlings trafik, BDX och arrendemark för att underlätta industriernas byggnation pågår.

Ekonomi och resurser

- Arbetet med en långsiktig finansiell analys har påbörjats, och en plan för att säkerställa att exploateringsbudgeten fram till 2030 är i balans har tagits fram.
- Arbete pågår för att skapa robusta och effektiva arbetssätt vid framtagande av detaljplaner och planprogram.

Övriga aktiviteter

- Förvaltningen arbetar med att påverka andra aktörer som är avgörande för samhällsomställningen, bland annat inom bostadsbyggande, energiplanering och infrastrukturplanering.
- Programarbetet för industriparken pågår, med ett samråd planerat till Q2 2025 och antagande Q4 2025.
- Arbete med Utbyggnadsplan har påbörjats, och består av tre delprojekt.

Det kvalitativa måttet som används för att följa målet är *förbättrad planberedskap för bostäder, entreprenörsbostäder och verksamhetsområden i stads- och landsbygd. *

- Fördjupad översiktsplan för Björsbyn - Bensbyn kommer att skapa förutsättningar för ny verksamhetsmark.
- Utbyggnad av infrastruktur pågår till Storporsön, som ska möjliggöra upp till 2000 entreprenörsbostäder. Räknar med att vara klar innan industriernas behov infinner sig.

Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor	

Beskrivning:

Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta för att invånare ska vara delaktiga i den pågående samhällsomställningen och att omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor genom att:

- Genomföra beslutade utredningsuppdrag
- Utveckla dialogformer - Luleåbor ska kunna vara med och forma samhällsomställningen och uppskatta utvecklingen av Luleå
- Fler nya Lulebor - Luleå och samhällsomställningen ska upplevas positivt av potentiella Luleåbor
- Stärka Luleå som plats

Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 3 mkr för att stärka marknadsföringen av Luleå som plats och lokal i shopping. Extern finansiering för att utveckla dialogformer, bland annat framtidsforum.

Kommentar:
Prognosen är att målet till stor del nås under året och att planerade aktiviteter är tillräckliga.
Många aktiviteter pågår för att nå målet:
Samtliga dialogtillfällen inom projektet **Luleå Framtidsforum** är genomförda under perioden, återstår att samla resultatet i en rapport med inspel till arbetet med plan och budget för 2026. Luleå framtidsforum har upplevts som mycket positiv bland deltagarna (rapport och utvärdering kommer under våren).
Luleå kommuns **utställningslokal i shoppingcentret Shopping** har invigts, med en utställning som beskriver samhällsomställningens mål och effekter. Lokalen har använts för flera events, både interna och externa, och har visat sig fungera bra som en kanal för kommunikation.
Utredningsuppdrag om ett u*ngdomsfullmäktige* har slutförts, och fullmäktige beslutade att genomföra ett projekt för att inrätta och utvärdera ett ungdomsfullmäktige i Luleå kommun som bedrivs 2025-2026.
Arbetet med att uppdatera **varumärkesplattformen** för Luleå och Luleå kommun har påbörjats. Ett antal workshops har genomförts med företag, industrierna, verksamheter, medarbetare, föreningar, studenter med flera för att ta fram en ny varumärkesplattform.
Information om **technical visits** med formulär för bokningsförfrågan finns nu på Luleå kommuns hemsida. Det finns också process och ett samordningsteam för att hantera technical visits.
Arbetet med framtagande av en **destinationsplan** pågår. Under det första kvartalet har förvaltningen genomfört en workshop med besöksnäringsliv om Luleå som destination. Flera aktiviteter har genomförts för att utveckla och marknadsföra Luleå som en attraktiv destination och mötesstad ex visningsresor för internationella turoperatörer och insatser riktade till organisationer som överväger att lägga möten i Luleå.
Förvaltningen gör även insatser för att **utveckla boendealternativ** och aktiviteter för att locka fler privatresenärer och stärka friluftslivet. En inventering av boendekapaciteten för besökare är initierad.
Förvaltningen har, genom projektet Bothnian Coastal Route, erbjudit ett par turismföretagare utbildning och nätverk i hållbarhet.
Två mätetal och ett kvalitativt mått används för att följa utvecklingen.

- Cirka 70 procent av de svarande i medborgarundersökningen 2024 har angett att de i hög grad kan rekommendera andra att flytta till Luleå. Jämfört med andra kommuner är Luleås resultat bättre. Trenden har varit ganska stabil över tid och i relation till riket.
- 70 procent av de svarande i medborgarundersökningen 2024 har angett att de tycker att tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort är god. Detta är en fråga där Luleås resultat är lägre än genomsnittet av kommuner. Trenden sedan 2021 har dock varit positiv.
- 59% av invånarna känner väl till samhällsomställningen i en undersökning som har genomförts för att förstå hur luleåborna upplever den pågående samhällsomställningen. Resultaten visar också att 75% är positivt inställda till samhällsomställningen i Luleå, 80% anser att den industriella omställningen som sker just nu är positiv för Luleå och 57% vet vad de kan göra för att bidra till samhällsomställningen.

Trygg i Luleå	
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig	🟢

Beskrivning:
Beskrivning: Kommunstyrelseförvaltningen ska stärka KS och KSF förmåga att hantera kris/krig genom att:

- fortsatt arbete för att utveckla förmåga att förebygga, förhindra och hantera välfärdsbrottslighe
- utveckling av organisation för allmänna val
- kontinuitetsplanering, beredskap
- utveckla arbetssätt kring IT-säkerhet, informationssäkerhet och cybersäkerhet
- fortsatt samverkan med civilsamhällesaktörer kring entreprenörsbostäder
- stärka skyddsfaktorer och förmågan att hantera otillåten påverkan, hot och infiltration

Finansiering: inom ram. Ramen är utökad 2025–2027 som ska användas till ovanstående

Kommentar:
Prognosen är att målet kommer att uppnås under året.
Aktiviteter under perioden:

- Stöd för kontinuitetshantering i kommunens samhällsviktiga verksamheter. Samtliga förvaltningar deltar i arbetet då den dimensionerande målbilden kräver en genomgång av tidigare genomförda arbeten.
- Uppdatering av den kommunövergripande säkerhetsskyddsanalysen.
- Krisberedskap:
- o Kommunens risk- och sårbarhetsanalyso Utbildningar för att utveckla ledningsförhållanden, roller och stödmaterial som nu finns framtagna och genomförs efter förfrågningar.o Övningsverksamhet på alla ledningsnivåer i kommunen som följer den plan som MSB tagit fram med målbilden en nationell totalförsvarsövning 2027.o Planering för att ingå i aktörsgemensam övningsverksamhet, flyghaveriövning samt de övningar som Länsstyrelsen arrangerar.o Plan för inkvartering av utrymda pågår i samverkan med Länsstyrelsen Boden kommun, Regionen och Försvarsmakten.
- Framtagande av styrande dokument för informationshantering och informationssäkerhet.
- Kontinuitetshantering inom kommunstyrelseförvaltningens egna ansvarsområden såsom inköp och upphandling, ekonomi, beslutsfattande och registratur.
- bistått socialförvaltningen i dess samordnade uppdrag gällande brottförebyggande arbete och särskilt kopplat till entreprenörsbostäder.
- stöttat övriga förvaltningar i arbetet med analyser inom riskområden för välfärdsbrott
- skapat ett valkansli från 1 februari och påbörjat rekrytering av valchef.
- rekryterat till roll som ska jobba med att stärka skyddsfaktorer och förmågan att hantera otillåten påverkan, hot och infiltration.

Ett mätetal som används för att följa utvecklingen av upplevd trygghet är medborgarundersökningen. En stor andel (83 procent) anger att de upplever att de är trygg utomhus där de bor när det är utomhus. Trenden är en ökad upplevelse av trygghet där man bor. Andra frågor som handlar om upplevd trygghet, exempelvis Oro för allvarliga samhällsstörningar och oro för terrorhandlingar är lägre än riket. Trenden är stabil respektive minskande inför 2025.
Undersökningen Sociala kompassen kompletterar medborgarundersökningen och visar att den upplevda tryggheten är lägre i några av bostadsområdena runt Luleå.
Detta är resultat från 2024 års medborgarundersökning och förhoppningen är att bibehålla den höga graden av upplevd trygghet. Det finns dock risk att känslan av trygghet minskar i samband med hög inflyttning och tillfällig arbetskraft. Omvärldsfaktorer kan också påverka känslan av trygghet.

Ett kvalitativt mått som används för att följa utvecklingen är övningsverksamheten i ledningsgrupper. Planering är påbörjad och kommer att följa den av MSB framtagna målbid med en nationell totalförsvarsövning 2027 med delövningar innan dess. Det är även inplanerat en masskadeövning tidigt i höst där TiB och KiB + några ur centrala krisledningsstaben kommer att delta. Även krisledningsnämnden kommer att genomföra en övning under hösten.

Klimatsmart och naturpositiv

Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden	

Beskrivning:
Kommunstyrelseförvaltningen ska under 2025 genomföra beslut efter genomförda utredningsuppdrag samt omhänderta Klimatplan mot 2040.
Finansiering: inom ram

Kommentar:
Prognosen för målet är att det till stor del uppnås. Och att planerade aktiviteter är tillräckliga.
Aktiviteter som pågått under perioden:

- Förvaltningen har sökt och fått externa medel för projekt TNC Build för ökat återbruk vid renovering och nybyggnation samt för Klimatneutrala Luleå 2030. För att öka förvaltningens förmåga har en projektmedarbetare anställts som finansieras genom projekten.
- Förvaltningen tar fram förslag på nya naturreservat fem stycken för 2025 och fem stycken för 2026.
- Arbetet för en utökad grön upplåning inom kommunkoncernen är påbörjat
- Förslag till klimatplan är klar. Intern remiss och förankring pågår, planen kan beslutas av kommunfullmäktige under hösten.
- Utredningsuppdrag för att öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel, se egen rubrik
- Utredningsuppdrag att samordna kommunens varudistribution, förstudie är framtagen

Mätetal som används för att följa utvecklingen är:
Kommunranking i tidskriften Aktuell hållbarhet: Luleå kommun hamnar 2024 på plats 141 av 290. Inom gruppen mellanstora städer placerar sig Luleå kommun på plats 51 av 110 och inom länet placerar sig Luleå på plats 4 av 14 kommuner. Förvaltningen har under året arbetat för att samordna kommunens svar på enkäten och säkerställa att Luleå kommun besvarar de övriga enkäter som rankingen baseras på.
Andel skyddad natur på land. Fyra procent av kommunens yta är skyddad natur (utfall 2024). Arbete för att fastställa 10 naturreservat pågår, 5 stycken bedöms kunna fastställas under 2025 och resterande under 2026. Därmed bedöms mätetalet förbättras.
Medborgarundersökningens fråga 2024 om upplevelsen av om det finns ett bra utbud av friluftsområden i kommunen där en mycket stor andel (90 procent). Detta är resultat från 2024 års medborgarundersökning och förhoppningen är att bibehålla upplevelsen.
Medborgarundersökningen fråga om upplevelsen av om information från kommunen om vad enskilda kan göra för att minska sin miljö- klimatpåverkan fungerar bra där cirka 60 procent av de svarande anser att de är nöjda med kommunens information om vad invånare kan göra för att minska sin klimatpåverkan. Jämfört med övriga kommuner är Luleås invånare lika nöjda som genomsnittet av kommuner. Trenden har varit svagt ökad nöjdhet sedan 2021. Detta är resultat från 2024 års medborgarundersökning och förhoppningen är att bibehålla eller öka upplevelsen.

Blomstrande näringsliv

Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service	

Beskrivning:

Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta för att förbättra kommunens service till företagare.
Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 2 mkr som ska användas till att

- inrätta ett Näringslivsråd,
- insatser kring etableringsarbete för att behålla Luleå som attraktiv plats samt en god branschbalans.
- Kommunikationsstrategi för ett blomstrande näringsliv
- Genomföra insatser så att företag får återkoppling från alla kommunens verksamheter inom 24 timmar.

samt

- Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud (sker inom ram)

Kommentar:
Prognosen är att målet kommer att uppfyllas under året.
Aktiviteter under perioden:
Under åren 2024-2026 prioriterar kommunstyrelseförvaltningen att förbättra servicen för näringslivet (för att förbättra näringslivsklimatet). Kommunstyrelsens förvaltning samordnar kommunens frågor som rör näringslivet genom näringslivskontoret. Inom ramen för detta arbete har bland annat ett kommuninternt näringslivsnätverk etablerats med ett första möte under perioden. Upphandlad resurs genomför kartläggning av kundresor med berörda förvaltningar, serveringstillstånd är genomförd, bygglov pågår och markupplåtelse planeras påbörjas under nästa period. Det digitala utbildningspaketet för förbättrat företagsklimat, "Spela roll när Luleå växer", finns tillgängligt för medarbetare via utbildningsportalen. Därutöver deltar förvaltningen i Svenskt Näringslivs utbildningsprogram. Förvaltningen är även samordningsansvarig för utredningsuppdraget om att ge företag återkoppling inom 24 timmar.
Näringslivskontoret arrangerar också mötesplatser, forum och event samt deltar vid externa mötesplatser och forum enligt fastställda planer som är i linje med utredningsuppdrag om att Förbättra dialogen mellan kommunen och företagen, Höja servicenivån för företagarna och öka kommunens tillgänglighet, Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden. Exempel på generella aktiviteter är; fyra företagarfrukostar, 23 företagsbesök, jurygruppsmöten, partnermingel. Även leverantörsträffar, anbudsskolor och företagsbesök på går enligt plan. Exempel på landsbygdsaktiviteter är: en näringslivsträff och sju företagsbesök hos landsbygdsföretag.
Ett näringslivsråd är inrättat och det första mötet genomfördes i januari. Syftet med rådet är att skapa goda relationer och samverkan mellan Luleå kommun och det lokala näringslivet. Näringslivsrådet ska vara rådgivande och består av knappt 20 näringslivsrepresentanter, 5 politiker och 6 tjänstepersoner. Under det första mötet diskuterades b.la. förväntningar, viktiga fokusområden för rådet på samt hur vi tillsammans kan driva utveckling. Inom förväntningar lyftes exempelvis, att våga prova idéer och utvärdera, synliggöra problem och att rådet är resultatinriktat. Inom fokusområden lyftes bland annat tillgänglighet, vägledning och service, förbättrat företagsklimat och puls i staden (levande centrum och handel).
En kommunikationsstrategi är framtagen och arbetet sker i enlighet med denna och mot de utpekade målgrupperna. Exempel på en mer omfattande insats är kommunens kommunikation kring åtgärder som är gjorda för ett blomstrande näringsliv med ett gott företagsklimat samt utnämning och kommunikation av Luleå kommuns företagarstipendiat. Under perioden har kommunikation om näringslivet genomförts via sociala medier, webbplatser, företagsbesök, artiklar på Vårt Luleå (digitalt och print), pressmeddelanden, Frukost med näringslivet och planering inför Luleå Business Awards. Resultatet i den årliga mätningen Insikt visade på förbättrad upplevelse av Luleå kommun, vilket har kommunicerats till näringsliv och invånare. Under nästkommande rapportperiod presenteras del av

mätningen som Svenskt Näringsliv årligen genomför. En kommunikationsinsats rörande kommunens tillväxtberättelse är påbörjad.
Forum, event och mötesplatser för dialog med näringslivet (landsbygd): Näringslivskontoret arrangerar mötesplatser, forum och event enligt fastställda planer och deltar även vid externa mötesplatser och forum. Därutöver medfinansierar kommunen projekt som arrangerar (med utgångspunkt från respektive projekts fokus och målgrupp) event och mötesplatser. Kommunen jobbar på att förbättra informationsspridningen genom digitala anslagstavlor, nyhetsbrev och evenemangskalender. Dessutom är kontaktuppgifter till relevanta tjänstepersoner offentliga på kommunens webbplats, en samlingssida för landsbygdsutveckling är uppdaterad och en funktionsbrevlåda för landsbygdsfrågor (landsbygd@lulea.se) upprättad för att underlätta ökad tillgänglighet, dialog och samverkan. En intern samverkansgrupp Landsbygdsgruppen har bildats för att samordna, samverka, ge stöd och vägleda samt vara en väg in för frågor kopplat till landsbygd. Landsbygdsgruppen arbetar strategiskt för att inkludera landsbygdsperspektivet i kommunens olika processer, beslut och styrdokument.
Exempel:

- Näringslivsträff med landsbygdsfokus i Melderstein, Norrbyarna
- Deltagande vid företagsfrukost i Unbyn/Avan samt Sörbyn (Bodens kommun)
- Företagsbesök Niemisels Livs, FourM, Strömsundshemmet, Vikagården, Brändögruppen, Bothnia SledDog Adventures, Ralph Lundstengården

Utredningsuppdraget om näringslivsfrämjande insatser på landsbygden är klar. Uppdraget har mynnat i ett styrdokument med mål och aktiviteter för de näringslivsfrämjande insatserna för företagande på landsbygden. Arbetet med genomförande pågår i ordinarie linjearbete.
Flera workshops med fokus på kultur och näringsliv har genomförts (kulturens roll kopplat till social innovation, kultur- och centrumutveckling, barn och ungas engagemang i kultur för stadens utveckling, kultur och gestaltad livsmiljö i samhällsomställningen). Projektansökan för inrättande av en kulturfond är utarbetad och inlämnad för hantering hos medfinansiärer. Kulturfonden bedöms som än viktigare i och med industrins gröna omställning och näringslivets medverkan är en förutsättning för inrättandet av fonden.
Arbetet inom ramen för Luleå kommuns samarbetsavtal med LTU sker enligt plan. Ett exempel på en aktivitet är möten med studentstadsgruppen. Andra exempel på aktiviteter är deltagande vid LARV (teknologkårens arbetsmarknadsmässa), lunchseminarium i anslutning till LARV (Luleå arbetsmarknadsdagar) samarbete vid arrangerande av Yukigassen vid Södra Hamn och arbete inom samverkansprojektet Talent Hub North.
Insatser sker för att främja ökad försörjningsförmåga inom livsmedel. Förstudien samordnad varudistribution är genomförd och förvaltningen arbetar med att utveckla och förbättra upphandlingsmetoder för att främja lokal och småskalig mat. Livsmedelsmål och strategier för framtiden: arbete påbörjat och pågår tillsammans med politik, branschen och näringslivet.
Utveckla våra internationella samarbeten och involvera näringslivet, verksamheterna och medborgarna. Insatser pågår enligt plan. Exempel på aktiviteter är att samarbetsavtalet med Uleåborg är uppdaterat, att en ny samarbetsort i Ukraina är utsedd och initiala kontakter är etablerade.
Ta fram en plan för samt stärka förutsättningarna för fler möten, kongresser och konferenser för att stödja näringslivets tillväxt och Luleås position som en mötesstad: CVB-funktionen har som mål att attrahera fler möten och konferenser till Luleå. Under perioden har vi aktivt stöttat flera nationella och internationella kongresser som kommer till staden under 2025, genom praktiskt stöd i olika frågor. Större möten och kongresser vi har stöttat är Fysikdagarna 13–15 augusti, Plandagarna 20–22 augusti och Mining Closure 22–26 september.
Förvaltningen har även deltagit i forum både i och utanför Luleå för att föra dialog med organisationer, föreningar och företag som överväger att lägga sina möten här i framtiden. (Vissa av dessa arrangemang är ännu inte offentliga och beslut har inte tagits.) Konkreta marknadsaktiviteter har varit möte med nationella föreningar och organisationer där vi presenterade Luleå som mötesstad, besök hos

mötesarrangörer i Köpenhamn i april och digitala kampanjer för att synliggöra Luleå som en attraktiv stad för möten och kongresser i samverkan med stadens mötesanläggningar.
Förvaltningen har under perioden också arbetat för att skapa förutsättningar för mer mark till näringsliv genom översyn av möjliga planuppdrag och start av detaljplan påbörjats.
Utredningsuppdraget om att ta fram en gemensam näringslivsstrategi med Boden är klart. Samverkan sker inom ramen för avsiktsförklaring för utveckling genom samverkan mellan Luleå och Boden. I avtalet finns fyra prioriterade samverkansområden (kompetensförsörjning, leva och bo, infrastruktur och näringslivsutveckling). Avtalets giltighet är 1 september 2022 till 1 september 2026.
Mätetal som används för att följa målet är:
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Upphandling, NUI Luleås NUI (Nöjd Upphandlings Index) för år 2024 är 61* det är lågt och en minskning sedan föregående år (2023) då NUI uppgick till 66. NUI för Sverige uppgick till 61 (2024).
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt - Bemötande, NKIStatistik som presenteras 2025: 2024 års resultat i företagsklimatmätningen Insikt presenterades i april 2025. Luleås NKI för bemötande är 76*. Det är högt men en liten minskning från föregående år (2023) då NKI uppgick till 78. Rikssnittet för bemötande är NIK 81. Samtidigt som Luleås NKI för bemötande har minskat så har NKI på totalen ökat från 70 till 71.
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Markupplåtelse - Totalt, NKI. Luleås NKI för markupplåtelse uppgick till 66* år 2024 vilket är godkänt. Jämfört med föregående års mätning är det fyra enheter lägre (år 2023 uppgick NKI för markupplåtelse till 70). NKI för Sverige uppgick till 76 vilket är 10 enheter högre än Luleås NKI.
**NKI-gradering: 49 eller lägre: Mycket lågt, 50 till 61: Lågt, 62 till 69: Godkänt, 70 till 79: Högt, 80 eller högre: Mycket högt.*

KS-Räddningstjänst

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Utveckla räddningstjänstens förmåga vid insatser		–
Mer Luleå för fler luleåbor		
Möjliggöra för industrins etablering i Luleå		–
Trygg i Luleå		
Öka tryggheten och kunskapen om brand och säkerhet hos Luleås invånare		–
Räddningstjänstens verksamhet ska vara robust vid störda förhållanden och ha god resilient förmåga		–
Blomstrande näringsliv		
Förbättra kommunikation och förståelse vid myndighetsutövning		–

Nämndsmål	Bedömning
Utveckla räddningstjänstens förmåga vid insatser	
Beskrivning: Lag om skydd mot olyckor anger att räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Utifrån det pågår ständigt utveckling och kvalitetssäkring av räddningstjänstens förmåga. Räddningstjänsten avser under 2025 stärka förmågan att leda räddningsinsatser, att planera för att minska tiden till räddningsinsats påbörjas i Sörbyarna samt att verka för att bredda uppdraget jämnt emot medborgaren. De planer som finns för ett växande Luleå kommer också att påverka den andel invånare i Luleå som nås av insats inom 10 minuter. 2017 uppgick den till 82 % och med placeringen av den nya Räddningsstationen på Risslan så uppgår den till 70% fr o m år 2021. År 2017 fanns även en brandstation i Gammelstad vilket förklarar den högre procentsatsen. På sikt kan ett växande Luleå innebära att räddningstjänsten kan komma att behöva utöka sin verksamhet om man vill behålla den nuvarande andelen invånare som nås av en insats inom 10 minuter.	
Kommentar: Räddningstjänsten planerar för att starta upp en FIP-enhet i Råneå, med start under juni månad. Förberedelser för uppstart av RIB-organisation i Sörbyarna pågår. En översyn av räddningstjänstens täckning och geografisk placering är inte påbörjad utan inväntar beslut om RIB-organisation i Sörbyarna.	
Möjliggöra för industrins etablering i Luleå	
Beskrivning: Räddningstjänsten deltar i säkerhetsprövningar, planering av etablering, tillståndsprocesser, byggprocesser samt remisser för att svara mot de behov som finns inför de kommande industrisatsningarna samt bostadsbyggandet. Även förmågan i räddningsinsatserna måste anpassas till de nya industrierna samt de behov som ökat bostadsbyggande medför.	
Kommentar: Räddningstjänsten deltar löpande i plan och byggärenden som rör industrins etablering i Luleå. Industrietableringarna och säkerhetsfrågor är mycket tidskrävande. Räddningstjänsten förbereder industrins parter på att diskutera operativa förmåga, men behöver avvakta mera detaljerade förutsättningar innan de påbörjar sin planering av anpassning av sin förmåga.	
Öka tryggheten och kunskapen om brand och säkerhet hos Luleås invånare	
Beskrivning: Räddningstjänsten arbetar för att öka kunskapen om brand och säkerhet hos Luleås invånare och fokus är på utsatta grupper samt barn och ungdomar\\\. Därför riktas informationsinsatser främst till dessa grupper\\\.	
Kommentar: Räddningstjänsten genomför de planerade aktiviteterna och publicerar information om brand och säkerhet i enlighet med verksamhetsplan. Kulturskolan genomför årligen en teaterföreställning tillsammans med räddningstjänsten för elever i årskurs två. Teatern genomförs på Räddningsstationen. Föreställningen innehåller information om brand och säkerhet och är mycket uppskattad av eleverna. 767 elever besökte och såg föreställningarna under våren. Årligen ges information till elever i årskurs 8 om brand och säkerhet. Det har genomförts under veckorna 7-9 under år 2025.	
Förbättra kommunikation och förståelse vid myndighetsutövning	
Beskrivning:	

Det prioriterade områdets syfte är att bl a att Luleå kommun ska värna om ett gott företagsklimat. För räddningstjänsten del så är det främst genom myndighetsutövningen som företag kommer i kontakt med räddningstjänsten. Räddningstjänsten har därför mål om att förbättra kommunikationen och förståelsen vid myndighetsutövning.
Kommentar: Sektion Myndighet tar del av de mätningar som genomförs gällande bl.a. service, bemötande och tillgänglighet. Information och kommunikation med samtliga medarbetare gällande detta område är delgett. Insatser för att öka tillgängligheten pågår löpande och åtgärder för att säkerställa tillgänglighet är vidtagna i enlighet med de riktlinjer Luleå Kommun beslutat om. Sektionen har tagit del av Insiktsmätningen för att se vilka ytterligare åtgärder som kan behöva genomföras. Detta sker löpande. Utredning av vad som krävs för att ge återkoppling inom 24 timmar inom myndighetsutövning pågår.
Räddningstjänstens verksamhet ska vara robust vid störda förhållanden och ha god resilient förmåga
Beskrivning: När omvärlden förändras så förändras förutsättningarna för att bedriva räddningstjänst på det sätt som tidigare har skett. Därför satsar räddningstjänsten på att stärka förmågan till övergripande ledning i ledningscentralen vid eventuell komplex/omfattande händelse eller vid flera larm. Räddningstjänstens verksamhet ska också vara robust vid störda förhållanden och ha god resilient förmåga.
Kommentar: Utbildning för medarbetarna i "Krigets kontext" fortsatt under 2025. Syftet med utbildningsinsatsen är att stärka det civila försvaret, och i utsträckningen totalförsvarseffekten, genom att höja förmågan för befintlig personal inom den kommunala räddningstjänsten. Räddningstjänstens samtliga medarbetare ska genomgå utbildningen. T o m april har 83% av medarbetarna genomgått utbildningen. MSB krav är att 75% av medarbetarna ska ha genomgått utbildningen. De som kvarstår att utbildas är vikarier och RIB-anställda. Med anledning av den tillsyn som MSB genomförde under 2024 på ledningssystemet Räddsam Nord har ett förslag på utökad organisation till 2026 tagits fram. Tillsynen innebar ett föreläggande om att öka kapaciteten i räddningscentralen senast till 2026. Mer personal kommer innebära en högre kostnad för räddningsledningssystemets drift. Räddningstjänsten har stärkt ett antal försörjningsled, för att ha bättre uthållighet vid störda förhållanden.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Andel elever som fullföljer sin utbildning hos vuxenutbildningen ska öka		–
Det kompensatoriska uppdraget i Luleå Gymnasieskola ska stärkas		–
Andelen deltagare inom arbetsmarknadsenheten som går vidare till arbete eller studier ska öka		–
Trygg i Luleå		
Trygghet och studiero ska öka vid Luleå gymnasieskola		–
Blomstrande näringsliv		
Vuxenutbildningen ska utgöra en bas för kompetensförsörjningen		–

Nämndsmål	Bedömning
Trygghet och studiero ska öka vid Luleå gymnasieskola	
Beskrivning: Luleå Gymnasieskola beskrivs i huvudmannens kvalitetsrapport som trygg av både elever och personal både i Skolenkäten och under dialoger. Däremot så är det ett stort antal elever som inte tycker att skolan är bra på att förhindra kränkningar, framför allt att se och upptäcka kränkande behandling utanför lektionstid. Inom alla skolenheter råder det utmaningar med studiero, dock inte i samtliga klasser och grupper. Målet innebär att Luleå Gymnasieskola särskilt ska fokusera på att varje elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero. Utvecklingen följs genom mätetalen nedan. Målet finansieras inom ram.	
Kommentar: Luleå Gymnasieskola beskrivs och har i huvudsak beskrivits som trygg av både elever och personal. Däremot så är det ett stort antal elever som inte tycker att skolan är bra på att förhindra kränkningar, framför allt att se och upptäcka kränkande behandling utanför lektionstid. Inom alla skolenheter råder det utmaningar med studiero, dock inte i samtliga klasser och grupper. Målet innebär att Luleå Gymnasieskola särskilt ska fokusera på att varje elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero. • Fler ska skatta högre att vuxna har koll på vad som händer på raster • Fler ska skatta högre att det är arbetsro på lektionerna. • Fler ska skatta högre att de kan vara sig själv i skolan. Under första delåret har skolchef gymnasiet och utvecklingsledare arbetat med att sätta samman ett APT-material för att inledningsvis testa i ledningsgruppen. Målet är att skapa samsyn i hur det fortsatta arbetet ska ske. Ambitionen är att i ett senare skede nyttjas på varje enhet utifrån enhetens specifika	

behov. Materialet tar utgångspunkt i Skolenkätens frågor kring förhindrandet av kränkningar och fortsätter med vikten av en god värdegrund där målet är att skapa en skolmiljö fri från kränkande behandling och diskriminering.
Samtidigt som APT-materialet har tagit form har flera datainsamlingar inletts under delåret:

- Med utgångspunkt i ett urval av frågor har en kortare Formsenkät gått ut till eleverna. Resultatet presenteras i korthet senare i rapporteringen.
- Luleå Gymnasieskolas lokala skolenkät, med ett urval av samma frågeställningar som i Skolenkäten, har gått ut till samtliga elever på skolan.
- Dialoger med elevhälsans personal och studie- och yrkesvägledare
- Dialoger med elevråden
- Dialog med ledningsgruppen

Resultatet av de fyra sista presenteras i ett senare skede eftersom datainsamlingen fortfarande pågår.
Förstudie
En enkät riktad till eleverna på Luleå gymnasieskola genomfördes som en förstudie till det planerade arbetet med trivsel, trygghet och studiero. Deltagandet var frivilligt och enkäten utformades för att vara enkel att besvara via mobiltelefoner. Enkäten har besvarats av 305 personer. QR-koder till enkäten spreds runt i skolans lokaler och projektdeltagarna, tillsammans med personal, hjälpte till att dela ut dem.
Enkäten innehöll 10 frågor som fokuserade på elevernas trivsel och trygghet i skolan. Målet var att eleverna skulle känna sig trygga och kunna vara sig själva utan att bli kränkta eller diskriminerade, samt att få studiero och trivas i skolan. Syftet var att få en överblick över elevernas åsikter och resonemang om trivsel och trygghet.
På frågan ”Hur trivs du i Luleå Gymnasieskola?” blev det genomsnittliga svaret 8,02.
Spridningen låg mellan 1 – 10 och flest elever svarade 8.
Figur 2: Hur trivs du i Luleå gymnasieskola). Eleverna fick välja mellan en skala 1–10 om hur de trivdes i Luleå gymnasieskola där 1 = Inte alls och 10 = helt och hållet.
På frågan ”Hur trygg är du i Luleå Gymnasieskola?” blev det genomsnittliga svaret 8.26.
Spridningen låg även här mellan 1 och 10 och flest svarade 10.
Figur 4: Hur trygg känner du dig i Luleå gymnasieskola där 1 = Inte alls och 10 = helt och hållet.
I följande frågeställning tillfrågades eleverna om de blivit kränkta under de senaste sex månaderna, frågan var:
”Har du under de senaste sex månaderna blivit kränkt eller trakasserad i gymnasiebyn?” I diagrammet nedan presenteras elevernas svar.
De elever som svarade ja på frågan om de hade blivit kränkt och trakasserade, tillfrågades om vad kränkningarna och trakasserierna var kopplade till.
Diagram 1: Diagrammet visar vad kränkningar och trakasserierna var kopplade mot.
En fråga handlade om ”Vilka platser i skolan borde vuxna röra sig på för att öka din och andras upplevda trygghet och förebygga kränkningar?”
Enkäten var alltså en förstudie vars svar delvis använts som bas för den lokala Skolenkät som Luleå Gymnasieskola gör. Den lokala skolenkäten är delvis en replika av Skolinspektionens enkät. Skolinspektionens enkät görs vartannat år och det år som den inte görs skickas en lokal variant ut till gymnasieskolans elever. Detta år har relevanta områden från Skolinspektionens enkät valts ut och kompletterats med frågeställningar bland annat baserat på denna förstudie. En längre redogörelse och analys kommer baserat på den.
Resultaten visar att Luleå Gymnasieskola överlag har goda resultat både inom trivsel och trygghet, men det finns mer att göra för att alla elever ska känna sig trygga och trivas i gymnasiet.

Vuxenutbildningen ska utgöra en bas för kompetensförsörjningen	
Beskrivning:	

Målet om att vuxenutbildningen ska utgöra en bas för kompetensförsörjningen syftar till två saker:
1. Att antal elever som studerar vid vuxenutbildningen ska öka. Detta för att arbetsgivarna ska ha möjlighet att i så stor utsträckning som möjligt hitta arbetskraft med den kompetens de söker (förutsatt att det gäller gymnasieutbildad arbetskraft, alternativt arbetskraft med en kompetensnivå motsvarande yrkeshögskoleutbildningar.)
2. Att de yrkesutbildningar som vuxenutbildningen bedriver ska vara matchade mot de behov av arbetskraft som finns på arbetsmarknaden. (De behov som vuxenutbildningen försöker tillgodose gäller gymnasialt utbildad arbetskraft samt arbetskraft utbildad vid yrkeshögskola.)
Utvecklingen följs genom mätetalen nedan.
Målet finansieras både med hjälp av ramanslag och med externa medel. Vanligtvis finansieras yrkesvux verksamhet med statsbidrag och en liten del ramanslag. Under förutsättning att vuxenutbildningen har tillräckligt många elever är inte finansieringen ett problem. Marknadsföring i form av kommunikation och reklam är en viktig insats för att få fler sökande till vuxenutbildningen, för vilket det finns budgeterade medel att tillgå.

Kommentar:
Senaste kommentar (2025-04-30):
Det totala antalet elever vid Vuxenutbildningen ser vid delår 1 ut att bli likartat 2025 som 2024. Som tabellerna nedan visar så är antalet elever inskrivna i respektive skolform ungefär detsamma som året innan. Gröna staplar (för delår 1 2025) påverkas något av att statistiken är hämtad en vecka innan april månads utgång, medan orange och blå staplar visar statistik som är uthämtad exakt vid månadens brytdatum. Detta är en anpassning som gjorts för att nämnden ska kunna ta del av statistiken vid arbetsutskottet, och inte behöva vänta ännu längre på den färdiga statistiken.
Det totala antalet elever i Vuxenutbildningen ökade med ca 6% mellan 2023 och 2024. Ökningen är välkommen, men inte tillräcklig för att möta de kompetensförsörjningsutmaningar som regionen står för. En utmaning är att sökande till yrkesutbildningar är fortsatt lågt. I dagsläget har Vuxenutbildningen i Luleå kommun ett brett utbud av yrkespaket som erbjuds, så väl i egen regi som hos upphandlade leverantörer, men få sökande till flertalet av dessa.
Under 2024 ökade antalet elever på SFI med 10% jämfört med året innan. Tyvärr hindrades en vidare ökning av studerande av att mottagningskapaciteten på SFI var för liten. Detta beror på tidigare minskningar av antal studieplatser och ett minskat antal lärare, som genomfördes av ekonomiska skäl för att anpassa antal anställda lärare till budgetramen. Som en följd av detta har kön till SFI återigen ökat. Vi ser också att det är fler sökande med högre utbildningsbakgrund som nu har flyttat in till Luleå och vill påbörja SFI-studier. För att möta denna ökning utökas antal SFI-lärare med två anställda för att kunna erbjuda fler studieplatser och minska kön.
SFI-studier utgör en viktig del av kompetensförsörjningen. Att framgångsrikt slutföra SFI-studier är av stor betydelse för att utrikes födda lulebor ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. En del av SFI-eleverna går direkt till arbete efter avslutade SFI-kurser, och fler går till vidare studier. SFI-studier är endast språkstudier och inte yrkesförberedande, men vi ser att fler SFI-elever arbetar nu också samtidigt som de studerar. Detta innebär både för- och nackdelar, eftersom det ofta leder till en långsammare studietakt och studieavbrott.
Under 2024 ökade även antalet elever som läser vissa grundläggande kurser. Att fler utlandsfödda med högre utbildningsbakgrund än tidigare kommer till Luleå innebär bland annat att söktrycket till Svenska som andraspråk på grundläggande nivå ökar.
För att öka antalet elever vid Vuxenutbildningen har en ny kommunikationsplan för vuxenutbildningen tagits fram. Syftet är att bättre nå ut med vilka möjligheter som finns inom vuxenutbildningen. Inom ramen för arbetet med kommunikationsplanen har bland annat en målgruppsanalys gjorts där man identifierat primära målgrupper och gjort djupintervjuer med personer i målgrupperna.
Vuxenutbildningen har även flera andra insatser på gång, som syftar till att öka antalet elever och att i förlängningen vara en bas för kompetensförsörjningen. Här följer några exempel:

- Vuxenutbildningen har inlett ett samarbete med Luleå gymnasieskola och fristående gymnasieskolor för att synliggöra de utbildningsmöjligheter som vuxenutbildningen kan erbjuda avgångselever exempelvis yrkesutbildning, yrkeshögskoleutbildning samt kompletterande utbildning.
- Vuxenutbildningen har påbörjat samverkan kring elevrekrytering med ett antal branscher/företag.
- Vuxenutbildningen ingår som projektpartner i ett projekt som leds av LTU med syftet att kompetensutveckla underleverantörer till stålindustrin.
- Vuxenutbildningen deltar också i ett regionalt nätverk för att utveckla arbetet med validering.
- Vuxenutbildningen har bedrivit flera projekt kopplat till SFI de senaste två åren. Ett av dem- Jämlikt lärande- som erbjuder SFI-undervisning till föräldralediga kvinnor, har varit framgångsrikt på flera sätt. Syftet med projektet var att stärka kvinnornas egen makt och valmöjligheter, men sex av deltagarna har också gått till arbete, vilket är framgångsrikt med tanke på att målgruppen ofta har sämre förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. SFI har under delåret lämnat in en ny projektansökan, "VuxPuls", för att öka antalet distansstuderande som slutför sina studier och integreras bättre i samhället samt öka arbetslivskontakterna. Vuxenutbildningen ser att det är viktigt att SFI-studier blir en integrerad del av mer övergripande insatser för att rekrytera och behålla fler nya Lulebor. För det behövs det fler gemensamma aktiviteter och ett större samarbete mellan olika aktörer, både kommunen, näringslivet och det civila samhället.

Yrkesutbildningars matchning mot behoven av arbetskraft

I målet att vara en bas för kompetensförsörjning ingår att de yrkesutbildningar som ges ska vara matchade mot de behov av arbetskraft som finns på arbetsmarknaden. Som mätetal ska andelen elever som fått arbete inom sitt utbildningsområde sex månader efter avslutad vuxenutbildning följas. Vid delår 1 har en uppföljning av de elever som avslutade ett yrkespaket hos externa leverantörer följts upp. 23 elever avslutade ett yrkespaket. Av dessa hade 8 fått arbete inom rätt bransch. 5 personer svarade inte, och övriga 10 personer hade arbete inom annan bransch eller var arbetslösa. Då undersökningen rör ett relativt litet underlag utspritt över flera olika yrkesområden är det dock svårt att dra slutsatser om utbildningarnas träffsäkerhet mot arbetsgivarnas behov utifrån undersökningen. Vuxenutbildningen möter kontinuerligt arbetsgivarna i kursråd och yrkes/branschråd, där man hjälps åt att utveckla utbildningarna utifrån branschernas behov och utbildningsanordnarnas förutsättningar.

Andel elever som fullföljer sin utbildning hos vuxenutbildningen ska öka	

Beskrivning:

Målet syftar till att förstärka de processer som gör att fler elever fullföljer utbildningen. Här blir fokuset på Vuxenutbildningens inre kvalitetsarbete, där faktorer som ledning, stimulans, trygghet, arbetsro, stöd samt arbetslivsinformation blir viktiga för utvecklingen.
Utvecklingen följs via mätetalen nedan. Målet finansieras inom ram.

Kommentar:

Andel elever som fullföljer sin utbildning

Andel elever som fullföljer sin utbildning i Svenska för invandrade (SFI) har enligt preliminär statistik minskat under den senaste treårsperioden (från 68% 2022 till 65% 2024). När det gäller kurser i grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning och anpassad vuxenutbildning var avbrottsfrekvensen fortsatt hög under 2024 (preliminärt ca 30-45%, vilket ger en genomströmning på mellan 55% och 70%, beroende på vilken kurs det gäller). Under 2024 var andelen elever som fullföljer en yrkeshögskoleutbildning sammanlagt 55%. Andelen elever som fullföljer ett gymnasialt yrkespaket (en grupp av kurser med en särskild yrkesinriktning) är ungefär samma 2024 som det var 2023. Genomsnittlig andel avbrott var 18%. En något högre andel avbrott ses hos de externa utbildningsleverantörerna (ca 26%) och en något lägre andel ses i utbildningar som fullt ut bedrivs i

kommunal regi (drygt 10%). En möjlig förklaring till det högre antalet avbrott bland externa leverantörer är deras större andel distansutbildningar. Platsbunden utbildning har fördelar som till exempel en mer interaktiv och strukturerad arbetsmiljö. Närmare kontakt med lärare kan ge möjlighet till mer direkt feedback och en upplevelse av att det är lättare att ställa frågor, vilket kan förbättra elevernas förståelse och engagemang i kursmaterialet. Den sociala aspekten där elever kan stödja varandra är också gynnsamt för elevernas utbildningsresultat. Att ha en stor andel distansutbildningar är dock ett val som gjorts för att möjliggöra för eleverna att kunna kombinera arbete och utbildning. Enligt läroplanen för vuxenutbildningen (Lvux12) bör utbildningen alltid vara flexibel gällande plats, tid, studietakt, studieform och inlärningsmetoder. Detta kan leda till en konflikt mellan målet om fullföljd utbildning och kravet på flexibla studieformer.
En av de största utmaningarna med att nå målet om att fler ska fullfölja sin utbildning är att är att många elever arbetar samtidigt som de studerar, vilket påverkar deras förmåga att hinna med sina studier. Arbetsmarknaden i regionen är gynnsam och många arbetar heltid vid sidan om sina studier på vuxenutbildningen.
En annan utmaning för att nå målet om att fler ska fullfölja sin utbildning är att identifiera om det stöd och de anpassningar som ges eleverna inom vuxenutbildningen är av rätt slag och omfattning, och att de är utformade efter elevernas behov. Under 2025 planerar Vuxenutbildningen att fokusera på att höja undervisningskvaliteten genom ledning av förstelärare. Arbetet är på planeringsstadium vid delår 1. Målet är att skapa en mer stödjande och effektiv lärmiljö som hjälper eleverna att balansera sina arbets- och studieåtaganden. Vuxenutbildningen planerar även under 2025 att utveckla studioverksamheten samt i högre utsträckning involvera specialpedagoger i ett tidigt stadium där det är möjligt.
Vuxenutbildningen kommer också att fortsätta arbeta med ”Arbetsliv som hela skolans ansvar”, ett motivationshöjande utvecklingsarbete som syftar till att kvalitetssäkra elevernas arbetslivskunskap och valkompetens.
SFI-verksamheten har under 2024 och början av 2025 avslutat två projekt vars syfte har varit att få fler elever att slutföra sina studier samtidigt som verksamheten också har utvecklat nya arbetssätt. I ett av projekten, "På Spåret", har SFI-elever bland annat fått möta arbetsgivare från olika branscher, lärt sig mer om hur yrket fungerar och fått stöttning i att göra en individuell plan för att bli behörig till yrkesutbildningen. Inom ramen för SFI-undervisningen har eleverna även tränat branschspecifika ord och uttryck. Projektet avslutades i mars 2025 och visade att fler elever (23%) hade slutfört SFI-studier och fått godkänt betyg i avslutande kurs D jämfört med studieresultaten innan projektet startade.
Att arbeta systematiskt med utveckling och förbättringar är viktigt för att få till en långsiktig ökning av andelen elever som fullföljer utbildningen. Därför är även Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete i fortsatt fokus under 2025. Under första delåret har man utvecklat ett it-baserat verktyg, Qliksense, för att kunna följa och analysera sina egna resultat kontinuerligt. Detta fortsätter under andra delåret, då även elevenkäten från 2024 vidareutvecklas. Enkäten ska på sikt genomföras i alla kurser, för att kunna ligga till grund för utveckling av undervisningen. En enkät som för undervisande personal kommer också att tas fram.
Slutligen planerar Vuxenutbildningen även att utöka antalet anställda SFI-lärare med två tjänster, för att på så sätt kunna ta emot fler elever inom SFI och öka genomströmningen av elever inom skolformen.

Det kompensatoriska uppdraget i Luleå Gymnasieskola ska stärkas	

Beskrivning:
Målet handlar om att gymnasieskolan ska ta hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.
Utvecklingen följs genom mätetalen nedan.
Målet finansieras inom ram.

Kommentar:

Det kompensatoriska uppdraget enligt skollagen innebär att skolväsendet ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov och sträva efter att utjämna skillnader i deras förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Detta innebär att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar.
Skolan ska också säkerställa att elever som har svårt att uppfylla betygskriterierna får extra anpassningar och särskilt stöd. Målet är att alla elever, oavsett bakgrund eller behov, ska ha likvärdiga möjligheter att nå utbildningens mål.
I det inledande arbetet med att stärka det kompensatoriska uppdraget har rektorer och biträdande rektorer träffat skolchef gymnasieskola och utvecklingsledare i en kvalitetsdialog om kompensatoriska insatser. Enheterna och programmen på Luleå Gymnasieskola är olika till sin karaktär och behoven och utmaningarna ser olika ut. På alla enheter pågår ett systematiskt och väl fungerande rutinarbete kring elevuppföljning, men omhändertas på olika sätt utifrån rektors styrning av sin inre organisation.
Gymnasiets ledningsgrupp och rektorerna på sina respektive enheter har för närvarande sitt största fokus på att implementera ämnesbetygsreformen Gy25. Gy25 innebär en synvända varav ett syfte är att se på lärandet som långsiktigt. Detta ger oss stora möjligheter att arbeta med undervisningens kvalitet vilket gynnar det kompensatoriska uppdraget då tidiga misslyckanden blir av mindre betydelse.
De utmaningar som framkommer:

- Stärka samverkan med elevhälsan. Hitta former för hur den nya elevhälsoorganisationen på bästa sätt ska stötta det kompensatoriska uppdraget och hitta en kontinuitet och stabilitet i organisationen
- Arbeta ännu mer systematiskt med anpassningar och göra en förflyttning från anpassningar till ledning och stimulans som ett led att utveckla undervisningen. Som nämnt ovan innebär skiftet till Gy25 stora möjligheter att fokusera på undervisningsutveckling och en långsiktig syn på lärandet.
- Frånvaroarbetet är ett ständigt aktuellt område. Bättre orsaksanalyser behövs. Kanske är en förändring på väg i och med den statliga läroplansutredningen. Under första delåret har en grupp som förarbetar frågan bildats.
- Ekonomiska och organisatoriska faktorer – Rektorerna vittnar om att personal agerar och gör det bästa med det vi har. Gruppstorlekar på klasser är en ekonomisk fråga för rektor. Vi ser också att vi har schematiska förutsättningar som inte gynnar alla elever. I en stor organisation där enheterna lånar personal av varandra är det en utmaning att lägga ett schema som är funktionellt. Där schematiska ändringar varit möjliga att genomföra har det visat sig vara gynnsamt för elevernas lärande.

Utifrån kvalitetsdialogen och återkoppling av skolchef gymnasiet och utvecklingsledare av densamma kommer rektor att omhänderta målet med att det kompensatoriska uppdraget ska stärkas på sina respektive enheter.

Andelen deltagare inom arbetsmarknadsenheten som går vidare till arbete eller studier ska öka	

Beskrivning:
Syftet med de kommunala arbetsmarknadsinsatserna är att bidra till en hållbar samhällsomställning med sikte på framtidens Luleå 2040. En hög sysselsättningsgrad och att ha en egen försörjning är grundläggande för att nå de globala målen om minskad fattigdom, minskad ojämlikhet, jämställdhet och hållbara samhällen i Agenda 2030. De kommunala arbetsmarknadsinsatserna är även en viktig del i arbetet med kompetensförsörjningsutmaningen för arbetsgivare, där en del i det arbetet handlar om att inkludera personer som för närvarande står utanför arbetsmarknaden.
Målet syftar till att främja ekonomisk självständighet genom att fler av dem som deltar i arbetsmarknadsinsatser ska gå vidare till arbete eller studier. Målet följer på ett övergripande och

kortfattat sätt utfallet av Luleå kommuns plan för arbetsmarknadsinsatser (denna följs även mer detaljerat vid en årlig redovisning i mars).
Målet följs via mätetalen.
Målet finansieras inom ram.

Kommentar:
Andelen deltagare som efter avslutad arbetsmarknadsinsats går vidare till arbete har minskat under 2024 jämfört med 2023. Deltagarna behöver längre tid i åtgärd för att närma sig arbetsmarknaden. Många står långt från arbetsmarknaden och behöver mer tid för att öka sin arbetsförmåga. Det kan handla både om psykisk och fysisk ohälsa; allt från att man behöver stöd i att skapa rutiner i vardagen till att man rent fysiskt inte klarar av att vara aktiv mer än ett fåtal timmar per dag.
Under delåret har fler jobbmässor hållits för att skapa möten mellan arbetsgivare och arbetssökande, vilket ger arbetssökande möjlighet att nätverka och förstå arbetsgivares behov. Jobbmässorna har genomförts i olika stadsdelar och byar för att skapa mötesplatser i hela kommunen. Samarbetet med andra kommunala verksamheter har även utökats för att erbjuda en bredd av arbetsträningsplatser och bredda arbetskraftsutbudet för verksamheten.
Andelen deltagare som gått vidare till studier efter arbetsmarknadsinsats har ökat något till 12,5% under 2024, jämfört med 11,9% 2023. Återkommande studiebesök hos utbildningsaktörer i länet planeras under 2025 för att visa vilka utbildningsmöjligheter som finns. Studie- och yrkesvägledare från Vuxenutbildningen besöker Kompetenshuset regelbundet för att informera och vägleda. Utbildningsaktörer deltar även på rekryteringsmässor för att presentera utbildningsalternativ.
Andelen av de ungdomar som tillhör det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) och som deltagit i insats under året har ökat från 20,8% till 26% mellan 2023 och 2024. Gruppen som arbetar med ungdomarna har nått fler av dem. Tidigare fick man svar på ca 30% av kontaktförsöken, medan man under 2024 fick svar från ca 60%. Bakgrunden till det positiva resultatet är dels det ökade samarbetet med gymnasiet (där man deltagit i elevhälsoteam, informerat ute på skolorna och ökat samarbetet med studie- och yrkesvägledare), dels en medveten översyn av de formuleringar man använder sig av vid kontaktförsök via sms och vykort. Att fler ungdomar svarar på kontakten är bra, men det innebär även mer arbete för dem som arbetar med ungdomarna. En viktig faktor i arbetet med att motivera ungdomar att fortsätta till studier är att ge ungdomen tid, men det kan vara utmanande att hinna med alla på ett bra sätt. Det har också inneburit en utmaning att nå dem som är omotiverade till stöd men som kanske skulle behöva det. KAA hinner i nuläget främst jobba med dem som själva är motiverade och bokar in möten självmant. KAA-gruppen utökades i april med en halv extra tjänst, vilket innebär att man från att ha varit 2,5 heltidstjänster nu blir 3 heltidstjänster som arbetar med ungdomarna.

Barn- och utbildningsnämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Alla barn och elever får jämlik utbildning		–
Alla barn och elever får jämställd utbildning		–
Luleå kommun har behöriga lärare och förskollärare		–
Klimatsmart och naturpositiv		
Barn och elever i Luleå kommun äter klimatsmart skolmat		–

Nämndsmål	Bedömning
Alla barn och elever får jämlik utbildning	

Beskrivning:
En förskola och skola som säkerställer likvärdighet och arbetar kompensatoriskt är grundläggande förutsättningar för ett jämlikt Luleå. Att klara grundskolan och gå vidare och genomföra gymnasieutbildning är viktigt och ofta avgörande för framtida möjligheter att få arbete. Den socioekonomiska kommunanalysen visar att Luleå har goda förutsättningar med en hög utbildningsnivå och hög andel i förvärvsarbete, men att det finns socioekonomiska skillnader som avspeglas i skillnader i resultat mellan olika skolor. Analyser visar att barn till föräldrar med lägre utbildningsnivå har lägre chans att lyckas i skolan, liksom pojkar och barn som är födda utomlands. Förskolans och skolans kompensatoriska roll är viktig. Att ha ett främjande och förebyggande synsätt och en planering som möjliggör tillgängliga lärmiljöer är viktiga nycklar till att lyckas arbeta kompensatoriskt i tillräckligt hög utsträckning. Målet finansieras inom befintlig ram.
Nämnden arbetar mot följande verksamhetsmål som följs genom mätetal eller kvalitativ bedömning:

- Barngruppernas storlek ska inte öka (referenspunkt 16,4 barn/grupp 2022)
- Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn får bra stöd i förskolan ska vara fortsatt hög
- Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan ska öka*
- Skillnaderna mellan skolorna avseende andel elever behöriga till gymnasieskolan ska minska**
- Skolorna och förskolorna ska utveckla en tillgänglig lärmiljö utifrån fysiskt, socialt och pedagogiskt perspektiv.

Kommentar:
Förskolan arbetar målmedvetet och ihärdigt för en jämlik och likvärdig utbildning. Det syns exempelvis i de prioriterade områden för samtliga förskolor där likvärdighet är ett paraply för att utveckla Lärmiljöer, arbeta med Språkutveckling samt ha fokus på ledning och styrning. När det gäller fördelning av legitimerade förskollärare på förskolorna är mönsterbilden att det finns på samtliga förskolor, det vill säga ur ett kompensatoriskt perspektiv har alla barn tillgång till välutbildad personal både i form av yrkesutbildade barnskötare och legitimerade förskollärare. Vi har under en tid sett att barnantalet sjunker, vilket innebär minskat behov av personal. En gemensam satsning som gjort för att kunna hålla alla tillsvidareanställda i Luleå kommuns förskolor är att erbjuda övertaliga medarbetare en poolanställning. Att behålla personal med erfarenhet av arbete i förskola som pooler innebär en

kvalitetshöjning i verksamheten och en möjlighet att fortsatt behålla pedagoger som kommer att behövas när barnantalet ökar igen.
Förskolan har under en längre period arbetat med att utveckla tillgängliga lärmiljöer som erbjuder barn, oavsett individuella behov, möjlighet att utvecklas så långt som möjligt. Lärmiljön är den samlade kontext som erbjuds barnen i förskolan utifrån förutsättningar för lärande samt social, pedagogisk och fysisk miljö enligt Tillgänglighetsmodellen. Samtliga förskolor har pågående utvecklingsprocesser inom området lärmiljöer. Delar rektorerna lyfter fram inom området lärmiljöer är att förskolorna arbetar utifrån tillgänglighetsmodellen som innefattar social, fysisk och pedagogisk miljö. Förskolorna har kommit olika långt i sina processer kring modellen som helhet. Under 2024 presenterade SPSM en uppdaterad tillgänglighetsmodell som förskolan med stöd av resurscentrum håller på att fördjupa sig inom.
Barngruppernas storlek har över tid legat ganska stabilt kring 16,1-16,7 barn per barngrupp. Barngruppernas storlek är viktig för att förskolan och dess rektor ska kunna organisera utbildning och undervisning som gynnar alla barn. Förutsättningarna är utöver behörighet och pedagogernas kompetens även lokaler, lärmiljöernas utformning och organisation såväl på förskolan som helhet som i den enskilda gruppen för att skapa goda förutsättningar för barnens lärande och utveckling. Då barnantalet sjunker i flertalet skolområden kan detta påverka barngruppernas storlek på den enskilda förskolan om rektor inte kan fylla avdelningar.
Likabehandlingsarbetet, det främjande och förebyggande, ett viktigt verktyg i det främjande och förebyggande arbetet på varje förskola. Ett stödmaterial har utarbetats som kan stötta förskolornas kompetenshöjande arbete inom fältet, detta lyfter rektor har bidragit till ökad förståelse inom området och framkommit behov av att revidera våra gemensamma mallar. Rektorsteamet ska under våren utvärdera struktur/mall för likabehandlingsplanen.Teamet kommer även genomföra en workshop utifrån huvudmannaplan för diskriminering och kränkande behandling med syfte att ta del av goda exempel och utveckla förskolornas arbete.
Förskolan har tagit fram gemensamma underlag gällande stödinsatser i förskolan, syftet med materialet är att vara ett stöd för hälsofrämjande och förebyggande arbete med tidiga insatser. Stödmaterialet betonar samsyn på uppdraget, för att öka likvärdigheten och kvaliteten inom Luleå kommuns förskolor. Det har bidragit till ökad medvetenhet hos pedagogerna hur man kan skapa förutsättningar för att bredda basen gällande tillgänglig lärmiljö och att generella lösningar ger färre barn i behov av anpassningar eller särskilt stöd. Rektor beskriver är att materialet bidragit till att synliggöra processens alla delar och stöttar pedagogernas arbete med att få syn på individ, grupp och sin organisation. Rektor lyfter fram att införandet av stödinsatser bidrar att pedagogerna fått likvärdiga verktyg för att identifiera gruppen och individens behov och hur de kan organisera för att möta dessa behov i form av anpassningar och särskilt stöd. De anpassningar som man väljer att göra blir dokumenterade och synliggjorda. Dock finns det behov av att fortsätta utveckla förståelse för processen gällande form och innehåll. Stödmaterialet har uppdaterats med bland annat förslag på anpassningar med syfte att stötta pedagog och rektor i processen med att arbeta med anpassningar för såväl individen som barngruppen.
Förskolan har arbetat med att utveckla en systematik i vårt arbete med barnhälsa på olika nivåer, från skilda förskola till strategiskt övergripande nivå. Varje förskola har skapat forum för barnhälsomöten, där rektor tillsammans med pedagoger möts i dialog för att uppmärksamma barngruppernas behov och enskilda barns stödbehov, barns närvaro/problematisk frånvaro i förskolan, upprätta och följa upp handlingsplaner, beslut om kompetens- och stödinsatser, beslut om ansökan om tilläggsbelopp osv. Ett forum för att samordna arbetet med tidiga insatser genom att utarbeta och utveckla förskolans gemensamma rutiner och organisation för detta, inventera kompetens, och att se till att den samlade kompetensen på förskolan stärks utefter aktuella behov.
VI är nu inne på andra omgången av barnhälsoteam, där rektor möter resurscentrums specialpedagoger för att föra dialog kring mönsterbilder som framträder i förskolans barnhälsoarbete och på vilket sätt samverkan kan ske för att stärka detta, genom ex kompetensutvecklingsinsatser. Utifrån behov som framkommit har Resurscentrum fått i uppdrag av skolchef förskola att komplettera Stödmaterial Tidiga

insatser avseende vad som behöver finnas och vara genomtänkt på organisationsnivå innan mottagande av barn. Utgångspunkten är Tillgänglighetsmodellen enligt SPSM. I uppdraget ingår att kartlägga befintliga strukturer, rutiner och goda exempel samt lämna förslag till hur stödmaterial kan utvecklas i syfte att stärka arbetet med likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer i Luleås kommunala förskolor. i denna ingår hur lokalerna och miljöerna kan nyttjas samt vilket material som kan/bör finnas för att göra lärmiljön rik och likvärdig. I förskolans yttersta ring där det pågått en förstudie Barnhälsa i samverkan tillsammans med Socialförvaltningen och Regionen. Förstudien har identifierat olika behov av samverkan. En del av dessa behov rör möjligheten att rådgöra i enskilda fall och att skapa planer som säkerställer att varje barn får rätt och samordnat stöd i tid. Andra behov fokuserar på att etablera en strukturerad samverkan för informationsutbyte och lärande. I studien presenteras en samverkansmodell som visa på helheten från förebyggande arbete till enskilda individer. När det kommer till enskilda individer är BIS-modell (barn i samverkan) framtagen. Som ett första steg av fortsatt samverkan sker genom ett samverkansforum mellan verksamheterna som syftar till att skapa en strukturerad samverkan mellan olika verksamheter inom och mellan Luleå kommun och representanter från Region Norrbotten i Luleå-området för att arbeta preventivt, utbyta erfarenheter och förbättra arbetssätt och rutiner. Forumet syftar också till att bygga starka relationer och skapa en gemensam förståelse för varandras roller och verksamheter. Genom regelbundna möten underlättas ett kontinuerligt utbyte av erfarenheter mellan verksamheterna. Samverkan bidrar till att parterna får djupare insikt i varandras verksamheter, vilket skapar bättre förutsättningar för gemensam utveckling av såväl rutiner som arbetssätt. Genom att driva viktiga frågor där det finns behov av förbättringar och utveckling kan konstellationen bidra till att stärka samarbete och bygga hållbara relationer mellan verksamheterna vilket på sikt säkerställer att barn och familjer får det stöd de behöver. Som ett första uppdrag i detta forum kommer det genomföras en kartläggning av stöd, och tas fram ett Internt stödmaterial för att sprida information om stödinsatser som finns tillgängliga och kontaktvägar mellan verksamheterna. Internationella utbyten - förskolans Erasmus ackreditering möjliggör för förskolans rektorer och pedagoger att ta del av arbetssätt och metoder för att utveckla förskolans utbildning. Alla aktiviteter utgår bland annat från förskolans prioriterade utvecklingsområden inom språkutveckling och lärmiljöer. Utbytena bidrar till att förskolan utvecklat dessa områden samt att pedagoger/rektor får syn på sin egen verksamhets styrkor och utmaningar. Bedömningen är att alla skolor fortsätter med att ur olika perspektiv tillgängliggöra lärmiljön för eleverna, detta är för skolorna en viktig aspekt i elevhälsoarbetet. De kompetensutvecklingsinsatser som under åren erbjudits inom området samt de som genomförts och genomförs gemensamt med Resurscentrum tillsammans med det som initierats på skolnivå ger stöd och utvecklar skolorna i arbetet. Exempel på avtryck i verksamheten är nya modeller för att organisera elevhälsoarbetet, utveckla och tydliggöra den pedagogiska lärmiljön. Arbetet på skolnivå som är kopplade till kompetensutvecklingsinsatser är pedagogiskt planerade rastaktiviteter, relationskompetens, övergångar inom och mellan skolor, enhetlig lektionsstruktur för skolan, språkutvecklande arbete, normer som hinder för lärande, läs-och språkutveckling är i fokus 24/25 parallellt med närvarofrämjande arbete. Det närvarofrämjande arbetet har under läsåret växlats upp i och med nya riktlinjer. Kompetensutvecklingsinsatser har påbörjats, under vt har rektorerna fått information om närvarofrämjande arbete både vid grundskolans kvalitetsdag för skolledare samt inom sina respektive områdesteam. Planering pågår av kompetensutvecklingsdag i Augusti riktad till all personal i grundskolan där relationer kopplat till trygghet och frånvaro är i fokus. Under vårterminen pågår de sista förberedelserna för uppstart av grundskolans resursskola. Luleå kommuns resursskola är placerad på Kråkbergsskolan och tar till ht 2025 emot 6 elever. Skolan är till för ett fåtal elever som har så omfattande behov att det inte kan tillgodoses i den ordinarie skolan när det gäller den pedagogiska-, sociala- och fysiska lärmiljön.	
Barn och elever i Luleå kommun äter klimatsmart skolmat	

Beskrivning:
För att nå det kommunövergripande målet om att Luleå inte ska ha påverkan på klimatet så måste den skolmat som serveras vara klimatsmart. Här har kommunen lyckats bra: koldioxidekvivalenten för livsmedelsinköp ligger i linje med FN:s mål. Resultaten från den senaste Ungdomsenkäten LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, genomförd våren 2021) visar dock att fyra av 10 elever i årskurs åtta och i gymnasiets årskurs två hoppar över att äta lunch minst en dag i veckan. Samtidigt vill sju av 10 elever vara med och bestämma om skolmaten. Att äta lunch är viktigt, både för skolresultaten och för elevernas hälsa. Att invånarna i Luleå är delaktiga i samhällets utveckling är ett av Luleå kommuns övergripande mål. Här har kommunen en viktig utmaning: att göra eleverna delaktiga i det som rör skolmaten, såväl menyerna som matsituationens organisation och utformning. Delaktighet är både ett mål i sig (som en viktig demokratiprocess) men också ett medel för att nå målet om att få fler elever att äta den klimatsmarta skolmaten.
Nämnden arbetar mot följande verksamhetsmål med mätetal och kvalitativa mått

- Barnen och eleverna ska vara delaktiga i att organisera och utforma matsituationen.
- Barnen och eleverna ska vara delaktiga i att utforma klimatsmarta och goda menyer.
- Skolmåltider har ett lågt klimatavtryck. Koldioxidekvivalenten ska vid livsmedelinköp ligga i linje med FN:s 1,5 gradersmål. Alla skolformer ska ligga under en koldioxidekvivalent på 2,1.

Inom målet barn och elever i Luleå kommun äter klimatsmart skolmat har barn- och utbildningsnämnden beslutat om ett mållikнande mätetal:
Skolmåltider ska ha ett lågt klimatavtryck. Koldioxidekvivalenten ska vid livsmedelinköp ligga i linje med FN:s 1,5 gradersmål. Skolmåltider ska därför ha en koldioxidekvivalent som inte överstiger 1,5. Detta gäller för samtliga skolformer.

Kommentar:
För att nå det kommunövergripande målet om att Luleå fram till 2025 inte ska ha påverkan på klimatet så är ett mål för skolmåltiders livsmedelsinköp satt till max 1,5 CO2e per kg livsmedel vid inköp. Skolmåltider har ett lågt klimatavtryck där koldioxidekvivalenten* för delår 1 2025 ligger på 1,4. Resultatet innebär att skolmåltiden når målet för 2025 med maxvärde på koldioxidekvivalenten på 1,5 på totalen. Skolmåltidens resultat ligger därmed i linje med FN:s 1,5 graders mål.**Skolmåltider har ett lågt klimatavtryck där koldioxidekvivalenten för delår 1 2025 ligger på 1,4. Resultatet innebär att skolmåltiden når målet för 2025 med maxvärde på koldioxidekvivalenten på 1,5 på totalen. Skolmåltidens resultat ligger därmed i linje med FN:s 1,5 graders mål.
*Koldioxidekvivalenter (CO2e) är ett mått på utsläpp av växthusgaser som används för att jämföra gasernas klimatpåverkan och utgår från måttstocken och den vanligaste växthusgasen koldioxid. Andra gaser, exempelvis metan och lustgas, motsvarar fler koldioxidekvivalenter per viktenhet än vad koldioxid gör.
** Naturvårdsverket: Klimatpåverkan i Sverige är idag i snitt åtta ton koldioxidekvivalenter per person och år. Parisavtalets mål är att hålla den globala medeltemperaturökningen långt under två grader och att sträva mot att hålla temperaturökningen under 1,5 grader, jämfört med förindustriell tid. För att klara 1,5-gradersmålet behöver de genomsnittliga globala utsläppen som ett ungefärligt riktmärke vara högst ett ton per person år 2050.
Resultat för skolformerna:

- Förskola: 1,21
- Grundskola: 1,45
- Gymnasieskola: 1,26

Totalt måltider: 1,4
Förskolan fortsätter ligga på en låg nivå kopplat till klimatavtrycket. Grundskolan har förbättrat sitt resultat och har sänkt klimatavtrycket rejält under det första delåret. Gymnasieskolan fortsätter sin positiva rörelse att sänka sitt klimatavtryck.

Under läsåret 2024/25 har köken inom Resurscentrum måltider fortsatt sitt arbete med att vidareutveckla barn- och elevdelaktigheten över skolmåltiden. Arbetet med barn – och elevinflytande är betydelsefullt ur ett barnrätts- och demokratiskt perspektiv och därtill ett viktigt verktyg för att vidareutveckla måltidens kvalitet tillsammans med de matgäster skolmåltiden är till för.
Under vårterminen 2025 har Resurscentrum genomfört en uppföljning av kökens arbete med barn- och elevdelaktighet i samtliga skolformer. Innevarande läsår är första gången förskolans arbete med barndelaktighet följs upp centralt. Det finns resultat som visar på en positiv förändring men också exempel på fortsatta utvecklingsområden som kan ta arbetet vidare.
Uppföljning av arbetet med barndelaktighet i förskolan
Alla, utom två kök, uppger att de under läsåret som gått arbetat aktivt med barndelaktighet. Följande framgår av uppföljningen:

- 90 % av köken frågar efter återkoppling kring maten och måltidsmiljön samt lyssnar aktivt barnen
- Strax över 70 % bygger aktivt relationer med barnen kring maten
- 44 % har haft barn som praktiserat i köken
- Strax över 40 % av köken jobbar i hop med pedagoger i undervisningen
- Utmaningar för inflytande

I mottagningskök är möjligheten till direkt påverkan begränsad, vilket kan försvåra barnens inflytande. Även bristande kontakt mellan pedagoger, mottagningskök och produktionskök lyfts som en utmaning i arbetet med att anpassa maten efter barnens behov och önskemål.
Förskolekökens bedömning av sitt arbete med barndelaktighet

- Strax över 20 % av köken bedömer att de redan har hittat och utvecklat välfungerande sätt att arbeta med barns delaktighet och inflytande över måltiden.
- Omkring 70 % av köken bedömer att de börjat utveckla sätt som främjar delaktighet, dvs att barnen till viss del är delaktiga och till viss del kan påverka skolmåltiden.
- Fyra kök bedömer att de inte hittat välfungerande sätt och behöver starta om sitt arbete för att hitta nya sätt att jobba med barndelaktighet.

Uppföljning av arbetet med elevdelaktighet i grundskolan
Samtliga kök på grundskolan har ett pågående arbete med elevdelaktighet över skolmåltiden. De vanligaste formerna av elevdelaktighet är följande:

- Strax över 90 % av köken frågar efter återkoppling kring maten och måltidsmiljön och lyssnar aktivt på sina elever.
- Nästan 90 % av köken bygger aktivt relationer med eleverna kring maten
- Omkring 60 % av köken har återkommande matråd tillsammans med eleverna
- Nästan 50 % av köken har haft elever som praktiserat i skolmåltiden

Under läsåret har eleverna påverkat kökens arbete genom bland annat:

- Nästan 90 % av köken har ändrat maträtter utifrån elevers förslag, dvs lagt till eller tagit bort rätter
- Omkring 50 % av köken har ändrar kryddning, konsistens och sammansättning utifrån elevers återkoppling och förslag
- 35 % har under året ändrat måltidsmiljön utifrån förslag från elever

Grundskolekökens bedömning av sitt arbete med elevdelaktighet

- 30 % av köken bedömer att de redan har hittat och utvecklat välfungerande sätt att arbeta med elevers delaktighet och inflytande över måltiden.
- 65 % bedömer att de börjat utveckla sätt som främjar delaktighet, dvs att eleverna till viss del delaktiga och till viss del kan påverka skolmåltiden.
- Ett kök bedömer att det inte hittat välfungerande sätt och att de behöver starta om sitt arbete för att hitta nya sätt att jobba med delaktighet.
- Fortsatt utveckling av elevdelaktighet i grundskolans kök

Uppföljning av arbetet med elevdelaktighet i gymnasieskolan

- Samtliga tre kök i gymnasieskolan har ett pågående arbete med elevdelaktighet över skolmåltiden.
- Samtliga kök frågar efter återkoppling kring maten och måltidsmiljön, lyssnar aktivt på eleverna och bygger relationer med eleverna
- Köken jobbar även med matråd eller matambassadörer
- Två av köken har haft elever som praktiserat och ett kök arbetar med idélådor där eleverna kan lämna in förslag och synpunkter

Under läsåret har eleverna påverkat kökens arbete genom bland annat:
Alla tre köken har ändrat maträtter utifrån elevers förslag om att lägga till eller ta bort rätter. Köken jobbar även med kryddning, konsistens och sammansättning utifrån elevers synpunkter.

Alla barn och elever får jämställd utbildning	

Beskrivning:
Jämställd utbildning handlar om att flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling. Läroplanerna slår fast att förskolan och skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur förskolan och skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.
Pojkar som grupp har lägre meritvärden än flickor som grupp och färre pojkar fullföljer en gymnasieutbildning. Svaga skolresultat ökar risken för individer att inte få tillträde till arbetsmarknaden, att hamna i ekonomiska svårigheter och utanförskap. En bristfällig skolbakgrund ökar också risken för ohälsa och psykosociala problem. Målet om att fortsatt öka pojkars studieresultat är avgörande för att skapa möjligheter till etablering på arbetsmarknaden och till god hälsa och delaktighet i samhället.
Flickor har generellt högre måluppfyllelse i skolan och högre utbildningsnivå. Flickor har dock sämre psykiskt hälsa än pojkar och hälsan försämras ju äldre flickorna blir. Barn och utbildningsnämndens mål om att minska flickors upplevelse av stress är en av flera viktiga komponenter i ett hälsofrämjande arbete i skolan. Arbetet med förbättrade studieresultat och ökat välmående ur ett jämställdhetsperspektiv kräver uthållighet och långsiktighet och arbetet måste starta redan i förskolan.
Nämnden arbetar mot följande verksamhetsmål genom mätetal eller kvalitativa mått:

- Flickors upplevelse av stress över skolarbetet alltid eller ofta, årskurs 7, ska minska
- Flickors behörighet i grundskolan ska öka
- Pojkars meritvärde i grundskolan ska öka
- Skolorna och förskolorna ska motverka könsmönster som begränsar barnens och elevernas lärande, val och utveckling

Kommentar:
Inom både förskola och grundskola pågår ett långsiktigt arbete för att synliggöra och motverka könsmönster som kan begränsa barns och elevers lärande och utveckling. Arbetet är mångfacetterat och består av flera olika sammanhang och aktiviteter i kombination med förskolans och grundskolans hela uppdrag. Inom förvaltningen pågår ett arbete med att revidera huvudmannaplanen för studie- och yrkesvägledning. Generell studie—och yrkesvägledning dvs den som ska genomsyra undervisningen är viktig för att bryta könsstereotypa yrkesval men även ett kompensatoriskt verktyg för att bredda kunskapen om möjliga framtida yrkesval.
I förskolan synliggörs könsmönster fortfarande som tydligast när det gäller barn i behov av särskilt stöd där pojkar är överrepresenterade i ansökan om stöd från Resurscentrum och ansökan om Tilläggsbelopp.

En gemensam digital kompetensutvecklingsinsats av forskaren med fokus på systematiskt jämställdhetsarbete och lärmiljöer erbjuds alla förskolor från vårterminen 2025.
Även förskolans prioriterade utvecklingsområden Lärmiljöer och Språkutveckling berör arbete med koppling till pojkar och flickor. Likabehandlingsarbetet, det främjande och förebyggande, är ett viktigt verktyg i det främjande och förebyggande arbetet på varje förskola. Ett stödmaterial har utarbetats som kan stötta förskolornas kompetenshöjande arbete inom fältet. Rektorsteamet ska under våren utvärdera struktur/mall för likabehandlingsplanen. Teamet kommer även genomföra en workshop utifrån huvudmannaplan för diskriminering och kränkande behandling med syfte att ta del av goda exempel och utveckla förskolornas arbete.
Inom grundskolorna arbetas främst med läroplanens mål om värdegrund som ur olika perspektiv knyter an till jämställdhet, jämlikhet och normer övergripande men även inom kursplan för olika ämnen. Skolornas arbete har fokus på att skapa trygghet i skolmiljön dvs en utbildningsmiljö som inte begränsar individens lärande. I detta ingår även arbetet med ”Välbefinnande” som gynnar alla elever. Kopplingen till normer som begränsar lärandet framträder i begrepp som inhämtats från den forskning grundskolan tagit del av. Senaste årens kompetensutvecklingsinsatser inom ämnet har ökat kunskapen om faktorer som begränsar lärande och hur skolan kan arbeta för att motverka dessa. Skolorna använder i sina analyser begrepp såsom antipluggkultur, genus- och könsperspektiv, kognitiva aspekter, förtydliga och konkretisera och begripliggöra undervisningen vilket är aspekter som påverkar elevers lärande men kan vara extra gynnsamt att uppmärksamma när det gäller elever med NPF och pojkar. Skolor har under de senaste åren även beskrivit att de arbetar med maktdimensionen som begränsning för lärande främst avseende pojkars lärande genom att begränsa ”skojbråk” och negativt språkbruk.
Läsåret 24/25 har implementering påbörjats av ett material i syfte att öka trygghet och studiero. Materialet är framtaget av skolkuratorerna och består av klassrumslektioner för låg, mellan och högstadiet i olika teman exempelvis känslor, normer, åskådarrollen och diskrimineringsgrunder. För skolans personal ingår workshops. En checklista om vad som viktiga komponenter i det systematiska arbetet med trygghet och studiero har tagits fram som ett stöd för elevhälsan, pedagoger och trygghetsteam. Syftet med materialet/satsningen är att bidra till trygghet och trivsel genom att motverka kränkningar och främja positiv skolanknytning, vilket påverkar pojkar och flickor i varierande grad.
Grundskolans läroplan reviderades 2022, sex och samlevnad har bytt namn till sexualitet, samtycke och relationer. Begrepp som sexualitet, relationer, jämställdhet, normer och identitet ingår i flera kurs- och ämnesplaner. ”Alla som arbetar i skolan ska utgå från ett normmedvetet förhållningssätt. Förhållningssättet utgår från kunskap om normer, strukturer och hur makt fördelas samt hur detta kan påverka elevers lika rättigheter och möjligheter, ett likvärdigt bemötande och en likvärdig skolgång.” (Skolverket) I detta hämtar skolorna inspiration från Skolverkets stöd/inspirations/kursmaterial.
Grundskolan har under läsåret reviderat och kompletterat frånvaroriktlinjerna med stödmaterial om närvarofrämjande arbete. I samband med detta har kompetensutvecklingsinsatser genomförts och planerats för kommande läsår. Specialpedagoger på Resurscentrum har fått utbildning om närvarofrämjande arbete, grundskolans rektorer har i sina respektive team haft fokus på närvarofrämjande arbete samt att grundskolans kvalitetsdag för grundskolans ledare hade föreläsning om närvarofrämjande arbete tex om kartläggningar, systematik och relationsskapande arbete.

Luleå kommun har behöriga lärare och förskollärare	

Beskrivning:
Det är en nationell utmaning att rekrytera behöriga legitimerade lärare och förskollärare. I kombination med stora pensionsavgångar de kommande åren behöver dessutom fler medarbetare än tidigare rekryteras. Att säkra kompetensförsörjningen inom förskolan och skolan är en viktig och avgörande förutsättning för såväl kvaliteten som likvärdigheten i utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att se till att det finns legitimerad och behörig personal för undervisningen, och frågan är central för Luleå kommun som skolhuvudman.

Nämnden arbetar mot följande verksamhetsmål genom följande mätetal:

- Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation ska vara i nivå med jämförelsegruppen större städer
- Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9 ska vara i nivå med jämförelsegruppen större städer

Kommentar:
Båda verksamhetsmålen prognosticeras som uppfyllda innan årets slut.
Målet att heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation ska vara i nivå med jämförelsegruppen större städer uppfylls då Luleå 2024 hade 56 % att jämföra med större städer som ligger kvar på 49 %. I riket är värdet 46 %. Luleås trend är uppåtgående jämfört med föregående år då värdet låg på 55 %. Luleå kommun har även behöriga lärare och förskollärare och ligger över nivåerna för jämförbara städer, vilket är målet. För Luleås kommunala skolor ligger värdet för Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation i minst ett ämne i grundskola åk 1-9 på 79,3 % jämfört med gruppen större städer som har 74,7 %. I hela riket är värdet lägre med 73,4 %. Behörigheten i Luleå kommun är dock 0,8 procentenheter lägre än föregående år. (Kolada)
Inom området sker ett mångfacetterat och systematiskt arbete för att behålla och rekrytera personal. Att behörigheten fortfarande ligger på hög nivå, trots pensionsavgångar och få lärarstudenter, kan bero på:

- goda samarbeten med universitet i Luleå och Umeå, där följande är några exempel: Samarbete med Umeå universitet, AIL, för att utbilda lärare i fritidshem är på gång och startar ht-24. Samverkan med olika parter, ex LTU för utveckling, verksamhetsförlagd utbildning för lärarstudenter (VFU).
- stabil rektorsorganisation i förskola och grundskola som grund för god utveckling, arbetsmiljö och stabilitet
- deltagande på rekryteringmässor etc för att marknadsföra Luleå kommun som arbetsgivare och plats att flytta och bo på, detta sker också i samverkan inom förvaltningen och kommunövergripande.
- rekryteringsriktlinjer ses över kommunövergripande och övergången till kompetensbaserad rekrytering som metod för rekrytering sker inom hela kommunen. HR-konsulter med fokus på rekrytering innebär i sin tur utvecklat stöd till chef och rektor i det dagliga arbetet.

HR ser lärarbehörigheterna i grundskolan och erbjuder att bekosta kompletterande lärarlegitimationer till de som har utökat sin behörighet men inte har tagit ut en ny legitimation. Arbete med att analysera kommande pensionsavgångar sker samt att kommunövergripande arbete pågår med att se över olika alternativ för äldre att stanna kvar i arbetslivet längre. Det kontinuerliga arbetet med kvalitetsarbete, systematiskt arbetsmiljöarbete och den organisatoriska arbetsmiljön är också en grund för verksamheterna för att underlätta för chefer- och medarbetare att stanna kvar och arbeta i våra verksamheter och utvecklas gemensamt. Vikarietillgången säkerställs med hjälp av externa part i god samverkan med förvaltningen.

Kultur- och fritidsnämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Etablera En väg in gällande bidrag		↗
Etablera En väg in för evenemang		↗
Utveckla uppdraget evenemangslotsar		↗
Öka tillgänglighet till idrottslokaler genom digital utveckling		→
Mer Luleå för fler luleåbor		
Alla bidrag ska vara jämlika och transparenta		↗
Succesivt växla upp service och utbud för 100 000 invånare		↗
Kartläggning av mötesplatser/kulturmiljöer/kulturvärden med efterföljande strategi		↗
Utöka kunskapen hos civilsamhället inom barnkonventionen och jämställdhet		→
Bidragen ska vara jämlika och transparenta		↗
Luleå utvecklas som evenemangsstad		↗
Succesivt växla upp service och utbud för 100 000 invånare		↗
Ta fram en anläggningsstrategi i samverkan med Bodens kommun		↗
Trygg i Luleå		
Genom våra mötesplatser och aktiviteter bidrar vi till social hållbarhet för barn och unga		↗
Klimatsmart och naturpositiv		
Minskad klimatpåverkan		↗
Hållbara inköp ska öka		→
Blomstrande näringsliv		
Stödja och möjliggöra utveckling av KKB (Kulturell, kreativ bransch)		↗
Stödja och möjliggöra utveckling av besöksnäringen		↗

Nämndsmål	Bedömning
Alla bidrag ska vara jämlika och transparenta	

Beskrivning:
Delmål: Nämndens bidrag ska fördelas jämställt och jämlikt
Idag finns en del av nämndens bidrag i form av driftsavtal. Dessa avtal ska fasas ut och göras om till sökbara bidrag för att tydliggöra de bidrag som lämnas från KFN. Det skapar en bättre översikt ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.
Planerade aktiviteter: Fortsätta arbetet med föreningar som har olika typer av avtal övergår till bidrag

Kommentar:
Sammanfattning
Bidrag inom Ung i Luleå har fortsatt handläggas enligt ny struktur och könsfördelningen totalt för Arra- och Fixapengar är 67% killar och 33% tjejer. När det gäller arbetet med övergång från avtal och tjänster till sökbara bidrag finns inga avtal som kan göras om till bidrag under årets första månader beroende på avtals- och uppsägningstider.
Fixa och Arrapengar, Ung i Luleå
Ung i Luleå har tagit fram en ny struktur och riktlinjer för fria sökbara medel till ungas fritid enligt uppdrag från nämnden. I den nya strukturen delas PeKA (Pengar till Kreativa Arrangemang) upp i två olika potter – dessa går under Ung kultur med namnen Fixa och Arra. Fördelningen av medlen Fixa och Arra jan-april är enligt följande. Fixa har beviljats med en total summa på 42 494 kr. Av de ansökande är 71% killar och 29% tjejer. Fixa har sökts till en bred variation av aktiviteter: sportturneringar, pyjamasmys, inköp av Nintendo Switch och spel, pimpling, biobesök, måltider, spakväll, trampolincenter, melodifestivalkväll och bowling. Arra har beviljats med en total summa på 70 825 kr. Av de sökande är 50% killar och 50% tjejer. Arra har sökts till spelning på Navet, Nagelkväll, resa till Boda Borg. Totalt har 38% av årsbudgeten nyttjats och fördelningen av sökande är 67% killar och 33% tjejer. Arbetet med att vidareutveckla konceptet Ung Kultur har precis startat.
Från avtal och tjänster till bidrag
Kultur- och fritidsförvaltningen har uppdraget att allt stöd och bidrag till föreningslivet ska vara jämlikt och transparent. Det medför att föreningar som idag har avtal om tjänster med förvaltningen ska övergå till att vara årligt sökbara bidrag för drift och verksamhet.
Totalt handlar det om ett femtontal föreningar vars avtal sträcker sig mellan 12-36 månader. Kultur- och fritidsförvaltningen har uppnått att hälften av föreningarna som tidigare hade avtal med kommunen numera söker årligt drift- och/eller verksamhetsbidrag. RF/SISU Norrbotten är den senaste föreningen som tidigare haft avtal med kommunen men som nu erhåller ett årligt verksamhetsbidrag. Målet bedöms uppnått trots att alla föreningar med tidigare avtal om tjänster ännu inte är fullt ut genomarbetade vilket har att göra med avtalsperioder och uppsägningstider för avtalen.

Etablera En väg in gällande bidrag	

Beskrivning:
Alla föreningar som söker bidrag hos Luleå kommun gör det i ett digitalt ansökningsförfarande via lulea.se. Ansökningarna handläggs hos respektive förvaltning (kultur- och fritidsförvaltningen, infrastruktur- och serviceförvaltningen, socialförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen) inom kommunen.
Planerade aktiviteter: Implementera, utveckla arbetet och användningen av nytt boknings- och bidragssystem Utveckla samverkan med Kundcenter gällande föreningsfrågor

Kommentar:
En dörr in gällande bidrag är etablerat inom Luleå kommun. Alla föreningar som söker bidrag gör det i ett digitalt ansökningsförfarande via lulea.se. Ansökningarna handläggs hos respektive förvaltning

(kultur- och fritidsförvaltningen, infrastruktur- och serviceförvaltningen, socialförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen) inom kommunen. Under hösten har arbetet fokuserats på implementering av nytt boknings- och bidragssystem. Samverkan med Kundcenter i kommunen har utökats och innefattar, utöver stöd för rådgivning, vägledning och även registrering av nya föreningar.	
Minskad klimatpåverkan	
Beskrivning: Se över vår fordonspark och om möjligt ersätta fordon med mer klimatsmarta alternativ.	
Kommentar: Målet handlar om att se över nämndens fordonspark och om möjligt ersätta fordon med mer klimatsmarta alternativ. Under perioden har två biogasdrivna personbilar ersatts av eldrivna bilar. Däremot har inga arbetsfordon bytts ut mot mer miljövänliga alternativ.	
Stödja och möjliggöra utveckling av KKB (Kulturell, kreativ bransch)	
Beskrivning: -Samverka med projektet ”Kulturens roll i framtidens Luleå”/Näringslivskontoret där flera ”Minikulturkraft” workshops genomförs under 2025 (Konst, Scen och Möten) -Delta i skapande av och genomförande av projekt för att utveckla Råneå Medborgarhus som mötesplats för företag och civilsamhälle. (Biblioteket) - Undersöka möjligheter att samarbeta med lokala KKB-aktörer i program och evenemang (Kulturarv, Hägnan) - Se över möjlighet att säsongsvis hyra ut lokaler på Friluftsmuseet Hägnan.	
Kommentar: **Samverkan med näringslivet för kulturens utveckling** Flera Minikulturkraft-evenemang har genomförts med god uppslutning. Det första evenemanget blev snabbt fullbokat, vilket ledde till att två tillfällen arrangerades. Övriga evenemang har också varit välbesökta: • Del 1: 13 & 19 feb – Social innovation med kulturen i centrum • Del 2: 24 mars – Workshop: Stärkt samarbete mellan kultur och näringsliv i stadskärnan • Del 3: 25 mars – Kulturens roll för stadens attraktivitet • Del 4: 3 april – Kultur av unga för unga **Samverkan med lokala och regionala KKB-företag** Butikssortimentet på Visitor Center och i lanthandeln på friluftsmuseet Hägnan har vidareutvecklats i samarbete med lokala och regionala KKB-företag. Spontana besök hos aktörer i närområdet har genomförts för att bygga relationer och möjliggöra informationsutbyte. KKB-företag har även hyrt lokaler och anlitats inom programverksamheten, exempelvis till Dans på Hägnan. Dessa insatser har skapat konkreta affärsmöjligheter och stärkt den kulturella och kreativa sektorns närvaro i verksamheten.	
Genom våra mötesplatser och aktiviteter bidrar vi till social hållbarhet för barn och unga	
Beskrivning: Ta fram en handlingsplan för Ung i Luleås fortsatta trygghetsskapande arbete. (Ung i Luleå) Följa upp trygghetsmätning (Ung i Luleå)	

Följa den nationella utvecklingen av bibliotekens roll i totalförsvaret, fortsätta med internt kompetensutveckling och jobba med biblioteken som samhällsviktig verksamhet i Luleå kommun. (Biblioteken)
Redovisa och synliggöra på olika sätt internt och externt KFF:s verksamhet för barn och unga.
Utveckla Bokstart i Luleå kommun, samverkan mellan förskola, bibliotek och barnhälsovård.
Genom projektmedel och samverkan med föreningslivet utveckla Råneå Medborgarhus (Stöd till Civilsamhället)
Utöka samverkan för att utveckla mötesplatsen Kubben på Hertsön (Stöd till Civilsamhället)

Kommentar:
Samlad bedömning av måluppfyllelse:
Både Bokstart och Aktivitetshuset Kubben har utvecklats i linje med uppsatta mål. Bokstart har etablerats i hela kommunen med stärkt samverkan och god räckvidd till målgruppen, medan biblioteken tagit viktiga steg i sitt arbete med beredskap och samhällsviktig funktion. Kubben har blivit en uppskattad mötesplats på Hertsön, där samverkan mellan aktörer lett till en hållbar verksamhet. Särskilt framgångsrika är insatserna för barn och unga, där aktiviteter som DOIT och Konstlabb/ung bidragit till ökad trygghet, delaktighet och jämlikhet.
Bokstart och små barns språkutveckling
Sedan 2024 driver Luleå kommun projektet Bokstart, som syftar till att stärka vårdnadshavare till barn 0–3 år i deras roll för barnens språk- och läsutveckling. Projektet startade som ett pilotprojekt i Gammelstad med stöd från Kulturrådet och har nu utökats till hela kommunen med en projektledare på 40 % och en arbetsgrupp från bibliotek, förskola och barnhälsovård (BHV).
Projektet fokuserar på att:

- Stärka samverkan mellan bibliotek, förskola och BHV
- Sprida kunskap om små barns språkutveckling
- Nå ut till vårdnadshavare och andra viktiga vuxna

Biblioteken delar material med BHV och förskolor, och fortbildning planeras till hösten. Ansökan om inköpsstöd till medier och kapprumsbibliotek är inskickad. All dokumentation samlas i ett gemensamt Teams.
En ny ansökan för projektår 2 (2026) ska skickas in efter sommaren.
Bibliotekens roll i totalförsvaret
Biblioteken i Luleå arbetar aktivt med sin roll som samhällsviktig verksamhet och följer den nationella utvecklingen kring bibliotekens roll i totalförsvaret. Bland annat:

- Presentation om beredskapsplaner hölls för regionala biblioteksverksamheter i januari.
- Dialog med IT-avdelningen har inletts om konsekvenser vid nätverksavbrott.
- Information har delats med Kultur- och fritidsnämnden samt kontoret för säkerhet och beredskap om bibliotekens roll och trygghetspunkter.
- Ett planerat möte med Biblioteksföreningens expertnätverk sköts upp.

Barn och ungas kultur
Biblioteket och konsthallen erbjuder flera uppskattade aktiviteter för barn och unga, t.ex. Barnsöndagar, fredagsmys, babymålning, skolbesök och Konstlabb/ung. Konstlabb/ung har blivit en viktig mötesplats, särskilt för unga med NPF-diagnoser.
Aktivitetshuset Kubben – en växande mötesplats på Hertsön
Kubben är en levande mötesplats på Hertsön i Luleå, där kultur, folkbildning, föreningsliv och social gemenskap möts. Under hösten 2023 inleddes ett trepartssamarbete mellan Lulebo, Kultur- och fritidsförvaltningen och Studiefrämjandet för att utveckla denna nya sociala knutpunkt.
Efter 1,5 års samverkan lämnar Studiefrämjandet sin roll som huvudman den 31 maj 2025. Verksamheten tas då över av Lulebo och Kultur- och fritidsförvaltningen, medan Studiefrämjandet fortsätter som en av flera aktörer i huset.

En särskilt uppskattad aktivitet är DOIT, ett samarbete mellan kommunen och Rädda Barnen, som riktar sig till barn 9–12 år. Syftet är att skapa trygga mötesplatser där kultur och idrott främjar jämlikhet och hälsa.
Kubben finansieras bland annat genom Luleå kommuns sociala investeringsmedel och fortsätter utvecklas som en viktig plats för gemenskap och delaktighet.

Etablera En väg in för evenemang	

Beskrivning:
I arbetet med att utveckla Luleå som evenemangsstad så är en av målsättningarna att attrahera externa arrangörer. KFF har medel (evenemangspotten) för externa arrangörer att söka. Det ska vara lätt att kunna arrangera i Luleå.
Planerade aktiviteter: Etablera En väg in för evenemang genom utveckling av lulea.se

Kommentar:
Målet är att skapa en väg in för evenemang i kommunen, det vill säga att för arrangörer ska det finnas endast en kontaktväg in i kommunen för hanteringen av evenemang. Den gemensamma vägen in för evenemang är som dörren in för bidrag; lulea.se.
En ny webb är framtagen för de som vill arrangera evenemang i Luleå. Webben innehåller information om evenemangsstaden Luleå, att arrangera i Luleå, beskrivning av arenor och evenemangsplatser, söka tillstånd, stöd och bidrag och möten och kongresser. Vidare innehåller webben information och kontaktuppgifter till medarbetarna inom Evenemangsservice.

Hållbara inköp ska öka	

Beskrivning:
Genom hållbara inköp och ökad avtalstrohet ökar möjligheterna till att vara klimatsmart.

Kommentar:
Ett arbete startar upp inom förvaltningen vilken syftar till att öka köpbeteenden och beställningsrutiner som ökar avtalstrohet.

Stödja och möjliggöra utveckling av besöksnäringen	

Beskrivning:
Aktiviteter för Luleå Turistcenter
Fortsätta med studiebesök hos företag för att fungera som bollplank och rådgivare samt stärka turistcentrets roll som länk mellan företag och besökare.
Kommunicera möjligheten till studiebesök och dialog för att dela insikter och utveckla samarbeten.
Genomföra en undersökning för att identifiera företagens behov av stöd och forum för samarbete.
Anordna säsongsvisa träffar där företag kan dela erfarenheter och kunskap med varandra och med turistcentret.
Aktiviteter för Visitor Center och Friluftsmuseet Hägnan
Genomföra regelbundna träffar och besöka företag och aktörer i Gammelstad för att främja dialog och samarbete.
Bjuda in aktörer till visningsdagar och guidade turer för att skapa synlighet och utbyte av kunskap.
Delta i relevanta nätverk och arenor för att stärka relationerna med näringslivet och bidra till gemensam utveckling

Kommentar:
Under perioden har flera insatser genomförts för att stärka Luleås besöksnäring. Luleå Turistcenter har påbörjat en serie studiebesök hos företag inom besöksnäringen och planerar en säsongsträff den 5 juni i samarbete med Näringslivskontoret och Luleå Näringsliv. Ett digitalt introduktionsmaterial om

sommarens utbud håller på att tas fram för att nå fler inom branschen. En behovsanalys ska också genomföras för att bättre förstå företagens önskemål om stöd och samarbetsformer.
Gammelstad Visitor Center och Friluftsmuseet Hägnan bidrar löpande med upptaktsmöten, deltar i nätverk och tar emot visningsresor, vilket stärker relationerna till både lokala aktörer och regionala samarbetspartners.
Utvecklingen av besökskommunikationen har fortsatt. Arbetet med att ta fram en ny webblösning för Visit Luleå har pausats i väntan på beslut, men behovet av en modern och inspirerande plattform kvarstår. Parallellt fortsätter utvecklingen av Gammelstads webbsida och den nya appen Visit Gammelstad, som lanserats med gott mottagande – över 370 nedladdningar och positiv användarfeedback har noterats. Arbetet med att utveckla innehåll och AR-funktioner pågår.
Inför firandet av världsarvsjubileet 2026 har planering och samverkan inletts. Två evenemangshelger är planerade, och vi samordnar med lokala aktörer för att skapa ett starkt helårsutbud. Kommunikation kring jubileet planeras i flera kanaler, inklusive Vårt Luleå. Jubileet ska även bli en plattform för att lyfta KKB-företag och främja nya samarbeten.
Genom samlade insatser inom samverkan med aktörer, utveckling av digitala verktyg och planering av större evenemang skapar vi konkreta förutsättningar för att stärka och möjliggöra en långsiktig utveckling av besöksnäringen i Luleå.

Succesivt växla upp service och utbud för 100 000 invånare	

Beskrivning:
- Utveckla arbetet med att synliggöra utbudet och kontakter med föreningslivet
-Säkerställa att 1% konsten kommer med tidigt i ny/ombyggnationer
-Följa upp konceptet Kulturfonden (kopplat till KSF och anställd projektledare hos Näringslivsenheten som kopplar kultur, näringsliv och off sekt
-Utveckling av entrén och de allmänna ytorna i Kulturens hus -Undersöka möjligheten till Meröppet på stadsbiblioteket (Meröppet = öppethållande när biblioteken inte är bemannade)
-Införa meröppet på biblioteket i Råneå -utveckla samarbetet med externa aktörer på Porsöns bibliotek
-Utvärdera verksamheten "Mobil fritidsgård - On The Go" som möter unga där det inte finns fritidsgårdar.
-Idrott och friluftsliv genomför undersökning för att ta reda på vad barn, unga och vuxna vill ha mer av i syfte att skapa bättre förutsättningar för spontanidrott.
-Idrott och friluftsliv jobbar med ständiga förbättringar i syfte att skapa bättre förutsättningar för medborgarna att genomföra sina fritidsintressen.
-Idrott och friluftsliv informerar och marknadsför verksamheten så att fler vet vilket utbud som finns.

Kommentar:
Sammanfattning
Aktiviteter för att växla upp service och utbud för samhällsomvandling är att utveckla en kulturfond, förbättra processen för 1%-konsten, fortsätta införa meröppet på biblioteken, öka möjligheten för externa att arrangera i verksamhetens lokaler. Processen för den konstnärliga gestaltningen, 1%-konsten, håller på att ses över för att förbättras som ett viktigt inslag i samhällsbyggnadsutvecklingen. Externa medel söks för att utveckla en kulturfond där flertalet samarbetspartners är klara. Utveckling av en mötesplats i Råneå medborgarhus pågår där externa medel erhållits för ändamålet. Meröppet i Råneå bibliotek är infört. Aktiviteter för att växla upp service och utbud för fler invånare pågår och är påbörjade.
Utveckling av processen för konstnärlig gestaltning, 1%-konst
Processen för den konstnärliga gestaltningen, 1%-konsten, håller på att ses över för att förbättras som ett viktigt inslag i samhällsbyggnadsutvecklingen. Konstpolicy och riktlinje ska revideras, beslut inväntas om vilken nämnd som ska ansvara för den offentliga konsten samt att budget fördelas. I nästa steg kan projekt för offentlig konst planeras enligt ny rutin och att den offentliga konsten kommer med tidigare i planeringsprocessen.

Utveckling av kulturfond
Under 2025 fortsätter uppdraget att utveckla en modell för en kulturfond. Projektledaren för kultur, näringsliv och offentlig sektor jobbar med uppdraget att söka medel för att genomföra en pilot för Kulturfond med start 2026 och tre år framåt. Färdiga samarbetspartners hittills i projektet är Luleå Näringsliv, Luleå tekniska universitet, LTU Business, Företagarna Norrbotten, Företagarna Luleå, Brakeley Nordic, SSAB, Kilen Art Group, Dansinitiativet, BD POP, Filmpool Nord, Kulturföreningen Ebeneser, Region Norrbotten, Luleå Kommun, TROMB, LKAB, Lulebo, Fastighetsägarna. Ansökan om projektmedel görs hos Swedish Metals & Minerals som är ett av fem program inom Impact Innovation – Sveriges stora innovationssatsning för att tackla vår tids och framtidens utmaningar. Satsningen är initierad av Energimyndigheten, Formas och Vinnova.

Utveckling mötesplats i Råneå medborgarhus
Medborgarhuset i Råneå står för närvarande delvis outnyttjade och kommunen har i uppdrag att fylla huset med aktiviteter utifrån civilsamhällets och näringslivets behov. I dialoger med civilsamhället under åren 2023-2024 framgår önskemål om att utveckla Medborgarhuset till att bli ett mer ”levande” hus och att det finns en blandning av hyresgäster. En utveckling av medborgarhuset skulle ge ett stort symbolvärde som kommer till nytta för hela bygden och en utvecklad mötesplats skapar en enklare och mer hållbar vardag för personer som är boende och verksamma i Råneå med omnejd.
Kultur- och fritidsnämnden har i en ansökan till kommunstyrelsen ansökt om finansiering för projektet ”Utveckla Medborgarhuset i Råneå till en levande mötesplats”. Syftet med projektet är att skapa en mer levande mötesplats genom att erbjuda företag och civilsamhället en central och attraktiv plats med behovsanpassat innehåll. Kommunstyrelsens arbetsutskott har beviljat medel till projektet mellan 2025-2027.
Kultur- och fritidsförvaltningen har utsett en styrgrupp och en projektledare från förvaltningen. Arbetet kommer att ske i samverkan med IFK Råneå som samarbetspartner och föreningen kommer att delta med en medarbetare i projektgruppen. IFK Råneå kommer i huvudsak att arbeta med att utveckla nätverk samt planera, genomföra och samordna aktiviteter och evenemang. Intressenter som områdesgruppen, nätverk, föreningar och företag kommer att involveras.

Införande av meröppet i Råneå bibliotek
Meröppet på biblioteken är en populär och uppskattad service. Under 2025 har Råneå bibliotek infört meröppet och möjligheten att även stadsbiblioteket kan erbjuda meröppet håller på att ses över.

Möjlighet att arrangera i Porsö biblioteks lokaler
Porsöns bibliotek har under tre år arbetat med ett koncept att öppna upp för att föreningar, organisationer m fl kan boka del av biblioteket för att genomföra aktiviteter. Avtal och informationstexter har setts över och reviderats utifrån behov. Erbjudandet om att låna bibliotekets lokaler har marknadsförts. För att utveckla samarbete och nätverk med nyckelpersoner i föreningar och organisationer aktiva på Porsön är ett möte inplanerat med en aktör (Rädda barnen) som har ett projekt på gång på Porsön.

Utveckling av mobil fritidsgårdsverksamhet On the Go
On the Go är nämndens nyaste form av fritidsgård och det är dags att utvärdera den. En första sammanställning har gjorts och presenteras för nämnden i maj, en mer fördjupad utvärdering görs senare under året.

Utveckla uppdraget evenemangslotsar	

Beskrivning:
Delmål: Gå från att vara arrangör till att i högre grad vara möjliggörare för andra aktörer
KFN har målsättningen att utveckla Luleå som evenemangsstad och attrahera fler externa arrangörer som vill göra evenemang i Luleå. För att göra det enkelt för externa arrangörer att kunna genomföra evenemang har KFN en funktion, en evenemangslots, som ska stödja i arbetet att genomföra evenemang avseende tidpunkter, lokaler mm.

Kommentar: Förstudien har slutrapporterats under våren 2024 och ytterligare resurser har avsatts till verksamheten. Evenemangsservice kärngrupp är organiserad under kultur-och fritidsförvaltningen och består av programansvarig, projektledare, säljare, evenemangslots samt ansvarig chef. Uppdraget som evenemangslots har varit sårbart då alltmer tid viks för projektledning av kommunens egna arrangemang men kan nu etableras genom att personella resurser har tillförts Evenemangsservice. Rekryteringen av projektledare är genomförd och anställningen påbörjades i början av maj.	
Kartläggning av mötesplatser/kulturmiljöer/kulturvärden med efterföljande strategi	
Beskrivning: Ett arbete har startat med att ta fram förslag till definitioner av mötesplatser/kulturmiljöer och kulturvärden. Med utgångspunkt i kultur- och fritidsnämndens reglemente, rapporten Kulturens plats i framtidens Luleå, samt kommunens kultur- och idrottpolitiska program skall aktuella mötesplatser/kulturmiljöer och kulturvärden sammanställas. En strategi för behov av kulturmötesplatser ska tas fram.	
Kommentar: Projektledaren för Kultur & Näringsliv och enhetschef för Konst, scen och möten har påbörjat kartläggningen tillsammans med GIS.	
Öka tillgänglighet till idrottslokaler genom digital utveckling	
Beskrivning: KFF utvecklar processen för bokningsbara idrottslokaler för att tillgängliggöra del av anläggningarna för direktbokning.	
Kommentar: Processen för bokningsbara idrottslokaler håller på att utvecklas för att tillgängliggöra del av anläggningarna till direktbokning. Ett nytt boknings- och bidragssystem har anskaffats i december 2024 och arbete har påbörjats för att vidareutveckla systemets användning. Ett pilotprojekt för "direktboka" ska genomföras under 2025 vid vissa utvalda anläggningar.	
Utöka kunskapen hos civilsamhället inom barnkonventionen och jämställdhet	
Kommentar: Målområdet har funnits en tid men ännu inte påbörjats då kultur- och fritidsförvaltningen inte hittat ett lämpligt sätt för att bedriva utbildningar för civilsamhället inom Barnkonventionen och jämställdhet. Ambitionen från förvaltningen är att utbildningarna ska vara digitala och att en bekräftelse om genomförd utbildning ska ges till handläggarna för vidare hantering av en bidragsansökan. Vilket är en förutsättning om kravet att genomgå en utbildning ska vara ett kriterium för att kunna söka bidrag från Luleå kommun. Initialt planeras att minst en styrelsemedlem i föreningen ska genomföra dessa utbildningar. Det är möjligt att skapa e-utbildningar även för externa deltagare. Arbetet med att ta fram utbildningarna kan därmed påbörjas under hösten.	
Bidragen ska vara jämlika och transparenta	
Beskrivning: - Gå från att vara arrangör till att i högre grad vara möjliggörare för andra aktörer - Nämndens bidrag ska fördelas jämställt	
Kommentar: **Från avtal och tjänster till bidrag**	

Kultur- och fritidsförvaltningen har uppdraget att allt stöd och bidrag till föreningslivet ska vara jämlikt och transparent. Det medför att föreningar som idag har avtal om tjänster med förvaltningen ska övergå till att vara årligt sökbara bidrag för drift och verksamhet. Totalt handlar det om ett femtontal föreningar vars avtal sträcker sig mellan 12-36 månader. Kultur- och fritidsförvaltningen har uppnått att hälften av föreningarna som tidigare hade avtal med kommunen numera söker årligt drift- och/eller verksamhetsbidrag. RF/SISU Norrbotten är den senaste föreningen som tidigare haft avtal med kommunen men som nu erhåller ett årligt verksamhetsbidrag. Målet bedöms uppnått trots att alla föreningar med tidigare avtal om tjänster ännu inte är fullt ut genomarbetade vilket har att göra med avtalsperioder och uppsägningstider för avtalen.	
Luleå utvecklas som evenemangsstad	
Kommentar: Sammanfattning Aktiviteter som genomförts är omhändertagande av den förstudie som genomfördes 2023. Ytterligare resurser för en projektledartjänst har tillförts Evenemangsservice. Ny sommarfestival som heter Under solen ska genomföras vilken ersätter tidigare sommarfestival. Luleå utvecklas som evenemangsstad Aktiviteter som pågått sedan 2023 är genomförande av en förstudie för att åstadkomma en samlad evenemangsservice samt fortsätta möjliggöra för arrangörer som genomför evenemang i kommunen. Flera av aktiviteterna är långsiktiga arbeten som kommer att sträcka sig under flera år men flertalet påbörjade projekt och aktiviteter leder redan nu till en viktig förflyttning mot att utveckla Luleå som evenemangsstad. Luleå kommun vill skapa förutsättningar för att göra kommunen ännu bättre som evenemangsstad och med det förlängda målet att Luleå ska bli en kommun man vill besöka och bo i. Ytterligare steg på vägen med att formera evenemangsservice är gjorda. Förstudien har slutrapporterats under våren 2024 och ytterligare resurser har avsatts till verksamheten. Evenemangsservice kärngrupp är organiserad under kultur-och fritidsförvaltningen och består av programansvarig, projektledare, säljare, evenemangslots samt ansvarig chef. Uppdraget som evenemangslots har varit sårbart då alltmer tid viks för projektledning av kommunens egna arrangemang men kan nu etableras genom att personella resurser har tillförts Evenemangsservice. Rekryteringen av projektledare är genomförd och anställningen påbörjades i början av maj. Under hösten fick Evenemangsservice uppdraget att påbörja planeringen av en ny sommarfestival då avtalet med tidigare arrangörer inte förlängdes. Planeringen pågår och sommarfestivalen har fått namnet Under Solen och ska genomföras mellan 10-12 juli. I mitten av februari genomfördes Sea ice Marathon. En löpartävling arrangerad av Schaatsen Grand Prix och med fyra olika lopp från 5 km till 42 km. Arrangemanget genomfördes på isen i Södra hamn. Luleå On Ice har genomförts under tre dagar i slutet av februari och är ett arrangemang som lockar tusentals besökare. I samband med arrangemanget genomfördes de nederländska skridskotävlingarna.	
Succesivt växla upp service och utbud för 100 000 invånare	
Ta fram en anläggningsstrategi i samverkan med Bodens kommun	
Kommentar: **Sammanfattning** Målet att ta fram och utveckla en anläggningsstrategi är ett större arbete som pågår under hela planeringsperioden. Tillsammans med Bodens kommun har beslut fattats om att genomföra en kartläggning av nuvarande idrottsanläggningar i Luleå och Boden. Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna (RF-SISU) har genomfört en nulägesanalys på de idrottsanläggningar, både kommunala och föreningsägda, som finns i respektive kommun. Inventeringen kommer att ligga till grund för en gemensam anläggningsstrategi. I denna strategi ska nya behov och önskemål som kan medföras av den omställning som regionen står inför tas i beaktande.	

Resultatet av nulägesanalysen har sammanställts i en rapport och presenterats för nämnden i mars. Ett möte mellan kommunerna och RF/SISU för fortsatt planering kommer att genomföras innan sommaren. Målsättningen är att en gemensam anläggningsstrategi ska vara framtagen för beslut innan årets slut.

Infrastruktur- och servicenämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Effektiv och långsiktig försörjning av infrastruktur		–
Stärkt service- och kvalitetskultur		–
Mer Luleå för fler luleåbor		
Utökad och vidareutvecklad samverkan inom kommunkoncernen och med övriga intressenter		–
Trygg i Luleå		
Luleå ska fortsätta vara en trygg plats att leva och bo på		–
Klimatsmart och naturpositiv		
Genomföra åtgärder enligt Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning (Klimatplan 2040)		–
Blomstrande näringsliv		
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med förvaltningens tillgänglighet och service		–

Nämndsmål	Bedömning
Effektiv och långsiktig försörjning av infrastruktur	
Beskrivning: Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska bidra till effektiv och långsiktig försörjning av infrastruktur genom att; • vidareförädla lokalförsörjningsprocessen • fortsätta arbetet med samlokalisering, yteffektivisering och kostnadseffektivisering för administrativa lokaler • halvera kostnaden för lokalbanken till 2026-12-31 • upphandling av investerings- och underhållsprojekt utförs effektivt och långsiktigt i syfte att nyttja och fördela tilldelade medel på ett långsiktigt och kostnadseffektivt sätt • tillhandahållen tillgänglig, säker och robust IT där vi implementerar starka säkerhetsåtgärder och utvecklar verksamheten utifrån nuvarande och framtida behov.	

Kommentar:
En mängd olika aktiviteter pågår eller är planerade inom avdelning fastigheter för att vidareutveckla och effektivisera den långsiktiga försörjningen av infrastruktur.
Några exempel på aktiviteter som pågår och som syftar till att vidareförädla lokalförsörjningsprocessen är uppdatering av rutiner och checklistor gällande rutinerna för lokal- och bostadskontrakt, tydliggöra informationen gällande lokalbanken samt undersöka möjligheter för ökad och samlad dokumenthantering i verksamhetssystemet Pondus. Förutom att bidra till att fylla de kommunala verksamheternas behov ur ett långsiktigt perspektiv ska vidareförädlingen av lokalförsörjningsprocessen bidra till en lokalbank i balans/ i enlighet med beslutad målsättning om att halvera dess nuvarande storlek. Driftskostnaden för objekt i lokalbanken ligger på 6,7 mkr (föregående år 7,1 mkr) per den 30 april. Prognosen för året antas ligga runt 19 mkr. Driftkostnaderna minskar under 2026, då den pågående ombyggnationen av förvaltningshuset (Kungsfågeln 5) är klar till halvårsskiftet samt att beslut om rivning av gamla brandstationen (Bävern) förväntas.
Nyttjande och fördelning av tilldelade medel på ett långsiktigt och kostnadseffektivt sätt påverkas av en mängd faktorer. Projektmodellen för samhällsbyggnadsprocessen finns till stöd för planering och genomförande. Utöver att följa rutinen i projektmodellen är ett gott internt samarbete med en bra och tydlig struktur för informationsdelning vid samordningsmöten mellan olika organisationsdelar viktigt. Tydlig dokumentation och ett tydligt protokoll av mötets innehåll och fattade beslut förhindrar eventuell risk för miss i kommunikation eller att något faller mellan stolarna vilket är särskilt viktigt inte minst vid samarbete över organisationsgränser där förutsättningarna för daglig kontakt inte finns lika naturligt. I tillägg till detta är en tydlig dokumentation viktigt för att kunna vidta korrekta åtgärder vid eventuella avvikelser.
Prognosen för nyttjandet av tilldelade resurser för beslutad reinvesteringsplan för fastigheter beräknas uppgå till 100% för helåret. De åtgärder som har planerats i reinvesteringsplanen genomförs enligt plan. Beslutad budget för gata samt gång- och cykelvägar uppgår till 62 mkr, varav 47,5 mkr avser gator och 14,5 mkr gång- och cykelvägar. Prognosen gällande nyttjade av tilldelade medel för 2025 uppgår till 53,7 mkr, vilket motsvarar ca 87%. Avvikelsen beror framför allt på att reinvesteringen av Hantverksvägen (7,5 mkr i budget) förskjuts till 2026 (endast projektering sker innevarande år). Prognosen för genomförande av åtgärder för övriga projekt (20) förväntas gå enligt plan, vilket innebär att 95% av de planerade åtgärderna prognosticeras att genomföras under året.
Infrastruktur- och servicenämnden är i egenskap av huvudman för vattentjänsterna i kommunen ansvarig för att säkerställa infrastrukturen för vattenförsörjning och avloppshantering. Prognosen avseende de åtgärder som planerats i förnyelse- och underhållsplanen för VA uppgår till 73% och utfallet för nyttjandet av tilldelade resurser uppgår till 88% för 2025. Den prognosticerade avvikelsen gällande planerade åtgärder beror på att åtta av 30 planerade projekt 2025, kommer att förskjutas då dessa antingen är under fortsatt utredning (4), beroende av besked från tredje part (2) eller är nedprioriterade (2). De planerade åtgärderna som inte kommer att genomföras motsvarar 4%.
Nyttjandet av de tilldelade resurserna i helhet prognosticeras att understiga budget med knappt 42 mkr för helåret, 12% lägre än målet om 100%. Avvikelsen beror på effektivisering i utbyggnadsområdet Bensbyn och renovering av bostadsgator samt Hantverksvägen där entreprenadsstart flyttats fram till 2026. Ytterligare avvikelser kan läsas i investeringsredovisningen, kapitel 5.
Arbetet med att tillhandahålla tillgänglig, säker och robust IT pågår kontinuerligt, prognosen för att minst 70% av åtgärder utifrån planerade IT-säkerhetsaktiveter skall vara påbörjade eller genomförda under 2025 ligger i linje med planen för året. På grund av frågans art med kopplingen till säkerhet kommenteras inte detaljer för det pågående arbetet vidare i delårsrapporten.

Utökad och vidareutvecklad samverkan inom kommunkoncernen och med övriga intressenter	

Beskrivning:

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska utöka och vidareutveckla samverkan inom kommunkoncernen och med övriga intressenter genom:

- ökad dialog och kommunikation med medborgare och näringsliv
- att utreda och initiera ökade möjligheter till samverkan inom kommunkoncernen samt med näringsliv, akademi och övriga intressenter/samarbetspartners
- långsiktiga planeringsförutsättningar (investering/exploatering/reinvestering)

Genomförda aktiviteter avrapporteras i samband med delårs- och årsuppföljning.

Kommentar:
I det ordinarie arbetet deltar representanter från förvaltningen i en mängd olika nätverk och branschråd för informationsdelning och samverkan kring gemensamma frågor. Under årets inledning har ett nytt nätverk startat tillsammans med Polisen, Statens servicecenter och stadsbiblioteket för samverkan och stöttning gällande medborgarservice i närområdet.
I samtliga mötesforum finns möjlighet att aktivt lyfta frågor för samverkan och de utgör en viktig del för samarbete och vidareutveckling.
I syfte att öka dialogen och kommunikationen ytterligare har infrastruktur- och serviceförvaltningen varit delaktiga i att prioritera olika kundresor för fortsatt analys och utveckling.
Ett annat viktigt område för samverkan handlar om samordning runt de långsiktiga planeringsförutsättningarna gällande lokalförsörjningsprocessen där ett arbete pågår.

Luleå ska fortsätta vara en trygg plats att leva och bo på	

Beskrivning:
Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska bidra till att Luleå fortsätter att vara en trygg plats att leva och bo på genom att;

- utforma offentliga miljöer på ett sätt som inbjuder till samvaro och ökad trygghet
- ta fram åtgärdsplan utifrån NIS2 direktivet (EU:s lagstiftning för cybersäkerhet) och andra säkerhetsaspekter
- säkerställa beredskap för hantering av störningar i samhället
- initiera och genomföra trygghetsvandringar

Att minska risken för välfärdsbrottslighet är viktigt för att Luleå även i fortsättningen ska kunna vara en trygg plats att leva och på. Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om ett flertal internkontrollmoment för att förhindra välfärdsbrottslighet och förvaltningen vidtar i detta arbete även proaktiva åtgärder om avvikelser hittas.
Genomförda aktiviteter avrapporteras i samband med delårs- och årsuppföljning.

Kommentar:
Ett antal aktiviteter kopplat till trygghet och beredskap pågår. Ett exempel på en trygghetsbidragande aktivitet är förvaltningens medverkan och bidrag till Trygg i Luleå via samarbetet med effektiv samordning för trygghet (EST). Förutom samverkan med andra handlar det trygghetsskapande arbetet för medborgare i det ordinarie uppdraget om säkra trafiklösningar och utveckling och underhåll av parker, lekplatser och grönområden.
Åtgärder utifrån plan för NIS2 direktivet vilket handlar om högre krav på säkerheten för nätverk och informationssystem, inklusive krav på incidenthantering, riskbedömning och säkerhetsåtgärder har/kommer att implementeras.
En krisledningsplan inklusive stödmaterial vid aktivering av krisledningsorganisationen för säkerställande av beredskap för hantering av störningar i samhället är framtagen och beslutad.
Initierande av trygghetsvandringar, där medborgare deltar digitalt och/eller fysiskt är ett exempel på en trygghetsbidragande aktivitet. Då de senast genomförda trygghets-vandringarna har haft lågt deltagande finns det behov av att se över upplägg för framtida genomförande.

Genomföra åtgärder enligt Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning (Klimatplan 2040)	
Beskrivning: Infrastruktur- och serviceförvaltningen kommer att; • Identifiera åtgärder som infrastruktur- och serviceförvaltningen behöver göra för att bidra till klimatneutralitet	
Kommentar: Koldioxidutsläppet från de lokala resorna i tjänsten följs upp i samband med delårsrapporten för perioden januari-augusti. Utbyggnaden av laddpunkter för tjänstebilar fortskrider. Vid årsskiftet fanns 133 tillgängliga laddpunkter för kommunens tjänstebilar. Per den sista april finns det 162 tillgängliga laddpunkter. Ytterligare 47 laddpunkter är beställda för installation och därav ser prognosen för uppfyllande av årets målvärde positiv ut. Dialog gällande installation pågår fortsatt med de externa fastighetsägarna då merparten av de laddpunkter som kvarstår för installation finns vid de externt inhyrda objekten. Det långsiktiga behovet är ca 350 laddplatser fram till år 2027. Från och med 2025 finns ett lagkrav att alla fastigheter (bostäder undantaget) med fler än 20 parkeringsplatser ska erbjuda minst en laddpunkt för elfordon. Av de kommunalt ägda fastigheterna är det 27 fastighetsobjekt som berörs av de nya lagkraven, av dessa är 13 klara. Antalet fossiloberoende fordon uppgår till 223 av totalt 334 fordon per den 30 april, vilket motsvarar ca 67 procent. Ytterligare 55 elbilar är beställda och kommer att levereras under året, vilket innebär att målvärdet för året kommer att nås	
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med förvaltningens tillgänglighet och service	
Beskrivning: Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska bidra till förbättrat företagsklimat och ökad nöjdhet med förvaltningens tillgänglighet och service genom; • ökad dialog med företag och mer uppföljning med leverantörer • medverkan vid företagsfrukost med näringslivet • att bidra till bibehållen branschbalans och stimulera till ett växande näringsliv genom fler och mindre entreprenadupphandlingar • fortsatt arbete med att samordna tjänster/ärenden till Luleå kommuns Servicecenter i syfte att underlätta för medborgare och företag Genomförda aktiviteter avrapporteras i samband med delårs- och årsuppföljning.	
Kommentar: Chefer inom förvaltningen finns på plats i samband med företagsfrukostar för att svara på eventuella frågor från företrädare från näringslivet. I samband med årsskiftet stängdes receptionen på Bangårdsgatan 12, och hänvisning sker till Luleå kommuns Servicecenter. Representanter från berörda verksamheter inom förvaltningen deltar i arbetet gällande framtagande av kategoristyrning, en metod för styrning mot gemensamma mål med utgångspunkt i strategiskt inköp som leds av inköpskontoret. I samband med leverantörsdialoger finns också förvaltningen representerad.	
Stärkt service- och kvalitetskultur	
Beskrivning:	

Infrastruktur- och servicenämndens målsättning om stärkt service- och kvalitetskultur syftar till att de som bor, verkar och vistas i Luleå ska vara nöjda med de tjänster och den service som erbjuds av och inom kommunen. Detta ska göras genom att;

- öka nöjdheten från medborgare och näringslivet i kontakterna med kommunen
- verksamheternas nöjdhet med lokalförvaltning och lokalvård ökar
- förbättrad övergripande ärendehantering inom Luleå kommun, där bland annat felanmälan och hantering av synpunkt har prioriterats.
- förbättra användningen av våra servicekanaler (telefon, e-post, e-tjänster etc.) i Luleå kommun)
- vidareutveckla och effektivisera arbetsprocesser för ökad kvalitet och service
- ta fram plan för digitalisering och ökad självservice
- fortsätta utveckla inbjudande och trygga lekmiljöer

Kommentar:
Förvaltningsdirektören är, på uppdrag av kommundirektörens ledningsgrupp, projektägare för projektet ”Sveriges bästa service”. Projektet innefattar bemötande, självservice och ärendehantering och dess syfte och huvudsakliga uppdrag är driva arbetet framåt, sätta riktning, skapa samordningsvinster, stödja, skapa gemensamma lösningar och tekniska förutsättningar för att nå målet. Projektet pågår till och med 2027.
Inom förvaltningen pågår/planeras en mängd aktiviteter under året med målsättningen att utveckla service- och kvalitetskulturen. Aktiviteterna handlar om förbättrade förutsättningar för uppföljning, vidareutveckling av det systematiska arbetet och samarbetet, utveckling av arbetsprocesser för ökat stöd och ökad effektivitet samt lednings- och kulturutvecklande aktiviteter.
Förbättrad ärendehantering av felanmälningar är fortsatt en prioriterad del av arbetet med att öka nöjdheten med hanteringen av felanmälningarna. Inom avdelning fastigheter pågår en översyn av övergripande arbetsprocesser för felanmälan samt utveckling av mätning och återkoppling av felanmälningar. Fastighetsavdelningens mätetal avseende hantering av felanmälningar, att dessa ska vara påbörjade och planerade inom tre arbetsdagar, ligger på 69% för första tertialen vilket är en förbättring jämfört med utfallet såväl för 2024 i helhet som för föregående tertial.
Ärendehanteringen av felanmälningar inom avdelning infrastruktur, sektionerna gata samt park- och naturdrift, har setts över och i ärendehanteringssystemet har generella svarsmallar utifrån behov av åtgärd till stöd för kommunikation och återkoppling för handläggaren tagits fram. Eventuellt behov av verksamhetsunika svarsmallar och/eller annan uppdatering i systemet som underlättar arbetet ses över inom respektive verksamhet.
Under inledningen av 2025 har park- och natursektionen förändrat organisationen. Tydligare ansvarsområden har införts och arbetsledare har tillsatts för respektive ansvarsområde. Som en förlängning av detta har även en översyn, och en harmonisering, av arbetssätt gällande felanmälningar med sektion gata gjorts.
En annan viktig förändring avseende hanteringen av felanmälningarna för gata respektive park- och naturdrift handlar om ökad och regelbunden uppföljning. Med start från och med 2025 sammanställs och förmedlas aktuell status för mätetalen månatligen i syfte att chefer och medarbetare ska kunna följa utvecklingen och se när framsteg gjorts eller för att vidta åtgärder om det finns behov av förbättring.
De aktiviteter gällande hantering av felanmälningar som har vidtagits visar på en positiv utveckling avseende mätetalen gällande återkoppling inom tre arbetsdagar till den som gjort felanmälan. Utfallet för första tertialen för gatudriften ligger på cirka 56 procent, en förbättring jämfört föregående tertial med 15 procentenheter, trots en vakans inom området. Motsvarande siffra för park- och naturdriften ligger på 87 procent, dubbelt så bra som senaste tertialen, dock fortfarande med relativt låga volymer ärenden på grund av lågsäsong. Utfallet för återkoppling i samband med avslut av ärendet ligger på 87% för gata och 98% för park- och natursektionen, en viss tillbakagång jämfört med föregående tertial för gata men fortfarande över målet.

Förutom en korrekt och effektiv ärendehantering är bemötandet när medborgare och företag kontaktar kommunen via telefon viktig för upplevelsen och kundens nöjdhet med den kommunala servicen. Efter telefonkontakt ges möjlighet att delta i undersökning hur den som kontaktat kommunen har upplevt, och hur nöjd denne är, med bemötandet vid telefonkontakt med kommunen. Av de som deltagit i undersökningen under första tertialen (drygt 1 900 svar) uppger 90% att de är nöjda med bemötandet, en ökning med fem procentenheter jämfört föregående tertial.
Även nöjdheten i kontakt med Luleå kommuns servicecenter uppvisar en ökning jämfört med föregående fyramånadersperiod/tertial (+3 procentenheter) och ligger för perioden januari-april över målvärdet.
Uppklarningsgraden, det vill säga andel lösta ärenden i första kontakt av totala antalet ärenden, har också en positiv utveckling (+4 procentenheter) jämfört med föregående tertial och överstiger målvärdet med nio procentenheter.
Ett antal aktiviteter som syftar till att medborgare ska känna sig nöjda med hur ärenden hanteras, det bemötande de fått samt uppklaringsgraden vid första kontakt har genomförts under första kvartalet och antas ha bidragit till den positiva utvecklingen av mätetalen. Exempel på aktiviteter är föreläsningar i samtalsmetodik och bemötande, coachande medlyssning med teamledare och ett förenklat talsvar när man ringer in till kommunen.
Inom avdelning verksamhetsstöd pågår ett stort antal aktiviteter för att vidareutveckla och effektivisera arbetsprocesser inom respektive funktionsområden för ett ökat stöd till verksamheterna inom förvaltningen. Det mycket omfattande arbetet med införandet av objektförvaltning, om än i en något förenklad modell än tidigare beslutad modell för PM3 (modell för systemförvaltning), fortsätter men har avstannat något på grund av utmaningar vid besättandet av roller på IT-sidan.
Mätetalen gällande upplevd enkelhet i kontakterna med kommunen via telefon respektive e-post samt upplevd tydlighet i kontakterna via e-post ingår som en del i SKR:s (Svenska kommuner och regioners) Servicemätning som genomförs 17 mars-16 maj.
I syfte att förbättra användandet av kommunens servicekanaler ses samtliga kanaler över och analyseras och ingår som en del i arbetet med det tidigare omnämnda projektet ”Sveriges bästa service”. Analys av servicekanalen telefoni har genomförts och servicekanalerna e-post och självservice pågår.
I utkastet till plan för digitalisering och ökad självservice har redan ett par aktiviteter identifierats, dessa handlar om anslutning till den gemensamma infrastrukturen för myndighetspost samt säker digital kommunikation (SDK) mellan myndigheter.
Undersökningen gällande verksamheternas nöjdhet (NKI, nöjd-kund-index) avseende förvaltning av lokaler och lokalvård, fysisk miljö och service är nyligen avslutad och utfallet på mätetalet kommer att redovisas och kommenteras i samband med nästkommande delårsrapport. Även utfallet för mätetalen gällande medborgarnas upplevelse av standarden på gator, vägar och gång- och cykelvägar samt skötseln av parkerna kommer att redovisas och kommenteras i samband med nästa delårsrapport då resultatet från undersökningen ”Kritik på teknik” är sammanställt.

Miljö- och byggnadsnämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Stärkt service- och kvalitetsstruktur		↗
Digitalisering och ny teknik		↗
Vårt kärnuppdrag		→
Mer Luleå för fler luleåbor		
Stöd i tidiga skeden		→
Hållbar utveckling		→
Samverkan		→
Arkitektur, form och design		↗
Kompetensförsörjning		→
Självförsörjning		→
Trygg i Luleå		
Sund konkurrens		→
Trygghet		→
Ökad resiliens		→
Klimatsmart och naturpositiv		
Vårt kärnuppdrag		→
God folkhälsa och rena miljöer		→
Uppmuntra hållbara val		→
Rådgivning		→
Blomstrande näringsliv		
Främjande och pedagogisk myndighetsutövning		↗

Nämndsmål	Bedömning
Stärkt service- och kvalitetsstruktur	
Beskrivning: Infrastruktur- och serviceförvaltningen arbetar gemensamt för att stärka servicekulturen för förvaltningen men som i förlängningen ska genomsyra hela kommunkoncernens verksamhet. Allt i syfte att våra kunder ska känna att vi är en hjälpande hand och stöttar i komplexa processer och beslut. I det arbetet bidrar miljö- och byggnadsnämnden med att delta i förvaltningens övergripande arbete men också genom att fortsätta med att utveckla vår verksamhet mot en mer främjande och pedagogisk myndighetsutövning. Det handlar om hur vi möter våra kunder så att det blir lätt att göra rätt och att vi skapar förutsättningar och vidareutvecklar våra lösningar kring självservice. Våra medborgare och företag ska känna en enkelhet att få hjälp i ärenden man har och en nära dialog med oss som verksamhet.	
Kommentar: Resultatet från NKI (Nöjd Kund Index) visar glädjande på en uppgång på helheten för vår verksamhet. Vårt arbete med bland annat utvecklad dialog, förbättrad tillgänglighet och ökad vägledning i våra processer har lett till förbättring. Mätetalen inom området visar på en positiv förflyttning från tidigare år. Nyckeltalet för ”Pedagogisk myndighetsutövning” ligger på en liknande nivå som under 2024, glädjande är dock att nyckeltalet gällande den digitala ansökningsprocessen ligger på 61% vilket är en procent bättre än målvärdet för året. Avdelning har utvecklat dialog i sina processer vilket är uppskattat hos avdelningens kunder. Framåt kommer arbetet för att underlätta kontakten med vår verksamhet och utveckla dialogen fortsätta. Utveckling har skett bland annat genom att öka tillgängligheten och även genom arbete med de olika e-tjänsterna.	
Stöd i tidiga skeden	
Beskrivning: Det finns ett tydligt önskemål från olika aktörer om att få stöd i tidiga skeden i samhällsbyggnadsprocessen både internt och externt. Utöver att vi arbetar med en ständig utveckling av dialog i våra ärenden så kommer vi under 2025 att stärka upp med nya funktioner som ska stötta i de tidiga dialogerna. Detta bland annat genom politikens satsning i plan och budget för 2025.	
Kommentar: En ökad efterfrågan att få hjälp med vilka krav och viktiga frågor som man behöver lösa i olika ärenden ökar. Avdelningen miljö och bygg kommer under året utifrån en förstärkt budget rekrytera miljösamordnare och byggsamordnare. Dessa funktioner kommer vara en spindel i nätet och vara en viktig funktion för att göra det enklare i komplexa processer. Rekryteringen är i sin slutfas och förhoppningarna är att de år på plats hösten 2025	
Sund konkurrens	
Beskrivning: Vi behöver säkerställa att utvecklingen av kommunen sker med lika förutsättningar och att välfärdsbrottslighet inte får fäste i kommunen. Med stora investeringar och stark tillväxt ökar risken för osund konkurrens. I det arbetet behöver vi rusta oss för att behålla vår beslutsförmåga (otillåten påverkan) och att våra aktörer lever upp till de krav samhället ställer. Ett arbete som vi fokuserar på framåt är en Lokal Operativ Samverkan (LOS) där olika myndigheter samverkar i arbetet för att skapa trygga affärer och verksamheter i vår kommun.	
Kommentar:	

I arbetet med att upprätthålla en sund konkurrens har avdelningen påbörjat säkerhetsskyddsarbete och informationssäkerhet tillsammans med säkerhet och beredskapskontoret. Syfte är att analysera vilka behov till eventuellt förstärkt skydd som krävs kring vår verksamhet och vår information. Arbetet pågår även kring lokal operativ samverkan (LOS) mellan avdelningen miljö och bygg, Socialförvaltningen, Kommunledningsförvaltningen och polismyndigheten för att utveckla en ny process. Syftet är att stärka varandra i det brottsförebyggande arbetet genom våra olika myndighetsområden. Arbetet handlar om att stärka den inre tillsynen, vara varandras ögon och genomföra vissa tillsyner tillsammans, allt i syfte att minska risken för brottslighet
Vårt kärnuppdrag
Beskrivning: Genom vår tillsyn och våra ärende har vi möjlighet att skapa miljöer som våra invånare och företag uppskattar och mår bra av
Kommentar: I vårt kärnuppdrag har vi möjlighet att ställa krav och arbete tillsammans med olika aktörer för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Konsten är att lägga kraften på de krav som ger nytta och effekt och att vi har mod att släppa på krav som inte ger någon effekt. I våra stora komplexa projekt ser vi en utmaning att hitta rätt nivå på krav och nytta, vilket också har föranlett ett regeringsuppdrag för att ”effektivisera miljötillståndsprocessen”.
Främjande och pedagogisk myndighetsutövning
Beskrivning: Vi fortsätter att vidareutveckla och effektivisera arbetsprocesser för ökad kvalitet och service. Det ska vara lätt att förstå våra beslut och vi ska som myndighet arbeta för att hjälpa, guida och vägleda våra medborgare och företag att göra rätt och vi ger bra service. Forskning visar att förtroende för en myndighet fås bland annat genom ett lyhört arbetssätt med möjlighet att föra dialog i olika ärenden En viktig framgångsfaktor är att fortsätta arbeta med dialog i våra olika processer och förbättra tillgängligheten till vår verksamhet genom att göra det lätt att komma i kontakt med oss för att kunna få råd och stöd. Med hjälp av ny teknik och nya arbetssätt effektiviseras verksamheten löpande utifrån medborgares och näringslivets perspektiv
Kommentar: Arbetet med att göra det ”Lätt för våra kunder att göra rätt och Tillsammans ta ansvar fören hållbar utveckling” fortgår och vi ser positiva resultat i bland annat SKR:s mätning av Nöjd Kund Index. Aktiviteter vi har genomfört första halvåret är bland annat att vi lagt ut uppgifter på avdelningens chefer på vår externa hemsida för att underlätta kontakten in till vår verksamhet. Vi har avskaffat telefontider så att våra kunder ska känna att vi är nåbara på ett enklare sätt framåt, vi har fortsatt att arbeta med dialog och vägledning i våra processer. Vi har utvecklat hur vi återkopplar när vi registrerar ärenden så att svarsmeddelanden går ut med en god tonalitet och med tydligare information. En gemensam insats har genomförts på avdelningen där vi har tittat igenom en del av våra hemsidor ur ett kundperspektiv för se om att de är hjälpsamma. Vidare har frågan gällande hemsidan tagits upp på respektive sektions sektionsmöte
Digitalisering och ny teknik
Beskrivning: Vi arbetar vidare med att skapa enkla e-tjänster som underlätta kontakten med miljö och bygg. AI kommer att kunna ge nya möjligheter i våra arbetsprocesser, allt ifrån sammanställningar och analyser

till att i vissa typer av ärenden vara ett beslutsstöd. Miljö- och bygg kommer att följa utvecklingen och arbeta för att utveckla nya tjänster som underlättar för våra medborgare och företag.
Kommentar: Arbetet har påbörjats med hur avdelningen skall använda AI i sitt dagliga arbete. Bland annat har många från avdelningen medverkat i kommunens AI-föreläsningar och externa aktörers workshops för att lära sig mer om möjligheter. Arbetet med autonoma lösningar kommer fortsätta under andra halvan av året och är en viktig del i att arbeta smartare och effektivare framåt.
Hållbar utveckling
Beskrivning: Avdelningen miljö och bygg kan och ska vara en katalysator för att skapa en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Viktigt att belysa de ekologiska, ekonomiska och sociala dimensionerna i balans med varandra
Kommentar: För att nå ambitiösa hållbarhetsmål både nationellt och lokalt krävs en ökad kraftsamling för en hållbar samhällsutveckling. Genom att arbeta nära våra aktörer så kan vi tillsammans ta ansvar för en utveckling som är bra på kort och lång sikt. Vi har också möjlighet att i våra rådgivande områden inom exempelvis energi- och klimat och VA hjälpa till hållbara val. Vi är också övertygad att arbetet vi gör och kommer att utveckla i tidiga skeden i den gröna omställningen kommer vara avgörande för en hållbar framtid
Trygghet
Beskrivning: I vårt kärnuppdrag bidrar vi till ett tryggare samhälle för alla genom bland annat vårt tillsynsarbete. I det arbetet tänker vi alltid utifrån våra barns bästa och ser till att barnkonventionens intentioner vägs in i våra beslut och arbete. En viktig uppgift som vi agerar på är att se till att vår närmiljö inte är nedskräpad vilket kan skapa en otrygg känsla.
Kommentar: Trygghetsskapande insatser som har genomförts det första delåret är beslut om åtgärder på nedskräpade områden och fastigheter samt i vår tillsyn bland annat på skolor och förskolor där en del är att trygga och säkra skolmiljöer. Under våren har vi genomfört tillsyn på de objekt som vi planerat för detta år.
God folkhälsa och rena miljöer
Beskrivning: Vi arbetar för att den miljö där vi vistas är säker, hälsosam och sund genom vår tillsyn och myndighetsarbete. Vi utvecklar och stärker arbetet med en god luftkvalitet i kommunen. En del i arbetet är att utveckla metoder för följa kommunens framtida utveckling och hur vi kan arbeta för en god luftkvalitet över tid.
Kommentar: Under första delåret har bearbetning av luftkatering och förberedelse för införande i kommunala databaser genomförts. I kommunens mätning av luftkvalitet kan vi se att vi har högre halter av partiklar under vår och höst. Verksamhetsöverskridande arbete och samordning pågår med att ta fram förebyggande insatser för att klara av miljökvalitetsmålen. Samverkansarbete för norra Sverige, avseende arbete med luftvårdsdirektivet pågår. Det finns stort intresse för medverkan och potentialen bedöms som god. Utredning av platser för nya mätpunkter är påbörjad för att på en bättre bild av luftkvaliteten i Luleå som helhet.

Avdelningen arrangerar krögarträffar där krögare från hela Norrbotten erbjuds att deltaga gällande ansvarsfull alkoholservering. Luleå kommun, avdelningen miljö och bygg står som huvudarrangör av utbildningen där också polis och räddningstjänst deltar.	
Vårt kärnuppdrag	
Beskrivning: Genom vår tillsyn och våra ärende inom alla våra ansvarsområden har vi möjlighet att skapa miljöer som våra invånare och företag uppskattar och mår bra av.	
Kommentar: Inom vårt kärnuppdrag har vi levererat nytta genom olika beslut och genomförd tillsyn. Vi ser en ökad efterfrågan om olika former av remisser som behöver besvaras utifrån bland annat olika verksamhetstillstånd i den gröna omställningen. Ny lagstiftning inom Plan och bygglagen är på intågande vilket innebär att vi och våra byggaktörer behöver kompetensutvecklas för de nya samhällskraven. I grunden så ska ”Möjligheternas byggregler” skapa förutsättningar för mer flexibla och innovativa lösningar för att lösa krav i ett hållbart och kvalitativt byggande. Vi ser också en tydlig förflyttning med starkare krav inom både luftvård och PFAS.	
Samverkan	
Beskrivning: Utökad och vidareutvecklad samverkan inom kommunkoncernen samt med näringsliv, akademi, andra kommuner och övriga intressenter/samarbetspartners. Avdelningen ska möjliggöra för exjobb, praktik och annat som attraherar studenter.	
Kommentar: Vi har erbjudit praktikplatser, arbetat med internsamverkan med andra verksamheter och deltagit i olika nationella nätverkande. Under perioden har sex stycken studenter erbjudits eller haft praktikplatser på avdelningen. Avdelningen har även fortsatt sin samverkan med bland annat Byggföretagen. Under första halvåret har vi haft en dialog om proaktiva förslag på nya förenklade rutiner. Tillsammans bygger vi gemensamt bra processer och effektiva lösningar, framgången är arbete nära varandra med tidig förankring för att testa idéer innan skarpt läge. Mycket av den nationella samverkan sker tillsammans Sveriges Kommuner och Regioner tillsammans med andra kommuner.	
Ökad resiliens	
Beskrivning: Omvärldsläget gör att vi behöver fokusera mer på att klara samhällsstörningar och ha fungerade verksamhet. Vi behöver rusta oss för säker kommunikation, informationssäkerhet och att trygga att känsliga uppgifter inte kommer i fel händer. Under 2025 kommer avdelningen arbeta med att ta fram en beredskapsplan för störningskänsliga verksamhetsdelar, ett fortsatt arbete utifrån redan genomförd risk- och sårbarhetsanalys.	
Kommentar: Avdelningen har inlett ett fortsatt arbete med risk- och sårbarhetsanalys för att ta fram åtgärdsförslag för att minska risken för olika störningar. Arbetet kommer att pågå under hela året tillsammans med Säkerhet och beredskapskontoret	
Uppmuntra hållbara val	
Beskrivning:	

Vi uppmuntrar hållbara val i vardagen genom att resa grönt när vi kan, göra gröna val i vardagen och använder digital teknik för möten och utbildning när det är lämpligt. Vi arbetar även med fairtrade för att bidra till de globala målen med sunda arbetsvillkor.
Kommentar: Avdelningen har arbetat med aktiviteter som exempelvis att uppmuntra hållbart resande, minska klimatpåverkan och även utveckla egen avfallshanteringen.
Arkitektur, form och design
Beskrivning: Hur staden utformas och byggs är viktigt för våra medborgares trivsel. Det skapar också ett starkare varumärke och stolthet för vår kommun som plats. Därför är det viktigt att vi bidrar med kunskap för att bygga en attraktiv skärgård, landsbygd och stad.
Kommentar: Arbetet med arkiteturpolicy pågår och målsättningen är att den ska beslutas vid årsskiftet 2025/2026. Förankringsarbetet kommer att initierats innan semestern och strax efter. Policyn kommer att vara en bra hjälp för våra byggaktörer att bygga attraktiva och fina miljöer
Rådgivning
Beskrivning: Vi ger råd och stöd till företag om medborgare kopplat till energi- och klimatpåverkan. Ett viktigt arbete för att nå klimatneutralitet till 2040 och för att hjälpa att hitta energieffektiva lösningar i fastighetsbeståndet.
Kommentar: Under nämndsmålet rådgivning har avdelningen identifierat två olika aktiviteter, utveckla dialog och vägledning samt nya funktioner i tidigt skede. Arbetet pågår med att rekrytera in två nya medarbetare en miljö och en bygglovs samordnare. Båda rekryteringarna pågår och är inne i slutskedet. Vid registrering av inkommande ärenden återkopplar avdelningen till kund genom svarsmallar som informerar kunden att ärendet har tagits emot, registrerats, vad som händer sedan, handläggningstider med mera. Avdelningen arbetar även aktivt med att utveckla statusar i e-tjänstärenden för att kunden ska kunna följa sitt ärende på Mina sidor. Genom detta arbete minskar andelen ärenden som inte är kompletta och även onödig efterfrågan. Det ger handläggare och inspektörer mer utrymme för att föra bra dialoger med kunder. I år pågår ett stort arbete pågår inom serveringstillstånd.
Kompetensförsörjning
Beskrivning: Avdelningen arbetar med att lösa kompetensförsörjningen över tid med den ökade konkurrensen av personal i samhället. Mycket handlar om att vara en attraktiv arbetsgivare dit människor vill arbete, utvecklas och stanna.
Kommentar: Avdelningen arbetar med ett internt projekt som handlar om ”En arbetsplats att längta till”. I projektet har vi identifierat flera områden som vi kan utveckla framåt. De första insatserna har varit att göra vår fysiska arbetsplats mer hemtrevlig med små och enkla medel.
Självförsörjning
Beskrivning:

Avdelningen arbetar för att möjliggöra en utveckling på landsbygden genom att bygga på platser som är lämpliga och säkerställer ett långsiktigt jordbruk genom att freda jordbruksmark med höga värden. Det skapar en balans med den tillväxt som behöver ske i kommun och viljan att öka självförsörjningen och få närodlad mat.
Kommentar: Avdelningen miljö och bygg har en målsättning i nämndens beslutade verksamhetsplan att arbeta för en god självförsörjning och en långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion. Att ta jordbruksmark i anspråk för annat ändamål behöver alltid göras med stor portion av respekt för nuvarande markanvändning och med tydliga strategiska vägval för en långsikt hållbar samhällsutveckling. Ofta avgörs dessa frågor i våra olika ärenden och det är en ständigt viktig fråga i våra bedömningar.

Socialnämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Socialnämndens verksamheter erbjuder en tillgänglig, jämlik och jämställd service med god kvalité		↗
Säkerställa kompetensförsörjningen för att klara verksamhetens grunduppdrag		→
Utforma och säkerställa arbetssätt och metoder utifrån synsättet digitalt först – fysiskt om det behövs.		↗
Säkerställa en budget i balans där personella resurser och service ska utvecklas på kostnadseffektiva sätt.		→
Trygg i Luleå		
I samverkan förstärka och skapa alternativ av tidiga, förebyggande och evidensbaserade insatser till förvaltningens berörda målgrupper.		↗
Säkerställ och fortsätta utveckla i samverkan ett systematiskt brottsförebyggande arbete, framför allt bland barn och unga.		↗
I samverkan skapa försättningar för barn- och unga till en jämlik, trygg uppväxt – och trygga livsvillkor.		→
Säkerställ arbetssätt och organisering av förvaltningens egen kris- och krigsberedskap		↗

Nämndsmål	Bedömning
Socialnämndens verksamheter erbjuder en tillgänglig, jämlik och jämställd service med god kvalité	

Beskrivning:
Medborgare, samverkansparter, den enskilde och anhöriga ska enkelt och på ett lättillgängligt sätt få kontakt med verksamheten och vid mötet uppleva en god service med god kvalitét (enligt socialnämndens Riktlinjer för god service).
Verksamheten ska arbeta för att förstärka och säkerställa en lättillgänglig behovsstyrd service, samt skapa alternativ i det tidiga, främjande och förebyggande arbetet utifrån den medborgare/enskildes behov, oavsett kön, ålder, etnicitet, kulturell bakgrund etcetera. Arbetet för en social hållbarhet ska ske i samverkan med andra, internt och externt där den enskildes delaktighet, inflytande och behov vara en bärande del.
Utöver det ska verksamheten erbjuda och utforma en jämställd och jämlik service, stöd, hjälp, omsorg och vård. Alla medarbetare ska visa respekt för individens integritet, specifika behov, rätt till självbestämmande i enlighet med gällande lagstiftning och utifrån den enskildes behov (enligt barnets/individens behov i centrum, BBIC/IBIC) och i samverkan med ett personcentrerat synsätt.
Utifrån den enskildes behov ska även ett jämlikt, jämställt och socialt hållbart synsätt beaktas.
Förvaltningens verksamheter ska utifrån sina uppdrag och insats sträva mot att vara en av Sveriges ledande kommuner i valda kvalitetsmätningar, såsom exempelvis:

- Brukar- och anhörigundersökning
- Kvalitetsindex (Kolada)
- KKiK
- Öppna jämförelser

Inom målet ska vi också omhänderta en kvalitetssäkrad intern och extern kommunikation. Det vill säga att förvaltningen bland annat erbjuder, utifrån medborgare/enskildes rättigheter och skyldigheter, möjlighet till målgruppsdialog utifrån mottagarens villkor. Det är således både chefer och medarbetares ansvar att den interna och externa informationen fungerar bra och blir tillgänglig för hela organisationen.
Det innebär också att våra målgrupper får den information som efterfrågas och att de bemöts med ett positivt, öppet, korrekt och serviceinriktat förhållningssätt.

Kommentar:
Socialnämnden bedömer periodens resultat som delvis uppfyllt och trenden är ökad i jämförelse med årsuppföljningen.
I februari 2025 beslutade kommunledningsförvaltningen om ett uppdragsdirektiv för Sveriges bästa service, där socialförvaltningen liksom övriga förvaltningar och bolag i Luleå kommun har ett eget ansvar för att bidra.
Socialförvaltningen har valt att satsa på ett värdegrundsuppdrag utifrån kommunfullmäktiges prioriterade mål Välfungerande vardag för alla och socialnämndens mål att verksamheterna erbjuder en tillgänglig, jämlik och jämställd service med god kvalitet. Att ha ett levande värdegrundsarbete är viktigt i socialtjänsten, dels i bemötandet mellan medarbetare och de som kommer i kontakt med socialtjänsten, dels hur ledning och verksamhet i sin helhet tillämpar värdegrunden. Fokus ska ligga på att socialförvaltningen har ett bra bemötande, att det är enkelt, smidigt och tryggt i kontakten med socialförvaltningen samt att socialförvaltningen ger återkoppling och svarar på frågor och ärenden i rimlig tid.
I flertalet enheter pågår arbetet med att implementera socialnämndens Riktlinjer för god service. E-utbildning om bemötande har genomförts inom några enheter och övriga planerar ett genomförande under våren och hösten 2025.

Det sker även fortsatt ett säkerställande och egenkontroll i att brukare är delaktiga vid upprättande och uppföljning av genomförandeplan, vidta åtgärder vid identifierade behov av förbättringar som framkommer vid exempelvis brukardialoger, anhörigenkäter, synpunkter och klagomål med mera.
Som stöd i kvalitetsarbetet pågår införandet av en applikation i verksamhetssystemet Hypergene. Ett förberedelsearbete pågår för implementering av beslutsstödet som kommer skapa ökade förutsättningar och säkerställa ett mer enhetligt förvaltningsövergripande arbetssätt i det systematiska kvalitetsledningsarbetet. En planerad pilot (inför implementering och driftsättande av beslutsstödet) kommer ske under hösten 2025.
En annan viktig faktor gällande god service är tillgänglighet. För att erbjuda god tillgänglighet ska medarbetare lägga in hänvisning både i tjänstetelefon och på mejl vid exempelvis semester, sjukfrånvaro, men också vid möten. Utöver det skyndsamt ringa upp vid missade samtal samt besvara mejl som inkommit. Framkommer insikter såsom att tillgänglighet i verksamheten inte är något som tidigare förknippats med god service, vilket till viss del kanske har bidragit till exempelvis telefonsamtalens utfall av svarsfrekvens.
Under året kommer nämnden följa besvarade och ej besvarade inkommande externa telefonsamtal. Förvaltningen tar hjälp av kommunens kundcenter för inhämtande av statistik.
Kundcenter uppger att ett arbete pågår med att se över hur statistiken gällande inkommande telefonsamtal kan levereras från dem. I och med detta har statistik endast kunnat lämnas för perioden 1–31 mars 2025.
Förutom det så kan inte kundcenter i dag lämna statistik på inkommande samtal via kommunens växelnummer, 45 30 00, vilket är numret de allra flesta medborgare ringer till.
I och med det avser nedanstående statistik endast inkommande samtal direkt på anknytningsnumret vilket innebär att det torde till stor del vara samtal från kommunens olika verksamheter, då anknytningsnummer i allmänhet inte lämnas ut personligt eller i information vid exempel Luleå kommuns webbsida, utan hänvisning sker endast till växelns telefonnummer.
Viktigt att beakta utifrån att säkerställande av statistikinhämtningen pågår, är det osäkert om en måluppfyllelse på 90 % besvarade samtal kommer att uppnås vid årets slut, på en sammanfattande förvaltningsnivå.
Vid perioden 1–31 mars 2025 framkommer det sammantaget för förvaltningen i sin helhet att 50 % av inkommande samtal som har besvarats direkt eller samtal som bevarats efter att det har kopplats vidare till mobil eller annan kollega. Periodens resultat avseende ej besvarade samtal är 50 %, vilket är registrerade som samtal där anknytningen är kopplad till en röstmeny (en hänvisning om exempelvis sammanträde, tjänsteärende, semester, sjuk med mera), tappade samtal då anknytning varit upptagen, som då kopplats vidare till kundcenter på grund av ej något svar, samt ej besvarade samtal vid vidarekoppling.
Positivt är att de flesta utförarverksamheterna såsom exempelvis olika boenden och mindre enheter har en god svarsstatistik.
Flertalet verksamheter har haft dialog med kundcenter för att tillsammans med dem se över hur en samverkan kan ske kopplat till ökad tillgänglighet gällande besvarande av inkommande samtal.
Inom hälso- och sjukvårdsverksamhetens hemsjukvård används ett callbacksystem för telefon, vilket verksamheten uppger fungerar bra. Alla patienter som söker sjuksköterska på telefontid blir uppringda. Under perioden, januari - mars 2025 visar statistiken för besvarade samtal under dagtid på vardagar 84 %. Under kvällstid är svarsstatistiken 82 %. Under helger, dag och eftermiddagstid är svarsstatistiken cirka 80 %, för att under alla veckodagarnas kväll ligga på 84 % och på natten, 95 %.
Då inkommande samtal endast har ett telefonnummer på jourtid har trycket på telefonin stundtals varit högt.
Utifrån det har verksamheten från och med 1 april startat upp ett nytt arbetssätt, som innebär att personal som ringer in får instruktion att göra ett knappval beroende på samtalets allvarlighetsgrad. Samordningssjuksköterskan ringer upp så snart det är möjligt. Arbetssättet förväntas ge ett förbättrat arbetsflöde både för inringande och för samordningssjuksköterskan.

Vid hälso- och sjukvårdsverksamhetens rehabenhet pågår ett förarbete med att börja tillämpa Artvise från och med maj månad. En kundtjänst- telefon är uppstartad. Utöver detta har enheten upprättat en e-tjänst som är implementerad sedan december 2024, där manual tagits fram och utbildning har genomförts. Uppföljning genomförs regelbundet.
Flertalet enheter inom individ- och familjeomsorgen har anslutit sig till Artvise, som är kundcenters ärendehanteringssystem, där de loggar och kategoriserar samtal som inkommer via 45 30 00. Den inringande medborgaren får information av kundcenter gällande sin fråga, men där kundcenter inte kan svara, får den enskilde erbjudande att lämna kontaktuppgifter och information om att berörd funktion kommer att ringa upp inom 24 timmar.
Inhämtande av brukarnas upplevelse av olika kvalitetsaspekter genomförs en gång per år via nationella brukarenkäter, exempelvis SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) brukarundersökning och Socialstyrelsens enkät "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?".
Förvaltningens verksamheter har tagit del av 2024 års resultat. Resultatet har analyserats och flertalet verksamheter har upprättat/reviderat en handlingsplan på prioriterade faktorer som behöver omhändertas. Inom exempelvis individ- och familjeomsorgen har 75 % svarat att deras situation förbättras efter kontakt med socialtjänsten vilket är en viss minskning jämfört med 2023 (79 %) men en förbättring jämfört med 2022 (49 %). Samtliga enheter har upprättat en plan med syfte att få fler svarande till år 2025.
Inom förebyggande och främjande verksamhet för barn, unga och familjer visar resultatet bland de svarade (familjerådgivningen och Föräldrarsupporten), att 100 % upplevde väntetiden kortare än väntat eller lagom lång. Andel som upplever ett gott bemötande vid dessa enheter är 93 %. Andel som tyckte att haft mycket eller ganska mycket nytta av stödet uppger deltagare inom familjerådgivningen 93 % och Föräldrarsupporten 100 %.
För att inventera hur brukare inom ordinärt boende uppfattar servicen i samband med måltidskedjan, har en enkätundersökning skickats ut till alla som använder måltidsdistribution inom Luleå kommun. Syftet är att mäta nöjdheten med beställningsprocessen, leveransen, måltidsutbudet och kvaliteten på måltiderna. Dessutom finns en fri textruta där deltagarna kan lämna övriga synpunkter. Resultaten kommer att sammanställas för att identifiera förbättringsområden och presenteras för gemensam kost- & servicenämnd under hösten 2025.
Vad gäller resultatet av socialnämndens utvalda nationella indikatorer till nämndsmålet kommer några publicerats i Kolada under kvartal två, andra under kvartal fyra, varför inget av dessa ingår i periodens rapportering.

I samverkan förstärka och skapa alternativ av tidiga, förebyggande och evidensbaserade insatser till förvaltningens berörda målgrupper.	

Beskrivning:
Verksamheterna ska genom intern och extern samverkan öka sitt fokus med att utveckla och säkerställa lättillgängliga, tidiga, förebyggande och evidensbaserade insatser till målgrupperna, som ligger i linje med inriktningen i den nya socialtjänstlagen (från och med 1 juli 2025).
Handläggning/service/stöd/uppdrag/insats/vård ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar, integritet och rätt till självbestämmande i enlighet med gällande lagstiftning.
Verksamheterna ska inom ramen av sitt uppdrag och genom intern- och extern samverkan utveckla aktiviteter och arbetssätt/metoder som syftar till att motverka ofrivillig ensamhet, hemlöshet och utanförskap.
Förvaltningens verksamheter ska möta målgruppens behov av bostad/boende för människor i livets alla skeenden.
Bostadsförsörjningsplan revideras, där verksamheter bidrar med målinriktade aktiviteter som genom intern och extern samverkan främjar förutsättningarna, hos den enskilde/berörd målgrupp, för goda levnadsförhållanden.

Således skapas förutsättningar för den enskilde att ha bostad/boende utifrån dennes behov, exempelvis till ett eget bostadskontrakt från ett övergångskontrakt, verkställt boendebeslut inom lagstadgad tid etcetera.
Berörda verksamheter ska genom intern- och extern samverkan stärka arbetet i det avhysningsförebyggande arbetet med syfte att bland annat barn har tillgång till boende och därmed motverka att barn inte utsätts för vräkning. För att öka möjligheten för nämndens målgrupper, som ofrivilligt står utanför arbetsmarknaden och/eller uppbär ekonomiskt bistånd, ska erbjudas insats som leder till sysselsättning, studier eller arbete. Detta med målet att öka möjligheten till egen försörjning.
Fortsatt våldsförebyggande arbete med fokus på tidiga insatser, samt utveckla arbetssätt som syftar till att skapa upplevelse av trygghet och säkerhet hos den våldsutsatta. Fortsätta att erbjuda stöd till de från 15 år och uppåt, som har svårt att kontrollera sin ilska och/eller har använt någon form av våld i en nära relation.

Kommentar:
Socialnämndens målsättning att *I samverkan förstärka och skapa alternativ av tidiga, förebyggande och evidensbaserade insatser till förvaltningens berörda målgrupper* i hög grad uppfyllt och trenden är ökande.
20 maj förväntas riksdagen fatta det slutgiltiga beslutet om införande av Nya socialtjänstlagen.
Förvaltningen har genomfört ett arbete med läges- och behovsanalyserna inom samtliga verksamhetsområdena, som är klart och utgör nu underlag för arbetet med handlingsplanerna i varje verksamhetsområde.
Handlingsplanerna ska dels inriktas på åtgärder som måste vara klara innan lagen träder i kraft, den 1 juli 2025. Åtgärder ska inrymma långsiktiga förändringar som behöver göras inom respektive verksamhetsområde för att uppnå en långsiktigt hållbar, och mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Målsättningen är att arbetet med handlingsplanerna kan presenteras för socialnämnden 8 maj 2025.
Syftet med handlingsplanerna är att vara utgångspunkt för det utvecklingsarbete som behöver göras i verksamheten samt underlag för de statsbidrag som socialnämnden kan rekvirera från Socialstyrelsen för att kunna genomföra erforderliga förändringar.
Parallellt med arbetet med läges- och behovsanalyserna har de flesta nämnder och förvaltningar inom Luleå kommun informerats om nya socialtjänstlagen. Under våren 2025 kommer kommunikationsinsatserna riktas till intresseorganisationer, brukarorganisationer och Luleås invånare.
En framgångsfaktor i arbetet med omställningen till den nya socialtjänstlagen är att information om nya lagen mottagits väl, både intern inom förvaltningen och hos andra nämnder och förvaltningar. Den nya lagen har välkomnats och uppfattats kunna bidra till en bättre socialtjänst. Arbetet internt med handlingsplanerna har kommit i gång i de flesta verksamhetsområden. Medarbetare och chefer har varit intresserade och engagerade och har delat med sig av idéer om hur verksamheten kan utvecklas i enlighet med lagens intentioner.
De utmaningar som förvaltningen står inför är både att nå ut till invånarna med information om socialtjänsten och de insatser förvaltningen erbjuder samt att utvärdera och följa upp kvaliteten i insatser. Förvaltningen behöver kunskap för att kunna analysera, följa upp insatserna och skapa lokal kunskap om vilka arbetssätt som ger goda resultat. För att Luleås invånare ska vilja ta del av de tidiga förebyggande insatser förvaltningen erbjuder behöver förvaltningen deras förtroende. De blir viktigare att arbeta utåtriktat för att synas och att vara tillgänglig även i byarna och ute i bostadsområdena.
Resultatet för mätetalet *Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 invånare* publicerades på Kolada i februari, där det framkommer att år 2024 var 6,3 % verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn vilket är ett förbättrat resultat i jämförelse med år 2023 då utfallet var 10,1 %. Arbetet fortsätter inom förvaltningen med syfte att utveckla det vräkningsförebyggande arbetet och då med särskilt fokus på barnfamiljer.
Nämndens övriga mätetal inom nämndmålet kommer redovisas löpande under året och allt eftersom resultaten publiceras på Kolada.

Föräldrarsupporten erbjuder och genomför olika gruppaktiviteter.
Under vårterminen kommer följande utbildningar genomföras:

- fyra ABC utbildningar
- "Fatta tonåringen" genomförs för föräldrar i grupp
- två NPF- grupper för föräldrar, en i Luleå och en i Råneå.
- Bonusföräldragrupp

Öppenvården barn och unga arbetar med att stärka samverkan mellan socialtjänst och Regionen samt skolan när det gäller barn och unga.
I samtal med barn och unga genomförs strukturerade intervjuer utifrån olika livsområden bland annat psykisk ohälsa. Samverkan är en viktig del av det främjande och förebyggande arbetet och sker bland annat inom ramen för Norrbus.
Fältverksamheten:
F ro m 1 januari 2025 är fältverksamheten en permanent verksamhet. Genom samverkan i forum med ungdomsgruppen, öppenvården ungdom, områdespolisen samt forum med rektorer inom högstadiet delas lägesbilder som uppmärksammats i samband med kväll och helg arbete. För att öka samverkan med grundskolan har samtliga grundskolans rektorer kontakts med syfte att förbereda inför besök på skolor. Fältarna har också besökt fritidsgårdarna.
Utöver detta har de även träffat områdespoliser för att planera och utbyta erfarenheter, träffat kommunpolisen för trygghetsaktivitet i samverkan med andra parter, samt träffat Rädda barnen utifrån att de planerar att starta upp en "vuxna på stan" grupp. Verksamheten fortsätter under våren med uppsökande och förebyggande aktiviteter, såsom information och samverkan inom barn och unga området samt föräldrar. Arbete pågår även med att utveckla ett arbetssätt som är förenligt med nya socialtjänstlagen.
Trygghetsskapande fältarbete (Universell nivå):
Sammanfattningsvis har samverkan kring det trygghetsskapande fältarbetet utökats sedan 2021. Samverkansparterna har blivit fler. Från att fokus legat på skolavslutningsveckan lades även vårcruisingen till. En satsning har gjorts kring att engagera föräldrar som har gett resultat. Fritidsgårdarna har utökat sina aktiviteter under skolavslutningsveckan vilket gett ett mycket bra resultat. En tendens finns att cruisingen och skolavslutningsveckan har varit lugnare under det senaste året. Det är också tydligt att ju fler vuxna som finns på ett område inger mer lugn och trygghet bland unga. Ungas respons till trygghetsfältet är positivt och de tycker att det är bra att vi finns. Denna form av fältarbete avser att särskilt fokusera på risktillfällen där unga vistas såsom exempelvis valborg, cruising, skolavslutning, festivaler. Under 2025 planeras 14 dagar av fältarbete under risktillfällen.
Fältverksamheten kommer att finnas med vid tillfällena och utöver det tillkommer också ytterligare personal inom individ- och familjeomsorgen.
Vid cruisingen och skolavlutningsveckan sker en bred samverkan där polisen, kyrkan, skolan, elevhälsan, ung i Luleå, ungdomsmottagningen, tjejjouren, RFSL, BUFF och Rädda Barnen finns med. Polisen finns med som en viktig samverkanspart vid samtliga risktillfällen.
Framgångsfaktorer som identifieras är att det finns en utarbetad och tydlig struktur kring samverkan vilket gör att det finns många vuxna med olika funktioner som skapar trygghet bland unga. Samverkansparterna är engagerade och positiva till arbetet och många medarbetare från individ- och familjeomsorgen vill vara ute och "fälta" då de gärna träffar unga i deras miljöer. Fritidsgårdarna anordnar under skolavslutningsveckan attraktiva aktiviteter för unga, som syftar till att unga väljer dessa i stället för att visas i riskmiljöer. Under 2023 och 2024 gjordes även en insats för att engagera vuxna genom att ett evenemang skapades på sociala medier som polisen spred. Detta gjorde att flera vuxna engagerade sig. Detta arbete utökas nu i samverkan med Rädda Barnen.
I februari 2025 genomfördes KÄF på en skola i kommunen, genom en timmes besök i fem klasser (ca 100 elever), med tillhörande tipsrunda (45 min) för dessa elever.

Identifierade framgångsfaktorer är att samverkan fungerar mycket bra, efter fem år som samverkansgruppen har funnits. Alla är engagerade och vill göra skolbesöken så bra som möjligt. Det tillkommer också nya personer i gruppen vilket är positivt.
De utmaningar som framkommer är bland annat att det är krävande att samordna KÄF då det består av förberedelse och efterarbete med samverkansgrupp och skolorna. Det behövs fler som är samordnande så att arbetat kan delas upp bland fler.
Målsättningen är att nå tre skolor/årskurser/läsår. Fler samverkansparter ansluter vilket är mycket positivt. Det finns nu en rutin i samverkansgruppen vilket gör att skolbesöken blir lättare att genomföra.
Koll på SOC: Utvärderingsmöte har genomförts i april. Konceptet är lyckat och det beslutas att det kommer att fortgå och utvecklas. Individ- och familj (ungdom) har ansvar för att driva vidare detta och ett uppföljningsmöte kommer att genomföras under våren 2025.
Tillsammansgrupper/Tillsammansläger "När livet krånglar" vänder sig till barn och unga från 8–18 år som har en familj där det finns eller har funnits beroendeproblem eller psykisk ohälsa. Ett uppstartsmöte med kyrkan och socialtjänsten är genomförd i april 2025.
PIS, Prevention i samverkan: Utvecklingsarbete mellan socialtjänsten och skolan pågår 2022–2025. Syftar till att upptäcka och ge stöd till barn/unga och deras föräldrar i ett tidigt skede för att förhindra en ogynnsam utveckling. Följer tidsplan och arbetet fortgår enligt plan. Sedan introduktion av rutinen, stödmaterialet och arbetssättet startade har samtliga skolor blivit introducerade, totalt 38 skolor. Uppföljningar med skolor som fått introduktionen genomförs löpande. Uppföljningsmöten med socialtjänsten (myndighet), familjestöd barn och unga och Föräldrarsupport genomförs ungefär två gånger/termin. Den sammantagna bilden är att både skola och socialtjänst är positivt inställda till samverkansarbetet och det sker mer samverkan i ett tidigare skede kring barn och unga. För att mäta både kvantiteter och upplevelser av samverkan kommer enkäter skickats ut under vårterminen 2025. Under 2025 ska PIS sammanfogas med den nya Norrbusöverenskommelsen.
Framgångsfaktorer som identifieras är att det finns en tydlig struktur med projektgrupp och styrgrupp, vilket är viktigt då verksamheterna kan behöva utveckla arbetssätt som behöver stöd i sin organisation. En god struktur finns hos projektledarna för planering, genomförande och utvärdering.
För övrigt genomförs följande aktiviteter:
Vuxna på stan: Rädda Barnen har i februari 2025 tagit initiativ till att samordna vuxna på stan i samverkan med polisen och fältverksamheten. En informationsträff och utbildningsträff är inplanerade och ska genomföras i samverkan. Information kommer att spridas via skolans portal Unikum och via sociala medier.
KÄF (Kärleken är fri): Syftet med arbetet är att öka elevernas kunskap om sina rättigheter med utgångspunkt från Barnkonventionen samt vilka stödvägar som finns lokalt och nationellt. Målsättningen är att genomföra KÄF på tre skolor, en årskurs per skola per läsår. Områden som berörs: elevernas hälsa och välbefinnande, stärka förmågan att göra medvetna och självständiga val, bidra till förståelse för egna och andras rättigheter, förmedla betydelsen av samtycke och hedersrelaterat våld och förtryck. KÄF samverkansgrupp består elevhälsa, ung i Luleå, tjejjouren, socialtjänsten, rädda barnen, polisen, kyrkan, ungdomsmottagningen, RFSL (Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter), BUFFF (Barn och unga som har en familjemedlem, mamma, pappa eller syskon i fängelse, häkte eller frivård). De unga och skolans personal är positiv till KÄF, genomförandet får genomgående gott omdöme vid utvärderingar med elever och personal.
Det finns ett tydligt behov inom verksamheterna av samverkan och utveckling av tidigt stöd för barn och unga. Utmaningar som framkommer är att fokus på tidig upptäckt och tidigt stöd kan vara utmanande för både skola och socialtjänst.
Det innebär att verksamheterna kan behöva utveckla nya strukturer och arbetssätt. En struktur/organisation för att se till att arbetet fortsätter och hålls levande ska utvecklas under 2025.
Föräldramöten tillsammans: Föräldramöten genomförs varje år i september på ett helt skolområde där socialtjänst (Föräldrarsupport, fältverksamhet, öppenvård, myndighet) och polis håller gemensam

information. Vilket område som ska prioriteras beslutas i beredningsgruppen för trygghet och brottsförebyggande under våren. Mötet sker på ett ordinarie föräldramöte. Detta är ett led i att ge föräldrar kunskap om socialtjänstens arbete och på så sätt kunna nå fler föräldrar med stöd. En bild av läget bland unga delges och något aktuellt tema berörs.
Vid utvärderingsmötena uppskattas upplägget mycket bland föräldrar och professionella. Det finns stora vinster med att ge föräldrar kunskap om polis, socialtjänst och trender. Det minskar rädsla och ökar tilliten, samt ökar föräldrarnas förmåga till vad de ska vara vaksamma på och vilket stöd som finns att få. Det finns en tydligt och inarbetad struktur för samverkansparterna kring hur arbetet ska ske, samt ett årshjul med planering, genomförande och utvärdering.
Det är dock en utmaning att nå alla föräldrar med olika språk samt att planera möten med alla professioner och skola samlade.
Sammanfattningsvis så har strukturen börjat sätta sig, sedan starten 2022. Syftet är att genom systematik kunna ge alla föräldrar information om socialtjänst och polis och på så sätt verka förebyggande och med föräldrar som en kraft.
ANDTS (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel om pengar):
Samverkansgrupp består av Råd- och stödmottagning, familjestöd barn och unga, alkoholhandläggare, studenthälsan, elevhälsan grundskola/gymnasium, Ung i Luleå, dopningansvarig, NBV (Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet), Polis och ungdomsmottagning. Arbetet syftar till att skapa en årsplan kring det drogförebyggande arbetet i kommunen. Planen grundar sig på lägesbilder och undersökningar kring läget i kommunen. Genomförs fyra träffar per år. Under 2024 och 2025 är fokus att arbeta riktat mot spel om pengar. Det har skapats informationsmaterial till professionella som arbetar med barn och unga som skickats ut för att ge dem kunskap och inspiration i sitt arbete. Föräldrabrev till mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet har också skickats ut.
En framgång är att samverkansgruppen har en god bild av situationen kring droger i kommunen, med fokus på det förebyggande arbetet.
Det är viktigt att hålla ANDTS perspektivet levande. Näste steg kan vara att koppla samman arbetet med det brottsförebyggande och psykisk ohälsa perspektivet.
Föräldrabrev: Brev till föräldrar författas gemensamt i en grupp med elevhälsa, preventionssamordnare och polis kring viktiga ämnen att informera föräldrar om. Breven går ut fyra-sex gånger/år i skolappen Unikum.
Syftet är att ge föräldrar kunskap om saker som sker i de ungas vardag och tips kring hur de kan stötta sina barn. Föräldrabrevstrukturen har funnits i cirka fyra år. Det är etablerat och fungerar väl. Det är en bra form för att upplysa föräldrar. En vinst är också att media ofta uppmärksammar innehållet och det blir även artikel kring något viktigt ämne i någon av tidningarna.
SSPF (socialtjänst, skola, polis, fritid): SSPF är en samverkansmodell som syftar till att tidigt och genom samverkan fånga upp och sätta in åtgärder för unga som riskerar att hamna i kriminalitet och/eller beroende. Ett utvecklingsarbete kring SSPF har startat upp utifrån mål inom fältprojektet samt initiativ från beredningsgruppen och ett tydligt uttryckt behov av att fånga upp unga i risk för beroende och kriminalitet. Fyra arbetsmöten har hållits där en struktur kring SSPF har börjat ta form. Deltagare i arbetsgruppen är: Preventions- och brottsförebyggande samordnare, enhetschef elevhälsan, enhetschef Föräldrarsupport, enhetschef ungdomsteamet, specialistsocionom, områdeschefer grundskolan, rektor från gymnasiet, enhetschef fritidsgårdarna, kommunpolis och chefen för områdespoliserna. Alla ser ett stort behov av en SSPF samverkan och är motiverade till att jobba fram en modell för Luleå kommun.
Mötesplats Lyktan: Mötesplatsen öppnades den 3 februari 2025 och fram till 31 mars har 56 nya personer, varav 19 kvinnor och 37 män, besökt mötesplatsen. Innehåll i verksamheten är under uppbyggnad och det sker i tät dialog med gästerna som besöker verksamheten. Uppfattningen är att gästerna främst är i behov av återhämtning då de besöker mötesplatsen. En socialsekreterare finns på Lyktan minst en dag per vecka. Syftet är att arbeta uppsökande genom att i ett så tidigt skede som möjligt fånga upp personer, informera och erbjuda stöd.

Var tredje vecka besöks mötesplatsen av Regionens sjuksköterska och läkare från Beroendemottagningen. Personalen på mötesplatsen söker samtycke från gästerna för att kontakta Beroendemottagningen och ge information om vilka som är i behov av läkarkontakt vid besöken. Detta kan syfta till att fler personer i målgruppen tar emot stöd och insatser utifrån behov, en ökad värdighet och livskvalitet för målgruppen.
För övrigt sker ett arbete med att identifiera och säkerställa att rätt resurser/förutsättningar finns för mötesplatsens behov samt även att tydliggöra mötesplatsens ansvar, roller och avgränsningar.
Arbete pågår med att identifiera samverkansparter samt tydliggöra och beskriva strukturer för samverkan mellan mötesplatsen och interna och externa parter. Samverkan sker idag med bland annat Svenska kyrkan, polis och Föräldraföreningen mot Narkotika.
Att nå ett tryggare centrum är ännu inte uppnått, men arbete sker i form av uppsökande och relationsskapande för att fånga upp gäster till mötesplatsen och det har lyckats med ett fåtal personer. Det finns fortfarande oro på busstationen. Besökarna där uppger att de inte vill komma till mötesplatsen men verksamheten fortsätter med motivationsarbetet.
Vid uppföljning av statistiken för perioden har 1 januari - 31 mars 2025 framkommer att Anhörigstöd, personliga ombud, råd- och stödmottagning, nykter idag och Äldresupporten sammanlagt har haft 295 nya ärenden, fördelat på 180 kvinnor och 96 män. Vilket är något högre antal än förra året vid samma period. Ökningen kan bero på förra årets marknadsföringsinsatser som lett till att verksamheterna blivit mer kända hos Luleå kommuns medborgare.
Psykisk hälsa
Årets satsning inom området psykisk hälsa är med inriktningen barn och unga. Ett första möte för att planera aktiviteter är genomfört med förebyggande och familjestöd samt med kommunens elevhälsa. Ett möte är planerat med kultur- och fritidsförvaltningen med syfte att se över en samverkan i aktiviteter som följer regeringsöverenskommelsens intentioner.
Det pågår planering inför veckan för psykisk hälsa i oktober. En inventering sker av skolan där de ska inhämta skolungdomarnas förslag på föreläsningar eller andra aktiviteter under veckan för psykisk hälsa.
Lokal plan för suicidprevention är antagen av kommunstyrelsen i februari 2025. Den förvaltningsövergripande arbetsgruppen har i uppdrag att sprida informationen om planen i sin respektive förvaltning. Under våren 2025 kommer arbetsgruppen ha en avstämning gällande de aktiviteter som pågår inom respektive förvaltning.
Inom socialförvaltningen pågår en behovskartläggning med syfte att se vilka suicidpreventiva aktiviteter som förvaltningen redan arbetar med samt vilka aktiviteter som saknas. Behovskartläggning är beslutad av socialförvaltningens kvalitetsråd och kommer att analyseras under hösten inför kommande års verksamhetsplanering.
Utöver detta har också socialförvaltningens verksamheter fått information om handlingsplanens innehåll och aktiviteter, informerats om suicidstatistiken i Luleå och i länet, samt fått förslag att anmäla sig till den kunskapshöjande föreläsningen i oktober 2025 med Ulla-Karin Nyberg (psykiater och suicidforskare).
Flera verksamhetsområden planerar genomförande av utbildningen MHFA – Första hjälpen till psykisk hälsa via Norrbottens kommuner och ett antal enheter genomför utbildningen Psyk e-bas.
Äldresupporten:
Mellan jan - mars 2025 har Äldresupporten genomfört olika marknadsföringsaktiviteter, såsom besökt fem hälsocentraler och tre hemtjänstgrupper. Utöver det har de deltagit i radio för att informera om att Äldresupporten startat en social gruppträff på finska som kommer att pågå under våren 2025. Har även påbörjat årets planering av höstens Seniorvecka. De har ingått ett samarbete med LTU att aktivt delta i deras forskningsprojekt Hälsonätet som arbetar för nya arbetssätt att arbeta hälsofrämjande för äldre för att möta de nya samhällsutmaningarna genom strategier för social delaktighet.

Äldresupportens erbjudande av hälsosamtal fortsätter och erbjuder dessa till personer 65+ år för att motverka ofrivillig ensamhet och erbjuder detta även på finska. Marknadsföring av samtalen kommer att ske via lokala media. Prognosen för antalet samtal är oklar.
Äldresupporten har inlett samverkan med vård och omsorg för att tillsammans se möjlighet till att skapa alternativ av tidiga, förebyggande insatser genom till exempel hänvisning av behov avseende hälsosamtal, samverkan i projektet "digital hemtjänst". Samverkan kommer intensifieras när ett gemensamt arbete startas upp inför nya socialtjänstlagen som införs i juli 2025.
Bakgrunden till ökad samverkan är att det vid analys framkommit att samarbete både internt och externt behöver stärkas för att utveckla aktiviteter och arbetssätt/metoder som syftar till att motverka ofrivillig ensamhet och utanförskap.
Råd- och stödmottagningen/Klara och Klasmottagningen:
Enheten fortsätter sin samverkan med hälsocentralerna i Luleå och under årets första månader har ett samverkansmöte genomförts där samtliga hälsocentraler var inbjudna. Samverkan med kyrkan fortsätter genom veckovisa möten med Nykter idag. Förövrigt framkommer ett ökat inflöde till RoS mottagningen, både av anhöriga och enskilda med egen problematik.
Personliga ombud:
Personliga ombuden utgör ett stöd för personer som är 18 år eller äldre, med psykiska funktionsnedsättningar och som har omfattande och långvariga sociala svårigheter som medför stora hinder för ett fungerande vardagsliv. Det vill säga för dem som ännu inte har någon kontakt med myndigheter eller av olika skäl dragits sig undan från myndighetskontakter. De kan vara isolerade i sina bostäder och fara illa.
PO fungerar som ett stöd i att bygga upp ett nätverk för den enskilde och kontakten avslutas när detta är genomfört. Personliga ombuden (PO) har under första kvartalet haft ett större inflöde av nya klienter. Flera av dessa har uppgett att de har fått information om personligt ombud från anhöriga och bekanta (tidigare PO klienter). Personliga ombud genomför även olika marknadsföringsaktiviteter såsom lämnat broschyrer på hälsocentralerna, genomfört samverkansmöte med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen och Samkraft. En film om personligt ombud håller på att tas fram och ska användas vid marknadsföring på sociala medier.
Anhörigstöd:
Anhörigstöd marknadsför löpande om erbjudande aktiviteter och råd och stöd. Bland annat har information lämnats till Svenska kyrkan, Attention, PRO Gammelstad och geriatrik- och neurologimottagningen på Sunderby sjukhus. Marknadsföring av anhörigstöds aktiviteter har också delats på sociala medier som till exempel bio ”Det kunde ha varit vi” och kvällsföreläsningen ”Styrkedroppar till kropp och själ”.
Försörjningsstöd:
Fördjupade ärendegenomgångar är genomförda. Sammanlagt är 633 personer (individer) aktuella för försörjningsstöd fördelat på 12 socialsekreterare. Den största gruppen som uppbär försörjningsstöd är arbetslösa samt sjukskrivna. Det sker en fortsatt samverkan med bland andra arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen och Samordningsförbundet.
En dialog sker om samsyn av uppdrag och förväntningar av varandra, tillsammans med överförmyndarenheten, kopplat till hur försörjningsenheten ska arbeta förebyggande tillsammans med budget- och skuldrådgivningen.
Övergångskontrakt:
I mars månad uppges att det finns 222 övergångskontrakt, vilken är en ökning med en sedan november 2024 (221). Tre har tagit över sina kontrakt (2 %), samtliga är kvinnor. Målet för året är 5%.
Två personer har fått beslut om Bostad först och en av dem har tilldelats en lägenhet, planerad inflyttning är 1 juni.
Centrum mot våld:
En genomlysning av aktuella rutiner för Freda-lägenhet har påbörjats. Detta för att säkerställa att vi erbjuder det medborgarna har behov av.

Gällande social förtur, har en uppföljning genomförts tillsammans med representanter vid Lulebo. Handlingsplan inför nya Socialtjänstlagen är påbörjad och med stöd av den nya lagstiftningen att erbjuda ej behovsbedömda insatser för ungdomar 15–17 år som upplever/ har upplevt partnervåld. Detta utifrån att enheten identifierat att det är få unga som söker sig till Centrum mot våld då de idag först behöver ansöka om insatsen.

Verkställande av boendeplats:

Uppdraget om att verkställa beslut om boende inom tre månader uppnås inte.

En mer detaljerad information och bakomliggande analys om detta delges socialnämnden i ett eget ärende som följer tidsrapportering till IVO (inspektionen för vård och omsorg).

Kan dock nämnas att det under första kvartalet 2025 framkommer att för boendebeslut inom SoL äldre är det 41 ej verkställda, fördelat på 28 kvinnor och 13 män. Under samma period är det 11 som blivit verkställda som rapporterades som ej verkställda fjärde kvartalet 2024, samt två beslut är avslutade på egen begäran och ett beslut är avslutat då brukaren avlidit. Vid analys gällande att verkställa boendebeslut inom lagstadgad tid så har det visat sig att flertalet brukare som står på väntelistan för en plats på ett vård- och omsorgsboende väljer att tacka nej till erbjudande. Vilket är ett nytt fenomen inom vård och omsorg och en djupare analys bör genomföras angående bakomliggande orsaker, vilka åtgärder som behöver genomföras, samt vilken samverkan som krävs, både internt/externt. Detta med syfte att skapa alternativ av tidiga förebyggande insatser som bidrar till att möjliggöra kvarboende inom ordinärt boende.

Resultatet gällande mätetalet *Invånare 65–79 år i särskilt boende, andel (%)* framkommer att 2024 låg siffran på 1,60 % som i jämförelse med 2023 är en minskning (1,8 %) och som är lägre andel kopplat till målsättning som lagts för 2025 (1,70%). Inom verksamhetsområdet vård- och omsorg pågår ett analysarbete gällande resultatets bakomliggande orsaker.

När det gäller verkställande av boendeplats för LSS gruppbostad och servicebostad framkommer det att vid första kvartalet 2025 är det inom LSS gruppbostad 21 ej verkställda, fördelat på 6 kvinnor och 15 män. Inom LSS servicebostad är det sju ej verkställda, fördelade på två kvinnor och fem män.

Vad gäller verkställda inom gruppbostad har två verkställts under första kvartalet 2025, fördelat på en kvinna och en man (som i dec 2024 rapporterades som ej verkställda).

Inom serviceboende har en man som tidigare rapporterad ej verkställd, dragit tillbaka sin ansökan.

När det gäller ej verkställda av boendeplats inom SoL vuxen är det vid perioden en (man) som ej har fått sitt boendebeslut verkställt.

Bostad först:

Bostad först har startats och en utbildning i metoden har genomförts vid Stadsmissionen i Stockholm. Fortsättningsvis sker kunskapsinhämtning på olika sätt, samt inhämta andra svenska kommuners utvärderingsarbeten av Bostad först.

Utöver det ingår enheten i ett nätverk med andra kommuner, studiebesök samt kontakt med närliggande kommuner, samt tagit del av andra svenska kommuners erfarenheter genom SKR:s samarbetsrum (Sveriges Kommuner och Regioner).

Det har genomförts en informationskampanj, identifierat lokala intressenter, upprättat kommunikationsplan och verkställt lokal informationskampanj för att normalisera det nya arbetssättet.

Enheten har besökt 16 olika verksamheter. Både internt inom socialförvaltningen samt externt som Regionens verksamheter (Närpsykiatrin, LARO), Frivården, religiösa samfund som träffar målgruppen, polis, föreningsliv och studieförbund.

Enheten är en samordnande funktion mellan inblandade parter, inom socialförvaltningen och med allmännyttan.

Det har utvecklats och upprättats rutiner och underlag för genomförande och utvärdering av verksamheten. Som arbetsbeskrivning, rutiner för samarbete med Lulebo.

Utöver detta har en utformning skett av en grundläggande struktur för hur hjälpbehov kan utforskas och stödinsatsen (inkl. krisplan) planeras och genomförs tillsammans med deltagare.

Arbetet sker uppsökande, relationsbyggande och förberedande mot tilltänkt målgrupp i väntan på beslut och fastställda samverkansrutiner.
Bostad först fick sin första godkända deltagare i februari 2025. Personen har även blivit beviljad lägenhet och tackat ja till en lägenhet. Under mars månad påbörjades vidare utredning för deltagare nummer två. Beslut om bostad först togs, nu inväntar vi förslag på lägenhet från Lulebo.
Under mars månad har det gjorts en utbildningssatsning i bostad först-metoden till anställda på träningsboendet, akutboendet, mötesplats Lyktan, vuxenenheten, boendesamordnare samt boendehandläggarna på försörjning. Utbildningssatsningen ger alla medarbetare kunskaper om metoden samt att möjligheten till personalersättarplanering tryggas upp.
Träningsboende:
Träningsboendet har fortsatt utveckla arbetet genom samverkan med Region Norrbotten vilket lett till att läkare och sjuksköterska besöker boendet och dess gäster var tredje vecka.
Arbetet kommer utvecklas under 2025 med att presentera statik till läkare gällande sammanbrott vid placering på HVB hem med fokus på hur vi kan samverka med målet att ge bästa möjliga stödet till dessa individer. Utvärdering av sammanbrott framkommer att det är personer med samsjuklighet som avbryter placering i förtid.
Under tidsperioden 1 november 2024 till 27 mars 2025 har totalt 46 personer bott på träningsboendet, där 17 % (åtta) under perioden har flyttat till annat boende.
Målet för året är 30 % och bedömningen är att en måluppfyllelse kommer att ske vid årets slut. Trenden är ökande.
Strategisk planering inom vård- och omsorgsverksamheten:
Strategisk planering används för att styra verksamheten i rätt riktning, mot gemensamt uppsatta strategiska mål.
Strategiresan planeras att genomföras 2025 som ska utmynna i en strategisk plan för åren 2026–2028.
Syftet med strategisk planering är att underlätta verksamhetens målarbete, skapa tydliga åtgärder för måluppfyllnad och en strategisk plan för hur resultatet ska följas upp.
Bakgrund till detta arbete är att andelen äldre och behovet av vård och omsorg ökar i Sverige. De närmaste tio åren kommer antalet invånare i Luleå över 80 år öka med nästan 50 procent, vilket kommer att öka behoven av välfärdstjänster som sjukvård och äldreomsorg. De demografiska förändringarna är så omfattande att antalet i arbetsför ålder inte kommer att räcka till om vi fortsätter arbeta som idag – vi behöver förändra och tänka nytt.

Säkerställa kompetensförsörjningen för att klara verksamhetens grunduppdrag	

Beskrivning:
Socialförvaltningen ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och arbeta för att förvaltningen har engagerade medarbetare, rätt kompetens och är en attraktiv arbetsgivare med gott rykte.
Ett exempel är att verksamheter säkerställer en jämlik och jämställd rekrytering och introduktion (med inkluderande uppföljningssamtal) till alla medarbetare med hänsyn till kompetens, uppdrag och roll.
Förvaltningen ska således upplevas vara en attraktiv arbetsplats där medarbetare utvecklas, känner engagemang, trygghet och har bra arbetsförhållanden samt rekommenderar sin arbetsplats till andra.
Utveckla befintliga arbetssätt exempelvis genom att:

- verka för ett gott ambassadörskap.
- erbjuda praktikplatser, APL och VPU platser, examensarbete, mottagande av ferieungdomar.
- enhetligt stöd till chef i rekryteringsprocessen utifrån ansvar och roll.
- säkerställa efterlevnaden av rekryteringsprocessen utifrån ansvar och roll.
- enhetligt arbetssätt för att omhänderta sökande som inte blir aktuell för sökt tjänst, men som kan passa för andra jobb inom förvaltningen utifrån sökandes kompetens och förvaltningens aktuella behov.
- utveckla nya arbetssätt i syfte att attrahera och rekrytera nya medarbetare.

- arbeta med ständiga förbättringar utifrån resultat av den digitala enkät som alla erbjuds att delta i vid avslut av sin anställning.
- socialförvaltningen behöver också utveckla befintliga arbetssätt och åstadkomma nya arbetssätt i syfte att behålla och utveckla medarbetare.

Det kan ske genom exempelvis:

- Erbjuda mentorskap oavsett arbetsroll.
- Genomföra riktade insatser för att utveckla arbetsmiljön och för att förstärka friskfaktorer utifrån verksamheternas behov.
- Skapa förutsättning till att erbjuda kontinuerligt lärande utifrån den enskildes kompetensplan som upprättats med ansvarig chef.
- Skapa förutsättningar till organisering av nya arbetssätt i syfte att utveckla och behålla befintlig medarbetare.
- Skapa förutsättningar till att förlänga arbetslivet och tillvarata den seniora kompetensen.
- Skapa förutsättning för medarbetare till möjlighet att utveckla svenska språket under anställningen.
- Erbjuda goda förutsättningar för förvaltningens chefer att bedriva ett nära och tillitsfullt ledarskap.
- Skapa förutsättningar till fler sätt att uppmärksamma medarbetares- och verksamhetens gemensamma goda arbetsinsatser för ökad känsla av intern stolthet.

Exempel på aktiviteter som bör omhändertas:

- Utveckla möjligheten till breddad eller fördjupad karriärväg för medarbetare och chefer.
- Skapa förutsättningar till ett kontinuerligt lärande utifrån medarbetarens behov av kompetensutveckling och i linje med verksamhetens behov.
- Fortsätta att utveckla nya och hållbara arbetssätt i syfte att säkerställa kompetens och kvalitet i utförandet.

Förvaltningen ska följa utvecklingen av medarbetare som väljer att lämna sin anställning och som upplever nöjdhet och stolthet över tiden i förvaltningen och kan rekommendera förvaltningen som arbetsgivare och själv överväga att söka sig tillbaka i framtiden.
Förvaltningen ska säkerställa att de som avslutar en anställning ges en jämlik och jämställd avslutning och verksamheten ska följa upp orsaken till avslut av anställningen. Medarbetare som avslutar sin anställning ska erbjudas avslutningssamtal och informeras om vikten att fylla i den digitala avgångsenkäten. Detta med syfte att följa upp anledningen till att medarbetare slutar och arbeta aktivt med förbättringsåtgärder.
Verksamheten ska skapa förutsättningar till att genomföra strukturerade överlämningar för att säkerställa en god kompetensöverföring och minska sårbarheten i genomförande av uppdraget vid ny person i arbetsrollen.

Kommentar:
Socialnämnden bedömer målsättningen *Säkerställa kompetensförsörjningen för att klara verksamhetens grunduppdrag* som delvis uppfyllt. Trenden är oförändrad sedan årsuppföljningen 2024.
Sammanfattningsvis konstateras att läget gällande kompetensförsörjningen är fortfarande en stor utmaning, trots stora insatser är inte alla trender önskvärda.
Positivt är att antalet som söker tjänster ökar och personalomsättningen har minskat något. Däremot pekar pensionsprognos och andelen medarbetare med adekvat utbildning åt det motsatta hållet.
I syfte att attrahera fler till att söka arbete på socialförvaltningen, sker det flera olika åtgärder. Det sker ett fortsatt samarbetet med Go Care i syfte att hitta fler kanaler att nå unga sökande. Under årets första månader har också pilotprojekt påbörjats för att attrahera europeisk arbetskraft, bland annat med besök i Holland och Polen. Pilotprojekten genomförs i samarbete med utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen. Intresset för norra Sverige är stort och insatserna har skett i närtid varför inga slutsatser eller resultat kan redovisas.

Det pågår ett kontinuerligt arbete för att identifiera och lyfta fram ambassadörer för förvaltningens viktiga jobb. Den interna stoltheten behöver kontinuerligt underhållas, förstärkas och ingen marknadsföring är så effektiv som den som kommer från förvaltningens medarbetare.
Förvaltningen har också, i samarbete med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, ansökt om medel ur kommunstyrelsens fond i syfte att testa att bistå med flyttbidrag.
Målgruppen är personer med adekvat utbildning i kommuner i södra Sverige som har hög arbetslöshet. Ärendet är under beredning och beslut väntas i juni månad.
För att möta en modern arbetsmarknad utforskar förvaltningen möjligheterna att bygga upp en kandidatbank för spontanansökningar. Tanken är att den som är intresserad av att arbeta inom förvaltningen ska kunna anmäla det utan att knyta sitt intresse till en specifik utannonserad vakans. Arbetssättet kan bidra till att korta ledtiderna vid rekrytering.
En planering pågår också inför marknadsföring av en utbildningspool och rekrytera personal till den. Målgruppen är nyblivna pensionärer och andra som under terminstid vill arbeta några vardagar per vecka. Ambitionen är att en utbildningspool ska underlätta för chefer att frigöra ordinarie personal för att ta del av utbildningar i syfte att uppnå adekvat kompetens för förvaltningens yrken.
Inom exempelvis verksamhetsområde stöd och service har en arbetsgrupp bildats bestående av enhetschefer som tillsammans utformar arbetssätt för ”utveckla mottagandet av praktikanter”.
Vad gäller bemanningsläget inför sommaren så är den utmanande och skör. Socialförvaltningens ledningsgrupp följer utvecklingen veckovis.
I mitten av april konstaterades att vissa enheter har säkerställt behovet av sommarvikarier medan andra enheter saknar många. Antalet ansökningar har ökat med ca 25 % i jämförelse med samma vecka föregående år, vilket antas bero på en mer offensiv marknadsföring. Även om antalet sökande ökar kommer förvaltningen att behöva vidta åtgärder, exempelvis utvecklade och mer specialiserade arbetssätt.
Förvaltningens uppdrag att utveckla och behålla medarbetare fortsätter genom exempelvis att erbjuda fristående kurser och utbildningar i sammanhållna klasser inom uppdragsutbildningen och Äldreomsorgslyftet. Inom Äldreomsorgslyftet kan viss utbildning i svenska språket tillhandahållas.
Förvaltningen har också tecknat avtal med en leverantör om licenser till en särskild applikation som stödjer inlärning av vårdsvenska. Periodens resultat gällande mätetalet om Antal utbildningspoäng kommer redovisas i nästkommande delårsuppföljning då utbildningen genomförs terminsvis.
Mätetalet gällande Andel utbildade undersköterskor/stödassistenter så framkommer att det vid mätning i april var 43 % av baspersonalen i utförarverksamhet med adekvat utbildning för undersköterska /stödassistent. Notera att gruppen personliga assistenter har befattningen personlig assistent oaktad utbildningsnivå, så här saknas uppgift. I jämförelse med årsuppföljning 2024 (45 %), är det en minskad andel utbildade undersköterskor/stödassistenter, som till viss del beror på att det är en viss rörlighet pga. konkurrens med andra arbetsgivare. Åtgärder som pågår för att ge förutsättningar till att fler vill utbilda sig erbjuds exempelvis utbildningsinsatser inom ramen för Äldreomsorgslyftet.
I mars invigde socialnämnden kompetenscentrum som kommer utgöra en samlad organisering för introduktion, utbildning och lärande i arbetslivet. Rekrytering har skett av en samordnare och sjuksköterska som kommer ha viktiga roller i att vara kompetenscentrums ansikte utåt i kontakter med chefer, medarbetare och andra intressenter. För att nytta och goda resultat ska uppnås är det viktigt med ett nära samarbete mellan samordnare, sjuksköterska vid kompetenscentrum och socialförvaltningens verksamheter.
En del av samordnarens uppdrag är att vara ansvarig för att samordna introduktion och utbildningsinsatser i samarbete med sjuksköterska, socialförvaltningens verksamheter, interna utbildare och andra utbildningsanordnare. Sjuksköterskans uppdrag är att planera och genomföra kompetenshöjande insatser i samverkan och utifrån verksamheternas behov.
Uppdraget omfattar handledning och utbildning i enlighet med kompetenscentrums vision och verksamhetsidé. Sjuksköterskan ansvarar även för att handleda och utbilda kollegor i medicinsk teknik

och specifika vårdmoment samt delegering till sommarvikarier som ska arbeta med medicinska arbetsuppgifter.
Inom individ och familj, stöd och service, boendestöd, socialpsykiatri boende samt personlig assistans genomförs Yrkesresan med inriktning utifrån respektive område.
Verksamhetsområde vård och omsorg har under första delåret arbetat vidare med att bidra till att attrahera och bibehålla medarbetare inom det viktiga vård- och omsorgsyrket med fokus på förändrade arbetssätt, utveckla karriärvägar som bidrar till en högre kvalité i verksamheten för brukare.
Till exempel pågår ett projekt vid ett vård- och omsorgsboende där en specialistundersköterska arbetar dagtid för att tillsammans med övriga kollegor säkerställa att arbetet i omsorgen av brukare görs på ett kvalitativt sätt.
Exempelvis såsom att kunna hantera riskbedömningar och upprätta handlingsplaner för att vidta åtgärder. Till stor del kommer uppdraget också vara att möjliggöra längre och bättre introduktion för medarbetare utan tidigare erfarenhet. Detta gagnar både brukare och personal vilket förhoppningsvis leder till att verksamheten upplevs som en attraktivare arbetsgivare.
Vid två andra vård- och omsorgsboenden kommer ett projekt genomföras genom att tillsätta teamledare. Syftet med teamledare är att dessa bland annat ska stötta de övriga kollegorna på enheten, men även ge handledning i vardagen till kollegor som saknar erfarenhet och kompetens.
Inom stöd i hemmet har det under perioden upprättats en ny enhet, resurs- och planeringscentrum, som bland annat innebär att alla planerare tillhör samma chef.
Målet är att utveckla arbetssätt som bidrar till en mer jämställd och jämlik hemtjänst för både brukare och medarbetare inom Luleå kommun. Att förändra ett arbetssätt som en verksamhet har haft under en lång tid är något som kommer att ta tid, så effekter av detta kommer att visa sig stegvis och som helhet under år 2026.
Bedömning av periodens sjuktal uppges som nära målvärdet. Den ackumulerade sjukfrånvaron för jan-mars 2025 är förbättrad 9,2 % i jämförelse med jan-mars 2024 då sjukfrånvaron var 9,7 %. Mars månads resultat förbättrar det ackumulerade värdet, men idag är det dock svårt att bedöma om måluppfyllelse nås vid året slut (8,4%) Periodens jämförelse med resultatet för helåret 2024 (8,6%), är trenden minskad.
Vidare framkommer det för perioden, att kvinnors sjukfrånvaro är högre än mäns, vilket är ett mönster som också återfinns i andra branscher. De långa sjukfallens andel av sjukfrånvaron är fortsatt hög. Under första kvartalet 2025 har socialförvaltningen särskilt fokuserat på att höja kunskapen om det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket kan vara en bidragande orsak till det något förbättrade resultatet på sjukfallen.
Vad gäller personalomsättningen så har antalet externa avgångar minskat under årets tre första månader i jämförelse med samma period 2024, från 4,6 % till 4 %. Omsättning internt hamnar på 0,48 % där det i jämförelse med 2024 var 0,72 %. Det är svårt att dra några långtgående slutsatser utifrån årets första månader, men förhoppningen är att allt fler väljer att stanna. Andelen personal med adekvat utbildning inom utförarverksamheterna minskar något, trots omfattande utbildningsinsatser. Anledningen bedöms vara en ökad konkurrens om arbetskraft, både från vårdgrannar och från andra branscher.
I uppdraget att se över chefens förutsättningar genomförs en översyn av introduktionen för nya chefer i socialförvaltningen, då det framkommit behov av att uppdatera och tydliggöra vad som ska ingå i introduktionen.
Uppdraget syftar till att säkerställa att alla chefer får en jämlik, jämställd och tillgänglig introduktion med god kvalitet oavsett var i socialförvaltningen de påbörjar sin anställning.
Luleå kommuns introduktion för nya chefer integreras med socialförvaltningens behov av specifik introduktion för chefer som ska arbeta inom socialtjänsten. Introduktionen omfattar obligatoriska e-utbildningar, fysiska utbildningar, genomgångar med ansvarig chef, introduktionshandledare/mentor samt med viktiga stödfunktioner.
Två rekryterande chefer har fått tillgång till utkastet på introduktion för nya chefer och testar det i sin introduktion för att undersöka om det är relevant både till innehåll och fördelning av tid. Uppföljning med rekryterande chefer och introducerad ny chef kommer att ske.

Som en del vid avslut av en anställning, förutom avslutningssamtal med närmaste chef, erbjuds alla medarbetare som avslutar sin anställning att lämna sin feedback via en avgångsenkät. Resultat för år 2025 har ännu inte erhållits.
Förvaltningen fortsätter att sträva mot att fler medarbetare vill fortsätta att arbeta även när pensionsåldern har uppnåtts. De avtal som nu under april träffats mellan arbetsmarknadens parter omfattar delar som kan komma att öka incitamenten att arbeta längre.
Medelåldern för förvaltningen anställda, som en indikator på benägenhet att arbeta längre, har inte förändrats avsevärt de senaste fem åren. Åldersspridningen har dock ökat och andelen + 55 år ökar, vilket också speglas i pensionsprognosen för de kommande åren.

Utforma och säkerställa arbetssätt och metoder utifrån synsättet digitalt först – fysiskt om det behövs.	

Beskrivning:
Förvaltningen måste fortsätta arbetet med att utforma och säkerställa arbetssätt och metoder genom att testa och implementera digitala lösningar/teknik på ett kostnadseffektivt sätt och med god kvalitet.
Digital teknik kan förbättra livsvillkoren i vardagen. Den stöttar individer som med hjälp av tekniken får både valfrihet, integritet och självständighet.
Digital teknik ska syfta till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning.
De lösningar/nya arbetssätt med hjälp av digital teknik som planeras och ska driftsättas, ska vara anpassade utifrån nyttan ur ett medborgar-, brukar- och medarbetarperspektiv.
Den ökade konkurrensen på arbetsmarknaden är en utmaning för arbetsgivaren och kräver målinriktade aktiviteter i syfte att säkra kompetensförsörjningen. Här krävs också ett ökat fokus på att utveckla digitalisering och välfärdsteknik där det är möjligt, samt att utforma arbetssätt som är mindre personalkrävande utifrån synsättet digitalt först – fysiskt när det behövs. I utformning av arbetssätt kan en del vara införande av digital teknik som är mindre personalkrävande.

Kommentar:
Socialnämnden bedömer målsättningen *Utforma och säkerställ arbetssätt och metoder utifrån synsättet digitalt först- fysiskt om det behövs*, i hög grad uppfyllt och trenden är ökande.
Under perioden framkommer att flertalet test/pilot pågår gällande utveckling av digitala arbetssätt, såsom exempelvis att:

- det har påbörjats en pilot med digitala videomöten inom ordinärt boende i Råneå, som är en del till ökad tillgänglighet där brukare/patient/närstående har möjlighet att komma i kontakt med legitimerad personal. Videomöten kommer inte att ersätta fysiska möten, utan ska ses som ett komplement.
- planering pågår inför ett halvårsprojekt inom ett hemtjänstområde och ett större vård- och omsorgsboende, för test av en digital signeringsapp (APPVA).
- planering pågår för att i maj 2025 påbörja leverans och installering av läkemedelsskåp hos samtliga patienter inom ordinärt boende. Dessa skåp öppnas digitalt med personlig tagg, vilket ökar spårbarheten och säkerheten. I läkemedelsskåpen kommer det vid behov av narkotiska läkemedel, inrymmas ett installeras ett mindre skåp. Även detta mindre skåp kommer att öppnas via digital personlig nyckel.
- inom individ- och familjeomsorgen pågår en pilot gällande ett webbaserat föräldraskapsstöd som benämns e-komet, samt att digitala föräldraskaps stödet SES (Samarbete efter skilsmässa/separation) har lanserats. Stödet erbjuds direkt till samtliga medborgare som söker kontakt för rådgivning eller samarbetssamtal. För övrigt använder verksamheten också e-tjänster där medborgarna anmäler sitt behov samarbetssamtal och informationssamtal. Utifrån vinterns behovsanalys har det framkommit behov av en e-tjänst för ansökningar inom barn- och ungaområdet, vilket verksamheten utforskar vidare hur det kan upprättas.

- det pågår ett arbete med att identifiera behov av AI-stödd tolktjänst.
- inom boendestöd deltar en chef i ett AI-utvecklings forum där man ser över möjligheten till att nyttja ett AI stödjande dokumentationsstöd.
- ett serviceboende testar ett digitalt verktyg för insatsplanering och ser över digitala aktiviteter som tv-spel och VR-glasögon till gemensamhetsutrymmet på boendet.
- öppenvården ser över möjligheten att via en pilot testa digitala stödet Previct, ett digitalt stöd i samband med beroendebehandling.
- stöd och service är i färd med att införa DigiVi (dejting APP för personer med funktionsnedsättning, exempelvis vänner) finna vänner och DigiJag (ett pedagogiskt verktyg för att skapa möjlighet till ökad självständighet och delaktighet).
- vård och omsorg har påbörjat omvärldsbevakning gällande digitala arbetssätt, med syfte att utöka de digitala insatserna som erbjuds till medborgare inom Luleå kommun.
- Resurs-och planeringscentrum genomför ett förarbete inför ett pilotprojekt avseende digital hemtjänst som beräknas starta hösten 2025, som ska ske i samarbete med stöd i hemmet och Äldresupporten.
- innovationsprojektet Baldersmodellen kommer att fortsätta på Baldersgården vård- och omsorgsboende och utökas under 2025, då även Per-Hindersagårdens vård- och omsorgsboende kommer att ansluta sig. Inom ramen av projektet kommer fortsatt utvärdering ske bland annat gällande användarvänligheten av webbapp, digitala rullstolsvågen samt den digitala plattformen där all data samlas.
- inom vård- och omsorgsboenden pågår installation och implementering av nya larm (Phoniro) vilket tyvärr är något försenat, men planen är att alla boenden ska få det installerat innan juni månad 2025. I samband med det kommer verksamheterna säkerställa och utforma arbetssätt med stöd av den nya tekniken.
- utformning av digital kalender för digital bokning av dagverksamheten genomförs och med plan att den ska driftsättas under andra kvartalet. Digitala kalendern ska möjliggöra för anhöriga och brukare att själv boka in brukarens deltagande på dagverksamheten.
- digital tillsyn som erbjuds till brukare under natten har under en lång tid haft utmaningar gällande upphandling av kameror, men planen är att det under andra kvartalet ska kameror finnas tillgängliga för att fortsättningsvis erbjudas till brukare inom ordinärt boende.
- nio tillsynskameror vid dagtid har installerats sedan årets början, fördelade på fem kvinnor och fyra män. Totalt är det 46 aktiva kameror inom verksamheten, fördelat på 32 kvinnor och 14 män.

Säkerställ och fortsätta utveckla i samverkan ett systematiskt brottsförebyggande arbete, framför allt bland barn och unga.	

Beskrivning:
Berörda verksamheter/enheter upprättar och följer upp målinriktade aktiviteter som går i linje med uppdraget i det brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbetet som sker i samverkan internt och externt.

Kommentar:
Socialnämnden bedömer målsättningen att *Säkerställ och utveckla i samverkan ett systematiskt brottsförebyggande arbete, framförallt bland barn och unga,* som i hög grad uppfyllt och trenden är ökande. Nämndens bedömning utgår bland annat från de ökade aktiviteter som genomförs i samverkan med såväl interna som externa samverkansparter. Inom ramen för Luleå kommuns och socialnämndens brottsförebyggande ansvar innebär det bland annat att socialnämndens brottsförebyggande samordnare är ansvarig i uppgiften att samordna berörda samverkans forum.
Resultat kopplat till mätetalet Antal rapporterade störningar via EST (Effektiv samordning för trygghet) har det under perioden 1 januari - 21 mars 2025 inkommit 175 EST rapporter, vilken är en markant

ökning i jämförelse med samma period föregående år (64). Med 175 EST rapporter inklusive 139 inkomna polisrapporter uppgår totalen till 203 för perioden 1 jan – 21 mars 2025. Bakomliggande orsak till ökningen är att det i dag finns fler bakomliggande datakällor att tillgå i jämförelse med tidigare. Prognosen är att målet för 2025 kommer att uppnås (425). Viktigt att beakta är att ökade rapporteringar per automatik inte innebär en ökad upplevelse av trygghet hos Luleås medborgare. Det krävs en längre tids serie för att kunna göra generella bedömningar utifrån resultatet från datamaterialet.
Utvecklingsarbete har genomförts under året för att inkludera såväl polisens rapportering samt trygghetsverktyget (driftsattes i november 2024) i ordinarie rapportering.
Nedanstående aktiviteter som genomförs är kopplade till beslutad lägesbild och sammanfattningsvis har det under perioden januari-mars 2025 genomförts följande:

Entreprenörsbostäder

- Löpande uppföljningar genomförts var tredje vecka avseende entreprenörsbostäder
- Stöd till samordning av sidoström Green Steel Industrial Forum.
- Trygghets- och brottsförebyggande insatser genomförs kontinuerligt
- Bistått med brottsförebyggande samordningsperspektiv i det gemensamma arbetet.

Arbetskraftskriminalitet

- Samordningsmöten har genomförts under 2023 samt nytt inbokat avseende införande av Lokal Operativ Samverkan (LOS). Deltagare är polisen, infrastruktur och serviceförvaltningen. En planerad uppstart av arbetsplatsinspektion (API) under hösten 2025.
- Kontinuerligt bevakat utvecklingen genom samverkansytor. Exempelvis samverkan med Boden och Piteå kommun.

Organiserad brottslighet

- Utvecklingsarbete pågår inom Inköp och upphandling avseende kontroll och uppföljning av leverantörer samt underleverantörer.
- Bevakat utvecklingen av frågan inom berörda samverkansytor och kontakter.
- Arbetsgrupp har bildats för utveckling av process/metod kopplat till skolsociala team, PIS (Prevention i samverkan), SSPF, SIG (Sociala insatsgruppen) och avhopparverksamhet. Arbetsgruppen är ett resultat av genomförd workshop inom gängkriminalitet.

Välfärdsbrott

- Samordningsmöten har genomförts avseende Införande av Lokal Operativ Samverkan (LOS). Deltagare polisen, infrastruktur- och serviceförvaltningen. Beslut uppstart API (Arbetsplatsinspektion) hösten 2025. Eventuellt vidare till ansvarig nämnd.
- Genomlysning av Luleå kommuns förmåga att upptäcka, förebygga välfärdsbrott färdigställd samt förslag till strategi presenterad.
- Digital utbildning riktad till nyckelpersoner inom förvaltningarna genomförd.
- Delaktig i arbetsgrupp för Välfärdsbrott.

Olovlig andrahandsuthyrning

- Olovlig andrahandsuthyrning har lyfts på fastighetsägarforum som temaområde under 2024 och upprätthålls under 2025.
- Stöd till fastighetsägare utifrån förebyggande insatser inom ramarna för fastighetsägarforum, informationsdagar och EST.

ANDTS

- Samordning av gemensamt arbete sker kontinuerligt inom arbetsgrupp.
- Deltagande i länsnätverk avseende ANDTS.
- Blås grönt – pågående utvecklingsarbete avseende barn och unga och festivaler och evenemang.

Unga i riskzon

- En permanent fältverksamhet har införts 2025.
- Projekt Prevention i samverkan (PiS) pågår 2022–2025 mellan skola och socialtjänst. Fokus på tidig upptäckt av unga i grundskoleålder som riskerar en ogynnsam utveckling.

- Arbetsgrupp har bildats för utveckling av process kopplat till skolpedagogiska team, PiS, SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritidsgårdar), SIG (Samverkan i sociala insatsgrupper) och avhopparverksamhet. Arbetsgruppen är ett resultat av genomförd workshop inom gängkriminalitet.
- Samordning av preventionsinsatser utifrån aktuell lägesbild och händelser har genomförts och upprätthålls. Exempelvis arbetsgrupper centrum, MAX och MAX Robertsvik.

Våldsbejakande extremism

- Ingen ny lokal lägesbild framtagen under 2024. Planering för ny lägesbild 2025 påbörjad.

Ordningsstörningar

- Genom samverkansytor och kontakter (exempelvis EST, Beredningsgrupp) har aktuell lägesbild upprätthållits.
- Arbetsgrupp avseende Loet busstation har upprätthållits under 2024/2025.
- Arbetsgrupp avseende Max/Robertsvik har upprätthållits under 2024/2025
- Arbetsgrupp avseende Diös/Centrum har återupptagits under 2025.
- Ordningsvaktsområde har sökts och införts i Luleå centrum 2024.

Brott i parrelation, fokus på mäns våld mot kvinnor

En kompetenshöjning och information har tillhandahållits inom ramarna för fastighetsägarforum under 2024 och upprätthålls under 2025.

Skadegörelse, inklusive klotter

- Utvecklingen bevakas genom EST, Beredningsgrupp och fastighetsägarforumet.
- Upprätthållande av stöd till fastighetsägare och andra aktörer avseende förbyggande insatser exempelvis inom Luleå centrum inklusive busstation.

Inbrott

- Utvecklingen bevakas genom EST, Beredningsgrupp och fastighetsägarforumet.
- Ingen arbetsgrupp har bedömts nödvändig under tidsperioden.

Övrig brottslighet, brottsutveckling, social oro, utvecklingsarbete med mera

- Genom EST, Beredningsgrupp, Fastighetsägarforum, Välfärdsbrottsgrupp och andra relevanta samverkansytor och kontakter har relevant utveckling bevakats.
- Upprätthållit aktuell lägesbild samt utvecklat vår förmåga att vidta åtgärder på kort och lång sikt. Detta har skett genom lokal och regional intern samverkan samt genomlysning av interna processer.
- Kontinuerligt implementerings- och utvecklingsarbete pågår utifrån EST. Detta inbegriper DPIA, system- och användargränssnitt, interna utbildningsinsatser samt samordning med interna och externa aktörer vilket inbegriper. (kommuner, företag och myndigheter).

Säkerställa en budget i balans där personella resurser och service ska utvecklas på kostnadseffektiva sätt.	

Beskrivning:

Socialnämnden ska utifrån sitt ansvar och uppdrag bidra till en god hushållning och långsiktig ekonomisk hållbarhet, genom att socialförvaltningen har en budget i balans och där personella resurser och service ska utvecklas på kostnadseffektiva sätt.

Förvaltningens verksamheter har ansvaret att säkerställa att budgeten är i balans, det vill säga verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och vara anpassad till efterfrågan, behov, politiska prioriteringar och ändamålsenlighet. När risk för budgetöverskridande befaras åligger det chef att informera överordnad chef/socialdirektör samt utan dröjsmål ta initiativ/ge förslag till åtgärder för att förhindra/motverka överskridandet.

Kommentar:

Socialnämndens mål att *Säkerställa en budget i balans där personella resurser och service ska utvecklas på kostnadseffektivt sätt*, bedöms för perioden som i hög grad uppfyllt och trenden är oförändrad. Underskott i två verksamheter klaras inom socialnämndens budgetram.
Resultatuppföljning och analys gällande mätetalen om kostnad per brukare, kommer redovisas vid nästa delårsuppföljning.
För övrigt genomförs på alla chefsnivåer egna regelbundna ekonomiska månadsuppföljningar och analyser av kostnader, samt vidtar åtgärder som ska generera till att hålla budgeten i balans. Genom att följa upp beslut och insatser säkerställs bland annat att resurser används effektivt och att verksamheten anpassas efter den beslutade budgeten.
Under perioden har det exempelvis inom vård och omsorg införts ett nytt arbetssätt kring schemagenomgångar som ett ytterligare stöd för enhetschefen att förstå bemanningens påverkan på ekonomin. Detta genomförs tillsammans med schemakonsult. Arbetet följs upp löpande och handlingsplan upprättas vid avvikelse från budget.

I samverkan skapa försättningar för barn- och unga till en jämlik, trygg uppväxt – och trygga livsvillkor.	

Beskrivning:
Förvaltningen ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Utöver det bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa.
Berörda verksamheter utformar målinriktade aktiviteter som inom ramen av uppdraget, stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer, sett till den enskildes behov och sett till målgruppen barn och unga.
Säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras inför beslut som rör barn, direkt/indirekt. Exempelvis framtagande av riktlinjer, rutiner och budget eller förändringar i verksamheter.
Barn och unga ska erbjudas delaktighet under hela processen i det som berör dem.
Förvaltningens berörda verksamheter ska präglas av ett barnrättsperspektiv.
Barnets bästa är given utgångspunkt i arbetet och att barnet ska vara delaktigt så lång det är möjligt.
Barnets röst ska höras.
Barn har rätt att få relevant information och vara delaktiga i frågor som rör dem. Informationen ska anpassas utifrån barnets ålder och mognad och ges på ett sådant sätt att barnet kan ta den till sig. Barnet behöver också få möjlighet att uttrycka sina tankar, frågor och farhågor.

Kommentar:
Socialnämndens målsättning att *I samverkan skapa förutsättningar för barn och unga till en jämlik, trygg uppväxt- och livsvillkor* bedöms vara delvis uppfyllt och trenden är oförändrad.
Viktigt att tillsammans med utfallet av denna målsättning, också beakta resultat som framkommer i redovisning under målsättningen I samverkan förstärka och skapa alternativ av tidiga, förebyggande och evidensbaserade insatser till förvaltningens berörda målgrupper som även inkluderar syftet att skapa goda förutsättningar för barn och unga.
Ett exempel är arbetet som pågår inför den nya socialtjänstlagen, där det också inom barn och unga pågår ett arbete med syfte att forma verksamheten på ett sätt som stämmer överens med intentionerna i nya socialtjänstlagen.
För övrigt säkerställer verksamheterna inom barn och unga att barnkonsekvensanalyser genomförs och dokumenteras inför beslut som rör barn, direkt/indirekt. Kan även nämnas att vård- och omsorg har i planeringen av nytt vård- och omsorgsboende även haft dialog gällande barnperspektivet.
Utöver pågående planering inför nya socialtjänstlagen har fältverksamheten permanentats från och med årsskiftet och förutom att vara ute i samhället, har också ett arbete påbörjats med att inhämta önskemål och förslag från barn och ungdomar rörande förhoppning och önskemål av stöd från fältgruppen.

Att barnets röst ska höras, är något som är ett kontinuerligt arbete som måste säkerställas, såsom exempelvis att barnet ska få komma till tals vid träffar med familjen. Barnet ska delges information och ska delta i insatsen utifrån ålder och mognad.
Vid stickprov framkommer det att av fem granskade utredningar har barnet varit delaktig i fyra genom enskilda samtal med socialsekreterare och det framgår tydligt vad barnet har för inställning till vården. I en av dessa har barnets inställning och röst ej inhämtats då utredningen var en ansökan om föräldrastöd under placeringen. I samtliga fem utredningar saknas information om återkoppling till barnet.
Inom familjerätten granskas samtliga genomförda VBU (vårdnad-, boende- och umgängesutredningar). Granskningen genomförs av enhetschef och innefattar att samtal med barn skett samt följande frågeställningar;

- Finns beskrivet hur barnets delaktighet har beaktats?
- Finns beskrivet hur barnets ålder och mognad har påverkat delaktighet?
- Finns information och återkoppling till barnet dokumenterat?

Under perioden december 2024 till och med februari 2025 har 13 VBU varit aktuella hos familjerätten. Luleå kommun har varit huvudkommun för 11 VBU och därmed ansvarat för samtal och bedömning kring barnen i dessa.
Antal VBU som har slutförts och inlämnats till tingsrätten är 10. En VBU har återkallats då föräldrarna nått förlikning i domstol.
Sammanfattningsvis så beskrivs att barnets delaktighet har skett i samtliga 10 utredningar. Barnsamtal har skett i sju utredningar. Då barnsamtal skett har också återkoppling till barnen skett. I de tre utredningar där barnsamtal och återkoppling inte skett har anledningen låg ålder beskrivits i utredningen. I samtliga utredningar har barnets situation och perspektiv belysts av föräldrarna samt flera utomstående referenter. Hembesök har genomförts i samtliga utredningar. I sju utredningar har barnen fått information om familjerättens arbete genom en kort förklaring anpassad till ålder och mognad. I de utredningar där barnet inte fått information framgår att anledningen till detta är att barnet har låg ålder. Mognadsbedömning finns i åtta av 10 utredningar.

Säkerställ arbetssätt och organisering av förvaltningens egen kris- och krigsberedskap	

Beskrivning:
Arbetet med säkerhet och beredskap ska säkerställas genom att utveckla arbetssätt och organisering av förvaltningens egen kris- och krigsberedskap.

Kommentar:
Socialnämnden bedömer målsättningen om att *Säkerställa arbetssätt och organisering av förvaltningens egen kris- och krigsberedskap* som i hög grad uppfyllt och trenden är ökad.
Förvaltningens säkerhetssamordnare arbetar, tillsammans med representanter från kommunens avdelning för säkerhet och beredskap, med risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) hos samtliga verksamheter. Målet är att samtliga socialförvaltningens verksamheter ska ha utför RSA samt i vissa fall även upprättat verksamhetsspecifika kontinuitetsplaner innan 2025 års slut.
Det pågår även ett arbete med förvaltningsövergripande kontinuitetsplaner för vatten, livsmedel, läkemedel, hygien/latrin och ett arbete med en kommunövergripande nödvattenplanering.
Samtliga krisberedskapsinköp har anlänt, färdigställande av diverse "krislådor" kommer att kunna påbörjas. Information gällande krisberedskap kommer att förmedlas till förvaltningens chefer vid frukostmöte under våren 2025.
Arbete inom KHOSS-uppdraget (stärkning av beredskapen inom kommunal hälso-, sjukvård och socialtjänst) har specificerats med inriktning mot den kommunala förmågan att hantera fler och sjukare brukare/patienter vid en masskadehändelse som i första ledet drabbar Regionens verksamheter.
I enlighet med den handlingsplan för säkerhets- och beredskapsarbete som tagits fram för 2025, kommer socialförvaltningen att utveckla sitt arbete rörande kris- och krigsorganisation, informationssäkerhet, säkerhetsskydd samt kris- och krigsledning inklusive tillhörande stabsarbete. Under vecka 39

(beredskapsveckan) kommer förvaltningen att arrangera någon form av event i syfte att informera och instruera förvaltningens medarbetare i de förändrade arbetssätt de förväntas utföra i sina uppdrag vid en olycka/kris/konsekvenser av krig.

Överförmyndarnämnd

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Effektiv rekrytering	🟢	↗
Förenklad ärendehandläggning	🟢	↗
Snabbare granskning av årsräkningar	🟢	–
Klimatsmart och naturpositiv		
Minskad pappersförbrukning	○	–

Nämndsmål	Bedömning
Effektiv rekrytering	🟢
Beskrivning: Antalet ärenden om behov av god man/förvaltare har ökat de senaste åren vilket medfört ett behov av att se över rekryteringsprocessen för att få en snabbare hantering vid tillsättning av ställföreträdare till nya uppdrag. Samma process används även vid byten av ställföreträdare och nämnden ser att handläggningstiderna har ökat i takt med ärendeökningen och tidigare perioder med vakanta tjänster. Överförmyndarnämnden tecknade i slutet av 2023 avtal med en leverantör av ett rekryteringssystem och påbörjade under 2024 arbetet med att utarbeta och implementera nya arbetssätt och rutiner avseende rekryteringar för att effektivisera och förtydliga processen. Detta arbete behöver fortsätta under 2025.	
Kommentar: Överförmyndarenheten arbetar för att säkerställa en snabb och effektiv rekrytering av ställföreträdare till såväl nya som pågående uppdrag genom att se över befintliga rutiner och utarbeta nya kopplade till att ett rekryteringssystem införts. Arbetet har påbörjats och skriftliga rutiner kommer att tas fram under hösten.	
Minskad pappersförbrukning	○
Beskrivning: Överförmyndarnämnden är en papperstyngd verksamhet som gör ett stort antal utskrifter varje år. För att minska antalet utskrifter kommer överförmyndarnämnden att övergå till en mer digital handläggning samt se över sina utskrifter i övrigt i form av blanketter och informationsmaterial.	
Kommentar: Målet kommer att utvärderas per helår.	

Förenklad ärendehandläggning	
Beskrivning: Överförmyndarnämnden bedömer att den ärendeökning som skett senaste åren kommer att fortgå. För att undvika att handläggningstiderna fortsätter att öka behöver nämnden fortsätta att effektivisera ärendehandläggningen och arbetsprocesser bland annat genom fortsatt digitalisering och genom att se över befintliga och utarbeta nya handläggningsrutiner.	
Kommentar: En digitaliseringsplan för åren 2025-2028 har tagits fram som ska vara vägledande i arbetet med att få till en helt digital ärendehandläggning. Från och med 1 januari 2025 har överförmyndarnämnden övergått till digitala akter och nya handläggningsrutiner anpassade för ett mer digitalt arbetssätt har tagits fram och beslutats på enheten.	
Snabbare granskning av årsräkningar	
Beskrivning: Överförmyndarnämnden behöver effektivisera hanteringen av årsräkningar i syfte att få till en snabbare granskning och därigenom även en snabbare arvodering. Nämnden betalar i normalfallet ut arvoden till ställföreträdarna en gång om året, efter genomförd granskning av årsräkningarna, så för att inte ställföreträdarna ska behöva vänta så länge på sina arvoden är det av vikt med en snabb granskning. Även för att i ett tidigt skede kunna upptäcka eventuella felaktigheter och undvika att ställföreträdare fortsätter att göra fel i tron att det är korrekt är det av vikt med en snabb granskning av årsräkningarna. En korrekt inlämnad årsräkning med fullständiga underlag möjliggör en snabbare granskning varför nämnden kommer att arbeta med undervisning och att ta fram tydliga instruktioner och hjälpmedel till ställföreträdarna.	
Kommentar: Granskningen av årsräkningar följer den plan som tagits fram med delmålet 75 procent granskade årsräkningar till sista juni och 100 procent granskade årsräkningar till sista september.	

Luleå Kommunföretag AB

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Strategisk ägarstyrning		↗
Stärkt effektivisering		↗
Mer Luleå för fler luleåbor		
Accelererad samhällsomställning		↗
Klimatsmart och naturpositiv		
Hållbar bolagskoncern		↗

Nämndsmål	Bedömning
Hållbar bolagskoncern	
Beskrivning: Vi stärker, samordnar och följer upp hållbarhetsarbete i bolagskoncernen för att möta omvärldens krav och säkerställa långsiktigt ansvarstagande. Hållbarhet är centralt för bolagskoncernens långsiktiga framgång, där såväl klimatmässiga och sociala som ekonomiska dimensioner behöver integreras i verksamheterna. Genom att arbeta strategiskt med hållbarhetsmål, säkerställa efterlevnad av nya regelverk och främja jämställdhet och socialt ansvar, stärker vi koncernens förmåga att möta förväntningar från omvärlden och bidra till en hållbar samhällsutveckling.	
Kommentar: Luleå Kommunföretag AB har genomfört en dubbel väsentlighetsanalys, samordnat hållbarhetsdata från dotterbolagen och förberett koncernen för att rapportera enligt CSRD. Omprioriteringar pågår efter indikationer om nya direktiv från EU, arbetet fortsätter men inriktning och omfattning anpassas. Man följer arbetet i nära dialog och med rekommendationer från projektledaren för CSRD. Identifiering av de långsiktiga behoven av system och resurser för CSRD-rapportering har genomförts. Samt att man har presenterat förslag på hur arbetet bäst kan organiseras och stödjas framöver. Moderbolaget har deltagit i styr- och referensgrupper för kommunens klimatstrategi och säkerställt att den beaktar bolagskoncernens perspektiv. Slutdatum för processen har förskjutits och man anpassar sig till justerade tidplaner och fortsätter att bidra till arbetet.	
Accelererad samhällsomställning	
Beskrivning: Vi bidrar till samhällsomställningen genom att stödja förändring, främja innovation och skapa förutsättningar för Luleås långsiktiga utveckling. Bolagskoncernens bidrag till samhällsomställningen är brett och innefattar att stötta industrins omställning, att möta nya krav från kunder och lagstiftare, att ställa om och utveckla sina verksamheter och att bidra till Luleås utveckling som helhet. Genom att prioritera strategiska initiativ, underlätta samarbeten och stödja innovation och utveckling, stärker vi koncernens förmåga att möta utmaningar och bidra till en hållbar samhällsomställning.	
Kommentar: Luleå Kommunföretag AB har deltagit i kommunkoncernens styrning av Luleå Industripark och bidragit till välgrundade beslut och prioriteringar med förståelse för bolagskoncernens mål och strategier. Man har aktivt deltagit i större utvecklingsprojekt inom dotterbolagen och bidragit till att beslut är välgrundade och anpassade till koncernens övergripande mål och prioriteringar. Tillsammans med kommunen har man inlett ett partnerskap med AI Sweden och underlättat arbete med AI genom tillgång till kompetens, erfarenhetsutbyten, verktyg och utbildningar.	
Strategisk ägarstyrning	
Beskrivning: Vi stärker bolagskoncernens affärsmässighet och samhällsnytta genom tydlig ekonomisk styrning och strategiska prioriteringar. En god ekonomisk styrning och en välplanerad bolagsstruktur är avgörande för att skapa långsiktig stabilitet och möjliggöra strategiska prioriteringar i bolagskoncernen. Genom att sätta tydliga finansiella mål, utveckla effektiva processer och kontinuerligt analysera och optimera organisationen stärker vi koncernens förmåga att möta framtida utmaningar och bidra till kommunens utveckling.	

Kommentar: Luleå Kommunföretag AB har fastställt ekonomiska mål och nyckeltal för bolagskoncernen och etablerat en modell för uppföljning per dotterbolag. Man har formulerat och implementerat en ny investeringsprocess som möjliggör långsiktig planering och prioritering av investeringar. Därtill har man utarbetat och presenterat ett beslutsunderlag för styrelsen om möjligheterna att integrera delägda bolag i bolagskoncernen. Luleå Kommunföretag AB har bidragit till arbetet med att överföra Nordisk Flygteknikcentrum AB:s verksamhet till kommunal förvaltning för att därefter påbörja avveckling av bolaget i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Likvidering av Luleå Business Region AB har slutförts enligt beslut och regelverk. Moderbolaget har säkerställt att behovet av nya dotterbolag kontinuerligt bedömts och beaktats under året och ansvarat för att vid behov lyfta relevanta frågor till styrelsen. Avvikelser som har definierats är det komplexa arbetet med att definiera ekonomiska mål och nyckeltal, där det inte är helt klart hur processen ska läggas upp. Åtgärden blir att fortsätta arbetet för att komma vidare. Vidare har man identifierat att arbetet med förslaget om att integrera delägda bolag inte har påbörjats ännu. Bedömningen är att det finns gott om tid att genomföra arbetet och att nästa steg är att analysera aktieägaravtal och definiera processen framåt.
Stärkt effektivisering
Beskrivning: Vi skapar förutsättningar för en effektiv och välkoordinerad bolagskoncern genom förbättrade processer och ökad samverkan. Effektivisering och samordning är avgörande för att bolagskoncernen ska kunna optimera resurser och säkerställa att verksamheterna tillsammans levererar maximal samhällsnytta. Genom att förbättra interna processer samt stärka samverkan inom bolagskoncernen, kommunkoncernen och med andra relevanta parter, bidrar vi till en mer effektiv och välkoordinerad koncern med rätt förutsättningar att möta framtidens krav och förväntningar.
Kommentar: Luleå Kommunföretag AB har genomfört månatliga möten, halvdagsmöten samt en utbildningsinsats, i ett syfte att stärka kompetens och samverkan inom VD-forumet. Luleå Kommunföretag AB har aktivt deltagit i kommunkoncernövergripande samverkan och bidragit till att strategiska frågor har hanterats med ett tydligt bolagsperspektiv. Man har stärkt samverkan med andra kommunkoncerner samt formaliserat arbete genom att teckna en överenskommelse om samverkan.

Lulebo AB

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Lulebo ska arbeta för ökad kundnöjdhet		→
Mer Luleå för fler luleåbor		
Lulebo ska tillskapa fler bostäder i Luleå.		↗

Trygg i Luleå		
Lulebo ska medverka till ett tryggare Luleå		↗
Klimatsmart och naturpositiv		
Lulebo ska sänka energiförbrukningen		↗
Blomstrande näringsliv		
Lulebo ska underlätta vid anbudsgivning		↗

Nämndsmål	Bedömning
Lulebo ska tillskapa fler bostäder i Luleå.	
Beskrivning: Tillskapa fler bostäder i Luleå.	
Kommentar: Under perioden fram till 2026-12-31 kommer ca 300 lägenheter tillskapas i Lulebos bestånd. Ett flertal projekt utreds för att öka bostadsbyggandet.	
Lulebo ska medverka till ett tryggare Luleå	
Beskrivning: Medverka till ett tryggare Luleå	
Kommentar: Lulebo kommer under 2025 utöka satsningen på ett tryggare Luleå i bolagets bestånd, genom fler belysningsprojekt och andra åtgärder för att skapa ett bättre och tryggare Luleå.	
Lulebo ska sänka energiförbrukningen	
Beskrivning: Lulebo ska sänka energiförbrukningen	
Kommentar: Lulebo har ökat satsningen på energioptimering av fastigheterna.	
Lulebo ska underlätta vid anbudsgivning	
Beskrivning: Underlätta vid anbudsgivning	
Kommentar: Lulebo ska i mesta möjliga mån underlätta för fler företag att kunna lämna anbud vid upphandlingar, t ex genom att dela upp större entreprenader eller områden.	
Lulebo ska arbeta för ökad kundnöjdhet	
Beskrivning: Ökad kundnöjdhet	
Kommentar: Under hösten 2025 kommer en kundundersökning genomföras. Arbete för ökad kundnöjdhet pågår kontinuerligt.	

Luleå Energi AB - koncern

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Pålitliga och hållbara leveranser		→
Välförtjänt förtroende för varumärket		→
Mer Luleå för fler luleåbor		
Förebild inom miljö och klimat		→
Trygg i Luleå		
Pålitliga och hållbara leveranser		→
Välförtjänt förtroende för varumärket		→
Klimatsmart och naturpositiv		
Förebild inom miljö och klimat		→
Blomstrande näringsliv		
Engagerad och lärande organisation		→

Nämndsmål	Bedömning
Pålitliga och hållbara leveranser	
Beskrivning: Vi utvecklar och driver vi vår verksamhet med rätt investeringar, rätt resurser och rätt arbetssätt.	
Kommentar: Under verksamhetsåret 2025 fokuserar koncernen fortsatt på hög tillgänglighet för verksamhetens infrastruktur och samverkan för att möjliggöra omställning. Vidare ligger fortsätter koncernen arbetet med att effektivisera och tydliggöra interna processer samt skapa förutsättningar för ökad digitalisering.	
Förebild inom miljö och klimat	
Beskrivning: Vi ställer om vår egen verksamhet inom miljö och klimat samtidigt som vi hjälper våra kunder att göra detsamma	
Kommentar: För verksamhetsåret 2025 fortsätter koncernen jobba aktivt med möjliggörande av industrins omställning, framtidens fjärrvärmesystem samt framtagande av dubbel väsentlighetsanalys i enlighet med standarden ESRS.	
Pålitliga och hållbara leveranser	
Beskrivning:	

Vi utvecklar och driver vi vår verksamhet med rätt investeringar, rätt resurser och rätt arbetssätt
Kommentar: Under verksamhetsåret 2025 fokuserar koncernen fortsatt på hög tillgänglighet för verksamhetens infrastruktur och samverkan för att möjliggöra omställning. Vidare ligger fortsätter koncernen arbetet med att effektivisera och tydliggöra interna processer samt skapa förutsättningar för ökad digitalisering.
Förebild inom miljö och klimat
Beskrivning: Vi ställer om vår egen verksamhet inom miljö och klimat samtidigt som vi hjälper våra kunder att göra detsamma.
Kommentar: För verksamhetsåret 2025 fortsätter koncernen jobba aktivt med möjliggörande av industrins omställning, framtidens fjärrvärmesystem samt framtagande av dubbel väsentlighetsanalys i enlighet med standarden ESRS.
Engagerad och lärande organisation
Beskrivning: Vi främjar utvecklingstakten och skapar gemensamt en miljö där passion möter potential.
Kommentar: Under 2025 fortsätter utveckling av tvärfunktionella arbetssätt och arbetsplatser. Stort fokus ligger fortsatt på kompetensförsörjning och dess strategi, där riktade insatser genomförs under året.
Välförtjänt förtroende för varumärket
Beskrivning: Vi uppfattas som den självklara aktören i energiomställningen för alla våra intressenter.
Kommentar: Verksamhetsåret 2025 fokuserar på samverkan med aktörer och intressenter, strategiskt påverkansarbete i flera led och det interna ambassadörsskapet, som en del i det fortsatta arbetet med att skapa goda förutsättningar i omställningen till ett hållbart samhälle.
Välförtjänt förtroende för varumärket
Beskrivning: Vi uppfattas som den självklara aktören för alla våra intressenter.
Kommentar: Verksamhetsåret 2025 fokuserar på samverkan med aktörer och intressenter, strategiskt påverkansarbete i flera led och det interna ambassadörsskapet, som en del i det fortsatta arbetet med att skapa goda förutsättningar i omställningen till ett hållbart samhälle.

Luleå Hamn AB

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Klimatsmart och naturpositiv		
Bolagsmål - Fossilfri verksamhet 2030		→

Nämndsmål	Bedömning
Bolagsmål - Fossilfri verksamhet 2030	
Beskrivning: Målet gäller att den interna verksamheten skall bedrivas fossilfri senast 2030.	

Luleå Lokaltrafik AB

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Nöjd Kund		↗
Mer Luleå för fler luleåbor		
Attraktiv Arbetsgivare - Nöjda Medarbetare		→
Trygg i Luleå		
Ekonomi i Balans		↗
Klimatsmart och naturpositiv		
Fortsatt resa mot bättre miljö		↘

Nämndsmål	Bedömning
Fortsatt resa mot bättre miljö	
Beskrivning: Bolaget utgör den största bränsle- och energiförbrukaren inom hela kommunkoncernen. Att ersätta fossila drivmedel är ett av de effektivaste sätten att påverka Luleå kommuns klimatprofil utsläppsmässigt. Om bolaget dessutom lockar nya resenärer som parkerar sina fossila fordon och reser med bussen i stället så uppnås en dubbelverkande effekt. Målsättningen är att till år 2030 vara fossilfria genom att ersätta alla fossila fordonstyper med rena och utsläppsfria fordon enligt ett jämnt och hållbart utbytesschema.	

Kommentar:
Miljöarbetet är fortsatt påverkat av den lägre kvotplikten även om den under året ska utökas något. Under 2026 utökas antalet biogasbussar vilket kommer förbättra värdet något ytterligare. Arbetet med ECO-drivning fortsätter med mätningar och utbildningar.

Nöjd Kund	

Beskrivning:
En del i den strategiska satsningen som gjorts kring kollektivtrafiken sedan år 2000 innefattar ett kundperspektiv som är viktigt för att få fler samt behålla resenärer. Kundbarometern ger en återkoppling hur kunderna upplever helheten, vilket har gjort att bolaget legat i en topp 3 position sedan år 2003. Kunden i fokus är ett av ledorden.
Målsättningen är att 2030 ha 80% nöjda resenärer och ha Sveriges nöjdaste kunder.

Kommentar:
Kundnöjdheten som sjönk något under 2024 har åter vänt uppåt under våren.
Arbetsmiljön för chaufförerna har visat sig vara en viktig del för påverkan av kundernas nöjdhet något som under långt tid förbättrats. Införandet av bättre mätning för Eco-driving kommer inte bara rendera i minskade utsläpp utan också en mjukare körning som i sin tur är en påverkande faktor för kundnöjdheten.

Attraktiv Arbetsgivare - Nöjda Medarbetare	

Beskrivning:
Konkurrensen om arbetskraft växer sig allt starkare inom alla branscher. Ansvariga för LLT måste ständigt ställa sig frågan: ” Hur kan vi vara en attraktiv arbetsgivare? ” Vad måste bolaget fokusera på för att behålla och utveckla medarbetare och attrahera nya till branschen. Kollektivtrafiken är ett komplext nätverk av samverkande arbetsuppgifter som måste utföras med expertis och precision för att blodomloppet i Luleå ska rulla.
Målsättningen till 2030 är att utgöra en attraktiv arbetsgivare och öka bredden på bakgrund, könstillhörighet samt bibehålla ett bra rekryteringsunderlag där en viktig faktor är att vara förgrundsfigurer för att sprida kunskapen om bredden, hantverket och den spännande komplexiteten för att locka fler att vilja arbeta i branschen.

Kommentar:
Arbetsmiljön är en viktig framgångsfaktor, där branschen i övrigt inte hängt med i utvecklingen. Att ha medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar, möjlighet till rast, samt att det finns en toalett när man väl har rast är inget som är givet hos andra arbetsgivare i branschen.
Arbetsgivarvarumärket är viktigt och något som hela tiden behöver utvecklas. Arbetet har utvecklats bra under flera år vilket ger frukt. Även insikten att sticka ut i en förlegad bransch är en viktig faktor som bolaget blivit bättre på att förmedla.
Arbetsmiljön mäts årligen genom en enkät bland de anställda som indikerar den upplevda utvecklingen.

Ekonomi i Balans	

Beskrivning:
Kollektivtrafiken är en bransch där finansiering enbart av biljettintäkter är en omöjlighet, i alla fall om den bygger på tillgänglighetsskapande och samhällsnytta som uppgift. Balansen är därför viktig mellan avtalad ersättning, ett bra kundunderlag och en attraktiv turlista. Att göra satsningar mot nya områden i tid är en faktor som påverkar beteenden för att behålla och öka resandet även om det är en linje som inte får full täckning i början.
Målsättningen är att 2030 ha en ekonomi i balans med en balanserad budget och positivt kassaflöde som täcker omställnings-och utvecklingskostnader.

Kommentar: Under perioden har intäkterna ökat jämfört med föregående år beroende på ett antal linjesatsningar samt inlösen reskassa i och med nytt biljett- och betalsystem, BOB. Kostnaderna för bränsle har minskat jämfört med föregående år då dieseln blivit billigare pga sänkt reduktionsplikt samt att skatt på biogas inte längre läggs på. Beslut om borttagen skatt på biogas kom under slutet av året 2024. Övriga rörelsekostnader ligger i paritet med föregående år. Personalkostnader är högre än föregående år då LLT gjort linjesatsningar enligt plan. Nyanställningar av förare i och med LLT akademi medför dessutom lägre övertidskostnader. Lägre pensionskostnader än föregående år pga lägre inflation bidrar också till bättre personalkostnader.

Luleå Miljöresurs AB

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Bolagsmål: Vi har effektiva arbetssätt som skapar miljönytta		→
Bolagsmål: Avkastning på eget kapital		–
Bolagsmål: Soliditeten		–
Mer Luleå för fler luleåbor		
Bolagsmål: Vi är ett bolag med stolta medarbetare		→
Trygg i Luleå		
Bolagsmål: Vi ger trygga leveranser och god service		→
Klimatsmart och naturpositiv		
Bolagsmål: Vi driver utvecklingen för ett cirkulärt Luleå		→

Nämndsmål	Bedömning
Bolagsmål: Vi är ett bolag med stolta medarbetare	
Bolagsmål: Vi ger trygga leveranser och god service	
Bolagsmål: Vi driver utvecklingen för ett cirkulärt Luleå	
Bolagsmål: Vi har effektiva arbetssätt som skapar miljönytta	
Bolagsmål: Avkastning på eget kapital	
Beskrivning: Verksamheten ska bedrivas utifrån ekonomiska grundkrav som mäter bolagets lönsamhet och finansiella styrka. För precisering av de ekonomiska grundkraven fastställs detta ägarrkrav för perioden 2023-2025.	
Kommentar:	

Avkastning på eget kapital som ska överstiga 6 procent per år har för perioden T1 2025 ej uppfyllts.	
Bolagsmål: Soliditeten	
Beskrivning: Soliditeten bör under perioden uppgå till minst 22 procent per år.	
Kommentar: Soliditeten som ska uppgå till minst 22 procent per år har för perioden T1 2025 uppfyllts.	

Nordiskt Flygteknikcentrum AB

Prognos måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Välfungerande vardag för alla		
Kvalitativ utbildning		↗
Jämlikt		→
Mer Luleå för fler luleåbor		
Attraktiv arbetsplats		→
Fler unga kan tänka sig välja Luleå som bostadsort		→
Klimatsmart och naturpositiv		
Klimat		→

Nämndsmål	Bedömning
Attraktiv arbetsplats	
Beskrivning: • Att medarbetare känner stolthet över sitt uppdrag och sin arbetsplats • Att vara en intressant och aktiv arbetsgivare som är kreativ, framåtskridande och bedriver en verksamhet som är på framkant • Att ge ett samlat erbjudande om att arbeta, leva och bo i Luleå.	
Kommentar: Utbildningen är på väg att överföras till förvaltning. Detta har medfört en del frågor bland personalen och inrangeringsförhandlingar pågår i detta nu. Ett erbjudande om anställning hos Luleå kommun kommer gå ut till de anställda så då får ta ställning. Samtidigt är det närapå omöjligt att rekrytera personal i det läge som flygbranschen befinner sig i just nu. Den enorma efterfrågan på flygteknisk personal gör att utbildningsorganisationer inte kan konkurrera med flygverkstäder. Detta är något som gäller alla skolor som utbildar flygtekniker.	
Klimat	
Beskrivning:	

5. Klimat.
Kommentar: NFTC är en liten verksamhet men jobbar ändå med att försöka minimera sitt avtryck. Detta gäller nyttjande av biltransporter, digitalisering av utbildningsmaterial och dokument samt nyttjande av digitala plattformar för möten.
Kvalitativ utbildning
Beskrivning: Koncernen ska leverera en hög kvalitet och effektivitet i utbildning.
Kommentar: Hela 2024 lyste vår tillsynsmyndighet Transportstyrelsen med sin frånvaro då de har inte haft någon personal på avdelningen för utbildningsorganisationer. I början av april har de dock besökt NFTC för att göra en tillsyn vilken resulterade i fyra mindre anmärkningar. Detta får anses vara ett gott resultat samtidigt som det visar på att verksamheten jobbar på ett moget och tillförlitligt sätt.
Jämlikt
Beskrivning: Mål 1, jämlikt.
Kommentar: Det har inte skett några förändringar i tidigare rapporterat läge. En antagning till hösten där fler kvinnliga studerande börjar är önskvärd men svår att kontrollera.
Fler unga kan tänka sig välja Luleå som bostadsort
Beskrivning: Ökad inflyttning till Luleå.
Kommentar: NFTC lockar studerande från hela landet och av dessa är det ständigt ett antal som väljer att bli bofasta i kommunen. Jobbmässigt är det främst F21 och helikopterskvadronen som anställer NFTC:s studerande och här finns utrymme för bättre samarbete. Luleå som stad har mycket att locka med vilket är viktigt att belysa.

Förslag till beslut gällande ombudgetering av kommunbidrag år 2025

Ärendenr 2025/781-2.4.0.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att infrastruktur- och servicenämndens samt kommunstyrelseförvaltningen kommunbidrag för 2025 utökas med 211 tkr respektive 429 tkr avseende volymmodell för 2025. Medel ombudgeteras från årets resultat.

2. Kommunfullmäktige beslutar att barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag utökas med 1 350 tkr från år 2025 och framåt avseende en omfördelning av IT-avgiften. Medel ombudgeteras från arbetsmarknads- och gymnasienämndens kommunbidrag.

3. Kommunfullmäktige beslutar att KS/Kollektivtrafikanslagets kommunbidrag utökas med 5 500 tkr år 2025 avseende utökade kostnader i samband med tecknande av nytt avtal. Medel ombudgeteras från årets resultat.

4. Kommunfullmäktige beslutar att förvaltningar/nämnders kommunbidrag år 2025 utökas med ett tilläggsanslag på 8 495 tkr gällande del 1 av årets löneöversyn. Medel ombudgeteras från finansförvaltning till respektive nämnd, enligt sammanställning.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

1. En budget för ökade driftkostnader kopplat främst till exploatering av nya områden, (bland annat nya vägar, gång- och cykelvägar samt grönytor), samt ersättning för uteblivna intäkter kopplat till sålda tomträtter räknas årligen fram av infrastruktur- och serviceförvaltningen samt KS/ kommunstyrelseförvaltningen via en volymmodell. I budget 2025–2027 fanns ett prelimärt belopp medräknat, varav detta är en slutlig korrigering på 211 tkr till infrastruktur- och servicenämnden samt 429 tkr till KS/ kommunstyrelseförvaltningen.

2. Förvaltningsstöd för både barn- och utbildningsnämnden och arbetsmarknads- och gymnasienämnden är organiseras inom barn- och utbildningsnämnden. Av den anledningen behöver kommunbidrag för IT-avgift rörande ”Tillväxt integration och arbetsmarknad” samt

”Vuxenutbildningen” omföras från arbetsmarknads- och gymnasienämnden till barn- och utbildningsnämnden.

3. För att täcka ökade kostnader i samband med tecknande av nytt avtal föreslås ett utökat kommunbidrag med 5 500 tkr. Det nya avtalet beror på byte av leverantör. Medel ombudgeteras från årets resultat.

4. I kommunbidraget år 2025 för nämnderna saknas anslag för 2025-års löneöversyner, dessa medel återfinns inom finansförvaltningen tills översynen är klar. Löneöversyn del 1 innebär ökade kostnader under år 2025 med totalt 8 495 tkr och motsvarande summa ska därför omföras från finansförvaltningen till respektive nämnd. Fördelningen per förvaltning/nämnd framgår enligt nedanstående sammanställning.

Lönerevision del 1, tkr	År 2025 9 mån
KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	1 847
KS/ Räddningstjänst	229
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	610
Barn- och utbildningsnämnd	2 600
Socialnämnd	1 073
Kultur- och fritidsnämnd	685
Infrastruktur- och servicenämnd	998
Miljö- och byggnadsnämnd	454
Finansförvaltningen	-8 495

Dialog
Dialog har förts med samtliga förvaltningar.

Sofie Cajander Sehlstedt
Strateg

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontor
KS/Räddningstjänsten
Samtliga nämnder

Förslag till beslut gällande skattesats år 2026

Ärendenr 2025/933-2.4.0.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att skattesatsen för år 2026 är oförändrad, 22,50 %.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Skattesatsen för 2025 är 22,50 % och föreslås vara oförändrad för år 2026.

För år 2027–2028 är planen beräknad utifrån en oförändrad skattesats.

Lena Sallkvist
Ekonomichef

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

Förslag till Luleå kommuns mål och budget 2026 med plan 2027-2028

Ärendenr 2025/882-1.3.3.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta mål och budget för 2026 med plan 2027–2028.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Mål och budget visar hur Luleå kommunkoncern kommer att arbeta för att nå visionen om framtidens Luleå 2040 i form av mål och hur budgeten ska fördelas.

Förslaget till mål och budget för 2026–2028 innehåller planeringsförutsättningar och utifrån dem fem prioriterade områden och tilläggsuppdrag.

Luleå kommunkoncern ska i alla verksamheter inför 2026, med utgångspunkt i sina grunduppdrag, besluta om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges prioriterade områden:

- Välfungerande vardag för alla
- Mer Luleå för fler luleåbor
- Trygg i Luleå
- Klimatsmart och naturpositiv
- Blomstrande näringsliv

De prioriterade områdena med tillhörande effekter är de som senare följs upp i delårsrapport och årsredovisning och måluppfyllelsen är en del vid bedömningen om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning i verksamheten.

Resultat

Resultatbudgeten visar på ett positivt resultat för år 2026 med 60 miljoner kronor. År 2027 och år 2028 blir det budgeterade resultatet positivt med 84 miljoner kronor respektive 115 miljoner kronor. De beräknade resultatnivåerna i plan och budget 2026–2028 är under förutsättning att nämnderna klarar en budget i balans. Det ingår inte heller vinster eller förluster som uppstår vid försäljning av exploateringsfastigheter och mark, då det råder osäkerhet vilket år dessa kommer att infalla samt till vilket belopp.

Investeringar
De planerade investeringarna för åren 2026–2028 uppgår till totalt 4 625 miljoner kronor. De beräknas under 2026 uppgå till 1 515 miljoner kronor, för 2027 till 1 613 miljoner kronor och för 2027 till 1 497 miljoner kronor.

God ekonomisk hushållning
Nedanstående finansiella mål har beslutats av ksau den 5/5 2025 och kommer behandlas av kommunstyrelsen den 2 juni 2025 samt av kommunfullmäktige den 16 juni 2025.

Årsresultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 1–3 %
Resultaten under 2026, 2027 och 2028 har budgeterats till 60 miljoner kronor (1,0 %), 84 miljoner kronor (1,3 %) respektive 115 miljoner kronor (1,7 %). Det innebär att målet kommer att nås under planperioden 2026–2028.

Soliditeten ska vara minst 55 %
Under 2026–2028 kan investeringarna endast till mindre del finansieras med egna medel vilket medför en ökad nyupplåning om 710 miljoner kronor år 2026, 840 miljoner kronor år 2027 och 680 miljoner kronor år 2028. Soliditeten som i 2024 års bokslut uppgick till 64 procent beräknas vid 2027 års slut uppgå till 55 procent. År 2028 bedöms soliditeten understiga 55% vilket beror på det fortsatt höga behovet av investeringar. Fram till år 2027 bedöms målet uppnås, från år 2028 behöver resultatnivåerna ökas eller investeringsnivåerna sänkas för att uppnå målet 55% soliditet.

Respektive nämnds budgetavvikelse ska vara noll eller positiv
Lika viktigt för god ekonomisk hushållning är ett effektivt och ändamålsenligt användande av kommunens resurser i verksamheten och att resurserna är rätt anpassade utifrån de demografiska förutsättningarna. Det ställs allt högre krav på kommunens verksamheter, verksamheter ska bedrivas med god kvalitet och ett effektivt resursutnyttjande. Vissa verksamheter genomgår stora förändringar så som demografiska förändringar, konkurrensutsättning, förändrade målgrupper samt en efterfråga som ökar snabbare. Målet är att budgetavvikelserna ska vara noll eller positiv för respektive nämnd.

Beskrivning av ärendet
Utgångspunkter i budgetarbetet 2026–2028
Budgetarbetet utgår ifrån de finansiella målen i kommunens policy om god ekonomisk hushållning samt nedanstående:

- En befolkningsprognos har beställts via SCB och använts vid framtagandet av de preliminära ramarna. I befolkningsprognosen är en ökning 400 personer år 2026, 450 personer år 2027 samt 500

personer för år 2028 och framåt inräknad. Prognosen följer inte den långsiktiga visionen om att kommunen ska vara 100 000 invånare år 2040, men målsättningen och behovet är att invånarantalet kommer att öka betydligt mer efter år 2028 då det pågår en ökande tillväxt med nya industriområden och bostadsområden.

- Internräntan fastställs till 2,75 %, (fg år 2,50%) vilket är i nivå med Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkning.
- PO-pålägg fastställs till 40,66 % (41,39%) vilket är i nivå med Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkning.
- Kompensation för prisuppräkningar ges till nämnderna. Prisuppräkningen är uppräknad enligt index SKR:s prognoser per april. Uppräkning av internhyra och lokalvård kompenseras enligt information från infrastruktur- och serviceförvaltningen.
- Kompensation för löneuppräkningar avsätts till central pott på finansförvaltningen och fördelas ut till nämnderna i efterhand.
- Pensioner, skatteintäkter o statsbidrag beräknas utifrån prognoser per april från KPA Pension respektive Sveriges kommuner och regioner (SKR).
- Budgetramarna är beräknade på en oförändrad skattesats, 22,50 kr per 100 skattekronor.
- Demografiskt motiverad kompensation/avdrag för socialnämnden, arbetsmarknads- och gymnasienämnden och barn- och utbildningsnämndens verksamheter baseras på beräkningar i de fastställda demografiska modellerna.
- Volymkompensation för infrastruktur- och servicenämnden och KS/kommunstyrelseförvaltningen som avser kostnader för främst exploateringsverksamheten baseras på beräkningar i den fastställda volymmodellen.

Skatteintäkter och statsbidrag

Som underlag till förslag för budget för år 2026–2028 har Sveriges Kommuner och Regioners prognos från april, cirkulär 25:21 använts, vad gäller skatteintäkter och statsbidrag. Skatteunderlagsprognosen är beräknad utifrån SCBs befolkningsprognos för Luleå kommun med en ökning på 400 invånare år 2026, 450 invånare år 2027 samt 500 invånare från år 2028 och framåt.

TKR	År 2026	År 2027	År 2028
Skatteintäkter	5 360 428	5 605 616	5 862 870
Generella statsbidrag	843 504	865 053	866 100
Total, tkr	6 203 931	6 470 669	6 728 970

Sammanställning av förslag till nämndernas kommunbidrag för budget år 2026 och flerårsplan 2027-2028

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomikontor har sammanställt förslag till förändring av nämndernas kommunbidrag enligt nedan (tkr)

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	Anm	ÅR 2026	ÅR 2027	ÅR 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		280 928	284 999	284 999
Förändring prisuppräkning	1	-151	-303	3 788
Volymmodell/tomträtter	2	429	429	429
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-909	-909	-909
Internränta höjning 2,5 till 2,75	4	3 484	4 488	5 362
Slutligt kommunbidrag, tkr		283 781	288 704	293 669

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Ramförändring volymmodell år 2025 enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen

KS/ Kollektivtrafik

KS/ Kollektivtrafiken	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag LLT, 2025-2027		153 037	158 591	158 591
Kommunbidrag LT, 2025-2027		27 913	28 750	28 750
Korrigering LT, budget 2025	1	3 573	2 736	2 736
Förändring prisuppr LLT	2	265	-1 049	2 764
Förändring prisuppr LT, uppr 3%	3	0	945	1 917
Slutligt kommunbidrag, LLT		153 302	157 542	161 355
Slutligt kommunbidrag, Länstrafiken		31 486	32 431	33 403
Totalt kommunbidrag, tkr		184 788	189 973	194 758

1. Korrigering enligt sammanställning från Länstrafiken Norrbotten, höjningen beror på högre avtalskostnader för befintliga avtal, nya avtal samt indexkostnader.
2. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
3. Prisuppräkning 3 % för Länstrafiken år 2027 och år 2028.
4.

KS/ Räddningstjänst

KS/ Räddningstjänsten	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		76 918	77 662	77 662
Förändring prisuppräkning	1	2	-9	752
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-293	-293	-293
Internränta höjning 2,5 till 2,75	3	586	1 038	1 630
RIB-station, beslutat KF	4	5 000	5 700	10 000
Objektsekonomi	5	1 500	1 500	1 500
Slutligt kommunbidrag, tkr		83 713	85 598	91 251

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
3. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.
4. RIB-station Sörbyarna som beslutats av kommunfullmäktige
5. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnd

Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	Anm	År 2026	År 2027	År2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		472 422	476 266	476 266
Förändring prisuppräkning	1	451	888	7 195
Demografisk volymminskning, netto	2	-901	-2 840	-11 994
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-1 773	-1 773	-1 773
Återföring av tidigare kompensation för PO till fristående aktörer	4	-160	-160	-160
Objektsekonomi, gymnasiet	5	-5 600	-5 600	-5 600
Objektsekonomi, amf	5	-300	-300	-300
Internränta höjning 2,5 till 2,75	6	888	1 219	1 556
Slutligt kommunbidrag, tkr		465 027	467 700	465 190

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. År 2026 sänks personalomkostnadspålägget (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, det innebär att delar av den kompensation som tidigare getts till fristående aktörer kommer minskas
5. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.
6. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen

Barn- och utbildningsnämnd

Barn- och utbildningsnämnd	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		1 859 559	1 858 748	1 858 748
Förändring prisuppräkning	1	827	1 375	18 054
Demografisk volymminskning, netto	2	-9 702	-19 492	-25 107
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-6 545	-6 545	-6 545
PO sänkning fristående aktörer	4	-440	-440	-440
Internränta höjning 2,5 till 2,75	5	6 344	7 792	9 233
Forskarskolan från år 2027	6	0	1 200	1 200
Objektsekonomi, förskolor	7	6 000	6 000	6 000
Objektsekonomi, grundskolor	7	8 200	8 200	8 200
Hertsöskolan	8	6 350	12 700	12 700
Hertsöskolan, engångskostnad flytt	9	2 000	0	0
Slutligt kommunbidrag, tkr		1 872 593	1 869 538	1 882 043

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. År 2026 sänks personalomkostnadspålägget (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, det innebär att delar av den kompensation som tidigare getts till fristående aktörer kommer minskas
5. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen
6. Forskarskolan kompenseras från anslaget för KS utvecklingsmedel från år 2027 och framåt. År 2026 finns redan i befintlig ram.
7. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.
8. Skolstruktur, ökade hyreskostnader Hertsöskolan
9. Skolstruktur, flyttkostnader Hertsöskolan

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		396 933	402 450	402 450
Förändring prisuppräkning	1	589	1 070	7 243
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-638	-638	-638
Internränta höjning 2,5 till 2,75	3	2 955	3 853	4 461
Brottsofferjouren flytt till SOC	4	-475	-475	-475
Objektsekonomi	5	-6 700	-6 700	-6 700
Slutligt kommunbidrag, tkr		392 664	399 560	406 341

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.

2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
3. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen
4. Verksamhetsbidrag Brottsofferjouren överförs till socialnämndens kommunbidrag enligt ärende 2024/2200
5. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

Socialnämnd

Socialnämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		2 209 614	2 261 099	2 261 099
Förändring prisuppräkning	1	1 634	3 451	22 590
Demografisk volymökning, netto	2	4 258	8 775	42 881
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-8 348	-8 348	-8 348
Brottsofferjouren flytt från KFN	4	475	475	475
Internränta höjning 2,5 till 2,75	5	7 441	9 019	10 735
Objektsekonomi	6	3 900	3 900	3 900
Slutligt kommunbidrag, tkr		2 218 974	2 278 371	2 333 332

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. Verksamhetsbidrag Brottsofferjouren överförs från kultur- och fritidsnämndens kommunbidrag enligt ärende 2024/2200
5. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen
6. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

Infrastruktur- och servicenämnd

Infrastruktur- och servicenämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		401 347	412 512	412 512
Förändring prisuppräkning	1	282	643	8 154
Volymmodell, netto	2	2 977	3 719	19 620
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-788	-788	-788
Internränta höjning 2,5 till 2,75	4	9 353	19 663	26 130
Slutligt kommunbidrag, tkr		413 171	435 749	465 628

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.

2. Ramförändring volymmodell år 2025 samt prognos för år 2026–2028 enligt separat beräkning
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen

Miljö- och byggnadsnämnd

Miljö- och byggnadsnämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		31 174	31 195	31 195
Förändring prisuppräkning	1	132	269	843
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-206	-206	-206
Internränta höjning 2,5 till 2,75	3	40	77	112
Slutligt kommunbidrag, tkr		31 140	31 335	31 944

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
3. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnd	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		12 684	12 859	12 859
Förändring prisuppräkning	1	27	58	266
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-50	-50	-50
Slutligt kommunbidrag, tkr		12 661	12 867	13 075

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, det innebär att tidigare kompensation återförs till finansförvaltningen.

Valnämnd

Valnämnd	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		4 111	1 637	1 637
Förändring prisuppräkning	1	26	53	87
Internränta höjning 2,5 till 2,75	2	1	1	1
Slutligt kommunbidrag, tkr		4 138	1 691	1 725

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.

2. År 2026 höjs internräntan till 2,75% från tidigare 2,50%, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen

Kommunrevision

Kommunrevision	Anm	År 2025	År 2026	År 2027
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		3 230	3 299	3 299
Förändring prisuppräkning	1	15	10	77
PO sänkning från 41,39-40,24	2	-3	-3	-3
Slutligt kommunbidrag, tkr		3 242	3 306	3 373

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39% till 40,66%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas

Finansförvaltning

Kommunens finansförvaltning hanterar bland annat skatter och statsbidrag, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter, avskrivningar, räntekostnader, borgensavgifter, utdelningar mm, för kommunen som helhet. Inom finansförvaltningen finns även ett antal poster för kommande och oförutsedda behov som i nuläget inte har lagts ut på nämnderna.

Finansförvaltningen	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Pensionskostnader	1	374 158	386 626	399 965
Återförda pensionskostnader	1	-256 518	-266 009	-275 852
Lönerevision	2	244 416	382 759	526 976
Arbetsgivaravgifter	3	899 225	932 496	966 999
Återförda PO-pålägg	3	-896 638	-929 813	-964 216
Semesterlöneskuld, avgångsvederlag	4	1 000	1 000	1 000
KS Utvecklingsmedel	5	18 610	18 100	18 100
Återförda kapitalkostnader	6	-718 785	-804 309	-880 474
Övrig intäkt	7	-2 500	-2 500	-2 500
Avskrivningar	8	439 731	462 350	482 750
Tillfälliga poster				
Bosättningsuppdraget	9	1 500	1 500	1 500
Driftskostnader Hertsö badhus	9	2 700	2 700	2 700
Luleå-förslaget	9	1 000	1 000	1 000
Räddningstjänsten, behov enligt tidigare beslut	9	1 500	1 500	1 500
Skolstrukturen	9	0	49 300	49 300
Återställning deponi	9	10 000	0	0
Nordiskt flygteknikcentrum, driftskostnader	9	2 000	2 000	2 000
Lokalvård och vaktmästare	9	4 500	4 500	4 500
Finansiella intäkter och kostnader				
Borgensintäkter	10	-20 000	-23 000	-25 000
Utdelning finansiella intäkter	11	-2 000	-2 000	-2 000
Övriga finansiella intäkter	12	-1 200	-1 200	-1 200
Räntekostnader lån, pensioner	13	75 093	105 411	124 817

1. Beräknade pensionskostnader enligt pensionsprognos samt internt återförda pensionskostnader.
2. Anslag för lönerevision enligt SKRs prognos för löneökningar.
3. Beräknade arbetsgivaravgifter och återförda PO-pålägg på lönekostnader.
4. Beräkning av semesterlöneskuldens årliga ökning.
5. KS utvecklingsmedel består av de tidigare anslagen: Näringslivsbefrämjande åtgärder, strategiska utvecklingsinsatser, sociala investeringar och folkhälsoinsatser samt anslagen för KF och KS oförutsedda händelser.
6. Beräknade avskrivningar samt internränta och internt återförda kapitalkostnader för dessa poster.
7. Periodiserad realisationsvinst från fastighetsaffär, upplöses i samma takt som hyreskontraktet på 20 år.
8. Beräknade avskrivningar för år 2026–2028.
9. Tillfälliga poster på finansförvaltningen.
10. Borgensintäkter från koncernbolag för ställd säkerhet vid upplåning.
11. Beräknad utdelning från Kommuninvest år 2026–2028.
12. Ränteintäkter på utlåning.
13. Övriga räntekostnader inkluderar räntekostnader på långfristiga lån samt räntekostnad på pensionsskuld.

Investeringsramar 2026–2028

Förslag till investeringsramar för 2026–2028 enligt tabeller nedan (tkr).

Investeringsbudget 2026-2028	2026	2027	2028	Summa
Skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	1 164 300	1 223 100	1 233 815	3 621 215
Avgiftsfinansierad verksamhet, VA	350 750	390 350	263 350	1 004 450
Summa	**1 515 050**	**1 613 450**	**1 497 165**	**4 625 665**

Investeringsbudget 2026-2028	2026	2027	2028	Summa
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	319 900	397 900	374 200	1 092 000
KS/Räddningstjänsten	9 400	12 450	33 115	54 965
Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	1600	1600	1600	4 800
Barn- och utbildningsnämnd	114 300	178 300	190 800	483 400
Kultur- och fritidsnämnd	21 250	38 450	70 200	129 900
Miljö- och byggnadsnämnd	500	500	500	1 500
Socialnämnd	59 000	59 000	186 000	304 000
Infrastruktur- och servicenämnden	638 050	534 600	377 100	1 549 750
Valnämnden	300	300	300	900
Summa skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	**1 164 300**	**1 223 100**	**1 233 815**	**3 621 215**
VA-verksamhet	350 750	390 350	263 350	1 004 450
Summa investeringar kommunen	**1 515 050**	**1 613 450**	**1 497 165**	**4 625 665**

Större investeringar som prioriteras 2026–2028
Skattefinansierade investeringar 3 621 miljoner kronor

- Exploatering av nya arbetsplatsområden på Hertsöfältet/Svartön, Ektjärn, Rutvik Södra, Storporsön, Kyrkåkra och Sunderbyn, nytt bostadsområde Hertsöheden, Bävern, Rutvik, Sunderbyn, Riga samt fortsatt utbyggnad av bostadsområdet på Kronandalen.
- Avsatt medel under perioden för skolstruktur inklusive sporthallar och övriga ytor
- Avsatt medel för nya gruppboenden samt vård och omsorgsboenden.
- Reinvesteringar av fastigheter
- Reinvesteringar av gator, vägar, belysning, gång- och cykelvägar
- Nyinvestering i gång- och cykelvägar
- Avsatt medel för säkerhetsåtgärder
- Avsatt medel för ny bussdepå

VA-verksamhetens investeringar 1 004 miljoner kronor

- Fortsatta investeringar för vatten och avlopp: Östra länken, Råneå, Luleå-Boden, Uddebo, Lövskär, Porsön, Antnäs/Alvik och Bensbyn samt reinvesteringar i verk och nät.

Förslaget till investeringsbudget 2026–2028 innebär för perioden en beräknad nyupplåning på cirka 2 230 miljoner kronor. Vid utgången av 2025 beräknas låneskulden uppgå till cirka 1 800 miljoner kronor vilket ger en total låneskuld vid utgången av 2028 om cirka 4 030 miljoner kronor.

Dialog
Planeringsprocessen inför 2026–2028 startade med underlag i form av exempelvis RISE omvärldsrapport, uppföljning av övergripande mål till 2040 (närvärld) och redovisning av resultat i årsredovisningen (invärld).

I mars presenterade nämnder och bolag, vid tre halvdagskonferenser, resultat föregående år samt en framåtblick och syn på utmaningar inför 2026–2028.

Under mars och april har en strategisk grupp för investeringar prioriterat bland de gemensamma behoven inom kommunorganisationen.

I mars och april har Luleå Framtidsforum genomförts där en slutrapport med rekommendationer tagits fram.

I mitten av mars fastställde kommundirektören budgetförutsättningar till verksamheterna. Nämnderna beslutade sedan under april om konsekvensbeskrivningar av budgetförutsättningarna 2026–2028.

I slutet på april träffades förvaltningsdirektörer och vd:ar för samordning. Utkastet har behandlats av kommundirektörens ledningsgrupp. Därefter har det i mitten av maj presenterats för samtliga politiska partier i fullmäktige. Underlag som stöd till de politiska grupperna delgavs i samband med det.

Beslutsunderlag

- Förslag till Luleå kommuns mål och budget 2026 med plan 2027-2028
- Sammanställning Konsekvensbedömningar 2026

Anna Lindh Wikblad
Kommundirektör

Emma Breheim
Biträdande kommundirektör

Lena Sallkvist
Ekonomichef

Beslutet skickas till

Alla nämnder och kommunala bolag
Kommunstyrelseförvaltningen
Räddningstjänsten

LULEÅ KOMMUN

Mål och budget 2026 med plan 2027–2028

Inledning 2
Planeringsförutsättningar 3
Visionen om framtidens Luleå 2040 3
Sex centrala trender 3
Kompetensförsörjning 4
God ekonomisk hushållning 5
Arbetssätt och kultur 6
Prioriterade områden och tilläggsuppdrag 7
Välfungerande vardag för alla 8
Mer Luleå för fler luleåbor 10
Trygg i Luleå 13
Klimatsmart och naturpositiv 15
Blomstrande näringsliv 17
Introduktion till ekonomi och budget 2026–2028 18
Budget 2025–2027 18
Resultatbudget 18
Balansbudget 20
Kassaflödesbudget 21
Driftbudget 22
Kommunövergripande anslag 24
Investeringsbudget 24
De kommunala bolagens ekonomiska sammanställning 26
Finansiell analys av budgeten 28
Budgeten i förhållande till de långsiktigt finansiella målen 28
Balanskravsutredning 28
Årets planerings- och budgetprocess 30

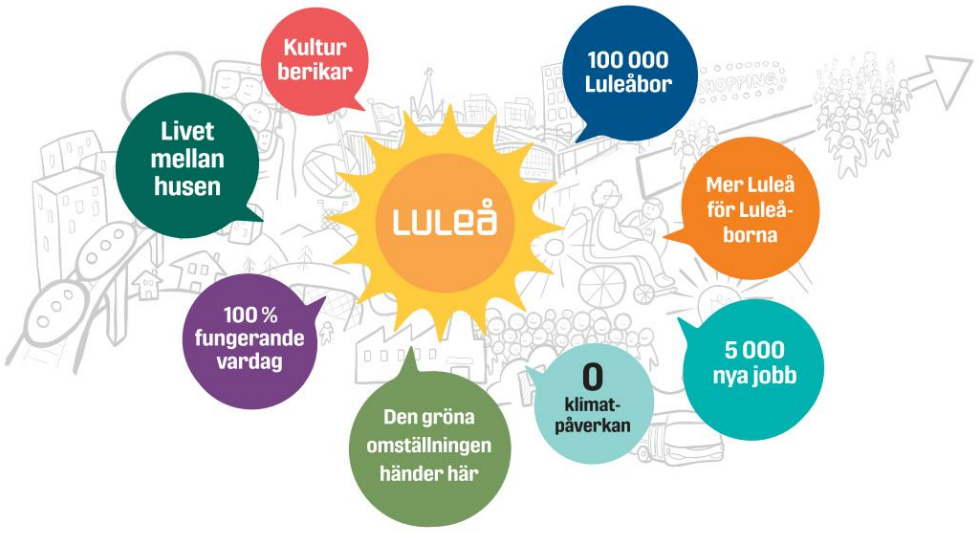
Inledning

Mål och budget visar hur Luleå kommunkoncern kommer att arbeta för att nå visionen om framtidens Luleå 2040 i form av mål och hur budgeten ska fördelas. Dokumentet är ett styrande dokument som ger grund för ägardirektiv för bolagen samt planering och uppföljning i både nämnder och kommunala bolag. Detta är det centrala dokumentet för att styra den kommunala verksamhetens inriktning och omfattning i det korta perspektivet (1–3 år).

Kommunkoncernen levererar service, driver samhällsbygget och säkrar den lokala demokratin. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolagsstyrelse. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämndernas och bolagens verksamheter, såväl lagstadgade som frivilliga.

Genom politiska beslut på olika nivåer bestäms uppdragens riktning och ambition, vilka uttrycks genom styrande dokument och verksamhetsplanering.

Majoriteten har under mandatperioden prioriterat satsningar på välfärden, tillväxt, ökat tempo i klimatomställningen, en levande landsbygd och ett mer inkluderande Luleå. Kommunen kommer arbeta för att skapa en buffert för oförutsedda händelser, möjlighet att finansiera delar av investeringar och ge flexibilitet att hantera ekonomiska utmaningar samt bibehålla nuvarande skattesats.

Tillsammans skapar vi ett hållbart, attraktivt Luleå med Sveriges bästa service. Och plats för minst 100 000 Luleåbor.

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningarna utgör grund för prioriteringar, såväl i *Mål och budget med plan* som i nämnders och bolags verksamhetsplaner.

Visionen om framtidens Luleå 2040

Luleå kommunkoncern utgår från en vision, en ledstjärna för vart kommunkoncernen är på väg och varför. Vision Luleå 2040 togs fram i en bred förankring i samhället och bygger på konsensus - ett lokalt samhällskontrakt fram till 2040. Visionen handlar om att skapa ett Luleå som;

- Är levande, växande och naturligt färgstark,
- Har utrymme med närhet och lokalsinne med världsvana,
- Ser möjligheterna.

"Vi lever ett rikt liv i en viljestark och växande region. Vid Bottenvikens kust finns plats för både och; närhet och utrymme, stad och land, bredd och spets, vita vidder och ljusa sommarnätter, naturens tysta värden och kulturens puls. Med ett naturligt nytänkande och ett friskt flöde av intryck, kunskap och utbyten skapar vi en hållbar förnyelse. Det gör oss till en av de viktigaste svenska kustregionerna och en förebild nationellt och internationellt."

Kommunen följer årligen utvecklingen att nå ett hållbart samhälle där även koppling till de globala målen i Agenda 2030 framgår.

Sex centrala trender

En fragmenterad värld

Den globala världsordningen genomgår fundamentala förändringar, vilket påverkar allt från näringslivsutveckling till kompetensförsörjning. För Luleå kommun innebär detta att globala skeenden snabbare får konsekvenser på lokal nivå, vilket kräver ökad samverkan och beredskap. Kommunen måste också ompröva tidigare strategier för internationalisering och utveckling, samt stärka det nordiska och europeiska samarbetet för att hantera osäkra globala handelssystem.

Trippel omställning

Klimatomställning, digital transformation och samhällstransformation är sammanlänkade trender som påverkar samhället på flera nivåer. Luleå kommun behöver ta en aktiv roll i att minska utsläpp och anpassa sig till klimatförändringar, utveckla sin digitala infrastruktur och kompetens, samt ompröva sina roller och arbetssätt för att möta nya förväntningar och behov från medborgare och näringsliv.

Ett samhälle i flera hastigheter

Urbanisering och centralisering skapar skillnader mellan stad och land, vilket påverkar relationen mellan olika samhällsgrupper och regioner. För Luleå kommun innebär detta utmaningar med att leverera välfärdstjänster, rekrytera nödvändig expertis och upprätthålla offentlig service i alla delar av kommunen. Kommunen måste också hantera segregation och skapa åldersvänliga miljöer för en åldrande befolkning.

Kampen om resurser

Konkurrensen om kritiska resurser som arbetskraft, finansiering, mark och energiresurser intensifieras. Luleå kommun behöver hantera behovet av kvalificerad arbetskraft inom välfärdsyrken, investeringar i tekniska lösningar och klimatomställning, samt bostadsbyggande och näringslivsutveckling. Kommunen måste också skapa en flexibel och dynamisk utbildningsstruktur för att möta arbetsmarknadens skiftande behov.

AI driver förnyelse

Artificiell intelligens och automation kommer att omvandla kommunal verksamhet, vilket innebär både möjligheter och utmaningar. Luleå kommun kan använda AI för att förbättra vårdkvaliteten, öka tryggheten för brukare, optimera personalanvändning och effektivisera beslutsfattande och strategisk planering. Kommunen måste också hantera frågor kring datasäkerhet, integritet och digital inkludering.

Resilienta samhällen

Behovet av att bygga motståndskraftiga och anpassningsbara samhällen ökar. Luleå kommun måste utveckla sin förmåga till både akut krishantering och långsiktig anpassning, investera i resilient infrastruktur och främja en kultur av innovation och samarbete. Kommunen behöver också skydda sig mot välfärdsbrottslighet, gängkriminalitet, cyberattacker och informationspåverkan.

Kompetensförsörjning

Luleå kommunkoncern står inför omfattande demografiska förändringar där antalet invånare över 80 år ökar kraftigt, samtidigt som tillgången på arbetskraft växer långsamt. Denna utveckling innebär att vi inte kan möta välfärdens ökade behov enbart genom nyrekrytering. För att långsiktigt säkra verksamheternas förmåga att leverera välfärdstjänster krävs ett strategiskt, samordnat och systematiskt arbete genom hela kompetensförsörjningskedjan – från att attrahera och rekrytera till att utveckla, behålla och använda kompetens på nya sätt.

Arbetet med kompetensförsörjning ska vila på ett aktivt lärandeperspektiv, där kommunen som arbetsgivare utvecklar strukturer och kulturer som främjar nyfikenhet, kunskapsdelning och anpassningsförmåga. Genom att successivt bygga vår kapacitet att möta förändrade behov stärker vi vår förmåga att attrahera, engagera och behålla rätt kompetens över tid.

Inriktningen är att stärka möjligheten att utveckla och behålla befintliga medarbetare, skapa bättre förutsättningar för ett längre och mer hållbart arbetsliv, samt att främja samverkan,

kvalitet och innovation i våra arbetssätt. Det handlar också om att ta tillvara digitaliseringens möjligheter och att bredda våra rekryteringsvägar för att skapa en mer inkluderande och representativ arbetsmarknad.

Syftet med kompetensförsörjningsarbetet är att bygga en långsiktigt hållbar och attraktiv organisation där kompetensförsörjning är en naturlig och integrerad del av kommunens styrning och ledning. Strategin gäller hela kommunkoncernen och ska omsättas inom varje nämnd och verksamhet utifrån deras uppdrag och behov. På så sätt stärker vi vår attraktivitet som arbetsgivare, skapar bättre arbetsmiljöer och säkerställer att vi även i framtiden kan leverera välfärd av hög kvalitet till våra invånare.

God ekonomisk hushållning

Luleå kommunkoncern ska dagligen skapa största möjliga nytta för tillgängliga medel utifrån politiska prioriteringar med målsättningen att skapa ett attraktivt, växande och hållbart Luleå med Sveriges bästa service. Luleå kommunkoncernen ska ha goda förutsättningar att långsiktigt klara ekonomin och den kommunala verksamheten.

I Luleå kommunkoncern betyder god ekonomisk hushållning att kommunkoncernen;

- inte över tid bedriver en verksamhet där kostnaderna är högre än intäkterna,
- har ett långsiktigt och hållbart perspektiv och på så sätt se till att kommande generationer inte hamnar i en sämre sits än nuvarande generation,
- bedriver verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Ekonomiska utmaningar

En framåtblick visar att kommunen och dess bolag behöver uppnå resultatnivåer som är långsiktigt hållbara för att möjliggöra Luleås tillväxtambitioner. Om inte kommunen uppnår långsiktigt hållbara resultatnivåer får det effekter av att långsiktigt inte kunna finansiera investeringar, pensionsåtaganden och att klara av oförutsedda kostnader. För planperioden finns en medveten satsning på investeringar för målgruppen barn och unga. Även de demografiska förändringarna, med framför allt fler äldre över 80 år och minskande barnkullar, medför utmaningar i verksamheterna och påverkar ekonomin kommande år. De stora behoven av investeringar kommer att påverka driftsbudgeten framgent eftersom det innebär ökade avskrivningskostnader samt räntekostnader. Förklaringen till de ökade räntekostnaderna beror på att kommunen inte fullt ut kommer att kunna finansiera investeringarna med egna medel utan upplåning kommer behövas. Därför kommer nämnderna och verksamheterna även fortsättningsvis att behöva vidta åtgärder för återhållsamhet kombinerat med fortsatt effektivisering och förändrade arbetssätt, bland annat med hjälp av digitalisering. Samtidigt krävs det satsningar som bidrar till ökad inflyttning och därmed ökade intäkter.

Arbetssätt och kultur

Gemensamma principer för arbetssätt och kultur är förutsättningar för att leverera väl i det kommunala uppdraget.

Hållbarhet och helhetssyn

Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Ett attraktivt och växande Luleå är byggt på en hållbar grund – ekologiskt, ekonomiskt och socialt. En hållbar utveckling förutsätter att dessa tre aspekter av hållbarhet gäller samtidigt och att de beaktas och integreras i varje strategiskt beslut.

Kommunkoncernens alla verksamheter påverkar både möjligheten att nå en hållbar samhällsutveckling och kommuninvånarnas vardag. Styrningen behöver därför bygga på helhetssyn i syfte att sträva efter största möjliga samhällsnytta för kommunkoncernen som helhet. Samarbete över organisatoriska gränser ger kommunkoncernen unika perspektiv och kunskaper.

Delaktighet

Genom dialog och samskapande med de som bor, verkar och vistas i Luleå säkerställer kommunkoncernen att beslut och initiativ speglar behov och önskemål hos dem vi finns till för.

Ett kontinuerligt samspel på alla nivåer inom kommunkoncernen skapar en lärande och öppen organisation. Genom dialog och gemensamma ansträngningar skapas engagemang och ägarskap, vilket leder till att de bästa idéerna kan utvecklas och implementeras.

Förnyelse och förbättring

Genom en systematisk process för planering, genomförande, uppföljning och förbättring byggs en kultur av lärande. För att möta komplexa samhällsutmaningar uppmuntras nya och kreativa sätt att leverera kommunal välfärd och service, vilket innebär att i dialog våga tänka nytt för att möta nuvarande och framtida behov. Samtidigt sker ett kontinuerligt arbete med att förbättra befintliga tjänster och processer.

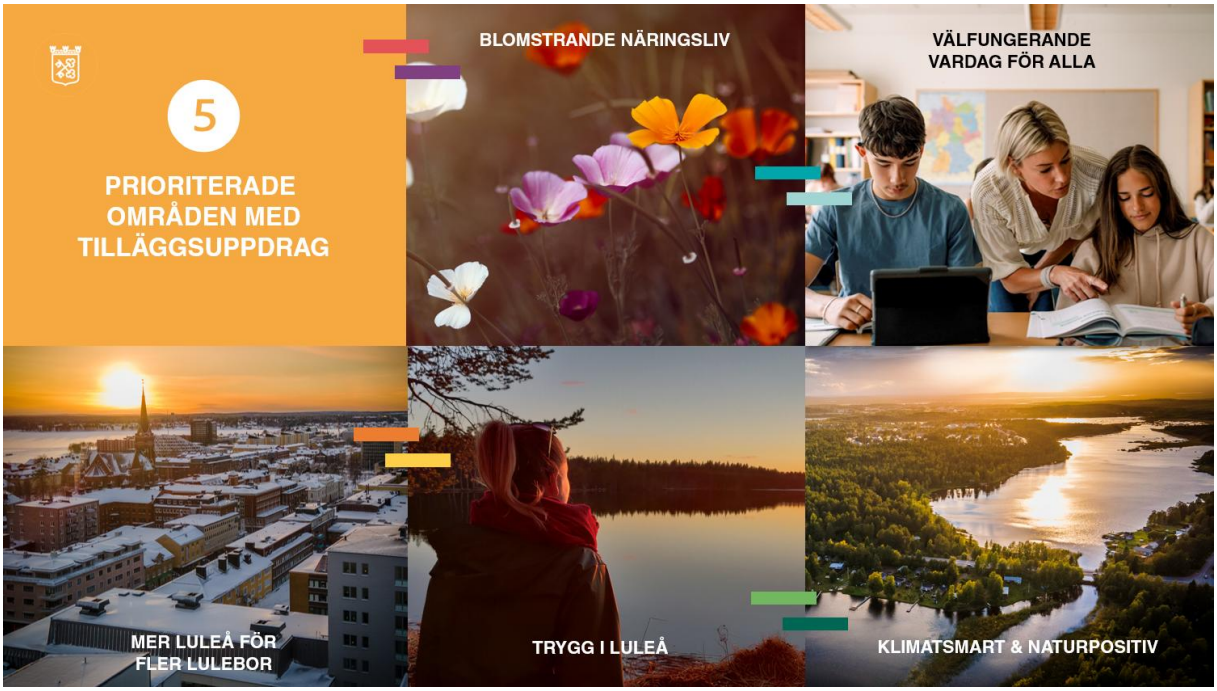
Handlingsutrymme

Medarbetare och verksamheter fattar beslut inom sitt ansvarsområde, vilket gör att organisationen kan vara flexibel, effektiv och snabbt anpassa sig till förändringar. Stor del av värdet skapas i möten mellan organisatoriska nivåer, mellan förtroendevalda och medarbetare samt mellan medarbetare och de vi finns till för.

Prioriterade områden och tilläggsuppdrag

Kommunkoncernen har fem prioriterade områden och tilläggsuppdrag på vår väg till visionen om framtidens Luleå 2040.

Luleå kommunkoncern ska i alla verksamheter inför 2026, med utgångspunkt i sina grunduppdrag, besluta om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges prioriterade områden och tilläggsuppdrag.

Kommunstyrelsen leder och samordnar arbetet och ska via kommunledningsgruppen driva, koordinera, stödja och följa upp effekterna för återrapportering till kommunfullmäktige. I kommunstyrelsens kommunbidrag finns anslaget för ett hållbart och växande Luleå med syftet att skapa förutsättningar för kommungemensam utveckling av framtidens Luleå och förnyelsearbete inom de fem prioriterade områdena.

Kommunfullmäktiges prioriterade områden visar hur kommunen valt att gruppera insatser som vi tillsammans utför för att uppnå den politiska viljeinriktningen, kommunala och globala hållbarhetsmål samt utveckla verksamheten. Vi utgår från lagstiftning, extern styrning och våra styrande dokument. De prioriterade områdena med tillhörande effekter följs upp i delårsrapport och årsredovisning och måluppfyllelsen är en del vid bedömningen om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning i verksamheten. De prioriterade områdena löper horisontellt genom organisationen, och här samverkar nämnder och bolag med utgångspunkt i den ansvarsfördelning som regleras i reglementen och ägardirektiv. Det kompletteras med initiativ som löser gemensamma utmaningar.

Välfungerande vardag för alla

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå kommunkoncerns välfärd och service ska ligga i nationell framkant.

Kommunkoncernen ska leverera service som bidrar till välfärd och gör att invånare kan ha en 100 procent fungerande vardag. Arbetet behöver göras **tillsammans** med de som bor, verkar och vistas i Luleå, så att det utgår från invånarnas behov och förväntningar, och säkerställer att de är **nöjda** med de tjänster och service som kommunen erbjuder.

Kommunkoncernen står också inför stora demografiska förändringar med en ökning av invånare över 80 år och en långsam tillväxt av arbetskraften. För att möta välfärdens ökade behov krävs ett strategiskt arbete med **kompetensförsörjning**. Inriktningen är att verka för:

- Ökad tillgång till kompetens genom breda rekryteringsvägar och en inkluderande arbetsmarknad
- Stärkt medarbetarskap genom utvecklingsmöjligheter och ett hållbart arbetsliv
- Hållbara arbetsplatser med effektivitet, kvalitet och innovation
- Effektfullt ledarskap som stödjer och utvecklar medarbetarna
- Ökad möjlighet att arbeta längre genom ett hälsosamt och hållbart arbetsliv

Servicen behöver utvecklas på **resurseffektiva sätt** med **digitalisering, AI och ny teknik** som motor för förändrade beteenden och nya lösningar.

Vilka effekter vill vi se?

- **Jämlik service:** Servicen ska vara jämlik och tillgänglig för alla, oavsett kön, ålder, grupper och geografiska områden.
- **Nöjda invånare:** De som bor, verkar och vistas i Luleå ska vara nöjda med kommunkoncernens tjänster och service.
- **Hög kvalitet och resurseffektivitet:** Kvaliteten och resurseffektiviteten inom utbildning, omsorg, myndighetsutövning och samhällsservice ska tillhöra de bästa i landet.

Tilläggsuppdrag

2023

- Utreda ökning av antalet lärare i grundskolan
- Utreda möjlighet för fler att stanna kvar i yrket även efter pension för att behålla kompetensen
- Utreda ökad tillgänglighet till skolbibliotek

2024

- Avgiftsfri familjerådgivning
- Utreda bemanning och ökning av undersköterskor och stödassistenter
- Utreda satsningar på specialistutbildningar för undersköterskor (palliativ omvård, psykiatri- och demens men även andra specialistutbildningar)
- Utreda satsningar på yrkeskompetens genom en validering av utbildningen och en betald utbildning på arbetstid för undersköterskor och stödassistenter

2025

- Utred stärkt arbete med att få nyanlända samt människor som står långt från arbetsmarknaden i utbildning och arbete

Planerade större investeringar

En stor del av kommunens samlade investeringar planeras för en välfungerande vardag för alla. Exempelvis investeringar i skolstruktur, gruppboenden, vård- och omsorgsboenden samt reinvesteringar i Lulebos bostäder, avfallsanläggningen i Sunderbyn, gator och vägar.

Uppföljning

Nämnder och kommunala bolag följer upp mål som bidrar till det prioriterade området.

Indikatorer för det prioriterade området

Utfall och trend avseende:

- Förskola - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Grundskola - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Gymnasieskola - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Vuxenutbildning - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Individ- och familjeomsorg - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Äldreomsorg - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Fritid - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Kultur - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Väg, parkering och parker - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Verksamhetslokaler - kostnad, nöjdhet, kvalitet
- Energi – nöjdhet, kvalitet
- Avfall – nöjdhet, kvalitet
- Vatten & avlopp – nöjdhet, kvalitet
- Kollektivtrafik – nöjdhet, kvalitet
- Tillgänglighet
- Medarbetarupplevelse och arbetsmiljö

Mer Luleå för fler luleåbor

Det prioriterade områdets syfte är att möjliggöra industrins omställning i rätt takt och nå en hållbar tillväxt och samhällsomställning med kulturen som drivkraft. Inflyttningen till Luleå ska kunna öka och livet mellan husen ska utvecklas. Invånare ska känna sig delaktiga i samhällsomställningen och ha möjlighet att bidra.

Mer Luleå för fler Luleåbor handlar om att bygga vidare på de kvaliteter som gör att vi som redan är Luleåbor trivs här, att Luleå ska utvecklas på ett sätt som både nuvarande och framtida Luleåbor uppskattar.

Stora industrisatsningar pågår i norr och bidrar till en omställning som har en tydlig grön profil. Luleå kommun driver aktivt på för en **hållbar tillväxt och samhällsomställning** i **nationell framkant**. Samarbetet i regionen är avgörande för att klara omställningen och mycket kommer att handla om att skapa goda förutsättningar att bo och verka både i **stad och på landsbygd**.

I landsbygderna finns ett rikt näringsliv och ett aktivt civilsamhälle med många föreningar som bidrar till aktiviteter och gemenskap för stora och små. **Livskraftiga landsbygder** är viktiga för hela kommunens utveckling, attraktivitet och omställning till ett hållbart samhälle.

Kommunen behöver gemensamt med andra både planera och genomföra **utvecklad infrastruktur, verksamhetsområden samt olika bostadstyper och -områden.** Förutsättningar som berör detta kan handla om **tillgång till mark**, se över **arbetssätt** från plan till genomförande och möjligheter till **riskdelning** mellan kommun och andra inblandande aktörer. Även de finansiella förutsättningarna är en utmaning.

Starka och utvecklade **mötesplatser** som är tillgängliga, inkluderande och kulturellt levande är centrala för att skapa ett samhälle där människor trivs och känner delaktighet, gemenskap och meningsfullhet. Kultur ska inte bara vara en upplevelse, utan ett sätt att delta i samhället och känna samhörighet. **Öppna och mångkulturella samhällen** präglas dessutom alltid av ett starkt kulturliv.

Invånares **delaktighet och inflytande** i lokala demokratiska processer och sammanhang behövs för att uppnå en hållbar samhällsomställning.

Kommunens **kommunikation** med invånare har också betydelse för kunskapen och förtroendet för kommunen.

Vilka effekter vill vi se?

- **Möjliggöra** industrins utveckling i Luleå.
- **Hållbar tillväxt:** Luleå ska kunna växa, samt har ett bostadsutbud som möter behoven hos olika grupper.
- **Attraktiv bostadsort:** Luleåborna är nöjda med sin stad och rekommenderar den till andra, vilket bidrar till en positiv ryktesspridning och ökad attraktivitet som bostadsort. Fler unga människor väljer att bo och leva i Luleå, vilket bidrar till en åldersmässigt balanserad befolkning.
- **Medborgarinflytande och samhällsutveckling:** Luleåborna känner sig delaktiga i samhällsomställningen och upplever att de kan påverka utvecklingen av staden, vilket bidrar till en positiv attityd till förändringar.

Tilläggsuppdrag

2023

- Flyttlots för att hjälpa människor att bosätta sig i Luleå.
- Fler bygglovshandläggare för snabbare och bättre service i ett växande Luleå
- Fortsätta miljonsatsning på projekt i byarna
- Hundrastgårdar
- Kulturgaranti för alla barn i Luleå
- Ta fram förslag på medborgardialoger under mandatperioden
- Struktur och uppdrag för de kommunala råden
- Utreda möjligheterna för Lulebo att bygga på landsbygd

2024

- Mer kultur och upplevelser för unga – efter ungas önskemål
- Utvärdera nuvarande hantering av kommunens bostäder för kommunala verksamheters behov och Lulebos bostäder och föreslå mer samordnade och effektivare sätt att organisera sig
- Utreda underlättande för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA

2025

- Utreda att stärka ungdomars inflytande genom ett ungdomsfullmäktige

Planerade större investeringar

Stora investeringar planeras till exempel investeringar för att möjliggöra exploateringar, Malmporten, Lulebos nyproduktion av bostäder, infrastruktur och VA för att kunna växa men även investeringar i nya lekparker och idrottsanläggningar.

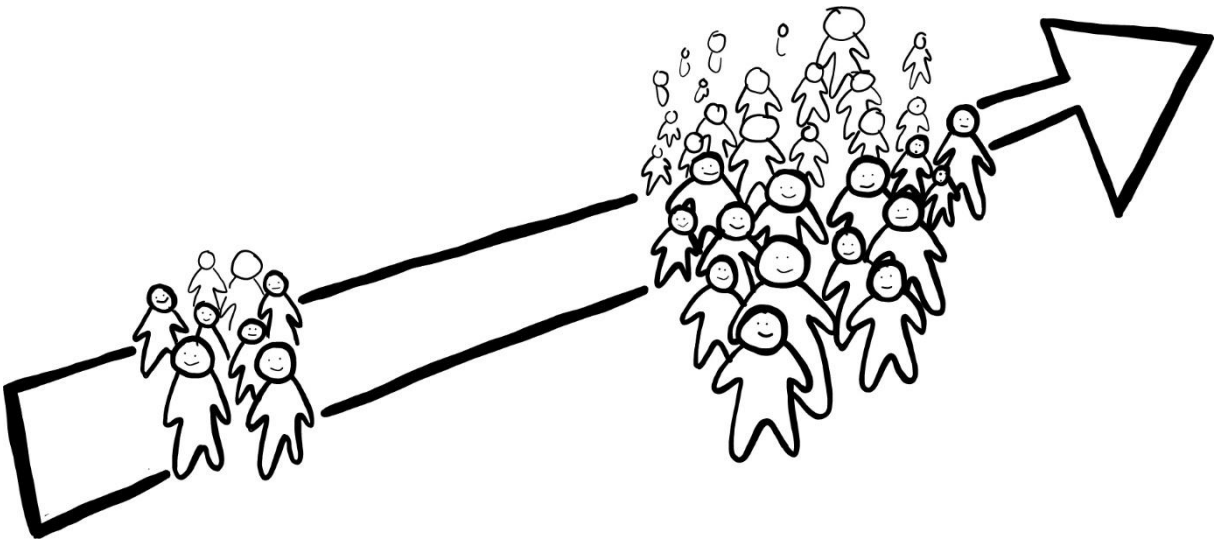
Uppföljning

Nämnder och kommunala bolag följer upp mål som bidrar till det prioriterade området.

Indikatorer för det prioriterade området

Utfall och trend avseende:

- Aktiv – tillfällen, utbud
- Planberedskap för nya bostäder
- Tillgång till kommunal service
- Påverka politiska beslut
- Främja lokalt kulturliv
- Rekommendera att flytta till kommunen
- Befolkningsförändring

Trygg i Luleå

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå ska fortsätta att vara en trygg plats att leva och bo på. Kommunkoncernen ska stärka det lokalt brottsförebyggande arbetet, förhindra organiserad brottslighet och klara att hantera störningar i samhället.

Trygghet och säkerhet är ett paraplybegrepp för kommunkoncernens samlade arbete med **social hållbarhet med särskilt fokus på barn** och **skydd mot oönskade händelser**, det vill säga mot kriser, olyckor och brott som drabbar människor, egendom, miljö eller samhällsfunktion. Det är många aktörer inom och utom kommunen som verkar inom området som till exempel räddningstjänst, internt skydd, krisberedskap, socialtjänsten, miljö- och hälsoskyddsförvaltning, säkerhetsskydd, informationssäkerhet, folkhälsa och brottsförebyggande verksamhet.

För Luleå handlar området om **lokalt brottsförebyggande arbete, förhindrande av organiserad (välfärds-)brottslighet men också om arbetet för säkerhet och beredskap** utifrån det geopolitiska läget som tillsammans skapar trygghet. **Landsbygderna** är viktiga i kommunens arbete för ökad självförsörjningsgrad av livsmedel, energi etcetera.

Vilka effekter vill vi se?

- **Ökad trygghet och säkerhet:** En positiv utveckling av den sociala hållbarheten i Luleå med fokus på trygghet, säkerhet och förutsättningarna för barn och unga kan leda till en minskning av brottsligheten och en ökad känsla av trygghet bland invånarna.
- **Minskad brottslighet bland unga:** Ett systematiskt brottsförebyggande arbete i samverkan kan leda till en minskning av brottsligheten bland unga, vilket i sin tur kan leda till en mer positiv utveckling för individen och samhället i stort.
- **Förbättrad resiliens:** En god förmåga att stå emot och att klara störningar i samhället kan leda till att Luleå blir mer motståndskraftigt mot yttre påverkan, såsom ekonomiska kriser, sabotage eller naturkatastrofer, och kan därmed bidra till en mer stabil och trygg miljö för invånarna.

Tilläggsuppdrag

2025

- Utreda stärkt elevhälsa i grundskola och gymnasium

Planerade större investeringar

Stora investeringar planeras till exempel för säkerhetsanpassningar i verksamheterna och RIB-station (Räddningstjänstpersonal i beredskap) i Sörbyarna.

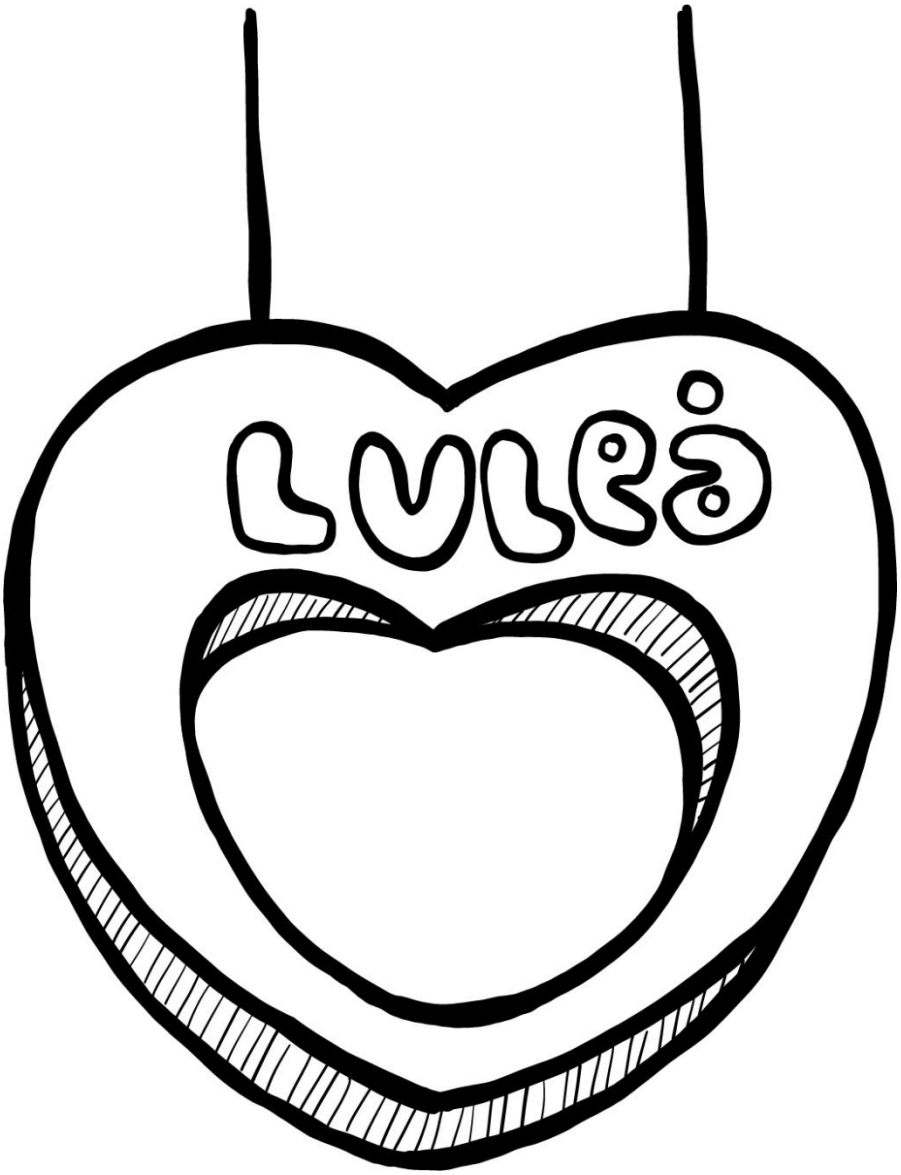
Uppföljning

Nämnder och kommunala bolag följer upp mål som bidrar till det prioriterade området.

Indikatorer för det prioriterade området

Utfall och trend avseende:

- Vräkningar – som berör barn
- Trygg utomhus – känsla
- Anmälda brott – narkotika, ekonomisk
- Biståndstagare – långvarigt
- Vattentäkter med vattenskyddsområde

Klimatsmart och naturpositiv

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå ska vara klimatneutralt 2040, en hållbar förebild i samhällsomställningen och omhänderta naturens värden.

Tempot i omställningen för att minska den pågående globala uppvärmningen samt begränsa dess negativa konsekvenser behöver öka och därför planerar kommunen flera satsningar med en grön profil. **Samhällsplaneringen** ska styras mot en hållbar och fossilfri kommun. Luleå kommunkoncern arbetar med klimatfrågan främst genom att **minska klimatpåverkande utsläpp**, både i sina egna verksamheter och i Luleå som ort. Det handlar även om exempelvis att **bygga klimatsmart, hållbart och energieffektivt**, uppmuntra till **cirkulär ekonomi** och använda mer **förnyelsebar energi.** Höga natur och kulturmiljövärden präglar landskapet och bebyggelsen på **landsbygderna**. **Grönområden** som är tillgängliga i alla bostadsområden och **biologisk mångfald** på kommunens grönytor är en viktig del i framtidens Luleå.

Vilka effekter vill vi se?

- **Positiv klimatneutralitetstrend:** Luleå kommunkoncern skapar en positiv trend mot klimatneutralitet.
- **Grön stad:** Luleå har en stark identitet som en grön stad med god tillgång till parker, natur och stränder.
- **Tillgänglig natur:** Mer skyddad och tillgängliggjord natur för fler ekosystemtjänster och ett ökat friluftsliv.

Tilläggsuppdrag

2023

- Minska kommunens klimatpåverkan genom klimatsmarta upphandlingar av varor och tjänster till kommunens verksamheter
- Tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040
- Öka antalet laddpunkter för elbilar i anslutning till kommunens verksamheter och parkeringsplatser
- Avgiftsfri kollektivtrafik på sommaren till barn till och med 19 år inom Luleå kommun
- Öka kommunens egen energiproduktion genom att installera solceller där det är ändamålsenligt
- Möjliggör för elbilar hos Lulebos hyresgäster genom laddpunkter för elbilar i anslutning till fastigheterna

- Säkerställ Lulebornas tillgång till vatten genom beredskapsplan för vattentäkter samt skyfallsplan
- Öka kollektivtrafikens andel av resandet
- Öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel

2024

- Skapa nya naturreservat
- Utreda och bygga ny depå för LLT
- Energieffektivisera fastigheter och verksamheter

2025

- Utreda att samordna kommunens varudistribution

Planerade större investeringar

Exempel på större planerade investeringar är investeringar för fastighetsnära insamling, omställningen av fjärrvärmesystemet, pyrolysanläggning och en ny bussdepå för Luleå Lokaltrafik AB.

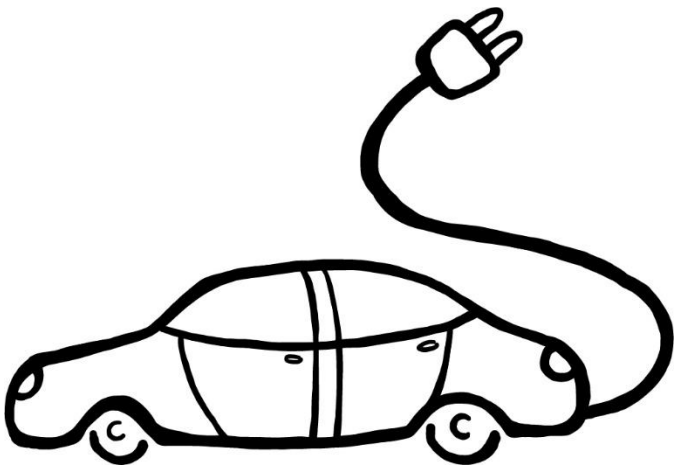
Uppföljning

Nämnder och kommunala bolag följer upp mål som bidrar till det prioriterade området.

Indikatorer för det prioriterade området

Utfall och trend avseende:

- Kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter
- Kommunens information om vad du kan göra för att minska din miljö- och klimatpåverkan
- Fossiloberoende personbilar i kommunorganisationen
- Elbilsladdpunkter
- Insamlat avfall för återvinning och biologisk behandling
- Cykelvägssträcka
- Skötsel av naturområden
- Skyddad natur – areal på land, medelavstånd
- Utbud av friluftsområden

Blomstrande näringsliv

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå kommun ska ge förutsättningar för ett starkt och växande näringsliv genom att främja ett gott företagsklimat, hög tillgänglighet och god service.

Kommunen har en mängd olika roller, till exempel som myndighet, servicegivare, kund och markägare. Företagarnas åsikter om kommunens **företagsklimat** är nära förknippade med hur de upplever att kommunen agerar. Det är speciellt viktigt när det handlar om **myndighetsutövning**. Serviceområdena **effektivitet**, följt av **kompetens** och **bemötande** har störst betydelse för företagarnas helhetsbedömning och avspeglar sig i ranking avseende företagsklimat. Och kraven för dessa ökar hela tiden.

Att **stötta företag som vill växa och/eller etablera sig** är en central del av arbetet för ökad tillväxt. Insatser och samverkan med aktörer på **landsbygden, besöksnäringen** och **samarbeten i regionala utvecklingsfrågor** är viktiga för utvecklingen av kommunen.

Vilka effekter vill vi se?

- **Nöjda företag:** Företag som är nöjda med samarbetet med kommunkoncernen samt vår tillgänglighet och service.
- **Ett konkurrenskraftigt Luleå:** Bibehålla branschbalans, bredda näringslivet och göra Luleå till en konkurrenskraftig plats för tillväxt.

Tilläggsuppdrag

2023

- Öka den kommunala servicen så att företag får återkoppling från alla kommunens verksamheter inom 24 timmar
- Ta fram en gemensam näringslivsutvecklingsstrategi med Boden

2024

- Förbättra dialogen mellan kommunen och företagen
- Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud
- Höja servicenivån för företagarna och öka kommunens tillgänglighet
- Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden

Planerade större investeringar

Exempel på investeringar är investeringar i mark för näringsliv, elnät och framtidens hamn.

Uppföljning

Nämnder och kommunala bolag följer upp mål som bidrar till det prioriterade området.

Indikatorer för det prioriterade området

Utfall och trend avseende:

- Företagsklimat
  - Tillgänglighet
  - Bemötande
  - Bygglov
  - Markupplåtelse
  - Upphandling
- Branschbredd
- Heltidsarbetande
- Arbetslöshet 18–65 år

Introduktion till ekonomi och budget 2026–2028

En kommun ska varje år upprätta en budget. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (Kommunallagen 11 kap 5 §).

Kommunfullmäktige har 2025*, i enlighet med Kommunallagen 11 kap 1 §, fattat beslut om policy för ”God ekonomisk hushållning med tre långsiktiga finansiella mål.

**De finansiella målen har beslutats av Ksau den 5/5 2025 och kommer behandlas av kommunstyrelsen den 2 juni 2025 samt av kommunfullmäktige den 16 juni 2025.*

Uppföljning sker vid delårsrapport och årsredovisning.

Budget 2025–2027

Resultatbudget

Resultatbudgeten visar på ett positivt resultat för år 2026 med 60 miljoner kronor. År 2027 och år 2028 blir det budgeterade resultatet positivt med 84 miljoner kronor respektive 115 miljoner kronor. De beräknade resultatnivåerna i plan och budget 2026–2028 är under förutsättning att nämnderna klarar en budget i balans. Det ingår inte heller vinster eller förluster som uppstår vid försäljning av exploateringsfastigheter och mark, då det råder osäkerhet vilket år dessa kommer att infalla samt till vilket belopp.

Skatter och generella bidrag är beräknade enligt cirkulär 25:21 från Sveriges kommuner och regioner samt tillhörande skatteunderlagsprognos. Prognosen för befolkningsökning som används i modellen är +400 invånare år 2026, +450 invånare år 2027 samt +500 invånare år 2028 och framåt.

Resultatbudget (mkr)	År 2026	År 2027	År 2028
Nettokostnad	-5 652	-5 845	-6 034
Avskrivningar	-440	-462	-483
Verksamhetens nettokostnad	**-6 092**	**-6 307**	**-6 517**
Skatteintäkter	5 360	5 605	5 863
Generella statsbidrag	844	865	866
Verksamhetens resultat	**112**	**163**	**212**
Finansiella intäkter	23	26	28
Finansiella kostnader	-75	-105	-125
Årets resultat	**60**	**84**	**115**
Resultatets andel av skatter och statsbidrag	1,0%	1,3%	1,7%

Luleå kommun har ett långsiktigt finansiellt mål om att årsresultatets andel av skatt och statsbidrag ska vara minst 2 procent. I maj 2025 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott att föreslå kommunfullmäktige att anta ny finansiella mål för kommunen. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige kommer att behandla de nya finansiella målen under juni månad. Det nya resultatmålet är satt till 1–3 procent av skatter och statsbidrag, detta budgetförslag följer förslaget till beslut men når inte det befintliga målet. För att uppnå 2 procent år 2026 krävs en effektivisering inom verksamheterna med drygt 60 miljoner kronor.

Med ett resultat på 1 procent kan kommunen delvis självfinansiera investeringar och därigenom hålla nere upplåningen. Målet beräknas till 1,0 procent (60 miljoner kronor) år 2026, 1,3 procent (84 miljoner kronor) år 2027 samt 1,7 procent (115 miljoner kronor), vilket innebär att målet om resultatnivå 1–3 procent uppnås under perioden.

Under kommande tre år planeras rivning och sanering av ett antal fastigheter. Kostnaderna är mycket svårbedömda fram tills att rivningsprocessen sätts igång och budgeteras inte. Dessa kostnader uppskattas till 110 miljoner kronor 2026 och 21 miljoner kronor 2027, men utfallet kan bli högre eller lägre. Det avser gamla brandstationen i centrum (Bävern), respektive Gammelstad samt Trekanten. Det finns även ett antal fastigheter där rivning kommer att genomföras men kostnaderna har ännu inte kunnat uppskattas. Det avser Stadsöskolan, Öhemsskolan, Mariebergsskolan och hyreshus i Antnäs.

Försäljningsintäkter av exploateringsfastigheter, anslutningsavgifter VA och investeringsbidrag är inte medräknade i det budgeterade resultatet, detta eftersom det råder osäkerhet vilket år dessa kommer infalla samt till vilket belopp. Totalt uppskattas intäkter om 196 miljoner kronor 2026, 391 miljoner kronor 2027 och 336 miljoner kronor 2028.

Balansbudget

Balansbudgeten visar kommunens beräknade tillgångar samt eget kapital och skulder vid utgången av respektive år.

Balansbudget (mkr)	År 2026	År 2027	År 2028
TILLGÅNGAR			
- Likvida medel	387	391	393
- Omsättningstillgångar	489	449	408
- Materiella anläggningstillgångar	10 333	11 297	12 137
- Finansiella anläggningstillgångar	124	124	124
Summa tillgångar	**11 333**	**12 260**	**13 062**
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
- Eget kapital	6 657	6741	6 856
varav årets resultat	60	84	115
- Avsättningar	565	573	583
- Kortfristiga skulder (övr)	2 391	3 277	3 905
- Långfristiga skulder inkl checkkredit (externa)	1 719	1719	1 719
Summa skulder och eget kapital	**11 333**	**12 260**	**13 062**

Kassaflödesbudget

Kassaflödesbudgeten visar kommunens beräknade finansiella flöden under perioden 2026–2028. Tabellen nedan visar att det krävs en nettoupplåning på 2 230 miljoner kronor, för perioden 2026–2028, för att säkerställa kassaflödet.

Kassaflödesbudget (mkr)	År 2026	År 2027	År 2028
Årets resultat	60	84	115
Justering för avskrivningar	440	462	483
Justering för förändring avsatt till pensioner	13	21	25
Justering för rörelsepåverkande förändringar övriga avsättningar	0	0	0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	0	0
Förändring EK			
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**513**	**567**	**623**
Minskning/ökning förråd m.m.	0	0	0
Minskning/ökning kortfristiga fordringar	0	0	0
Minskning/ökning långfristiga fordringar	0	0	0
Minskning/ökning övriga kortfristiga skulder (exkl. checkräkning och skuld bolag)	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**513**	**567**	**623**
Investeringar i materiella	- 1 353	-1 451	-1 347
- Försäljning	50	50	50
Investeringar i finansiella	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-1 303**	**-1401**	**-1 297**
Förändring upplåning (checkkredit och lån)	**707**	**837**	**677**
Årets kassaflöde	**-83**	**3**	**2**

Driftbudget

För beräkningen av nämnders budget används flera utgångspunkter och antaganden som de finansiella målen, befolkningsprognosen, demografisk kompensation, utvecklingen av pensioner, löner, skatter och statsbidrag m.m. Samtliga nämnder samt KS/ kollektivtrafik har fått kompensation för prisuppräkning enligt index från SKR. Nämnderna har även fått kompensation för höjning av internränta till 2,75 procent (2,5 fg år), samt avdrag för sänkning av personalomkostnadspålägget 40,66 procent (41,39 fg år).

Anslag för löneöversyn finns inom finansförvaltningen och överförs till nämnderna när översynen är klar. Anslaget baseras på konjunkturlönestatistik. År 2025 görs en omvärldsanalys för att jämföra lönenivåer med andra kommuner och regioner samt en lönekartläggning enligt diskrimineringslagen. Förvaltningarnas behov av löneökningar och fackliga yrkanden inhämtas också. Resultatet kan leda till satsningar på vissa yrkesgrupper och en uppdaterad lönepolitisk handlingsplan.

I mars har budgetförutsättningar skickats ut till nämnderna vilka i sin tur har tagit fram och beslutat om konsekvensbeskrivningar utifrån förutsättningarna. Nämndernas totala behov uppgår till 118,5 miljoner kronor år 2026. Av behoven finns följande omhändertaget i budgeten:

- RIB-station som beslutats av kommunfullmäktige
- Lokalvård och vaktmästare. De senaste årens inflation har fått till följd att dessa verksamheter inte kunnat öka sina intäkter i samma takt som kostnaderna ökat. Eftersom en översyn ska göras om verksamheten ska fortsätta att vara en resultatenhet eller ej läggs tillskottet på finansförvaltningen i avvaktan på beslut.
- Underskottstäckning som beslutats av kommunfullmäktige, för Nordiskt flygteknikcentrums verksamhet som övergår till arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen.
- Skolstruktur, nybyggnation Hertsöskolan enligt beslut av kommunfullmäktige
- Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

I respektive nämnds kommunbidrag finns även följande poster inräknade:

KS/Kommunstyrelseförvaltningen
- ✓ Tillägg enligt volymmodell 0,4 mkr från år 2026

KS/Räddningstjänst
- ✓ Införande av objektsekonomi 1,5 mkr från år 2026
- ✓ RIB-station, 5 mkr år 2026, 5,7 mkr år 2027, 10 mkr år 2028

Barn- och utbildningsnämnden
- ✓ Avdrag för PO-sänkning till fristående aktörer -0,4 mkr från år 2026
- ✓ Avdrag enligt demografimodell, -17,5 mkr år 2026, -36,0 mkr år 2027, -41,6 mkr år 2028
- ✓ Införande av objektsekonomi, förskolor 6 mkr samt grundskolor 8,2 mkr från år 2026
- ✓ Forskarskolan 1,2 mkr år 2027 och framåt

- ✓ Skolstruktur Hertsöskolan 6,4 mkr år 2026, 12,7 år 2027 och framåt
- ✓ Hertsöskolan, engångskostnad för flytt 2 mkr år 2026

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden

- ✓ Avdrag för PO-sänkning till fristående aktörer -0,2 mkr från år 2026
- ✓ Avdrag enligt demografimodell, -2,2 mkr år 2026, -0,8 mkr år 2027, -9,9 mkr år 2028
- ✓ Införande av objektsekonomi, gymnasiet -5,6 mkr samt amf -0,3 mkr från år 2026

Kultur- och fritidsnämnden

- ✓ Införande av objektsekonomi, -6,7 mkr från år 2026

Socialnämnden

- ✓ Tillägg enligt demografimodell, 41,6 mkr år 2026, 75,3 mkr år 2026, 112,6 mkr år 2028
- ✓ Införande av objektsekonomi 3,9 mkr från år 2026

Infrastruktur- och servicenämnden

- ✓ Tillägg enligt volymmodell, 10 mkr år 2026, 18,8 mkr år 2027, 34,7 mkr år 2028

KS/Finansförvaltningen

- ✓ Lönerevision 3,4% från år 2026
- ✓ Skolstruktur driftkostnader 49,3 mkr från år 2027
- ✓ Underskottstäckning för Nordiskt flygteknikcentrums verksamhet som övergår till arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen. 2,0 mkr år 2026 tom 2028
- ✓ Återställning av deponi, 10 mkr år 2026
- ✓ Lokalvård och vaktmästare, 4,5 mkr från år 2026

Driftbudget (mkr)	**År 2026**	**År 2027**	**År 2028**
KS/Kommunstyrelseförvaltning	284	289	294
KS/Räddningstjänst	84	86	91
KS/Kollektivtrafik	185	190	195
Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	465	468	465
Barn- och utbildningsnämnd	1 873	1 870	1 882
Kultur- och fritidsnämnd	393	400	406
Miljö- och byggnämnd	31	31	32
Socialnämnd	2 219	2 278	2 333
Infrastruktur- och servicenämnd	413	436	466
Kommunrevision	3	3	3
Valnämnd	4	2	2
Överförmyndarnämnd	13	13	13
Summa nämnder	**5 966**	**6 064**	**6 182**
Finansförvaltning (lön, pension, avgifter m.m.)	-472	-412	-337
Nettokostnader exkl. avskrivningar	**5 494**	**5 652**	**5 845**

Kommunövergripande anslag

De kommunövergripande anslagen inom finansförvaltningen med en budget på 18,6 miljoner kronor år 2026, 18,1 miljoner kronor år 2027 och år 2028 föreslås slås ihop till ett gemensamt anslag, benämnt KS utvecklingsmedel. Detta syftar till att möjliggöra en mer flexibel och effektiv användning av anslagen. Genom att samla medlen i ett enda anslag kan resurserna utnyttjas optimalt.

I Kommunfullmäktiges oförutsedda finns medel för Forskarskolan på 1,2 mkr överförd till barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag år 2027 och framåt.

Kommunövergripande anslag (mkr)			
Anslag som överförs till KS utvecklingsmedel	**År 2026**	**År 2027**	**År 2028**
Näringslivsbefrämjande åtgärder	7,2	7,2	7,2
Strategiska utvecklingsinsatser, sociala investeringar och folkhälsoinsatser	9,7	9,7	9,7
Kommunstyrelsens oförutsedda	0,5	0,5	0,5
Kommunfullmäktiges oförutsedda	1,2	0,7	0,7
Totalt anslag som överförs till nytt anslag: KS utvecklingsmedel	**18,6**	**18,1**	**18,1**

Investeringsbudget

Norra Sverige och Luleå kommun har idag en central roll i den globala omställningen, mycket tack vare de förhållanden som råder i regionen. Det finns ett behov av utveckling inom många områden exempelvis utifrån industrins gröna omställning, vilket kommer innebära nya infrastrukturer för väg, sjöfart, järnväg och kraft, och betydande insatser från flera samhällsaktörer. Den gröna omställningen kräver även en stor inflyttning för att möta behovet av arbetskraft och att fler ska leva och verka inom kommunen. För att lyckas med inflyttning behövs investeringar i till exempel nya bostadsområden, men också i skolor, parker och annat som gör det attraktivt att leva i ett växande Luleå på väg mot 100 000 Lulebor. Luleå kommun väljer att göra en stor satsning på barn och unga under planperioden, i form av exempelvis skolbyggnader, idrottsytor, lekplatser och skolvägar. Även satsning mot äldre och personer med funktionsnedsättning finns inom planperioden så som ett nytt vård- och omsorgsboende och gruppboenden.

Tidigare politisk inriktning att alla beslut klimatsäkras samt målet om klimatneutralitet innebär att investeringar som leder till minskad klimatpåverkan eller är ett led i klimatanpassning behöver prioriteras. Ökade avskrivningar och eventuella ökade räntekostnader tillsammans med en trolig befolkningsökning, kommer att belasta driftsbudgeten ytterligare framgent. Att finansiera investeringar med lån innebär på sikt ökade finansiella kostnader. Sammantaget innebär detta att investeringstakten fortsatt kommer att vara hög under de kommande åren, och i och med det även att kommunen behöver arbeta med att hitta fler sätt och nya samverkansformer för att finansiera behoven. För att investeringar till exempel ska kunna lösa fler utmaningar samtidigt är innovativt synsätt, samverkan mellan aktörer, arbete med testbäddar och omtanken om medborgare central.

Utgångspunkterna för investerings- och exploateringsbudget för 2026–2028 visar planeringen kopplade till olika byggnader och anläggningar, flera delar bygger på tidigare fattade beslut. Den genomsnittliga investeringsnivån för perioden motsvarar cirka 24 procent av intäkterna (skatter och stadsbidrag).

Respektive nämnd tar beslut om vilka investeringar som ska genomföras, men utförandet av investeringarna ansvarar infrastruktur- och servicenämnden till största delen för.

Större investeringar som prioriteras 2026–2028

Skattefinansierade investeringar 3 621 miljoner kronor

- Exploatering av nya arbetsplatsområden på Hertsöfältet/Svartön, Ektjärn, Rutvik Södra, Storporsön, Kyrkåkra och Sunderbyn (Lassevallen), nytt bostadsområde Hertsöheden, Bävern, Rutvik, Sunderbyn, Riga samt fortsatt utbyggnad av bostadsområdet på Kronandalen.
- Avsatt medel under perioden för skolstruktur inklusive sporthallar och övriga ytor
- Avsatt medel för nya gruppboenden samt vård och omsorgsboenden.
- Reinvesteringar av fastigheter
- Reinvesteringar av gator, vägar, belysning, gång- och cykelvägar
- Nyinvestering i gång- och cykelvägar
- Avsatt medel för säkerhetsåtgärder
- Avsatt medel för ny bussdepå

VA-verksamhetens investeringar 1 004 miljoner kronor

- Fortsatta investeringar för vatten och avlopp: Östra länken, Råneå, Luleå-Boden, Uddebo, Lövskär, Porsön, Antnäs/Alvik och Bensbyn samt reinvesteringar i verk och nät.

Budgeterad resultatnivå och behovet av investeringar innebär för perioden 2026–2028 en beräknad nyupplåning på cirka 2 230 miljoner kronor.

Tabellerna nedan visar fördelningen i investeringsbudgeten, tkr

Investeringsbudget 2026-2028	2026	2027	2028	Summa
Skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	1 164 300	1 223 100	1 233 815	3 621 215
Avgiftsfinansierad verksamhet, VA	350 750	390 350	263 350	1 004 450
Summa	**1 515 050**	**1 613 450**	**1 497 165**	**4 625 665**

Investeringsbudget 2026-2028	2026	2027	2028	Summa
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	319 900	397 900	374 200	1 092 000
KS/Räddningstjänsten	9 400	12 450	33 115	54 965
Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	1600	1600	1600	4 800
Barn- och utbildningsnämnd	114 300	178 300	190 800	483 400
Kultur- och fritidsnämnd	21 250	38 450	70 200	129 900
Miljö- och byggnadsnämnd	500	500	500	1 500
Socialnämnd	59 000	59 000	186 000	304 000
Infrastruktur- och servicenämnden	638 050	534 600	377 100	1 549 750
Valnämnden	300	300	300	900
Summa skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	**1 164 300**	**1 223 100**	**1 233 815**	**3 621 215**
VA-verksamhet	350 750	390 350	263 350	1 004 450
Summa investeringar kommunen	**1 515 050**	**1 613 450**	**1 497 165**	**4 625 665**

Begreppsförklaringar

- Exploatering är insatser för nya bostadsområden och arbetsplatsområden med tydlig koppling till befolkningsutvecklingen.
- Verksamhetsanpassningar är för att möta förändrade behov i kommunens verksamheter.
- Nyinvesteringar är för nya satsningar i befintlig infrastruktur. Reinvesteringar är för investeringar i befintliga anläggningar och utrustning för att säkerställa funktionen och bevara värdet på kommunens infrastrukturer.

De kommunala bolagens ekonomiska sammanställning

Resultat efter finansiella poster, tkr

Bolag	År 2026	År 2027	År 2028
Luleå Kommunföretag AB	33 867	33 405	42 126
Luleå Energi AB, koncern	124 025	152 733	166 386
Luleå Hamn AB	-72 562	-101 430	-144 243
Luleå Lokaltrafik AB	-1 000	0	0
Luleå Miljöresurs AB	7 500	5 000	5 000
Lulebo AB	20 297	11 464	1 169

Bolagen har inte hunnit besluta om budget för perioden, men enligt ovanstående prognoser är det främst Luleå Kommunföretag AB och Luleå Energi-koncern som avviker positivt jämfört med budget 2025. Luleå kommunföretag AB planerar att ta utdelningar från bolagskoncernen under 2026-2028 motsvarande utdelningspolicyn och beräknar därmed högre resultat under perioden jämfört med 2025. Luleå Energi-koncern planerar att förbättra sitt resultat för åren 2027-2028, utifrån prisjusteringar för fjärrvärme och elnät samt av ökade anslutningsintäkter för elnätskunder. Luleå Hamn AB fortsätter med tunga investeringar inför framtiden kopplat mot den gröna omställningen, vilket medför stora resultatförluster

för 2026–2028. Dessa prognoser arbetas dock kontinuerligt med för att minskas, bland annat ses intäktssidan över och det pågår ett arbete med att se över hanteringen av räntekostnader. Försiktighetsprincipen har använts för att inte visa för bra resultat utifrån de osäkerheter som fortfarande finns kring den nya verksamheten. Lulebo AB har ett prognostiserat försämrat resultat för åren 2026–2028. Även de planerar att genomföra stora investeringar kommande år utifrån det nya ägardirektivet om ökad nyproduktion, men de kommer även att genomföra ROT för att minska underhållsskulden. Övriga bolag planerar att resultatmässigt ligga på ungefär samma nivå som budget 2025.

Investeringsvolym, tkr

Bolag	År 2026	År 2027	År 2028
Luleå Kommunföretag AB	-	-	-
Luleå Energi AB, koncern	292 000	517 000	1 018 000
Luleå Hamn AB	502 989	797 184	1 434 190
Luleå Lokaltrafik AB	80 050	77 075	80 435
Luleå Miljöresurs AB	180 000	90 000	90 000
Lulebo AB	393 000	465 000	665 000
Summa	**1 448 039**	**1 946 259**	**3 287 625**

De största planerade investeringarna under 2026-2028 är att Luleå Hamn AB fortsätter med projekten Malmporten och Framtidens hamn för den gröna omställningen. Lulebo AB fortsätter att genomföra ROT- och underhållsprojekt på sina fastighetsbestånd samt fortsätter med nyproduktion av lägenheter. Luleå Energi-koncern fortsätter att investera i fjärrvärmenätet och omställning kring systemet. I slutet av perioden planeras även nya elnätsanslutningar till Luleå industripark samt grön konvertering av hetvattencentral. Luleå Miljöresurs AB investerar främst i nya kärl/behållare och insamlingsfordon utifrån nya krav på insamling samt ombyggnation på Storheden. Luleå Lokaltrafik AB planerar att investera i nya bussar och i befintliga fastigheter för att bibehålla driften i verksamheten.

Finansiell analys av budgeten

Budgeten i förhållande till de långsiktigt finansiella målen

Årsresultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 1-3 %

Resultaten under 2026, 2027 och 2028 har budgeterats till 60 miljoner kronor (1,0 %), 84 miljoner kronor (1,3 %) respektive 115 miljoner kronor (1,7 %). Det innebär att målet kommer att nås under planperioden 2026–2028.

Soliditeten ska vara minst 55 %

Under 2026–2028 kan investeringarna endast till mindre del finansieras med egna medel vilket medför en ökad nyupplåning om 710 miljoner kronor år 2026, 840 miljoner kronor år 2027 och 680 miljoner kronor år 2028. Soliditeten som i 2024 års bokslut uppgick till 64 procent beräknas vid 2027 års slut uppgå till 55 procent. År 2028 bedöms soliditeten understiga 55% vilket beror på det fortsatt höga behovet av investeringar. Fram till år 2027 bedöms målet uppnås, från år 2028 behöver resultatnivåerna ökas eller investeringsnivåerna sänkas för att uppnå målet 55% soliditet.

Respektive nämnds budgetavvikelse ska vara noll eller positiv

Lika viktigt för god ekonomisk hushållning är ett effektivt och ändamålsenligt användande av kommunens resurser i verksamheten och att resurserna är rätt anpassade utifrån de demografiska förutsättningarna. Det ställs allt högre krav på kommunens verksamheter, verksamheter ska bedrivas med god kvalitet och ett effektivt resursutnyttjande. Vissa verksamheter genomgår stora förändringar så som demografiska förändringar, konkurrensutsättning, förändrade målgrupper samt en efterfråga som ökar snabbare. Målet är att budgetavvikelserna ska vara noll eller positiv för respektive nämnd.

Balanskravsutredning

Det lagstadgade balanskravet är en resultatmässig miniminivå som innebär att årets totala intäkter måste vara högre än de totala kostnaderna. Om ett underskott uppstår efter balanskravsutredning så måste detta kompenseras med överskott inom en treårsperiod. Vid beräkning av balanskravsresultatet ska vissa resultatposter inte tas med, exempelvis realisationsvinster på anläggningstillgångar.

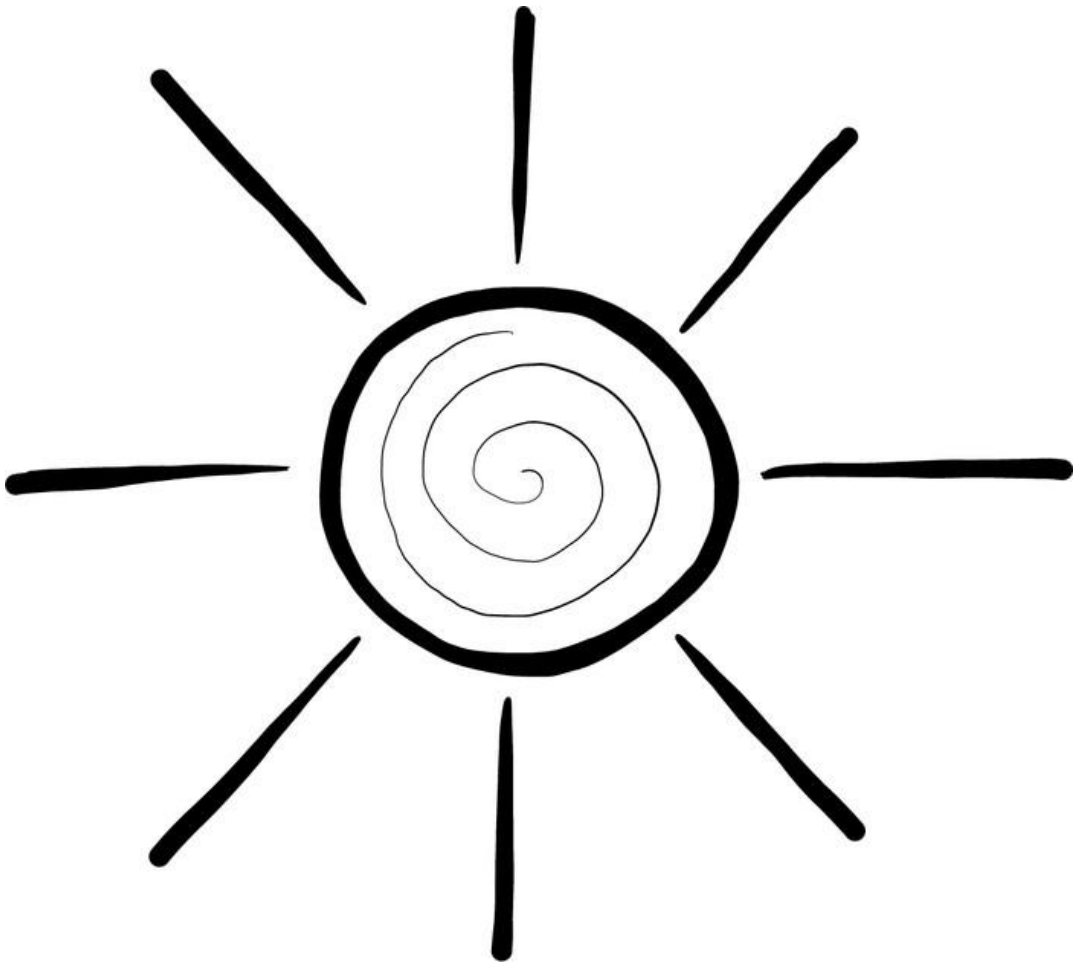
Från år 2025 gäller den nya så kallade resultatreserven (RER) och resultatutjämningsreserven (RUR) kommer fasas ut under en tioårsperiod. Eftersom reglerna gäller från och med räkenskapsåret 2024 var därmed första året med möjlighet till reservering av medel till RER i bokslutet 2024. För RUR däremot så var det i bokslut och årsredovisning för 2023 sista gången kommunen hade möjlighet att reservera medel. Disponering av medel från RUR kommer att kunna göras fram till 2033, på samma sätt som tidigare med utgångspunkt i ”att utjämna intäkter över en konjunkturcykel”. Luleå kommun kommer att utarbeta nya riktlinjer för resultatreserv, RER.

Luleå kommuns RUR uppgick vid utgången av 2024 till 1 246 miljoner kronor.

Medel från RUR kan användas om två kriterier är uppfyllda:

- Förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar)
- Balanskravsresultatet är negativt

Medel i RER kan disponeras för att täcka hela eller delar av ett negativt balanskravsresultat. Medel i RER ska användas för att uppnå en god ekonomisk hushållning d.v.s. med större flexibilitet än RUR. Luleå kommun reserverade 58 miljoner kronor för år 2024. Då resultatet är positivt under samtliga år under planperioden bedöms inte RUR eller RER behöva nyttjas.

Årets planerings- och budgetprocess

Analyser och rapporter som underlag

Planeringsprocessen inför 2026–2028 startade med underlag i form av exempelvis RISE omvärldsrapport, uppföljning av övergripande mål till 2040 (närvärld) och redovisning av resultat i årsredovisningen (invärld).

I mars presenterade nämnder och bolag, vid tre halvdagskonferenser, resultat föregående år samt en framåtblick och syn på utmaningar inför 2026–2028.

Under mars och april har en strategisk grupp för investeringar prioriterat bland de gemensamma behoven inom kommunorganisationen.

I mars och april genomfördes Luleå Framtidsforum 2025, där en slutrapport med rekommendationer togs fram.

Förutsättningarna är klara

I mitten av mars fastställde kommundirektören budgetförutsättningar till verksamheterna. Nämnderna beslutade sedan under april om konsekvensbeskrivningar av budgetförutsättningarna 2026–2028.

Utkastet är tillgängligt och blir ett förslag

I slutet på april träffades förvaltningsdirektörer och vd:ar för samordning. Utkastet har behandlats av kommundirektörens ledningsgrupp. Därefter har det i mitten av maj presenterats för samtliga politiska partier i fullmäktige. Underlag som stöd till de politiska grupperna delgavs i samband med det.

Förslag till Mål och budget

Beredning vid kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunstyrelse i juni.

Mål och budget är klar

Kommunfullmäktige fastställer Mål och budget med plan i slutet på juni. Efter beslutet ska nämnder och styrelser påbörja verksamhetsplanering.

Hösten

Dialoger mellan kommunstyrelse och nämnder/bolagsstyrelser. Samordningsdag för förvaltningsdirektörer och vd:ar. Ärenden om ägardirektiv till bolag.

Sammanställning

Konsekvensbedömningar 2026-2028

Kommunfullmäktige

1 KS-Kommunstyrelseförvaltningen - Inledning

Budgetförutsättningar för perioden 2026-2028 har tagits fram utifrån befolkningsprognos, pris- och ränteuppräkningar samt löne- och pensionsprognoser. Beslutet om konsekvenser av budgetförutsättningar fattas av nämnden för att informera om vilka konsekvenser de preliminära ramarna för år 2026-2028 får utifrån nämndens planerade verksamhet. Budgetförutsättningarna och nämndernas konsekvenser kommer tillsammans med analys och prognoser sedan vara med som underlag vid beredning och prioriteringar i plan och budget som slutligen fastställs av kommunfullmäktige den 20:e juni. I budget och plan 2026-2028 får nämnderna sina slutliga ramar för drift respektive investeringar för de kommande åren. Därefter påbörjas nämndernas arbete med verksamhetsplan inklusive budget.

Genom beslutet informerar kommunstyrelsen som nämnd också om ekonomiska konsekvenser (drift och investeringar) av tilläggsuppdrag resultat, det vill säga beslutsförslag eller beslut. Flera av kommunstyrelsens tilläggsuppdrag kommer att ge konsekvenser för andra nämnder vilket också beskrivs i beslutet.

Kommunstyrelseförvaltningens ram ska finansiera olika kostnader

- Personal i egna förvaltningen och kommungemensamma kostnader
- Politisk verksamhet
- Externa tjänster
- Bidrag till andra juridiska personer

I förvaltningens driftbudget finns även anslaget för ett hållbart och växande Luleå med en årlig budget på 18 mkr. Syftet med anslaget är att skapa förutsättningar för utveckling av framtidens Luleå och de prioriterade områdena. Anslaget finns under perioden 2025-2027 och omfattar 18 mkr per år för att klara en ökad takt i samhällsomställningen och kommunens förmåga att leda omställningen.

Kommunstyrelsen bedömer att verksamheten till viss del kan omhänderta alla de ökande krav och förväntningar som behöver göras utifrån de preliminära ramarna med rimliga konsekvenser.

Personal i egna förvaltningen och kommungemensamma kostnader

För att fortsatt kunna värna förvaltningens kärnverksamhet kring samhällsbyggnad, näringsliv och säkerhet samt de lagstadgade delarna som kansli- HR- och ekonomifunktioner så bedöms de preliminära budgetförutsättningarna i första hand

innebära konsekvenser inom de stödjande uppdragen till förvaltningar. Konsekvenser som kan uppstå är till exempel lägre takt, köer och risk för lägre kvalitet när det gäller stöd inom exempelvis kommunikation, upphandling, digitalisering, HR och verksamhetsutveckling.

De preliminära ramarna bedöms kunna ge konsekvenser i form av att takten i samhällsbyggnadsprocessen inte kan öka på det sätt som den gröna omställningen förutsätter. Under de kommande åren finns exempelvis ett stort behov av att planera för kommunala verksamheter som skola, vård och omsorg, infrastrukturer med mera, samtidigt som det är sannolikt att behovet av planering för bostadsbebyggelse, arbetsplatsområden och infrastruktur även det kommer att öka under de kommande åren, särskilt relaterat till förväntad tillväxt. De stora infrastrukturprojekten, exempelvis Norrbotniabanan, kommer att innebära stora prioriteringar av resurser under de kommande åren.

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar löpande med effektiviseringar och förändrade arbetssätt för att klara kärnuppdraget och för att utveckla stödet till förvaltningarna. Detta arbete behöver fortsätta och intensifieras för att möta de behov som samhällsomställningen och organisationens omställning kräver, särskilt inom de administrativa områdena där förnyelse och digitalisering är avgörande för att hålla de ekonomiska ramarna och klara kompetensförsörjningen. AI är en nyckelkomponent för att modernisera och effektivisera våra kärnuppdrag och vår service. AI har potentialen att förändra verksamheterna inom förvaltningen genom automatisering, effektivisering och nya sätt att interagera med medborgare men det kräver också investeringar i tekniska lösningar och kompetens.

Följande identifierade behov förutsätter omfördelning av kommunbidrag till kommunstyrelseförvaltningen om de ska kunna prioriteras:

- Finansiering av friskvårdsbidrag till kommunens medarbetare. År 2022 ökade friskvårdsbidraget från 1 200 kronor per person till 2 200 kronor per person och det har bidragit till att fler medarbetare i Luleå kommun nyttjar bidraget. Budgeten ökades 2022 med 3 mkr (till 6,2 mkr), men faktiska kostnader har ökat till 9,6 mkr för året 2024 vilket innebär ett underskott om 3,4 mkr. Antal medarbetare som nyttjat friskvårdsbidraget under 2024 var 6156 personer, alla anställda har dock inte tagit ut fullt friskvårdsbidrag. Kommunstyrelseförvaltningen vill utreda om friskvårdsbidrag och liknande förmåner kan ses som en personalkostnad som kan föras ut på nämnderna. Därtill kan kommunens förmåner till medarbetare behöva ses över för att stå starkare i konkurrensen om personal, främst inom vård och omsorg.

- Utvecklingen av kollektivtrafiken och framtida ny bussdepå kommer att innebära ökade kostnader beroende på omfattning och tidplan.

Vidare pågår översyner av HR och kommunikation vilket kan föranleda att behov uppstår att omfördela kommunbidrag samt investeringar i systemstöd för att effektivisera processer och tillhandahålla ett mer ändamålsenligt stöd medarbetare och chefer.

Det ökade säkerhetspolitiska läget och de komplexa kraven på informationssäkerhet och säkerhetsskydd kräver att nämnderna har tillräckliga resurser för att kommunen ska kunna stärka sin förmåga ytterligare. Nämnderna har ett omfattande eget ansvar inom områdena informationssäkerhet, säkerhetsskydd och civil beredskap där kommunstyrelseförvaltningen bidrar med specialistkompetens, stöd och rådgivning. För att kunna vidta de åtgärder som krävs behövs resursförstärkning samt ekonomiskt utrymme. En förstärkning av resurserna skulle säkerställa att nämnderna kan upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter även under svåra förhållanden och bidra till att stärka kommunens totala beredskap.

En översyn av verksamheten Luleå Science Park pågår efter övergången från Luleå Business Region AB där extern finansiering från näringslivet om 2,3 mkr sker i dagsläget. Denna finansiering kan eventuellt komma att försvinna från 2026, vilket ger konsekvenser att kommunbidrag behövs skjutas till för att bibehålla uppdraget.

2 KS-Kommunstyrelseförvaltningen - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Mkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	284,8	280,5	284,4	288,5	292,6
Kommunbidrag	281,7	277,3	280,9	285,0	289,1
Resultat	**-3,1**	**-3,5**	**-3,5**	**-3,5**	**-3,5**
Specificerade kostnader:					

Se även kostnader som kan tillkomma utifrån förslag för tilläggsuppdragen nedan.

2.1 Drift av planerade förändringar

(Mkr)	2026	2027	2028
Friskvårdsbidrag	3,5	3,5	3,5
Summa	**3,5**	**3,5**	**3,5**

3 KS-Kommunstyrelseförvaltningen - Investeringar

(Mkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**-205,1**				
Bruttoinvesteringar exklusive VA*			**321,3**	**302,9**	**174,2**
Specificering:					
Övrigt			25,3	21,0	20,7
Exploatering arbetsplatsområden			157,6	137,5	57,1
Exploatering bostadsområden			138,4	144,4	96,4
Summa			**321,3**	**302,9**	**174,2**
Exploatering VA (avgiftfinansierad)			80,8	183,4	25,6
**Från 2025 tillämpas bruttoinvesteringredovisning enligt beslut KF 2024-12-16 §202*					

3.1 Planerade investeringar

Kommunstyrelsens behov av investeringar omfattar i huvudsak markförvärv, inventarier och mjukvara. I investeringsbehovet finns också en kommungemensam post för säkerhetsåtgärder samt en post för att genomföra Luleå-förslaget.

I kommunstyrelsens investeringsbudget ingår också exploateringskostnader för att få fram nya bostads- och verksamhetsområden. Inom exploateringsverksamheten är en princip att intäkter från tomtförsäljning ska väga upp kostnaderna för exploateringen av mark, över tid och som helhet. På utgiftssidan finns i dagsläget utmaningar i till exempel kostnadsutvecklingen på entreprenadsidan, men också utifrån parametrar som förorenad mark, behov av utbyggd infrastruktur med mera.

Under de närmaste åren bedöms också den förväntade utvecklingstakten leda till behov av framtunga investeringar och att kostnadssidan därför kan bli större än intäktssidan i det korta perspektivet. Detta behöver då balanseras med högre intäkter framöver i takt med att efterfrågan på byggbar mark ökar.

4 KS-Kommunstyrelseförvaltningen - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Välfungerande vardag för alla				
Möjliggör för fler att stanna kvar i yrket även efter pension för att behålla kompetensen	Inriktning på utredningen beslutas i kommunstyrelsen under januari 2025. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan och ingår i översynen av HR.			
Mer Luleå för fler luleåbor				
Ta fram förslag på medborgardialoger under mandatperioden	Kommunstyrelsen beslutade om inriktning för utredningsuppdraget i under 2024. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Finansieras inom ram.			
Struktur och uppdrag för de kommunala råden	Kommunstyrelsen beslutar om inriktning för utredningsuppdraget kvartal 2, 2025. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Uppskattade kostnader för 2026-2028 avser utökning av samordnare för de kommunala råden.	0,8	0,8	0,8
Underlätta för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA	Uppdraget följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan.			
Utreda att stärka ungdomars inflytande genom ett ungdomsfullmäktige	Föreslås drivas som ett projekt under 2025 och 2026 med särskilda medel från anslaget för strategiska utvecklingsinsatser. Fortsatt finansiering krävs kvartal 3, 2026 och därefter.	0,45	0,9	0,9
Klimatsmart och naturpositiv				

Minska kommunens klimatpåverkan genom klimatsmarta upphandlingar av varor och tjänster till kommunens verksamheter	Kommunstyrelsen beslutade om inriktning för utredningsuppdraget i december 2024. Beslutade kategoriplaner följs upp årligen i nämndens årsuppföljning. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			
Skapa nya naturreservat	Områden och prioritering för nybildande av naturreservat har genomförts och beslutats. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			
Tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040	Kommunstyrelsen beslutade om inriktning för utredningsuppdraget under 2024. Klimatplan är under framtagande inklusive uppföljningen av klimatmålen. Uppdraget följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan.			
Öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel	Politisk förankring om syfte och avgränsning för uppdraget under perioden. Uppdraget följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan.			
Utreda att samordna kommunens varudistribution	Förstudie pågår, tre förslag framtagna inför beslut. Kommer innebära kostnader kring 4-5 mkr men osäkert i dagsläget var i organisationen dessa hamnar och beror även på vilka vägval som görs avseende inriktning och ambition för samordningen.			
Blomstrande näringsliv				
Öka den kommunala servicen så att företag får återkoppling från alla kommunens verksamheter inom 24 timmar	Kommunstyrelsen beslutade om inriktning för utredningsuppdraget i under 2024. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens			

	verksamhetsplan. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			
Förbättra dialogen mellan kommunen och företagen	Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Näringslivsråd inrättat, finansiering inom ram.			
Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud	Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			
Höja servicenivån för företagarna och öka kommunens tillgänglighet	Kommunstyrelsen beslutade om inriktning för utredningsuppdraget i december 2024. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			
Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden	Kommunstyrelsen beslutade om inriktning för utredningsuppdraget i början av 2025. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			
Ta fram en gemensam näringslivsutvecklingsstrategi med Boden	Utredningsuppdraget hanteras inom ramen för avsiktsförklaring för utveckling genom samverkan mellan Luleå och Boden. Genomförandet följs upp under 2025 genom kommunstyrelsens verksamhetsplan. Kommunstyrelsens kostnader finansieras inom ram.			

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, mkr)

Eftersom flertalet av tilläggsuppdragen är i ett tidigt skede och vissa av förslagen ännu inte är färdigutredda, är deras kostnadspåverkan delvis fortfarande osäker. Tilläggsuppdrag som bedöms bli kostnadsdrivande för andra nämnder är exempelvis:

- möjliggör för fler att stanna kvar i yrket även efter pension för att behålla kompetensen

- underlätta för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA

- minska kommunens klimatpåverkan genom klimatsmarta upphandlingar av varor och tjänster till kommunens verksamheter

- skapa nya naturreservat - tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan 2040

- öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel

- samordnad varudistribution

- öka den kommunala servicen så att företag får återkoppling från alla kommunens verksamheter inom 24 timmar

- höja servicenivån för företagarna och öka kommunens tillgänglighet

5 KS-Räddningstjänst - Inledning

Konsekvenser av budgetförutsättningar 2026 - 2028 – KS-Räddningstjänsten

Utdrag ur kommunstyrelsens reglemente

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens räddningstjänst-, sotnings- och olycksförebyggande verksamhet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunstyrelsen ansvarar också för tillsyn och tillståndsprövning enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, förutom för egna verksamheter och objekt.

Verksamhetsuppdrag

Räddningstjänsten Luleå arbetar för att kvinnor och män, flickor och pojkar, som bor och vistas i Luleå ska vara trygga och säkra. Det gör räddningstjänsten genom att förebygga och hantera olyckor och samhällsstörningar.

Sammanfattning

Ekonomikontoret skickade den 10 mars ut budgetförutsättningar med förslag till preliminära driftramar samt investeringsramar för åren 2026–2028. Räddningstjänstens preliminära ram till kommande år är uppräknad från föregående år med prisuppräkningar enligt index.

Budgetförutsättningarna och nämndernas konsekvenser kommer tillsammans med analys och prognoser att vara med som underlag vid beredning och prioriteringar i plan och budget som slutligen fastställs av kommunfullmäktige den 17:e juni. I budget och plan 2026 - 2028 får nämnderna sina slutliga ramar för drift respektive investeringar för de kommande åren. Därefter påbörjas nämndernas arbete med verksamhetsplan inklusive budget. Räddningstjänstens verksamhetsplan för 2026 beslutas i januari 2026 av kommunstyrelsen.

Under 2024 har KS och KF tagit ett beslut om att en RiB-organisation i Sörbyarna ska införas under kommande år. I konsekvensbeskrivningen av budgetförutsättningarna för 2026 – 2028 redovisar räddningstjänsten vilka ökade driftkostnader och investeringar som detta innebär fr o m år 2026 och framåt och som det behöver tillskjutas ytterligare medel för.

Under år 2024 har MSB genomfört granskning av det gemensamma ledningssystemet i Räddsam Nord. MSB har i november 2024 förelagt Räddningssamverkan Nord att senast den 1 januari 2026 öka kapaciteten för övergripande ledning inom

ledningssystemet för räddningstjänst. För detta begär räddningstjänsten utökade medel till kommande år.

Till kommande år finns ett antal reinvesteringar upptagna i investeringsplanen, bl a ett skogsbrandfordon, lastbil med lastväxlare och ett höjdfordon samt ett räddnings- och släckfordon. Även de investeringar som hör till RiB-organisationen i Sörbyarna är upptagna vilket ger ökade kapitalkostnader som räddningstjänsten begär utökade medel för.

Utmaningar

Under ”Utmaningar” har räddningstjänsten tagit upp ett antal faktorer som kommer att påverka räddningstjänsten under de kommande åren, bl a ökad kapacitet i ledningsystemet, nya arbetstidsregler, Luleå industripark och Hertsöheden samt RUHB, räddningstjänst under höjd beredskap.

Ledningssystemet Räddsam Nord

Under 2024 har utvecklingen av ledningssystemet Räddsam Nord fortsatt. Ledningssystemet innebär ett samarbete mellan 19 kommuner i Norr- och Västerbotten. Under 2024 har MSB genomfört en granskning av ledningssystemet. Det som har granskats är bl a systemets förutsättningar till övergripande ledning. MSB har i november förelagt Räddningssamverkan Nord att senast den 1 januari 2026 öka kapaciteten för övergripande ledning inom ledningssystemet för räddningstjänst så att driftchefen oavbrutet kan leda det löpande arbetet i den övergripande ledningen och att driftchefens förutsättningar för systemuppföljning och omvärldsbevakning ständigt säkerställs. Det kommer i praktiken innebära att räddningscentralens bemanning behöver ökas, vilket också kommer innebära ökade kostnader. Kostnaderna för systemet fördelas på alla de 19 ingående kommunerna, men uppskattningsvis skulle det kunna innebära en ökad personalkostnad på 1 mkr för Luleå Räddningstjänst.

Nya arbetstidsreglering om 11-timmars dygnsvila

Den 1 oktober 2023 och den 1 februari 2024 har nya arbetstidsregler trätt i kraft. Ändringarna görs för att kollektivavtalets bestämmelser om dygnsvila ska uppfylla minimikravet om minst 11 timmars dygnsvila och att arbete och dygnsvila ska alternera enligt EU:s arbetstidsdirektiv. Räddningstjänsten har fått dispens för brandmän och styrkeledare om att arbeta dygn under helger t o m oktober 2025. Vakthavande befäl har fått dispens om att arbeta dygn t o m 31 maj 2025. Det pågår fortfarande förhandlingar så det är oklart vad som händer efter dessa datum. Dispensen ska tillämpas restriktivt och söks årligen. Om systemet för brandmän går tillbaka till det som gällde i februari 2024 så kan man förvänta sig uppsägningar och ett

kompetenstapp på ca 10 - 20%, alternativet är att det införs ett femte skift-system vilket kräver 25% mer personal. Den kompenserande vilan efter beredskap medför också ökade kostnader då personal måste inkallas, ibland på övertid. Sammantaget så medför de nya arbetstidsreglerna utmaningar till kommande år i form av schemaplanering, att få nuvarande antal medarbetare att ”räcka till” med tanke på arbetstidsreglerna samt ökade kostnader på grund av kompenserande vila och annat som tillkommer.

Planer för växande Luleå och nya riskfyllda industrier

De planer som finns för ett växande Luleå kommer också att påverka den andel invånare i Luleå som nås av insats inom 10 minuter. 2017 uppgick den till 82 % och med placeringen av den nya Räddningsstationen på Risslan så uppgår den till 70% fr o m år 2021. År 2017 fanns även en brandstation i Gammelstad vilket förklarar den högre procentsatsen. På sikt kan ett växande Luleå innebära att räddningstjänsten kan komma att behöva utöka sin verksamhet om man vill behålla den nuvarande andelen invånare som nås av en insats inom 10 minuter. Ett beslut om att en RIB-organisation ska placeras i Sörbyarna har fattats av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har fattat beslut om att medel för drift och investeringar ska tas upp i plan och budget 2026 – 2028.

Ett förslag till lämplig tomt för RiB-stationen har presenterats av ISF, Infrastruktur och Serviceförvaltningen, och detta förslag planerar man att gå vidare med.

De nya industriområden som planeras på Hertsöheden kommer att medföra särskilt riskfylld industri. Även ett bostadsområde är planerat i samma område. Företag som bedriver särskilt farlig verksamhet har särskilda skyldigheter att till viss del själva bekosta viss beredskap för skydd mot olyckor och kommunen har en skyldighet att planera så att en normal insatstid kan upprätthållas till bostäder och verksamheter. Detta kan innebära att både kommunen och de nya verksamheterna kommer att behöva se över beredskapshållningen mot område sydost.

Nya bränsleslag och ny teknik för omställning skapar nya och väsentligt mer komplexa olycksrisker och samband vilket medför att räddningsinsatserna får allt svårare utmaningar att hantera. Detta innebär ökade krav på räddningstjänstens medarbetare och utrustning för att kunna genomföra komplexa räddningsinsatser med tillfredställande resultat.

Räddningstjänstens Myndighetsutövning

Under 2024 har det varit ett ökat tryck på sektionen Myndighetsutövning med anledning av att Framtidens Luleå, Luleå Industripark och Hertsöheden är på gång

vilket har medfört att det är svårt att hinna med planerade tillsyner och viss omprioritering har gjorts. Arbetsmängden för sektionen Myndighetsutövning förväntas fortsätta öka till kommande år med anledning av alla satsningar i kommunen. Parallellt med det tar Luleå kommun krafttag i frågan om kommunens service och bemötande. Tillgängligheten per telefon är redan god men sektionen Myndighet jobbar hårt även med service och bemötande, men kämpar med resurser.

RUHB – Räddningstjänst under höjd beredskap

För närvarande finns tre prioriterade uppgifter inom RUHB, Räddningstjänst under höjd beredskap, kompetenshöjning totalförsvar, stärkt arbete säkerhetsskydd samt krigsorganisation. Norrbottens län har fått visst stöd från MSB inom området höjd beredskap, vilket innebär en stödtjänst för länet placerat på räddningstjänsten Luleå. Det avser 1 mkr för övergripande planering av krigsorganisation, organisering av räddningstjänsten under höjd beredskap, kontinuitetshantering och säkerhetsskyddsanalys samt att utbilda inom länet. En person har anställts för detta under året. Uppdraget är treårigt, men beslut fattas från MSB årligen. Under 2025 kommer civilpliktiga räddningspersoner börja mönstras in och ges grundutbildning som civilpliktiga brandmän och återuppbyggnaden planeras att fortgå minst till 2033. En omfattande kompetensuppbyggnad även på befintliga brandmän planeras att genomföras på en treårsperiod, från hösten 2025 - 2027.

6 KS-Räddningstjänst - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Mkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	-77,2	-76,2	-77,0	-78,0	-78,0
Kommunbidrag	77,0	76,2	77,0	78,0	78,0
Resultat	**-0,2**	**0**	**0**	**0**	**0**
Specificerade kostnader:					
Räddningstjänst	-77,2	-76,2	-77,0	-78,0	-78,0

Kommentar

Följande utmaningar bedömer Räddningstjänsten ha möjlighet att klara av inom befintligt kommunbidrag för närvarande

Ökad arbetsmängd för sektion Myndighetsutövning

Arbetsmängden för sektionen Myndighetsutövning har ökat och förväntas öka till kommande år med anledning av alla satsningar i kommunen. Det pågår också ett arbete med att förbättra servicen inom Luleå kommun vilket också påverkar sektionens arbete. För närvarande förväntas sektion Myndighet klara sitt uppdrag inom tilldelade resurser, även om de är något ansträngda.

6.1 Drift av planerade förändringar

(Mkr)	2026	2027	2028
Behov som inte bedöms kunna finansieras inom ram			
Beslutad politisk satsning			
RiB-organisation i Sörbyarna	5,0	5,7	10,0
Övrigt			
Utökning av ledningssystem Räddsam Nord	1,0	1,0	1,0
Summa	**6,0**	**6,7**	**11,0**

Kommentar

Behov som inte bedöms kunna finansieras inom ram

RiB-organisation i Sörbyarna

Under 2024 har KS och KF tagit ett beslut om att en RiB-organisation i Sörbyarna ska införas under kommande år innebärande en RiB-organisation med fem personer i beredskap, en RiB-samordnare samt investeringar i fordon och annan utrustning samt en ny räddningsstation.

I konsekvensbeskrivningen av budgetförutsättningarna för 2026 – 2028 redovisar räddningstjänsten vilka ökade driftkostnader och investeringar som detta innebär fr o m år 2026 och framåt och som det behöver tillskjutas ytterligare kommunbidrag för.

Kostnaderna fördelar sig enligt nedan:

(Mkr)	2026	2027	2028
RiB-organisation i Sörbyarna			
Personalkostnad inklusive utbildning år 2026 och 2027	4,2	4,6	5,9
Lokalhyra			1,4
Kapitalkostnad	0,7	0,7	1,8
Övriga driftkostnader	0,1	0,4	0,9
Summa	**5,0**	**5,7**	**10,0**

Utökning av ledningssystem Räddsam Nord

Under 2024 har utvecklingen av ledningssystemet Räddsam Nord fortsatt. Ledningssystemet innebär ett samarbete mellan 19 kommuner i Norr- och Västerbotten. Under 2024 har MSB genomfört en granskning av ledningssystemet. Det som har granskats är bl a systemets förutsättningar till övergripande ledning. MSB har i november förelagt Räddningssamverkan Nord att senast den 1 januari 2026 öka kapaciteten för övergripande ledning inom ledningssystemet för räddningstjänst så att driftchefen oavbrutet kan leda det löpande arbetet i den övergripande ledningen och att driftchefens förutsättningar för systemuppföljning och omvärldsbevakning ständigt säkerställs. Det kommer i praktiken innebära att räddningscentralens bemanning behöver ökas, vilket också kommer innebära ökade kostnader. Kostnaderna för systemet fördelas på alla de 19 ingående kommunerna, men uppskattningsvis skulle det innebära en ökad personalkostnad på 1 mkr för Luleå Räddningstjänst för vilket räddningstjänstens begär utökade medel för.

Om räddningstjänsten inte erhåller kostnadstäckning för detta föreläggandekrav, måste effektivisering/neddragning göras på annan verksamhet i motsvarande mängd.

Ny arbetstidsreglering om 11 timmars dygnsvila

Nytt kollektivavtal gällande 11 timmars dygnsvila trädde i kraft hösten 2023, vilket i praktiken omöjliggjorde schemaläggning av längre arbetspass. Kollektivavtalet har medgett dispens under vissa premisser från tillämpning av regelverket och större delen av svensk blåljusverksamhet har sökt dispenser. Frågan är mycket infekterad från både fackligt och arbetsgivarhåll och yrkanden på att bland annat ta bort dispensmöjligheten processas i avtalsrörelsen under våren 2025. Räddningstjänsten har två gällande dispenser, för olika personalgrupper med olika löptider. För brandmän gäller dispens för att jobba dygn på helger tom oktober 2025. Om avtalsrörelsen skulle tvinga räddningstjänsten tillbaka helt till delat dygn, bedöms inte hållbara scheman kunna utformas med mindre än att personalstyrkan ökas med 25%. Avtalsrörelsen löper under våren 2025 och ska i normalfallet ha tecknat nya avtal 1 april.

RUHB – Räddningstjänst under höjd beredskap

För närvarande finns av staten givna tre prioriterade uppgifter inom RUHB, Räddningstjänst under höjd beredskap, kompetenshöjning totalförsvar, stärkt arbete säkerhetsskydd samt krigsorganisation. Hur uppdraget kommer att se ut till kommande år är för närvarande inte känt och inte heller vilken finansiering från MSB som medföljer. Övergripande för hela Sverige gäller att räddningstjänstförmågan som minst ska fördubblas i höjd beredskap, vilket innebär att personal, materiel, logement, kommunikationsutrustning osv. också ska fördubblas. Det är tyvärr osannolikt att staten kommer att ge 100% kostnadstäckning för behoven. Räddningstjänsten återkommer stegvis när delar av behoven klarläggs.

7 KS-Räddningstjänst - Investeringar

(Mkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**4,0**	**3,4**	**9,5**	**12,5**	**33,2**
Specificering					
Lastbil med lastväxlare	1,8				
Räddningsbåt	1,2				
6-hjuling	0,2				
FIP-bil	0,8				
Skogsbrandfordon		2,0			
Räddnings- och skyddsutrustning		1,1	1,1	1,2	1,2
Luleå Räddningsstation inventarier		0,3			
Ledningsfordon			1,2		
Dragbil			0,8		
Lastbil med lastväxlare			3,5		
Inventarier Luleå Räddnignstation			0,3	0,3	0,3
Höjdfordon				11,0	
Släck- och Räddningsbil					7,0
Summa	**4,0**	**3,4**	**6,9**	**12,5**	**8,5**
Investeringar till RiB-organisation i Sörbyarna					
FIP-bil liten			0,6		
FIP-bil stor			1,2		
Larmställ			0,3		0,4
Rökskydd/RTJ-utrusning			0,3		0,4
Teknik, utalarmering Rakel			0,2		
Stationsbyggnad Sörbyarna					15,0
Inventarier stationsbyggnad					1,5
Räddnings- och släckbil					6,4
Motorsprutor					0,4

Båt					0,2
Contal					0,4
Summa			**2,6**		**24,7**
Total summa	**4,0**	**3,4**	**9,5**	**12,5**	**33,2**

7.1 Planerade investeringar

Till kommande år finns ett antal reinvesteringar upptagna i investeringsplanen, bl a ett skogsbrandfordon, lastbil med lastväxlare, höjdfordon och en släck- och räddningsbil.

RiB organisation i Sörbyarna

I utredningen av en RiB-organisaton i Sörbyarna har ovanstående investeringar tagits upp. De har uppdaterats till aktuella investeringskostnader i tabellen ovan och ingår i beslutet om att inrätta en RiB-organisation i Sörbyarna som tagits av KS och KF under 2024. De kommer att generera ökade kostnader för vilka räddningstjänsten begär utökade medel för.

4 Nyckeltal och verksamhetsmått

Ett sätt att presentera hur räddningstjänstens verksamhet och kostnadsbild ser ut och har utvecklats är att jämföra nyckeltal med andra kommuner/räddningstjänster. Nationellt är det dock vanligt med större räddningstjänstförbund som i dessa fall också medför vissa stordriftsfördelar.

Nettokostnad för räddningstjänst för Norrbottens kommuner, kr/invånare (Kolada)

Norrbottenskommun	2020	2021	2022	2023
Luleå	687	849	838	941
Arjeplog	2457	2677	2862	3147
Arvidsjaur	1407	1564	1580	1708
Boden	1102	1131	1152	1241
Gällivare	1401	1451	1432	1499
Haparanda	1058	996	1060	1184
Jokkmokk	2030	2108	2463	3213
Kalix	1043	1070	1221	1334
Kiruna	1243	1580	1638	1759
Pajala	1434	1488	1513	1604

Piteå	982	1002	1007	1061
Älvsbyn	986	1050	1281	1605
Överkalix	1692	1926	1811	1898
Övertorneå	1131	1231	1338	1425
Valdakommuner, ovägt medel	1332	1437	1514	1688

Jämför man Norrbottens räddningstjänster är Luleå mycket kostnadseffektiv, i snitt 45% billigare. Högst nettokostnad i Sverige har Sorsele med 4 114 kr/inv följt av Åsele 3 583 kr/inv. Båda kommunerna ligger i Västerbotten.

Nettokostnad för räddningstjänst för valda kommuner kr/invånare (Kolada)

Kommun	2020	2021	2022	2023
Luleå	687	849	838	941
Helsingborg (Skåne Nordväst)	682	870	881	910
Karlstad (Karlstadregionen)	724	739	745	783
Linköping (Östra Götaland)	652	666	669	731
Norrköping (Östra Götaland)	660	659	663	729
Piteå	982	1002	1007	1061
Skellfteå	842	844	873	893
Umeå (Umeåregionen)	571	575	618	686
Valda kommuner, ovägt medel	748	775	787	940

Tabellen innehåller jämförelsekommuner med liknande ”räddningstjänstförutsättningar” som Luleå.

Jämför man räddningstjänsten med andra jämnstora eller större kommuners räddningstjänster är Luleå på samma nivå i nuläget. Ökningen i kostnader från 2020 och framåt beror på Luleå Räddningsstation som är nybyggd. Jämför man bemanning så kommer man att se att Räddningstjänsten Luleå är lika eller mer kostnadseffektiv än de flesta andra räddningstjänstorganisationer.

Till 2021 har räddningstjänsten fått utökat kommunbidrag för Luleå Räddningsstation vilket förklarar skillnaden mellan år 2021 och 2020. Den nya högre kravbilden utifrån LSO som finansieras med 3 mkr har också att höjt jämförelsetalet från 2023 och framåt men detsamma gäller dock många räddningstjänstorganisationer, så sannolikt ändras inte de relativa jämförelsetalen i någon större grad av detta. Generellt kan sägas att kostnader drivs av långa avstånd, glesbygd, kallt klimat och småskalighet. Stora organisationer i tätbebyggda stadsområden är generellt mest kostnadseffektiva.

Antal årsarbetskrafter per 10 000 för valda kommuner år 2021

Kommun alternativt räddningstjänst-förbund	Antal invånare nov 2021	Årsarbetskraft för tillsyn LSO 5 kap. 1§ per 10 000 invånare	Årsarbets-kraft för information och rådgivning, LSO 3 kap 2 § per 10 000 invånare	Totalt antal anställda som deltids-brandmän /RIB per 10 000 invånare	Totalt antal anställda som heltidsbrandmän per 10 000 invånare
Luleå Kommun	78870	0,24	0,03	2,79	5,33
Karlstadsregionens räddnignstjänstförbund	148519	0,10	0,10	15,82	3,03
Räddningstjänsten Piteå Älvsbyn	50370	0,40	0,55	12,51	6,55
Räddningstjänsten Skåne Nordväst	219949	0,30	0,27	4,5	5,23
Räddningstjänsten Östra Götaland	343636	0,15	0,2	5,76	4,34
Skellefteå Kommun	73320	0,27	0,14	20,87	4,50
Umeåregionens brandförsvar	143379	0,12	0,02	10,32	3,70

Någon ny statistik för 2023 har MSB inte redovisat utan därför kvarstår statistiken från 2021. I jämförelse av personella resurser är det främst i antalet deltidsbrandmän som Luleå sticker ut med få sådana resurser jämfört med ovan kommuner. Detta märks i styrkeuppbyggnaden till en större räddningsinsats i Luleå som är mer beroende av grannkommunerna och därmed tar längre tid. Det märks också genom att täckningsgraden för respons inom 10 minuter är låg.

**Andel invånare i Luleå kommun som nås av en insats inom 10, 20 och 30 minuter, % **

Andel invånare i Luleå kommun som nås av en insats	2020	2021	2022	2023	2024
inom 10 minuter %	73	70	66	66	66
inom 20 minuter %	96	96	96	96	96
inom 30 minuter %	99	99	99	99	99

Till år 2022 har modelleringen av antal invånare som nås av en insats inom 10 minuter förändrats på så sätt att simuleringen av körtider på ett bättre sätt ska visa den faktiska körtiden. Detta förklarar att andelen som nås av en insats inom 10 minuter har sjunkit

från 70% till 66%. Tidigare förändringar i andel invånare som nås av en insats inom 10 minuter beror på flytten till den nya räddningsstationen år 2021, och stängningen av Gammelstads brandstation år 2018 som innebar att andelen invånare i Luleå kommun som nås av en insats inom 10 minuter sjönk till 73% från 82 % år 2017 enligt det tidigare sättet att simulera. Med införandet av en RIB-organisation i Sörbyarna förväntas med nuvarande bostadsområden och befolkningsmängd att siffrorna kunna uppjusteras med ca 4 procentenheter för inom 10 min, dvs insatstid 10-min totalt ca 70% och responstid 10-totalt ca 51%.

Myndigheten för samhällsskydd, MSB; anger sedan 2022 att kommunerna bör redovisa det nya begreppet responstid som också inkluderar SOS-Alarms larmbehandlingstid. Mäter man denna så når räddningstjänsten i Luleå 47% av befolkningen inom 10 minuter år 2024.

Antal utryckningar

	2020	2021	2022	2023	2024
Antal utryckning per år	983	883	959	995	1060
Fördelat enligt följande					
Antal utryckning brand i byggnad	72	50	62	65	64
Antal utryckningar brand ej i byggnad	80	62	68	76	72
Antal utryckning trafikolycka	142	139	133	142	127
Antal utryckningar drunkningstillbud	4	2	5	6	3
Antal automatlarm ej brand	285	289	345	351	388
Motbud, exempelvis vid automatlarm	123	160	145	123	165
Antal övriga larm	277	181	201	214	241

Antalet utryckningar för år 2024 är något högre än år 2023 och är nu något högre än innan pandemin. Antalet automatlarm ej brand är något högre än år 2023. Automatlarmen har legat på en något lägre nivå under år 2020 och 2021 vilket eventuellt kan förklaras av pandemin som medförde att många verksamheter uppmanade medarbetare att arbeta hemma, vilket genererade färre antal automatlarm på arbetsplatserna och färre olyckor generellt.

Antalet utryckningar för trafikolyckor är något färre än 2023. Under pandemin var det färre utryckningar angående trafikolyckor förmodligen på att trafiken till och från arbetsplatserna gick ner då fler arbetade hemifrån.

Utbildningar och myndighetsutövning

Nyckeltal/Verksamhetsmått	2020	2021	2022	2023	2024
Antal utbildade personer	1150	1002	2289	2372	2466
Antal tilsyner	47	93	123	128	106
Antal tillstånd	36	25	24	31	37
Antal remisser	155	128	192	166	304

Coronapandemin har påverkat antalet utbildade under året vilket syns ovan men antalet har ökat jämfört mot 2021. Sedan 2018 har utbildningen GRIB, Grundläggande räddningstjänstutbildning genomförts vid RUC.

Räddningstjänsten genomför årligen en föreställning för barn ”Elden är lös”, De barn som har sett föreställningen redovisas inte ovan. Räddningstjänsten informerar också medborgare i samband med hembesök och dessa är inte heller inräknade i antal utbildade personer.

Utförda tillsyner uppgår till ca 63% av de planerade tillsynerna. Under åren 2020 och 2021 uppgick utförda tillsyner till 30% respektive 63 % av de planerade beroende de begränsningar som pandemin innebar.

Antalet givna tillstånd varierar mellan åren beroende på hur många som ansöker om tillstånd och har lämnat fullständiga handlingar så att ett beslut kan fattas gällande nytt tillstånd.

Räddningstjänsten besvarar det antal remisser som kommer in vilket kan variera mellan åren. I 2024 års statistik har medräknats samtliga remisser som sektionen Myndighet har hanterat. Antalet remisser från andra myndigheter avseende Ordningslag, Alkohollag och Miljöbalk uppgick till 234 st och antalet remisser avseende Plan och bygglag och samhällsplanering uppgick till 70 st, sammanlagt 304 st.

8 Arbetsmarknads- och gymnasienämnd - Inledning

Förslaget till budgetförutsättningar inför budgetåret 2026 innehåller inga effektiviseringar riktade till arbetsmarknads- och gymnasienämnden (AGN). I föreslaget kommunbidrag ingår uppräkningar för lönerevisionen samt prisuppräkningar. Nämnden bedöms ha en budget i balans inför kommande år, med undantag för de kostnader som uppstår utifrån en förändrad skolstruktur.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden (AGN) har nu varit igång sedan den 1 september 2024 med verksamheterna i gymnasieskolan tillsammans med tillväxt, integration och arbetsmarknad samt vuxenutbildning.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen omhändertar två nämnder, barn- och utbildningsnämnden samt arbetsmarknads- och gymnasienämnden. Budget för förvaltningsstödet delas mellan barn- och utbildningsnämnden (BUN) och arbetsmarknads- och gymnasienämnden, men finns hos BUN, dvs gemensamma kostnader för arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen såsom förvaltningsledning, förvaltningsstöd inom IT, administration, ekonomi, lokaler, HR samt kansli är gemensamma. Budgeten för förvaltningsstöd innehåller även kostnader för förvaltningens gemensamma IT-kostnader, skolskjuts, elevresor, kapitalkostnader för förvaltningsgemensamma investeringar, 4-kantskansliet för gymnasiesamverkan samt gemensamma lokaler. Personalkostnader motsvarar ca 38% av total budget inom förvaltningsstödet.

Kommunens demografimodell ger avdrag i nämndens budget för kommande års volymminskning inom gymnasieskola. Det kan sedan skönjas en svag ökning för 2027 för att sedan åter minska inför 2028 och framåt. Modellen är beräknad utifrån en befolkningsökning på 400 personer, vilket är den grund som kommunen bedömt ekonomin på. Kommunen växer men de unga minskar, så det totala skatteunderlaget för kommunen är förbättrat, men kommer inte skolan till gagn. I de kommunala budgetförutsättningarna framgår att gruppen barn 0-15 år minskar med ungefär 10% fram till år 2035 vilket på lång sikt påverkar även gymnasieeleverna 16-19 år, som enligt prognosen fram till 2035 endast har en ökning med 0,9% i jämförelse med de prognoser som togs fram 2023. Befolkningsutvecklingen påverkar nivån på nämndens budget utifrån att en demografimodell används och det behöver vägas in i de kommunövergripande strategierna eftersom kommunen samtidigt har ett mål att växa utöver normal befolkningsutveckling och nå 100 000 invånare.

Den gröna omställningen och kommande etableringar ställer höga krav på strategisk planering i nämndens alla verksamheter. För att de stora industrisatsningarna i regionen ska kunna realiseras fullt ut krävs att arbetskraften ökar, antingen genom ett ökat arbetskraftsdeltagande i regionen eller en inflyttning från andra delar av Sverige eller andra länder. Att öka inflyttningen är emellertid en komplex uppgift där det krävs mer än bara erbjudan om ett arbete för att motivera personer till att flytta. För att flytta till en ny plats krävs såväl ett lämpligt boende som en fungerade samhällsstruktur med tillgång till exempelvis vård och skola.

Det förändrade säkerhetsläget ställer högre krav än tidigare. Förvaltningen har under lång tid kontinuerligt arbetat med krisplaner och förberedelser för att det värsta kan inträffa. I arbetet med kriser ingår att försöka analysera vilka hot, risker och sårbarheter som finns. Fokus för 2025 är informationssäkerhet, beredskap samt säkerhetsskyddsanalys där kommunens avdelning för Säkerhet och beredskap bistår förvaltningarna. Resurserna för att arbeta med dessa frågor är begränsade men kommer att prioriteras i den mån det är möjligt. Fokus inom förvaltningen är det brottsförebyggande arbetet med koppling till hot & våld. Utifrån skolsäkerhet finns också en pågående utredning kring skolor mot brott där nya bestämmelser föreslås träda i kraft 1 juli 2025 och en åtgärdsplan för detta ska vara upprättad den 1 januari 2026. Eventuella satsningar inom säkerhetsområdet finns idag inte budgeterat.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan redovisade ett överskott på 4,3 mkr för helåret 2024. Utifrån ett tidigt prognosticerat bestående överskott har det varit möjligt att förstärka elevhälsan. Prioriteringen att förstärka elevhälsan gjordes utifrån det ordförandeuppdrag som erhölls under 2024 där det lyftes fram att stödbehoven hos eleverna är stora och att fler elever kommer till gymnasiet med bristande förkunskaper samt att den psykiska ohälsan ökar. Utifrån det beslutades en förstärkning med tre tjänster inom elevhälsan. För att öka tryggheten i gymnasiet och möta social oro och normbrytande beteenden har också två socialpedagoger anställts.

Inom gymnasieskolan ställs krav på att antal platser på yrkesprogram bör öka, för att möta ökat behov av arbetskraft. All statistik visar att det är främst utbildade från yrkesprogram som efterfrågas. Det är nu också ett lagkrav att skolhuvudmän ska ta hänsyn till vilka utbildningar som efterfrågas. Trenden i Luleå är ett ökat söktryck till yrkesprogrammen. Luleå Gymnasieskola fick utökad lokalyta under hösten 2024, för att skapa utrymme för kvalitetsförbättringar och tillväxtmöjligheter för yrkesprogrammen. Yrkesprogram kräver betydligt större lokaler än de teoretiska programmen. Ytterligare ett syfte med lokalförstärkningen var att gymnasiet då kunde

lämna över lokaler för start av en internationell grundskola. För att klara ökade lokalkostnader fick gymnasiet ett tillskott 2024 på 1,3 mkr. När lokalerna anpassades till den nya verksamheten blev dock ombyggnationen betydligt dyrare än prognos, vilket innebär att hyreskostnaden blev 4 mkr dyrare än beräknat. Detta innebär ofinansierade lokalkostnader för 2025. Utifrån dessa lokalkostnader bedöms inte gymnasiets budget vara i balans för 2025. Hur stort underskott som kan förväntas för 2025 är dock svårt att förutspå då mycket beror på hur antagningen till höstterminen ser ut. Vilka typer av program de kommunala eleverna väljer, hur många elever från andra kommuner som väljer att studera i Luleå, hur många elever som väljer fristående gymnasieprogram påverkar ekonomin. Trenden har varit att fristående skolors etableringar fortsätter att utmana gymnasieskolans budgetförutsättningar genom utökade utbetalningar, framför allt inom yrkesprogrammen som också är mer kostsamma.

Utöver detta är gymnasieskolan inne i en omfattande förändring. Ämnesreformen GY25 börjar gälla från den 1 juli 2025. Ämnen, examensmål, programmål och programstrukturer förändras och med det kommer kostnader för nya lärverktyg. Under budgetår 2024 kunde en del lärverktyg för GY25 köpas in, dock endast i ringa omfattning då läromedelsförlagen inte hunnit uppdatera/anpassa läromedel till den nya reformen.

Demografimodellen ger ett avdrag motsvarande 2,1 mkr för 2026 för att sedan tillfälligt ges ett tillskott med 1,4 mkr 2027 och för 2028 åter ett avdrag med hela 9 mkr. Prognoserna har ändrats relativt kraftigt sedan planeringsförutsättningarna för 2025 togs vilket gör att det är svårt att göra bedömningar längre fram i tiden än 2026, men det kan konstateras att elevunderlaget minskar. Utifrån detta finns det osäkerheter inför 2026 utifrån elevunderlag, men också utifrån de fristående verksamheternas utveckling.

Lokalkostnaderna tas upp under avsnittet Planerade investeringar. Om tillskott ges för lokalkostnader bedöms gymnasiet preliminärt att ha en budget i balans inför 2026. Om det visar sig längre fram att så inte är fallet behöver verksamheten återkomma med åtgärder och omhändertas inom nämndens totala budget.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningens budget är i balans och bedöms vara så även för 2026. Det finns dock osäkerhetsfaktorer.

SFI har beviljats medel för ett treårigt projekt som i stora drag handlar om att inrikta språkundervisningen mot arbetslivet och SFI har även möjliggjorts för alla ukrainska

massflyktingar. Projektmedel och statsbidrag för dessa satsningar tar slut under 2025 samtidigt som inflödet av personer som har behov av SFI ökar, framför allt de högre studievägarna, beroende på att det kommer fler människor med medföljande till Luleå tekniska universitet samt att man kommit till Sverige som gästarbetare och vill lära sig språket. Om behoven ökar ytterligare avseende SFI kan det vara svårt att omhänderta dessa kostnader inom ordinarie budgetram.

Projektmedel söktes för en satsning på mobila team, ett projekt med syfte att underlätta för språkutbildning ute på arbetsplatser. Det hade varit hjälpsamt för bland annat utrikesfödda personer som arbetar inom vård och omsorg och samtidigt studerar på vuxenutbildningen. Inga projektmedel erhölls dock så satsningen kunde inte genomföras.

SFI bedriver även uppsökande verksamhet för föräldralediga mammor. Projektet innebär att erbjuda språk- och samhällsundervisning på mötesplatsen för öppna förskolan där föräldralediga utlandsfödda mammor ofta träffas. Den satsningen möjliggörs även fortsatt av statsbidrag.

När det gäller vuxenutbildningen är det idag ett för lågt söktryck till befintliga yrkesutbildningar. En svag förbättring kan dock skönjas och marknadsföring av dessa utbildningar behöver vara i fokus även för 2025.

Inom gymnasial yrkesutbildning har ett industricampus tagits i drift under 2025, vilket varit möjligt utifrån en finansiering från Tillväxtverket. Industriutbildningen kommer också att vara riksrekryterande vilket förhoppningsvis kan leda till inflyttning.

Gemensamt arbetar nämnden för stärkt yrkesutbildning och effektiva samordnade branschråd. Att kommunen levererar utbildning med hög kvalitet ökar attraktiviteten till vår kommun.

Det har även beslutats i kommunfullmäktige att arbetsmarknads- och gymnasienämnden och därmed vuxenutbildningen ska överta verksamheten i Nordiskt FlygTeknikCentrum (NFTC). Detta möjliggör för vuxenutbildningen att utveckla uppdragsutbildningar i större omfattning än tidigare. Dock har NFTC under en längre tid upplevt ekonomiska svårigheter. Resultatet för 2023 var ca - 4 miljoner kronor och för år 2022 - 3,7 miljoner kronor. Utifrån detta har beslutet om övertagande till förvaltning fattats med förutsättningen att en förlusttäckning ges för drift under tre år samt att medel för övertagande av inventarier erhålls. En uppföljning och utvärdering av den nya driftsformen ska också ske efter tre år. Övergången är planerad till den 1 januari 2026. Nämnden ska vid delårsrapporten i augusti 2026 redogöra för

hur mycket kommunbidrag som behöver omföras för att täcka beräknat underskott för aktuellt år.

Tillväxt, integration och arbete

Avdelningen redovisade ett överskott med 8,7 mkr och bedöms ha en budget i balans även för 2026.

Arbetsmarknadsenheten hade under förra året en ökad efterfrågan på arbetsträningsplatser främst från Arbetsförmedlingen. Den låga arbetslösheten medför att de individer som anvisas till kommunen står väldigt långt från arbetsmarknaden. Ett utvecklingsarbete är påbörjat för att skapa fler verktyg och samarbeten för att tillgodose behoven hos målgruppen. En del i arbetet med deltagaren är att stöd och hjälp med att komma i kontakt med rätt myndighet/instans för att få hjälp och stöd utifrån sina behov och förutsättningar. Med anledning av att antalet deltagare har ökat under 2024 kommer fler även kunna erbjudas en beredskapsanställning i någon av kommunens verksamheter som ett steg i deltagarens progression. Ökade kostnader är möjligt att omhänderta inom befintlig budget.

Det är under utredning att införa en aktivitetsplikt för personer som uppbär försörjningsstöd. Det innebär att kommunen görs skyldig att tillhandahålla aktiviteter som stärker försörjningsstödtagarens möjligheter på arbetsmarknaden. Det nya kravet planeras införas under mitten av 2026 men det återstår en del frågetecken som exempelvis samverkan med Arbetsförmedlingen, målgruppen samt statlig ersättning till kommunerna. Det är i nuläget svårt att göra någon bedömning om kostnaderna är möjliga att omhänderta inom befintlig budget.

Antalet ungdomar inom feriejobbverksamheten har minskat. Mindre ungdomsgrupper och en god arbetsmarknad medför att färre ansöker om feriejobb. Luleå kommun har en garanti som innebär att alla som ansöker och har rätt ålder garanteras tre veckors feriejobb. Det medför att det är svårt att budgetera verksamheten, eftersom det kan variera från år till år hur många som ansöker om jobb under sommaren. Inför sommaren 2025 planeras en löneökning motsvarande 10 kr per timme vilket medför en prognostiserad kostnadsökning motsvarande 1 mkr, som kan omhändertas inom befintlig budget.

Inventariebanken har under hösten 2024 flyttat till nya lokaler vilket medför en ökad hyreskostnad på 1 mkr. De nya lokalerna är däremot betydligt mer anpassade för verksamheten än tidigare. Kostnaderna kan omhändertas inom befintlig budget.

I tilldelad ram finns en tilläggsbudget för projektet ”Samverkan för kompetensförsörjning” som motsvarar 3,9 mkr årligen till och med 2026. Det är en

vidareutveckling av Kompetenslotsen där projektmedlen tog slut halvårsskiftet 2024. Hela satsningen på Kompetenslotsen är finansierad av en tilläggsbudget och projektmedel. För att kunna bygga upp en basbemanning och vara effektiva över tid så behöver sju personer omhändertas i ordinarie budgetram, vilket bör vara målsättningen för att omhänderta den uppbyggda strukturen kring kompetensförsörjningsutmaningen när nuvarande budget upphör.

Utöver tilldelad tilläggsbudget bedriver även Tillväxtenheten flera externfinansierade projekt i samarbete med andra myndigheter, kommuner och näringslivet. Projekten har olika tidsperioder, budget och krav på medfinansiering. Projekten möjliggör att Luleå kan intensifiera arbetet med kompetensförsörjningsutmaningen, jobba innovativt och samverka med både myndigheter, utbildningsaktörer, kommuner och näringsliv för att tillvarata befintlig kompetens samt attrahera kompetens nationellt och internationellt. Alla externfinansierade projekt kräver en medfinansiering i olika omfattningen, vilket medför att verksamheten måste ha en grundfinansiering för att även kunna ansöka och bedriva projekten.

Kommuntalet för mottagande av nyanlända under 2025 är 76 personer (varav 37 kvotflyktingar och före detta asylsökande samt 39 folkbokförda massflyktingar) vilket är motsvarande nivåer som tidigare år. Utöver det ska Luleå ta emot 46 skyddsbehövande enlig massflyktningsdirektivet, vilket är i första hand flyktingar från Ukraina. Under hösten får kommunen besked om 2026 års nivåer men det finns inte något som tyder på några stora förändringar i mottagandet.

Bedömning

Utifrån det preliminära budgetförslaget görs bedömningen att nämnden kan omhänderta de effektiviseringar som behöver göras utifrån nämndens kostnadsökningar, däremot inte det som är kopplat till genomförandet av en ny skolstruktur. Dessa kostnader beskrivs vidare i avsnittet Planerade investeringar och uppgår totalt till 15,2 mkr för 2026 och 22,4 mkr för 2027.

I denna konsekvensbeskrivningsbedömning tas inte hänsyn till övertagandet av Nordiskt FlygTeknikCentrum (NFTC) då det beslutats att detta ska redovisas i delårsrapporten per augusti 2026 för att då erhålla förlusttäckning.

9 Arbetsmarknads- och gymnasienämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	481 700	465 884	472 000	475 000	472 000
Kommunbidrag	464 000	465 884	472 000	475 000	472 000
Resultat					
Specificerade kostnader:					
Exempel på satsningar som görs inom nämndens område:					
Förstärkt elevhälsa			2 500	2 500	2 500
Trygghetsskapande åtgärder inom gymnasiet (personal)			1 500	1 500	1 500
Nya läromedel utifrån ny ämnesreform GY 25			500	500	500
Internationellt utbyte (Erasmus, externfinansierat)			2 000	2 000	
Bibehållen kvalitet trots minskande elevvolym			2 000	2 000	2 000
Fluktuationer inom gymnasieskolan, val av program externa utförare, val inom fyrkanten			x	x	x
Ökning av läsande på SFI och satsning på föräldralediga mammor			x	x	x
Arbete för stärkt yrkesutbildning inklusive marknadsföring (extern finansiering)			6 500	6 500	x
Fler erbjuds beredskapsanställningar			x	x	x
Höjda löner för feriejobb			1 000	1 000	1 000
Nya bättre anpassade lokaler för Inventariebanken			1 000	1 000	1 000
Projektverksamhet inom tillväxt, integration och arbetsmarknad för att öka inflyttningen (extern finansiering):					
Green Future Competence 2.0			3 000	3 000	
Talent Hub North / C4SS			1 000	1 000	
Kompetensarena Norrbotten			100	100	

Ovan är exempel på de satsningar och behov som AGN har för 2026 och framåt. Satsningar inom verksamheter som SFI, beredskapsanställningar och fluktuationer inom gymnasieskolan är svåra att uppskatta och det finns osäkerheter om detta kan klaras inom budget, men bedömningen idag är att det bör kunna omhändertas inom nämndens totala budget 2026. Angående projekten specificeras förvaltningens andel av total budget, dvs den totala budgeten för projekten är större då de sker i samverkan.

9.1 Drift av planerade förändringar

(Tkr)	2026	2027	2028
Behov som inte kan omhändertas inom AGN 2026 kopplat till genomförande av skolstruktur:			
Lokaler för utökade yrkesprogram	4 100	4 100	
Lokaler i Förvaltningshuset (inflyttning höstterminen 2026)	8 600	17 300	17 300
Engångskostnader för flytt till Förvaltningshuset 2026	2 000		
Gymnasiereception	500	1 000	1 000
Summa	**15 200**	**22 400**	**18 300**

Övertagandet av Nordiskt FlygTeknikCentrum (NFTC) är ej medtagen, då dess kostnader ska redovisas i delårsrapporten per augusti 2026 för att då erhålla förlusttäckning. Målsättningen är att lämna externa lokaler så snart som möjligt efter att Förvaltningshuset är inflyttat, motsvarande 4,1 mkr. I slutet av 2025 kommer vi bättre att veta tidplanen för när detta är möjligt, i denna konsekvensbeskrivning är det en försiktighetsåtgärd att även ha med denna kostnad för 2027.

Ökade kostnader utifrån ökade krav kopplat till skolsäkerhet, informationssäkerhet, beredskap samt säkerhetsskyddanalys är svåra att bedöma och därför inte beloppsatta i denna konsekvensbeskrivning.

10 Arbetsmarknads- och gymnasienämnd - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**1 600**	**1 600**	**1 600**	**1 600**	**1 600**
Specificering:					
Inventarier lärlingsutbildningar vuxenutbildning		400	400	400	400
Inredning och verksamhetsutrustning gymnasiet		1 200	1 200	1 200	1 200
Summa	**1 600**	**1 600**	**1 600**	**1 600**	**1 600**

10.1 Planerade investeringar

För arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens investeringar i befintliga lokaler samråder alla verksamheter inom hela förvaltningen och planerar och prioriterar åtgärder tillsammans för kommande år. För detta finns en gemensam budget motsvarande 14,3 mkr som finns i barn- och utbildningsnämnden (BUN). Det kan innebära att åtgärder för tex gymnasieskolan planeras gemensamt i förvaltningen och vid igångsättningsbeslut i AGN så tas det av denna budget i BUN för åtgärder i befintliga lokaler.

Alla driftskonsekvenser som beräknas utifrån egna investeringar 2026 bedöms kunna omhändertas inom egen budgetram, med undantag för receptionen i gymnasiet som bedöms kosta 1 mkr per år inklusive kapitalkostnader när den står klar. De beslutade strukturförändringarna inom gymnasiet som medför ökade kostnader för verksamheten i form av hyra, kapitalkostnader och övrig drift medför merkostnader som inte kan omhändertas inom ordinarie ram.

Det före detta Förvaltningshuset anpassas för gymnasiet och medför en hyra för verksamheten från hösten 2026, dvs halvårseffekt för hyreskonsekvens. Hyra och lokalvård beräknas till 12 mkr (helår 24 mkr). Med avdrag för de lokaler som lämnas över till grundskolan i kvarteret Örnen uppgår merkostnaden till 8 mkr (helår 16 mkr). Kapitalkostnader för inredning och verksamhetsutrustning beräknas uppgå till 0,6 mkr (helår 1,3 mkr). Engångskostnader för flytten uppskattas till 2 mkr.

Investeringar och lokalanpassningar som ett led i strukturförändringar har genomförts redan under år 2024 och planeras även för år 2025. Dessa investeringar och åtgärder har medfört driftkonsekvenser i form av kapitalkostnader och hyresökningar för gymnasiet. Exempel på genomförda åtgärder är exempelvis anpassning av tidigare arbetsmarknadsförvaltningens lokaler i Hackspetten med tillhörande investeringar i inredning och verksamhetsutrustning samt utökning av Kungsfågelns matsal. På grund av lokalanpassningar blev även hyreskostnaden för den nya delen av Hackspetten 4 mkr högre än beräknat, vilket gymnasiet saknar kompensation för, kapitalkostnader motsvarande 0,1 mkr tillkommer. Denna lokal har vi förhoppningar om att kunna lämna under 2027, när Förvaltningshuset är inflyttat och klart.

Totala driftskostnader för beslutade strukturförändringar inom gymnasiet uppgår därmed till 13,2 mkr för 2026 (8 mkr + 0,6 mkr + 4 mkr + 0,1 mkr+0,5) och 22,4 mkr för 2027 (16 mkr + 1,3 mkr + 4 mkr + 0,1 mkr+1 mkr) och framåt samt en engångskostnad 2026 för flytt på 2 mkr.

11 Arbetsmarknads- och gymnasienämnd - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredning är pågående, redovisas i nämnd våren 2025. Förvaltningen bedriver flertalet verksamheter och satsningar riktat till målgruppen nyanlända och de som står långt från arbetsmarknaden i syfte att stöda individen närmare studier eller arbete. Målgruppen utrikesfödda kan ta del av alla insatser men det finns även specifika insatser riktade till denna målgrupp. Under 2024 var totalt 478 personer inskrivna på arbetsmarknadsenheten. Utredningen visar hittills på att behovet att insatser till gruppen långtidsarbetslösa samt utrikesfödda tillgodoses med befintliga verksamheter och insatser.

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Välfungerande vardag för alla				
Utred stärkt arbete med att få nyanlända samt människor som står långt från arbetsmarknaden i utbildning och arbete	Utredning är pågående, redovisas i nämnd våren 2025. Förvaltningen bedömer att ett omfattande arbete redan görs för att stötta nyanlända samt människor som står långt från arbetsmarknaden i utbildning och arbete. Utredningen visar att insatser för grupperna långtidsarbetslösa samt utrikes födda tillgodoses med redan befintliga verksamheter och insatser. Förvaltningen kommer därför föreslå att behålla tidigare beslutad Plan för arbetsmarknadsinsatser utan förändringar i nuläget.			
Mer Luleå för fler luleåbor				
Inrätta en flyttlots för att hjälpa människor att bosätta sig i Luleå	Uppdraget innebar att inrätta en flyttlots för att hjälpa människor att bosätta sig i Luleå. Detta uppdrag är genomfört med start 2023. Flyttlotsen är i drift och två personer arbetar där, kostnad 1 mkr årligen.			
Trygg i Luleå				
Utreda stärkt elevhälsa i gymnasium	Ordförandeuppdrag om att förstärka elevhälsan erhölls 2024 och är genomfört. Förstärkning av tre			

	tjänster inom elevhälsan. Kostnaden, ca 2,5 mkr har omhändertagits inom ram.			

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, mkr)

12 Barn- och utbildningsnämnd - Inledning

Förslaget till budgetförutsättningar inför budgetåret 2026 innehåller inte några särskilda effektiviseringskrav riktade till barn- och utbildningsnämnden. Inom nämndens verksamhetsområde finns dock kostnadsökningar samt stora osäkerhetsfaktorer utifrån minskande barn- och elevunderlag som behöver omhändertas. Utifrån nämndens demografiska utmaningar behöver större effektiviseringar såsom strukturåtgärder, dvs förändring av antal förskole- och grundskoleenheter genomföras för att nå en budget i balans.

Budget för förvaltningsstödet delas mellan barn- och utbildningsnämnden och arbetsmarknads- och gymnasienämnden, dvs gemensamma kostnader för arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen såsom förvaltningsledning, förvaltningsstöd inom IT, administration, ekonomi, lokaler, HR samt kansli. Budgeten för förvaltningsstöd innehåller även kostnader för förvaltningens gemensamma IT-kostnader, skolskjuts, elevresor, kapitalkostnader för förvaltningsgemensamma investeringar, 4-kantskansliet för gymnasiesamverkan samt gemensamma lokaler. Personalkostnader motsvarar ca 38% av total budget inom förvaltningsstödet.

På en övergripande nivå kan konstateras att rektorerna inom såväl förskola som grundskola har svårt att hålla en budget i balans utifrån att det i dagsläget är en låg tillväxt av barn och elever i Luleå. Kommunen har även historiskt låga födelsetal vilket är samma trend som i riket. Detta har varit en utmaning under några år men blir mycket utmanande och ännu mer tydligt inför 2026 då uppdateringen av befolkningsprognosen för Luleå och därmed demografimodellen föreslår ett avdrag med 17,5 mkr netto för verksamheterna inom barn- och utbildningsnämnden. Det är förskolan som föreslås ett stort avdrag på 19,5 mkr, men även övriga har ett avdrag (ex. förvaltningsstöd) med 1,3 mkr samt grundskolan med -2,6 mkr. Det är den anpassade grundskolan som ges ett tillskott med 5,9 mkr utifrån ökat antal elever i skolformen vilket ger ett netto på totalen. Utöver dessa utmaningar blir kompetensförsörjningsutmaningen också allt synligare kopplat till stora pensionsavgångar.

Även om kommunen ännu inte växer utifrån befolkningsprognos i den omfattning att det ger positiva effekter i demografimodellen för förskola och skola ställer den gröna omställningen och kommande etableringar krav på strategisk planering för verksamheterna inom förskola och skola. Generellt ökar behovet av utbildningsutbud

och på sikt även behovet av fler förskolor och skolor. Att kommunen levererar en förskola och skola med hög kvalitet ökar attraktiviteten till kommunen.

Merkostnader uppstår när totala volymen av barn och elever i kommunen står still, eller ännu värre, när kommunal volym sjunker, samtidigt som friskolorna som helhet växer. Då är det färre kommunala barn och elever att slå ut de fasta kostnaderna på, alltså ett stigande självkostnadspris. Det är först vid höstens terminsstart som det är tydligt hur förutsättningarna för våren 2026 ser ut. Osäkerheten med fristående finns under hela året då omflyttningar inte endast sker vid terminsstart utan löpande under året.

Kommunens demografimodell ger kompensation till nämnden för kommande års volymökning inom förskola och skola, men också en minskning om volymen inte ökar. Modellen är beräknad utifrån en befolkningsökning på 400 personer, vilket är den grund som kommunen bedömt ekonomin på. Kommunen växer men de unga minskar, så det totala skatteunderlaget för kommunen är förbättrat, men kommer inte skolan till gagn. I de kommunala budgetförutsättningarna framgår att gruppen barn 0-15 år minskar med ungefär 10% fram till år 2035 i jämförelse med de prognoser som togs fram 2023. Befolkningsutvecklingen påverkar nivån på nämndens budget utifrån att en demografimodell används och det behöver vägas in i de kommunövergripande strategierna eftersom kommunen samtidigt har ett mål att växa utöver normal befolkningsutveckling och nå 100 000 invånare år 2040.

De senaste åren har förskola och skola fått avdrag på budgeten utifrån den kommungemensamma demografimodellen eftersom antal barn och elever i de verksamheterna inte ökat. Till 2026 ökar avdragen markant, framför allt inom förskolan, vilket på sikt kommer att påverka alla skolformer. En budgetminskning motsvarande demografimodellens förslag kommer att kräva strukturella och/eller personella åtgärder för att nå en budget i balans, framför allt inom förskolan där den största minskningen är, med hela 19,5 mkr i avdrag. En förväntan har funnits om att ett demografiavdrag skulle påverka förskolan 2026 men det avdrag som nu aviserats när de preliminära planeringsförutsättningarna erhållits är nästan tre gånger så stort som det som aviserats tidigare.

En generell och grov jämförelse är att i en förskola med tre avdelningar har rektor cirka 6 mkr i budget och i en grundskola med 150 elever har rektor cirka 12 mkr i budget. En annan jämförelse kan vara pedagoger. En pedagog med en lön på 30 tkr i månaden, innebär en total kostnad om 500 tkr per år och med ett avdrag på 19 mkr motsvarar det ca 38 tjänster. Demografimodellen visar på ett totalt avdrag för BUN med 42 mkr för perioden 2026-2028. Det är en ökning med 20 mkr för perioden sedan

planeringsförutsättningarna vid samma tid föregående år, det vill säga, befolkningsprognoserna för barn och unga har kraftigt försämrats.

Den långsiktiga inriktningen för skolstrukturen i olika områden fram till 2040 har nu utretts under fyra år. Områden som är utredda och beslutade om är Notviken, Gammelstad, Centrum, Bergnäset och Örnäset. Efter utredningarna leder nu Infrastruktur- och serviceförvaltningen arbetet med att planera och genomföra olika nybyggnationer eller större renoveringar. Omfattningen av åtgärder är planerad till ungefär en och en halv miljard kronor kommande treårsperiod, vilket kommer att ge ökade driftskonsekvenser i hyror när byggnaderna är klara.

I kommunbidraget ingår uppräkningar för lönerevisionen samt prisuppräkningar.

Det förändrade säkerhetsläget ställer högre krav än tidigare. Förvaltningen har under lång tid kontinuerligt arbetat med krisplaner och förberedelser för att det värsta kan inträffa. I arbetet med kriser ingår att försöka analysera vilka hot, risker och sårbarheter som finns. Fokus för 2025 är informationssäkerhet, beredskap samt säkerhetsskyddanalys där kommunens avdelning för Säkerhet och beredskap bistår förvaltningarna. Resurserna för att arbeta med dessa frågor är begränsade men kommer att prioriteras i den mån det är möjligt. Fokus inom förvaltningen är det brottsförebyggande arbetet med koppling till hot & våld. Utifrån skolsäkerhet finns också en pågående utredning kring skolor mot brott där nya bestämmelser föreslås träda i kraft 1 juli 2025 och en åtgärdsplan för detta ska vara upprättad den 1 januari 2026. Eventuella satsningar inom säkerhetsområdet finns idag inte budgeterat.

Förskolan

Förskolan hade ett överskott om 6,7 mkr för helåret 2024. Resultatet kommer framför allt av att förskolan har haft en högre demografitilldelning än det faktiska antalet barn som kommit till verksamheten, vilket beror på att antalet barn minskat innan modellen har gjort avdraget. Detta slår dock igenom i budgeten för 2025. Det har varit en strategi inom förskolan att vara återhållsam med de ekonomiska resurserna för att anpassa verksamheten inför 2025 års budgetförutsättningar.

Inför 2025 fick förskolan ett demografiavdrag om 9,6 Mkr samt en effektivisering om 3 Mkr, dvs en total ramminskning om 12,6 Mkr. Alla kostnadsökningar har omhändertagits inom egen budgetram, exempelvis för OB-verksamheten, kostnader för nationell minoritetsförskola samt utökning av specialverksamheten för barn med extra ordinära stödbehov (från 6 till 12 platser).

Förskolans rektorer har under senare år fått allt svårare att klara en budget i balans. Vid bokslut 2024 har rektorerna ett sammantaget underskott om 7,5 mkr. Några tydliga mönster framgår som huvudsakliga orsaker till underskottet.

Planeringsförutsättningarna för rektor i förskolan är osäkrare i tider av minskade födelsetal vilket nu gäller. De barn som kommer in som nya barn i yngre åldrar är betydligt färre än de barn som går till förskoleklass. Barnafödandet i Luleå har minskat från 785 till 610 mellan åren 2021 och 2024. Barn i förskolan har minskat med 148 barn under perioden oktober 2023 till oktober 2024, vilket motsvarar nio avdelningar vid en beräkning av 17 barn per avdelning. Minskningen har fortsatt sedan dess och stämmer relativt bra med de befolkningsprognoser som tas fram på kommunnivå.

Samtidigt som barnantalet minskar behöver tillsvidareanställd personal behållas ur ett kvalitetsperspektiv då prognoser visar att barnafödandet och barn i förskoleåldrar kommer att öka från senast år 2030 och framåt (prognosen för detta har nu förskjutits två år). Från hösten 2024 och framåt erbjuds därför alla tillsvidareanställda som inte ryms inom rektorernas tilldelade budget för grundbemanning pooltjänst. Kostnaderna för dessa pooler innebär att andra vikariekostnader behöver minska i samma omfattning, eftersom förskolan inte fått något budgettillskott för att behålla dessa medarbetare, som annars hade riskerat varsel om uppsägning. Detta i kombination med att rektor i förskolan inte säkert vet hur många nya barn som tillkommer förrän efter genomgång av inkomna ansökningar om plats, vilket sker två gånger per år, ökar svårigheterna att dimensionera personalen rätt och i rätt tid. Ju högre demografiavdrag, desto svårare blir det att omhänderta dessa resurser.

Ett annat mönster är att sjukfrånvaro i förskolan är stabilt hög, 10,83% (2024). De har under 2023 och 2024 varit i stort sett lika höga som under pandemiåren (2020-2022). Sjukfrånvaron bidrar också till höga vikariekostnader särskilt som tillsättningsgraden på beställda vikariat har ökat sedan den fristående bemanningsaktören övertog tillsättning av korttidsvikariat. Under 2024 tillsattes i snitt 95% av beställda vikariatstimmar i förskolan.

Ett annat tydligt mönster som utmanar rektorernas budget är ett ökat antal barn med omfattande stödbehov. För att delvis tillgodose dessa behov utökades specialverksamheten till två avdelningar hösten 2024, totalt 12 platser. Det finns fler barn inskrivna vid förskolorna som köar för plats här. Det finns därför ett behov att ytterligare öka platsantalet vid specialverksamheten.

Förskolan ser också risker men också ökade kostnader om/när fler barn får beslut om uppskjuten skolplikt, till följd av att framför allt regionens medicinska utredningar inte

är klara vid skolformsbedömningar som sexåringar. Det kan medföra att barn med stora stödbehov blir kvar i förskolan fram till sju års ålder. Det ökade stödbehovet avspeglar sig tydligt i förskolan och ökar behovet av specialpedagogisk kompetens för att möta enskilda barns och barngruppers behov.

Barnantalet minskar men då antalet förskolor som håller öppna är lika många som tidigare och tillsvidareanställda behålls som pooler blir antalet enheter och medarbetare som rektorerna ska leda oförändrade. Det föreligger behov att fortsatt stötta rektorer, framför allt de med stort antal underställda (fler än 30) samt rektorer som läser rektorsprogrammet.

Det sjunkande antalet barn och samma fasta strukturkostnader i form av till exempel lokaler och förskolekök riskerar också att kostnaderna per barn ökar. Enligt senast tillgängliga kostnadsjämförelse genom SCB (okt 2023), är Luleås kostnader för en plats i förskola 186 tkr. Det är cirka 3 tkr mer per plats, än i snittet i den jämförbara kommungruppen som är 183 tkr. Räknat på antalet barn inskrivna i förskolan (okt 2023), 3162 barn, motsvarar det en total merkostnad om 9,3 miljoner kronor jämfört med om kostnaderna varit i nivå med snittkostnaderna i den jämförbara kommungruppen.

Luleås högre kostnader kan förklaras av en högre personalbehörighet samt högre lönenivåer för leg förskollärare såväl som yrkesutbildade barnskötare i jämförelse med andra kommuner i gruppen. Andra identifierade orsaker till Luleås högre kostnader är en relativt stor OB-omsorgsverksamhet, en nationell minoritetsförskola samt specialverksamhet för barn med flerfunktionsvariationer.

En trend är att de interkommunala kostnaderna ökar. Luleå betalar för fler barn placerade i andra kommuner, än intäkten för barn från andra kommuner. Ett mönster som framträder är ett ökat antal barn som är folkbokförda i Luleå ansöker om plats i Bodens förskolor.

Nationellt pågår två utredningar som bedöms kunna få stor påverkanseffekt på förskolan. De ska redovisas till regeringen under hösten 2025. Dels utredningen om barngruppernas storlek och bemanning, dels utredningen som handlar om hur förskollärares administrativa arbetsuppgifter ska minska och tiden för det undervisningsanknutna arbetet (tidigare kallad planeringstid) ska öka. Förändringar utifrån dessa utredningar kan ej omhändertas inom befintlig budget, då det utan tillkommande statsbidrag är mycket omfattande kostnader.

Inför 2026 har det nu i planeringsförutsättningarna aviserats att förskolan planeras att få ett omfattande demografiavdrag om 19,5 mkr vilket är en stor ökning i jämförelse

med vad befolkningsprognosen förutspådde för ett år sedan. Det kommer att innebära omfattande påfrestningar för förskolan att klara en balanserad budget med två budgetår efter varandra med stora demografiavdrag, 9,6 mkr år 2025 och 19,5 mkr år 2026. Detta samtidigt som tillsvidareanställda som inte kan finansieras inom resursfördelningsmodellen behålls som pooler, sjuklöne- och vikariekostnaderna är höga och barn med omfattande stödbehov ökar. Parallellt som strukturkostnaderna i form av lokalkostnader och kostnader för kök är de samma som tidigare. Idag (feb 2025) har förskolan en reservkapacitet/outnyttjad kapacitet motsvarande 22 av totalt 213 avdelningar. Om inga förskolor stängs tillfälligt eller långsiktigt kommer den outnyttjade kapaciteten såväl som strukturkostnaden per barn att öka under de närmaste åren eftersom barn i förskoleåldrar minskar.

Förskolan kommer inte att klara en budget i balans 2026 utan omfattande åtgärder. Det finns därmed en risk att inte heller nämnden har en budget i balans för 2026. Åtgärdsförslag tas fram.

Grundskolan

Grundskolans underskott för 2024 uppgick till -5 mkr vilket beror på att vissa enheter har svårt att anpassa bemanningen utifrån rådande lägre elevvolym. Vissa enheter har även valt en högre bemanning kopplat till resurskrävande elever, trots att skolan saknar finansiering.

För grundskolan är trenden tydlig. Antalet elever i fristående verksamheter är konstant eller ökar samtidigt som antalet totala grundskoleelever i Luleå har en stilla och fallande volymtrend. Sedan år 2020 har eleverna totalt i grundskolan i Luleå, inklusive fristående verksamheter minskat med 130 elever till år 2024. Fristående verksamheter har ökat med 190 elever under samma period vilket innebär att summa kommunala elever 2024 var 7 203 i jämförelse med 2020 då de uppgick till 7 523 elever, dvs en minskning med 320 elever.

Kostnaderna har därigenom slagits ut på färre elever vilket ger en ökad peng per elev till de fristående verksamheterna och därigenom en ytterligare ökad kostnad för kommunen. Grundskolan har inte genomfört strukturåtgärder, dvs förändrat antal enheter och anpassat verksamheten efter friskolornas ökade etableringar och minskad kommunal volym när det gäller trögrörliga kostnader, dvs till exempel lokaler, övriga kostnader och elevhälsa.

Inför 2025 så gavs grundskolan ett demografiavdrag med -2,5 mkr utifrån en förväntan att antalet grundskoleelever skulle minska. Aktuella siffror från vårterminen är dock +10 elever sedan årsskiftet vilket egentligen betyder att grundskolan i stället har behov

av utökad budget i demografimodellen med cirka 0,5 mkr, inte ett avdrag. Effekten för grundskolan blir -3 mkr utifrån detta, eftersom allt annat är ”lika” och med nuvarande volymutveckling. Demografimodellen fungerar väl i helheten, men kräver också att beslut om struktur, det vill säga skolenheter, behöver fattas när volymen sjunker för att ha en budget i balans.

Inför 2026 så beräknas grundskolan få ett demografiavdrag i budgeten med 2,6 mkr men däremot ökar antal elever i anpassad grundskola, som har en högre elevpeng, med 5,9 mkr vilket gör att det netto blir ett tillskott för grundskolan med 3,3 mkr för 2026, ett mindre tillskott 2027 och 2028 ökar avdraget igen.

Rektorerna har, trots årliga tillskott större svårighet än tidigare att nå en budget i balans utifrån att bemanningen är för hög i förhållande till antal elever. Då grundskolorna i Luleå är många till antalet finns inte möjligheten att optimera klassammansättningar så att klasser kan fyllas vilket utmanar ekonomin. Det finns många lediga ströplatser inom Luleås grundskolor.

Enligt den senast tillgängliga statistiken från SCB (2023) är de totala kostnaderna i grundskolan totalt 29 mkr högre än snittet i våra jämförbara kommuner (kommungruppen större städer, 23 kommuner). I de totala kostnaderna ingår undervisningskostnader, lokaler, elevhälsa, lärverktyg, måltider och övriga kostnader (ex administration).

Luleå har fortfarande relativt låga undervisningskostnader i grundskolan, dvs det är andra kostnader som är högre än snittet, vilket är en effekt av att skolan i Luleå har minskat i antal elever under ett antal år. Undervisningskostnaden är en del av den totala kostnaden och avser i huvudsak lärarnas och annan pedagogisk personals löner för det pedagogiska arbetet. Enligt den senaste kostnadsstatistiken (2023) låg kostnaderna för undervisning 6 mkr lägre än snittet för kommungruppen. Kostnaden för kommunens grundskola riskerar att öka mer än jämförbara kommuner kommande år. Dels satsar kommunen på ökat antal lärare, dels har kommunen ännu en svag volymutveckling att förvalta.

Nämnden har fattat beslut om att arbeta för att öka antalet lärare i grundskolan, enligt en stegvis modell motsvarande 11,4 mkr under 2025 och 2026, så ett tillskott ges även för 2026.

Grundskolan har idag inte en budget i balans beroende på flera års volymminskning av elever samtidigt som antalet skolor är oförändrat, de kommer inte att klara en budget i balans 2026 utan omfattande åtgärder. Det finns därmed en risk att inte heller nämnden har en budget i balans för 2026. Åtgärdsförslag tas fram.

Resurscentrum

Resurscentrum hade ett överskott motsvarande 4,3 mkr för helåret 2024 och beräknas ha en budget i balans 2025. Resurscentrum består av flera olika verksamheter, modersmål, måltider, elevhälsa och Kulturskola. Det finns ett överskott inom alla verksamheter, men måltidsverksamheten sticker ut med +2 mkr vilket främst förklaras av att skolmåltider bedrev både livsmedelsinköp och personalplanering mer resurseffektivt under höstterminen än vårterminen. Även färre barn och elever påverkar livsmedelsbudgeten. Utifrån överskottet så bedöms eventuella ökningar av livsmedelskostnader kunna omhändertas inom egen budget 2026.

Det pågår utredningar om livsmedel och beredskap på kommunnivå för att främja lokal livsmedelsförsörjning och beredskap med samordnad varudistribution. Eventuella beslut och satsningar utifrån dessa utredningar är inte möjliga att genomföra inom befintlig budget. Mer lagerhållning och eventuell förädling samt tvättanläggning för rotsaker och grönsaker innebär ökade kostnader. Även inköp av lokala livsmedel jämfört med livsmedel från grossist innebär ökade kostnader.

Ett av utredningsuppdragen i plan och budget för 2025-2027, formulerat som ett tilläggsuppdrag, handlar om att utreda stärkt elevhälsa i grundskolan. I budgeten fanns inga avsatta medel för uppdraget. För att stärka elevhälsan i grundskolan har nämnden ansökt om statsbidrag för skolsociala team i samverkan med socialförvaltningen i syfte att stärka elevhälsan i grundskolan. Skolsociala team kan ses som en utveckling och förstärkning inom ramen för arbetet med PIS, prevention i samverkan. För att ytterligare stärka och främja arbetet enligt intentionen för statsbidraget gällande skolsociala team används den del av tilläggsbeloppet som tillfördes utifrån beslut om resursskola för att stärka elevhälsoarbetet inom grundskolan. För att långsiktigt kunna infria utredningsuppdraget om stärkt elevhälsa i grundskolan är bedömningen att ytterligare 1 mkr skulle behöva tillföras verksamheten så att egenfinansiering av skolsociala team eller tilläggsbelopp är möjligt att genomföra. Dock bedöms det inte utifrån nämndens totala utmaningar rimligt att genomföra 2026.

Kulturskolans utveckling och lokalisering i centrum utreds och bedöms vara klart under 2026. För att Luleå ska lyckas med en ny lokalisering av Kulturskolan i centrum med ett levande kulturliv som stärker Luleås attraktivitet där människor vill bo kvar och flytta till kommunen behöver Kulturskolans verksamhet med de nya lokalerna möjliggöra för nya arbetssätt i ett högre syfte att bidra till Luleås omställning ”Vision Luleå 2030”. Kulturen blir en av nycklarna för att omställningen ska lyckas. I

samhällsomställningen i Luleå, med sikte på 2030, behöver Kulturskolan spela en viktig roll som ´kulturellt nav´ för Luleås barn, elever och unga.

Förvaltningsstöd

Till förvaltningsstöd räknas resurserna i ledningsgruppen samt avdelningarna IT- och administration, kansli samt ekonomi- och HR. Budgeten innehåller även kostnader för verksamheternas gemensamma IT-kostnader, skolskjuts, elevresor, kapitalkostnader för förvaltningsgemensamma investeringar, 4-kantskansliet för gymnasiesamverkan, gemensamma lokaler. Personalkostnader motsvarar 38% av total budget inom gemensamma resurser.

När det gäller administration, förvaltningsstöd och ledning centralt övervägs varje återrekrytering vid naturliga avgångar, processer ses över löpande i effektiviseringssyfte. Bedömningen är att verksamheterna inom förvaltningsstöd behöver vidta åtgärder inom egen budget för att kunna omhänderta eventuella ökade kostnader, tex ökning av den kommungemensamma IT-avgiften som preliminärt bedöms till 1 mkr för 2026. Förslag för detta tas fram vid behov.

Bedömning

Utifrån det preliminära budgetförslaget görs bedömningen att BUN till viss del kan omhänderta de effektiviseringar som behöver göras utifrån nämndens ”normala” kostnadsökningar genom att återkomma med åtgärdsförslag för dessa kostnadsökningar i den mån det kräver nämndbeslut.

Däremot de konsekvenser som ges av att barn- och elevvolymen minskar är inte möjliga att omhänderta inom befintlig budget utan att det påverkar barn och elever genom minskad barn- och elevpeng. För att klara att omhänderta konsekvenserna av att budgeten minskas utifrån demografimodellen krävs större effektiviseringsåtgärder såsom till exempel strukturåtgärder. Alla pågående kostnadsdrivande utvecklingsprojekt som är möjliga att pausa behöver pausas. De av regeringen föreslagna ändringar i de utredningar som presenteras löpande behöver omhändertas och kan innebära omprioriteringar i budget. Det är inte möjligt för förskolan att kortsiktigt ställa om sin verksamhet motsvarande en minskad budget med 19,5 mkr som demografiavdraget föreslår. Även om vi tillfälligt stänger förskolor så finns hyreskostnaderna kvar. Inte heller grundskolan har möjlighet att omhänderta ett demografiavdrag på 2,6 mkr utan åtgärder.

Inom förskola och grundskola pågår även genomförandet av skolstrukturen som medför ökade kostnader för verksamheterna i form av hyra, kapitalkostnader och övrig drift. Dessa merkostnader kan inte omhändertas inom ordinarie budget. Totala

kostnader för genomförandet av skolstruktur uppgår till 15,6 mkr för 2026 och 29,3 mkr för 2027 och framåt samt en engångskostnad 2026 för flytt på 3 mkr och etableringskostnader motsvarande 6 mkr för moduler. Se vidare beskrivning i avsnittet Planerade investeringar.

13 Barn- och utbildningsnämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	1 862 300	1 836 636	1 837 000	1 851 000	1 842 000
Kommunbidrag	1 872 700	1 836 636	1 837 000	1 851 000	1 842 000
Resultat	**10 400**	**0**	**0**	**0**	**0**
Specificerade kostnader:					
Barnhälsa i centrum			1 000	1 000	1 000
Internationellt utbyte (Erasmus, externfinansierat) för- och grundskola			5 000	5 000	
Kvalitetshöjande statsbidrag förskolan möjliggör bibehållen kvalitet hos förskolans personal			17 000		
Stärkt kunskapsutveckling statsbidrag grundskola möjliggör att fortsätta främja likvärdighet			39 000		
Resursskola startas höstterminen 2025			3 500	3 500	3 500
Stärkt elevhälsa, delvis statsbidragfinansierat			1 000	1 000	1 000
Öka antalet lärare i grundskolan			11 400	11 400	11 400
Öka skolbibliotekens tillgänglighet i grundskolan samt fortsatt satsning på litteratur inom förskolan möjliggörs av statsbidrag för skönlitteratur och facklitteratur			2 900		
Satsning på mer lokala livsmedel			500	500	500
Utredning av Kulturskolan med visionen att Kulturskolan ska spela en viktig roll som kulturellt nav för Luleås barn, elever och unga			x	x	x
Ökning av den kommungemensamma IT-avgiften			1 000	1 000	1 000

Avdrag budget utifrån demografimodellen för övriga funktioner (tex Förvaltningsstöd)			1 300	1 300	1 400

Ovan är exempel på de satsningar och behov som BUN har för 2026 och framåt. Normala kostnadsökningar omprioriteras alltid i verksamheternas egen budget. Kostnader kopplat till utredningen av Kulturskolan är idag svåra att bedöma. Övriga belopp är uppskattade utifrån historiska data, då de inte är klara för 2026, men bedömningen är att satsningarna kan omhändertas inom nämndens totala budget 2026. Statsbidragen har inte aviserats längre än till 2026, varför de inte tas upp för 2027 och 2028.

13.1 Drift av planerade förändringar

(Tkr)	2026	2027	2028
Behov som inte kan omhändertas inom BUN 2026 utan strukturåtgärder:			
Avdrag budget utifrån demografimodellen för förskola	**19 500**	**18 200**	**2 100**
Avdrag budget utifrån demografimodellen för grundskola	**2 600**	**4 800**	**7 900**
Genomförande skolstruktur:			
Hertsöskolan	9 600	19 000	19 000
Engångskostnader för flytt Hertsöskolan	2 000		
Skolstruktur Gammelstad, ökad hyra tillfälliga lokaler	500	900	900
Skolstruktur Gammelstad, engångskostnader för flytt	1 000		
Skolstruktur Gammelstad, etableringskostnader nya moduler	6 000		
Inredning och verksamhetsutrustning kopplat till skolstruktur (Internationell grundskola, Centrum, Stadsön, Furuparkskolan)	1 000	1 000	1 000
Skolstruktur Centrum, utökning Örnen	4 000	7 900	7 900
Verksamhetsanpassningar kopplat till skolstruktur (Tunaskolan, internationell grundskola samt idrottshall)	500	500	500
Summa genomförande skolstruktur	**24 600**	**29 300**	**29 300**
Summa	**46 700**	**52 300**	**39 300**

I kostnaderna för skolstruktur är inte Tunaskolan etapp 1 2027 eller Stadsöskolans utökade hyreskostnader 2028 medtagna då de ännu är osäkra. Tunaskolan etapp 1 planeras vara inflyttningsklar höstterminen 2027 och uppskattad kostnad för ökad

hyra beräknas till 10 mkr på helår. Stadsöskolan bedöms vara inflyttningsklar höstterminen 2028 och uppskattad ökad nettohyra bedöms uppgå till 16 mkr på helår. Ökade kostnader utifrån ökade krav kopplat till skolsäkerhet, informationssäkerhet, beredskap samt säkerhetsskyddanalys är svåra att bedöma och därför inte beloppsatta i denna konsekvensbeskrivning.

14 Barn- och utbildningsnämnd - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**11 300**	**256 300**	**461 300**	**666 300**	**577 800**
Specificering:					
Inredning och verksamhetsutrustning, kök, lokalanpassningar, larm och lås, arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder BUN/AGN			14 300	14 300	13 800
Inventarier Hertsöskolan år 4-9			20 000		
Lokalbehov skolstruktur BUN/AGN			399 000	608 000	487 000
Inventarier skol- och förskolelokaler skolstruktur BUN/AGN			18 000	34 000	67 000
Summa	**11 300**	**256 300**	**461 300**	**666 300**	**577 800**

14.1 Planerade investeringar

För arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens investeringar i befintliga lokaler så samråder alla verksamheter inom förvaltningen och planerar och prioriterar åtgärder tillsammans för kommande år. Det kan innebära att åtgärder för tex gymnasieskolan planeras gemensamt i förvaltningen och vid igångsättningsbeslut i arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen så tas det av ovan budget för åtgärder i befintliga lokaler.

Alla driftskonsekvenser som beräknas utifrån egna investeringar 2026 bedöms kunna omhändertas inom egen budgetram. Inom förskola och grundskola pågår även beslutade strukturförändringar som medför ökade kostnader för verksamheterna i form av hyra, kapitalkostnader och övrig drift. Dessa merkostnader kan inte omhändertas inom ordinarie budget och beskrivs nedan.

Den nya Hertsöskolan förväntas stå färdig för verksamheten hösten 2026 vilket medför en ökad hyra med halvårseffekt för grundskolan. Med avdrag för den nuvarande hyra som upphör beräknas merkostnaden till 8,3 mkr (helår 16,5 mkr). Kapitalkostnader för inredning och verksamhetsutrustning (investeringsbehov 20 mkr) beräknas uppgå till 1,3 mkr för halva året (helår 2,5 mkr) med nuvarande internränta och avskrivning 10 år. Engångskostnader för flytten uppskattas till 2,0 mkr. Några avetableringskostnader för moduler på Hertsön har inte medräknats i denna konsekvensbeskrivning utifrån att processen avseende moduler i sin helhet omhändertagits av infrastruktur- och

serviceförvaltningen. Detta beror på att Hertsöskolan till skillnad från skolstrukturutredningarnas beslut gjordes utifrån att det inte var möjligt att vara kvar i Hertsöskolans gamla lokaler på grund av fuktskada.

I samband med att gymnasieskolan planeras lämna kvarteret Örnen 2026 utökas grundskolans lokaler. Successivt planerad utökning av Residensskolan och internationell grundskola medför en preliminär hyresökning inklusive lokalvård med 4 mkr från hösten 2026 (helår 7,9 mkr). Motsvarande belopp blir en minskad kostnad för arbetsmarknads- och gymnasienämnden.

År 2026 planeras del av Stadsöskolan att rivas och ersättas med tillfälliga lokaler under byggtid som ger ökade driftskostnader perioden 2026–2028. Ökad hyra, med justering för nuvarande modulhyra som upphör, beräknas till 0,5 mkr för halvåret 2026 (helår 0,9 mkr). Engångskostnader för flytten uppskattas till 1 mkr. Engångskostnader för att etablera nya moduler bedöms uppgå till 6 mkr.

Investeringsbehoven av inredning/verksamhetsutrustning utöver Hertsöskolan uppgår till 8 mkr (Internationell grundskola, Örnen/Residens/Stadsöskolan/Furuparksskolan) vilket medför en kapitalkostnad på helåret som uppgår till 1 mkr.

Investeringar och lokalanpassningar som ett led i strukturförändringar har genomförts redan under år 2024 och planeras även för år 2025. Dessa investeringar och åtgärder har redan medfört driftkonsekvenser i form av kapitalkostnader och hyresökningar för grundskolan. Exempel på genomförda åtgärder är mindre anpassningar i Tunaskolan, Östra skolan samt uppstart av Luleå internationella grundskola. Driftkonsekvens för detta uppgår till 0,5 mkr för helåret.

Totala kostnader för politiskt beslutade strukturförändringar inom nämnden uppgår därmed till 15,6 mkr för 2026 (8,3 mkr + 1,3 mkr + 4 mkr + 0,5 mkr + 1 mkr +0,5 mkr) och 29,3 mkr för 2027 (16,5 mkr + 2,5 mkr + 7,9 mkr +0,9 mkr +1 mkr +0,5 mkr) och framåt samt en engångskostnad 2026 för flytt och att etablera nya moduler 9 mkr.

Varken Tunaskolan etapp 1 eller Stadsöskolans utökade hyreskostnader är medtagna då de ännu är osäkra. Tunaskolan etapp 1 planeras vara inflyttningsklar höstterminen 2027 och uppskattad kostnad för ökad hyra beräknas till 10 mkr på helår. Stadsöskolan bedöms vara inflyttningsklar höstterminen 2028 och uppskattad ökad nettohyra bedöms uppgå till 16 mkr på helår.

15 Barn- och utbildningsnämnd - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Välfungerande vardag för alla				
Öka antalet lärare i grundskolan	Nämnden beslutade i januari 2024 att arbeta för att öka antalet lärare i grundskolan, enligt en stegvis modell motsvarande 11,4 mkr över två år, dvs för 2025 5 mkr samt ytterligare 0,7 mkr för utbetalning till fristående och motsvarande siffra även för 2026. För den kommunala grundskolan innebär satsningen 14,8 fler lärare. Posten ingår redan i budgeten för 2026 och framåt.			
Öka skolbibliotekens tillgänglighet genom samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen	Gällande utredningsuppdraget att öka skolbibliotekens tillgänglighet så har nämnden inväntat nationella politiska beslut. Dessa har nu kommit och det finns beslut att alla kommuner ska införa bemannade skolbibliotek på alla enheter i grundskolan. Det kommer att hanteras inom den budgetram som erhålls från regeringen vilket dock inte motsvarar inte hela behovet. Dialog med kultur- och fritidsförvaltning är inledd för övrig samverkan.			
Mer Luleå för fler luleåbor				
Införa en kulturgaranti för alla barn i Luleå genom samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen	Utredningsuppdraget att införa en kulturgaranti för alla barn i Luleå är beslutad i januari 2024 av Kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden, där Kultur- och fritidsnämnden har fått finansiering för att			

	säkerställa att alla barn mellan 4-16 år får tillgång till minst en kulturupplevelse varje läsår. Kulturgarantin ska inte ersätta det som redan erbjuds utan meningen är att utöka utbudet.			
Trygg i Luleå				
Utreda stärkt elevhälsa i grundskola	För att stärka elevhälsan i grundskolan har nämnden ansökt om statsbidrag för skolsociala team i samverkan med socialförvaltningen i syfte att stärka elevhälsan i grundskolan. För att långsiktigt infria utredningsuppdraget är bedömningen att ytterligare 1 mkr skulle behöva tillföras verksamheten. Utifrån övriga utmaningar bedöms dock detta inte rimligt att genomföra 2026-2028.			

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, tkr)

16 Kultur- och fritidsnämnd - Inledning

Inför kommunfullmäktiges beslut i juni om kommunbidrag för 2026–2028 har varje nämnd fått i uppdrag att beskriva konsekvenserna av förslagen. Kultur- och fritidsnämnden har analyserat behov och utmaningar för att kunna möta framtidens krav och bidra till Luleås utveckling.

17 Kultur- och fritidsnämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	379,4	395,3	397,0	403,0	410,0
Kommunbidrag	375,1	391,3	397,0	403,0	410,0
Resultat	**-4,3**	**-4,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Specificerade kostnader:					
Driftskonsekvenser av reinvesteringar och nya investeringar					
Finansiering ny tjänst förvaltare fastigheter			0,5	0,5	0,5
Prisuppräkning medier biblioteken			0,4	0,4	0,4
Ökad budget för bidrag till civilsamhället			0,3	0,3	0,3
Drift Hertsö badhus		4,0			

Behov som planeras och föreslås hanteras inom befintligt kommunbidrag är förslag vilka kommer att föreslås till nämndens beslut om budget under hösten. Ytterligare förslag kan tillkomma fram till höstens beslut.

Ökat behov av investeringar, drift och underhåll

Kultur- och fritidsnämnden står inför ett växande behov av reinvesteringar, särskilt eftersom tidigare investeringar inte skrivs av i samma takt som kravet på förnyelse. Konsekvenser av nuvarande investeringstakt uppgår till en kostnadsökning på 1,1 mkr. Nämndens egna anläggningar kräver dessutom omfattande drift och underhåll, där underhållsplaner håller på att utformas för att ge en klarare kostnadsbild.

Finansiering ny tjänst, förvaltare av fastigheter

En ny tjänst har inrättats som förvaltare/samordnare av nämndens fastigheter och lokaler som också har uppdrag i framtagande av underhållsplaner till anläggningarna. Kommunstyrelseförvaltningen finansierar ungefär hälften av tjänsten då uppdrag i Luleå kommuns valarbete också ingår. Nämndens egna finansiering uppgår till 0,5 mkr.

Kostnadsökningar på grund av prisökningar

Inom nämndens verksamhetsområde ses generellt kostnadsökningar vilket kommer av ökade priser. Ett kontinuerligt arbete sker med att se över och prioritera behov av budget som inte räknats upp under lång tid. Under 2025 föreslås bl a medier till biblioteken räknas upp (förslag 0,4 mkr). Ytterligare områden kan tillkomma till höstens nämndsbeslut om budget.

Bidrag till civilsamhället

Fler föreningar söker bidrag och det finns även behov av högre bidrag för att täcka föreningars fasta kostnader såsom ökade lokalkostnader och andra driftskostnader. Kultur- och fritidsnämnden har under 2024 tillfört 0,5 mkr och föreslår att tillföra ytterligare 0,3 mkr för ökad bidragsbudget för 2025.

Behov av fler fritidsledare på befintliga fritidsgårdar

Dagens fritidsgårdar bemannas av en tillsvidareanställd fritidsledare och timanställda ungdomscoacher per fritidsgård. Det finns ett stort antal timanställda ungdomscoacher inom Ung i Luleå och de flesta är inte mycket äldre än målgruppen. Hantering av timanställda, inklusive rekrytering, introduktion och schemaläggning, är administrativt omfattande och ökar ytterligare med hög personalomsättning. Kultur- och fritidsnämnden berörs av den nya socialtjänstlagen genom förebyggande arbete. Det finns därför behov av mer vuxennärvaro på fritidsgårdarna. Idag finns tre extra fritidsledare anställda i Ung i Luleå. Behovet är att kunna behålla de tre extratjänsterna. En av tjänsterna föreslås finansieras av vakanstjänsten på Tuna fritidsgård (0,6 mkr). De två andra tjänsterna ryms inte inom befintligt kommunbidrag.

17.1 Drift av planerade förändringar

(Tkr)	2026	2027	2028
Bidrag till evenemang	1,0	1,0	1,0
Två extra tjänster som fritidsledare	1,1	1,1	1,1
Ökade kostnader för bevakning i Kulturens hus och Luleå Energi Arena	1,2	1,2	1,2
30-årsjubileum världsarvet år 2026	1,0		
Hertsö badhus, behov lyfts i samband med delårsuppföljning augusti 2025			
Framtida lokaler och ytor på Strömören	0,3	0,3	0,3
Verksamhetsbidrag Norrbottensteatern	0,3	0,3	0,3

Bortfall intäktshyra vån 2 i lokalen Navet, mötesplats för unga	0,9	0,9	0,9
Reinvestering liftsystem Måttsunds friluftsanläggning			1,0
Investerings- och driftskonsekvenser av skolutredningar och samhällsutveckling, analys om behoven behöver tas fram.			
Drift av Hertsö sporthall, analys om behovet behöver tas fram.			
Drift av Hertsö bibliotek	0,6 - 0,8	0,6 - 0,8	0,6 - 0,8
Drift av Hertsö fritidsgård	0,4	0,4	0,4
Fortsatt renovering av friluftsmuseet Hägnans byggnader, behovet från år 2027 fastställs inför kommande års planering.			
Summa	**6,8 - 7,0**	**5,8 - 6,0**	**6,8 - 7,0**

En viktig del i att uppnå Luleå kommuns vision där bl a Luleås invånare ska öka till minst 100 000 fram till år 2040 är att stärka Luleås position som en framstående kultur- och fritidsstad. Det finns övergripande mål för kultur- och fritidsnämnden att bidra till bland annat Mer Luleå för fler luleåbor och den pågående industriomställningen vilka leder till konsekvenser som utmanar kultur- och fritidsnämndens kommunbidrag. Dessa beskrivs nedan.

Bidrag till evenemang, stort tryck och intresse från lokala och nationella arrangörer

Ett av målen är att utveckla Luleå som evenemangsstad. För att öka Luleås attraktionskraft för externa arrangörer och etablera En väg in för att erhålla stöd från Evenemangsservice samt möjlighet att söka evenemangsmedel har den befintliga evenemangsorganisationen förstärkts med en projektledare vilket finansierats inom nämndens kommunbidrag. Ett tillskott i kommunbidraget har tillförts för att kunna rekrytera ytterligare en projektledare. Intresset för att arrangera i Luleå har ökat såväl från lokala som nationella arrangörer. Det ökade intresset att arrangera i Luleå medför att budgeten för bidrag till evenemang inte räcker till. För att kunna möta behov baserat på förfrågningar och ansökningar hittills och från tidigare år finns ett ökat behov på 1,0 mkr.

Behov av fler fritidsledare på befintliga fritidsgårdar

Dagens fritidsgårdar bemannas av en tillsvidareanställd fritidsledare och timanställda ungdomscoacher per fritidsgård. Det finns ett stort antal timanställda ungdomscoacher inom Ung i Luleå och de flesta är inte mycket äldre än målgruppen. Hantering av timanställda, inklusive rekrytering, introduktion och schemaläggning, är

administrativt omfattande och ökar ytterligare med hög personalomsättning. Kultur- och fritidsnämnden berörs av den nya socialtjänstlagen genom förebyggande arbete. Det finns därför behov av mer vuxennärvaro på fritidsgårdarna. I dag finns tre extra fritidsledare anställda i Ung i Luleå. Behovet är att kunna behålla de tre extratjänsterna. En av tjänsterna föreslås finansieras av vakanstjänsten på Tuna fritidsgård. De två andra tjänsterna ryms inte inom befintligt kommunbidrag (1,1 mkr).

Ökade kostnader för bevakning i Kulturens hus och Luleå Energi Arena

Nämnden har sedan 2024 ökat bemanning för bevakning i Kulturens hus och Luleå Energi Arena. Kostnad för bevakningen uppgår till 1,2 mkr.

30-årsjubileum för Världsarvet år 2026

År 2026 firar världsarvet 30 år vilket planeras att uppmärksammas. Vid firandet av 20 år erhölls extra tillskott. En bedömd budget för firandet nästa år beräknas uppgå till 1,0 mkr.

Hertsö badhus

Hertsö badhus öppnade 1 mars 2025. För närvarande har kultur- och fritidsnämnden budget för ny lokalhyra med avdrag för lokalhyran för gamla badhuset, totalt 16,3 mkr. Lokalhyran för nya badhuset uppgår 2025 till 17,7 mkr. Kultur- och fritidsnämnden behöver ta fram det totala behovet av driften av det nya badhuset, inklusive kostnader för personal och övrig drift, och lyfta detta som ett behov i samband med delårsrapporten i augusti 2025.

Framtida lokaler och ytor på Strömören

Med anledning av det pågående arbetet kring utveckling av framtidens hamn i Luleå, projekt Malmporten, med planerad ny infrastruktur och landytor påverkas nämndens uppdrag i skärgården. I samband med utbyggnad i hamnområdet har skärgårdsverksamheten på Strömören behövt flytta verksamheten till ny mark och tälthall samt hyra en lokal på Granudden. Tidigare hyra uppgick till 0,1 mkr (70 tkr) för hyra av kupol och tälthall. Ny hyra med tillhörande kringkostnader uppgår till 0,3 mkr (320 tkr) vilket medför en ökning på 0,2 mkr (260 tkr). Det är oklart om det tillkommer ytterligare konsekvenser under det pågående hamnprojektet.

Verksamhetsbidrag till Norrbottensteatern

Varje år regleras verksamhetsbidraget till Norrbottensteatern i samband med dialog mellan ägarna Regionen (58%) och Luleå kommun, kultur- och fritidsnämnden (42%). Dialog inför 2026 är påbörjad och blir klar under våren 2025. Ett behov beroende på

beslut hos Regionen kan uppgå till 0,3 mkr (340 tkr) utöver vad som ingår i nämndens prisuppräkning.

Hyra av våning 2 i lokalen Navet, mötesplats för unga

Navet, mötesplatsen för unga nyttjar bottenplan i lokalen i centrala Luleå. I hyreskontraktet ingår även våning 2 där före detta kommunala företaget Luleå Business Region hade sitt kontor. Efter att Luleå Business Regions verksamhet gått in i kommunstyrelseförvaltningen under 2024 söker kultur- och fritidsförvaltningen nya hyresgäster. Det pågår ett arbete med översyn av lokalbehov för hela kommunens olika verksamheter och i det arbetet kan lokalerna komma att nyttjas. Om inte lokalerna kan fyllas med hyresgäster drabbas nämnden av utebliven hyresintäkt inkl lokalvård motsvarande 0,9 mkr.

Driftskonsekvenser av större investeringsbehov

Utöver de investeringsbehov som ska hanteras inom befintligt kommunbidrag finns större behov av investeringar vars driftskonsekvenser inte ryms inom nämndens kommunbidrag. Dessa beskrivs nedan.

Reinvestering av liftsystem till Måttsunds friluftsanläggning

Liftsystemet i Måttsunds friluftsanläggning dateras till början av 1960-talet och har underhållits och reparerats kontinuerligt genom åren. Liftanläggningen har kommit till en punkt där den bedöms vara tekniskt slut och det finns behov av att reinvestera i en ny anläggning. Översiktligt beräknat kan en sådan ny anläggning uppgå till 15 000 tkr. Investering behöver ske från år 2027 och driftskonsekvensen av investeringen beräknas uppgå till 0,8 – 1,0 mkr.

Driftskonsekvenser av skolutredningar och samhällsutveckling

Med anledning av införande av ny skolstruktur innebärande byggnation av nya skolor och i övrigt utveckling av Luleås stadsdelar följer även ny struktur för bibliotek, fritidsgårdar och sporthallar. Nya lokaler på Tunaområdet, Bergnäset, i Gammelstad och Centrum är under planering. Ny lokalhyra, lokalvård och andra driftskonsekvenser kommer att påverka kultur- och fritidsnämndens ekonomi men det finns i dagsläget inga framräknade ekonomiska konsekvenser av dessa lokaler. En övergripande bedömning av investeringsbehoven i centrum uppgår till 10,0 mkr år 2027, 60,0 mkr år 2028 respektive 30,0 mkr år 2029. På samma sätt finns en översiktlig beräkning av sporthall på Bergnäset som uppgår till 50,0 mkr år 2027 och 50,0 mkr år 2028.

Sporthall, bibliotek och fritidsgård på Hertsön

De lokaler som ligger närmast i tid att starta upp är Hertsöns bibliotek, fritidsgård och sporthall tillsammans med skolan. Planerad start är hösten 2026. Bibliotek, fritidsgård och sporthall kommer att ha behov av utökad driftsbudget framför allt med anledning av högre lokalhyror och lokalvård. Ny lokalhyra för Hertsö bibliotek beräknas till 1,2 – 1,4 mkr. Lokalhyran fastställs slutligt när total yta är fördelad mellan skola och bibliotek. Nuvarande lokalhyra för Hertsö bibliotek uppgår till 0,6 mkr (595 tkr). Ökat behov ligger mellan 0,6 – 0,8 mkr. Ny lokalhyra för Hertsö fritidsgård beräknas ligga på 1,1 mkr och nuvarande lokalhyra uppgår till 0,7 mkr (677 tkr). Behov av ökad budget uppgår till ca 0,4 mkr (440 tkr) tillsammans med lokalvård. Den nya sporthallen kommer att ingå i kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde från att tidigare ha ingått under barn- och utbildningsnämndens ansvar. Nuvarande lokalhyra och budget för sporthallen ingår i nuvarande Hertsöskolans hyra och budget. Budget för sporthallen ingår också i den så kallade 60/40 modellen vilket innebär att kostnader för sporthallar som delas mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden fördelas utifrån den fördelningsgrunden. Det går i dagsläget inte att få en fullständig bild av hur mycket den nya sporthallen kommer att kosta. Denna uppgift behöver utredas för att skapa en sammantagen bild av det totala behovet.

Fortsatt underhåll/renovering av Hägnan

Ett urval av museibyggnaderna på friluftsmuseet Hägnan har genomgått en större renovering sedan 2022 och pågår fram till och med 2026. Det finns investeringsmedel på 2,0 mkr per år avsatt för renoveringen. Det kan konstateras att det finns fortsatt behov av renovering för att återställa samtliga byggnader till ursprungligt skick. Behovet från år 2027 fastställs inför kommande års planeringsperiod.

18 Kultur- och fritidsnämnd - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**17,0**	**24,3**	**21,3**	**35,5**	**70,2**
Specificering:					
Idrotts- och friluftsplatser (konstgräs, traktor)			3,0		4,0
Skärgård (muddring, renovering bryggor, turbåtsangöringar)			1,2	1,8	1,3
Scenteknik Kulturens hus			2,5		
Teknik biblioteken			0,3	0,3	0,3
Bokbuss			7,0		
Renovering byggnader friluftsmuseet Hägnan			2,0	0,5	0,5
Idrottsyta Hälsans hus (30 mkr år 2029)				10,0	60,0
Idrottshall, fritidsgård, bibliotek Gammelstad (6 mkr år 2029)				5,0	2,0
Verksamhetsutrustning bibliotek, fritidsgård och sporthall Hertsön			1,5	0,8	
Liftanläggning Måttsunds friluftsanläggning				15,0	
Möbler stadsbiblioteket			0,3	0,3	0,3
Avfallsbrygga, hållbara dasslösningar skärgård			1,7		
Konst			0,3	0,3	0,3
Oförutsedda investeringar			1,5	1,5	1,5
Summa			**21,3**	**35,5**	**70,2**

18.1 Planerade investeringar

Planerade investeringar under planeringsperioden gällande reinvesteringar består av konstgräs, konst, traktor, scenteknik till Kulturens hus, underhåll i skärgården såsom muddring och renovering av bryggor samt renovering av friluftsmuseet Hägnans olika museibyggnader. Dessutom planeras en av de två bokbussarna att ersättas.

Liftsystem Måttsunds friluftsanläggning

Liftsystemet i Måttsunds friluftsanläggning dateras till början av 1960-talet och har underhållits och reparerats kontinuerligt genom åren. Liftanläggningen har kommit till en punkt där den bedöms vara tekniskt slut och det finns behov av att reinvestera i en ny anläggning. Översiktligt beräknat kan en sådan ny anläggning uppgå till 15 mkr.

Bibliotek, fritidsgård och sporthall på Hertsön

Nya lokalerna bibliotek, fritidsgård och sporthall på Hertsön planeras öppna verksamheterna under 2026 och behovet av verksamhetsutrustning beräknas uppgå till totalt 2,3 mkr.

Skolutredningar och samhällsutveckling

Med anledning av införande av ny skolstruktur innebärande byggnation av nya skolor och i övrigt utveckling av Luleås stadsdelar följer översyn av struktur för sporthallar, bibliotek och fritidsgårdar. Nya lokaler på Tunaområdet och i centrum samt renovering av lokaler på Bergnäset och i Gammelstad är under planering.

Miljöåtgärder i skärgården

Investeringar i skärgården består av hållbara dasslösningar samt en miljöbrygga för avfall.

19 Kultur- och fritidsnämnd - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Välfungerande vardag för alla				
Öka skolbibliotekens tillgänglighet genom samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen	Den 1 juli 2025 träder en förändring i skollagen i kraft vilket syftar till att stärka elevers tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek i sin skolmiljö. Alla kommuner ska ha bemannade skolbibliotek på alla enheter i grundskolan. Nationella statliga satsningar har riktats för detta från 2025. Dialog för övrig samverkan mellan barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden pågår. Statliga medel har förts till barn- och utbildningsnämnden.			
Mer Luleå för fler luleåbor				
Införa en kulturgaranti för alla barn i Luleå genom samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen	Kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden har beslutat om att införa en kulturgaranti i Luleå kommun från 2024. Projektledare för Kulturgarantin är rekryterad under 2024 och ett antal aktiviteter har påbörjats under hösten 2024. Program för 2025 finns framtaget och publicerat på en webbsida. Politiken har genom politiskt beslut permanentat Kulturgarantin och utökat åldersspannet med att även innefatta gymnasieleverna från och med år 2025. Tillskott 2,3 mkr från 2025.			
Mer kultur och upplevelser för unga – efter ungas önskemål	Uppdraget har tillkommit i strategisk plan och budget 2024 - 2026 och kultur- och fritidsnämnden har erhållit budgettillskott om 400 tkr från år			

	2025 som möjliggör för Mer kultur och upplevelser för unga. Aktiviteter är planerade och budgeten är fördelad inom kulturverksamheterna.			

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, tkr)

20 Infrastruktur- och servicenämnd - Inledning

Konsekvenser av preliminära ekonomiska ramar för 2026–2028

ISF konstaterar att utmaningarna är mycket stora de kommande åren vilket kommer att kräva fortsatta effektiviseringar och översyn av servicenivåerna och tillhörande personella resurser. En åtgärd som beslutades i slutet av 2024 är att den egna fordonsverkstaden avvecklas och tjänsten upphandlas.

Behovet av förstärkning av kommunbidrag är 22,3 mkr. För resultatenheter är behovet totalt 11,7 mkr i höjd internhyra och högre kostnader för tjänsten lokalvård respektive vaktmästarservice, dvs sammanlagt 34 mkr.

Inom nämndens kommunbidragsfinansierade verksamhetsområden finns kostnader och prisökningar som inte är budgeterade inför 2026 och resultatenheterna lokalvård och vaktmästarservice har kostnadsökningar som inte täcks genom vad kunderna (förvaltningarna) betalar. Denna obalans uppstod redan under 2022, då det var stor differens mellan kommunens indexhöjningar och kostnadsökningar genom den höga inflationen i samhället.

Då infrastruktur- och servicenämnden (ISN) haft ett negativt resultat 2023 och 2024 gjorde Sweco under 2024, på uppdrag av ISN och kommunstyrelsen, en kostnadsjämförelse som visar att verksamheterna park, gata, lokalvård och IT ligger bra eller till och med lågt kostnadsmässigt i förhållande till jämförelsekommunerna.

Under 2025 och 2026 kommer fortsatt effektiviseringar och översyn av servicenivåer krävas vilket är ett pågående arbete i förvaltningen. Det finns inom nämndens verksamhetsområden kostnader och prisökningar som inte är budgeterade inför 2026 samt en rad osäkerhetsfaktorer som behöver omhändertas. Viktigt att lyfta fram är att det inom nämndens resultatenheter finns stora ofinansierade kostnader som får konsekvenser för de egna verksamheterna genom effektiviseringar och förändringar i servicenivåer om inte andra nämnder erhåller budgetförstärkningar för att kunna betala för sina tjänster.

21 Infrastruktur- och servicenämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	391,9 mkr	417,0 mkr	438,9 mkr	451,7 mkr	478,0 mkr
Kommunbidrag	366,3 mkr	393,3 mkr	404,9 mkr	417,4 mkr	440,9 mkr
Resultat	**-25,6 mkr**	**-20,0 mkr**	**-34,0 mkr**	**-34,3 mkr**	**-37,1 mkr**
Specificerade kostnader:					

Beskrivning av konsekvenser per kommunbidragsfinansierad verksamhet 2026

Avdelning infrastruktur

Enheten skog som tar hand om och vårdar kommunens skogstillgångar har inför utredningen av ny skogsbruksplan setts över. Förvaltningen konstaterar att det finns en obalans i verksamhetens ekonomi och styrning som behöver ställas om från att finansieras av årliga avverkningar (ekonomisk styrning) till att arbeta utifrån förädling av skogen som naturtillgång. Detta i kombination med organisationsförändring och ökad andel naturmark innebär ökade kostnader med 1,5 mkr/år från 2027.

Inom sektion gata finns det flera verksamheter som har ekonomiska utmaningar. Dagvattenhantering, vinterväghållning, beläggningsunderhåll, grönyteskötsel och enskilda vägar är några. Utmaningarna beror delvis på ofinansierade kostnadsökningar från tidigare år, ambitionsnivåer samt tidigare tagna politiska beslut. Till det kommer ovissheten kring väderförhållanden och klimatförändringar som främst påverkar verksamheten för vinterväghållning. Positivt är att genom den ökade prisuppräkningskompensation som nämnden erhåller kommer några av dessa kostnadsökningar delvis att täckas. Nedan följer kostnader som är ofinansierade inför 2026 inom sektionen Gata.

Verksamheten för enskilda vägar beräknas 2026 ge ett underskott på ca 5 mkr mot budget. Detta beror på förstärkningsåtgärder och nytt bärlager på flera enskilda vägar som kommunen åläggs av Trafikverket att utföra. Dessa åtgärder är utöver det planerade underhåll som årligen ryms inom budgeten på ca 5,0 mkr (+ stadsbidrag ca 3,2 mkr). Luleå kommun är en av få kommuner som bekostar underhåll av enskilda vägar utöver det statliga bidraget från Trafikverket. Den överskjutande kostnaden för dessa åtgärder bekostas av kommunen via infrastruktur- och servicenämnden och då

kommunen inte är väghållare får inte åtgärderna tas som reinvestering, utan belastar driftbudgeten (kommunbidraget).

Utöver detta finns också järnvägsinfrastruktur med tillhörande kombiterminal som det investerats i de senaste åren (totalt restvärde ca 36 mkr vid årsskiftet 2024/2025). Före detta stadsbyggnadsnämnden beslutade i augusti 2021 föreslå att samla all järnvägskompetens i koncernen på ett ställe (Luleå Hamn) från hösten 2022. Detta har ännu inte skett vilket innebär kapitaltjänstkostnader på investeringen om ca 2,8 mkr per år plus drift och underhåll som fortfarande hanteras av infrastruktur- och servicenämnden.

Som nämnts i inledningen finns det ytterligare investeringar inom avdelning infrastruktur som ligger med i de preliminära investeringsramarna under åren 2026–2028 som i nuläget är ofinansierade på driften. Det avser främst nyinvesteringar år 2026 för lekmiljöer utomhus (6,3 mkr), busshållplatser (3,5 mkr) samt bra skolvägar (2,5 mkr). Nämnden har erhållit driftkompensation för dessa investeringar till och med 2025. Om dessa investeringar fortsatt ska göras behöves även fortsättningsvis driftkompensation för ökade kapitalkostnader och skötsel med ca 0,5 mkr för året 2026 men som 2027 ökar till 1,5 mkr vid full effekt.

Ytterligare en reinvestering som är av brådskande behov är vattenregleringsaggregat av kommunens innerfjärdar och den så kallade Likskärsbanken (investeringsbehov totalt ca 6 mkr) där behovet på driften är ca 0,3 mkr år 2026. Genomförs inte åtgärderna för Likskärsbanken riskerar kommunen ett föreläggande från Länsstyrelsen.

Avdelning service o support

Inom avdelningen samlas kommunövergripande servicefunktioner som tidigare organiserades inom f.d. kommunstaben. Enheten lönecenter påverkas stort av prisökningar för de verksamhetssystem som behövs för att fullgöra det kommunövergripande uppdraget (ca 3,0 mkr).

Vidare finns det kapitalkostnader som åligger avdelning service o support att bära för gemensamma investeringar i Luleå kommuns Servicecenter utan erhållen budgetförstärkning. Det avser nätverk, larm och passagesystem och inventarier i hela byggnaden. Kapitalkostnaderna för 2026 och framåt uppgår till ca 3,9 mkr och det är en stor utmaning att balansera ekonomin för denna typ av kommungemensam extrakostnad utan kompensation. Förvaltningen anser att ISN ska kompenseras fullt ut med kommunbidrag för dessa kapitalkostnader eller att kostnaderna fördelas enligt den framtagna fördelningsnyckel som finns för gemensamma kostnader hos hyresgästerna i Luleå kommun Servicecenter.

Förvaltningsövergripande

Luleå kommun behöver öka takten med att kontinuerligt se över risker, sårbarheter, skyddsåtgärder och förmågan till krishantering. I ett led att öka takten har förvaltningen fått ett uppdrag som intensiveras under 2025 och framåt inom områdena informationssäkerhet, säkerhetsskydd och civil beredskap. Förvaltningen bedömer att detta intensiverade uppdrag är av yttersta vikt och ser ett behov av att förstärka förvaltningens kompetens och organisation inom säkerhet och beredskap. Planen är att under 2025 och 2026 förstärka med kompetenser inom ovan områden men även ställa om befintliga resurser inom förvaltningens avdelningar. Initialt kommer det kosta 1 mkr 2026 men kostnaderna bedöms öka från 2027 och framåt med ca 2–3 mkr.

Beskrivning av konsekvenser resultatenheter 2026

För sektionerna fastighetsförvaltning, verksamhetsnära service och IT-drift samt IT-utveckling har de senaste årens prisökningar varit mycket påtagliga. Inför 2025 gjordes ett rejält omtag kring IT-avgiften som höjdes med ca 26 mkr vilket också förvaltningarna som nyttjar IT-tjänsterna erhöll riktat utökat kommunbidrag med.

När det gäller fastighetsförvaltning och verksamhetsnära service har inte intäkterna höjts i samma utsträckning som kostnadsökningarna och dessa resultatenheter har stora utmaningar med obalansen i intäkter (vad kunderna kan betala) och verksamhetens kostnader.

För fastighetsförvaltningsverksamheten bedöms intäkter för lokalhyror behöva index uppräknas med 3% från 2026 och framåt. Nuvarande uppräkning med 1,5% ger en intäktsökning på ca 7,2 mkr. Kostnaderna inom fastighetsförvaltning har ökat, och fortsätter öka, med mycket högre belopp än 7,2 mkr. Det är ohållbart att kunna hantera ökande underhållskostnader, volymökningar och hålla efter underhållsbehovet (beräknat till ca 1,8 mdkr) utan att det får konsekvenser på fastigheternas standard.

En indexuppräkning om 3% (ca 14,4 mkr mer i intäkt) innebär också att verksamheten kan behålla reinvesteringsnivån om 150 mkr per år, en förutsättning för att någorlunda hålla efter underhållsskulden och ge verksamheten bättre möjligheter att förvalta kommunens lokaler. Det årliga reinvesteringsbehovet är bedömt vara 190–200 mkr, vilket skulle innebära en indexuppräkning av internhyrorna med mer än 3%.

Inom resultatenheten för fastighetsförvaltningen hanteras också kostnader för lokalbanken. Lokalbankens kostnader har ökat väsentligt de senaste åren och bedöms även inför 2026 ligga högre (ca 15 mkr) än det kommunbidrag som infrastruktur- och servicenämnden erhåller årligen (ca 7,9 mkr år 2026). Underskottet för lokalbanken beror främst på processen från beslut av rivning eller försäljning till verkställande (kan

krävas ny detaljplan eller dylikt). Lokalbanken påverkas också av pågående utredningar från andra verksamheter inom kommunen vilket gör att lokaler står oanvända.

För resultatenheterna vaktmästarservice och lokalvård, där intäkterna (indexökningar) inte ökat i samma takt som kostnaderna, ger differensen mellan kostnader och intäkter ett underskott om ca 4,5 mkr. Förvaltningens förslag är att justera interna priser att motsvara självkostnad för vaktmästarservice och lokalvård. Det är en förutsättning att bibehålla servicenivån.

Volymökningar och prisökningar inom resultatenheterna för IT-avgiften kommer behöva ökas med ca 2,5 mkr i jämförelse med 2025. Ökningen förväntas till stor del mötas av den prisuppräkning om 1,9% som kunderna (förvaltningarna) erhåller.

21.1 Drift av planerade förändringar

(Tkr)	2026	2027	2028
Skogsenheten		1,5	1,5
Enskilda vägar	5,0	3,0	3,0
Järnvägsinfrastruktur + kombiterminal	2,8	2,8	2,8
Kapitalkostnader LKSC	3,9	3,9	3,9
Utökning inom säkerhet o beredskap	1,0	2,0	2,0
Kapitalkostnader reinvesteringsbehov broar o viadukter	0,8	1,6	3,4
Kapitalkostnader nyinvesteringar	0,8	1,8	2,8
Lönecenter	1,0	3,0	3,0
Fastigheter förändrad hyresindexhöjning från 1,5% till 3%	7,2	7,2	7,2
Verksamheter för lokalvård och vaktmästare (ökade kostnader)	4,5	4,5	4,5
Lokalbanken	7,0	5,0	5,0
Summa	**34,0**	**34,3**	**37,1**

22 Infrastruktur- och servicenämnd - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**911,4**	**1048,6**	**433,6**	**471,9**	**503,4**
Specificering:					
Nyinvestering			67,0	72,5	72,3
Reinvestering			259,6	247,4	231,1
Större projekt			107,0	152,0	200,0
Investeringar som ingår ovan men saknar driftkonsekvens					
Nyinvestering bra skolvägar			2,5	3,0	3,0
Nyinvestering lekplatser			6,3	8,0	8,0
Reinvestering Likskärsbanken			2,5		
Reinvestering infra busshållsplatser			3,5	4,5	4,5
Reinvestering broar o viadukter			20,0	20,0	20,0
Reinvestering Hantverksvägen			17,5	6,0	
Reinvestering Fastigheter (delvis drift konsekvens)			150,0	150,0	150,0
Summa					

22.1 Planerade investeringar

I tidigare beslutade budgetramar har ISN erhållit budgetförstärkningar för ökade kapitalkostnader för nya utegym, lekplatser och bra skolvägar (totalt ca 1,6 mkr på driften vid full effekt år 2025/2026).

Det innebär att finansiering för skötsel och kapitalkostnader inte längre finns för ytterligare nyinvesteringar inom dessa kategorier. Om nyinvesteringarna för utegym, bra skolvägar, utomhuslekmiljöer och busshållplatser ska fortsätta i samma takt efter 2025, kommer det saknas budgettäckning på driften med ca 0,5 mkr år 2026, ca 1,5 mkr år 2027 och ca 2,5 mkr år 2028. För ökade investeringar gällande gång- och cykelvägar

(år 2025, 2026 och 2027) har budgetförstärkningar skett på driften om 1 mkr vilket täcker drift-konsekvenserna.

Underhållsbehovet på ca 1,7 mdkr för gator, vägar, gc-vägar, broar och viadukter skapar stora utmaningar gällande styrningen på det årliga reinvesteringsbehovet kontra hur mycket utrymme det finns i driftbudgeten. I driftbudgeten finns en årlig kapitalkostnadsbudget som ger utrymme att hantera ca 45 mkr per år i reinvesteringsnivåer för gator, vägar gc-vägar, broar och viadukter. Reinvesteringar för högre belopp än dessa ca 45 mkr, leder till underskott i driftbudgeten. Utmaningen är densamma som flertalet tidigare år, nämligen att balansera reinvesteringsbehovet, som är mycket högre, mot vad nämnden har att hantera i kapitalkostnadsbudgeten.

Reinvesteringsutrymmet måste dels räcka till att hålla underhållsskulden oförändrad, eller helst minskas, dels parera för i planperioden uppkomna behov för broar o viadukter (ca 20 mkr/år i reinvesteringar utöver behovet av de 40 mkr/år som hittills lagts på gator och vägar) samt behov att göra riktade större reinvesteringar på vissa gator och vägar (tex Hantverksvägen).

Externa rapporter visar att redan nuvarande reinvesteringsnivåer på exempelvis gator, vägar och gc-vägar (45 mkr/år), gör det svårt att sänka nivåerna utan att viktiga funktioner och värden försämras och att underhållsskulden ökar. Behovet av utökade driftkonsekvenser för att kunna öka reinvesteringsnivåerna är en stor utmaning och det blir svårt att öka takten på reinvesteringarna utan kompensation för ökade kapitalkostnader.

Totalt skulle det behövas ett tillskott av kapitalkostnadsbudget på ca 0,8 mkr/år (totalt ca 3,2 mkr år 2028 o framåt). På grund av ovan beskrivna utmaningar och att inte öka kapitalkostnadsbudgeten i de preliminära investeringsramarna 2026–2028 har reinvesteringar för broar och viadukter (20 mkr/år) slagits ihop med utrymmet för reinvesteringar för gator, vägar och gc-vägar (45 mkr), då det inte finns driftbudget att utöka reinvesteringsnivårena ytterligare.

För fastighetsförvaltningsverksamheten är en indexuppräkning om 3% av lokalhyrorna (ca 14,4 mkr i intäkt/år) ett måste om verksamheten ska behålla reinvesteringsnivån om 150 mkr per år. Det årliga reinvesteringsbehovet är bedömt vara 190–200 mkr, vilket skulle innebära en indexuppräkning av internhyrorna med mycket mer än de 3% som föreslagits.

23 Infrastruktur- och servicenämnd - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Mer Luleå för fler luleåbor				
Fortsätta miljonsatsning på projekt i byarna				
Införa hundrastgårdar				
Utvärdera nuvarande hantering av kommunens bostäder för kommunala verksamheters behov och Lulebos bostäder och föreslå mer samordnade och effektivare sätt att organisera sig				
Klimatsmart och naturpositiv				
Öka antalet laddpunkter för elbilar i anslutning till kommunens verksamheter och parkeringsplatser				
Utreda och bygga ny depå för LLT				
Energieffektivisera fastigheter och verksamheter				
Öka kommunens egen energiproduktion genom att installera solceller där det är ändamålsenligt				
Säkerställ Lulebornas tillgång till vatten genom beredskapsplan för vattentäkter samt skyfallsplan				

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, tkr)

24 Miljö- och byggnadsnämnd - Inledning

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret skickade den 7 mars ut budgetförutsättningar med förslag till preliminära driftramar samt investerings- och exploateringsramar för åren 2026–2028. Budgetförutsättningarna ska användas som underlag för planering och budgetarbete i nämnder och styrelser. Senast den 25 april ska förvaltningar/nämnder lämna in konsekvensbeskrivningar av de preliminära ramarna. Konsekvensbeskrivningarna meddelas kommunstyrelsen för att utgöra grund för mål och budget som kommunfullmäktige beslutar om 17 juni.

Avdelning miljö och bygg har utifrån budgetförutsättningar 2026–2028 nedan beskrivit några konsekvenser som är viktiga att lyfta inför den kommande planeringsperioden.

Konsekvensbeskrivning av preliminära budgetförutsättningar för 2026–2028

Miljö- och byggnadsnämnden tillskjuts budget för generella prisuppräkningar om ca 0,5 mkr år 2026 vilket gör att tillsammans med de årliga indexhöjningar på avgifter (intäkter), som avdelningen fakturerar kunder, bedöms täcka avdelningens prisökningar för vanligt förekommande inköp av material och tjänster.

Gällande bostadsanpassning, kommer det bli svårt att hålla budgeten under planeringsperioden. En undersökning gjordes under 2024 som visade att kommunbidraget gällande bostadsanpassning, varit underfinansierad sedan 2015 med minst 1 mkr. Under 2024 var underskottet hela 8,1 mkr, och prognosen inför 2025 är att underskottet kommer vara minst 2 mkr. Fram till 2030 ses också en trend att vi kommer att bli fler äldre i Luleå kommun vilket över tid kommer att öka kostnaden då många äldre bor hemma längre. Behovet inför planperioden är att verksamheten för bostadsanpassningar behöver förstärkas med 2 mkr och behöver följa med utvecklingen framåt med demografin.

Andra utmaningar för den kommande perioden ligger i den ökande takten för den gröna hållbara samhällsomställningen, när mycket ska hända på relativt kort tid. Under hösten 2024 erhöll nämnden budgetförstärkning för att klara av ”Den gröna omställningen”. Den extra satsningen på resurser i tidiga skeden kommer att gynna dialogen och effektiviteten i de stora projekt som ska genomföras.

Bedömningen är att avdelningen kan hantera den ökade takten med befintlig personal under 2025 men bedömer att det för planperioden 2026 -2028 kommer krävas ytterligare förstärkningar. För att inte tappa fart behövs det stärkas upp med resurser som mer renodlat kan arbeta med den industriella gröna omställningen på Svartön. Avdelningen behöver också hänga med i utvecklingen med mer automatiserade

processer inom verksamheten där digitalisering och AI (Artificiell intelligens) kräver ny kompetens.

Luleå kommun behöver öka takten med att kontinuerligt se över risker, sår-barheter, skyddsåtgärder och förmågan till krishantering. I ett led att öka takten har förvaltningen fått ett uppdrag som intensifieras under 2025 och framåt inom områdena informationssäkerhet, säkerhetsskydd och civil be-redskap. Förvaltningen bedömer att detta intensifierade uppdrag är av yttersta vikt och ser ett behov av att förstärka förvaltningens kompetens och organisation inom säkerhet och beredskap. Det kommer initialt krävas mycket resurser för detta arbete på många nivåer för att klara uppskalningen.

Utöver fortsatta satsningar på de verksamheter som berörs mest av den accelererade och hållbara samhällsomställningen ser nämnden utmaningar i att rekrytera och behålla kompetent och erfaren personal. En tydlig trend som ses är en ökad konkurrens och rörelse på arbetsmarknaden. Avdelning miljö och bygg ser ett uppdämt behov att vi som kommun, men även avdelning, funderar på hur vi kan utveckla arbetet med allt från hur vi attraherar, introducerar, utvecklar och behåller personal. Under 2025 kommer avdelningen driva ett projekt som har arbetsnamnet ”En arbetsplats att längta till” vars mål är att befintlig personal stannar hos Luleå kommun. Avdelningens uppfattning är att vi behöver arbeta mer med att stärka varumärket och se till att kommunens erbjudande är attraktivt för att kunna locka fler till offentlig sektor.

Osäkerheten för omvärldsläget kommer de närmsta åren påverka konjunkturen och byggandet. Här behöver vi tillsammans jobba för att den gröna omställningen kan fortsätta med alla positiva kringeffekter som det innebär. Det är dock väldigt svårt att förutspå hur utvecklingen de närmsta året/åren kommer att utveckla sig. Det försämrade konjunkturläget påver-kar fortfarande avdelningen med minskat byggande som försämrar det ekonomiska resultatet som följd.

25 Miljö- och byggnadsnämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	-48,7	-35,1	-33,3	-33,5	-34,1
Kommunbidrag	-31,0	-31,1	-31,3	-31,5	-32,1
Resultat	**-17,7**	**-4**	**-2**	**-2**	**-2**
Specificerade kostnader:					
bostadsanpassnings prognos överstiger budget		-2	-2	-2	-2
Minskade intäkter för livsmedel och miljö		-2			

25.1 Drift av planerade förändringar

(Tkr)	2026	2027	2028
Bostadsanpassning	2,0	2,0	2,0
Prisuppräkning	0,3	0,3	0,3
Summa	**2,3**	**2,3**	**2,3**

26 Miljö- och byggnadsnämnd - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	0	-500	-500	-500	-500
Specificering:					
Summa					

26.1 Planerade investeringar

27 Miljö- och byggnadsnämnd - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Mer Luleå för fler luleåbor				
Ge snabbare och bättre service i ett växande Luleå genom fler bygglovshandläggare				

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, tkr)

28 Socialnämnd - Inledning

1.1 Inledning

Förklaring till tabell samt konsekvenser av ramar 2026–2028:

Socialnämnden arbetar löpande med effektiviseringar och förändrade arbetssätt för att klara framtidens utmaningar gällande kompetensförsörjning, demografi och ekonomi. Inom planperioden är en av det de viktigaste åtgärderna ett fortsatt arbete med kompetensförsörjningsplanen och utveckling av verksamheterna. Det krävs också ett ökat fokus på att utveckla digitalisering och välfärdsteknik där det är möjligt utifrån synsättet digitalt först – fysiskt när det behövs, samt att utforma arbetssätt som är mindre personalkrävande. Nya arbetssätt kommer bli nödvändiga och prövas till viss del redan i verksamheten exempelvis inom hemtjänsten. Social-förvaltningen kommer i större omfattning än tidigare behöva stå för egna interna utbildningar och utbildningskostnader där utvecklingen av ett Kompetenscentra är en viktig del.

Även digitaliseringens möjligheter måste tas om hand för att klara framtidens kompetensförsörjning. Nya kompetenser kommer behövas framåt där ny teknik och lagar kommer kräva nya arbetssätt och utmana kommunens infrastruktur, samtidigt som informationssäkerheten ska säkerställas. En av de största utmaningarna kommande år ses inom barn- och ungaområdet på grund av ökade kostnader för placeringar. Socialnämnden har följt och budgeterat för det ökade kostnaderna under 2025 och arbetet kommer fortsatt att följas under året.

Socialförvaltningens budgetarbete har sin grund i och planeras utifrån verksamhetens behov och de beslut som socialnämnden fattat. Förvaltningen har analyserat ekonomin i förhållande till verksamhetens behov. Den största utmaningen på både kort och lång sikt finns inom kompetensförsörjningen, där olika aktiviteter genomförs med målet om att vara en attraktiv arbetsgivare och behålla kompetensen. Det finns en osäkerhet kring uppräkning av hyror för externt hyrda lokaler som följer KPI samt behovet av sommarförmåner som påverkar verksamhetens budgetramar. En del statliga utredningar pågår, bland annat inom personlig assistans där kommunen väntas få mer information under året.

Personliga assistans

Socialförvaltningen ser fortfarande inte en kostnadsminskning för personlig assistans enligt ramjustering i de generella bidragen till kommunen gällande minskade kostnader för kommunen i förhållande mot Försäkrings-kassan.

Ny lag med förslag om att staten, det vill säga Försäkringskassan, tar över beslut om personlig assistans samt kostnaden 2026. Det finns en osäkert om hur kostnaderna kommer påverkas för kommunerna inom utförar-verksamheten.

Familjehem

Ökning av antalet familjehem ger ökade kostnader. Förvaltningen ser även en högre komplexitet i barn och ungas behov vilket kräver fler konsulentstödda familjehem (bolagsdrivna), denna utveckling ses även i andra kommuner.

Försörjningsstöd

Kostnaderna har kraftigt minskat de senaste åren. Utvecklingen beror på en god arbetsmarknad i Luleå och ett aktivt arbete för att ge individer möjlighet till egen försörjning via olika insatser i samverkan med andra samverkansaktörer.

Äldreomsorgen

Luleå kommun kommer att ha en ökad demografi av äldre under de närmaste åren. Under perioden finns investeringsmedel för ett nytt vård- och omsorgsboende som nämnden beslutade om 2023. Under 2023 har förvaltningen identifierat utmaningar kring planering och schemaläggning i hemtjänsten vilket har gjort att vissa hemtjänstgrupper haft underskott. En genomlysning gjordes av samtliga hemtjänstgrupper under 2023 där åtgärder gjordes som gav viss effekt. Hemtjänstegrupperna ges budget löpande utifrån den utförda tiden hos brukarna. Arbetet med att stärka planeringen och schemaläggningen har fortsatte under 2024 men på grund av ett nytt verksamhetssystem försvårades uppföljning av den utförda tiden. Ett förändrat arbetssätt har införts i mars 2025 där nämnden kommer att följa upp arbetet i månadsrapporterna.

Fortsatta statsbidrag och demografibudget gör det möjligt att klara finansieringen av en ökad demografi. För-slag på ny socialtjänstlag ger förutsättningar till tidiga och förebyggande insatser inom äldreomsorgen. Sammanhållen korttidsverksamhet som förväntas kunna starta i april 2026 samt ett nytt vård- och omsorgsboende möter upp de framtida behoven inom äldreomsorgen.

Krisberedskap

Kommunen har ett långtgående ansvar, inklusive finansiering, för att kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet vid störningar. Socialnämnden har både under 2024 och 2025 sökt statsbidrag och arbetat med åtgärder i syfte att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap.

Genom Statens offentliga utredningar (SoU) föreslås flera nya lagar och direktiv rörande det kommunala an-svaret inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap. Vilka konsekvenser dessa får för kommunerna är ej helt klart, mer information väntas under året.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen har svårt att rekrytera personal under hela året inom alla yrkesgrupper och inte som tidigare då utmaningen var störst under sommaren vilket ger ökade kostnader för exempelvis övertid och förmåner på olika sätt. I längden är detta inte hållbart utan måste klaras på annat sätt.

Förvaltningen arbetar med aktiviteter kopplat till kompetensförsörjningsplanen där fortsatt utveckling av ett Kompetenscentra är en viktig del. Nya mindre resurskrävande arbetssätt kommer bli nödvändiga och prövas till viss del redan i verksamheten, exempelvis digital tillsyn inom hemtjänsten. Även den nya tekniken inom vård- och omsorgsboende kommer utvecklas under 2026. Socialförvaltningen kommer i större omfattning än tidigare behöva stå för egna interna utbildningar, ta höjd för vikariekostnader vid utbildning samt arbeta än mer för att behålla den personal man har. Förvaltningen beräknar även en högre kostnad för introduktioner inför 2026. Kostnaderna kommer beräknas och omhändertas i internbudgetarbete under hösten. Även kostnader kring det nya löneavtalet kommer följas.

Förvaltningsövergripande

Utvecklingen kring inflationen har stor betydelse för förvaltningen då många delar följer konsumentprisindex (KPI) eller andra externa index. Hög inflation slår hårt mot förvaltningen. Kostnader för externa hyreskontrakt, försörjningsstöd, materialpriser och arvoden är exempel på delar som berörs. Utmaningar kring kompetensförsörjning på andra förvaltningar, materialbrist och mycket långa leveranstider på olika delar kring byggnationer påverkar också socialnämndens verksamheter.

Förvaltningen följer prisutvecklingen för att ha viss framförhållning men med dagens världsläge är prognoserna mycket osäkra. Tidsplanerna för byggnationer följs varannan vecka i möten med infrastruktur- och serviceförvaltningen och redovisas varje månad till socialnämnden. En ny kommunal riktlinje kring lokalförsörjning kommer att göra arbetsprocessen tydligare, beslut väntas inom kort.

Digitalisering

Digitalt först men fysiskt när det behövs är ledorden kring digitaliseringen. Nya kompetenser kommer behövas framåt och den nya tekniken och lagar kommer kräva

nya arbetssätt och utmana kommunens infrastruktur, samtidigt som informationssäkerheten ska säkerställas.

Förvaltningen arbetar med aktiviteter kopplat till nämndens handlingsplan för digitalisering, samtidigt som en ny handlingsplan tas fram. Nya arbetssätt, exempelvis digital tillsyn, testas i hemtjänsten, arbetssättet har fallit väl ut hos brukare i några andra pilotkommuner som förvaltningen följer.

Även sensortekniken på särskilt boende är upphandlad efter test föregående år, även här finns stora möjlig-heter att höja kvaliteten och arbeta smartare med teknikens hjälp. Upphandling av så kallade ”medicinrobotar” pågår samt har ”taligenkänning” nyttovärderats, även det initiativet verkar ge stora vinster/effekter för verksamheterna.

29 Socialnämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	-2 229 750	-2 192 488	-2 213 449	-2 269 105	-2 319 929
Kommunbidrag	2 222 215	2 192 488	2 213 449	2 269 105	2 319 929
Resultat	**7 535**	**0**	**0**	**0**	**0**
Specificerade kostnader:					
Behov		-65 210	-57 100	-58 540	-59 500
Åtgärd		14 000	2 905	625	0
Tillskott		34 907	54 000	58 840	56 200
Summa		16 303	195	-925	3 300
Kvar i omstrukturering		20 664	20 469	21 394	18 094

29.1 Drift av planerade förändringar

Behov	2025	2026	2027	2028
Demografi inkl. hjälpmedel, pers.ass, placeringar	9 900	4 900	22 540	25 900
Nya vård- och omsorgsboendeplatser (iom Örnen)		26 100	13 100	
Bostäder för socialnämndens målgrupper	14 500	6 500		6 500
Demografi hemtjänst från 2024	10 341			
Införande nytt vht-system	-1 300	-600	-600	
Utbyte larm särskilt boende		-2 000	-1 000	
Uppräkning externa hyror	200	2 500	2 500	2 500
Sommarförmån	-8 000			
Nya regler för dygnsvila samt jour och beredskap	-10 000			
Ökade kostnader familjehem, placeringar	18 500	x		

Fältverksamhet- pilot	-1 500			
Fältverksamhet- permanentas	3 000			
Generella medel	2 150			
Kompetenscentra	1 850			
Uppräkning central IT-avgift	800	800	800	800
Samordnare Örnen och nytt VOB	300		-300	
Flyttkostnader Örnen		300		
Ökade dubbelrumskostnader	780			
IT-avgift	12 000			
Ny veckoarbetstid nattpatrull/ trygghetslarm	1 300			
Kompetensförsörjning inkl. introduktion		x		
Löneavtal	x	x		
Prisuppräkning	10 389	18 600	21 500	23 800
Summa	65 210	57 100	58 540	59 500
Åtgärder	2025	2026	2027	2028
Nytt avtal vht-system	2 000			
Nya arbetssätt/nytt vht system		625	625	
Minskat behov dubbelrum i och med Örnen		2 280		
Minskat behov korttids Fyren	12 000			
Summa	14 000	2 905	625	0
Tillskott	2025	2026	2027	2028
Demografisk volymökning i ram	39 200	35 400	37 340	32 400
Tillskott i Plan och budget 2023, samt 2024	-5 000			
Plan och budget juni 2024	7 000			
Tillskott tilläggsbudget KF nov 2023	-9 000			
Prestationsmedel 2024	-20 630			
IT-avgift	12 000			

Prisuppräkning	10 389	18 600	21 500	23 800
Finansieringsprincip	948			
Summa	34 907	54 000	58 840	56 200
Summa åtgärd och tillskott	48 907	56 905	59 465	56 200
Kvar att finansiera	16 303	195	-925	3 300
Kvar i omstrukturering	20 664	20 469	21 394	18 094

Förklaring till verksamhetsförändringar

Behov

- Inom demografibudgeten ryms förutom demografiökningar inom verksamheterna även ökningar inom personlig assistans, hjälpmedelskostnader och placeringar.
- Nya vård- och omsorgsplatser i och med öppnandet av Örnen då korttids flyttar dit från Bergviken och Midskogen
- Bostäder för socialnämndens grupper avser öppnade av gruppbostäder som ligger enligt nämndens plan.
- Demografimedel överflyttades från hemtjänsten 2024 på grund av färre utförda timmar. Utfallet följs separat även under 2025.
- Införande nytt verksamhetssystem är en budget som nämnden haft för införandet av nya systemet.
- Utbyte larm särskilt boende är en budget nämnden har för utbyte av trygghetslarmen.
- Uppräkning av externa hyror avser vård- och omsorgsboenden, där avtalet bestämmer uppräkningen, vanligast är att man följer KPI årligen i oktober månad. Beräkningen är mycket osäker, vid hög inflation kan det handla om ökade kostnader över 10 mkr.
- Sommarförmån togs bort och verksamheterna fortsätter arbetet med nya arbetssätt.
- Under våren 2024 intecknade socialnämnden omstrukturering för kostnader för dygnsvila samt jour och beredskap i enlighet med verksamheternas prognoser.
- Kostnadsökning för placeringar 2025. Man ser även en högre komplexitet i barn och ungas behov vilket kräver fler konsulentstödda familjehem. En osäkerhet

kring kostnadsutvecklingen 2025 finns och kommer följas under året för att omhändertas i internbudgetarbetet under hösten.

- Fältverksamheten permanentas.
- Generella medel till bland annat kompetenscentra.
- Uppräkning av den årliga IT-avgift inom kommunen, samt volymökningar inom IT.
- Kostnader för samordning och flytt av korttidsverksamhet till Örnen samt övriga verksamheter.
- Dubbelrumsplatser finansieras löpande från omstrukturering vid behov till Örnen öppnas.
- Kommunövergripande IT-avgift, inbegriper ny telefonväxel, säkerhetsarbete mm
- Ny nattveckoarbetstid kom 2022, har tidigare justerats med intäkt.
- Ökade kostnader kring kompetensförsörjning inklusive introduktion samt nya löneavtalet. Osäkert kring kostnadsutvecklingen 2025, kommer följas under året för att omhändertas i internbudgetarbetet under hösten.
- Prisuppräkning enligt kommunens modell, ges fullt ut till verksamheterna.

Åtgärder

- Sänkta kostnader för nytt verksamhetssystem samt kommande effektivisering i arbetssätt
- Minskade behov av korttidsplatser på Fyren (inför sommaren 2024)

Tillskott

- Demografisk volymökning i ram samt tillskott på 7 mkr fick nämnden i Plan och budget 2024. Från 2025 utgår den generella delen på 5 mkr samt tillskottet från nov 2023.
- Prestationsmedel 2024 är ett statsbidrag till kommunen, engångsmedel.
- Kommunövergripande IT-avgift, inbegriper ny telefonväxel, säkerhetsarbete mm
- Prisuppräkning i ramtilldelning
- Statsbidrag enligt finansieringsprincipen. Justering av bidrag till skyddad boende.

30 Socialnämnd – Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**4 723**	**136 140**	**79 000**	**159 000**	**56 000**
Specificering:					
Inventarier och lokalanpassningar			9 000	9 000	9 000
Gruppbostad kommande 6 platser			20 000		
Nytt äldreboende, väntar på tidsplan, ca 144 platser			50 000	150 000	20 000
Boende för socialnämndens målgrupp					27 000
Summa			**79 000**	**159 000**	**56 000**

30.1 Planerade investeringar

Planerade investeringar

Förslaget är reviderat efter de senaste tidsplaner som förvaltningen fått av infrastruktur- och serviceförvaltningen. I planen ligger investeringar för gruppbostäder, utbyggnad av Örnen, ett nytt vård- och omsorgsboende beslutad och beställd av socialnämnd 2023 (tidsplan ej klar) samt inventarier och lokalanpassningar för åren 2026–2028. Driftskostnaderna ligger inom ram. Kommande år framåt efter 2028 planeras ett boende för socialnämndens målgrupper vartannat år. Beloppet är uppräknat till 27 mkr från 2028.

31 Socialnämnd - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Välfungerande vardag för alla				
Utvärdera avgiften för familjerådgivning under 2023 för att ta bort till 2024				
Se över bemanningen och anställa fler undersköterskor och stödassistenter				
Satsningar på specialistutbildningar för undersköterskor (palliativ vård, psykiatri- och demens- men även andra specialistutbildningar)				
Satsningar på yrkeskompetens genom en validering av utbildningen och en betald utbildning på arbetstid för undersköterskor och stödassistenter				

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, tkr)

32 Överförmyndarnämnd - Inledning

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet med uppdrag att utöva tillsyn över ställföreträdare, det vill säga gode män, förvaltare och förmyndare. Nämnden ska utifrån föräldrabalken utreda behov av ställföreträdarskap för personer som inte har förmåga att tillvarata sina rättigheter och genom en kvalitativ tillsyn motverka rättsförluster för dessa huvudmän.

Överförmyndarnämnden har också till uppdrag att rekrytera och utbilda lämpliga, ideellt engagerade ställföreträdare.

Huvudmännen består till största delen av vuxna personer som på grund av sjukdom, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp av en ställföreträdare att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom och sörja för sin person. Huvudmannen kan också vara ett underårigt barn som på grund av sina ekonomiska förhållanden står under överförmyndarnämndens tillsyn eller ett utländskt barn som kommit till Sverige utan vårdnadshavare och söker uppehållstillstånd här. Överförmyndarnämnden utövar även tillsyn över samtliga legala förmyndare (föräldrar) och förordnade förmyndare till omyndiga barn.

Överförmyndarnämnden har haft en stor ärendeökning de senaste åren avseende anmälan/ansökan om god man/förvaltare. Nämnden ligger långt fram i arbetet med att digitalisera verksamheten och för att möta en fortsatt ökad ärendemängd behöver nämnden fortsätta digitalisera och effektivisera verksamheten ytterligare. Överförmyndarnämnden fick ett tillskott till budget år 2025 för tillsättning av en administratör och en handläggartjänst och bedömer att nämnden med nuvarande resurser kan utföra en rättssäker handläggning av hög kvalitet med rimliga handläggningstider och en god arbetsmiljö.

Konsekvenser av preliminära ekonomiska ramar för 2026-2028

Överförmyndarnämnden har en relativt liten budget med små marginaler varför även en, i jämförelse med övriga nämnder, liten ökning av nämndens kostnader skulle påverka nämndens verksamhet. Utifrån dagens förutsättningar bedömer överförmyndarnämnden att nämnden kan klara sitt uppdrag till gagn för kommunens utsatta personer som är i behov av stöd av en god man eller förvaltare med föreslagna budgetramar för 2026-2028. Dock kommer överförmyndarnämnden att behöva ett mindre tillskott på 100 tkr år 2027 för att kunna utbilda de nyvalda nämndsledamöterna inom nämndens verksamhetsområde.

33 Överförmyndarnämnd - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Mkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	11,0	12,5	12,7	13,0	13,0
Kommunbidrag	11,3	12,5	12,7	12,9	13,2
Resultat	**0,3**	**0**	**0**	**-0,1**	**0**
Specificerade kostnader:					
10000 - Nämnd och styrelseverksamhet	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
13000 - Övrig politisk verksamhet	7,0	7,8	7,9	8	8,1
13060 - Ställföreträdare	3,5	4,3	4,4	4,0	4,6
Summa	**11,0**	**12,5**	**12,7**	**13,0**	**13,2**

Överförmyndarnämnden bedömer att förslag till budgetram för 2026-2028 är tillräcklig för att kunna bedriva verksamheten i samma omfattning som idag. Efter valet 2026 kommer dock överförmyndarnämnden behöva utökad budget med 100 tkr för utbildning av de nyvalda ledamöterna i nämnden inom verksamhetsområdet.

33.1 Drift av planerade förändringar

(Mkr)	2026	2027	2028
Ny tjänst, handläggare	0	0	0
Utbildning nyvalda ledamöter	0	0,1	0
Summa	**0**	**0,1**	**0**

Överförmyndarnämnden ser i nuläget inget behov av större tillskott till föreslagen budgetram utöver en utökning med 100 tkr till år 2027 för utbildning av de efter valet nyvalda ledamöterna i nämnden.

Överförmyndarnämnden vill dock flagga för att förutsättningarna kan förändras om förslaget i ställföreträdarutredningen, SOU 2021:36 Gode män och förvaltare – en översyn, att flytta beslutanderätt i vissa ärenden från tingsrätten till överförmyndarnämnden blir verklighet. Nämnden har haft en ärendeökning under de senaste åren och det finns ingenting som tyder på att mängden ärenden kommer att minska i närtid och om ärenden dessutom tillkommer genom en överflytt av

beslutanderätt från tingsrätten kommer överförmyndarnämnden att behöva förstärka med ytterligare handläggarresurser för att klara sitt uppdrag på ett rättssäkert sätt.

34 Överförmyndarnämnd - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Specificering:					
Summa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

34.1 Planerade investeringar

Överförmyndarnämnden planerar inte några investeringar under perioden.

35 Luleå Lokaltrafik AB - Inledning

Uppdragsersättningen för bolaget har fram till föregående budgetprocess reglerats av det avtal som började gälla 2021. Det nya avtalet mellan bolaget och kommunen började gälla vid årsskiftet och bygger på en grundersättning som beräknades för 2025 och som årligen uppräknas enligt en prismodell där löner och pension följer konjukturlönestatistik samtidigt som övriga kostnader för bolaget regleras enligt KPIF (Kosumentprisindex med fast ränta). Utöver att basersättningen ökar så har bolaget möjlighet att söka medel för att till exempel utöka linjenätet eller investera i nya bussar genom konsekvensbeskrivning av de ekonomiska ramarna i likhet med detta dokument och rapportering i Hypergene som är det digitala rapporteringssystemet inom kommunen.

Den nya prismodellen ger en stabilare och mer verklighetsförankrad uppräkning, vilket är viktigt där lönekostnaderna nästan utgör hälften av bolagets omsättning. Tidigare index PKV kunde svänga kraftigare och från ett år till annat visa negativ löneutveckling när verkligheten påvisade mer än fyra procent, något som blev kompenserat genom politiska beslut föregående budgetprocess.

Tabell 1: Prisindex för nytt avtal åren 2026–2028

Kostnadsbeskrivning	Index	2026	2027	2028
Löner	Konjukturlönestatistik	3,5	3,5	3,5
Pension	Konjukturlönestatistik	3,5	3,5	3,5
Arvoden	Konjukturlönestatistik	3,5	3,5	3,5
Avskrivningar	KPIF	1,9	2,0	2,0
Bränsle	KPIF	1,9	2,0	2,0
Övriga kostnader	KPIF	1,9	2,0	2,0

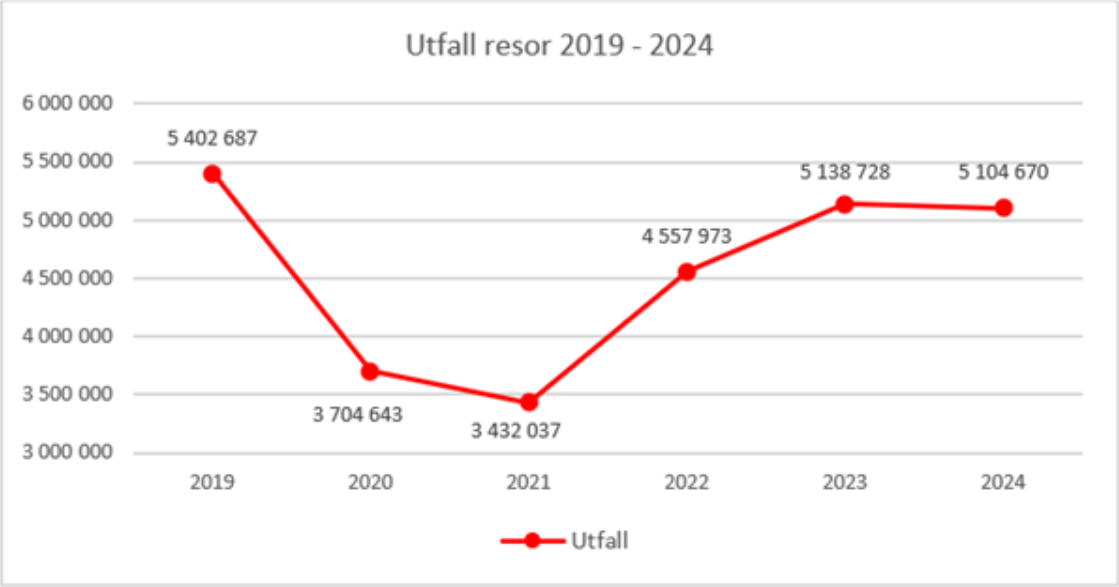
Ersättningen inför 2026 är baserat på den nya indexportföljen.

Tabell 2: Kommunens fördelning av medel 2026–2028 enligt den preliminära budgetramen

Kommunbidrag 2026–2028	**2026**	**2027**	**2028**
LLT's del	153 438	157 741	161 553
Länstrafiken	28 750	30 450	31 338
	182 188	**188 190**	**192 891**
LLT Sommarlovskort (Faktureras utifrån utfall)	-3 300	-3 300	-3 300
LLT's del enligt avtal	**150 138**	**154 441**	**158 253**

Ersättningen till bolaget faktureras jämnt fördelat månadsvis. I budgetposten för bolaget ingår en post på 3,3 Mkr budgeterat för sommarlovskorten gällande ungdomar upp till 19 år. Den ligger kvar hos kommunen och faktureras utifrån utfall från bolaget och Länstrafiken Norrbotten.

Biljettintäkter är resterande del av livnäringen för bolaget som tillsammans med kommunens bidrag ska täcka de kostnader som finns. Ökat resande ger mer intäkter där verktyget av att öka priserna både kan påverka resandet och vilka intäkter som kommer in. Resandet har påverkats av pandemin och är fortfarande i en återhämtningsfas där 2019 fortfarande är det bästa året i modern tid.

Figur 1: Antal resor med LLT mellan 2019 – 2024

Resandet påvisade en lätt minskning (-0,4%) medan intäkterna ökat (8%). Baserat på Intäkterna så borde resandet vara högre, något som återspeglas av att det nya biljett och betalsystemet och dess app lanserades i början av året. Införandet av nya system/app har medfört problem ”barnsjukdomar” samt förlorade data vid validering. Data som presenteras är den som är verifierad och säkerställd.

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Intäkter (Tkr)	71 848	62 148	58 150	68 747	73 663	77 817

För att motverka ökade kostnader och nå en budget i balans genomfördes ökade biljettpriset med 5% i oktober 2024.

36 Luleå Lokaltrafik AB - Drift med specificerade kostnader inom kommunbidrag

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettokostnader	-137 546	-144 684	-152 738	-154 441	-164 253
Kommunbidrag	138 330	145 684	150 138	154 441	158 253
Resultat	**787**	**1 000**	**-1 000**	**0**	**-6 000**
Specificerade kostnader:					

Budget är under bearbetning och är avhängd beslut i slutgiltig ersättning från kommunen.

Utbyte av bussar medför fördyringar då de fördubblats i pris sedan de föregående köptes för 10 år sedan. Det är dessutom en utökning av antalet bussar som behövs för att förstärka trafiken till kronan och hertsöheden 2027 - 2028.

Plan 2027 har förbättrats från -2,6 Mkr till -1 Mkr. Under 2027 utfaller en engångssumma för restvärde av leasade el-bussar på -2,6. Detta värde har förbättrats något pga sänkta bränslekostnader. Lite dyrare diesel samt lägre biogaskostnader på grund av återinförd skattelättnad ger en billigare bedömd summa totalt.

36.1 Drift av planerade förändringar

(Tkr)	2026	2027	2028
Utökning Avskrivningskostnader Reinvestering och Investering i nya bussar	0	0	6 000
Ökade kostnader depå	0	0	15 000
Summa	**0**	**0**	**21 000**

I samband med utredningen av ny depå så har en bedömd kostnadsökning tagits fram, något som tillkommer den dag depån står på plats. I bedömningen så förväntas den nya depån kosta c:a 20 Mkr per år vilket är c:a 15 Mkr mer än dagens kostnader. Kostnaden bedöms tidigast infalla 2028 och skjuts fram till dess att depån står färdig.

Under 2028 är tanken att byta ut befintliga dieselbussar mot nya dieselhybrider och en första omgång El-bussar. Dieselhybriderna (HVO-bussarna) är det billigaste som går att köpa på marknaden, men har fördubblats i pris jämfört med de bussar som köptes för 10 år sedan. El-bussarna är ungefär dubbelt så dyra som dieselhybridbussar. Bussinvesteringen innefattar även en utökning av antalet bussar, något som behövs för att klara utökad trafik mot Kronan och Hertsöheden under 2028.

I väntan på ny depå har en hållbar plan för bussbyten antagits av bolagets styrelse. Bolaget sliter ut bussar och investerar i nya i ett jämnt flöde med några bussar varje år för att hålla en balans mellan gammalt och nytt, varav en jämn bemanning i verkstaden kan hålla bussarna i trafiksäkert skick. Att investera i befintliga bussgarage för fler Biogasbussar uteslöts då garagen inom kort behöver rivas, vilket gjort att de sista biogasbussarna anländer 2026 och utgör då 27 bussar totalt. Diesel-och Biogasbussar kommer sluta tillverkas i slutet av 2028, vilket skapat en press att den nya depån behöver stå färdig 2028-2029 för att kunna fortsätta utbytet mot el när de gamla dieselbussarna behöver bytas ut.

För att landa med bra lösningar i depån, i stället för att stressa fram en lösning togs en plan fram att investera i HVO-bussar (Dieselhybridbussar) som täcker behovet i mellanperioden mellan Biogas och El. Därefter förbereda befintlig depå för att kunna påbörja omställningen till El under 2028, vilket kräver mindre del investeringar som inte kan återanvändas. Investeringarna kan göras i mindre steg till dess att ny depå är klar.

37 Luleå Lokaltrafik AB - Investeringar

(Tkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025	2026	2027	2028
Nettoinvesteringar	**4 534**	**5 340**	**80 050**	**77 075**	**80 435**
Specificering:	Biljett och betalsystem UH-fastighet, Utrustning Verkstad	Realtidskyltar, UH-fastighet, Utrustning Verkstad	Bussar, UH-fastighet	Bussar, UH-fastighet	Bussar, UH-fastighet
Summa					

37.1 Planerade investeringar

Investeringarna består i utbyten av bussar. De äldsta biogasbussarna byts ut mot nya. En annan kostnadsdrivande investeringspost är underhåll av befintlig fastighet där enbart det som är nödvändigt för att kunna fortsätta bedriva verksamhet genomförs. I övrigt är det utbyten av realtidsskärmar som sitter i några av busskurerna samt verkstadsutrustning som finns med bland investeringskostnaderna. Investeringarna är nödvändiga och påföljande avskrivningar ryms inom ram 2026 och 2027 då äldre avskrivningar förfaller.

38 Luleå Lokaltrafik AB - Utredningsuppdrag under mandatperioden 2023-2026

Utredningsuppdrag (Titel)	Specificering	2026	2027	2028
Klimatsmart och naturpositiv	Under 2028 ingår 4 El-bussar i investeringen som en del i att bli mer klimatsmart. Summan är upptagen i drift av planerade förändringar			
Införa avgiftsfri kollektivtrafik på sommaren till barn till och med 19 år inom Luleå kommun	Budget är beslutat för planperioden på 3,3 Mkr/år som bolaget och Länstrafiken fakturerar utifrån utfall. I nuläget ser det fortsatt ut att hålla.			
Öka kollektivtrafikens andel av resandet	Satsningar för bibehållet och utökat resande	*4 300*	*5 600*	*13 700*
	Medel kvarstående från tidigare beviljade satsningar	*-2 500*	*0*	*0*
	Behov för bibehållet och utökat resande	**1 800**	**5 600**	**13 700**

Sammanställning där det framgår om utredningens beslutsförslag kräver drifts- eller investeringsmedel (uppskattat belopp, tkr)

Luleå växer som stad och även om befolkningsökningen inte skjutit till ännu så sker en ständig förtätning, något som påverkar bolaget. En volymökning som behöver hanteras. Inom stadsnätet byggs fram till 2030 boende för c:a 6000 personer, där c:a 10 - 20% bedöms åka buss. Av alla transporter i Luleå utgör kollektivtrafiken 16%. Jämfört med det motoriserade resandet utgör dagens andel för kollektivtrafik 22%. I ägardirektivet för bolaget finns uppdraget att öka andelen kollektivtrafik av det motoriserande resandet samt bidra till en ökning av de hållbara resorna. För att nå dit behövs fortsatta satsningar i linjenätet samt att identifiera flaskhalsar som genom åtgärd kan snabba upp hastigheten på linjenätet och skapa en attraktivare kollektivtrafik.

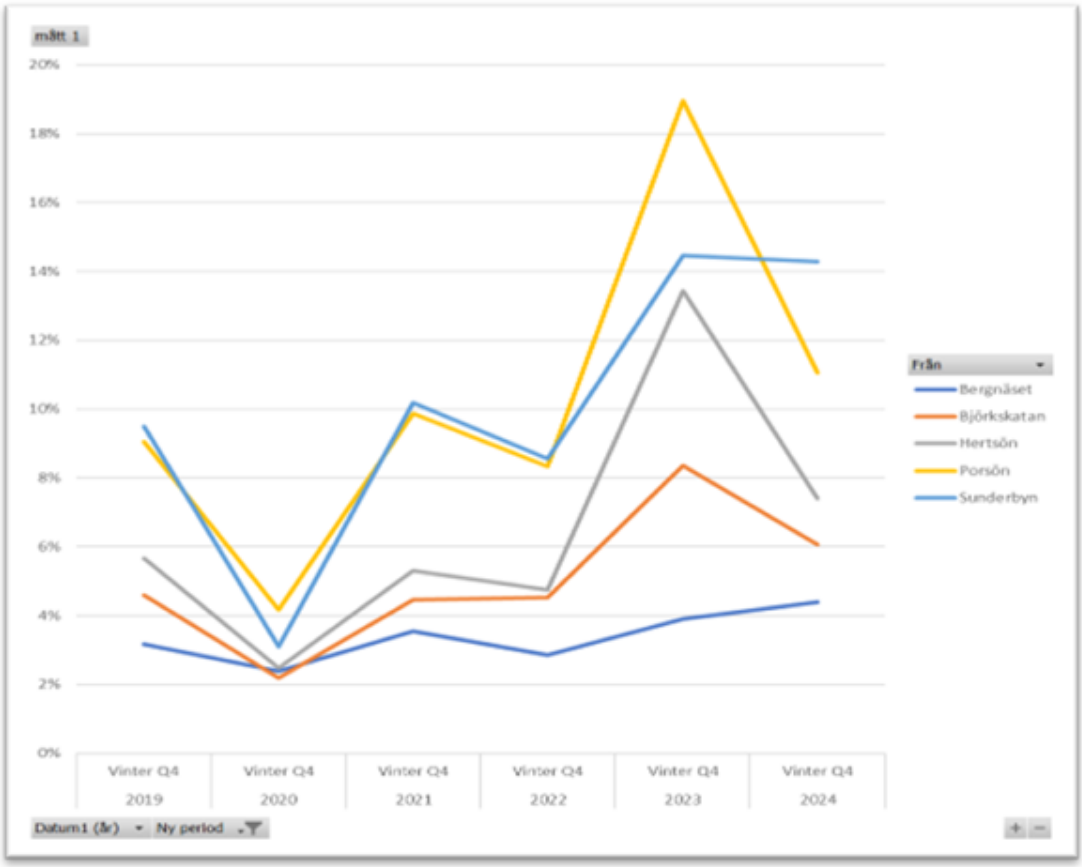
Förändringar på Porsön kring universitetet kan få konsekvenser för resandet på sikt. Stängningen av Laboratorievägen kommer förändra linjedragningen, förlänga avståndet till närmaste hållplats för boende i området och försvåra logiken var man kliver på bussen. Luleås två största hållplatser med flest resenärer efter Smedjegatan

kommer tas bort eller förändras. Effekterna är i prognos bedömda kunna minska intäkterna med upp till 2 Mkr per år. Sociala och ekonomiska förhållanden i området kan påverka så att minskningen inte blir lika stor. Ärendet kommer följas upp och rapporteras för att kloka satsningar ska kunna göras framöver inom området.

Entrepenörsboenden runt om i Luleå kan innebära behov av förändringar och förstärkningar, något som kan påverka befintliga linjers dragning och turtäthet. Ärendet kommer följas upp och rapporteras om behov av ytterligare medel behövs.

Under föregående budgetprocess beviljades medel för två linjenätssatsningar, dels medel för att motverka förseningar med bytesmissar och pressade raster som följd, dels för att utöka 10 minuterstrafik utanför peaktid på några utvalda linjer (8, 9, 10).

I det befintliga linjenätet påvisades tydligare förseningar under föregående vinter än tidigare år, där raster för förare minimerades och kundernas byten påverkades. Effekter av ökad trafik, ombyggnationer, fartgupp och andra trafikfaktorer har sänkt medelhastigheten för trafiken.

Figur 2: Andelen missade byten på smedjegatan under vintertidtabell

39 Sveriges Lärare Luleå

Här kommer medskick från Sveriges Lärare Luleå ang. Budgetförutsättningar 2026:

- Luleå som attraktiv arbetsgivare: Hur kommer friskvårdstid att prioriteras för de yrkesgrupper som behöver det mest och för att hålla i ett helt yrkesliv? Vi yrkar på att friskvårdstid möjliggörs för alla yrkesgrupper.
- Hur behåller vi kunniga och behöriga/legitimerade medarbetare? Viktigt med en bra löneutveckling, erfarenhet och skicklighet måste löna sig. För att ha möjlighet att stanna längre i yrket, föreslår vi att Luleå kommun inför 80-90-100, som andra kommuner tillämpar (ex. Lund). Våra medlemsgrupper är högutbildade och yrket kräver (i de flesta fall) legitimation. Vi vet att det kan vara svårt att rekrytera nya lärare och därför måste kommunen satsa på de duktiga medarbetare som redan finns i Luleå.
- Det är viktigt att Luleå, trots demografiminskningen, behåller den behöriga personal vi har. Vi har inte råd att göra oss av med behöriga lärare, de behövs långsiktigt!

Förslag till beslut om tilldelning avseende upphandling av ramavtal för finansiering av fordon.

Ärendenr 2025/458-2.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att anta angiven leverantör XXXXX med organisationsnummer xxxxxx-xxxx i enlighet med utvärderingen i upphandlingsdokumentet.
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna avtalet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Upphandlingen avser Luleå kommun och två av de kommunala bolagen; Lumire och LLT, behov av att teckna ett ramavtal med en (1) leasinggivare för finansiering av fordon.

Avtalets syfte är att säkerställa tillgången till en kostnadseffektiv och hållbar fordonspark för Luleå kommun och dess i avtalet deltagande kommunala bolag. Genom finansiell leasing möjliggörs flexibilitet i fordonsparkens sammansättning, och minskade initiala investeringskostnader.

Fordonen anskaffas från de leverantörer som Luleå kommun och deltagande kommunala bolag, från var tid till annan har avtal med.

Luleå kommuns finansieringsbehov uppskattas till ca 90 % av upphandlad limit. Uppskattat antal fordonsköp kommande avtalsperiod, inklusive optionsår är 200 st., lätta fordon, varav de deltagande kommunala bolagens uppskattade behov uppgår till ca 10 % av upphandlad limit.

Luleå kommun kommer att ställa borgen för sina egna deltagande kommunala bolag förutsatt att kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft.

Upphandlad limit: 175 MSEK.
Med limit avses det högsta belopp som summan av utestående skuld, sammanräknat för samtliga delavtal, vid var tid högst får uppgå till.

Antal anbud: X
Avtalstid: 2 år.

Förlängningsoption: Beställaren (Luleå kommun, Lumire och LLT) äger rätt att, med oförändrade villkor, förlänga avtalet med ett (1) + ett (1) + ett (1) årsvisa förlängningar. Maximal avtalstid är 5 år.

Beskrivning av ärendet

Enligt verksamheten (Luleå kommuns Fordonsstrateg) har Luleå kommun en föråldrad, och sliten fordonspark och är i stort och uppdämt behov av förnyelse. Detta beror till viss del på avsaknad av laddinfrastruktur på vissa parkeringsplatser.

Enbart elbilar anskaffas, med eventuellt undantag för HK-bussar.

Historiskt har Luleå kommun bytt cirka 50 st. fordon per år, och planen är att på sikt komma tillbaka till det, men i nuläget finns ett uppdämt behov.

Marie-Helen Gidlund
Upphandlare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, inköp- och upphandlingskontoret

Förslag till beslut gällande Samarbetsavtal Swedavia för köp bioflygbränsle

Ärendenr 2025/778-2.5.1.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att Luleå kommun ska vara med och samupphandla bioflygbränsle med Swedavia för att minska Luleå Kommuns utsläpp från flygresor.
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna samarbetsavtal med Swedavia.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-18 § 146 att införa en kommunintern klimatkompensation på tjänsteresor, vilket innebär att ett procentuellt påslag med 10 % belastar förvaltningarna när kostnader för flygbiljetter bokförs. Beloppet har lagts på ett klimatkonto för att finansiera åtgärder som minskar klimatpåverkande utsläpp. Det är inte tillåtet att överföra beloppet mellan åren enligt gällande lagstiftning, vilket begränsar möjligheten till interna ansökningar.

Swedavia genomför årligen en samordnad upphandling av bioflygbränsle tillsammans med den offentliga sektorn och näringslivet för att stimulera efterfrågan. Beräkningar visar på att Luleå kommun skulle kunna minska sina utsläpp med cirka ¼ av dess totala utsläpp genom att nyttja avsatta pengar på klimatkontot till att köpa bioflygbränsle.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-18 § 146 att införa en kommunintern klimatkompensation på tjänsteresor. Det interna systemet innebär att ett procentuellt påslag med 10 % belastar förvaltningarna i samband med att kostnader för flygbiljetter bokförs. Motsvarande belopp har sedan lagts på ett ”klimatkonto” på balansräkningen med syftet att verksamheterna ska ha möjlighet att internt ansöka om bidrag från kontot för att genomföra åtgärder som minskar de klimatpåverkande utsläppen. Tanken med modellen var att det ska finns ett ekonomiskt incitament till att minska klimatpåverkan både genom att ändra sina inköp samt resmönster och att genomföra olika projekt eller åtgärder. Beloppet som sammantaget har bokförts på klimatkontot är mellan 100 kkr - 500 kkr per år och endast en ansökning om internt bidrag har under åren behandlats.

Att överföra beloppet som bokförts på balansräkningen gällande klimatkompensation mellan åren är inte redovisningsmässigt tillåtet enligt gällande lagstiftning. Det innebär att beloppet som bokförts som klimatkompensation måste användas samma år som kostnaden uppkommit, outnyttjat belopp måste återföras i samband med årsbokslutet. Då det inte är möjligt att överföra beloppen mellan åren begränsas möjligheten till interna ansökningar då tillgängligt belopp på ”klimatkontot” inte är känd vid årets början eftersom den ackumuleras löpande under året allt eftersom fakturor för flygbiljetter bokförs.

Flygets klimatomställning och hållbarhet
Swedavia genomför en årlig upphandling av biobränsle och köper biobränsle motsvarande sina egna tjänsteresor. De uppmuntrar också företag och organisationer att ansluta till deras upphandling och erbjuder ett "SAF-incentive" program till flygbolag.

Alla biodrivmedel som säljs i Sverige måste vara hållbara enligt lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. Detta innebär att biodrivmedel ska kunna visa sin klimatnytta relativt till fossila drivmedel, spåra sin produktion ända tillbaka till odling eller plats där råvaran (restprodukt eller avfall) samlades in, och redovisa alla steg i sin tillverkning.

Transportsektorn står för 23 % av koldioxidutsläppen globalt, varav flyget står för knappt 3 %. Flygets totala klimatpåverkan är ca 4 % (IPCC 2019). Sveriges totala utsläpp 2022 54 Mton CO2 ekv (inklusive utrikes transporter). Transportsektorn 41 % 22 Mton CO2 ekv. Flygets utsläpp av totalen 3-4% utrikes och 0,5-0,7 % inrikes.

Redan idag kan de befintliga flygplanen tankas med biobränsle som kan tillverkas av många olika råvaror. Här och nu är frityrolja och slakteriavfall vanligast men även skogsrester och alger är exempel på andra material som skulle kunna användas. Lösningen för produktionen behöver inte vara densamma för alla. Olika länder och regioner skulle kunna utgå från sina förutsättningar och tillgångar och välja den väg som fungerar bäst för dem.
Swedavia driver på utvecklingen och vill med insatserna stimulera till en efterfrågan som gör att vi får en konkurrenskraftig marknad vad gäller produktion i Sverige. Det skulle gynna såväl flygbolag som resenärer och dessutom bidra till en helt ny inhemsk industri och reducera utsläppen från flyget.

Sedan 2016 köper Swedavia bioflygbränsle motsvarande bolagets tjänsteflygresor.

Swedavia Airports bjuder in till samordnad upphandling av bioflygbränsle tillsammans med den offentliga sektorn och näringslivet i syfte att stimulera efterfrågan.

Beräkning av behovet av flygbränsle

Luleå Kommuns flygresor under 2024 släppte ut 339 270 kg CO2. Det behövs då 107,7 ton SAF för att reducera 100% av utsläppt koldioxid. Om vi räknar med att SAF:en kostar 17 kkr/ton, innebär det en kostnad om ca 1,8 Mkr.

Redan idag så sätter Luleå kommun av cirka 100 kkr-500kkr till klimatkontot vid bokning av flygresor och med det beskrivna utmaningarna så har det varit svårt att omsätta detta till klimatinvesteringar. Förslaget är att Luleå kommun ska använder avsatta pengar från klimatkontot till att årligen vara med och samupphandla bioflygbränsle.

Ingen ändring av riktlinjen resor i tjänsten 2019 behövs för att köpa bioflygbränsle.

Flygbränsle för 500kkr under 2025 vilket skulle ge en minskning av utsläppen med cirka ¼ av det totala utsläppet från flygresor, eller 84817 kg CO2.

Dialog
Dialog har genomförts med ekonomikontoret, näringslivskontoret, samhällomställningskontoret och Swedavia som tillhandahåller flygbränslet.

Beslutsunderlag

- Förslag till samarbetsavtal SAF reviderad
- Kommunstyrelsens beslut 2018-06-18 § 146.

Daniel Granlund
Inköpschef

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, inköps och upphandlingskontoret
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret

Mellan Swedavia AB (”**Swedavia**”), organisationsnummer 556797-0818, Stockholm-Arlanda och Organisationen AB (”**Organisation**”), organisationsnummer XXXXXX-XXXX (”**Parterna**”)**,** träffas härigenom följande

Avropsavtal

Avseende Bioflygbränsle (SAF)

1. Bakgrund

1.1 Flygbranschen behöver överge fossillt drivmedel som energikälla. Flera internationella mål har satts för att försäkra sig om att en transformation till förnybart bränsle. Swedavia upphandlar biobränsle och erbjuder andra organisationer att göra avrop på upphandlade volymer för att öka andelen SAF.

1.2 Målet med denna upphandling är att köpa in SAF motsvarande den mängd bränsle som Swedavias tjänsteresorna utgör. Swedavia erbjuder andra företag och organisationer möjlighet att också beställa SAF i samband med Swedavias orderläggning under Leveransavtalet.

1.3 Swedavia genomför en upphandling för leverans av bioflygbränsle (Leveransavtalet) senast 31 December 2024. Vid en eventuell överprövning kan avtalstiden behöva förskjutas i motsvarande mån.

2. Syfte med Avtalet

2.1 Syftet med detta avtal är att reglera Organisationens rätt till avrop enligt Leveransavtalet.

3. Definitioner

Avtal/Avtalet	Detta dokument
Upphandlingen	Den upphandling av Bioflygbränsle som Swedavia ska genomföra enligt punkt 1.
Leveransavtal	Avtal som ingås mellan å ena sidan Leverantör för Bioflygbränsle och å andra sidan Swedavia till följd av Upphandlingen.

Leverantören	Den leverantör som tilldelas Leveransavtalet i Upphandlingen.
Bioflygbränsle	Föremålet för Upphandlingen dvs. leverans av Bioflygbränsle till någon av Swedavias flygplatser. Bioflygbränsle kan i annan Dokumentation även anges som Biojet, Sustainable Aviation Fuel (SAF).
Organisationen	Avropsberättigad part av den SAF Swedavia upphandlar.

4. Upphandlingen

4.1 Swedavia upphandlar hela volymen av SAF enligt LUF, förhandlat förfarande.

4.2 Upphandlingen omfattar den samlade volymen som Organisationen och Swedavia har behov av.

5. Avrop

5.1 Avrop ska ske i samband med Swedavias orderläggning så snart Leveransavtalet är signerat, vilket beräknas till mitten av oktober 2024.

5.2 Lagd beställning kan inte dras tillbaka.

5.3 Avrop hanteras av Swedavia som administrerar inköpet med Leverantören. Organisationen har inte rätt att göra egna avrop på Leveransavtalet

5.4 Ytterligare avrop kan endast ske efter överenskommelse mellan Parterna och förutsätter att leverantör bekräftat till Swedavia att det kan levereras senast 2024-12-31, samt att den totala volymen ej överskrider angivet maxtak.

6. Parternas kostnadsansvar

6.1 Organisationen ska efter avrop till Leverantören betala sin avropade volym med 30 dagars betalningsvillkor.

6.2 Swedavia skickar Organisationen faktura så snart leverans har skett.

7. Avtalets giltighet

7.1 Avtalet träder i kraft så snart det undertecknats av Parterna.

8. Övrigt

8.1 Ändringar och tillägg till detta Avtal ska för att vara gällande göras skriftligen och undertecknas av båda Parter.

8.2 För det fall något villkor i Avtalet befinns vara lagstridigt, inte verkställbart eller ogiltigt, ska förpliktelserna enligt villkoret vara utan kraft och verkan. Övriga villkor ska fullgöras så långt det är lagligen möjligt.

8.3 Respektive Part får inte utan den andra Partens medgivande lämna pressmeddelanden eller göra andra offentliga uttalanden med anledning av Avtalet, eller på annat sätt använda den andra Partens namn, logotyp och andra immateriella rättigheter eller referera till Avtalet vid t ex marknadsföring. Parterna är överens om att användning av respektive Parts namn, logotyp och andra immateriella rättigheter ska ske i enlighet relevant Parts vid var tid meddelade instruktioner, vilket bland annat inbegriper rätt för Part att, helt eller delvis, dra tillbaka tidigare lämnat samtycke till användning för det fall sådant användande medför risk för negativ publicitet eller som annars kan ha en negativ inverkan på sådan Parts anseende.

9. Tvist

9.1 Svensk lag ska vara tillämplig på Avtalet.

9.2 Tvist som uppstår med anledning av detta Avtal ska avgöras genom allmän domstolsprövning med Stockholms Tingsrätt som första instans om inte annat följer av gällande lag.

Avtalet signeras digitalt via Scrive där vardera part erhåller var sitt exemplar.

Organisationen AB **Swedavia AB**

Xxxxx Xxxx, Xxxxxx

§ 146

Motion (V) om kommunintern klimatkompensation på tjänsteresor

Ärendenr 2017/1163-1.1.1.5

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen och ge stadsbyggnads-förvaltningen i uppdrag att tillsammans med kommunledningsförvaltningen utforma och starta ett system för intern klimatkompensation.

Sammanfattning av ärendet

Nina Berggård (V) och Bertil Bartholdsson (V) har inlämnat en motion om kommunintern klimatkompensation på tjänsteresor. Motionärerna föreslår att ett system för klimatkompensation på tjänsteresor som görs av förtroendevalda och anställda införs.

Kommunfullmäktige beslutade 2017-09-25 § 194 att motionen fick ställas och överlämnade den till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunledningsförvaltningen har begärt in yttrande från kvalitet & samhällsutveckling.

Kvalitet & samhällsutveckling bedömer att ett system för intern klimatkompensation kommer att bidra till uppfyllelsen av mål och åtaganden i beslutet att bli Borgmästarkommun, den regionala trafikstrategin (SARETS), rese- och transportpolicyn samt kommunfullmäktiges ettårsmål i planeringsförutsättningarna för både 2018 och 2019.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2018-05-07 § 124 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen och att stadsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att utforma systemet former och rutiner tillsammans med kommunledningsförvaltningen.

Kommunstyrelsen har 2018-06-04 § 172 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen och att stadsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att utforma systemet former och rutiner tillsammans med kommunledningsförvaltningen.

Sammanträdet

Bertil Bartholdson (V), Jan Nyberg (MP) och Jonas Brännberg (RS) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att fullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

För att få underlag till yttrandet har förvaltningschefen på kommunledningsförvaltningen samt stadsbyggnadsförvaltningen kontaktats. Kommunledningsförvaltningens ekonomikontor kommer i genomförandet att hantera ekonomisystemet och göra så kallade automatiska uppsättningar. Stadsbyggnadsförvaltningen är positiv till förslaget och ser att det ger möjligheter att införa nya åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid.

Intern klimatkompensation används av ett 50-tal kommuner i Sverige. De första kommunerna genomförde åtgärden redan för 10-15 år sedan, kommuner som Åre, Växjö och Helsingborg. Deras erfarenheter är att systemet leder till ett förändrat resande och till fler åtgärder som minskar utsläppen av klimatpåverkande gaser och effektiviserar energianvändningen. Sveriges kommuner och landsting har rekommenderat kommuninterna system för kommuner som vill klimatkompensera. Klimatkompensation utanför kommunen bedöms inte vara förenligt med kommunallagen.

”Klimatavgifter” sätts på resor med fossila bränslen och /eller användning av fossila bränslen. Vanligast är för resor och vissa kommuner har för alla typer av resor i tjänsten och andra enbart för flygresorna. Den praktiska hanteringen är att när verksamheten konterar vissa konton för resor eller inköp så överförs ett procentuellt påslag direkt till ett ”klimatkonto”. Verksamheterna ansöker sedan om bidrag från kontot i syfte att genomföra åtgärder som minskar de klimatpåverkande utsläppen. På detta sätt sker en kompensation. Påslagets storlek varierar mellan kommunerna. Modellen innebär att det finns ett ekonomiskt incitament till att minska sin klimatpåverkan både genom att ändra sina inköp samt resmönster och att genomföra olika projekt eller åtgärder. Den interna klimatkompensationen kan också ske genom att påslaget går direkt till en verksamhet som sedan har ansvaret att vidta olika åtgärder för att minska påverkan på klimatet.

Exemplet Piteå

Kommunfullmäktige i Piteå beslutade i december 2010 att 10 % av kostnaden för varje flygresa som anställda inom kommunorganisationen köper ska avsättas för att bidra till projekt för att utveckla Piteå som en Uthållig

kommun. Anvisningar för hur flygresor ska klimatkompenseras beslutades av kommunchefen i januari 2011. För Piteå kommun blir det 500-600 tkr per år som placeras i en intern klimatpott. Varje år kan förvaltningarna ansöka om medel från klimatpotten. Förvaltningarna lämnar in en projektplan som redovisar vilket/vilka mål i klimat- och energiplanen som åtgärden/projektet syftar till, en genomförandeplan samt budget.

Förhållandet till andra beslut och dokument
Luleå kommuns beslut att bli Borgmästarkommun med mål för minskning av de klimatpåverkande utsläppen stödjer införandet av ett system för intern klimatkompensation.
Luleå kommun har tillsammans med Boden, Kalix, Piteå och Älvsbyn tagit fram en regional trafikstrategi (SARETS). Ett av strategins samarbetsområden är CO2-snåla transporter och klimatsmarta bilresor. Strategin har som mål att bland annat öka kollektivtrafikresandet och minska miljöpåverkan från transporter. Ett system för intern klimatkompensation bidrar till att målen kan nås.

Åtgärden har också stöd i rese- och transportpolicy med riktlinjer samt miljöpolicy.
Införandet stöds också av kommunfullmäktiges mål i styrkortet för 2018 samt ettårsmålet för 2019 i planeringsförutsättningarna; att minska koldioxidutsläppen från tjänsteresor.

Förslag för Luleå kommuns interna system
Det interna systemet för klimatkompensation medför att en procentuell avgift läggs på de konton som är kopplad till användningen av fossila bränslen som bensin, diesel, eldningsolja, hyrbilsanvändning, flygresor etc. En beräkning av avgiftens storlek görs i förhållande till kontona så att den blir rimlig. Avgiften läggs automatiskt på vid kontering och går till ett konto som handläggs av stadsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen planerar och genomför åtgärder som leder till en minskad användning av fossila bränslen. Åtgärderna kan vara utrustning för distansteknik, utbildningar i sparsam körning, solceller på kommunens byggnader, kampanjer för förändrade resmönster i tjänsten och till/från arbetet med mera. Stadsbyggnadsförvaltningen rapporterar åtgärder och resultat till Borgmästaravtalet via stab kvalitet & samhällsutveckling. De konton som berörs av avgiften kan ändras om inköpsavtalen förändras och upphandling sker av klimatkompenserade tjänster och produkter.

Beslutsunderlag

- Motion (V) om kommunintern klimatkompensation, KLF Hid: 2017.6279

- Kommunfullmäktiges protokoll 2017-09-25 § 194, KLF Hid: 2017.6613
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 2018-05-07 § 124, KLF Hid: 2018.4014
- Kommunstyrelsens protokoll 2018-06-04 § 172, KLF Hid: 2018.4845

Beslutet skickas till

Stadsbyggnadsförvaltningen
Kommunledningsförvaltningens kansli
Kvalitet & samhällsutveckling
Ekonomikontoret

Förslag till beslut gällande upphandling av hyrbilar

Ärendenr 2025/127-2.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att Luleå kommun ska anta den leverantör med bästa förhållande mellan pris och kvalitet angivet av: *<Leverantör>.* Avtalet gäller från och med 2025-08-15 till och med 2027-08-14 förlänga tecknat avtal med en (1) eller flera perioder om totalt högst 24 månader.
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna ramavtal efter tiden för avtalsspärr enligt 20 kap. 1 § LOU har löpt ut.

Paragrafen anses omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med upphandlingen omfattar korttidshyra av fordon när egna fordon inte räcker till eller vid behov av annan egenskap i fordon som inte finns tillgänglig i egen ägo.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingen omfattar korttidshyra av fordon när egna fordon inte räcker till eller vid behov av annan egenskap i fordon som inte finns tillgänglig i egen ägo. Upphandlingen genomförs som öppet förfarande. Vid anbudsöppning hade XX anbud inkommit.

Beställare på ramavtalet kommer att vara Luleå kommun, Norrbottens Kommuner, Luleå kommunföretag AB, Luleå Energi AB (samt dotterbolagen Luleå Energi Elnät AB, Lunet AB och Bioenergi i Luleå AB), Lulebo AB, Luleå Lokaltrafik AB, Luleå MiljöResurs AB och Luleå Hamn AB.
Nuvarande avtal löper ut 2025-08-14.
Avtalstiden är på 24 månader och möjlighet till förlängning på upp till 24 månader.
Avtalsvärdet uppskattas uppgå till 11 miljoner SEK och maximalt värde för ramavtalet är 15 miljoner SEK.

Utvärdering har skett utifrån bästa förhållande mellan pris och kvalitet. Anbudsgivarna har fått lämna priser på hyra av fordon och har som kvalitet fått uppge uppfyllnad av börkrav, exempelvis automatisk växellåda för transportbilar och innehav av elbilar.

Dialog
Inför annonsering genomfördes dialoger med 4 leverantörer. Under dialogerna berördes blanda annat leverantörernas utbud av elbilar

Beslutsunderlag
- Upphandlingsdokument
- Upphandlingsprotokoll
- Anbudsutvärdering

Daniel Granlund
Inköpschef

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, inköpskontoret

Förslag till beslut gällande upphandling av Elenergi

Ärendenr 2025/639-2.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att anta angiven leverantör XXXXX med organisationsnummer xxxxxx-xxxx i enlighet med utvärderingen i upphandlingsdokumentet.
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna avtalet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Upphandlingen avser Luleå kommuns, Lulebo AB, Luleå Lokaltrafik AB, Luleå Miljöresurs AB, Nordiskt Flygteknik Centrum AB och Luleå Hamn ABs behov av elleveranser.

Beställaren har möjlighet att avropa kommande elterminer månads-, kvartals- och årsprodukter motsvarande 100 % av prognostiserad volym. Avrop av kommande elterminer får ske från och med avtalets tecknande fram till sista handelsdagen före respektive eltermins startdatum/giltighetstid. Elvolym som inte prissatts genom avrop av elterminer prissätts utifrån aktuellt spotpris på Nord Pool.

Statistik för perioden 2024-01-01 till och med 2024-12-31 visar att beställaren förbrukade 73 900 Mwh. Det maximala värdet på avtalet (takvärde) 700 MSEK.

Ramavtalet är på 24 månader med möjlighet till förlängning på upp till 24 månader.

XX anbud inkom.

Dialog

Leverantörsdialoger samt dialog har skett med Lulebo och infrastruktur-och serviceförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Upphandlingsdokument
- Upphandlingsprotokoll

Daniel Granlund
Inköpschef

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, inköp- och upphandlingskontoret

Förslag till beslut gällande upphandling IT-stöd för projektledning och dokumenthantering

Ärendenr 2024/1875-2.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att tilldela kontrakt till leverantör xxx med organisationsnummer xxx avseende IT-stöd för projektledning och dokumenthantering.
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna avtal efter att tiden för avtalsspärr har löpt ut.

Paragrafen förklaras omedelbar justerad.

Sammanfattning av ärendet

Upphandlingen omfattar ett IT-stöd med fokus på projektledning och dokumenthantering, främst inom processer rörande samhällsbyggnad, för Luleå kommun och berörda kommunala bolag.

Primärt Infrastruktur- och serviceförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen (kontoren Mark- och exploatering och Detaljplan) Samt det kommunala bolaget Luleå MiljöResurs AB.

Leverantören ska offerera en lösning som erbjuder:

- en gemensam samarbetsyta/IT-stöd som fullt ut stödjer den för det aktuella projektets projektmodell, med både interna och externa projektdeltagare
- portföljhantering med möjlighet att överblicka och följa upp samtliga projekt
- livscykelbaserad dokumenthantering för både projektrelaterad, och icke projektrelaterad dokumentation, med inbyggda funktioner för versionshantering och behörighetsstyrning för både interna och externa användare
- möjlighet till integration med ekonomisystem
- möjlighet att på ett säkert sätt hantera åtkomst av sekretessklassificerade filer som ritningar, anslutningar och liknande dokument

Beskrivning av ärendet

Kontrakt

Detta avtal avser inköp av en systemlösning IT-stöd för projektledning och dokumenthantering inkl implementation samt service, support och underhåll.

Optioner
Option- Konsultstöd
Option- Utbildning
Option- Övriga funktioner/moduler
Option- Integrationer
Option- Luleå kommun -Övriga förvaltningar/bolag

Beställaren har för avsikt att teckna kontrakt med en (1) leverantör.

Upphandlingen har genomförts som ett förhandlat förfarande LOU och avtal kommer att tilldelas den leverantör vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för beställaren. Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas utifrån bästa förhållande mellan pris och kvalitet.

Mervärden enligt upphandlingsunderlaget kan tilldelas för:

- Mervärde- Införande, implementation- och testplan samt integration
- Mervärde- Användarvänlighet/funktionalitet

Övrigt
- Antal anbud: xxx
- Avtalsvärde: xxx
- Avtalstid: Avtal kommer att gälla i 24 månader från att avtal tecknas. Möjlighet till option upp till ytterligare 96 månader.

Dialog
Berörd verksamhet har varit en del av dialogen. Leverantörsdialoger har förts med relevanta leverantörer på marknaden för att skapa oss en bild av marknaden och dess förutsättningar.

Utöver det har ytterligare dialog förts med aktuella kvalificerade leverantörer, då denna upphandling har genomförts som ett förhandlat förfarande.

Beslutsunderlag
- Upphandlingsprotokoll
- Anbudsutvärdering

Lisa Aspgren
Upphandlare

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, inköpskontoret

Information om samordnad varudistribution

Ärendenr 2025/945-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott delges information om samordnad varudistribution.

Beslutsunderlag

- Förstudierapport samordnad varudistribution

Samordnad varudistribution

Uppdatering av tidigare genomförd förstudie

Innehållsförteckning

1 Inledning 1
1.1 Bakgrund & tidigare utredning 1
1.2 Önskat läge 2
1.3 Syfte & mål 2
1.4 Avgränsning 2
1.5 Genomförande 2
2 Nulägesbeskrivning & utveckling 4
2.1 Varudistribution 4
2.2 Utveckling av nya arbetssätt 5
2.3 Fortsatta möjligheter & förbättringsbehov 6
3 Uppföljning av andra kommuner 7
3.1 Upplägg 7
3.2 Utvärdering av effekter 8
3.3 Nästa steg 9
4 Intressenters inspel 10
4.1 SVD & lokal livsmedelsförsörjning 10
4.2 SVD & beredskap 10
5 Lösningsförslag, möjliga effekter och risker 12
5.1 Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar 13
5.2 Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning 14
5.3 Scenario 3 – Fullskalig samordnad varudistribution 16
6 Analys av samhällsekonomiska effekter och kostnader 19
6.1 Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar 19
6.2 Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning 19
6.3 Scenario 3 - Fullskalig samordnad varudistribution 21
7 Rekommendationer & förslag till genomförande 26
7.1 Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar 26
7.2 Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning 26
7.3 Scenario 3 - Fullskalig samordnad varudistribution 27
8 Referenser 28
9 Bilagor 29

1 Inledning

Frågan om samordnad varudistribution aktualiserats åter under 2024 av den styrande majoriteten (Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet) i Luleå kommun. Samordnad varudistribution (SVD) innebär att varor levereras till en distributionscentral (DC), där de sedan samlastas och körs ut till kommunens verksamheter. En viktig komponent är transportplanering och logistik, ofta i samarbete mellan leverantör och kommun.

En utredning genomfördes 2020 där ett införande rekommenderades men utifrån de risker som identifierades och förvaltningsorganisationens förutsättningar startades ingen implementering. Nu finns viljan att undersöka hur ett första steg mot samordnad varudistribution skulle kunna se ut inom Luleå kommun.

1.1 Bakgrund & tidigare utredning

I den tidigare utredningen rekommenderades ett införande av SVD då både intressenter på marknaden och större nyttor hade identifierats. Luleå kommun föreslogs att upphandla samtliga delar av SVD där transportplaneringen skulle genomföras tillsammans med leverantören. Dessutom visade kostnads-nyttoanalysen positivt resultat redan år 1 och målbilden med färre fordonskilometer, antal stopp och minskade utsläpp beräknades kunna uppfyllas med råge (80%, 50 % resp. 83% minskning). Ytterligare styrkor som identifierades var synliggörandet av transportkostnader, möjligheten att ytterligare öka nyttorna med hjälp av större kluster i Norrbotten och det arbete som pågick kring e-handel, livsmedel och upphandling (till exempel kategoristyrning av livsmedel).

Beslutet som fattades var dock att inte direkt implementera SVD, i stället beslutades att fortsätta utredningen då:

- Viktiga förutsättningar var på gång men inte på plats, till exempel kategoristyrning av inköp, operativt inköp och tydliga mål kopplade till livsmedel och andra varor.
- Största grossisten av livsmedel då såg inte värdet av lösningen då de ansåg att de redan agerade som kommunens distributionscentral till hög grad.
- Den begränsade tillgången till lagerlokaler.
- Osäkerhet kopplat till nytto-kostnadskalkylen, svårt att estimera besparingar och det lyftes i förstudien att detta inte bör vara främsta motivatorn för ett införande.

Sedan tidigare utredning 2020 har följande utveckling skett:

- Kategoristyrning av livsmedel har införts (övriga varor som förväntades ingå i varuflödet saknar fortsatt kategoristyrning).
- Tydliga mål finns kopplat till varukategorin livsmedel.
- Fokuset på lokal livsmedelsförsörjning har ökat. Luleå kommun arbetar tydligare för att främja lokala livsmedelsproducenter i branschen. Bristen på lagringsutrymme är ett hinder för att livsmedelsproducenter och odlare ska kunna skala upp sin produktion och därmed leverera större volymer.
- Beredskapsperspektivet har fått en större plats på agendan på grund av situationen i omvärlden och Sverige.

1.2 Önskat läge

Styrande majoritet i Luleå kommun önskar ta kliv mot de effekter som samordnad varudistribution kan leda till. De effekter som lyftes i tidigare förstudie och som fortfarande är aktuella är:

- Miljövinster
- Ökad trafiksäkerhet
- Ekonomiska besparingar
- Förbättrad arbetsmiljö i mottagande kök
- Främja lokala leverantörer
- Nya arbetstillfällen inom kommunen

Då omvärldsläget har ändrats undersöks även hur SVD skulle kunna bidra till ett önskat läge med effekter kopplat till:

- Främjandet av lokal livsmedelsproduktion
- Ökad beredskap i händelse av krig eller kris

1.3 Syfte & mål

Syftet är att utreda hur ett första steg mot samordnad varudistribution skulle kunna ske för att nå fortsätta utvecklingen mot önskade effekter.

Förstudiens mål:

- Följa upp omvärldsbevakningen som utfördes 2020 och samla in information om vilka resultat som kommuner som infört samordnad varudistribution uppnått.
- Komplettera förstudien från 2020 med nya perspektiv inom beredskap och lokal livsmedelsförsörjning.
- Uppdatera nytto- och kostnadskalkylen (för samtliga varukategorier).
- Ge förslag på hur ett första steg av samordnad varudistribution skulle kunna se ut i Luleå kommun.
- Ta fram kostnadskalkyl för ett första steg av samordnad varudistribution.
- Ge förslag/inspel till hur ett första steg till samordnad varudistribution skulle kunna hanteras i kommande upphandling av livsmedel.

1.4 Avgränsning

Förstudien fokuserar på Luleå kommuns lagring och leverans av lokala livsmedel och innefattar utredning om samordnad varudistribution för lokala producenter. Större grossister och övriga varukategorier ingår inte, förutom i en uppdaterad nytto- och kostnadskalkyl för samtliga varukategorier.

1.5 Genomförande

Förstudien har genomförts av en utredningsgrupp som ansvarat för att driva arbetet framåt, analysera insamlad information och ta fram lösningsförslag. Utredningsgruppen har kontinuerligt stämt av arbetet och framtagna lösningsförslag med referensgruppen. Externa konsulter har anlitats för att uppdatera nytto-kostnadskalkylen från 2020 samt för att estimera kostnader för lösningsförslag. Organisationen framgår av tabell 1 och 2.

Tabell 1: Utredningsgrupp

Roll i förstudien	Roll i ordinarie verksamhet
Förstudieledare	Projektledare
Förstudiedeltagare	Strateg, livsmedel
Förstudiedeltagare	Externa konsulter

Tabell 2: Referensgrupp

Roll i förstudien	Roll i ordinarie verksamhet
Referensgruppsdeltagare	Upphandlare, förstudieledare 2020
Referensgruppsdeltagare	Verksamhetschef Resurscentrum
Referensgruppsdeltagare	Beredskapssamordnare
Referensgruppsdeltagare	Beredskapssamordnare
Referensgruppsdeltagare	Måltidsutvecklare
Referensgruppsdeltagare	Avdelningschef Fastigheter

I genomförandet av förstudien har fokus varit att uppdatera relevanta delar av tidigare förstudie, såsom nulägesbeskrivning och omvärldsbevakning. Vidare har perspektiv inhämtats kopplat till förstudiens mål, analys och lösningsförslag. De aktiviteter som utredningsgruppen genomfört i samverkan med förstudiens intressenter framgår av tabell 3.

Tabell 3: Genomförda aktiviteter

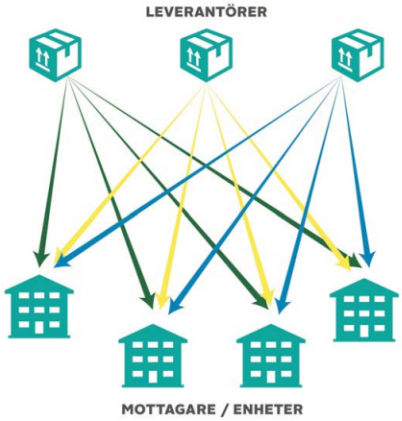
Aktivitet	Intressent	Ämne/syfte
Insamling av information och inspel via möten och mejl	Referensgrupp	Uppdatera nulägesbeskrivning Beredskapsperspektivet Lokal livsmedelsförsörjning Förankring och analys av lösningsförslag
Insamling av information via möten och mejl	Inköpskontoret	Uppdatera nulägesbeskrivning
Intervju	Norrköpings kommun	Utvärdera effekter av SVD
Intervju	Linköpings kommun	Utvärdera effekter av SVD
Intervju	Södertörnskommunerna	Utvärdera effekter av SVD
Mottagit material: förstudie och utvärdering	Kristianstad kommun	Utvärdera effekter av SVD
Intervju	Kontoret för Säkerhet & Beredskap	Beredskapsperspektivet
Intervju	Leverantör Noah	Lokal livsmedelsförsörjning
Intervju	Nära mat (Länsstyrelsen)	Lokal livsmedelsförsörjning
Intervju	Hushållningssällskapet	Lokal livsmedelsförsörjning
Avstämningsmöten och datainsamling	Extern konsult	Uppdatera/ta fram kalkyler

2 Nulägesbeskrivning & utveckling

2.1 Varudistribution

I dagsläget upphandlas vara och transport tillsammans, där kostnaden för transporten är inräknad i priset som kommunen betalar. Transportkostnaden ligger som ett dolt påslag i det pris som betalas.

Utgångspunkten är att samtliga varor i Luleå kommun ska beställas via e-handel där en order skickas till varuleverantören som skickar tillbaka ett ordersvar. Sedan levereras varorna till mottagande enhet. En faktura skickas per order till Luleå kommun som matchas i e-handelssystemet med hjälp av ordernumret som sedan betalas. Transporter samordnas vanligtvis inte mellan olika varuleverantörer, se illustrerande figur 1.

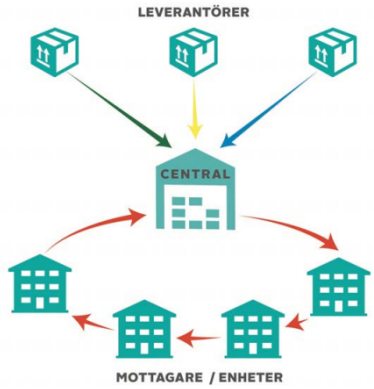

Figur 1: Kommunens inköp av varor med fri leverans (Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution, 2023)

Det finns i nuläget:

- Cirka 900 beställare i Luleå kommun
- Cirka 550 antal aktiva mottagande enheter, varav cirka 130 för livsmedel
- Cirka 21 relevanta varuavtal som skulle passa i en SVD
- Cirka 19 antal varuleverantörer vars avtal skulle passa en SVD

Om kommunen skulle övergå till en fullskalig samordnad varudistribution skulle det kunna illustreras enligt figur 2, där leverantörer levererar till en distributionscentral där varor samlastas och körs ut på ett samordnat sätt enligt en förbestämd ruttoptimering.

Figur 2: Kommunens inköp av varor med fri leverans (Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution, 2023)

2.2 Utveckling av nya arbetssätt

Sedan förstudien fastställdes våren 2020 har utveckling av arbetssätt och vissa åtgärder vidtagits för att arbeta mot de effekter som önskades uppnås med hjälp av samordnad varudistribution.

2.2.1 Effektivisering av leveranser

I samband med nya avtal ses behovet av antal leveransdagar per enhet över och minskas så mycket som möjligt. Antal leveranser som en enhet är i behov av beror huvudsakligen på hur många portioner som lagas och hur mycket lagringsutrymme som finns tillgängligt. Utifrån det fastställs fasta leveransdagar och ses därefter över kontinuerligt. I samband med nytt grossistavtal i november 2023 samordnas även alla leveranser av mejeriprodukter med grossisten. Det innebär att Norrmejerier inte utför egna leveranser som de gjorde tidigare. Grossisten agerar underleverantör till Norrmejerier och sköter allt från beställning och leverans till inköpsstatistik. Samordningen innebär att färre bilar kör till kommunens enheter.

2.2.2 Samordning av leveranser för lokala producenter

Kommunen har avtalat en samordning av leverans för lokala producenter via en lokal leverantör av livsmedel. Via avtalet möjliggörs inköp från mindre leverantörer som tidigare inte har kunnat leverera till kommunen. Samordningen är i många fall en förutsättning för att de små lokala producenterna ska kunna leverera sina produkter, då den samordnande leverantören även ansvarar för andra delar som minskar arbetsbördan för de små företagen.

Leverantörer till Luleå kommun kan välja mellan att leverera via den mindre samordningen för lokala producenter, grossist eller direkt till kommunen vilket öppnar upp för fler valmöjligheter och anpassade lösningar per leverantör. Vad som är lämpligt bedöms i varje enskilt fall tillsammans med leverantör och Luleå kommun och beror bland annat på typ av produkt, beställningsfrekvens och befintliga logistiklösningar.

2.2.3 Frångått princip om ”lika för alla” till anpassningar per leverantör

Kommunen arbetar med avtal för livsmedelsproducenter på ett annat sätt. Tidigare fanns större krav på att det skulle vara lika för alla leverantörer, nu anpassas krav och lösning beroende på leverantör. Detta har bland annat möjliggjorts av ”Måltidsresan” inom Måltidsservice där respektive kök nu planerar en egen meny, vilket innebär att lokala leverantörer inte behöver leverera till samtliga mottagningsställen för varje beställning. Detta möjliggör för mindre leverantörer som inte behöver (eller kan) nå upp till samma krav som en stor grossist.

2.2.4 Effektivisering av beställning och fakturahantering

För att ytterligare effektivisera beställningar, leverans och fakturahantering använder kommunen sig av abonnemang och skåpservice. Detta minskar manuell hantering och förbättrar därmed tillgänglighet och eliminerar onödig manuell hantering.

Abonnemang är återkommande inköp med samma belopp, till exempel entrémattor, men även kostnader som inte föregås av en beställning såsom telefonabonnemang. Ekonomicenter lägger upp ett abonnemang mot leverantören som då anger abonnemangsnummer istället för ordernummer på fakturan. Beloppet är attesterat av chef i förväg (med tolerans på 3%) vilket innebär att fakturorna hanteras automatiskt.

Vid skåpservice placeras ett skåp hos verksamheten, ofta med förbrukningsvaror såsom kontorsmaterial eller kaffe, som leverantören fyller på med ett bestämt tidsintervall. Det finns ett maxbelopp för vad påfyllnaden får kosta. Detta ökar tillgängligheten för varorna, minskar tiden för beställning och volymen fakturor som kräver hantering. Skåpservice skulle kunna vidareutvecklas för det mesta inom förbrukning, till exempel personlig skyddsutrustning, sjukvårdsmateriel och skolmaterial.

2.3 Fortsatta möjligheter & förbättringsbehov

För att ytterligare främja önskade effekter finns områden med utvecklingspotential där nya arbetssätt testas och utvecklas i skrivande stund.

2.3.1 Garanti av inköpsvolym för att främja lokal odling

Om Luleå kommun i större utsträckning skulle kunna arbeta med garanterade inköpsvolymer skulle det främja den lokala odlingen av livsmedel, då riskfördelningen jämnas ut mellan kommun och de lokala odlarna. Ett test i mindre skala pågår med leverantören Noah. Ett mål på längre sikt skulle kunna vara att garantera inköp av årsproduktionen, oavsett vilken volym det gäller, för att på så sätt stärka den lokala försörjningsgraden.

Verksamheten arbetar med kategoristyrning av inköp och mål för livsmedelskategorin behöver finnas på plats för att styra ambitionsnivån gällande detta. Målen tas fram under 2025 och ska börja gälla från och med 2026.

2.3.2 Förlänga säsong med lagring och tvättning

Om större lagringskapacitet fanns på mottagande enheter, eller på annan plats internt eller externt, skulle det möjliggöra att lagringsdugliga grönsaker, rotfrukter och potatis kan köpas in under en längre period, kring ett halvår i stället för under två till tre månader som det ser ut i dagsläget. Då skulle inköpsvolymen kunna öka. En betydande ökning av inköpsvolymen kräver dock att möjlighet till tvättning av jordiga grönsaker, rotfrukter och potatis finns eftersom det innebär att fler kök, särskilt kök som köper in och tillagar stora volymer, skulle ha möjlighet att köpa in dessa livsmedel. Denna ökade inköpsvolym tryggar avsättning för grödorna och kan därmed leda till en ökad odling och lokal självförsörjning.

2.3.3 Effektivisering transport & mottagande av varor

En möjlighet som började utredas tillsammans med föregående livsmedelsgrossist var leveranser under kvällar och nätter. Genom att optimera bilarnas nyttjandegrad över dygnet sparar man på miljö samt arbetstid för mottagande enhet som slipper hantera varuleveransen då det i stället sköts av leverantören som ser till att varorna finns på rätt plats när arbetsdagen börjar. Införande av nattleveranser skulle kräva investering i tekniska förutsättningar hos mottagande enheter.

3 Uppföljning av andra kommuner

Uppföljningen består av intervjuer med kommunerna som intervjuades i förstudien 2020; Norrköping och Södertörnskommunerna (kluster av åtta kommuner). Även Linköpings kommun har intervjuats då de haft samordnad varudistribution ett antal år. Slutligen har förstudien tagit del av material från Kristianstad kommun som både infört och avslutat sitt upplägg med samordnad varudistribution. Samtliga omvärldsbevakade kommuner har eller har haft SVD ett antal år och har därmed hunnit utvärdera de mål och effekter som sattes från start.

3.1 Upplägg

Kommunernas olika upplägg framgår av tabell 4:

- En av fyra kommuner har ett samarbetsupplägg (Södertörnskommunerna), resterande har SVD för respektive kommun.
- Samtliga kommuner har interna resurser avsatta för SVD men omfattningen varierar.
- Tre av fyra kommuner har samtliga lämpliga varor i upplägget. Norrköping har endast livsmedel då det är där kommunen bedömer att önskade effekter som motiverar kostnaden för upplägget nås.
- Det varierar om flöden för kyl- och frysvaror packas i samma bil eller körs i olika flöden.
- Endast Linköping har kombinerad distributionscentral och lager för utvalda varor.

Tabell 4: Upplägg för samordnad varudistribution hos omvärldsbevakade kommuner

	Norrköping	**Linköping**	**Södertörn**	**Kristianstad**
Uppstart **Avslut**	2016 Pågående	2018 Pågående	2015 Pågående	2013 2020
Omfattning	Norrköping (ca 145 000 inv.)	Linköping (ca 170 000 inv.)	Södertörns-kommunerna, totalt 8 kommuner (ca 500 000 inv.)	Kristianstad (drygt 86 000 inv.)
Upphandling vs. internt	Upphandling av samtliga delar (DC, drift, transport).	Upphandling av samtliga delar (DC, drift, transport).	Upphandling av samtliga delar (DC, drift, transport).	Upphandling av samtliga delar (DC, drift, transport).
Resurser	Intern koordinator 50 %	Intern koordinator 75 %	Central förvaltnings-organisation 3x100 %. Lokala samordnare för respektive kommun, 10–50 %.	-
Varor	Livsmedel	Alla lämpliga varor	Alla lämpliga varor	Alla lämpliga varor
Transport	Bilar är anpassade för livsmedel.	Samtliga varukategorier samlastas, avskiljs	Livsmedel körs med kyl- och frysbilar. Övrigt	-

		med plastskynken i bilarna.	gods körs i ett separat flöde.	
Distributions-central	Omlastning	Omlastning + lager för vissa förbrukningsvaror	Omlastning	Omlastning

3.2 Utvärdering av effekter

Syftet med att föra in samordnad varudistribution för omvärldsbevakade kommuner har primärt varit minskad miljöbelastning och ökad trafiksäkerhet genom att minska antalet leveranser till mottagare.

3.2.1 Kvalitativa effekter

Kommunerna med pågående SVD uppger att de nått följande effekter:

- Minskad miljöbelastning, både genom färre leveranser och bättre drivmedel (biogas, HVO)
- Ökad trafiksäkerhet genom färre leveranser till mottagare
- Ökad leveranssäkerhet genom bestämda tidsfönster för leverans.
- Bättre kvalitetskontroll, främst för livsmedel, genom möjlighet till kontroller på DC innan leverans till mottagare.

Gällande ökad konkurrens vid upphandling varierar uppfattningen bland kommunerna. Norrköping och Södertörn uppger att fler leverantörer kan konkurrera på mer lika villkor då SVD inte ställer lika höga krav på leverantörernas egen transportlösning. Linköping har inte kunnat påvisa tydliga effekter på antalet leverantörer.

En utmaning som lyfts är att bibehålla hög kundnöjdhet. När avvikelser uppstår behöver processen för hur hanteringen av avvikelsen ska ske vara tydlig för leveransmottagare. Denna utmaning lyfts lite extra av Södertörn som har åtta kommuner i sitt kluster, vilket ställer höga krav på tydliga kommunikationsvägar.

Kristianstad, som avslutat sitt upplägg med SVD, har i sin utvärdering uppgett följande:

- De har uppnått minskad miljöbelastning, främst pga. införande av biogasbilar. Svårare att utvärdera faktiska koldioxidutsläpp kopplat till minskade transporter på grund av avsaknad av faktiska värden innan SVD men bedömningen är ändå att totala utsläppen har minskat både på grund av annat drivmedel och minskade leveranser.
- Trafiksäkerheten har inte förbättrats i önskad utsträckning, de flesta mottagare har inte upplevt någon skillnad mot tidigare då leveransen tas emot utanför mottagarens område vid anslutande väg.
- Högre leveranssäkerhet har lett till förbättrad arbetsmiljö. Däremot har utmaningar uppstått ju fler leverantörer som anslutits till SVD, då det medfört fler avvikelser och akuta inköp.

3.2.2 Ekonomiska effekter

De ekonomiska effekterna av SVD är svårbedömda. Ingen av kommunerna (förutom Kristianstad) nämner ekonomiska besparingar som ett mål, däremot har förväntan varit att SVD ska bära sina egna kostnader (gå plus – minus - noll):

- Norrköping kan inte med säkerhet säga att varupriserna har sjunkit.

- Linköping införde SVD i samband med en ny livsmedelsupphandling och leverantörerna fick därmed information om att leveransen endast skulle ske till DC innan anbudsförfarandet. I upphandlingen sjönk priserna med 12–15 % jämfört med tidigare avtal. Detta innebar att mottagande enheter för livsmedel sänkte kostnaderna med ca 10 miljoner per år, medan transportkostnaden ökade till 4,5 miljoner per år (då den lyftes ut från varupriset och fördelades internt inom kommunen). Totalt sett blev det alltså en besparing för mottagande enheter. Dock spelar flera faktorer in och Linköping kan inte med säkerhet säga att det var på grund av införandet av SVD.
- Södertörnskommunerna följer kostnaden för ett transporterat kg. Kostnaden har legat relativt fast över tid och de bedömer att den ligger något lägre än branschstandard för grossist. Ju fler leverantörer som kopplas på desto lägre har kostnaden blivit.
- I sin utvärdering har Kristianstad beräknat en ökad totalkostnad efter införandet av SVD med 4,5 miljoner per år. Leverantörer uppger att den vinst som SVD medför för dem kompenserar de merkostnader som uppstått för administrativa uppgifter kopplat till upplägget. Kristianstad har inte kunnat fastställa en sänkning i inköpspris efter införandet av SVD.

3.2.3 Lokala leverantörer av livsmedel

Tre av fyra kommuner uppger att enstaka lokala leverantörer har tillkommit efter införandet av SVD. Det gäller leverantörer som tidigare inte kunnat delta vid upphandling på grund av kraven på transportlösning, men som nu kan delta då de inte behöver tillhandahålla transportlösning till samtliga mottagande enheter. Södertörnskommunerna saknar betydande lokal produktion av livsmedel och har därför inte haft det fokuset vid införandet.

3.2.4 Beredskapsperspektivet

En av fyra intervjuade kommuner (Linköping) har kombinerat införandet av SVD med lagring på distributionscentral för att öka beredskapen. Linköping lagrar förbrukningsmaterial såsom handskar och ansiktsmasker. Allt internt inköp av dessa varor styrs via e-handelssystemet till distributionscentralen. Det finns tankar på att utöka till fler varukategorier men inga beslut är fattade. Linköping uppger att det var en fördel under pandemin att ha distributionslösningen på plats. De hade även möjlighet att stötta omkringliggande kommuner (såsom Norrköping) med förbrukningsmaterial.

Övriga kommuner kombinerar inte SVD med lagring, de arbetar med beredskap på olika sätt på mottagande enheter. För Södertörnskommunerna ligger ansvaret för beredskap på respektive kommun. Norrköping lyfter flera risker med SVD såsom elavbrott, översvämningar, i händelse av krig eller kris på grund av beroendet av en distributör och distributionscentral.

3.3 Nästa steg

Tre av fyra kommuner kommer att rekommendera en ny upphandling av SVD när avtalen utgår. De har nått önskade effekter och lösningen som helhet fungerar bra. De kommer att arbeta vidare med ständiga förbättringar i avtalen. Kristianstad har som tidigare nämnt valt att avveckla SVD till följd av höga kostnader och utmaningar kopplat till kundnöjdhet.

4 Intressenters inspel

Intervjuer har genomförts med utgångspunkt i lokal livsmedelsförsörjning och beredskap. Nedan sammanställs inspel från intervjuer med leverantören Noah, Kontoret Säkerhet & Beredskap, Hushållningssällskapet och Nära Mat (Länsstyrelsen) och avstämningar med referensgruppen.

4.1 SVD & lokal livsmedelsförsörjning

Ett betydande hinder för att öka volymen av lokala livsmedel såsom rotfrukter och grönsaker är att möjligheten till tvättning inte finns och möjligheten till lagring är begränsad, både hos kommunen och leverantörer. Mottagande enheter internt hos Luleå kommun har inte möjlighet att hantera otvättade rotfrukter och grönsaker i stor skala då tvättanläggning saknas. Detta begränsar inköpsvolymen och därmed incitamenten för odlarna att skala upp.

Luleå kommun har avtal med leverantören Noah som utgör en lokal grossist för lokala livsmedel. De tillhandahåller viss lagring och transportlösning för lokala odlare. Noah säljer lokala livsmedel via direktförsäljning till kund och genom sitt varumärke hos utvalda matvarubutiker. Grönsaker säljs i mindre skala och främst till privatpersoner, där behovet av tvättning inte är detsamma som för Luleå kommuns storkök. Enligt Noah finns därför inte incitament till att investera i tvättanläggning och drift i dagsläget.

Länsstyrelsen (Nära Mat) är däremot av uppfattningen att med rätt incitament bör lokala odlare som vill satsa kunna investera i kyl och ev. tvätt, däremot finns hindret kopplat till transporter kvar. De har ofta inte möjlighet att köra ut till samtliga mottagande enheter och är i behov av en annan lösning, till exempel den som Noah tillhandahåller eller en eventuell SVD.

Att ta steget till fullskalig samordnad varudistribution från ett nuläge kan vara ett för stort steg uppger Noah. Leverantören skulle föredra möjligheten till att skala upp över tid, att testa ett första steg som inkluderar tvättning och på så sätt dra viktiga lärdomar inför att potentiellt skala upp samordningen på sikt. Leverantören ser också potential i att samordna fler leveranser med kommunens övriga grossister och större leverantörer, till exempel Svensk Cater och Norrmejerier.

Länsstyrelsen (Nära Mat) tror också att en småskalig SVD kan vara ett bra första steg, men det kräver att det finns odlare i närområdet som är villiga att skala upp och satsa på sin odling. Odlarnas behov och förutsättningar skulle behöva undersökas ytterligare för att kunna säga om SVD är den bästa lösningen.

Hushållningssällskapet ser också fördelar med SVD, framförallt möjligheten att inleda samarbeten mellan kommun och Hushållningssällskapet. De har till exempel lager, lokal och mark som potentiellt skulle kunna undersökas vidare.

För Luleå kommun skulle ytterligare en fördel med att införa tvättning vara möjligheten att öppna upp för arbetsträning, likt arbetssättet som i nuläget finns för vedhantering. Detta skulle främja social hållbarhet och minska kostnaderna för drift av en eventuell tvättanläggning.

4.2 SVD & beredskap

En ny lag angående kommuners beredskap är ute på remiss och förväntas börja gälla år 2027. Den kommer sannolikt att innebära att kraven på kommuners egen beredskap ökar, vilket troligen kommer innebära att en ökad lagerhållning av livsmedel, mediciner, drivmedel och förbrukningsvaror krävs av Luleå kommun. Samordnad varudistribution skulle kunna spela en viktig

roll i detta, genom att tillhandahålla en transportlösning för dessa varor i kombination med lagerhållning för att möta beredskapskraven. Ett gemensamt lager för kommunen skulle också ge bättre förutsättningar för omsättningen av varor i jämförelse med att lagra på mottagande enheter.

Ett alternativ till samordnad varudistribution och lager skulle vara att ställa krav på enskilda leverantörer om att öka beredskapen till Luleå kommun. Det är dock troligt att egen lagerhållning och kontroll av transportlösningen skulle vara ett säkrare alternativ, då det kan vara svårt och kostsamt för leverantörer att snabbt skala upp i händelse av krig eller kris.

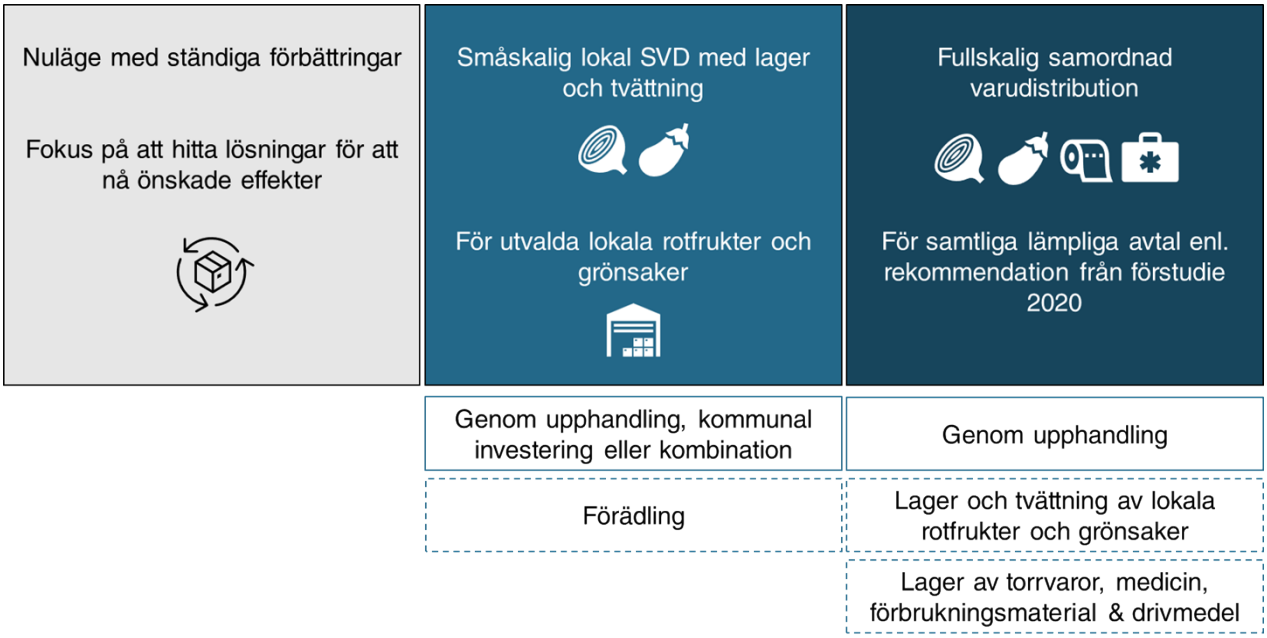
Vid utformning av ett eventuellt lager blir skalbarhet en viktig parameter. Ett första steg skulle kunna vara en containerlösning som vid behov enkelt kan skalas upp. Vid en situation där höjd beredskap krävs skulle driften i lagret kunna kompletteras med kommunens egen personal som kan omplaceras utifrån behov. Distributionscentralen och lagret skulle också på sikt kunna utgöra en så kallad trygghetspunkt som Luleås invånare kan hänvisas till för laddning, värme, dricksvatten och mat i händelse av kris eller krig. Det pågår ett arbete kring så kallat nödvatten som också kan behöva lagras och distribueras vilket ytterligare skulle kunna tala för ett SVD.

Vid införande av kommunal samordnad varudistribution ställs ofta höga krav på miljövänliga fordon och drivmedel. Om ett beredskapsperspektiv väger tungt vid införande bör det kravet ses över, då traditionella drivmedel såsom diesel eller bensin kan vara säkrare ur ett beredskapsperspektiv. Nuvarande direktiv inom Luleå kommun är dock att avveckla dieselbilar. Ett alternativ skulle kunna vara att ställa krav på hybridlastbilar för att möta både beredskaps- och miljöperspektiv.

Vissa risker finns kopplat till att samla lagret vid distributionscentralen. Lagret riskerar att bli en måltavla och blir känsligt för till exempel elavbrott, översvämning eller andra kriser. Utformningen och säkerheten blir därav viktig att ta hänsyn till. Lagret skulle också kunna kombineras med viss lagerhållning hos mottagande verksamheter för att sprida riskerna.

5 Lösningsförslag, möjliga effekter och risker

En av förstudiens målsättningar var att rekommendera ett första steg inom samordnad varudistribution. Baserat på analys av genomförda aktiviteter och insamlad information har tre olika scenarion för lösningar tagits fram enligt figur 3.

Figur 3: Lösningsförslag. Streckad linje indikerar potentiellt tillägg till lösningsförslaget.

Bedömning:

Varje scenario bedöms utifrån sin påverkan på önskade effekter, genomförbarhet och kostnad.

SVD-effekter inkluderar minskad miljöbelastning, ökad trafiksäkerhet, ökad leveranssäkerhet, ökad kvalitetskontroll, förbättrad arbetsmiljö och nya arbetstillfällen. Scenariot bedöms också för sin påverkan på lokal livsmedelsförsörjning och beredskap. Se även kapitel 5 för framtagna/uppdaterade nytto-kostnadskalkyler för scenario 2 och 3.

Poängskala:

3) Hög effekt, hög genomförbarhet, låg kostnad

2) Medel effekt, medel genomförbarhet, medelkostnad

1) Låg effekt, låg genomförbarhet, hög kostnad

Maxpoäng per scenario är 15 poäng.

5.1 Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar

Scenario 1 innebär att fortsätta på inslagen väg med utveckling av arbetssätt och ständiga förbättringar. I nulägeskartläggningen har det framkommit ett antal utvecklingsinsatser som redan genomförts eller påbörjats som delvis eller helt leder kommunen mot de effekter som samordnad varudistribution skulle kunna medföra. Utvecklingen av arbetssätt finns beskriven i avsnitt 2.2 men kan sammanfattas enligt nedan:

- Effektivisering av leveranser, både antal leveransdagar och samordning mellan leverantörer
- Samordning av leveranser för lokala producenter för att möjliggöra för fler producenter
- Frångått princip om ”lika för alla” till anpassningar per leverantör
- Effektivisering av beställning och fakturahantering

Utöver det som redan genomförs i olika skala finns också potential inom:

- Öka lagringskapacitet i mottagande kök för att öka inköpsvolym och beredskap
- Införa nattleveranser för att öka trafiksäkerheten, leveranssäkerheten och möjliggöra ytterligare samordning
- Arbeta med garanterad inköpsvolym från lokala producenter för att fördela risken mellan kommunen och producenten och därmed öka incitament till odling och öka inköpsvolym

Tabell 5: Effektbedömning av scenario 1

Bedömning utifrån:	Poäng	Effekter/nytta
SVD-effekter	1	Viss positiv påverkan på minskad miljöbelastning, ökad trafiksäkerhet, ökad leveranssäkerhet och arbetsmiljö. Saknar påverkan på arbetstillfällen.
Lokal livsmedelsförsörjning	1	Viss positiv påverkan. Möjliggör leveranser från fler lokala producenter via samordning.
Beredskap	-	Ingen direkt påverkan i nuläget även om potential finns om lagringskapacitet i mottagande kök skulle öka.
Genomförbarhet	3	Då flera initiativ redan genomförts bedöms scenariot ha hög genomförbarhet.
Kostnad	2	Låg kostnad, de insatser som redan utförts har inte lett till ökade kostnader. Insatser såsom ökad lagringskapacitet, nattleveranser eller ökad inköpsvolym skulle dock öka kostnaderna.
Summa	**7 av 15**	

De risker som scenariot skulle kunna medföra beskrivs i tabell 6.

Tabell 6: Riskbedömning av scenario 1

Risk	Beskrivning/hantering
I scenariot skulle det vara svårt att öka självförsörjningsgraden då scenariot inte inkluderar införande av tvättning.	Scenariot skulle kunna kombineras med att införa tvättningar av grönsaker och rotfrukter på kommunens anläggningar enligt scenario 2. Kräver inköp av tvättanläggning och undersökning av förutsättningar hos mottagande enheter.
Brist på lagringsutrymme, samt rätt lagringsförutsättningar (kyl- och frysutrymme) hos mottagande enheter påverkar beredskapsförmågan.	Mottagande enheter saknar förutsättningar för att lagra en större mängd livsmedel. En ombyggnad/utbyggnad av mottagande enheter skulle ta lång tid (10 år).
Utformning av mottagande kök stödjer inte nattleveranser.	Ett exempel är att vid nattleveranser behöver en skrinda kunna rullas in i ett kylrum av distributör, denna förutsättning saknas idag. Kyl- och frysvaror kräver manuell hantering vilket ej är möjligt nattetid.
Avsaknad av tekniska förutsättningar för införande av nattleveranser (lås & larm).	Införande av nattleveranser skulle kräva investering i tekniska förutsättningar hos mottagande enheter.

5.2 Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning

Scenario 2 innebär ett första steg mot samordnad varudistribution genom att skapa en SVD för utvalda lokala rotfrukter och grönsaker och kombinera det med tvättning och lagring av varorna. Scenariot skulle innebära, se även figur 4:

- Luleå kommun tillhandahåller distributionscentral, ett mindre lager, drift och transport. Detta kan tillhandahållas internt, genom upphandling eller en kombination.
- Lokala livsmedelsproducenter alt. lokal grossist för dessa levererar rotfrukter och grönsaker till DC.
- Jordiga livsmedel lagras och tvättas efter behov hos mottagande enheter.
- Livsmedlen lagras, lastas och körs ut samordnat till mottagande enheter.
- Driftpersonal ansvarar för lagring, tvättning och koordinering av leveranser.

Figur 4: Process för småskalig lokal SVD med lager och tvättning

Säsongen för rotfrukter och grönsaker sträcker sig från september till februari, vilket är den period inköp och lagring i så fall skulle ske. Inleveransen till distributionscentralen skulle troligen bestå av enstaka större leveranser i takt med att odlarna skördar, medan utleveransen skulle ske behovsstyrt per vecka till mottagande enheter.

Som nämnt tidigare har Luleå kommun en variant av detta genom den lokala grossisten Noah, som samordnar transporter för lokala livsmedelsproducenter. Detta scenario skulle innebära att ett hinder för att öka odling- och inköpsvolym röjs, nämligen tvättning. Kommunens mottagande enheter kan inte hantera stora volymer av jordiga rotfrukter och grönsaker i nuläget då tvättmöjligheter i den skalan inte finns. Det röjer även hindret lagring, eftersom grönsakerna kan lagras under längre tid och säsongen kan därmed förlängas.

Det finns vissa praktiska förutsättningar som skulle kunna undersökas vidare om viljan finns att gå vidare med scenario 2:

- Bockens matsal står tom och skulle potentiellt kunna användas som tvättanläggning och mindre lager.
- Stadsträdgården i Björsbyn har tillgång till växthus och lager (som idag används för odling och lagring av blommor). Det kan finnas framtida möjligheter att hitta synergier med SVD kopplat till lagring, drift och arbetsträning inom AUF.
- Samarbetsmöjligheter med Hushållningssällskapet kopplat till lager, lokal och mark i Sunderbyn.
- En distributör skulle kunna upphandlas, bedömningen är att det finns leverantörer som är intresserade av detta, eventuellt i kombination med drift internt i Luleå kommun.
- Driftpersonalen skulle kunna kompletteras med arbetsträning inom AUF, vilket skulle kunna fungera likt det upplägg kommunen har för vedhantering i nuläget. Det skulle främja social hållbarhet och minska kostnaderna för arbetskraft.

Tabell 7: Effektbedömning av scenario 2

Bedömning utifrån:	**Poäng**	**Effekter/nytta**
SVD-effekter	1	Främjar nya arbetstillfällen. Samordnar transporter men då de redan samordnas i nuläget minskar påverkan.
Lokal livsmedelsförsörjning	2	Hinder för att öka odlings- och inköpsvolym av grönsaker röjs, tvättning och lagring.
Beredskap	2	Främjar lokal livsmedelsförsörjning och därmed vår beredskap kopplat till detta. Viss lagerhållning påverkar också beredskapen positivt.
Genomförbarhet	2	Praktiska förutsättningar behöver undersökas vidare men delar av lösningen finns redan på plats.
Kostnad	2	Kostnaderna kommer öka på grund av ökat andel lokala inköp och lagerhållning. Se avsnitt 6.1 för kostnadsanalys.
Summa	**9 av 15**	

De risker som scenariot skulle kunna medföra beskrivs i tabell 8.

Tabell 8: Riskbedömning av scenario 2

Risk	Beskrivning/hantering
Når inte önskade volymer (som motiverar lagerhållning och tvättning) på grund av odlares förutsättningar/vilja att odla, till exempel är potatis inte ett populärt livsmedel att odla på grund av låg vinstmarginal och angrepp på grödan.	Om Luleå kommun kan öka inköpsvolymen samt arbeta med garanterade volymer bör förutsättningarna förbättras för odlarna och viljan till att öka odlingsvolymen finnas.
Det tar lång tid att bygga upp odlingen till önskade volymer.	Investering av lager och tvättanläggning bör vara långsiktig och tillåta en uppbyggnadsfas.
Nytt arbetssätt driver komplexitet.	Införandet kommer troligen att ske stegvis då odlingsvolymen behöver öka. Därav finns tid att utveckla arbetssätt och rutiner.
Att förlänga säsongen av rotfrukter och grönsaker genom lagring ställer krav på kylkedjan, vilket ställer högre krav på distributionscentralen/lagerhållningen.	Viktig aspekt att ta hänsyn till vid utformning av DC och lager.
Prisbilden/ökade kostnader	Priseffekter uppstår för att öka inköpsvolym för lokala livsmedel och av införandet av SVD utan att minska övriga transporter.

5.3 Scenario 3 – Fullskalig samordnad varudistribution

Scenario 3 skulle innebära en fullskalig, traditionell samordnad varudistribution:

- Upphandling av distributionscentral, drift och transport.
- Tillsättandet av en intern koordinator som fungerar som ansvarar för kontakten gentemot leverantör och mottagande enheter.
- Samtliga lämpliga avtal ansluts, både inom livsmedel och övriga kategorier.

Figur 5: Process för fullskalig, upphandlad SVD

Detta scenario beskrivs och rekommenderas i förstudien från 2020. Det som ytterligare talar för ett införande är uppföljningen av andra kommuner som har SVD, där majoriteten av kommunerna är nöjda med upplägget och kommer upphandla på nytt. Dock är det tydligt att den främsta drivkraften bör vara kvalitativa effekter, såsom minskad miljöbelastning, trafiksäkerhet, leveranssäkerhet och ökad kvalitet på varorna. Det har visat sig vara svårt att fastställa en ekonomisk besparing och målet bör vara plus-minus-noll. Nytto- och kostnadsanalysen från 2020 har uppdaterats med aktuella siffror och antaganden och återfinns i avsnitt 6.2.

Scenario 3 har utav de olika scenarierna störst potential att påverka beredskapsförmågan genom att kombinera distributionscentralen med ett lager för till exempel torrvaror, förbrukningsmaterial,

mediciner, drivmedel och vatten, något som lyfts både i uppföljningen av andra kommuner och internt inom Luleå kommun. För att scenariot ska påverka lokala leverantörer i någon större utsträckning bör det kombineras med tvättning från scenario 2, då detta är det enskilt största hindret för att öka volymen av livsmedel som kräver tvättning.

Tabell 9: Effektbedömning av scenario 3

Bedömning utifrån:	Poäng	Effekter/nytta
SVD-effekter	3	Förstudien från 2020 visar tydliga effekter kopplat till miljöbelastning (utsläppsminskning) och antal fordonskilometer.
Lokal livsmedelsförsörjning	1/3	1 - Viss påverkan om transportlösningen medför att fler lokala leverantörer kan ansluta. 3 - I kombination med tvättning röjs betydande hinder.
Beredskap	1/3	1 - Med en transportlösning på plats kan beredskapsförmågan. 3 - I kombination med lager ökar beredskapen markant.
Genomförbarhet	1	En fullskalig SVD ställer höga krav på upphandling, investering hos leverantör/distributör, interna resurser och nya arbetssätt.
Kostnad	1	En ekonomisk besparing är svår att fastställa. Nytto-kostnadsanalysen visar på positivt utfall (se avsnitt 6.2).
Summa	**7/11 av 15**	

Ett flertal risker lyftes i förstudien 2020. Dessa har kompletterats med risker som lyfts i uppföljningen av andra kommuner och sammanställs i tabell 10.

Tabell 10: Riskbedömning av scenario 3.

Risk	Beskrivning/hantering
Prisbilden/ökade kostnader	Erfarenheter visar att leverantörer inte sänker priset i den utsträckning som krävs för en besparing eller plus-minus-noll-resultat. Det kan också vara svårt att avgöra om det är just SVD som bidragit till eventuell sänkning eller andra faktorer.
Lagerlokaler	Det finns begränsade lagerytor hos mottagande enheter som påverkar leveransfrekvensen och därmed effekten av SVD.
Förväntade nyttor uppnås inte	En fallgrop från omvärldsbevakningen 2020 visar att förväntade nyttor inte alltid uppnås. Uppföljningen av andra kommuner visar dock att majoriteten är nöjda med de effekter som uppstått från SVD några år senare.
Otydlig ansvarsfördelning, avvikelsehantering	Antalet aktörer i leveranskedjan ökar vilket kan bidra till otydlig ansvarsfördelning. Särskilt känsligt vid kluster av flera kommuner, som dock inte är aktuellt för Luleå.
Suboptimering	När kommunen optimerar sina egna varuflöden kan suboptimering uppstå i Luleå kommuns varuflöden. Denna risk minimeras när transportplaneringen genomförs tillsammans med leverantören, där leverantören även har möjlighet att transportera andra varuägares gods tillsammans med kommunens varor.
Minskad hållbarhet på livsmedel	SVD innebär en extra aktör i leveranskedjan som kan påverka hållbarheten på livsmedel. Detta är dock samma problematik som

	uppstår hos en grossist vilket gör att risken anses vara liten och att det går att lösa tillsammans med varuleverantörerna. Hållbarheten på produkterna påverkas inte lika mycket där transport sker direkt från produktion till DC.
Internt motstånd	Det finns en risk att kommunens medarbetare frångår e-handel om leveransfrekvensen minskar, specifikt för övriga varor. Därför är det viktigt med förankring och informationsspridning om varför detta genomförs och se till att förändra tankesättet kring beställningar.
Kundnöjdhet	I uppföljningen av andra kommuner har kundnöjdheten hos mottagande enheter varit en nyckel för upplevelsen av SVD. I Kristianstad som avvecklade sin SVD påverkades kundnöjdheten negativt av längre leveranstider.

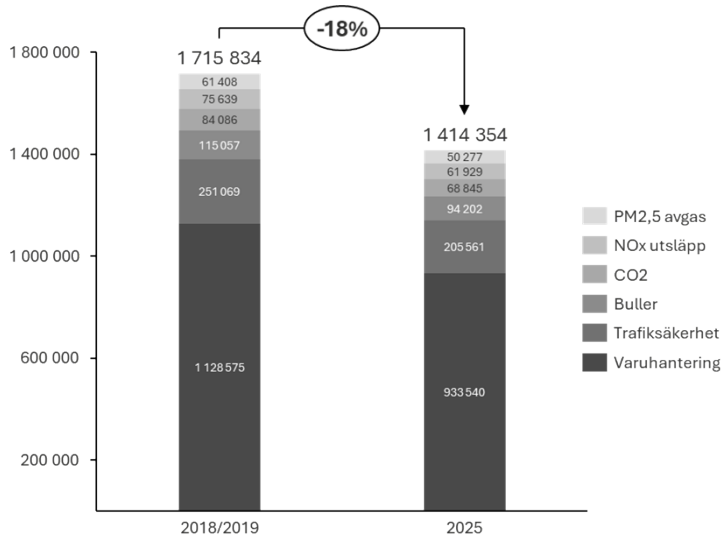
6 Analys av samhällsekonomiska effekter och kostnader

I detta kapitel presenteras de analyser som är utförda gällande de olika lösningsförslagens effekter och kostnader.

6.1 Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar

Även om Luleå Kommun inte infört en samordnad varudistribution så har det sedan förstudien 2020 skett ett antal initiativ som har medfört positiva samhällsekonomiska effekter kopplat till transporten av varor inom Luleå Kommun. Antalet leveranser från livsmedelsleverantörer har minskat då leveranserna samordnas i större utsträckning, till exempel via grossisten Svensk Cater. Rutiner för beställning av varor har också förbättrats. Sjukvårdsartiklar levereras exempelvis ~2 gånger per vecka i dagsläget, vilket är en betydande förbättring jämfört med under förstudien.

Genom att ha minskat antalet leverantörer samt förbättrat rutinerna för inköp estimeras de samhällsekonomiska kostnaderna redan ha minskat med 18% i jämförelse med utgångsläget från förstudien. Mer information finns i Bilaga 1, konsulternas slutrapport.

Figur 6: Jämförelse av samhällsekonomiska kostnader, tidigare förstudie vs. nuläge.

6.2 Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning

En beräkning har genomförts för att synliggöra troliga finansiella effekter av att implementera en småskalig samordnad varudistribution för lokala råvaror. En fördjupad beskrivning återfinns i konsulternas slutrapport, bilaga 1, och det slutgiltiga arbetsdokumentet i bilaga 2.

Analysen bygger på en jämförelse mellan två scenarier för tre stora varukategorier (potatis, vitkål, morötter):

1. **Nuläget:** varukategorierna upphandlas med dagens gällande avtal med leverantör
2. **Småskalig samordnad varudistribution:** Varukategorierna upphandlas av lokala leverantörer och distribueras genom en samordning i egen regi (upphandlad)

Analysen tar inte hänsyn till om lokala leverantörer har möjlighet att tillgodose Luleå kommuns hela volymbehov. Vidare har analysen avgränsats till att jämföra endast de direkta finansiella

konsekvenserna av införandet vid analysens tidpunkt och tar inte hänsyn till samhällsekonomiska effekter.

Införandet av en småskalig samordnad varudistribution förväntas öka kommunens kostnader med 4,4 MSEK:

Finansiella effekter

Priseffekter	*Totala priseffekter*	*1 425 121 kr*
	Priseffekt potatis	951 168 kr
	Priseffekt morötter	304 336 kr
	Priseffekt vitkål	169 617 kr
Kostnad DC	*Total kostnad DC*	*2 961 313 kr*
	Lokalkostnad	425 000 kr
	Fordonskostnad	644 050 kr
	Personalkostnad DC	650 000 kr
	Personalkostnad Transport	650 000 kr
Totalt		4 386 434 kr

Figur 7: Kalkyl - finansiella effekter vid införande

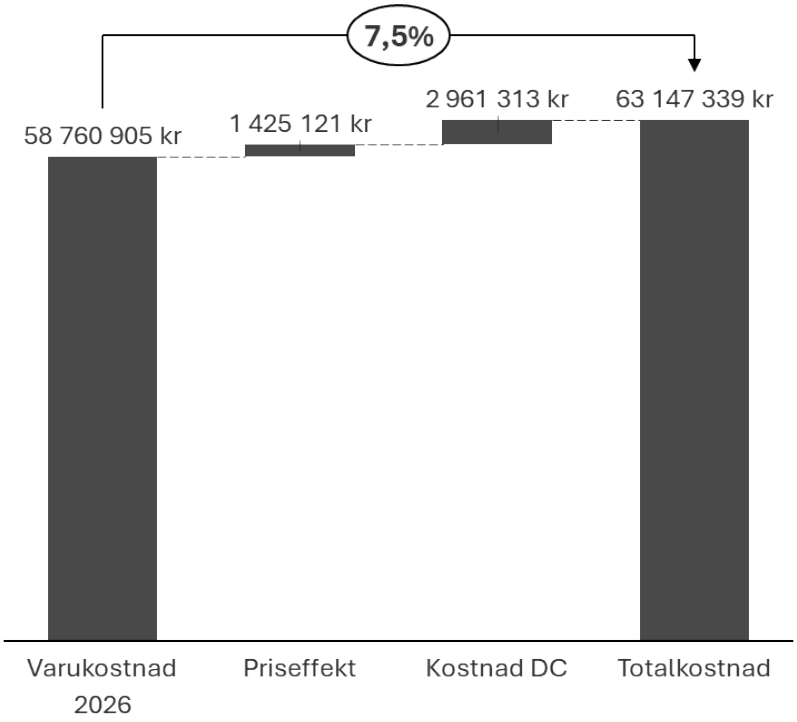
Priseffekterna (i form av ett högre kilopris för råvaror) beskriver den kostnadsökning som skulle påverka kommunens finansiella utfall för livsmedel.

Kostnaderna förenade med att tillhandahålla en samordning av distributionen kan generellt delas in i:

- Lokalkostnader: Inkommande varuhantering, tvättning, paketering, lastning samt planering och koordinering med kommunens enheter.
- Fordonskostnad: För att distribuera varorna till kommunens enheter. Behovet bedöms täckas med ett fordon.
- Personalkostnad: Personal som arbetar i DC och som förare. Behovet bedöms vara två heltidsanställda som hanterar varor och koordinerar utkörningarna på DC, samt en förare.

Då det troligaste driftsupplägget är genom upphandling har en marginal på 25% adderas till kostnader för DC.

Totalt skulle kostnaden för Luleå kommuns livsmedel öka med ~7,5% jämfört med nuläget 2026.

Figur 8: Finansiella effekter av implementeringen av småskalig samordnad varudistribution

Priseffekten står för ~30% av kostnadsökningen: Detta då lokala råvaror generellt sett är betydligt dyrare än de som köps in i dagsläget. Skulle fler varukategorier anslutas kommer också de bli ännu dyrare.

Kostnader för DC står för ~70% av kostnadsökningen: Vissa av kostnaderna förenade med DC är fasta (som exempelvis kostnader för lager), eller halvfasta (som exempelvis kostnader för fordon). En viss volymökning utan effekt på kostnader är därför möjligt.

Referensgruppen bedömer att kalkylen troligen är i underkant kopplat till kostnaderna för DC. Vid ett införande av scenario 2 behöver därför upplägg och kostnader undersökas mer exakt. Kalkylen ska ses som en indikation på att kostnaderna kopplat till lokala livsmedel kommer att öka vid införande av DC/lager.

6.3 Scenario 3 - Fullskalig samordnad varudistribution

I förstudien från 2020 gjordes en nytto- och kostnadsanalys för införande av fullskalig samordnad varudistribution. Kalkylen har uppdaterats och utvecklats för att också kunna användas som ett arbetsdokument. Uppdateringarna berör ramar och struktur i syfte att möta de förändringar som skett sedan 2020 och för att skapa en mer detaljerad och dynamisk modell. Ingångsvärden (data och antaganden) har uppdaterats då leverantörssituationen ser annorlunda ut i dagsläget än under tidigare förstudie. En fördjupad beskrivning återfinns i konsulternas slutrapport, bilaga 1, och det slutgiltiga arbetsdokumentet i bilaga 3.

Analyserna tar endast hänsyn till en traditionell samordnad varudistribution med omlastning på en distributionscentral. Eventuella kostnader för möjliga tillägg såsom tvättning av rotfrukter och grönsaker eller lagring av övriga varor ingår inte i beräkningarna. Eventuella tillägg skulle öka kostnaderna för ett införande av en fullskalig SVD.

6.3.1 Simulering

Analyserna har utgått från den simulering/ruttoptimering som togs fram med hjälp av Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution i förstudien från 2020. Enligt simuleringen förväntades följande vid införande av SVD:

Tabell 11: Förändring av antalet fordonskilometer

Luleå	Antal fordonskm fri leverans	Antal fordonskm SVD	Procentuell förändring
Livsmedel	113 360	28 912	74%
Övriga varor	88 140	12 220	86%
Livsmedel + övriga varor	201 500	41 132	80%

Tabell 12: Förändring av antalet stopp

Luleå	Antal stopp fri leverans	Antal stopp SVD	Procentuell förändring
Livsmedel	17 847	8 320	53%
Övriga varor	14 398	7 442	48%

6.3.2 Analys av kostnader

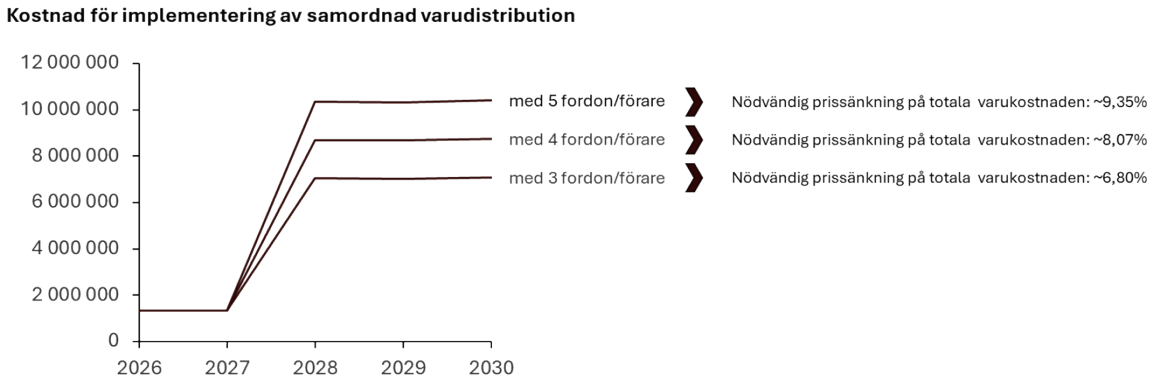
Med utgångspunkt från inhämtade data kring nuläget, simulering av ruttoptimering från tidigare förstudie samt antaganden framtagna i samarbete med förstudiegruppen, konsulter och externa aktörer behöver den totala varukostnaden för livsmedel och övriga varor sänkas med ~6,8% för att täcka kostnaderna för implementeringen av en samordnad varudistribution. Då antas investeringen för implementationen av en samordnad varudistribution ha återbetalat sig vid 2030.

Tabell 13: Uppdaterad kalkyl för fullskalig samordnad varudistribution

	2026 (Projektår)	2027	2028	2029	2030
Total besparing: Varukostnad	- kr	*3 176 123 kr*	*7 518 268 kr*	*7 748 942 kr*	*7 986 693 kr*
Total kostnad: DC	- kr	*2 869 111 kr*	*6 185 824 kr*	*6 265 884 kr*	*6 347 544 kr*
Lokal	- kr	350 000 kr	357 000 kr	364 140 kr	371 423 kr
Fordon	- kr	645 289 kr	1 939 659 kr	1 943 527 kr	1 947 472 kr
Personal DC	- kr	650 000 kr	663 000 kr	676 260 kr	689 785 kr
Personal Transport	- kr	650 000 kr	1 989 000 kr	2 028 780 kr	2 069 356 kr
Marginal	- kr	573 822 kr	1 237 165 kr	1 253 177 kr	1 269 509 kr
Total kostnad: Interna resurser Luleå Kommun	*1 330 000 kr*	*1 055 190 kr*	*870 295 kr*	*748 152 kr*	*727 936 kr*
Verksamhet AUF/SOC	162 500 kr	99 450 kr	67 626 kr	34 489 kr	- kr
Upphandling/Uppföljning	487 500 kr	331 500 kr	236 691 kr	172 446 kr	175 895 kr
Projektledare	680 000 kr	624 240 kr	565 978 kr	541 216 kr	552 040 kr
Totalt	**- 1 330 000 kr**	**- 748 179 kr**	**462 149 kr**	**734 906 kr**	**911 213 kr**
Ackumulerad	- 1 330 000 kr	- 2 078 179 kr	- 1 616 030 kr	- 881 123 kr	30 089 kr

Skulle implementationen av en samordnad varudistribution inte uppnå den simulerade förbättringen av totala antalet leveranser och körda kilometer skulle det kunna resultera i att det krävs fler fordon och förare för att genomföra samtliga leveranser.

För att illustrera hur antalet fordon och förare påverkar den nödvändiga prissänkningen har kostnaden för tre, fyra och fem fordon/förare beräknats (i samtliga fall har antalet fordon för livsmedel förändrats medan antalet för övriga varor har hållits konstant). Skulle det krävas fem fordon/förare i stället för tre som simulerats under förstudien skulle den totala kostnaden för att implementera en samordnad varudistribution därmed kunna öka med ~50%. Detta skulle i sin tur medföra att den totala varukostnaden för livsmedel och övriga varor skulle behöva sänks med ~9,35% för att investeringen finansiellt ska kunna leda till en återbetalning år 2030.

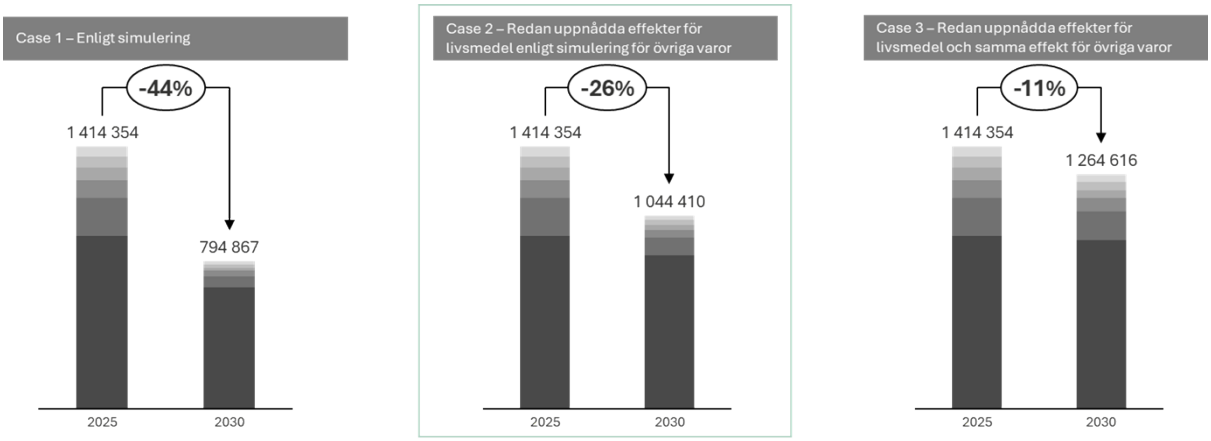
Figur 9: Hur antalet fordon/förare påverkar prissänkningen som krävs för att täcka kostnaderna för SVD

6.3.3 Analys av samhällsekonomiska effekter

Effekterna av en fullskalig samordnad varudistribution beräknas i tre möjliga case. Skulle implementationen av en samordnad varudistribution inte uppnå den simulerade förbättringen av totala antalet leveranser och körda kilometer skulle det resultera i att samhällsekonomiska kostnader minskar i lägre utsträckning.

För att illustrera hur antalet leveranser och kilometrar påverkar utfallet har tre case jämförts i analysen av samhällsekonomiska effekter. Samtliga case utgår från nuläget med en stor leverantör för livsmedel och fem stora leverantörer för övriga varor.

Det är dock rimligt att anta att en samordnad varudistribution skulle kunna optimera ruttplaneringen för livsmedel ytterligare (än genom en stor livsmedelsleverantör) så livsmedelsleverantören optimerar sina rutter utifrån samtliga leveranser, inte bara Luleå Kommuns. Det är även rimligt att anta att samordning av både livsmedel och övriga varor bör leda till ytterligare optimering då leveranser med längre avstånd kan samköras i större utsträckning.

Figur 10: Samhällsekonomiska effekter i tre möjliga case

6.3.3.1 Case 1 – Enligt simulering

Detta case utgår från att simuleringen är korrekt och att en samordnad varudistribution skulle uppnå det förväntade resultatet för både livsmedel och övriga varor. De samhällsekonomiska effekterna skulle då reduceras med 44%.

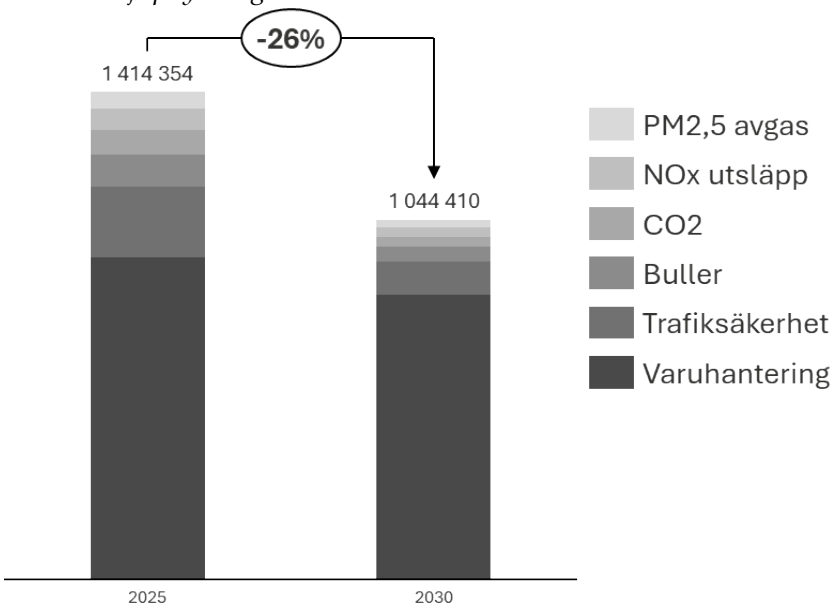
6.3.3.2 Case 2 – Redan uppnådda effekter för livsmedel, enligt simulering för övriga varor

Luleå Kommun har gått från fyra stora livsmedelsleverantörer till en, vilket i stor utsträckning skulle kunna jämföras med en samordnad varudistribution. Detta case utgår från att en samordnad varudistribution endast skulle uppnå en likvärdig förbättring för livsmedel som observerats från att gå från fyra stora livsmedelsleverantörer till en, samt den simulerade förbättringen för övriga varor. Se samhällsekonomiska effekterna skulle då reduceras med 26%.

6.3.3.3 Case 3 – Redan uppnådda effekter för livsmedel, likvärdig effekt för övriga varor

Detta case utgår från att en samordnad varudistribution endast skulle uppnå en likvärdig förbättring för både livsmedel och övriga varor som observerats från att gå från fyra stora livsmedelsleverantörer till en. De samhällsekonomiska effekterna skulle då reduceras med 11%.

6.3.3.4 *Djupdykning & slutsatser*

Figur 11: Samhällsekonomiska effekter av case 2

Om en samordnad varudistribution för livsmedel effektiviseras i samma utsträckning som idag och enligt simuleringen för övriga varor kan samhällsekonomiska kostnader minska med 26%. Troligtvis blir det verkliga utfallet någonstans mellan 26% (case 2) och 11% (case 1).

Minskade resursbehov vid varuhanteringen hos mottagande enheter utgör majoriteten av de samlade effekterna som kan observeras när varudistributionen samordnas. Bakgrunden till dessa positiva resultat är främst att antalet leveranser till respektive mottagande enhet kan reduceras, vilket gör att verksamheter slipper hantera lika många transporter och därmed sparar både tid och resurser.

Resterande delar av effekterna handlar om fördelar för samhället i stort, där ökad trafiksäkerhet och lägre bullernivåer är de mest omfattande fördelarna. När antalet körda kilometrar minskar genom effektivare ruttplanering och samlastning, minskar risken för trafikolyckor, samtidigt som en lägre ljudnivå bidrar till en mer behaglig och hälsosam miljö. Dessutom kan minskad trafikbelastning ge positiva följdeffekter på luftkvaliteten, vilket ytterligare stärker de hållbarhetsvinster som en samordnad varudistribution kan införliva, både för enskilda verksamheter och för samhället som helhet.

7 Rekommendationer & förslag till genomförande

För att kunna besluta om ett nästa steg inom samordnad varudistribution behöver Luleå kommun landa i vilken eller vilka effekter som ska prioriteras vid införande av samordnad varudistribution, då de olika lösningsförslagen (scenarierna) bidrar till önskade effekter i olika stor utsträckning.

Luleå kommun bör oavsett beslut fortsätta arbeta med ständiga förbättringar.

7.1 Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar

Om hög genomförbarhet och låg kostnad väger tyngst är scenario 1 ett bra alternativ. Samhällsekonomiska kostnader kopplat till traditionella SVD-effekter har redan minskat med 18% och det finns potential att utveckla detta vidare.

Att beakta: Scenariot bidrar inte i någon betydande utsträckning till att öka beredskapen eller möjligheten att öka volymen lokalproducerade varor.

7.2 Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning

Baserat på inspel från interna intressenter och om livsmedelsförsörjning (och beredskap kopplat till detta) väger tyngst är scenario 2 ett möjligt första steg inom samordnad varudistribution. Detta alternativ skulle röja ett hinder för volymökning hos lokala producenter samt möta målet om att främja lokalproducerat. Scenariot går också i linje med hur Luleå kommun önskat arbeta med förbättringar, det vill säga att testa nya arbetssätt i mindre steg vilket minskar riskerna. Scenariot kan utvecklas på sikt med fler livsmedel, fler typer av leverantörer eller större lager för att öka de positiva effekterna.

Att beakta: Scenariot är kostnadsdrivande. Fördyring sker både på grund av en övergång till fler lokalproducerade varor (som är dyrare i grunden) och på grund införandet av ett till steg i leveranskedjan (tvättning, drift och lagring). I praktiken innebär scenariot negativ påverkan på de samhällsekonomiska effekterna, då en variant av samordnad varudistribution förs in (vilket innebär ett extra steg) men samtliga övriga transporter fortfarande körs.

Innan ett eventuellt införande bör andra potentiella samarbeten/lösningar (se förslag till genomförande) undersökas för att minska kostnaden för småskaligt SVD. Frågan om vad som är kommunens uppgift bör också beaktas, ska Luleå kommun tillhandahålla ett lager/DC eller bör denna investering tas av marknaden för att inte störa konkurrensen.

Förslag till genomförande:

- Undersök djupare odlares behov kopplat till lagring, tvättning och transport. Vad är rimligt att odlare investerar i själva och vad skulle kommunen kunna tillhandahålla. Förslagsvis genom fördjupade intervjuer.
- Besluta om Luleå kommun ska ta en eventuell investering eller inte – och vad får den i så fall kosta?
- Om kommunen ska investera – undersök potentiella samarbetsmöjligheter:
    - Kan transporter samordnas med Svensk Cater (från DC/lager till mottagande enhet)?
    - Kan samarbete upprättas med Hushållningssällskapet eller med befintlig leverantör/distributör (till exempel Noah)?
    - Hur kan kommunens interna resurser användas (Bockens matsal, Stadsträdgården i Björsbyn)?

7.3 Scenario 3 - Fullskalig samordnad varudistribution

Baserat på uppföljningen av andra kommuner och analys av effekter och kostnader och om traditionella SVD-effekter och beredskapsperspektivet väger tyngst bör en fullskalig samordnad varudistribution införas. Scenariot har stora utvecklingsmöjligheter och har potential att sänka samhällsekonomiska kostnader. Kostnadskalkylen visar att en minskning av varupriserna med 6,8% leder till ett plus-minus-noll resultat år 2030, vilket anses vara en minskning som är sannolik att uppnå.

Att beakta: Förstudierapporten från 2020 lyfter viktiga perspektiv kopplat till införandet av samordnad varudistribution, se bilaga 4. I korthet innebär ett införande ett långsiktigt åtagande, större investeringar och nya arbetssätt för leverantörer och verksamheterna inom kommunen. Ett införande innebär ett stort åtagande av kommunens verksamheter och kräver förankring, dedikation och arbete för att nå önskade effekter. Erfarenheter från andra kommuner visar att en sänkning av varupriserna är svår att fastställa och att det finns risker kopplat till ökade kostnader och kundnöjdhet (kopplat till längre leveranstider och avvikelser).

Förslag till genomförande: ett förslag på införande finns i förstudierapporten från 2020. Till analysen av kostnader har införandet justerats utifrån nuvarande avtalsförutsättningar, vilket skulle innebära att övriga varukategorier införs i ett första steg och livsmedel som andra steg när det större grossistavtalet utgår.

8 Referenser

Naturvårdsverket (2022). Avfall i Sverige 2020: uppkomst och behandling (Rapport 7048). https://www.naturvardsverket.se/om-oss/publikationer/7000/978-91-620-7048-9

Nationellt centrum för kommunal samordnad varudistribution (2023). Kommunal samordnad varudistribution: Logistik och kapacitetshöjande åtgärder i kommuners varuförsörjning (Rapport 2020:06).

9 Bilagor

Bilaga 1 – Rapport Samordnad Varudistribution, Nordic Strategy Partners. Bilaga 1 - Rapport samordnad varudistribution_250225.pptx

Bilaga 2 – Kalkyl småskaligt SVD, Nordic Strategy Partners. Bilaga 2 - Kalkyl småskaligt SVD.xlsx

Bilaga 3 – Kalkyl fullskalig SVD, Nordic Strategy Partners. Bilaga 3 - Kalkyl fullskalig SVD.xlsx

Bilaga 4 – Förstudierapport från 2020, Samordnad Varudistribution. Bilaga 4 - Förstudierapport Samordnad varudistribution 2020-05-20.pdf

Samtliga bilagor återfinns i teamet LK Samordnad varudistribution | Samordnad varudistribution | Microsoft Teams

Information Luleå Framtidsforums rapport 2025

Ärendenr 2025/966-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Framtidsforum, som är ett nytt arbetssätt för invånardelaktighet, genomfördes under helgerna 15-16 mars och 5-6 april. Under de fyra dagarna fick de 35 deltagarna kunskap om samhällsomställningen, tid att forma sig åsikter och möjlighet att diskutera samhällsomställningen under strukturerade former.

Syftet med Luleå Framtidsforum var två. Dels att fånga upp invånarnas perspektiv och möjliggöra för ett breddat underlag till beslutsfattare. Dels tillvarata lärdomar och arbetssätt inom metoden medborgarberedning.

Deltagarna utgick ifrån vad som driver grön samhällsomställning på global nivå, och hur detta påverkar Luleå kommun och den samhällsomställning som sker lokalt. Luleå Framtidsforum är invånardrivet och deltagarna själva prioriterade och valde vilka områden de önskade fördjupa sig i. Av de utmaningar som presenterades önskade deltagarna arbeta fram rekommendationer inom områdena mobilitet och kultur kopplat till Luleå kommun som en attraktiv plats.

Rapporten från Luleå Framtidsforum och dess rekommendationer är tänkt att vara ett underlag som ger inspel till prioriteringar och stöd till beslutsfattare.

Beslutsunderlag

- Luleå Framtidsforum Rapport

David Jordansson
Projektledare

Luleå Framtidsforum 2025

RAPPORT OCH REKOMMENDATIONER

NORDIC STRATEGY PARTNERS AB

12 MAJ 2025

Denna rapport sammanfattar resultaten från Luleå Framtidsforum 2025, vilket utgör ett underlag och stöd för kommunens förtroendevalda beslutsfattare i kommande plan- och budgetprocess.

Luleå Framtidsforum är en medborgarberedning med hög grad av invånarinflytande, bestående av 40 slumpmässigt utvalda invånare i Luleå kommun. Deras uppdrag var att diskutera och ta fram rekommendationer till kommunens politiker kring de samhällsförändringar som följer i spåren av den gröna omställningen. Forumet genomfördes under fyra heldagar: den 15–16 mars och 5–6 april. Deltagarna fick själva välja inriktning i arbetet och valde frågan: Hur skapar vi ett attraktivt Luleå för alla? Arbetet fördjupades inom två tematiska spår – Kultur & Mötesplatser samt Mobilitet. Dessa spår valdes eftersom de ansågs särskilt viktiga för kommunens framtida attraktivitet och för att införliva kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling och befolkningstillväxt.

Nedan följer en sammanfattad version av Luleå Framtidsforums rekommendationer till kommunens politiker för respektive spår:

KULTUR & MÖTESPLATSER

01. UTVECKLA OCH ANVÄND MÖTESPLATSER

Luleå kommun bör ta ett samlat grepp för att utveckla tillgängliga, inkluderande och levande mötesplatser i hela kommunen. Dessa platser, såväl inne som ute, bör utgå från invånarnas behov och främja gemenskap, delaktighet och meningsfullhet i både stad och landsbygd.

02. MARKNADSFÖRA KULTUR OCH MÖTESPLATSER

Luleå kommun bör skapa en långsiktig, tillgänglig och samlad kommunikationsstruktur för kultur, föreningsliv och mötesplatser. Syftet är att nå fler invånare, oavsett bakgrund eller livssituation, och göra det lätt att hitta och ta del av vad som händer. Kommunen bör agera som samordnare och möjliggörare, inte nödvändigtvis som innehållsproducent, för att låta andra samverka och nå ut.

03. GRÄNSÖVERSKRIDANDE KULTUR

Luleå kommun bör stärka kulturens roll som brobyggare mellan människor – över generationsgränser, bakgrunder och livssituationer. Kultur ska främja gemenskap och delaktighet, och kommunen bör möjliggöra detta genom tillgänglighet, samverkan och långsiktiga strukturer mellan olika grupper.

MOBILITET

04. MÖJLIGGÖRA TILLGÄNGLIGT RESANDE I HELA KOMMUNEN

Luleå behöver en tillgänglig, trygg och hållbar kollektivtrafik som utgår från hela kommunen – inte bara centrum. Kommunen bör i samverkan med LLT och Region Norrbotten verka för ett flexibelt resande, med tydlig information och incitament som gör kollektivtrafiken mer attraktiv och samspelt för alla invånare.

05. INCITAMENT FÖR ÄNDRADE RESEBETEENDEN

För ett mer hållbart Luleå bör det bli enklare och mer attraktivt att välja kollektivtrafik, cykel eller samåkning. Det kräver tydliga incitament, god information och samverkan mellan kommunen, arbetsgivare och trafikaktörer – så att hållbara val blir både möjliga och meningsfulla.

06. FÖRBÄTTRADE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR CYKLISTER OCH FOTGÄNGARE

Luleå kommun bör satsa på ett tryggt och tillgängligt system för gång och cykling, anpassat för alla målgrupper. Förutom infrastruktur krävs ett hälsofrämjande helhetstänk där invånarna involveras och uppmuntras att välja hållbara transportmedel.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund till Luleå Framtidsforum 1
Genomförande och resultat 2
Rekrytering och urval av deltagare 2
Analys och sammanställning av resultat 3
Struktur för diskussioner och beslutsfattande 4
Dag 1-2 4
Dag 3-4 6
Förankring av resultat 8
Rekommendationer till politiken 9
Rekommendationer för spåret Kultur & Mötesplatser 9
Rekommendation 1: Utveckla och använd mötesplatser 9
Rekommendation 2: Marknadsföra kultur och mötesplatser 10
Rekommendation 3: Gränsöverskridande kultur 10
Rekommendationer för spåret Mobilitet 12
Rekommendation 4: Möjliggöra tillgängligt resande i hela kommunen 12
Rekommendation 5: Incitament för ändrade resebeteenden 13
Rekommendation 6: Förbättrade förutsättningar för cyklister och fotgängare 14
Belysning av graden av konsensus för rekommendationerna 16
Perspektiv på rekommendationerna utifrån demografi och social rättvisa 17
Perspektiv på rekommendationerna - Kultur och mötesplatser 18
Rekommendation 1: Utveckla och använd mötesplatser 18
Rekommendation 2: Marknadsföra kultur och mötesplatser 18
Rekommendation 3: Gränsöverskridande kultur 19
Perspektiv på rekommendationerna – Mobilitet 20
Rekommendation 4: Möjliggöra tillgängligt resande i hela kommunen 20
Rekommendation 6: Förbättrade förutsättningar för cyklister och fotgängare 20
Slutsatser och reflektioner 22

BAKGRUND TILL LULEÅ FRAMTIDSFORUM

Våren 2023 genomförde vi på Nordic Strategy Partners en förstudie på uppdrag av Luleå kommun med syftet att undersöka hur invånarna kan bli mer delaktiga i lokalpolitiska frågor. Förstudien resulterade i Luleå Framtidsforum – en medborgarberedning som nu testats i form av ett pilotprojekt.

En medborgarberedning är en demokratisk process där en grupp invånare samlas för att diskutera viktiga samhällsutmaningar. Syftet är att ge medborgarna möjlighet att bidra med sina perspektiv och rekommendationer till beslutsfattandet i frågor som rör vår gemensamma framtid. Metoden har använts framgångsrikt i flera europeiska städer för att engagera invånarna i komplexa och långsiktiga frågor.

Målet med Luleå Framtidsforum är att ge Luleåborna möjligheten dela sina åsikter och idéer om samhällsomställningen i kommunen. Genom att involvera invånarna, oavsett bakgrund, kan vi hitta de bästa lösningarna för en hållbar och rättvis framtid för vår kommun.

Deltagarnas arbete har resulterat i konkreta rekommendationer som överlämnats till politiker och tjänstepersoner i Luleå kommun. Dessa utgör ett värdefullt kunskapsunderlag i det fortsatta arbetet med samhällsomvandlingen och samhällsbygget.

Projektet inleddes med ett uppstartsmöte i augusti 2024. Inbjudningar till intresseanmälan för invånare skickades ut i november, och de deltagare som valdes ut samlades därefter under två arbetshelger den 15–16 mars samt 5–6 april 2025.

GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT

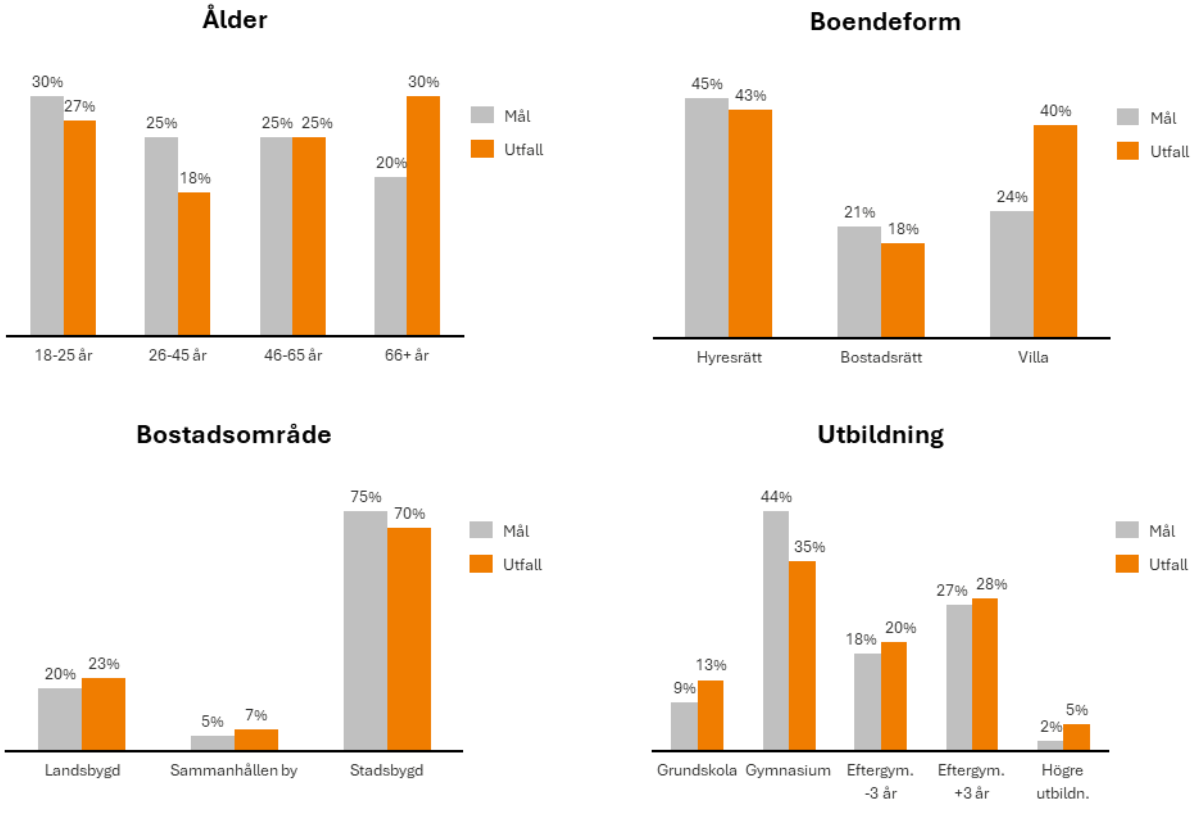
Nedan beskrivs genomförandet av Luleå Framtidsforum från rekrytering av invånare till färdigt resultat, samt resultatet för respektive steg i ordning för genomförandet.

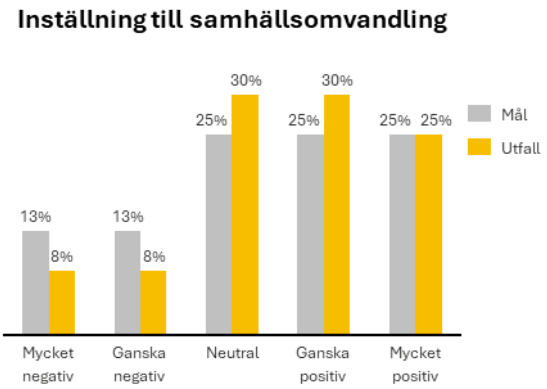
Rekrytering och urval av deltagare

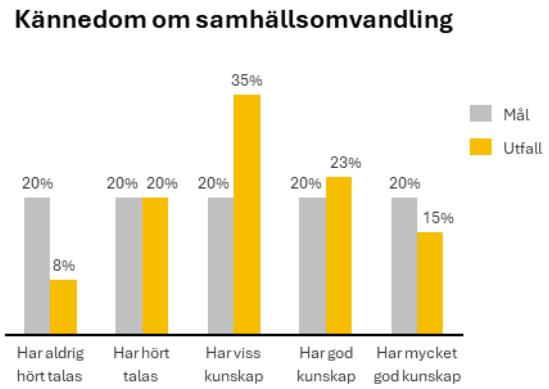
Målet med urvalet av deltagare till Luleå Framtidsforum var att sätta samman en representativ grupp om 40 personer som så långt som möjligt speglade Luleå kommuns befolkning. Detta gjordes genom ett stratifierat urval - ett urval uppdelat efter olika demografiska faktorer - baserat på följande: kön, ålder, boendeform, bostadsområde och utbildningsnivå. Ytterligare ett mål var att uppnå en jämn fördelning i gruppen avseende både inställning till och kännedom om samhällsomvandlingen i kommunen.

Luleå kommun gav Enkätfabriken AB i uppdrag att ansvara för rekryteringen. I det första steget skickades 7000 inbjudningar ut till slumpmässigt utvalda invånare. De som mottog inbjudan kunde anmäla sitt intresse att delta, vilket resulterade i en intresselista med 250 personer. Av dessa uppgav 200 personer att de kunde medverka under båda helgerna då forumet skulle hållas.

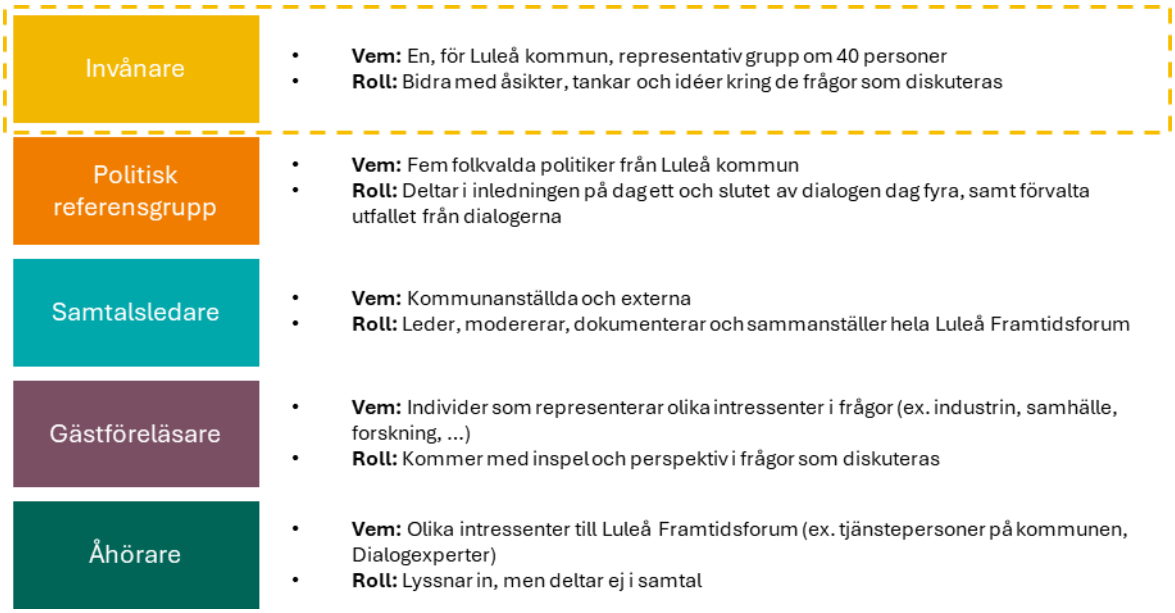
Urvalet av de slutliga 40 deltagarna gjordes stegvis. Först tillhandahöll kommunen statistik över den demografiska sammansättningen i befolkningen, utifrån de faktorer som låg till grund för stratifieringen. Därefter genomförde Enkätfabriken ett slumpmässigt urval från gruppen om 200 personer, i syfte att matcha den demografiska fördelningen. I det första urvalet valdes 15 personer ut och kontaktades för att bekräfta sitt deltagande. Denna process upprepades i ytterligare fyra omgångar tills en komplett och representativ grupp om 40 deltagare fastställts. Utfallet i förhållande till målet för respektive urvalsfaktor illustreras nedan:

Utöver utvalda invånare så deltog även andra individer under Framtidsforum. I den politiska referensgrupp som utsetts att representera kommunstyrelsen fanns fem politiker samlade från Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Deras deltagande under Luleå Framtidsforum bestod i att öppna Luleå Framtidsforum, samt lyssna till de rekommendationer som presenterades vid sista dagen. Samtalsledare som antingen var kommunanställda eller externa deltog också. Samtalsledarna hade i uppdrag att leda, moderera och dokumentera dialogen i grupperna. Gästföreläsare och paneldeltagare från Luleå Kommun, SSAB, Luleå Näringsliv, Luleå Tekniska Universitet samt Rädda Barnen Norrbotten deltog också. Avslutningsvis närvarade även en grupp åhörare och intressenter till Framtidsforum, däribland tjänstepersoner från kommunen och dialogexperter. Denna grupp fanns på plats för att lyssna in och ta del av diskussionerna, men deltog inte i dialogen.

Figur 1: Deltagare under Luleå Framtidsforum

Analys och sammanställning av resultat

I samband med Luleå Framtidsforum producerades en stor mängd material, framför allt anteckningar från deltagare och samtalsledare, men även presentationer från gästföreläsare och paneldeltagare. En grundlig sammanställning av detta material, bestående av ett antal hundra post-its och anteckningar från samtalsledare, genomfördes i syfte att kunna analysera

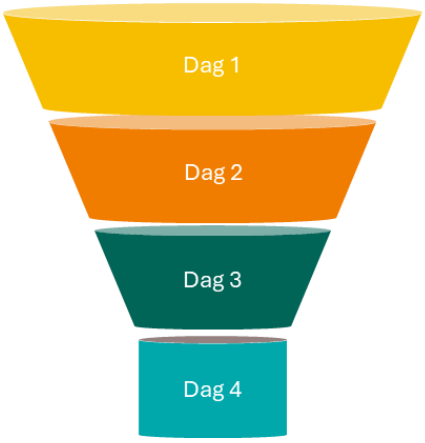
och sammanfatta dialogerna som genomförts. När materialet sammanställts så genomfördes en tematisk analys från de olika dagarna. I den tematiska analysen kategoriserades och sorterades materialet för att identifiera mönster och teman som varit genomgående i dialogen. Dessa teman kunde sedan utvecklas vidare i större detalj med hjälp av materialet.

Struktur för diskussioner och beslutsfattande

Nordic Strategy Partners AB anlitades för att planera och genomföra medborgarberedningen tillsammans med projektgruppen på Luleå kommun. Ett första uppstartsmöte mellan projektgruppen och leverantören genomfördes i augusti 2024. Planeringen och förberedelserna pågick sedan under hela hösten och in under 2025 fram till dialogens genomförande.

Upplägen för dialogtillfällena designades med fokus på att möjliggöra för deltagarna att komma fram till tydliga rekommendationer till politiken. Som grund för detta användes förstudien som Nordic Strategy Partners genomförde på uppdrag av Luleå kommun under våren 2023. Förstudien lyfter flertalet lärdomar kring praktiskt upplägg för dialoger från andra länder, kommuner och regioner, vilket lyfts in i utformningen av det praktiska upplägget för Luleå Framtidsforum.

Syftet med upplägget var att deltagarna själva skulle få styra valet av ämne och frågor att diskutera i högsta möjliga utsträckning. För detta valdes ett upplägg baserat på fyra heldagar utspritt över två helger (15-16 mars och 5-6 april).

Gröna samhällsomställningen
Information om omställningens bakomliggande drivkrafter och effekter inom kommunen. Möjligheter och utmaningar som medföljer.

Konkretisera frågeställning
Information om specifika utmaningar och områden inom kommunen. Val av frågeställning som forumet ska utarbeta rekommendationer kring.

Utarbeta möjliga förslag
Framtagande av bruttolista av rekommendationer kopplat till frågeställningen samt prioritering av dessa.

Konkretisera rekommendationer
Vidareutveckling och konkretisering av prioriterade rekommendationer.

Figur 2: Övergripande tema för respektive dialogtillfälle

Dag 1-2

Under dag 1 fick deltagarna lyssna på flertalet föreläsningar och panelsamtal om den gröna samhällsomställningen utifrån olika perspektiv. Representanter från Luleå kommun, Luleå Näringsliv, SSAB, Luleå Tekniska Universitet och Rädda Barnen delade insikter och lärdomar om samhällsomställningen och dess effekter, utmaningar och möjligheter. Ett stort fokus låg också på att lära känna deltagarna och förstå dialogprocessen för att skapa ett tryggt samtalsklimat.

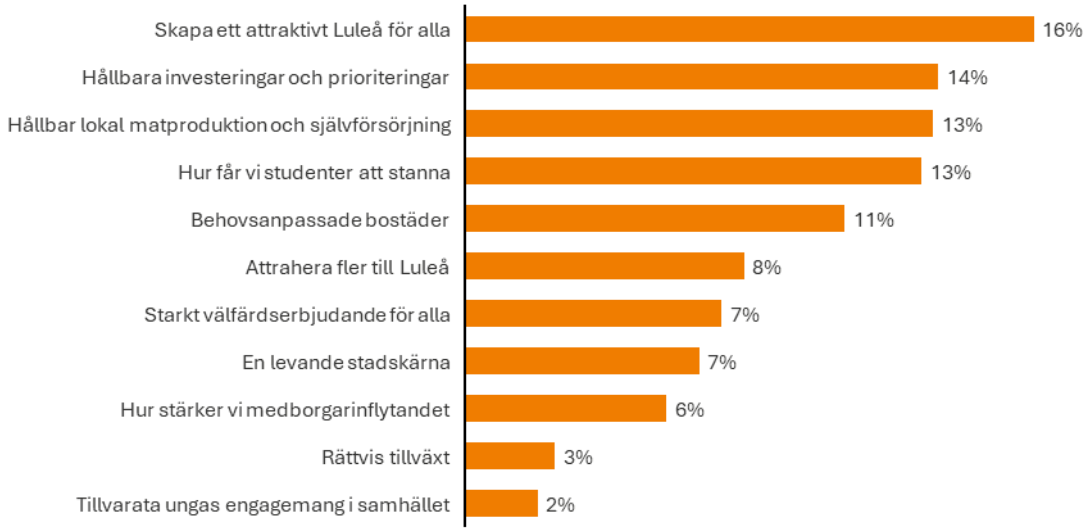
Under *dag 2* fick deltagarna en djupare inblick i olika områden som är särskilt påverkade av samhällsomställningen. Detta skedde genom föreläsningar och panelsamtal med olika representanter från Luleå kommun i följande tre block:

- Infrastruktur, samhällsplanering och landsbygd
- Befolkningstillväxt, kompetensförsörjning och attraktivitet

- Inflytande och demokrati

Efter panelsamtalen delades deltagarna in i 7 grupper för att diskutera vilken fråga de ville ta vidare i processen. Samtalen genomfördes i ett antal steg:

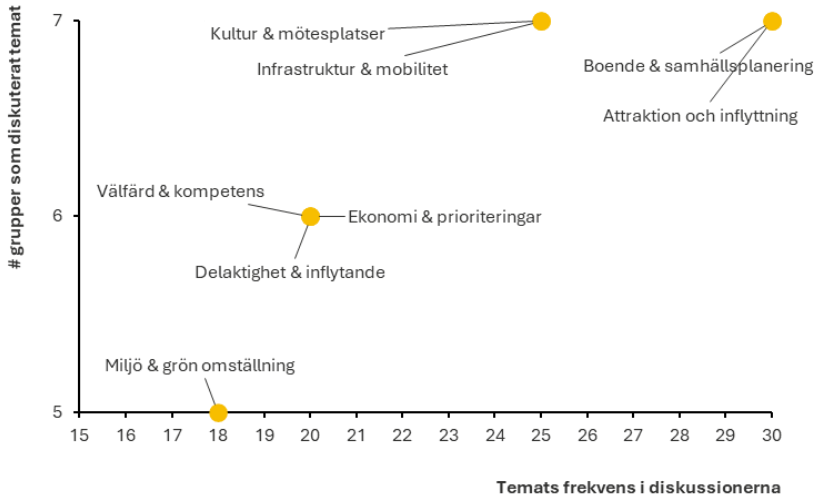
1. Deltagarna fick skriva ner individuella förslag på frågor.
2. Deltagarna presenterade sina individuella förslag i sin grupp, varpå gruppen enades om ett till tre förslag att ta vidare till helgrupp.
3. Alla grupper presenterade sina förslag för varandra. Se bilaga 3 för samtliga gruppers förslag.
4. Slutligen klustrades och sammanställdes samtliga förslag från respektive grupp, vilket resulterade i 11 unika förslag på frågor att ta vidare i Luleå Framtidsforum. Nu fick samtliga deltagare prioritera vilken fråga som forumet skulle fokusera vidare på under kommande tillfällen. Detta skedde genom att samtliga deltagare fick fritt fördela 100 poäng anonymt på de förslag de ansåg vara mest relevanta. Nedan visas resultatet av prioriteringen.

Figur 3: Deltagarnas prioritering av förslag till frågor. Procenten anger andel av totala antalet poäng för respektive förslag.

Den fråga som alltså fick högst antal poäng var Skapa ett attraktivt Luleå för alla. Frågan är bred i sin natur innefattar många faktorer. Baserat på de diskussioner som förts under dag ett och två och samtal inom projektgruppen samt med olika tjänstepersoner på kommunen beslutades att smalna av frågan till två separata spår - Mobilitet och Kultur & Mötesplatser. Dessa två spår är en stor del av attraktivitet och är dessutom något som kommunen söker invånarnas åsikter kring.

Både dag ett och dag två inrymde flera tillfällen då deltagarna fick diskutera vad de ansåg vara viktiga frågor för kommunens framtid. Grafen nedan visar resultatet av en tematisk analys av dessa diskussioner. Analysen är baserad på anteckningar som förts av samtalsledare samt de anteckningar som deltagare själva fört och lämnat in. Se bilaga 1 för fullständig analys från dag ett och två.

Figur 4: Frekvens och antal grupper som diskuterat olika teman

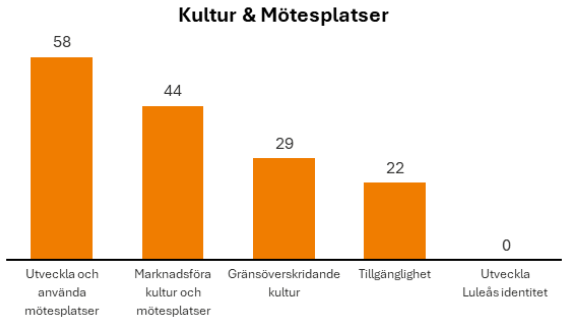
Övergripande observationer
Det finns en stark vilja att Luleå ska lyckas – men inte på bekostnad av mänsklig närhet, trygghet och rättvisa. Flera grupper lyfter risker i omställningen och att tillväxt inte får ske till varje pris. En helhetssyn efterfrågas från kommunen – att inte planera i stuprör, utan ta in de sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna samtidigt. Förtroende och transparens framstår som nycklar till framtiden. Invånarna vill känna att deras perspektiv räknas, och att de beslut som fattas håller – även på lång sikt.

Dag 3-4

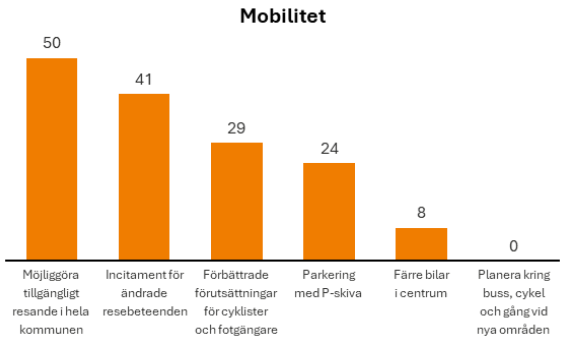
Givet att två olika spår togs vidare från dag två delades dag tre upp i två block, där spåret om *Kultur & Mötesplatser* avhandlades under förmiddagen och spåret om *Mobilitet* under eftermiddagen. Dialogupplägget såg likadant ut för både för- och eftermiddagen för respektive spår, där upplägget strukturerades enligt följande process:

1. **Fördjupning:** Passet började med att experter för spåret inom kommunen höll presentationer och deltog i panelsamtal om ämnet för att problematisera och fördjupa deltagarnas förståelse i frågan. Deltagarna hade möjlighet att ställa frågor till experterna under samtalets gång.
2. **Individuella förslag:** I ett nästa steg fick deltagarna utarbeta individuella förslag på rekommendationer kopplat till ämnet. Deltagarna uppmuntrades att skriva många och korta formuleringar i detta steg.
3. **Gruppdiskussioner:** I nästa steg fick deltagarna presentera och diskuterade sina individuella förslag i grupper om fem till sex personer. Gruppens uppgift var sedan att hitta olika kluster av idéer och enas om ett till tre förslag som de ville gå vidare med till övriga grupper.
4. **Detaljering av rekommendationer:** Grupperna fick sedan i uppgift att detaljera sina en till tre rekommendationer i en mall, för att förtydliga *vad* rekommendationerna innebär, *varför* den är viktig och *hur* rekommendationer bör genomföras. Detta för att skapa konsensus i gruppen och för att säkerställa genomförbarhet. Se bilaga 4 för en sammanställning av samtliga rekommendationer från grupperna.
5. **Omröstning och prioritering:** Respektive grupp fick presenterade sina rekommendationer för övriga grupper, varpå rekommendationerna prioriterades genom att samtliga deltagare fick rösta på förslagen individuellt genom att fördela fem poäng på de rekommendationer som de tyckte bäst om.

Rekommendationerna som togs fram under dag tre var i ett tidigt stadie, där syftet var att sätta riktning för att sedan detaljera de prioriterade rekommendationerna under dag fyra. I graferna nedan visas alla rekommendationer som presenterades i slutet av dag tre för *Kultur & Mötesplatser* och för *Mobilitet,* samt hur många röster respektive rekommendation fick av deltagarna.

Figur 6: Rekommendationer med tillhörande röster för Kultur & Mötesplatser

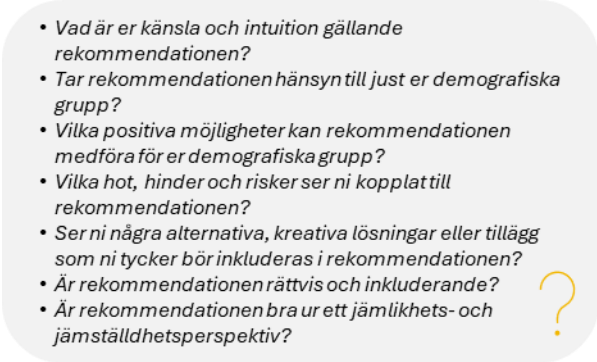
Figur 5: Rekommendationer med tillhörande röster för Mobilitet

Under *dag fyra* arbetade forumet vidare med de tre högst prioriterade rekommendationerna från respektive spår. Syftet var att utarbeta mer detaljerade förslag som var väl förankrade bland samtliga deltagare och som tar hänsyn till olika demografiska perspektiv. Detta genomfördes genom olika övningar och gruppdiskussioner enligt nedan:

1. **Fördjupning:** I en första övning fick deltagarna välja vilken rekommendation de ville jobba vidare med, på så sätt bildades grupper bland de som valde samma rekommendation. Grupperna fick sedan i uppgift att detaljera rekommendationerna vidare från gårdagen.
2. **Demografiska perspektiv:** I nästa steg fick deltagarna välja ett demografiskt perspektiv som de ville representera. På så sätt bildades också här grupper bland de som valde samma perspektiv. Grupperna fick sedan välja ut två rekommendationer som de ville jobba vidare med. Deltagarna tilldelades stödfrågor för att fördjupa reflektionerna och perspektiven kring rekommendationerna med fokus på social rättvisa och det demografiska perspektivet gruppen valt.
3. **Justering:** Samtalsledarna sammanställde gruppernas reflektioner och tillägg till rekommendationerna, varpå dessa justerades.

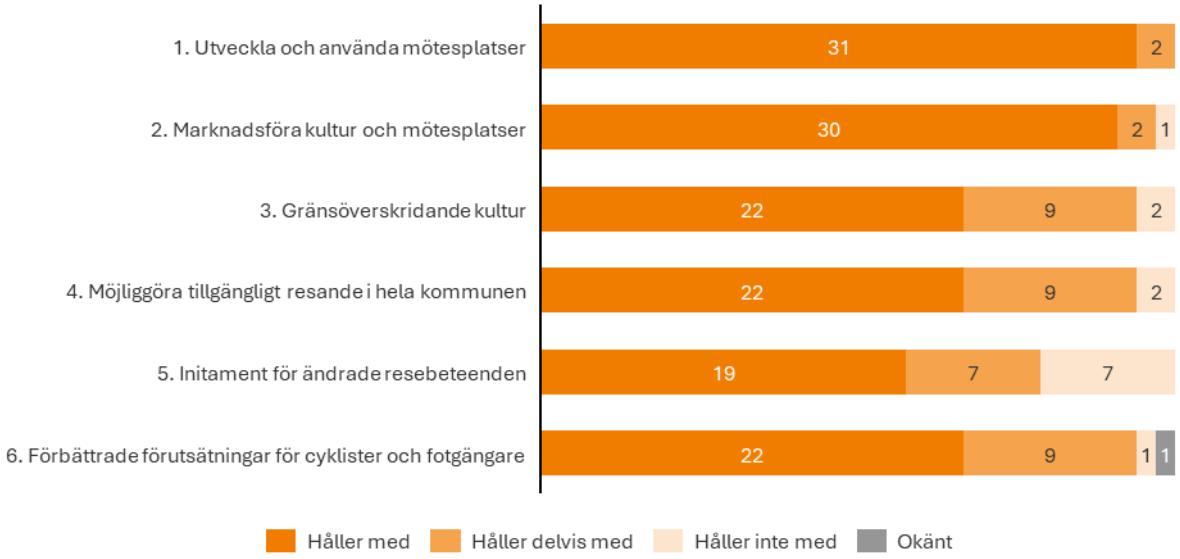

Figur 7: Demografiska perspektiv till övningen

Figur 8: Reflektionsfrågor till övningen

Forumet avslutades med att rekommendationerna presenterades på scen i sin slutgiltiga form, varpå samtliga deltagare fick individuellt och anonymt ange huruvida de ställer sig bakom rekommendationen med alternativen (1) Håller med, (2) Håller delvis med och (3) Håller inte med. Resultatet från detta visas i grafen nedan:

Figur 9: Resultat från omröstning om rekommendationerna

På samma sätt som för dag ett och två samlades en stor mängd anteckningar från både samtalsledare och från deltagarna in för sammanställning och analys. Dessa kopplar inte an direkt till processen, men innehåller dock en hel del intressanta tankar och perspektiv från deltagarna. Se bilaga 2 för fullständig analys från dag tre och fyra.

Förankring av resultat

Efter att arbetsdagarna under Framtidsforum genomförts och materialet analyserats sammanställdes utkast på formuleringar till sex rekommendationer till politikerna i Luleå kommun. Innan rekommendationerna överlämnades till politikerna så skickades de ut till deltagarna för Framtidsforum. Detta för att deltagarna skulle få möjlighet att läsa igenom rekommendationerna och dela eventuell feedback. I slutet på april 2025 genomfördes en frivillig digital återträff där tankar och feedback kring rekommendationerna diskuterades. Efter sammanställning av feedback reviderades rapporten som sedan färdigställdes.

REKOMMENDATIONER TILL POLITIKEN

Luleå Framtidsforum 2025 vill bidra till att skapa ett attraktivare Luleå för alla, och vill framföra sex stycken rekommendationer till politikerna i Luleå kommun, uppdelade i två områden med stark påverkan på attraktivitet:

- Kultur och mötesplatser
- Mobilitet

Rekommendationerna är beskrivna nedan utefter strategisk inriktning, konkretisering och exempel samt motivering. Sedan följer ett avsnitt som belyser graden av konsensus i Luleå Framtidsforum kring rekommendationerna. Sist finns ett avsnitt där Framtidsforum resonerat kring de rekommendationerna baserat på olika demografiska grupper och social rättvisa.

Det finns en förståelse hos Framtidsforum att delar av rekommendationen är ekonomiskt utmanande och i vissa fall utanför kommunens rådighet, men forumet vill lämna vidare en komplett bild av förda diskussioner.

Rekommendationer för spåret Kultur & Mötesplatser

Nedan presenteras Luleå Framtidsforums tre rekommendationer inom spåret Kultur & Mötesplatser.

Rekommendation 1: Utveckla och använd mötesplatser

Strategisk inriktning
Luleå kommun bör ta ett helhetsgrepp för att stärka och utveckla mötesplatser som är tillgängliga, inkluderande och kulturellt levande – i både stad och landsbygd. Mötesplatser, både fysiska och sociala, är centrala för att skapa ett samhälle där människor känner delaktighet, gemenskap och meningsfullhet. Kommunen bör säkerställa att varje stadsdel och by har tillgång till flexibla, attraktiva och levande platser för möten, aktiviteter och arrangemang. Såväl inomhus- som utomhusmiljöer och utgå från invånarnas behov och rörelsemönster.

Konkretisering och exempel
Ett första steg är att inventera och aktivera redan befintliga resurser: outnyttjade kommunlokaler, tomma skolor på landsbygden, samt attraktiva utomhusytor i exempelvis Södra Hamn, Gültzaudden och kring idrottsanläggningar. Dessa platser och lokaler bör rustas och anpassas för att möjliggöra kulturella uttryck, vardagsmöten och föreningsliv – året runt och tider på dygnet när ingen aktivitet idag sker. Flexibla och bokningsbara lokaler bör erbjudas till rimlig kostnad, med en enkel digital bokningslösning, till exempel via BankID. Kommunen kan tillsätta lokalvärdar eller samordnare med ansvar för drift och utveckling, samt arbeta nära fastighetsägare och civilsamhälle för att främja ett gemensamt ansvarstagande. Särskilt viktiga är lågtröskelmiljöer som inte förutsätter konsumtion – små mötesplatser där människor enkelt kan ses, prata och ta del av kultur. Inspiration kan hämtas från tillfälliga initiativ som Svartödagen, studentkulturen på Porsön och självorganiserade arrangemang vid exempelvis Gula paviljongen.

Att tillgängliggöra redan befintliga mötesplatser, så som badhus, med attraktiva öppettider för både turister och invånare lyfts också som viktigt.

Motivering
Levande mötesplatser är en förutsättning för ett inkluderande och attraktivt Luleå. De bidrar till social hållbarhet genom att främja gemenskap, tillit och delaktighet – mellan generationer, mellan stad och land, och mellan olika grupper i samhället. De stärker även näringsliv och föreningsliv, och ökar tillgången till kultur för fler. Ett bättre nyttjande av befintliga resurser, i form av lokaler och ytor, är dessutom samhällsekonomiskt klokt – vi använder skattepengarna mer effektivt, samtidigt som fler får möjlighet att engagera sig och delta. För att lyckas med detta krävs strategisk vilja, lokalt förankrat samarbete och mod att satsa långsiktigt på det som bygger relationer: mötet mellan människor.

Rekommendation 2: Marknadsföra kultur och mötesplatser

Strategisk inriktning
Luleå kommun bör ta initiativ till att bygga upp en långsiktig och tillgänglig kommunikationsstruktur för allt som rör kultur, föreningsliv och mötesplatser. Målet är att skapa ett mer inkluderande kulturliv där fler nås av vad som händer och får en väg in i sammanhang – oavsett om man är nyinflyttad, ung, äldre eller inaktiv på sociala medier. Informationen måste vara samlad, enkel att hitta, och anpassad till olika behov och livssituationer. Kommunens roll blir här att vara samordnare och möjliggörare, inte nödvändigtvis producent av allt innehåll – men den som gör det möjligt för andra att synas, samverka och nå ut.

Konkretisering och exempel
Exempelvis kan en digital plattform – med tillhörande app – utvecklas där alla arrangemang, mötesplatser, föreningar och kulturaktiviteter samlas. Den ska vara sökbar, lättnavigerad och kunna anpassas utifrån användarens intressen. Här kan även föreningar och arrangörer själva lägga in sina evenemang. Plattformen bör kompletteras med ett analoga motsvarigheter, exempelvis ett fysiskt kulturprogram i varje nummer av Vårt Luleå, samt ett välkomstpaket för nyinflyttade med information om kulturutbud och föreningsliv.

Fysiska möten och evenemang spelar också en viktig roll: exempelvis en årlig kultur- och föreningsmässa i stil med nollemarknaden, samt områdesdagar där lokalt engagemang och verksamheter synliggörs. Kommunen kan också utveckla ett "välkomstmentorskap", där invånare guidar nya Luleåbor in i kulturlivet och lokala nätverk. AI-baserade lösningar som guidar människor rätt utifrån intressen, eller karttjänster som visar vad som händer i ens närområde, är ytterligare verktyg att utforska. Det är också viktigt att Visit Luleå och liknande aktörer utvecklas till att inte bara rikta sig till turister, utan också till invånare.

Motivering
Människor kan inte delta i det de inte känner till. Ett rikt kulturliv, många mötesplatser och ett brett föreningsengagemang riskerar att gå förlorade om inte informationen når fram. För nyinflyttade är tillgång till kultur och nätverk en nyckel för att trivas, känna tillhörighet och vilja stanna. För andra handlar det om att få syn på möjligheter att delta, bidra eller bara vara en del av något. En tydlig och inkluderande kommunikation kring kultur och mötesplatser stärker livskvaliteten, ökar deltagandet och gör Luleå mer attraktivt för både nuvarande och framtida invånare.

Rekommendation 3: Gränsöverskridande kultur

Strategisk inriktning
Luleå kommun bör arbeta aktivt för att kulturen ska fungera som en bro mellan människor – oavsett bakgrund, ålder eller livssituation. Det handlar om att skapa möten som stärker

sammanhållningen, bryter isolering och ökar förståelsen mellan olika grupper. Kultur ska inte bara vara en upplevelse, utan ett sätt att delta i samhället och känna samhörighet. Ett särskilt fokus bör ligga på att överbrygga gränser mellan etablerade grupper, till exempel mellan studentlivet och det övriga samhället, mellan generationer, och mellan människor med olika kulturell bakgrund. Kommunens roll är att bana väg för dessa möten genom tillgänglighet, samverkan och långsiktiga strukturer.

Konkretisering och exempel
För att möjliggöra gränsöverskridande kultur bör kommunen utveckla metoder och stödformer som underlättar för nya kontakter och sammanhang. Detta kan exempelvis vara mentorskap där etablerade Luleåbor visar nyinflyttade – både barn, unga och vuxna – hur man hittar till kulturlivet. Men också gemensamma evenemang där olika grupper deltar på lika villkor – som loppmarknader, målardagar, utomhusbio, mångkulturella festivaler, eller evenemang i skärgården och Södra hamn – kan bli viktiga arenor för möten. Små pubar eller scener i stadens olika delar kan också bli arenor för möten, särskilt utanför campus, där kulturen bidrar till både trivsel och mångfald.

Samarbeten mellan idrott, kultur och utbildning bör främjas, där t.ex. regattor, Eid-firanden eller sportevenemang kombineras med kulturella inslag. Likaså områdesspecifika initiativ, t.ex. mer liv i Porsö centrum under sommaren eller aktiviteter för barn i stadsdelar som ofta glöms bort, bidrar till att kulturen når fler och känns mer lokal. Studentföreningar och lokaler bör öppnas upp även för icke-studenter, vilket minskar trösklar och stärker gemenskapen mellan studenter och andra invånare.

Motivering
När kultur får bli en gemensam angelägenhet där olika människor möts, växer både tryggheten och engagemanget i samhället. Det handlar om att skapa broar mellan stad och landsbygd, mellan studenter och andra unga vuxna, mellan nya Luleåbor och etablerade invånare. Gränsöverskridande kulturarbete är både förebyggande och inkluderande: det bygger relationer, minskar utanförskap och stärker platsens attraktivitet. Genom att knyta samman de resurser och sammanhang som redan finns – föreningsliv, studentengagemang, eldsjälar – med nya invånare och initiativ, kan Luleå bli en plats där fler känner sig hemma och vill stanna.

Rekommendationer för spåret Mobilitet

Nedan presenteras Luleå Framtidsforums tre rekommendationer inom spåret Mobilitet.

Rekommendation 4: Möjliggöra tillgängligt resande i hela kommunen

Strategisk inriktning
Luleå behöver en kollektivtrafik och reselogik som utgår från hela kommunen – inte bara från centrum. Det handlar om att säkerställa att människor i alla delar av kommunen, oavsett om de bor i tätort, by eller stadsdel, kan ta sig till jobb, kultur, föreningsliv, utbildning och sociala sammanhang på ett tillgängligt, tryggt och hållbart sätt. Resandet måste bli mer flexibelt, inkluderande och miljömedvetet, samt ha incitament som gör kollektivtrafiken mer attraktivt som val. Kommunen bör ta en samlande roll i att utveckla kollektivtrafiken tillsammans med aktörer som LLT och Region Norrbotten, och se till att informationen kring den är tydlig och tillgänglig för alla – digitalt och analogt.

Konkretisering och exempel
För att uppnå mer tillgängligt resande i hela kommunen, föreslås att kommunen utökar trafiken med mindre fordon (ex. minibussar), som möjliggör tätare turer till fler delar av kommunen där efterfrågan varierar över tid. Samt också att kommunen inför tvärgående busslinjer som inte passerar genom centrum, så att resor mellan stadsdelar och byar blir enklare och mer effektiva. Ett exempel kan vara att bidra till skapandet av en kommunal samåkningstjänst, i form av en app eller bokningssystem som främjar delat resande, särskilt för boende på landsbygden samt att skapa navpunkter och kombinerade parkeringslösningar, till exempel en stor parkeringsplats utanför stadskärnan där man kan byta till kollektivtrafik – ett slags pendlarcentrum. Ett annat konkret exempel är att erbjuda kombinationsbiljetter, som fungerar oavsett aktör (buss, tåg, samåkning), och i förlängningen möjliggöra en regionövergripande biljettlösning. Kollektivtrafiken behöver kommuniceras tydligt, både digitalt och analogt, på flera språk – och särskilt i format som når nyinflyttade, äldre och barnfamiljer.

Ett sista konkret exempel är vikten av att utveckla vädersäkra och trygga hållplatser, särskilt med fokus på barn och äldre. Ett första steg skulle kunna vara på LLT:s centrumhållplats på Smedjegatan, i båda riktningarna.

Motivering
En mer tillgänglig kollektivtrafik bidrar till ökad rörlighet, minskad klimatpåverkan och bättre livskvalitet – för alla. Den gör det möjligt att bo kvar eller bosätta sig i hela kommunen, att kunna delta i föreningsliv och kultur även utan bil, och att röra sig tryggt och enkelt i vardagen. För barn skapas en tryggare skolväg och större frihet. För äldre ökar möjligheten att behålla sitt oberoende. För nya invånare sänks tröskeln till att bli en del av samhället. Genom att främja smart mobilitet och minska beroendet av bilen skapas en mer hållbar och jämlik kommun – där fler kan leva, verka och trivas i hela Luleå.

Rekommendation 5: Incitament för ändrade resebeteenden

Strategisk inriktning
För att uppnå ett mer hållbart Luleå behöver det vara lättare – och mer attraktivt – att göra rätt. Det handlar om att skapa ekonomiska och praktiska incitament som gör att fler invånare väljer bort bilen till förmån för kollektivtrafik, cykel eller samåkning. Resebeteenden formas inte bara av tid och bekvämlighet, utan också av kultur, vanor och ekonomi. Förändring kräver därför både tydliga fördelar och ett brett engagemang – från kommun, arbetsgivare och kollektivtrafikaktörer. En kombination av belöningar, god information och rättvisa strukturer är avgörande.

Konkretisering och exempel
För att främja nya resebeteenden och minska bilberoendet, föreslås följande åtgärder:

Ekonomiska incitament:
- Erbjud bruttolöneavdrag för kollektivtrafikkort, samt verka för och inspirera/samarbeta med andra arbetsgivare i kommunen – t.ex. SSAB, LTU, Region Norrbotten.
- Gratis kollektivtrafik under specifika tider – t.ex. under pendlingstimmar, helger, val eller högtider.
- Rabatterade familje- eller kompiskort, samt gratis resor för barn under viss ålder.

Beteendepåverkan:
- Genomför kampanjer i samband med val eller kulturarrangemang, där kollektivtrafik erbjuds kostnadsfritt eller till rabatterat pris.
- Undersök effekter av tidigare satsningar, som gratisresor för ungdomar under sommaren – och skala upp där det fungerar.

Tillgängliga lösningar:
- Skapa en gemensam biljettplattform där man kan köpa biljetter till hela regionen – LLT, Länstrafik, tåg – på ett ställe.
- Erbjud låne-/hyrcyklar samt direktbussar vid behov (exempelvis snabbförbindelse mellan centrum och Storheden).
- Satsa på frekvensanpassning: större bussar under högtrafik, mindre vid lågtrafik.

Mjukare insatser:
- Marknadsför nyttan med kollektivtrafik – bekvämlighet, ekonomi, miljö – genom personliga berättelser eller "prova på"-initiativ.
- Informera tydligt, särskilt till nyinflyttade, om hur kollektivtrafiken fungerar.

Motivering
Idag upplevs bilen ofta som det enklaste alternativet – särskilt för barnfamiljer och boende i ytterområden. För att få fler att ändra sitt resebeteende måste bussen bli ett faktiskt bättre alternativ. När tröskeln väl är passerad upplevs kollektivtrafiken ofta som bekväm – du slipper parkeringsavgifter, får tid att koppla av och sparar pengar.

Men ekonomin spelar roll: det måste löna sig att välja bussen. Särskilt för flerbarnsfamiljer kan gratis eller subventionerade kort vara avgörande. Samtidigt behövs bättre tillgång: tätare avgångar, tryggare hållplatser och linjer som inte kräver omvägar via centrum. Genom att samordna aktörer, öka tydligheten och skapa incitament – både positiva (rabatt, gratis, komfort)

och negativa (dyrare parkering, minskat bilutrymme) – görs det lättare att göra rätt val. Ett hållbart Luleå bygger på att hållbara alternativ är tillgängliga, prisvärda och attraktiva för alla.

Rekommendation 6: Förbättrade förutsättningar för cyklister och fotgängare

Strategisk inriktning
För att minska bilberoendet och förbättra hälsan hos invånarna behöver kommunen skapa ett tryggt, tillgängligt och välplanerat system för gång- och cykling – inte minst för barn och unga. Det handlar inte bara om att bygga ut infrastrukturen utan också om att skapa ett miljö- och hälsofrämjande system där cyklister och fotgängare kan känna sig säkra och uppmuntras att välja hållbara transportmedel. Att lyssna på och inkludera invånarna i beslutsprocessen kring gång- och cykelvägar är avgörande för att uppnå långsiktiga resultat.

Konkretisering och exempel
För att förbättra förutsättningarna för cyklister och fotgängare kan följande åtgärder genomföras:

Bättre infrastruktur:
- Bredare gång- och cykelvägar: För att skapa bättre tillgänglighet och säkerhet. Områden som pekas ut är exempelvis trånga gator, där uteserveringar och annan verksamhet konkurrerar om utrymmet. Även på landsbygden vid landsvägar i norr- och sörbyar. Här pekas exempelvis Gäddvik och Bälinge ut som områden där säkerheten för fotgängare och cyklister är bristfällig.
- Bättre underhåll: Snöröjning, grus och reparationer för att säkerställa att vägarna är i bra skick året runt.
- Tydligare vägskiljning: Bättre separation mellan gångtrafikanter och cyklister, särskilt på ställen där vägen är smal eller trafikerad.
- Säkra övergångar: Otydligheten kring var cykelvägar slutar eller börjar kan skapa osäkerhet. En tydligare vägledning och uppdelning av vägarna är viktigt för säkerheten.

Cykelbibliotek och cykelservice:
- Cykelbibliotek: Inför möjlighet att låna cyklar, särskilt för turister, studenter och barnfamiljer. Lärdomar från tidigare försök i Luleå och andra städer bör beaktas.
- Gratis eller billig cykelreparation: Erbjuda medborgarna en lättillgänglig och kostnadseffektiv service för att reparera sina cyklar, vilket kan uppmuntra fler att använda cykel som transportmedel.

Säkerhet och trygghet:
- Utbildning för cyklister och fotgängare: Kommunen bör ta en aktiv roll i att informera om trafikregler, särskilt för elcyklister och användare av elsparkcyklar.
- Säker cykelförvaring: Skapa fler och säkrare platser för att förvara cyklar, både i centrum och vid pendlingsparkeringar.
- Uppvärmda trottoarer: För att hålla gång- och cykelvägar fria från is och snö, särskilt under vintermånaderna.

Involvera invånarna:
- Dialog och invånardelaktighet: Involvera cyklister och fotgängare i dialogen om var investeringar bör göras för att skapa bättre förutsättningar för gång- och cykling.
- Gratis reflexvästar och belysning: Ge tillgång till gratis reflexvästar och belysning för att öka synligheten för trafikanter, särskilt under vintermörka månader.

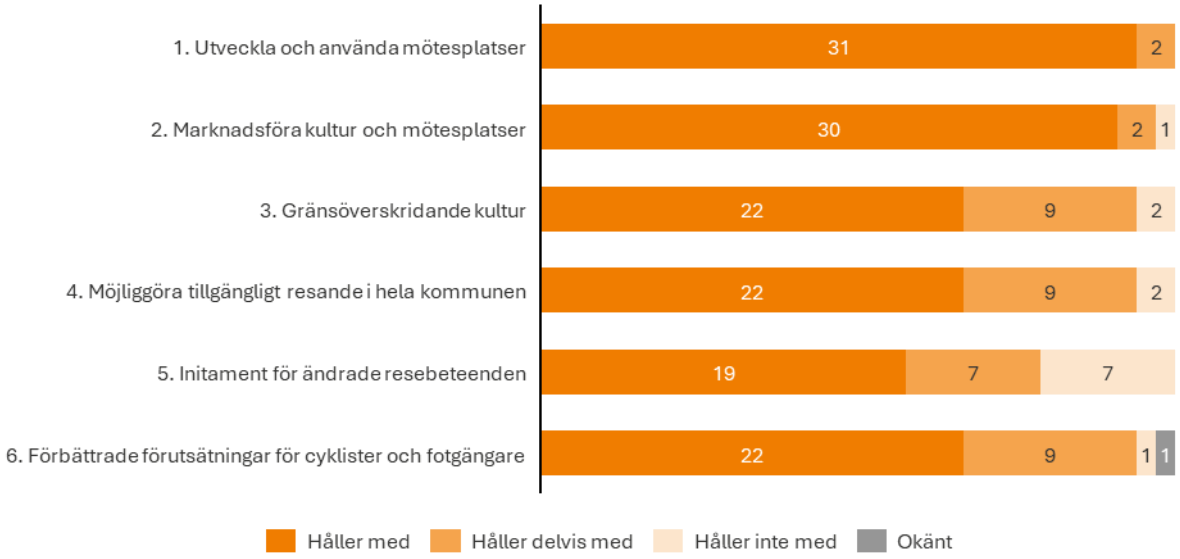
Motivering
Den största vinsten med att förbättra förutsättningarna för gång- och cykling är minskad biltrafik och därmed lägre utsläpp och bättre luftkvalitet, vilket i sin tur förbättrar hälsan för alla. När gång- och cykelvägarna är säkra och väl underhållna ökar också den sociala livskvaliteten och minskar isolering, då fler invånare kommer ut och rör sig i staden. Dessutom kan bättre infrastruktur för gång och cykel leda till mer plats i centrum, då färre behöver använda bilen för att ta sig dit.

Det är också viktigt att ha i åtanke att alla grupper ska kunna delta – barn, äldre och personer med olika förutsättningar måste kunna känna sig säkra och välkomna på vägarna. En bra gång- och cykelinfrastruktur är därför en investering i både hållbarhet och livskvalitet för Luleås invånare.

Belysning av graden av konsensus för rekommendationerna

Deltagarna i Framtidsforum fick individuellt och anonymt ange huruvida de ställer sig bakom rekommendationen med alternativen (1) Håller med, (2) Håller delvis med och (3) Håller inte med.

Resultatet visas nedan i sammanställningen:

PERSPEKTIV PÅ REKOMMENDATIONERNA UTIFRÅN DEMOGRAFI OCH SOCIAL RÄTTVISA

Framtidsforum har tillsammans i grupp reflekterat över rekommendationerna baserat på olika demografiska perspektiv och social rättvisa. Detta ledde både till att rekommendationerna förtydligades och kompletterades till det resultat som finns tidigare i rapporten, men också till att nya perspektiv framkom, som lyfts i detta avsnitt.

Grupperna fick iklä sig sex olika demografiska perspektiv och sedan själva välja vilka rekommendationer de ville reflektera över och därför har vissa rekommendationer fler perspektiv än andra. De demografiska grupper som belystes var:

Frågorna som diskuterades var:

- Vad är er känsla och intuition gällande rekommendationen?
- Tar rekommendationen hänsyn till just er demografiska grupp?
- Vilka positiva möjligheter kan rekommendationen medföra för er demografiska grupp?
- Vilka hot, hinder och risker ser ni kopplat till rekommendationen?
- Ser ni några alternativa, kreativa lösningar eller tillägg som ni tycker bör inkluderas i rekommendationen?
- Är rekommendationen rättvis och inkluderande?
- Är rekommendationen bra ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv?

I följande sektioner lyfts reflektionerna från dessa övningar fram i samma ordning som rekommendationerna presenterades tidigare.

Perspektiv på rekommendationerna - Kultur och mötesplatser

Rekommendation 1: Utveckla och använd mötesplatser

Demografisk grupp: Äldre i stad

- Det finns svårigheter idag i att hitta och engagera eldsjälar bland våra äldre. De finns, och de kan vara mycket delaktiga i att driva och hålla mötesplatser levande för alla åldrar, men vi behöver nya arbetssätt för att hitta och knyta de till kommunens verksamhet.
- Äldre kan också ha svårare att ta till sig information kring mötesplatser i denna digitala tid, vilket behöver tas hänsyn till.
- Dagens mötesplatser upplevs som ålderssegregerade i mycket stor utsträckning, för att skapa ett attraktivt samhälle bör vi förändra detta. Gemenskap stärker ett samhälle.
- Vissa äldre upplever idag en otrygghet i stadskärnan i Luleå, så mötesplatser kan inte enbart fokusera på lokalisering centrum.
- Äldre uppskattar i mycket stor omfattning mötesplatser utomhus, i grönska. Detta borde prioriteras högre.

Demografisk grupp: Ung vuxen i mindre tätort/landsbygd

- Mobiliteten är avgörande för att unga vuxna på landsbygden ska kunna nyttja mötesplatser och ta del av kulturen. Parkeringar, bussar, samåkning behöver finnas nära mötesplatserna.
- Attraktiva centrum i liten skala bör finnas i varje by, det ska inte behöva vara nödvändigt att resa till stadskärnan för att ta del av kultur och mötas. Kommunen bör stötta byarna mer ekonomisk så att mötesplatser i byar kan skapas och överleva. Svårigheten ligger ofta i att Luleå kommun inte äger lokalerna i byarna, men sätt för att uppmuntra mötesplatser måste kunna skapas oavsett.
- Idrott är starkt i byarna, det vore värdefullt om idrottsföreningar även fick uppdrag och möjligtvis budget för att arrangera kulturevenemang och kulturella träffar/mötesplatser eftersom det är organisationer som redan finns och fungerar.

Demografisk grupp: Barnfamilj i stad

- Idrotten är ett självspelande piano och kommunen satsar för lite på kultur utifrån ett barnfamiljsperspektiv.
- Bemannade mötesplatser är önskvärt, men det är viktigt att ge stöd till personalen i mötena med samhällets alla olika delar och utmaningar eftersom de som kommer till mötesplatsen kan ha mycket olika situationer och bakgrunder.
- Mötesplatser för barnfamiljer bör alltid ta hänsyn till både barn och vuxnas behov.
- Allaktivitetshus är efterfrågat, en samlingspunkt för en mängd olika aktiviteter för hela familjen. Ju oftare det skapas mötesplatser där både barn och föräldrar är med desto mer skapas trygghet i samhället. Ett allaktivitetshus ska också erbjuda mötesplatser och aktiviteter för äldre.
- Det finns en risk att mötesplatser för unga blir en grogrund till negativa sammanhang om inte vuxna förebilder och engagerade personer finns närvarande. Detta bör alltid tas hänsyn till vid skapandet av dessa.

Rekommendation 2: Marknadsföra kultur och mötesplatser

Demografisk grupp: Äldre i stad

- Information om kultur når i stor utsträckning inte de äldre, sommarmusik/lunchmusik och Konst i det gröna lyfts som exempel.
- Äldre rör sig mycket utomhus, promenerar, cyklar och är mobila. Det behöver vara lättare att få veta var mötesplatser och kultur utomhus sker. Skyltning och information viktigt.
- Kommunen bör hitta eldsjälar inom kultur som sprider information muntligt.
- Luleå har en rik kulturhistoria som attraherar äldre. Denna bör användas mer vid skapandet av mötesplatser, och marknadsföras både i information och med skyltar.

Demografisk grupp: Äldre i mindre tätort/landsbygd

- Enkelhet i information och marknadsföring efterfrågas, och ett fokus även på närhet/den plats de befinner sig. Det ska vara enkelt att se vad som sker i varje by. Exempelvis genom en samlingssida för varje by där det är lätt att publicera information.
- En önskan om att inte bara fokusera marknadsföringen digitalt är tydlig.

Demografisk grupp: Ung vuxen i stad

- Gruppen har lätt för digitala lösningar, och det är där informationen bör finnas. Kanalval bör uppdateras kontinuerligt för var unga vuxna befinner sig på sociala media kan ändras fort.
- Unga kvinnor bör vara en prioriterad grupp av Luleå kommun. Deras behov behöver lyssnas in mer än många andras. Detta gäller både studenter och andra invånare. Exempelvis bör det finnas fler mötesplatser i centrum för unga kvinnor.
- Luleå kommuns hemsida bör inkludera en sida för ”ung i Luleå” med all lämplig information samlad och uppdaterad.
- Kommunen bör stärka sitt samarbete med universitet och studentkårer.
- Med en starkare marknadsföring av kultur kan Luleå tvätta bort stämpeln som en stad för de som gillar stål och hockey.
- Luleå kommun bör hålla kontakten med alla unga vuxna som flyttar från kommunen, skicka kontinuerlig kommunikation och belys alltid att de fortfarande är Luleåbor.

Rekommendation 3: Gränsöverskridande kultur

Demografisk grupp: Barnfamilj i mindre tätort/landsbygd

- Landsbygden kan vara en mycket bra plats för nya invånare, där de befintliga invånarna och de nya kan berika varandras liv. Detta bör marknadsföras mer av kommunen, möjligheterna att bosätta sig i byar – får båda gruppers skull.
- Det finns mycket fina arv i byarna som kan kommuniceras bättre, för att skapa en större stolthet över platsen.

Perspektiv på rekommendationerna – Mobilitet

Rekommendation 4: Möjliggöra tillgängligt resande i hela kommunen

Demografisk grupp: Äldre i mindre tätort/landsbygd

- Kommunen bör tydligare koppla ihop olika stadsdelar och vitalisera dess centrum och verksamheter, allt fokus kan inte ligga på innerstaden i Luleå.
- Genom att skapa möjligheter till mer resande minskar vi isoleringen för äldre på landsbygden.
- En starkare samverkan mellan Region Norrbotten och kommunen efterfrågas för att sätta ett större fokus på att även äldre på landsbygden ska kunna resa effektivt.

Demografisk grupp: Unga vuxna i mindre tätort/landsbygd

- Det viktigaste för denna grupp är att kunna ta sig in till centrum, där både bussar och parkeringsplatser spelar en viktig roll. Kostnaden och bristen på parkeringsplatser upplevs som en utmaning för unga vuxna.
- Tvärlinjer och samåkningstjänster är bra, och kombinerade biljetter för längre resor efterfrågas.
- Belysning vid hållplatser lyfts som ett problem, som skapar otrygghet både hos unga vuxna och barn.

Demografisk grupp: Unga vuxna i stad

- Denna grupp har sällan tillgång till bil vilket gör att kollektivtrafiken är avgörande. Tvärlinjer uppmuntras för att skapa ett effektivt resande, även tätare busstider morgon och kväll som gör spontan-åkning lättare.
- Det finns en känsla av otrygghet i att vänta vid en busshållplats på kvällar och nätter. En lösning på detta kan vara Trygghetslinjer dit resenärer kan ringa och berätta sin position och situation.
- Gruppen efterfrågar bokningsmöjligheter av transport på kvällarna på helgen, där det inte finns busslinjer. Detta kan vara vid specifika aktiviteter eller arrangemang, och subventionerat för unga. Unga vuxna har inte ekonomi att åka taxi.

Rekommendation 6: Förbättrade förutsättningar för cyklister och fotgängare

Demografisk grupp: Barnfamilj i stad

- Säkerhet och trygga miljöer behövs, och då är belysning en mycket viktig faktor, och anses vara en svaghet i kommunen idag. Överfarter, tunnlar och korsningar nämns specifikt.
- Det bör vara säkrare att kunna lämna sin cykel utan risk för skadegörelse eller stöld. Kan kommunen bidra till detta mer?
- Det bör vara möjligt att kunna parkera ett ekipage (exempelvis en cykel med en kärra) på fler platser i kommunen, som hamnarna, busshållplatser och mötesplatser.

Demografisk grupp: Barnfamilj i mindre tätort/landsbygd

- Trygghet och bra upplevelse är det viktigaste för att få barnfamiljer att cykla mer.
- Cykelbibliotek är positivt men behöver ta hänsyn till växande barn och stora behov hos barnfamiljer.
- Det är svårt att få information idag på status och användningen av olika cykelvägar via kommunen.

- Fritid och rekreation är lika viktigt som transport för barnfamiljer, och det får gärna utvecklas mer cykelstråk för rekreation.
- Att barnen har en trygg väg till skolan är prioriterat.

SLUTSATSER OCH REFLEKTIONER

Luleå Framtidsforum 2025 visar att medborgarberedningar kan vara ett kraftfullt verktyg för att inkludera invånarnas perspektiv i långsiktiga och komplexa samhällsfrågor. Genom ett strukturerat dialogupplägg och bred representation har deltagarna bidragit med insikter, erfarenheter och idéer som annars sällan fångas upp i traditionella beslutsprocesser.

En av de största framgångsfaktorerna i detta pilotprojekt har varit den höga graden av involvering från deltagarna. En representativ urvalsprocess, tydlig struktur, engagerade samtalsledare och möjlighet till både individuella och gemensamma reflektioner skapade goda förutsättningar för djupgående och konstruktiva samtal. Att deltagarna själva fick formulera vilka frågor som skulle stå i centrum skapade också en stark känsla av ägarskap, engagemang och demokratisk prägel i processen. En annan avgörande framgångsfaktor var samverkan mellan kommunen, externa experter och civilsamhället. Närvaro av föreläsare och paneldeltagare från olika sektorer, tillsammans med deltagande från politiska referensgrupper, bidrog till både kunskapshöjning och förankring.

En central utmaning med medborgarberedningar är att de saknar formellt politiskt mandat, vilket innebär en risk att de förblir fristående initiativ snarare än integreras i kommunens ordinarie beslutsprocesser. För att Luleå Framtidsforum ska få reellt genomslag krävs tydliga åtaganden från både politisk och administrativ nivå – såväl vad gäller att ta till vara rekommendationerna, som att vidareutveckla modellen för framtida bruk. Resultatets faktiska betydelse avgörs ytterst av hur kommunen väljer att förvalta det. Det är därför avgörande att kommunens beslutsorganisation är insatt i och förberedd på att ta emot och arbeta vidare med de insikter forumet genererat, samt att det finns en tydlig, engagerad mottagarfunktion.
Lika viktigt är att deltagarna i Framtidsforum får konkret återkoppling på hur deras arbete tagits emot och använts. Det handlar inte enbart om att säkerställa att arbetet leder till faktisk förändring – utan också om att bygga långsiktigt förtroende för medborgardialog som metod. När invånare upplever att deras röster gör skillnad stärks både det demokratiska engagemanget och legitimiteten i framtida dialogprocesser.

Samtidigt är potentialen stor. Genom att bygga vidare på lärdomarna från Luleå Framtidsforum kan Luleå kommun etablera en modell för kontinuerlig invånardialog som kompletterar befintliga politiska strukturer. Det kan handla om återkommande medborgarberedningar, men också om att använda vissa metodinslag i andra typer av samråd och dialoger.

Forumet har visat att invånarna inte bara vill bli lyssnade på – de har också mycket att bidra med. När deras kunskap och engagemang tas tillvara kan Luleå ta mer träffsäkra, rättvisa och hållbara beslut. Det är i detta samspel mellan profession, politik och medborgare som framtidens attraktiva och inkluderande kommun formas.

BILAGA 1

Attraktivitet, trivsel och social sammanhållning

Under Framtidsforum diskuterades det hur Luleå kan bli mer attraktivt att flytta till, hur man kan nå en varierad målgrupp och inte enbart högutbildade eller höginkomsttagare, samt hur unga ska vilja stanna kvar i kommunen efter uppväxt eller studier. Det efterfrågades fler initiativ för att nå utflyttade norrbottningar, unga vuxna och barnfamiljer – något som skulle kunna bidra till tillväxt på ett effektivt sätt. Det togs även upp att det inte räcker att attrahera nya invånare, lika viktigt är det att behålla dem som redan bor här.

Det ställdes frågor om hur Luleå kan konkurrera med andra städer om invånare, samt hur kommunen kan använda sociala medier och målgruppsanpassad kommunikation för att framhäva Luleås styrkor. Ett förändrat narrativ om regionen och staden ansågs behövas, där Luleå i mindre grad framstår som en industristad. Man lyfte i stället möjligheten att profileras som en verkligt grön stad, ett begrepp som beskrevs kännas mer människonära än grön omställning. Genom god planering, kampanjer och riktad kommunikation mot resten av Sverige kan kommunen attrahera nya invånare som vill leva hållbart.

En viktig del i att locka hit folk är att utveckla och tydligt förmedla Luleås erbjudande. Kultur, rekreation, mötesplatser, skolor och fritidsaktiviteter sågs som nyckelfaktorer för ett attraktivt samhälle och ett särskilt fokus låg på att skapa möten mellan människor. Här fanns förslag som gick från gemensamma fester mellan LTU och vårdskolan till fritidsgårdar och permanenta kulturella mötesplatser. I ett attraktivt samhälle önskade man även fler sociala aktiviteter, förbättrat nattliv, samt att arbetsgivare proaktivt visar på karriärmöjligheter. Trygghet, närhet till natur och en välkomnande kultur sågs som styrkor att bygga vidare på.

Deltagarna såg en stor potential i att behålla fler av de 15 000 studenter som redan vistas i staden. I dagsläget lämnar 80% av hitflyttade studenter länet efter studietiden och deltagare ifrågasatte varför Luleå uppfattas som en attraktiv stad att studera i, men inte att bosätta sig i. För att ändra på den synen lyftes förslag på lösningar, däribland en tydlig koppling mellan utbildning och arbetsmarknad samt närmare förbindelser mellan universitetet och staden. Även här lyftes en god livsmiljö, präglad av kultur och fler aktiviteter, som en del i att få fler att vilja stanna. Man föreslog kreativa bostadslösningar så som Attefallshus, flexibla bostadsformer eller gemensamt boende för attraktiva bostadsområden med ekonomiskt tillgängliga bostäder.

För att Luleå ska kunna växa på ett hållbart och inkluderande sätt behöver även de som flyttar hit ges goda möjligheter att etablera sig i samhället. Deltagarna betonade att inkludering är avgörande för att undvika segregation – oavsett om det handlar om flyktingmottagande, arbetskraftsinvandring, barnfamiljer eller andra grupper som väljer att bosätta sig i kommunen. Samtidigt erkändes att detta är en utmaning, både socialt och fysiskt.

Särskild vikt lades vid att hela familjer måste kunna bygga en fungerande vardag i Luleå. För att stödja detta föreslogs blandad bebyggelse, strategisk placering av SFI samt aktiva satsningar på social, kulturell och språklig integration. Skolan, idrotten och kulturen lyftes som nyckelarenor för inkludering, där tillgänglighet och breddade möjligheter kan skapa fler vägar in i samhället.

Trygghet, särskilt för barn och unga, presenterades som viktigt. Att blanda elever i skolklasser för att motverka segregation och kriminalitet nämndes som en möjlighet. Likaså vikten av aktiviteter och jobbchanser för unga för att skapa framtidstro och delaktighet.

När kommunen vill bli fler är även barnafödandet viktigt för att ha en demografisk balans. Under Framtidsforum beskrevs födelsetalen som låga, vilket sågs som en utmaning för framtidens välfärd och befolkningstillväxt. Deltagarna efterfrågade ekonomiska incitament för barnfamiljer och en tydligare strategi från kommunen för att främja familjebildning. Bostäder, trygghet och framtidstro betonades som avgörande förutsättningar. Även behovet av flexibel barnomsorg lyftes – särskilt vikten av tillgång till omsorg under obekväma arbetstider, som kvällar och helger, för att skiftarbetande föräldrar ska kunna kombinera arbete med familjeliv

Det fanns även ett kritiskt perspektiv på tillväxtbegreppet. Det ifrågasattes om tillväxt alltid är önskvärd, med tanke på dess miljöpåverkan och belastning på kommande generationer. Deltagare menade att målet inte bör vara att växa till varje pris och nå 100 000 invånare. I stället bör man skapa en inkluderande och hållbar framtid där man gör det så bra som möjligt för dem som bor här eller vill komma hit. Begreppen skynda långsamt och rättvis tillväxt togs upp och syftar till att inte kompromissa med klimatmål, social sammanhållning eller livskvalitet.

Många frågor kring den gröna omställningen och dess genomförande togs också upp. Deltagare undrade om omställningen är förankrad hos medborgarna och ställde frågor om vem som driver processen – kommunen, staten eller EU. Osäkerhet uttrycktes kring ekonomisk hållbarhet och skuldsättning, energiförsörjning, expertunderlag samt ekologisk påverkan. Det uttrycktes oro för att kommunen saknar tillräcklig beredskap – och att en plan B behövs om investeringar eller större etableringar, såsom Northvolt-liknande projekt, inte faller ut som planerat.

En annan central fråga var hur tillväxten kan bidra till förbättring av befintliga områden, både i stad och landsbygd. Vikten av att service, infrastruktur och boendemiljöer utvecklas i takt med befolkningen, inte i efterhand, betonades. Investeringar i samhällsservice, kollektivtrafik och bostäder var avgörande för att skapa levande och trygga miljöer där människor vill stanna kvar.

Luleå ansågs ha goda för förutsättningar med en stark arbetsmarknad men även här hade man föreslag på förbättringsområden. Man menade att kompetensförsörjning och innovationskraften i kommunen kan stärkas genom ytterligare samarbete med universitetet. Vidare lyftes att kommunen bör stödja företag för att undvika nedläggningar, till exempel genom att undersöka om skatten kan sänkas för att gynna både företag och privatpersoner.

Välfärd och samhällsservice

I takt med att Luleå växer och utvecklas ställs också nya krav på de grundläggande funktioner som får samhället att fungera. En stark oro uttrycktes för att den gröna samhällsomställningen överskuggar kärnuppdraget i kommunen där välfärden redan upplevs som underfinansierad. Det ställdes frågor om hur kommunen ska kunna säkra resurser till vård, skola och omsorg för ett växande Luleå, samtidigt som stora investeringar görs i andra områden. Det ifrågasattes hur mycket vården kan expandera utan att andra områden påverkas negativt. Man undrade exempelvis om det finns beräkningar för vad som krävs vid en ökning på 20 000 invånare.

Som en del i att säkerställa resurser och kvalitet inom offentliga tjänster så föreslog deltagare att man bör förbättra arbetsvillkoren för att attrahera fler. Förslag som högre lön, tjänstepension och karriärmöjligheter för att attrahera och behålla kompetens lyftes. Jämställdhet och alternativa förmåner diskuterades också, liksom kompetensförsörjning inom samhällsservice. Exempelvis nämndes behov av utbildning på arbetstid för att omskola förskollärare, samt samverkan mellan kommunen och LTU för att säkra lärarkompetens.

Infrastruktur och mobilitet

En levande stad bidrar till trivsel och identitet som gör det lättare att behålla och locka nya invånare. Deltagarna efterlyste därför fler mötesplatser, caféer, kulturevenemang och aktiviteter för att främja liv och trygghet i stadskärnan. Det presenterades även önskemål om avlastning från tung trafik eller rentav ett helt bilfritt centrum. För att det ska fungera behövs infrastruktur och samhällsplanering som stödjer både tillgänglighet och hållbarhet, vilket även krävs för att möjliggöra levande byar med nybyggnation. Närhet till kommunal service, skolor, fritidsaktiviteter och butiker är avgörande för ett gott liv även utanför stadskärnan.

En viktig del av infrastrukturen är kollektivtrafiken, som lyftes som ett nyckelområde för klimat, tillgänglighet och social sammanhållning. Det poängterades att alla inte har tillgång till bil eller buss, och att man önskar förbättrad, mer effektiv kollektivtrafik med bättre anpassning som även inkluderar skärgården. Gång- och cykeltrafiken behöver också bättre förutsättningar, inte minst söder om älven. Deltagarna uttryckte önskemål om både fler och bättre gång- och cykelvägar. Det anses även viktigt att det tas hänsyn till både rörelsemönster och trafiksäkerhet.

Vägar, järnvägsutbyggnad, parkering och annan fysisk infrastruktur diskuterades också. Deltagare betonade vikten av att ta hand om befintlig infrastruktur och inte bara fokusera på nybyggnation. En helhetssyn, där investeringar balanseras mot välfärd, efterfrågas. Deltagare vill även att målkonflikter, som mellan biltrafik och kollektivtrafik eller mellan olika geografiska områden, hanteras öppet och rättvist.

Även digital infrastruktur diskuterades. Det fanns en medvetenhet bland deltagare om att digitala lösningar inte är universallösningar – särskilt inte för äldre invånare. Gruppen lyfte behovet av konsekvensanalyser innan nya digitala verktyg införs, för att säkerställa inkludering.

När det gäller infrastruktur och energi efterlystes en långsiktig, hållbar strategi – både gällande transport och energiförsörjning. Det ställdes även kritiska frågor om hur infrastrukturen anpassas till befolkningstillväxt, krisberedskap och den gröna omställningens krav. Samarbete med grannkommuner i frågor som dessa sågs som avgörande för en samordnad och hållbar utveckling.

Boende och livsmiljö

Under Framtidsforum diskuterades boendesituationen flitigt och ur flera perspektiv. Funderingar som dök upp rörde hur bostäder ska planeras i både stad och landsbygd, hur man skapar attraktiva bostadsområden med rimliga kostnader och service, samt hur man kan möjliggöra enklare standard med uppgradering över tid.

Deltagarna efterlyste en gemensam bostadskö och bättre information kring hur bostadsförmedlingen fungerar. Det efterfrågades även upphandlingar för kostnads- och miljöeffektiva bostäder samt krav på solenergi och lagring. Samverkan mellan kommunala bostadsbolag som Lulebo och privata aktörer efterfrågades tillsammans med en långsiktig bostadsplanering, där balans mellan samhällsnytta och affärsmässighet ansågs vara viktigt.

När det kommer till nyproduktion ansåg man att byggnation måste möta invånarnas ekonomiska verklighet och vara tillräckligt enkel för att undvika inlåsningseffekter – både ekonomiskt och praktiskt. Nybyggen ska vara vackra, integreras väl i staden, och funktionalitet ska sättas framför lyx. Incitament för privatpersoner att bygga egna hem var en annan tanke där man såg möjlighet att öka antalet nybyggen. Deltagare efterfrågade även mer kostnadseffektiva och målanpassade bostäder, gärna inspirerade av 50- och 60-talets ABC-områden.

Blandade bostadsområden och motverkad uppdelning mellan A- och B-lägen sågs som nödvändigt. Vikten av att även bygga i byarna betonades, inklusive specialbostäder så som vård- och omsorgsboenden. Det bedömdes att detta skulle möjliggöra ett levande Luleå utanför centrum, skapa flyttkedjor, främja psykiskt välbefinnande samt minska pendling och klimatpåverkan. Även behovet av variation i bostadsformer lyftes, särskilt för grupper som äldre, unga vuxna, och låginkomsttagare.

Flera orosmoment lyftes också i diskussionen. Deltagarna uttryckte en oro för att den gröna omställningen kan begränsa möjligheterna att bygga på landsbygden, samt att förtätning i stadsnära områden kan ske på bekostnad av livskvalitet. Segregation och snedfördelning, både i nybyggnation och i tillfälliga boenden, till exempel för industriarbetare, sågs som risker. Även höga hyror uppfattades som problematiska, både för boende och företag. Höga lokalhyror riskerar att stänga ute små aktörer och försvåra ett levande, lokalt näringsliv. Därtill väcktes frågor kring hur mycket kommunen vågar satsa i en tid av ekonomisk osäkerhet.

Kommunikation

Deltagare sa att det är viktigt att kontakten med kommunen upplevs som positiv och att kommunen framstår som en pålitlig, närvarande och ansvarstagande aktör. För att skapa förtroende och engagemang i stora samhällsomvandlingar behövs öppenhet, effektivitet och god kommunikation från kommunen till invånarna. Deltagarna önskar att det kommuniceras varför beslut tas, vad som ska göras och hur det påverkar individen och samhället. Det efterlystes större transparens och tydlighet kring kommunens investeringar, prioriteringar och mål. Kommunikationen förväntas vara tillgänglig för alla, begriplig och tydliggörande, exempelvis för begrepp som grön energi och grön omställning.

Ekonomiska prioriteringar och investeringar diskuterades också: Hur hushåller kommunen med resurser? Vilka investeringar är nödvändiga, och vad kan man dra ner på? Det efterlystes tydligare kommunikation kring planering, konsekvenser och framtid – samt en enklare, mer begriplig väg in i kommunens beslutssystem för invånarna. Deltagare önskade se bättre utnyttjande av skattemedel och att kommunala investeringar sker med rättvisa och funktionalitet som ledord. Vikten av att dra lärdom av tidigare industrisatsningar och tänka långsiktigt i planering och investeringar påpekades också.

Kommunen uppmanades att aktivt informera och bjuda in till dialog, särskilt om den gröna omställningen, och att inkludera fler än de redan politiskt engagerade. Det hjälper även att främja ett vi-tänk och minska polariseringen. Deltagare var inte intresserade av symbolisk dialog utan uttryckte en önskan om att verkligen kunna påverka kommunens beslut. Känslan av delaktighet i demokratin, att bli lyssnad på, lyftes som viktig. Deltagare betonade att det särskilt gäller frågor som rör industriområden eller förändringar i närmiljön. Ungas inflytande var även en del av diskussionen, med förslag på ett breddat ungdomsfullmäktige.

Mötesplatser och arenor där och olika samhällsgrupper möts och politiker kan närvara anses som viktiga för att skapa engagemang och motverka politikerförakt. Det skulle kunna ta bort den nuvarande uppfattningen om att kommunen ibland är byråkratisk och svår att nå. Deltagare menade att det även ger möjligheter för tillvaratagande av det civila samhället och föreningslivet och dess lokala, ideella engagemang. Nya former och strukturer för meningsfulla samtal efterfrågades också, med återkoppling på invånarnas åsikter och långsiktiga dialoger om framtidens utveckling.

Vad gäller prioriteringar och målkonflikter, så konstaterade gruppen att allt inte kan göras samtidigt, men att det är avgörande att skapa forum för samtal där dessa svåra beslut

diskuteras tillsammans med invånarna. Kommunen behöver också ha ett tydligare helhetsperspektiv för att motverka att olika delar av organisationen fattar motstridiga beslut.

Hållbarhet

Miljö- och klimatfrågan genomsyrade mycket av diskussionen. Deltagare menade att det gröna, hållbara valet måste vara det attraktiva valet – inte bara för den miljöintresserade, utan även för de som söker trivsel, trygghet och socialt liv. Det betonades att omställningen måste ske med människan i centrum, inte enbart utifrån industriella eller tekniska mål. Det fanns även en känsla av att den gröna omställningen måste förstås och hanteras ur ett lokalt perspektiv, att det är viktigt att invånarna får stöd att klara sin vardag innan de engageras i omställningsfrågor.

Utifrån hållbarhet diskuterades även SSAB:s roll i omställningen, liksom frågan om avgifter för utsläpp. Det togs även upp frågor kring ansvarsfördelning mellan kommunen, staten och EU, och risken att teknikoptimism överskuggar sociala och ekologiska risker. Även energiproduktion, så som vindkraft, var en del av diskussionen.

Självförsörjning av mat och energi, både på hushållsnivå och i kommunen, diskuterades som både en klimatfråga och en krisberedskapsfråga. Att öka den lokala livsmedelsproduktionen, till exempel genom växthus, sågs som både ekonomiskt och miljömässigt hållbart. Deltagare nämnde också förslag som gratis jordbrukskontroller och ökat stöd till lokala producenter. Det trycktes även på vikten av att behålla avfallslösningar lokalt snarare än att exportera det.

Summerande tankar

Under första helgen av Framtidsforum pekades det på behovet av att bygga ett Luleå med stark attraktionskraft – en stad där man vill leva, inte bara arbeta. Det kräver mjuka värden, modiga beslut, kommunal samordning och en långsiktig dialog om vilken stad och kommun man vill skapa tillsammans. Ett framtidssäkrat Luleå kräver gemenskap genom kultur- och föreningsliv, ett brett boendeutbud, en trygg välfärd och ett starkt demokratiskt fundament. Staden behöver byggas hållbart, med framtiden i beaktning och en infrastruktur som möjliggör denna utveckling.

Bilaga 2

Kultur, mötesplatser och delaktighet – en grund för ett attraktivt och inkluderande Luleå

Ett levande kulturliv och tillgång till mötesplatser sågs som avgörande faktorer för att skapa ett Luleå där människor vill bo, leva och engagera sig. Deltagarna uttryckte starkt att kultur inte ska ses som något extra, det är en grundläggande del av ett attraktivt samhälle. Det handlar om att känna tillhörighet, om att skapa sociala band och om att få möjlighet till uttryck och delaktighet oavsett ålder, bakgrund eller bostadsort.

Många upplevde dock ett glapp mellan det kulturella utbudet och invånarnas faktiska tillgång till det. Det efterfrågades ökad tillgänglighet både ekonomiskt och geografiskt. Kulturens Hus och andra etablerade scener uppfattas som dyra eller otillgängliga för vissa målgrupper, vilket begränsar deltagandet. Det föreslogs att kommunen ska möjliggöra fler lågtröskelaktiviteter, gratis eller mycket billiga lokaler och att ekonomiskt utsatta ska ges bättre förutsättningar att delta i kulturlivet. Lokaler för föreningar, amatörkonstnärer, fritidsgrupper och mindre arrangemang måste finnas i hela kommunen – även i byar och stadsdelar utanför centrum.

Ett särskilt fokus låg på mötesplatser. Det efterfrågades fler arenor där människor kan mötas spontant, vardagligt och över generationsgränser. Det kan handla om allt från öppna bibliotek och stadsdelslokaler till parker, uterum och små samlingslokaler i hyreshus. Behovet av flexibla, multifunktionella lokaler lyftes flera gånger – platser som enkelt kan användas till både föreningsverksamhet, kulturaktiviteter och sociala möten. Södra hamn, Gültzauudden och andra centrala platser lyftes som underutnyttjade resurser som skulle kunna vitaliseras med konst, musik, caféverksamhet och tillfälliga evenemang.

Vikten av att skapa trygga och inbjudande miljöer, både inomhus och utomhus, för alla åldrar, återkom frekvent. Förslag som vinterbonade ljusgårdar, bättre belysning, fler träd, tydliga gång- och cykelvägar och ökad tillgång till aktiviteter för barn, unga och äldre lyftes i sammanhanget. Man efterfrågade även fler återkommande arrangemang såsom loppisar, marknader, föreningsdagar och konstutställningar som bygger på invånarnas eget engagemang. Evenemang på landsbygden efterfrågades särskilt, liksom bättre möjligheter att nå dem via samåkning, kommunikation eller stöd till lokala arrangörer.

Föreningsliv, idrott och rörelse som en del av samhällsstrukturen

Det lokala föreningslivet sågs som en resurs som bör stärkas och synliggöras. Förslag som återkom handlade om att skapa forum där föreningar kan mötas, samverka och visa upp sig, exempelvis i centrum eller via en årlig kulturdialog. Man efterlyste också enklare processer för att arrangera egna evenemang, bättre lokaltillgång och lägre hyreskostnader – särskilt i byar där höjda avgifter riskerar att försvåra engagemang.

Idrotten nämndes ofta i samma andetag som kultur. Barn och ungas möjlighet till fysisk aktivitet lyftes särskilt, där allt från närhet till skidspår och utegym till möjlighet att delta i idrott och rekreation nämndes. Det betonades att rörelse och samhörighet är lika viktiga som tävling, och att evenemang bör rikta sig till både amatörer och proffs, deltagare och publik. Samtidigt efterfrågades bättre samverkan mellan idrott och kultur, och en ökad medvetenhet hos beslutsfattare kring kulturens bredd och värde.

Integration, tillhörighet och representativ kultur

Kulturens roll som verktyg för integration lyftes av många. Flera påpekade risken för att olika evenemang och mötesplatser skapar ett "vi och dom"-tänk, snarare än att främja möten över kulturella och sociala gränser. Det efterfrågades därför ett medvetet fokus på inkluderande arrangemang och representation i kulturutbudet, där nyanlända och inflyttade får möjlighet att både delta och bidra.

Förslag som mentorskap, fadderverksamhet och tydligare välkomstaktiviteter lyftes som sätt att stärka tillhörigheten hos nya Luleåbor. Idén om att skapa en egen bild av staden – exempelvis genom en kulturkarta, personliga guidningar, eller möjlighet att följa med lokala invånare under en dag – ansågs som ett värdefullt sätt att överbrygga avstånd och skapa en känsla av hemhörighet.

Studenter, unga och gemensam stadskultur

Studenter lyftes som en viktig målgrupp. Många deltagare upplevde att studentlivet lever parallellt med övriga Luleå, och att universitetets område kan nyttjas bättre som plats för kultur och möten. Det föreslogs att studenter aktivt integreras i stadens kulturutbud genom bättre kommunikation, gemensamma arrangemang och ökad tillgång till lokaler och föreningar. Det föreslogs också temadagar på skolor, där föreningslivet och kulturen kan möta ungdomar i ett tidigt skede.

Unga i stort lyftes som en prioriterad grupp. Det framkom ett behov av att fånga upp unga innan de halkar ur gemenskapen, till exempel genom kulturella aktiviteter i skolan, stöd till fritidsverksamhet och skapandet av trygga, icke-kommersiella mötesplatser – i staden och i byarna. Föräldrar efterfrågade även fler samlingspunkter för småbarnsfamiljer där man kan mötas och delta i aktiviteter utan kostnad.

Kommunikation, information och tillgänglighet

En återkommande frustration bland deltagarna var att det saknas en samlad och tillgänglig information om vad som händer i kommunen. Flera föreslog att kommunen etablerar en tydlig digital plattform där alla evenemang, kulturutbud, föreningsaktiviteter och mötesplatser samlas. Det efterlystes också fler informationskanaler än sociala medier, mer kommunikation på olika språk och fysiska informationsytor i stadsmiljön.

Inkluderande marknadsföring lyftes fram som en viktig faktor för att nå ut bredare och spegla hela Luleås mångfald. Det offentliga bör enligt deltagarna agera samordnare, inte bara av budskap utan av tillgängliga resurser – exempelvis genom att förenkla ansökningsprocesser, stötta mindre aktörer och tillhandahålla stöd i arrangörskap.

Mobilitet och tillgänglighet – för ett fungerande vardagsliv i hela Luleå

Mobilitet lyftes som en av de mest avgörande faktorerna för ett attraktivt, inkluderande och klimatvänligt Luleå. Många av de förslag som lyftes under Framtidsforum handlade om vardagens logistik: hur vi tar oss till jobbet, skolan, fritidsaktiviteterna eller till kulturlivet – oavsett var i kommunen vi bor. Deltagarna efterfrågade en bredare och mer sammanhållen mobilitetsstrategi, där gång, cykel, bil och kollektivtrafik inte ställs mot varandra, utan samspelar.

Ett mer cykelvänligt Luleå

Intresset för att utveckla Luleå som en cykelstad var påtagligt. Deltagarna efterfrågade bättre infrastruktur för cyklister – både i och utanför stadskärnan. Det lyftes att många stråk är svårnavigerade med skarpa kurvor och bristande vägvisning, och att det är otydligt var cyklister ska ta sig fram, särskilt vid korsningar. En mer sammanhängande och välskött cykelvägstruktur

efterfrågades, liksom fler cykelbanor, till exempel i Gäddvik, och att gång- och cykelvägar breddas för ökad trygghet.

Det ställdes även praktiska och konkreta frågor: Vem har ansvar för cykelvägarna om någon skadas? Finns det rutiner för regelbunden kontroll och underhåll? Förslag som kontinuerliga besiktningar, vinterunderhåll och säkrare övergångar diskuterades. Deltagarna efterfrågade också ett "cykelbibliotek" med servicefunktioner som möjlighet att hyra, låna eller återbruka cyklar, samt enklare tillgång till reparation. Kunskapen och intresset för cykling borde också stimuleras, särskilt bland unga.

Parkeringslösningar och biltrafik – mellan tillgänglighet och trivsel

Synen på biltrafik och parkering i centrala Luleå väckte delade åsikter bland deltagarna. Flera efterfrågade förbättringar för de som är beroende av bil i vardagen – inte minst kopplat till handel och tillgänglighet. Med motiveringen att det är för dyrt att vistas i stadskärnan föreslogs två timmar gratis parkering i centrum, möjlighet till användande av p-skiva i större utsträckning, samt fler parkeringsplatser med lägre avgifter. Det föreslogs även behovsprövade parkeringsplatser vid arbetsplatser och att felparkeringar ska kunna rapporteras enklare av allmänheten. Flera pekade också på behovet av fler laddstationer för elbilar, förslagsvis vid hotell och andra målpunkter. Infrastruktur kopplat till biltrafik i stort diskuterades också, bland annat efterfrågades förbättringar infarten mot Luleå på väg 97.

Samtidigt uttrycktes en tydlig oro för biltrafikens inverkan på stadens attraktivitet, säkerhet och miljö. Många deltagare lyfte behovet av att minska biltrafiken i centrala delar för att skapa en mer trygg, trivsam och hållbar stadsmiljö. Det fanns förslag om att ta bort tung trafik ur centrum, och att i högre grad styra om industriell transport för att minska buller och utsläpp. Man efterlyste också mindre barriäreffekter, bättre framkomlighet för gång- och cykeltrafikanter, och att det i stadsutvecklingen tas större hänsyn till en åldrande befolkning, fotgängares säkerhet samt boendes behov. Kritiska röster riktades mot stadsplanering som upplevs för bilfokuserad. Samtidigt nämns höga kantstenar, blockerade infarter och otillräcklig trafikanalys som problem. Diskussionerna visar på ett behov av balans – där tillgänglighet med bil möter stadens mål om hållbarhet och socialt orienterade stadsmiljöer.

En kollektivtrafik för alla

Kollektivtrafiken diskuterades ingående under den första arbetshelgen och fortsatte att vara objekt för diskussion även under den andra helgen. Frågor och tankar lyftes ur flera perspektiv: klimat, jämlikhet, tillgänglighet, trygghet och kostnad. Många uttryckte att nuvarande kollektivtrafik inte räcker till, särskilt inte på landsbygden. Det måste gå fler än två bussar per dag för att det ska vara möjligt att bo utan bil. Det lyftes också att avståndet till hållplatser ofta är för långt, särskilt för barn. Att planera busstrafiken i dialog med landsbygdsborna lyftes som en lösning.

Kostnaderna för att resa kollektivt sågs som ett hinder för många. Deltagarna efterfrågade subventionerade lösningar – exempelvis gratis buss, lågprisbiljetter eller möjlighet att dela biljett inom familjen. Samtidigt fanns frustration över att oanvända busskort inte kan återlämnas, och att priset för vissa familjer är högre än att köra bil. Det föreslogs även att LLT:s uppdrag breddas så att fler linjer på landsbygden täcks in.

Informationen om kollektivtrafiken upplevdes som otillgänglig. Det efterfrågades bättre skyltning, väderskyddade hållplatser, flerspråkig information och att tidtabeller synliggörs fysiskt, inte bara digitalt. För att öka attraktiviteten föreslogs lösningar där tåg och bussar kan planeras ihop, tvärlinjer mellan stadsdelar och anpassade tidtabeller för skiftarbetare. Det

fanns också kreativa idéer, som att främja vinterbussar för att få fler att lämna bilen, eller att använda små bussar och transporttjänster med taxiliknande flexibilitet.

Hållbarhet, säkerhet och framtidens rörelsemönster

Ett antal förslag handlade om framtidens mobilitet i ett bredare perspektiv. Det betonades att all nybyggnation bör planeras utifrån gång-, cykel- och kollektivtrafik – inte enbart biltrafik. Det efterfrågades också ökad samordning mellan transportmedel, bättre säkerhet till och från friluftsområden, fler uppvärmda trottoarer och vinterunderhåll som utgår från bostadskvarter. Förslag om fler isvägar, vindskydd på broar och tydligare skyltning mellan gång- och cykelbanor fördes fram. Samtidigt efterlystes tjänster som underlättar samåkning och att kommunen tar tillvara på fungerande exempel från andra landsbygdskommuner.

Slutligen betonades vikten av att planering utgår från hela befolkningens behov. Det innebär att ta hänsyn till äldre, barnfamiljer, nyanlända och personer utan bil – men också att våga bygga långsiktigt och förebyggande. För att lyckas med detta krävs både god samverkan, tydlig ansvarsfördelning och modiga beslut för framtidens rörliga och hållbara Luleå.

Bilaga 3

I denna bilaga presenteras samtliga förslag till frågor som Framtidsforum skulle arbeta fram rekommendationer för. Förslagen togs fram i 7 olika grupper, där varje grupp fick möjlighet att bidra med ett till tre förslag.

Förslag 1: Hur får vi studenter och unga människor att stanna kvar?

- *Varför är detta viktigt?*
  - Kompentensförsörjning – Halva jobbet är redan gjort. De är här nu. 15 000 med utbildning på 15 år bara från LTU. Sedan har vi studenter från övriga utbildningar som även de berörs. Inte att glömma försvarsmakten.
  - Demografiskt – Rätt ålder för barnafödande och arbetsför ålder.
- *Spår att undersöka*
  - Ekonomiska incitament för att få studenter att stanna kvar.
  - Boenden som möjliggör för en flyttning från studentboende till permanent boende. Eller studentboenden övergår till vanligt kontrakt.
  - Studentboende över hela staden.
  - Erbjuda anställning – Lätt att komma in på arbetsmarknaden.
  - Inflytande från studenter – Studentråd?

Förslag 2: Hållbar lokal matproduktion

- *Varför är detta viktigt?*
  - Levande landsbygd. Näringslivet på landsbygden. Målet om klimatneutralitet till 2040.
- *Spår att undersöka*
  - Kontrakt med lokala matproducenter för skola om omsorg. Livsmedelsproduktion – Krisberedskap.
  - Landsbygdens uppfinningsrikedom – Matförädling.
  - Hållbarhet, attraktiv kommun.

Förslag 3: Ökad självförsörjningsgrad

- *Varför är detta viktigt?*
  - Säkra mat- och energiproduktion för framtiden.
- *Spår att undersöka*
  - Det är det basala som alla behöver
  - Det som kan bli kritiskt i en krissituation
  - Vi ser riskerna och sårbarheten i vår omvärld
  - Bra för miljön med mindre transporter
  - Förenkla för individer och föreningar att öka sin egen självförsörjning

Förslag 4: Behovsanpassade bostäder som folk faktiskt har råd att bo och där flyttkedjan lönar sig.

- *Varför är detta viktigt?*
  - Bostäder som byggs idag är för dyra, inte det folk behöver
  - Mer varierad standard så att områden blir mer blandade
  - Inlåsningseffekter i flyttkedjan. Det lönar sig inte att flytta till 'lämpligare' boende, äldre bor i villa till dess de inte kan längre.
  - Alla vill inte lägga så mycket på sitt boende, lägre kostnader gör att folk kan lägga resurser på annat som kultur, sport, fritid = livskvalitet/attraktionskraft
  - För hög standard i grunden som har miljöpåverkan
  - De som jobbar inom omsorgen har inte råd med det som byggs idag
  - Behöver tillgång till service som folk behöver (Förskola)

- Jobben finns men inte bostäderna

Förslag 5: Hur gör vi det lockande att stanna/flytta till Luleå? Vilka budskap och incitament fungerar?

- *Varför är detta viktigt?*
  - Visa på jobbmöjligheterna
  - Möjlighet att få studenterna att stanna (de finns redan här)
  - Tänk nytt – ge möjligheter att 'testa på'. Erbjuda möjligheter att komma upp med familjen och jobba över sommaren
  - Hur gör vi det lättare för de som inte har råd att bo själva att hitta andra att bo med?

Förslag 6: En levande infrastruktur som ska fungera för alla.

- *Varför är detta viktigt?*
  - Att förbättra och förvalta det vi redan har. Kollektivtrafiken, vägar, skola, näringsliv.

Förslag 7: Bostäder

- *Varför är detta viktigt?*
  - Bostäder för att få invånare att stanna/flytta hit. Bostäder som ska passa alla oavsett ekonomi. Attefallshus/prefabhus och boenden som är billigare.

Förslag 8: Övergripande Samhällsplanering med människan i centrum

- *Varför är detta viktigt?*
  - Visionen är hållbar balans för integrering av ekonomiska, sociala, kulturella aspekter, så att inte kostnader överstiger intäkterna och genererar framtidsskuld till kommande generationer

Förslag 9: Rättvis tillväxt

- *Varför är detta viktigt?*
  - Rättvis tillväxt med beaktande av klimatpåverkan, bra infrastruktur för alla (centralort/landsbygd). Integration av nya lulebor och alla oavsett ålder och bakgrund. Tillvarata alla dessa resurser/kompetenser.

Förslag 10: Boende

- *Varför är detta viktigt?*
  - Krav ställan på miljöeffektiva bostäder till rimliga kostnader, ex solpaneler till byggentreprenörer

Förslag 11: Hur gör vi Luleå till en framtidssäkrad kommun? "grön kommun i samband med en grön omställning"

- *Varför är detta viktigt?*
  - Inte bara industri utan även för kommunen, pratas mycket industri
  - Hur ska vi bo i Luleå i stad och landsbygd?
  - Viktigt för att göra kommunen attraktiv för framtida generationer att studera, bo kvar, bilda familj ökad barnafödsel, arbeta och tas hand om i Luleå genom hela livscykeln, här ingår en bred och lyhörd kultursatsning för att nå en bredare målgrupp.
  - Attraktiva bostadsområden behövs för detta, med infrastruktur som stöttar den kommunala servicen (laddstolpar, kollektivtrafik) att hänsyn tas till biologisk mångfald och människorna i dess omgivning

Förslag 12: Hur får vi unga att engagera sig i politiken & samhället?

- *Varför är detta viktigt?*
  - Skapa tidigt engagemang & ansvar
  - Ett måste för demokratin
  - Få unga att stanna kvar i luleå genom att känna sig delaktiga och inkluderade

Förslag 13: Hur gör vi Luleå attraktivt för bredden av de målgrupper som krävs för att kommunen ska kunna växa och klara av de utmaningar som vi står inför?

- *Varför är detta viktigt?*
  - Attraktiva Luleå; inrymmer frågor om aktiviteter, föreningsliv, infrastruktur, tillgänglighet, bostäder för alla, kompetensförsörjning, delaktighet i samhället. Liv utanför arbetet, liv mellan husen. Varför ska man bo i just Luleå? Viktigt för att klara av de utmaningar som Luleå står inför.

Förslag 14: Tillväxten kommer med stora investeringar, hur bör dessa investeringar fördelas och prioriteras. Hur ska kommunen jobba med delaktighet och dialog för att tillvara kompetens i samhället kring svåra prioriteringar, målkonflikter och motstridiga beslut?

- *Varför är detta viktigt?*
  - Det finns många bra förslag, vad som kan genomföras blir i slutändan en fråga om prioriteringar
  - Investeringarna behöver fördelas rättvist och på det sätt som skapar mest attraktivitet.
  - Medborgare och särintressen behöver få inflytande för att bli delaktiga, ge besluten legitimitet och acceptans för besluten.

Bilaga 4

I denna bilaga presenteras samtliga rekommendationer som grupperna tog fram under dag 3. Grupperna fick arbeta i en mall, som förtydligar *vad* rekommendation innebär, *varför* den är viktig och *hur* rekommendationer bör genomföras. Detta gjordes för båda spåren, *Kultur & Mötesplatser* och *Mobilitet:*

Kultur & Mötesplatser

Rekommendation 1: Utveckla och använda mötesplatser

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
  - Fler och bättre samlingsplatser/mötesplatser, tillgängligt för alla
  - Flexibla mötesplatser både inne och ute där man kan både göra och uppleva
  - Satsa på mindre centrum även på landsbygden
  - Fler bokningsbara lokaler
  - Undersök outnyttjade lokaler och resurser, och börja nyttja dessa
  - Bättre omhändertagande av kommunens lokaler
  - Bättre nyttjande av de omtyckta befintliga mötesplatser som finns, exempelvis Södra Hamn, Gültzauudden, LTU för mer permanenta eller återkommande aktiviteter/arrangemang ex. utställningar och marknader
  - Dra nytta av och fånga upp eldsjälar
  - Varje mötesplats måste ha en ansvarig
  - Samarbete med hyresvärdar
  - Tillsätt lokalvärdar
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
  - Ett attraktivt Luleå där kultur och möten prioriteras
  - Skapa enkelhet och närhet till kultur
  - Främja näringsliv/föreningsliv
  - Mötesplatser skapar relationer och samhörighet, och ökar graden av ansvar och frihet
  - Samhällsekonomiskt att nyttja redan befintliga lokaler, nyttja skattepengarna bättre
  - Fler ska ha råd att engagera sig och delta i kultur
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
  - Ta fram en plan för att utveckla och använda mötesplatser
  - Använda det vi redan har
  - Rimliga hyror/kostnader
  - Kultursäkra alla byar, stadsdelar och centrum
  - Enkel bokning
  - Bra exempel är Svartödagen
  - Mer utställningsmöjligheter för privatpersoner
  - Inspireras och lär av Porsön/studenternas kulturliv

Rekommendation 2: Marknadsföra kultur och mötesplatser

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
  - Bredare kännedom om allt som händer inom kultur i kommunen
  - Svårt att känna till utanför sociala medier, särskilt om nyinflyttad
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
  - För att nå ut till alla, vana och ovana
  - För att trivas och stanna i Luleå
  - Högre livskvalitet
  - Fler arrangemang för att fler närvarar

- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - Hemsida/app som samlar alla event. Visit Luleå upplevs som riktat till turister
    - Exempel från Frankrike -föreningar bjuds in till evenemang och får berätta för allmänheten om vad som finns att göra. Återkommande varje år!
    - Lättare att boka, och att kännedomen om det är hög
    - Guida runt nya Lulebor (både studenter och andra)
    - Slussa in nya i föreningar/nätverk
    - Databas föreningar/hemsida
    - Digital samlingspunkt där allt publiceras. Alla kan lägga in sina evenemang.

Rekommendation 3: Gränsöverskridande kultur

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
    - Underlätta för olika grupper att mötas och delta. Upplevelser/integration. Ålder, bakgrund etc
    - Skapa relationer mellan etablerade sammanhang och kulturen. Skapa starkare kopplingar mellan etablerade sammanhang som tex idrott och studentliv, och kulturen och stadslivet
    - Studentintegration kulturellt
    - Minska gränsen mellan studentliv och föreningsliv
    - Möjliggöra för f.d. studenter och icke studenter att ta del för att behålla fler. Inte kasta ut studenter efter examen. Lokaler en utmaning. LTU släpper ofta inte in icke studenter. Studentföreningar har kompetens för arrangemang
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
    - Förebyggande, trygghet. Trygghetsförebyggande och informationsutbyte. Komma varandra nära.
    - Finns redan engagerade människor och grupper som kan få upp ögonen för övrig kultur, samt engagera sina medmänniskor och etablerade sociala band.
    - Ge fördelar med att stanna kvar efter examen. Få fler icke studerande unga vuxna att stanna kvar.
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - Mentorskap, där en Luleåbo som konsumerar kultur, tar med en nyinflyttad och visar upp utbudet
    - Uppmuntra och skapa evenemang för alla
    - Se till att studentföreningar har lokaler som är öppna för alla

Rekommendation 4: Utveckla Luleås identitet

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
    - Utveckla Luleås identitet genom det fysiska och immateriella kulturarvet
    - Nytt kulturarv uppstår hela tiden
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
    - För att göra Luleå till en unik och intressant plats
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - Tillsätt kommunatikvarie
    - Skapa kulturmiljöprogram

Rekommendation 5: Tillgänglighet

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
    - Förenkla/skapa möjlighet att ta del av kulturen
    - Lokala evenemang utanför centrum
    - På landsbygd/byar runt om Luleå
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*

    - För att alla ska ha möjlighet att delta
    - Närhet där man bor
    - Skapa gemenskap och ökad attraktion
    - Ökat liv i byarna
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - Kommunikation, se människan
    - Arbeta på att ta bort fysiska och mentala hinder

Mobilitet

Rekommendation 1: Incitament för ändrade resebeteenden

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
    - Bruttolöneavdrag för busskort: Tydligare incitament till kommunanställda att möjligheten finns. Utöka till fler, tex. Fler arbetsgivare eller till allmänheten
    - Ändra beteende genom attraktiva erbjudanden, gratis kollektivtrafik vid exempelvis val (eller attraktiva priser)
    - Möjligheten att köpa biljett till hela regionen på samma ställe
    - Anpassad kollektivtrafik, ger också möjligheten att marknadsföra och informera om ex. kulturella evenemang
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
    - En inkörsport till att fler ska ta bussen/kollektivtrafik
    - För att ändra beteenden
    - Mindre belastning på infrastruktur och klimat, energi, miljö
    - Tillgängligt för alla
    - Ekonomiskt alternativ
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - Exempelvis genom rabatterade familjekort
    - Gratis kort/resor under vissa perioder (peakar exempelvis vid pendlingstiderna morgon och kväll)
    - Ökad bussfrekvens vid ex. högtider
    - Snabblinje centrum – Storheden
    - Låna/hyra cyklar
    - Ekonomiska incitament, busskort, giltighetstid
    - Direktbussar/behovsanpassade bussar

Rekommendation 2: Planera kring buss, cykel och gång vid nya områden

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
    - Om utbyggnad sker kring kollektivtrafiken kan en bra service ges på ett kostnadseffektivt sätt. Förtätning och kollektivtrafikorienterad bebyggelse kan öka passagerarantalet och service utan att öka kostnader
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
    - ...
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - ...

Rekommendation 3: Parkering med P-skiva

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
    - Främja handel och besöksnäring. Minska isolering
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
    - ...
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*

- Analys av kostnader/digital p-skiva

Rekommendation 4: Färre bilar i centrum

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
  - Ge mer plats för människor i centrum istället för fordon
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
  - Mer trivsamt, mindre avgaser
  - Mer plats för kultur och natur
  - Plats för alternativa kommunikationer
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
  - Billigare parkera en bit ifrån(p-skiva)
  - Behovsprövade p platser (jobb)
  - Tydligt fördelaktigt att välja bort bilen
  - Väderskyddade busshållplatser

Rekommendation 5: Förbättrade förutsättningar för cyklister och fotgängare

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
  - Bättre framkomlighet för gång och cykel
  - Invånardelaktighet i vad som ska satsas på gällande gång- och cykelinvesteringar
  - Anpassning för säkerhet för gångare och cyklister
  - Skapa möjligheten att säkert kunna förvara cyklar över hela kommunen, både i stan och pendlingsparkeringar
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
  - Minska bilberoende
  - Förebygga ohälsa
  - Positivt till miljön
  - Mer plats i centrum
  - Minskad isolering bland invånare
  - Livsglädje
  - Naturupplevelser
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
  - Bredare gång- och cykelvägar
  - Bättre underhåll (snöröjning, grus, reparationer)
  - Cykelbibliotek
  - Uppvärmda trottoarer
  - Billig/gratis reparation av cyklar åt invånare
  - Hitta säkra lösningar i relationen mellan cyklar och elcyklar
  - Säker och snygg cykelförvaring

Rekommendation 6: Möjliggöra tillgängligt resande i hela kommunen

- *Vad: Beskrivning av vad som ska göras*
  - Bättre planerade avgångar
  - Mer kommunikation/information kring kollektivtrafiken
  - Fler avgångar på fler ställen genom minibussar
  - Linjer och avgångar som underlättar resande mellan olika stadsdelar och byar som inte ivolverar centrum
  - Tjänster som underlättar samåkning
  - Säkra hållplatser för barn
- *Varför: Logik och varför detta är viktigt*
  - Öka kollektivtrafiken för miljöns skull, färre bilar i rörelse

    - Möjliggöra att kunna bo i hela kommunen
    - Trygghet för barn i resande
    - Underlätta för äldre att resa
- *Hur: Hur detta bör genomföras (exempel)*
    - Analog och digital kommunikation kring kollektivtrafiken på flera språk
    - Digital samåkningstjänst
    - Tätare busstrafik med mindre bussar/minibussar
    - Mer tvärlinjer, allt behöver inte gå genom centrum
    - Kombinerade resor och biljetter, integrera olika reseaktörer

Information om internkontrollplan IT-säkerhet

Ärendenr 2025/987-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott delges information om internkontrollplanen IT-säkerhet.